

Pradžia>Pinigai ir piniginiai reikalavimai>Nemokumas, bankrotas

Nemokumas, bankrotas

Įmonėms ar verslininkams, atsidūrusiems sunkioje finansinėje padėtyje arba negalintiems sumokėti savo skolų, kiekvienoje šalyje taikomos specialios procedūros, leidžiančios spęsti problemą įtraukiant visas šalis ir atsižvelgiant į visus kreditorius (šalis, kurioms negrąžintos skolos).

Nemokumo procedūros skirstomos pagal jų tikslus:

Įmonės

Jei įmonė dar **galima išgelbėti** arba verslas perspektyvus, jos skola gali būti **restruktūrizuota** (paprastai sudarius susitarimą su kreditoriais). Taip siekiama išsaugoti įmonę ir darbo vietas.

Jeigu įmonės **išgelbėti neįmanoma**, ji turi būti likviduota (bankrutuoja).

Verslininkai

Verslininkai paprastai gali prašyti pritaikyti procedūrą, pagal kurią jiems nustatomas **privalomas skolų grąžinimo planas** ir skolų panaikinimas praėjus pagrįstam laikotarpiui (paprastai po trejų metų). Taip užtikrinama, kad jie nebankrutuotų asmeniškai ir ateityje galėtų sukurti naują verslą.

Visais atvejais po oficialios procedūros pradžios kreditoriai negali reikšti savarankiškų reikalavimų dėl skolos susigrąžinimo. Taip užtikrinama, kad visiems kreditoriams būtų sudarytos vienodos sąlygos ir būtų apsaugotas skolininko turtas.

Kad atgautų pinigų, kreditoriai turi pagrįsti savo reikalavimą teismui ar specialiai institucijai (paprastai **administratoriui** ar **likvidatoriui**), atsakantiems už skolininko turto reorganizavimą arba likvidavimą. Tam tikrais atvejais tai gali padaryti pats skolininkas.

Tarpvalstybinis nemokumas (ES teisės nuostatos)

Nemokumo bylos, susijusios su įmonėmis ar verslininkais, vykdančiais veiklą arba turinčiais turto ar reikalų keliuose šalyse, gali būti nagrinėjamos pagal ES teisę, t. y. **Reglamentą 2015/848** (žr. **apžvalgą, kaip jis veikia**).

Reglamente 2015/848 nurodytos formos

Pranešimas apie nemokumo bylą (375 Kb)

Reikalavimų pateikimas (389 Kb)

Prieštaravimas pradėjus grupės koordinavimo procesą (342 Kb)

Nacionalinės procedūros

Spustelėjus kurios nors šalies vėliavą, bus pateikta išsami tos šalies informacija.

Susijusi nuoroda

Nemokumo registrai

Paskutinis naujinimas: 18/01/2019

Šį puslapį tvarko Europos Komisija. Šiame tinklalapyje pateikta informacija nebūtinai atitinka Europos Komisijos oficialią poziciją. Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą informaciją arba duomenis. Informacija apie ES tinklalapio autorių teises pateikiama teisiniame pranešime.

Nemokumas - Čekija

Teisinė sistema

Nemokumo bylos Čekijoje pirmiausia reglamentuojamos Įstatymu Nr. 182/2006 dėl nemokumo ir nemokumo bylų (*Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a zpusobech jeho řešení*) (Nemokumo įstatymas), kurį papildo Įstatymas Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodeksas (*Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád*). Dar vienas svarbus dokumentas – Įstatymas Nr. 312/2006 dėl nemokumo administratorių (*Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správčích*), kuriuo (kartu su Nemokumo įstatymu) sukuriama teisinė nemokumo administratoriaus profesijos sistema.

Einamąsias šių nuostatų redakcijas galima rasti Viešojo administravimo portale (*Portál veřejné správy*): <https://portal.gov.cz/app/zakony/>.

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Nemokumo bylą galima inicijuoti fiziniams ir juridiniams asmenims, nepriklausomai nuo to, ar jie yra verslo subjektai.

Atskiros nemokumo bylų rūšys (bankroto, reorganizavimo, skolos sumažinimo) viena nuo kitos skiriasi pagal subjektus, kurioms yra skirtos. Bankroto byla galima iškelti visiems subjektams, reorganizavimas pirmiausia skirtas verslo subjektams, o skolos mažinimas – ne verslo subjektams (kaip paaiškinama toliau).

Nemokumo bylos negalima iškelti valstybei, autonominėms vietos valdžios institucijoms, politinėms partijoms ir judėjimams per rinkimus ir kitiems atrinktiems daugiausia viešosios srities subjektams. Finansų įstaigoms ir draudimo bendrovėms taikomos specialios taisyklės.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

Nemokumas arba gresiantis nemokumas

Nemokumo byla yra teismo procesas, kuriuo tvarkomas skolininko nemokumas arba gresiantis nemokumas ir sprendžiamos su juo susijusios problemos. Todėl pagrindinė prielaida yra nemokumo arba gresiančio nemokumo būklės buvimas.

Skolininkas yra nemokus, jeigu (*šios sąlygos yra kaupiamosios*):

skolininkai turi keletą kreditorių;

skolininkas turi piniginių įsipareigojimų, kurių įvykdymo terminas baigėsi prieš daugiau nei 30 dienų;

skolininkas negali įvykdyti tų įsipareigojimų.

Skolininkai laikomi nemokiais pirmiausia tada, kai jie yra nustoję mokėti nemažą savo skolų dalį arba nesusitaria dėl tokių įsipareigojimų įvykdymo daugiau negu tris mėnesius nuo jų įvykdymo termino pabaigos, arba kai vykdymo užtikrinimo priemonėmis arba turto areštu neįmanoma patenkinti skolininkui pateiktų piniginių reikalavimų.

Skolininkas, kuris yra verslo subjektas (nesvarbu, juridinis ar fizinis asmuo), taip pat yra nemokus, jeigu jis yra per daug įsiskolinęs. Skolininkai yra per daug įsiskolinę, jeigu turi keletą kreditorių, o įsipareigojimų suma viršija jų turto vertę.

Gresiantis nemokumas reiškia padėtį, kai, atsižvelgiant į visas aplinkybes, gali būti daroma pagrįsta prielaida, kad skolininkai negalės deramai ir laiku įvykdyti nemažos dalies savo piniginių įsipareigojimų.

Nemokumo bylų rūšys

Čekijos teisėje skiriami trys pagrindiniai būdai spręsti skolininko nemokumo arba gresiančio nemokumo klausimus nagrinėjant nemokumo bylą:

bankrotas (*konkurs*);
reorganizavimas (*reorganizace*);
skolos mažinimas (*odlužen*).

Nemokumo įstatyme nėra įsakmiai nurodyta, kokį nemokumo metodą turi naudoti konkretus skolininkas, šiuo klausimu paliekama pasirinkimo galimybė. Be likvidavimo proceso (bankroto) dar galima pasirinkti atgaivinimo elementą (reorganizavimą ir skolos mažinimą). Skolininko nemokumo problemoms spręsti tinkamas metodas turėtų būti pasirenkamas pagal geriausias perspektyvas kreditoriams.

Bankrotas yra bendras būdas spręsti nemokumo klausimus, kai, remiantis bankroto įsakymu, didžioji nustatytų kreditorių reikalavimų dalis patenkinama iš turto realizacijos pajamų. Nepatenkinti reikalavimai arba jų dalys neišnyksta, jeigu teisės aktuose nenustatyta kitaip. Šis nemokumo metodas naudojamas visada, kai skolininko atžvilgiu neįmanoma pasinaudoti modernesniais procesais – reorganizavimu arba skolos sumažinimu, arba jeigu nagrinėjant bylą paaiškėja, kad toliau taikyti šių metodų nebeįmanoma.

Reorganizavimas gali būti naudojamas sprendžiant skolininkų, kurie yra verslo subjektai, nemokumo arba gresiančio nemokumo klausimus. Vykdamas reorganizavimą pertvarkomas verslas. Paprastai tikimasi, kad kreditorių reikalavimai bus stabiliai tenkinami, kol skolininko verslas bus vykdomas taikant nemokumo teismo patvirtintame reorganizavimo plane išdėstytas jo valdymo atgaivinimo priemones. Kreditoriai stebi, kaip vykdomas planas.

Skolos mažinimas yra būdas spręsti nemokumo arba gresiančio nemokumo klausimus skolininkams, kurie iš esmės neturi verslo skolų arba būdami juridiniai asmenys nėra verslo subjektai. Šiuo nemokumo metodu labiau atsižvelgiama į socialinius sumetimus negu ekonominius aspektus. Šiuo metodu siekiama suteikti skolininkams galimybę pradėti iš naujo ir skatinti juos aktyviai dalyvauti grąžinant skolą, bent iki numatomo 30 proc. lygio tais atvejais, kai kreditoriai yra neapsaugoti. Daroma prielaida, kad apsaugoti kreditorių reikalavimai bus patenkinti iš užstato. Taip kartu siekiama sumažinti valstybės išlaidas, skirtas gaivinti tiems, kurie patiria socialinę krizę. Skolą galima sumažinti monetizuojant nemokaus skolininko turtą, nustatant mokėjimo grafiką arba derinant šiuos abu dalykus.

Kas gali iškelti nemokumo bylą?

Nemokumo bylą galima inicijuoti pateikus prašymą. Byla pradedama tą dieną, kai prašymą gauna teismas, turintis tinkamą jurisdikciją tai bylai. Prašymus dėl nemokumo gali pateikti tiek skolininkai, tiek kreditoriai, išskyrus gresiančio nemokumo atvejus – tada prašymą gali pateikti tik skolininkas.

Skolininkai, kurie yra verslo subjektai (nesvarbu, fiziniai ar juridiniai asmenys), privalo nedelsdami pateikti prašymą dėl savo nemokumo, kai jie sužino arba, vykdydami tinkamo rūpestingumo pareigą, turėjo sužinoti apie savo nemokumą.

Bankroto inicijavimas

Nemokumo teismas kaip atskirą nutartį skelbia bankroto įsakymą. Išimtiniais atvejais ši nutartis gali būti derinama su sprendimu dėl nemokumo (jeigu skolininkas yra asmuo, negalintis pasinaudoti reorganizavimu arba skolos mažinimu). Bankroto paskelbimas įsigalioja, kai bankroto įsakymas paskelbiamas nemokumo registre.

Reorganizavimo inicijavimas

Reorganizavimas inicijuojamas nemokumo teismo leidimu, išduotu gavus skolininko arba registruoto kreditoriaus prašymą.

Reorganizavimo leidimas gali būti suteikiamas, jeigu (*šios sąlygos nėra kaupiamosios*):

skolininko bendra metinė grynoji apyvarta paskutiniu ataskaitiniu laikotarpiu iki prašymo dėl nemokumo padavimo buvo bent 50 000 000 CZK, arba skolininkas turi bent 50 darbuotojų, arba

skolininkas kartu su prašymu dėl nemokumo arba ne vėliau kaip sprendimo dėl nemokumo priėmimo dieną nemokumo teismui pateikia reorganizavimo planą, kuriam pritarė bent pusė visų apsaugotų kreditorių (apskaičiuojant pagal bendrą reikalavimų sumą) ir bent pusė visų neapsaugotų kreditorių (taip pat apskaičiuojant pagal reikalavimų sumą).

Reorganizavimas neleidžiamas, jeigu skolininkas yra likviduojamas juridinis asmuo, prekiautojas vertybiniais popieriais arba subjektas, turintis leidimą prekiauti biržoje pagal konkrečius teisės aktus.

Nemokumo teismas leidžia vykdyti reorganizavimą, jeigu įvykdomos atitinkamos teisinės sąlygos. Teisės pateikti apeliacinį skundą nėra.

Nemokumo teismas atmeta prašymą leisti vykdyti reorganizavimą, jeigu: a) atsižvelgiant į visas aplinkybes, gali būti daroma pagrįsta prielaida, kad ketinimas yra nesąžiningas; b) prašymą pakartotinai padavė asmuo, kurio ankstesnį prašymą leisti vykdyti reorganizavimą teismas jau išnagrinėjo; arba c) prašymą padavė kreditorius, tačiau prašymas nebuvo patvirtintas kreditorių susirinkime. Apeliacine tvarka tokias nutartis gali apskųsti tik prašymą padavę asmenys.

Skolos mažinimo proceso inicijavimas

Prašymą dėl skolos mažinimo skolininkas paduoda nurodyta forma ir atitinkamais atvejais pateikia kartu su prašymu dėl nemokumo (jeigu nemokumo bylos neinicijavo kreditorius).

Prašyme dėl skolos mažinimo ir jo prieduose turi būti pateikti duomenys apie skolininko buvusias ir ateityje tikėtinas pajamas, taip pat turto sąrašas ir įsipareigojimų sąrašas. Jeigu kas nors pageidauja skolininkui dovanoti turtą, kad būtų galima įvykdyti skolos mažinimo sąlygas, arba jeigu kas nors skolininkui pageidauja skolos mažinimo laikotarpiu mokėti reguliarias pinigines įmokas, skolininkas prie prašymo dėl skolos mažinimo prideda atitinkamą dovanojimo aktą arba susitarimą dėl pajamų.

Nemokumo teismas leidžia sumažinti skolą, jeigu įvykdomos sąlygos. Jeigu, atsižvelgiant į visas aplinkybes, galima daryti pagrįstą prielaidą, kad ketinimas yra nesąžiningas, arba jeigu sumažinus skolą neapsaugoti kreditoriai atgautų mažiau negu 30 proc. savo reikalavimų (išskyrus atvejus, kai jie su tuo sutinka), jis prašymą dėl skolos mažinimo atmeta. Nemokumo teismas prašymą dėl skolos mažinimo atmeta ir jeigu ligšioliniai proceso rezultatai rodo, kad skolininkas nerūpestingai arba aplaidžiai vykdė iš nemokumo bylos kylančius įsipareigojimus. Teisė apeliacine tarka apskųsti prašymo atmetimą turi tik skolininkas.

Kada įsigalioja sprendimas inicijuoti nemokumo bylą

Sprendimas inicijuoti nemokumo bylą įsigalioja nemokumo registre (žr. toliau) paskelbus pranešimą apie nemokumo bylos inicijavimą. Sprendimas inicijuoti bylą galioja iki nemokumo bylos pabaigos, išskyrus atvejus, kai kuriems nors nemokumo metodams pagal teisės aktus taikomos kitokios nuostatos.

Laikinosios apsaugos priemonės, kol bus priimtas sprendimas dėl nemokumo

Nemokumo teismas gali *ex officio* nurodyti taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kol priims sprendimą dėl prašymo dėl nemokumo, išskyrus atvejus, kai teisės aktuose nustatyta kitaip. Bet kuris asmuo, siekiantis, kad būtų taikoma laikinoji apsaugos priemonė, neprivalo pateikti užstato, jeigu priešingu atveju teismas galėtų šią priemonę taikyti savo iniciatyva. Laikinosios apsaugos priemonės prašantis skolininkas užstato pateikti neprivalo.

Tokiomis laikinosiomis apsaugos priemonėmis nemokumo bylą nagrinėjantis teismas, *inter alia*, gali: paskirti laikinąjį patikėtinį;

apriboti tam tikrus su nemokumo bylos inicijavimu susijusius padarinius;

nurodyti bet kuriam iš prašymą dėl nemokumo pateikusių asmenų pateikti užstatą, iš kurio būtų kompensuojama žala ar kiti skolininko patirti nuostoliai.

Nemokumo registras

Nemokumo bylos skelbiamos Teisingumo ministerijos (*Ministerstvo spravedlnosti*) administruojamame nemokumo registre. Tai – elektroninė viešojo administravimo informacinė sistema, prieinama adresu <https://isir.justice.cz/>.

Nemokumo registras pirmiausia veikia tam, kad nemokumo bylų viešumas būtų kuo didesnis ir būtų galima stebėti jų pažangą. Registre skelbiami nemokumo teismo sprendimai nemokumo bylose ir šalutiniuose ginčiuose, pateikiama bylų dokumentacija ir kita informacija, kai tai numatyta Nemokumo įstatyme arba, kai taip nusprendžia nemokumo teismas.

Nemokumo registras yra prieinamas visuomenei (išskyrus tam tikrą informaciją) ir visi turi teisę juos naudotis, daryti kopijas ir išrašus.

Nemokumo registras yra ne tik informacijos šaltinis, bet ir itin svarbi priemonė dokumentams įteikti – tai yra daugumos teismų sprendimų ir kitų dokumentų pristatymo priemonė. Nemokumo bylos į nemokumo registrą paprastai įtraukiamos per dvi valandas nuo prašymo pateikimo (teismo darbo valandomis). Vėliau nemokumo registre skelbiamos visos teismo nutartys ir kiti dokumentai. Taip bet kuris asmuo gali susipažinti su Čekijoje nagrinėjamomis nemokumo bylomis.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Nemokaus skolininko turtas

Jeigu prašymą dėl nemokumo pateikia skolininkas, nemokaus skolininko turtas apima turtą, priklausantį skolininkui tuo metu, kai įsigalioja sprendimas inicijuoti nemokumo bylą, ir turtą, kurį skolininkas įgyja nemokumo bylos nagrinėjimo metu.

Jeigu prašymą dėl nemokumo pateikia kreditorius, nemokaus skolininko turtas apima turtą, priklausantį skolininkui tuo metu, kai įsigalioja nemokumo teismo skirta laikinoji apsaugos priemonė, kuria visiškai arba iš dalies apribojama skolininko teisė disponuoti turtu, taip pat turtą, priklausantį skolininkui tuo metu, kai įsigalioja sprendimai dėl skolininko nemokumo, ir turtą, kurį skolininkas įgyja nemokumo bylos nagrinėjimo metu po to, kai įsigalioja tie sprendimai.

Kai turtą skolininkas turi bendrosios nuosavybės teise, į nemokaus skolininko turtą įtraukiama skolininkui priklausanti tokio turto dalis. Šis turtas priklauso nemokaus skolininko turtui net ir tuo atveju, kai jis priklauso bendram skolininko ir jo sutuoktinio turtui.

Kitų asmenų turtas nemokaus skolininko turtui priklauso tuo atveju, jei tai nustatyta įstatymu, ypač tada, kai tai yra atlygis už negaliojančiais teisiniais veiksmais perduotą turtą. Turto realizavimo tikslais šis turtas laikomas skolininko turto dalimi.

Jeigu įstatymu nenustatyta kitaip, nemokaus skolininko turtą sudaro pinigai, kilnojamas ir nekilnojamas turtas, pramonės objektai ir įranga, banko knygelės, indėlių sertifikatai, kitų formų indėliai, pajai, vekseliai, čekiai ir kiti vertybiniai popieriai, akcijų paketai, skolininko piniginiai ir nepigininiai reikalavimai, įskaitant sąlyginius reikalavimus ir reikalavimus, kurių įvykdymo terminas dar nesuėjęs, skolininko darbo užmokestis, darbo premijos, su darbu susijusį skolininko atlygį atitinkančios pajamos, kitos teisės, kitas turtas, turintis vertę, kurią galima išreikšti pinigais. Nemokaus skolininko turtą taip pat sudaro tokie elementai kaip palūkanos, vertės prieaugis, vaisiai ir nauda, susijusi su minėtuoju turtu.

Jeigu įstatymu nenustatyta kitaip, turtas, kurio negalima areštuoti vykdant išieškojimo arba turto aprašymo procesą, į nemokaus skolininko turtą neįtraukiamas. Šis klausimas reglamentuojamas Įstatyme Nr. 99/1963, Civilinio proceso kodekse. Išieškojimo negalima nukreipti į skolininko nuosavybei priklausantį turtą, kurio skolininkui skubiai reikia jo ir jo šeimos materialiniams poreikiams patenkinti arba darbo funkcijoms atlikti, taip pat į kitą turtą, kurio pardavimas būtų *contra bonos mores* (ypač kasdienius drabužius, bendro pobūdžio namų ūkio reikmenis, vestuvinius žiedus ir kitus panašius objektus, medicinos reikmenis ir kitą turtą, kurio skolininkui reikia dėl ligos ar fizinės negalios, pinigų sumą, dvigubai didesnę negu asmeniui reikalinga pragyvenimui, ir gyvūnus, laikomus kaip augintinius). Tačiau skolininko verslo operacijoms naudojamas turtas į nemokaus skolininko turtą įtraukiamas. Jeigu įstatymu nenustatyta kitaip, į nemokaus skolininko turtą neįtraukiamas turtas, kuriuo pagal konkrečius teisės aktus galima disponuoti tik konkrečiai numatytu būdu (pvz., tikslinės dotacijos, grąžintina parama iš centrinės ar vietos valdžios biudžeto ar valstybinio fondo).

Turto, kurį skolininkas įgyja arba kuris jam pereina po nemokumo bylos inicijavimo, statusas

Iš esmės turtas, kurį skolininkas įgyja arba kuris jam pereina po nemokumo bylos inicijavimo, įtraukiamas į nemokaus skolininko turtą; priklausomai nuo taikomo nemokumo metodo, ši tvarka gali būti modifikuota. Nemokaus skolininko turtu skolininkas gali disponuoti tik tuo atveju, jeigu tai darydamas jis laikosi konkretaus nemokumo bylos etapo apribojimų ir nemokumo metodo.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Nemokumo administratoriaus misija ir statusas

Nemokumo administratoriaus pagrindinė misija – valdyti nemokaus skolininko turtą ir administruoti šalutinius ir kitus ginčus. Nemokumo administratorius siekia proporcingai, greitai, ekonomiškai ir kuo didesniu mastu patenkinti kreditorių reikalavimus.

Nemokumo administratoriai privalo veikti sąžiningai ir rūpestingai. Jie privalo dėti visas pastangas, kurių iš jų galima pagrįstai reikalauti, kad kuo geriau patenkintų kreditorių reikalavimus. Jie pirmenybę turi teikti bendriems kreditorių interesams, o ne savo ir kitų asmenų interesams.

Per bankroto procedūrą nemokumo administratorius gauna įgaliojimus disponuoti turtu, naudotis teisėmis ir vykdyti skolininko prievoles su turtu susijusiais klausimais. Pirmiausia nemokumo administratorius naudojami akcininko teisėmis, susijusiomis su nemokaus skolininko turtu priklausančiomis akcijomis, vykdo darbdavio teises ir pareigas skolininko darbuotojams, yra atsakingas už skolininko verslo vykdymą, buhalterinę apskaitą ir mokesčių prievolių vykdymą. Nemokumo administratoriams taip pat pavedama monetizuoti turtą.

Vykstant reorganizavimo procesui, nemokumo administratoriai pirmiausia prižiūri savo valdomo skolininko veiklą, nustato turtą ir parengia jo aprašą, administruoja šalutinius ginčus, parengia ir papildo kreditorių sąrašą ir teikia ataskaitas kreditorių komitetui. Nemokumo administratoriai taip pat vykdo skolininko visuotinio susirinkimo ar narių susirinkimo funkcijas.

Vykstant skolos mažinimo procesui, nemokumo administratoriai, bendradarbiaudami su nemokumo teismu ir kreditoriais, prižiūri skolininką ir jo operacijas, realizuoja skolininko turtą ir pagal skolos grąžinimo kreditoriams grafiką paskirsto kreditoriams mėnesinius mokėjimus.

Skolininko statusas

Per bankroto procedūrą skolininkas praranda įgaliojimus disponuoti turtu, naudotis kitomis teisėmis ir vykdyti prievoles su turtu susijusiais klausimais. Šie įgaliojimai pereina nemokumo administratoriui. Pagal įstatymą skolininko teisiniai veiksmai šiais klausimais, atlikti po to, kai skolininko įgaliojimai disponuoti turtu pereina nemokumo administratoriui, yra negaliojantys.

Vykstant reorganizavimo procesui, skolininkas ir toliau valdo turtą su tam tikrais apribojimais. Teisinius veiksmus, turinčius esminę reikšmę disponavimui nemokaus skolininko turtu ir šio turto valdymui, turtą valdantis skolininkas atlieka tik sutikus kreditorių komitetui. Šią prievolę pažeidęs skolininkas privalo atlyginti kreditoriams ar trečiosioms šalims jų dėl to patirtą žalą ar kitus nuostolius; skolininko valdymo organo nariai už tokią žalą atsako solidarai. Teisiniai veiksmai, turintys esminę reikšmę – tai veiksmai, kuriais gerokai pakeičiama turto vertė, kreditorių padėtis arba kreditorių reikalavimų patenkinimo lygis. Nemokumo administratoriai vykdo skolininko visuotinio susirinkimo ar narių susirinkimo funkcijas.

Vykstant skolos mažinimo procesui, skolininkas taip pat toliau valdo turtą su tam tikrais apribojimais. Skolininką prižiūri nemokumo teismas, nemokumo administratorius ir kreditoriai.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Apskritai įskaitymai reglamentuojami Civiliniame kodekse. Dažniausiai, jeigu šalys viena kitai turi tokios pačios rūšies reikalavimų, bet kuri iš jų gali kitai šaliai pranešti, kad įskaitytu savo reikalavimą į kitos šalies reikalavimą. Įskaitymus galima pradėti naudoti, kai šalis įgyja teisę reikalauti įvykdyti prievolę ir turi teisę sumokėti savo pačios skolą. Įskaitymu abu reikalavimai panaikinami tiek, kiek jie sutampa; jeigu vienas reikalavimas ne visiškai padengiamas kitu, reikalavimas įskaitomas panašiai kaip įvykdymo atveju. Šie padariniai kyla, kai du reikalavimai tampa tinkamais įskaitymui atlikti.

Nagrinėjant nemokumo bylą, abipusiai skolininko ir kreditoriaus reikalavimai gali būti įskaitomi po sprendimo dėl nemokumo priėmimo, jeigu įstatymu nustatytos įskaitymo sąlygos (pagal Civilinį kodeksą) buvo įvykdytos, kol nepriimtas sprendimas dėl nemokumo metodo, jeigu Nemokumo įstatyme nenustatyta kitaip.

Įskaitymus nemokumo bylos nagrinėjimo metu atlikti neleidžiama, ypač jeigu skolininko kreditorius:

netapo registruotu kreditoriumi pripažįstamo reikalavimo atžvilgiu, arba
pripažįstamą reikalavimą įgijo dėl negaliojančio teisinio veiksmo; arba
pripažįstamo reikalavimo įgijimo metu žinojo apie skolininko nemokumą, arba
dar nepatenkino skolininko reikalavimo, kurio terminas yra suėjęs, dalies, viršijančios pripažįstamą kreditoriaus reikalavimą;
nemokumo teismo skirtoje laikinojoje apsaugos priemonėje numatytais atvejais.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Abipusio prievolių įvykdymo sutartys

Jeigu tuo metu, kai paskelbiamas bankrotas arba duodamas leidimas vykdyti reorganizavimą arba sumažinti skolą, skolininkas yra abipusio prievolių įvykdymo sutarties, įskaitant ikisutartinius santykius, kurios skolininkas arba priešinga sandorio šalis bankroto paskelbimo arba leidimo vykdyti reorganizavimą arba sumažinti skolą suteikimo metu dar nėra iki galo įvykdę, taikoma tokia tvarka:

- vykstant bankroto ar skolos mažinimo procesui, nemokumo administratoriai gali įvykdyti sutartį už skolininką ir siekti, kad sutartį įvykdytų kita šalis, arba gali atsisakyti vykdyti sutartį;

- vykstant reorganizavimo procesui, tuos pačius įgaliojimus vykdo turtą valdantis skolininkas, sutikus kreditorių komitetui.

Per bankroto arba skolos sumažinimo procesą nemokumo administratorius, nenurodęs, kad sutartis bus įvykdyta per 30 dienų nuo bankroto įsakymo arba leidimo sumažinti skolą suteikimo, laikomas atsisakiusiu vykdyti sutartį; iki tada priešinga sandorio šalis negali atsisakyti sutarties, išskyrus atvejus, kai sutarties sąlygomis leidžiama kitaip. Per reorganizavimo procesą turtą valdantys skolininkai, per 30 dienų nuo reorganizavimo patvirtinimo nenurodę, kad atsisako vykdyti abipusio prievolių įvykdymo sutartį, turi ją įvykdyti.

Priešinga sandorio šalis, kuri sutartį privalo įvykdyti pirmoji, gali sutarties nepradėti vykdyti tol, kol prievolės bus abipusiškai įvykdytos arba apsaugotos, išskyrus atvejus, kai priešinga sandorio šalis sutartį sudarė po sprendimo dėl nemokumo paskelbimo.

Jeigu nemokumo administratorius arba turtą valdantis skolininkas atsisako vykdyti sutartį, priešinga sandorio šalis gali reikalauti atlyginti atitinkamą žalą, užregistruodama reikalavimą per 30 dienų nuo atsisakymo vykdyti sutartį. Priešingos sandorio šalies reikalavimai, susiję su sutarties tęstinumu po bankroto paskelbimo, yra reikalavimai nemokaus skolininko turtui.

Priešinga sandorio šalis negali siekti kompensacijos už dalinį sutarties įvykdymą iki sprendimo dėl nemokumo priėmimo dienos, nes skolininkas neįvykdė savo abipusės prievolės dalies.

Terminuotos sutartys

Jeigu yra sutarta, kad tiksliai laiku arba per nustatytą laikotarpį turi būti įvykdytas rinkos vertę turintis įsipareigojimas ir jeigu įsipareigojimo vykdymo laikas sueina arba terminas baigiasi tik po bankroto paskelbimo, įvykdyti įsipareigojimą negali būti reikalaujama; galima tik reikalauti atlyginti žalą, atsiradusią dėl to, skolininkas neįvykdė įsipareigojimo. Žala reiškia skirtumą tarp sutarties kainos ir rinkos kainos, kuri mokama bankroto paskelbimo įsigaliojimo dieną toje vietoje, kuri sutartyje nurodyta kaip sutarties įvykdymo vieta. Priešinga sandorio šalis gali reikalauti atlyginti žalą kaip kreditorius, užregistruodama reikalavimą per 30 dienų nuo bankroto paskelbimo.

Paskolos sutartis

Jeigu skolininkas sudarė paskolos sutartį, po bankroto paskelbimo nemokumo administratorius gali reikalauti paskolos grąžinimo iki sueinant sutartiniam paskolos terminui.

Nuoma, subnuoma

Nuomos ir subnuomos sutartys reglamentuojamos išsamiais nuostatomis. Be kita ko, po bankroto paskelbimo nemokumo administratorius turi teisę per įstatyme arba sutartyje nurodytą laikotarpį nutraukti skolininko sudarytas nuomos arba subnuomos sutartis, net jeigu jos sudarytos terminuotam laikotarpiui; pranešimo apie tai laikotarpis negali būti ilgesnis negu trys mėnesiai. Tai neturi poveikio Civilinio kodekso nuostatoms, kuriomis reglamentuojama, kada ir kokiomis sąlygomis nuomos sutartį gali nutraukti nuomotojas.

Skolininko sutarčių projektai, kurių priešinga sandorio šalis bankroto paskelbimo metu dar nėra patvirtinusi

Kai paskelbiamas bankrotas, skolininko prašymai sudaryti sutartis, kurios yra dar nepatvirtintos, ir visi sutarčių, kurioms skolininkas pritarė, tačiau jų dar nesudarė, projektai netenka galios, jeigu yra susiję su nemokaus skolininko turtu. Sutarčių projektus, kurių bankroto paskelbimo metu skolininkas dar nebuvo patvirtinęs, gali patvirtinti tik nemokumo administratorius.

Nuosavybės teisės išlaikymas

Jeigu skolininkas pardavė daiktą išlaikydamas nuosavybės teisę ir pristatė jį pirkėjui iki bankroto paskelbimo, pirkėjas gali arba grąžinti daiktą, arba reikalauti toliau vykdyti sutartį. Jeigu iki bankroto paskelbimo skolininkas įsigyja ir priima daiktą, kurio nuosavybės teisė yra neperduota, pardavėjas negali reikalauti grąžinti daikto, jeigu nemokumo administratorius, pardavėjo paragintas, nepagrįstai nedelsdamas įvykdo sutartines prievoles.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Nemokumo bylos inicijavimas turi tokį poveikį:

reikalavimų ir kitų su skolininko turtu susijusių teisių negalima pareikšti ieškiniu, jeigu juos galima pareikšti registracijos būdu;

teise patenkinti reikalavimus iš užstato, susijusio su skolininko nuosavybės teise turimu turtu arba nemokaus skolininko turtui priklausančiu turtu, galima naudotis ir tokią teisę naujai įgyti tik Nemokumo įstatyme išdėstytomis sąlygomis. Tai taikoma ir teisiniam nekilnojamojo turto areštui, pasiūlytam po nemokumo bylos inicijavimo;

išieškojimo arba arešto priemonės skolininko nuosavybės teise turimam turtui ir kitam skolininko turtui gali būti skirtos arba inicijuotos, tačiau negali būti vykdomos. Tačiau pagal reikalavimus skolininko turtui ir pagal lygiavertį statusą turinčius reikalavimus galima vykdyti išieškojimą iš skolininko turto arba tą turtą areštuoti, jeigu nemokumo teismas taip nusprendžia savo nutartimi, taikant toje nutartyje nustatytus apribojimus;

kreditoriaus ir skolininko susitarimu sukurta teise neįmanoma naudotis siekiant areštuoti darbo užmokestį ar kitas jam prilygintas pajamas, kai vykdoma teismo nutartis.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškelimo metu, nagrinėjimui?

Sprendimais dėl nemokumo sustabdomi teismo ir arbitražo procesai dėl reikalavimų ir kitų teisių, susijusių su skolininko turtu, kuriais turi būti naudojamas registracijos būdu, kai nagrinėjama nemokumo byla, arba kurie laikomi užregistruotais nemokumo byloje arba yra susiję su nemokumo bylos pagrindu netenkinamais reikalavimais. Jeigu nenustatyta kitaip, šių procesų tęsti neįmanoma, kol galioja sprendimas dėl nemokumo.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Su kreditorių dalyvavimu susiję principai

Nemokumo byla grindžiama, *inter alia*, toliau nurodytais kreditorių dalyvavimo principais:

nemokumo byla turi būti nagrinėjama taip, kad nė viena šalis nepatirtų nesąžiningos žalos arba neįgytų neteisėto pranašumo ir kad būtų greitai ir ekonomiškai patenkinta kuo didesnė kreditorių reikalavimų dalis; kreditoriai, kurie pagal įstatymą iš esmės turi tokį patį arba panašų statusą, nemokumo procese turi vienodas galimybes; jeigu įstatymu nenustatyta kitaip, prieš nemokumo bylos inicijavimą sąžiningai įgytos kreditoriaus teisės negali būti ribojamos nemokumo teismo nutartimi arba nemokumo administratoriaus taikoma procedūra; kreditoriai privalo nesiimti su nemokumo byla nesusijusių veiksmų savo reikalavimams patenkinti, išskyrus atvejus, kai tai leidžiama įstatymu.

Kreditorių organai

Kreditorių organai yra:

kreditorių susirinkimas;

kreditorių komitetas (arba kreditorių atstovas).

Kreditorių susirinkimas yra atsakingas už kreditoriaus komiteto narių ir pakaitinių narių (arba kreditorių atstovo) išrinkimą ir pašalinimą. Kreditorių susirinkimas gali savo kompetencijai palikti bet ką, kas priklauso kreditorių organų kompetencijai. Jeigu kreditorių komitetas arba kreditorių atstovas nepaskiriamas, tuos įgaliojimus vykdo kreditorių susirinkimas, išskyrus atvejus, kai įstatymu nustatyta kitaip.

Jeigu užregistruojama daugiau kaip 50 kreditorių, kreditorių susirinkimas turi sudaryti kreditorių komitetą. Priešingu atveju pakanka išsirinkti kreditorių atstovą. Kreditorių komitetas naudojasi kreditorių organų įgaliojimais, tačiau įgaliojimai netaikomi klausimams, priklausantiems kreditorių susirinkimo kompetencijai, arba įgaliojimams, kuriuos kreditorių susirinkimas paliko savo kompetencijai. Pirmiausia kreditorių komitetas prižiūri nemokumo administratoriaus veiklą ir turi teisę teikti su nemokumo byla susijusius pasiūlymus nemokumo teismui. Kreditorių komitetas saugo bendrus kreditorių interesus ir bendradarbiaudamas su nemokumo administratoriumi padeda pasiekti nemokumo bylos tikslą. Nuostatos dėl kreditorių komitetų *mutatis mutandis* taikomos kreditorių atstovams.

Kreditorių kategorijos

Įstatymu kreditoriai skirstomi į apsaugos ir neapsaugotus.

Apsaugotas kreditorius yra kreditorius, kurio reikalavimas apsaugotas skolininko turtu, šį turtą suvaržius, įgijus jo perėmimo teisę, nustačius teisių perdavimo apribojimą, pasitikėjimo pagrindu perdavus teisę, perdavus reikalavimo teisę į užstatą arba panašią teisę pagal užsienio teisės aktus.

Apsaugoti kreditoriai turi galimybę daryti nemažą įtaką nemokumo bylos eigai. Kai skolininkas yra verslo subjektas, kuris pagal Nemokumo įstatymą gali būti reorganizuotas, norint patvirtinti rezoliuciją dėl nemokumo metodo (bankroto arba reorganizavimo) reikia bent pusės visų apsaugotų (ir atitinkamai neapsaugotų) kreditorių, dalyvaujančių kreditorių susirinkime, balsų, skaičiuojamų pagal jų reikalavimų sumas, išskyrus atvejus, kai už rezoliuciją balsuoja bent 90 proc. kreditorių, tą procentinę dalį apskaičiuojant pagal jų reikalavimų sumą. Apsaugotas kreditorius taip pat gali privalomai nurodyti užstatą valdančiam asmeniui valdyti tą užstatą koku nors būdu, jeigu tokiais nurodymais siekiama gero valdymo. Nemokumo administratorius taip pat privalo laikytis apsaugotų kreditorių nurodymų užstatui monetizuoti. Nemokumo administratoriai gali atmesti tokius nurodymus, jeigu mano, kad užsato objektą galima monetizuoti palankesnėmis sąlygomis; tuo atveju jie prašo nemokumo teismo peržiūrėti nurodymus – ta peržiūra priklauso nemokumo teismo vykdomai priežiūros veiklai. Monetizavus daiktą, teisę, reikalavimą ar kitą turtą nemokumo byloje apsaugoto kreditoriaus reikalavimo apsauga išnyksta, net jeigu tas kreditorius reikalavimo neužregistravo.

Apsaugotų kreditorių reikalavimai įvykdomi bet kuriuo bylos nagrinėjimo momentu panaudojant visą monetizavimo pajamų sumą, iš jos atėmus nemokumo administratoriaus mokesčių ir valdymo bei monetizavimo išlaidas ir atsižvelgiant į užsato įkeitimo pradžią.

Visi kiti kreditoriai yra neapsaugoti. Jų statusas nemokumo byloje yra silpnesnis, o prognozuojamas jų reikalavimų patenkinimo lygis, remiantis statistiniais duomenimis, paprastai yra daug žemesnis.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Nemokumo administratoriai skolininko turtą gali naudoti bankroto procedūroje. Nemokumo administratorius gauna įgaliojimus disponuoti turtu, naudotis teisėmis ir vykdyti skolininko prievolės su turtu susijusiais klausimais. Pirmiausia nemokumo administratorius naudojasi akcininko teisėmis, susijusiomis su nemokaus skolininko turtui priklausančiomis akcijomis, priima sprendimus dėl komercinių paslapčių ir kitų konfidencialių sričių, vykdo darbdavio teises ir pareigas skolininko darbuotojams, yra atsakingas už skolininko verslo vykdymą, buhalterinę apskaitą ir mokesčių prievolių vykdymą. Nemokumo administratoriams taip pat pavedama monetizuoti turtą.

Vykstant reorganizavimo ir skolos mažinimo procesams, skolininkas toliau valdo turtą su nemažais apribojimais.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę iškelus nemokumo bylą?

Reikalavimai turtui ir lygiaverčiai reikalavimai gali būti patenkinami visiškai bet kuriuo metu po sprendimo dėl nemokumo priėmimo.

Reikalavimai skirstomi taip:

reikalavimai turtui, atsiradę po nemokumo bylos inicijavimo arba po moratoriumo paskelbimo (ypač piniginių išlaidų kompensavimas ir mokesčiai laikinam patikėtinui, skolininko likvidatoriui ir kreditorių komiteto nariams, taip pat kreditorių reikalavimai, atsiradę dėl kredito finansavimo);

reikalavimai turtui, atsiradę po sprendimo dėl nemokumo priėmimo (ypač piniginės išlaidos, nemokumo administratoriaus mokesčiai, valstybiniai mokesčiai, rinkliavos, maitai, socialinės apsaugos įmokos, įnašai valstybės užimtumo politikai ir visuotinio sveikatos draudimo įmokos);

reikalavimai, lygiaverčiai reikalavimams turtui (ypač skolininko darbuotojų reikalavimai pagal darbo teisę ir kreditorių reikalavimai į išlaikymą pagal įstatymą).

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Reikalavimų pateikimas

Kreditoriai savo reikalavimus nurodyta forma pateikia nemokumo teismui ir gali tai daryti nuo nemokumo bylos inicijavimo iki sprendime dėl nemokumo nurodyto termino. Į reikalavimus, pateiktus pasibaigus terminui, nemokumo teismas neatsižvelgia ir dėl jų klausimas nemokumo byloje nesprenžiamas. Taip pat pateikiami jau teismui išdėstyti reikalavimai ir reikalavimai, kurių vykdymą galima užtikrinti, įskaitant tuos, pagal kuriuos vykdomas išieškojimas arba areštuojamas turtas. Kreditorius, kuris pateikia reikalavimus arba kuris laikomas registruotu kreditoriumi, bet kuriuo nemokumo bylos nagrinėjimo metu gali reikalavimą atsiimti.

Reikalavimo pateikimo pareiškime turi būti paaiškinta, kaip atsirado reikalavimas ir kokia jo suma. Reikalavimas visada turi būti išreikštas pinigais, netgi kai tai yra nepiniginis turtas. Prie pareiškimo turi būti pridėti visi dokumentai, nurodyti reikalavimo pateikimo pareiškime. Autentišku dokumentu turi būti įrodyta, kad reikalavimo įvykdymą galima užtikrinti.

Senaties termino arba teisių išnykimo termino prasme reikalavimo pateikimo pareiškimas turi tokį patį poveikį kaip ir ieškinys arba kitoks teisės pareiškimas teisme; šis laikotarpis pradedamas skaičiuoti pareiškimo pateikimo nemokumo teismui dieną.

Kreditorius atsako už reikalavimo pateikimo pareiškime nurodytos informacijos tikslumą. Nemokumo teismas, vykdydamas nemokumo administratoriaus rekomendaciją, gali skirti nuobaudas, jeigu reikalavimo suma nurodoma per didelė (didesnė daugiau nei 100 proc.), nurodydamas įmokėti prie turto pridėdamą sumą, kurios dydis nustatomas atsižvelgiant į visas reikalavimo pateikimo aplinkybes ir peržiūrėjus patį reikalavimą, iki sumos, kurią pasiekus pateikto reikalavimo suma viršijo nustatytą tikrąją vertę.

Kreditoriaus teisės į reikalavimo įvykdymą iš užsato nepaisoma, jeigu reikalavimas pateikiamas kitokia forma, negu turėjo būti pateikiamas, arba jeigu peržiūrėjus reikalavimą nustatoma, kad jo įkeitimo lygis klaidingai padidintas daugiau negu 100 proc. Šiuo atveju kreditoriui nemokumo teismas gali skirti

baudą – nurodyti sumokėti tam tikrą pinigų sumą apsaugotų kreditorių, pateikusių to paties turto įkeitimu apsaugotus reikalavimus, naudai. To mokėjimo sumą nemokumo teismas nustato atsižvelgdamas į visas aplinkybes, kuriomis teisė į reikalavimo patenkinimą iš užstato buvo įgyvendinta ir peržiūrėta, iki sumos, kurią pasiekus pareiškime nurodyto užstato vertė viršijo nustatytą užstato vertę.

Užregistruotų reikalavimų patikrinimas

Pateiktus reikalavimus pirmiausia peržiūri nemokumo administratorius, kuris iš esmės juos sutikrina su lydimaisiais dokumentais, skolininko sąskaitomis ar pagal konkrečius teisės aktus saugomais apskaitos dokumentais. Tada nemokumo administratorius paragina skolininką pateikti pastabų apie reikalavimus. Prireikus nemokumo administratorius deramai ištiria reikalavimus bendradarbiaudamas su valdžios institucijomis, kurios privalo su juo bendradarbiauti. Jeigu pateiktas reikalavimas turi trūkumų arba yra nepilnas, nemokumo administratorius paragina kreditorių per 15 dienų jį ištaisyti arba papildyti (gali būti nustatytas ilgesnis terminas) ir pataria, kaip tai padaryti. Tinkamai ir laiku nepapildytus ar neištaisytus reikalavimus nemokumo administratorius pateikia nemokumo teismui, kad šis priimtų sprendimą, kuriuo nustatoma, kad į pareiškimą neatsižvelgiama. Apie tai turi būti informuojamas kreditorius. Nemokumo administratorius parengia pateiktų reikalavimų sąrašą. Apsaugoti kreditoriai išvardijami atskirai. Jeigu nemokumo administratorius atsisako priimti reikalavimus, tai turi būti konkrečiai nurodoma. Turi būti nurodoma informacija, reikalinga visiems kreditoriams identifikuoti ir įvertinti, kaip atsirado reikalavimas ir kokia jo suma bei eiliškumas. Be to, apsaugotų kreditorių atveju turi būti nurodyta įkeitimo priežastis ir metodas. Pateiktų reikalavimų sąrašą nemokumo teismas iki tikrinimo posėdžio paskelbia nemokumo registre. Nemokumo teismas nemokumo registre taip pat nedelsdamas paskelbia bet kokį pateiktų reikalavimų sąrašo pakeitimą.

Tada pateikti reikalavimai patikrinami nemokumo teismo skirtame tikrinimo posėdyje. Posėdžio datą ir vietą nemokumo teismas nustato savo sprendime dėl nemokumo. Iki tikrinimo posėdžio pabaigos kreditoriai turi pakeisti savo pateikiamo reikalavimo sumą, išskyrus atvejus, kai reikalavimas yra apsaugotas arba atmetas galutiniu sprendimu. Vis dėlto jie negali pakeisti užregistruoto reikalavimo atsiradimo priežasties arba jo eiliškumo.

Reikalavimų užginčijimas

Visų reikalavimų autentiškumą, sumą ir eiliškumą gali užginčyti: a) nemokumo administratorius; b) skolininkas; arba c) registruotas kreditorius.

Kai kreditoriaus reikalavimą ginčija kitas registruotas kreditorius, turi būti nurodoma ta pati informacija, kaip ir ieškinyje pagal Civilinio proceso kodeksą, ir turi būti aiškiai nurodyta, ar ginčijamas autentiškumas, ar suma, ar eiliškumas. Užginčijimas įteikiamas nurodyta forma.

Nemokumo įstatyme pripažįstami kelių rūšių užginčijimai:

reikalavimo autentiškumo užginčijimas – teigiama, kad reikalavimas niekada neatsirado arba kad jis visiškai išnyko arba galiojo tik ribotą laiką;

reikalavimo sumos užginčijimas – teigiama, kad skolininko įsipareigojimas yra mažesnis negu užregistruota suma (reikalavimą ginčijantis asmuo turi nurodyti ir tikrąją reikalavimo sumą).

reikalavimo eiliškumo užginčijimas – teigiama, kad reikalavimo eiliškumas ne toks palankus kaip nurodyta pateiktame reikalavime, arba ginčijama teisė reikalavimą patenkinti iš užstato (reikalavimo eiliškumą ginčijantis asmuo taip pat turi nurodyti eiliškumą, kuriuo reikalavimas turėtų būti patenkintas).

Jeigu registruotas kreditorius ginčija kito registruoto kreditoriaus reikalavimą, šie kreditoriai tampa šalutiniu ginčo šalimis. Nemokumo administratoriai, norintys padėti šalutiniu ginčo, kuriame jie nedalyvauja, šaliai, turi teisę įsikišti.

Sprendimus dėl užginčytų reikalavimų autentiškumo, sumos ir eiliškumo priima nemokumo teismas.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Nemokaus skolininko turtas monetizuojamas vykdant bankroto procedūrą. Tai reiškia, kad visas nemokaus skolininko turtui priskiriamas turtas paverčiamas pinigais siekiant proporcingai patenkinti kreditorių reikalavimus. Turtą monetizuoja nemokumo administratorius. Šį veiksma gali atlikti tik tada, kai bankroto įsakymas tampa galutiniu ir surengiamas pirmasis kreditorių susirinkimas. Turtui, kuriam gresia pavojus greitai išnykti arba sugesti, taikoma išimtis; nemokumo teismas taip pat gali leisti taikyti išimtis kitais pagrindais. Monetizavus turtą išnyksta visi vykdymo dokumento arba arešto orderio padariniai ir kiti su turto realizavimu susiję trūkumai, jeigu įstatymu nenustatyta kitaip.

Nemokaus skolininko turtas gali būti monetizuojamas:

viešame aukcione;

parduodant kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą pagal Civilinio proceso kodekse įtvirtintas išieškojimo nuostatas;

parduodant turtą ne aukcione.

Jeigu monetizavus turtą gautų pajamų neužtenka visiems reikalavimams patenkinti, nemokumo administratoriaus mokesčiai ir piniginės išlaidos padengiamos pirmiausia, o tada tenkinami moratoriumui veikiant atsiradę kreditorių reikalavimai, iš kredito finansavimo kylantys kreditorių reikalavimai, dengiamos su turto išlaikymu ir administravimu susijusios išlaidos, tenkinami iš darbo teisės kylantys skolininko darbuotojų reikalavimai ir kreditorių reikalavimai gauti išlaikymą ir kompensaciją už žalą sveikatai. Kiti reikalavimai tenkinami proporcingai.

Kai sprendimas, kuriuo patvirtinama galutinė ataskaita, tampa galutinis, nemokumo administratorius pateikia nemokumo teismui nutarties paskirstyti turtą projektą, nurodydamas, kiek turėtų būti sumokama pagal kiekvieną reikalavimą, išdėstyta peržiūrėtame registruotų reikalavimų sąrašė. Tuo pagrindu nemokumo teismas paskelbia nutartį dėl turto paskirstymo, kurioje nustato kreditoriams mokėtinas sumas. Visi į paskirstymo grafiką įtraukti kreditoriai gauna išmokas, proporcingas nustatytai jų reikalavimų sumai. Prieš paskirstant turtą tenkinami dar nepatenkinti reikalavimai, kuriuos galima patenkinti bet kada per bankroto procedūrą, t. y.:

reikalavimai turtui – piniginės išlaidos, nemokumo administratoriaus mokesčiai, su skolininko turto išlaikymu ir administravimu susijusios išlaidos, valstybiniai mokesčiai, rinkliavos, maitai, socialinės apsaugos įmokos, įnašai valstybės užimtumo politikai, visuotinio sveikatos draudimo įmokos ir kt.);

lygiaverčiai reikalavimai – skolininko darbuotojų reikalavimai pagal darbo teisę, kreditorių reikalavimai kompensuoti žalą sveikatai, vyriausybės reikalavimai ir kt.

apsaugoti reikalavimai.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Bankroto pabaiga

Kai turtą baigiama monetizuoti, nemokumo administratorius nemokumo teismui pateikia galutinę ataskaitą. Galutinėje ataskaitoje turi būti aprašyti bendri nemokumo administratoriaus veiklos ypatumai ir kiekybiškai išdėstyti jų finansiniai rezultatai. Joje turi būti nurodyta kreditoriams paskirstytina suma ir įvardyti tie kreditoriai, nurodant jų dalis bendroje sumoje. Kartu su galutine ataskaita nemokumo administratorius nemokumo teismui pateikia mokesčio ir išlaidų deklaraciją.

Nemokumo teismas peržiūri nemokumo administratoriaus galutinę ataskaitą bei sąskaitą, ir, surengęs posėdį su nemokumo administratoriumi, ištaiso jų klaidas ir papildo jas praleistais duomenimis. Nemokumo teismas paskelbia proceso šalims peržiūrėtą nemokumo administratoriaus galutinę ataskaitą paskelbdamas ją viešu pranešimu. Kai sprendimas, kuriuo patvirtinama galutinė ataskaita, tampa galutinis, nemokumo administratorius pateikia nemokumo teismui nutarties paskirstyti turtą projektą, nurodydamas, kiek turėtų būti sumokama pagal kiekvieną reikalavimą, išdėstyta peržiūrėtame registruotų reikalavimų sąrašė. Tada nemokumo teismas paskelbia nutartį dėl turto paskirstymo, kurioje nustato kreditoriams mokėtinas sumas. Visi į paskirstymo grafiką įtraukti kreditoriai gauna išmokas, proporcingas nustatytai jų reikalavimų sumai. Nutartyje dėl turto paskirstymo nemokumo teismas nustato nemokumo administratoriui įvykdymo terminą, kuris turi būti ne ilgesnis kaip du mėnesiai nuo nutarties dėl turto paskirstymo įsigaliojimo dienos.

Bankroto procedūra baigiama nemokumo administratoriui pateikus ataskaitą apie nutarties dėl turto paskirstymo įvykdymą ir nemokumo teismui priėmus sprendimą baigti bylą. Teismas taip pat nusprendžia baigti bankroto procedūrą tam tikrais kitais įstatymo nustatytais atvejais, pvz., jeigu nustatoma, kad skolininko turto aiškiai nepakanka kreditorių reikalavimams patenkinti. Kai sprendimas baigti bankroto procedūrą tampa galutinis, nemokumo byla baigiama.

Reorganizavimo pabaiga

Reorganizavimas baigiamas nemokumo teismui priėmus sprendimą, kuriuo pripažįstamas reorganizavimo plano arba nemažos jo dalies įvykdymas. Teisės apeliacine tvarka apskūsti šį sprendimą nėra.

Reorganizavimas taip pat gali būti baigiamas nemokumo teismo sprendimu, siekiant reorganizavimą paversti bankrotu – tai daroma įstatymo numatytais atvejais, ypač kai kyla problemų tvirtinant reorganizavimo planą ir jį vykdant. Nemokumo teismas negali priimti sprendimo paversti reorganizavimą bankrotu, jeigu įvykdyti svarbūs reorganizavimo plano aspektai. Teismo sprendimą paversti reorganizavimą bankrotu apeliacine tvarka gali apskūsti skolininkas, reorganizavimo prašiusi šalis, nemokumo administratorius arba kreditorių komitetas. Kai nemokumo teismas nusprendžia reorganizavimą paversti bankrotu, atsiranda su bankroto paskelbimu susiję padariniai, išskyrus atvejus, kai nemokumo teismas savo sprendimu nustato kitokias šio pavertimo sąlygas.

Skolos mažinimo proceso pabaiga

Skolos mažinimo procesas baigiamas nemokumo teismo sprendimu, kuriuo pripažįstamas skolos sumažinimo įvykdymas. Teisės apeliacine tvarka apskūsti šį sprendimą nėra. Jeigu skolininkas tinkamai ir laiku įvykdo visus įpareigojimus pagal patvirtintą skolos sumažinimo metodą, nemokumo teismas, gavęs skolininko rekomendaciją, priima nutartį, kuria skolininkas atleidžiamas nuo pareigos įvykdyti dar nepatenkintą reikalavimų, įtrauktų į skolos mažinimo procedūrą, dalį.

Skolos mažinimo procesas taip pat gali būti baigiamas, jeigu teismas nutraukia procesą ir įstatymo numatytais atvejais nusprendžia skolininko nemokumo klausimus spręsti bankroto procedūros tvarka, ypač kai skolininkas neįvykdo skolos sumažinimo sąlygų.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Kai baigiama bankroto procedūra, susijusi su fizinio asmens turto (bet kuriuo metu baigus bankroto procedūrą) arba juridinio asmens turto (kol juridinis asmuo bus likviduotas išbraukiant jį iš viešo registro), gali būti priimta nutartis dėl arešto ar išieškojimo pagal nustatytą ir skolininko neužginčytą reikalavimą, kuris per bankroto procedūrą nėra patenkinamas. Kai pateikiamas prašymas vykdyti išieškojimą, reikia pateikti tik atitinkamo reikalavimo patvirtinimo per bankroto procedūrą lapą ir patvirtinimo ataskaitą. Ši teisė pagal įstatymą netenka galios praėjus dešimčiai metų nuo bankroto procedūros pabaigos, o senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo nutarties, kuria baigiama procedūra, įsigaliojimo dienos.

Reorganizavimo atvejais po reorganizavimo plano įsigaliojimo galima priimti nutartį dėl išieškojimo arba arešto ir ją įvykdyti skolininko atžvilgiu, kad būtų išieškota reorganizavimo plane nurodyta reikalavimo suma. Tačiau jeigu reikalavimas yra užginčytas, vykdyti išieškojimą arba areštą įmanoma tik tuo atveju, jeigu nemokumo teismo sprendimas, kuriuo nustatomas reikalavimas, tapo galutinis; šis sprendimas turi būti pridedamas prie prašymo.

Skolos sumažinimo atvejais, kai skolos mažinimo procesas baigiamas, o skolininkas atleidžiamas nuo likusių reikalavimų patenkinimo, nebeįmanoma reikalauti išieškojimo ar arešto priemonėmis patenkinti likusius kreditorių reikalavimus. Nesvarbu, ar kreditorių reikalavimai skolos mažinimo procese buvo iš dalies patenkinti, nesvarbu net ir tai, ar jie užregistravo savo reikalavimus nemokumo byloje.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Išlaidos, pirmiausia nemokumo administratoriaus mokesčiai ir piniginės išlaidos, turėtų būti padengtos iš turto, t. y. jas turėtų padengti skolininkas.

Kadangi nemokaus skolininko turtas ne visada yra pakankamai didelis išlaidoms padengti, nemokumo teismas, prieš nusprenddamas dėl prašymo dėl nemokumo, gali nurodyti prašymą dėl nemokumo pateikusiam asmeniui iki nustatyto termino sumokėti nemokumo bylos išlaidų avansą, jeigu jo reikia bylos išlaidoms padengti ir reikiamų išteklių negalima užsitikrinti kitomis priemonėmis. Tai taikytina ir tuo atveju, kai aišku, kad skolininkas neturi jokio turto.

Įstatymu yra nustatyta viršutinė tokių avansų riba. Jeigu prašymą dėl nemokumo yra pateikę keli asmenys, jie avansą privalo sumokėti solidarai.

Jeigu išlaidų padengti iš turto neįmanoma, nemokumo bylos išlaidų likutis padengiamas iš avanso, t. y. jas padengia prašymą pateikęs asmuo.

Jeigu išlaidoms padengti avanso neužtenka, išlaidas padengia valstybė. Konkrečiu teisės aktu nustatyta viršutinė valstybės dengiamų išlaidų suma.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugunčijimo ar jų nevykdytinumo?

Skolininko teisinių veiksmų, kuriais mažinamos kreditorių reikalavimų patenkinimo galimybės arba pirmenybė teikiama tam tikriems kreditoriams, vykdymo užtikrinimas negalimas. Šios srities veiksmai, kurių skolininkas nesiima, taip pat laikomi teisiniais veiksmais. Tokie veiksmai, kurių vykdymo užtikrinimas negalimas, skirstomi į tris kategorijas: a) teisiniai veiksmai be pakankamo atlygio; b) preferenciniai teisiniai veiksmai, kuriais sudaroma tokia padėtis, kai vienas kreditorius kitų kreditorių nenaudai gauna didesnę savo reikalavimų patenkinimo sumą negu būtų gavęs per bankroto procedūrą; c) teisiniai veiksmai, kuriais skolininkas tyčia sumažina kreditoriaus reikalavimų patenkinimą, jeigu priešinga sandorio šalis šį ketinimą žinojo arba, atsižvelgiant į visas aplinkybes, turėjo žinoti.

Negalimumas užtikrinti skolininko teisių veiksmų įvykdymo nustatomas nemokumo teismo nutartimi dėl ieškinio, kurį pareiškia nemokumo administratorius, užginčydamas skolininko teisinius veiksmus (ieškinyje dėl sandorio panaikinimo). Nemokumo administratorius ieškinį dėl sandorio panaikinimo gali pareikšti per metus nuo sprendimo dėl nemokumo įsigaliojimo dienos. Jeigu ieškinyje per tą laikotarpį nepareiškiamas, teisė į sandorio panaikinimą išnyksta.

Skolininko atlygis, gautas pagal teisinius veiksmus, kurių vykdymo užtikrinimas negalimas, sudaro skolininko turtą, kai nutartis, kuria patenkinamas ieškinyje dėl sandorio panaikinimo, tampa galutinė.

Negalimumas užtikrinti teisinio veiksmo vykdymo neturi poveikio šio teisinio veiksmo taikymui. Tačiau nemokumo byloje skolininko atlygis, gautas pagal teisinius veiksmus, kurių vykdymo užtikrinimas negalimas, priskiriamas skolininko turtui. Jeigu skolininko pradinio atlygio, gauto pagal teisinį veiksma, kurio vykdymo užtikrinimas negalimas, neįmanoma perduoti kaip skolininko turto, turi būti sumokama lygiavertė kompensacija.

Nemokumo teismas neprivalo vadovautis kito teismo ar kitos valdžios institucijos sprendimu, kuriuo nemokumo bylos nagrinėjimo metu nustatoma, kad teisinis veiksmas, susijęs su skolininko turto ar įsipareigojimais, yra niekinis, ir neprivalo vadovautis tokia išvada, jeigu ji padaroma kitokiu būdu. Kol nagrinėjama nemokumo byla, tokio teisinio veiksmo negaliojimą nagrinėja tik nemokumo teismas – arba priimdamas preliminariąją nutartį, arba nagrinėdamas šalutinį ginčą tuo klausimu. Tame ginče ieškinį gali pareikšti kitos nemokumo bylos šalys negu skolininkas, nebent tai yra valdantysis skolininkas, ir nemokumo administratorius arba prokuratūra. Nemokumo administratorius visada turi būti arba ieškovas, arba atsakovas. Jeigu vėliau galutinė nutartimi nustatoma, kad teisinis veiksmas, susijęs su skolininko turto ar įsipareigojimais, yra niekinis, kaip atlygis gauta ekonominė nauda turi būti grąžinta skolininko turtui papildyti.

Jeigu teisinis veiksmas, susijęs su skolininko turto arba įsipareigojimais, pripažįstamas niekiniu teismo nutartimi, kuri tapo galutinė iki nemokumo bylos inicijavimo, nutartyje nurodytas teisinis veiksmas taip pat laikomas niekiniu nemokumo byloje.

Specialios taisyklės dėl tam tikrų kategorijų reikalavimų

Specialios taisyklės taikomos šių kategorijų reikalavimams:

reikalavimams skolininko turtui, atsiradusiems po nemokumo bylos inicijavimo arba po moratoriumo paskelbimo;

reikalavimams skolininko turtui, atsiradusiems po sprendimo dėl nemokumo priėmimo;

reikalavimams, kurie yra lygiaverčiai reikalavimams skolininko turtui;

antraeiliams reikalavimams;

skolininko akcininkų arba narių reikalavimams, kylantiems iš jų dalyvavimo įmonėje arba kooperatyve.

Paskutinis naujinimas: 21/08/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Nemokumas - Estija

Estijos teisės aktuose nustatytos trys skirtingos nemokumo bylų rūšys: bankroto procedūra, reorganizavimo procesas ir skolų restruktūrizavimo procesas. Bankroto procedūra reglamentuojama Bankroto įstatymu, reorganizavimo taisyklės išdėstytos Reorganizavimo įstatyme, o skolų restruktūrizavimo taisyklės nustatytos Skolų restruktūrizavimo ir skolų apsaugos įstatyme. Su įstatymais galima susipažinti estų ir anglų kalbomis Estijos oficialiajame internetiniame leidinyje *Riigi Teataja* (valstybės oficialusis leidinys).

Bankroto procedūros tikslas – patenkinti kreditorių reikalavimus iš skolininko turto perduodant skolininko turtą arba atgaivinant skolininko verslą. Po bankroto procedūros skolininkui, kuris yra fizinis asmuo, suteikiama galimybė būti atleistam nuo prievolių. Bankroto procedūros atveju nustatoma skolininko nemokumo priežastis.

Reorganizavimo proceso tikslas – atsižvelgti į įmonių, kreditorių ir trečiųjų šalių interesus ir apsaugoti jų teises verslo reorganizavimo laikotarpiu. Verslo reorganizavimas reiškia, jog taikomos tam tikros priemonės, kad verslo subjektas įveiktų ekonominius sunkumus, būtų atkurtas jo likvidumas, pagerintas jo pelningumas ir užtikrintas jo tvarus valdymas.

Skolų restruktūrizavimo proceso tikslas – sudaryti lengvesnes sąlygas restruktūrizuoti mokumo problemų turinčio fizinio asmens (skolininko) skolas, kad būtų išspręstos mokumo problemos ir būtų išvengta bankroto procedūros. Vykdamas skolų restruktūrizavimo procesą skolininko finansines prievoles (asmenines skolas) įmanoma restruktūrizuoti pratęsiant prievolės įvykdymo terminą, prievolę įvykdamas dalimis arba ją sumažinant.

Bankroto procedūroms taikomas 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų. 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų (nauja redakcija) taikymo spritis apima bankroto procedūras ir skolų restruktūrizavimo procesus.

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Pagal Estijos teisę fizinis asmuo yra žmogus, o juridinis asmuo yra pagal teisės aktus įsteigtas juridinis subjektas. Juridinis asmuo yra arba privatusis juridinis asmuo, arba viešasis juridinis asmuo. Privatusis juridinis asmuo – pagal įstatymą dėl atitinkamos rūšies juridinio asmens privačiais interesais įsteigtas juridinis asmuo. Privatieji juridiniai asmenys yra tikrosios ūkinės bendrijos, paprastosios komanditinės ūkinės bendrijos, uždariosios akcinės bendrovės, atvirosios akcinės bendrovės, komercinės asociacijos, fondai ir ne pelno asociacijos. Viešieji juridiniai asmenys yra valstybė, vietos valdžios institucijos ir kiti pagal atitinkamo juridinio asmens reglamentavimo įstatymą viešaisiais interesais įsteigti juridiniai asmenys.

1. Bankroto procedūra

Bankroto procedūra gali būti inicijuota ir juridiniams, ir fiziniams asmenims, neatsižvelgiant į tai, ar fizinis asmuo yra verslo subjektas. Valstybė ar vietos valdžios institucija negali bankrutuoti.

2. Reorganizavimo procesas

Reorganizavimo procesas gali būti inicijuojamas tik privatesiems juridiniams asmenims.

3. Skolų restruktūrizavimo procesas

Skolų restruktūrizavimo procesą galima inicijuoti mokumo problemų turintiems fiziniams asmenims, neatsižvelgiant į tai, ar jie yra verslo subjektai.

Restruktūrizuoti skolas gali prašyti gyvenamąją vietą Estijoje turintis skolininkas, gyvenęs Estijoje ne trumpiau kaip dvejus metus iki prašymo restruktūrizuoti skolas pateikimo.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

1. Bankroto procedūra

Bankrotas reiškia teismo sprendimu paskelbtą skolininko nemokumą. Taigi, pirmoji pagrindinė sąlyga bankroto procedūrai inicijuoti – tai, kad skolininkas yra nemokus.

Skolininkas yra nemokus, jeigu skolininkas negali patenkinti kreditorių reikalavimų ir dėl skolininko finansinės padėties šis nepajėgumas nėra laikinas.

Skolininkas, kuris yra juridinis asmuo, taip pat yra nemokus, jeigu skolininko turto nepakanka jo prievolėms padengti ir dėl skolininko finansinės padėties tas nepakankamumas nėra laikinas. Jeigu prašymą inicijuoti bankrotą pateikia skolininkas, teismas skelbia bankrotą ir tuo atveju, jeigu tikėtina, kad skolininkas taps nemokiu ateityje. Jeigu prašymą inicijuoti bankrotą pateikia skolininkas, skolininko nemokumas preziumuojamas.

Antroji pagrindinė sąlyga bankroto procedūrai inicijuoti yra skolininko arba kreditoriaus pateikiamas prašymas inicijuoti bankrotą.

Jeigu prašymą inicijuoti bankrotą pateikia skolininkas, prašyme inicijuoti bankrotą jis turi pagrįsti savo nemokumą. Jeigu prašymą inicijuoti bankrotą pateikia kreditorius, prašyme inicijuoti bankrotą kreditorius turi pagrįsti skolininko nemokumą ir įrodyti keliamą reikalavimą.

Teismas gali reikalauti, kad prašymą teikiantis kreditorius sumokėtų teismo nustatytą sumą kaip teismo užstatą laikinojo patikėtinio atlygiui ir išlaidoms padengti, jeigu yra priežasčių manyti, kad bankrutuojančio asmens turto jiems padengti nepakanka. Jeigu kreditorius užsto nepateikia, procedūra baigiama. Teismas atsisako priimti kreditoriaus prašymą inicijuoti bankrotą, jeigu prašyme inicijuoti bankrotą neatskleidžiama, kad prašymą teikiantis asmuo turi reikalavimą skolininkui, prašyme inicijuoti bankrotą nepagrindžiamas skolininko nemokumas arba prašymas inicijuoti bankrotą grindžiamas reikalavimu, kuriam taikomas reorganizavimo planas arba skolų restruktūrizavimo planas. Teismas taip pat atsisako priimti prašymą inicijuoti bankrotą, jeigu esama kitų Civilinio proceso kodekse numatytų pagrindų.

Teismas, neatsižvelgdamas į skolininko nemokumą, baigia procesą jį nutraukdamas ir neskelbdamas bankroto, jeigu skolininko turto nepakanka bankroto procedūros sąnaudoms ir išlaidoms padengti ir jeigu neįmanoma išieškoti ar susigrąžinti turto iš valdymo organo nario arba neįmanoma jam pateikti reikalavimo.

Bankrotą teismas skelbia sprendimu (sprendimu dėl bankroto). Sprendime dėl bankroto turi būti nurodytas bankroto paskelbimo laikas. Bankroto procedūra inicijuojama bankroto paskelbimu.

Jeigu teismas skelbia bankrotą, jis nedelsdamas paskelbia atitinkamą pranešimą (pranešimą apie bankrotą) oficialiajame leidinyje *Ametlikud Teadaanded* (oficialūs skelbimai).

Sprendimas dėl bankroto yra nedelsiant vykdytinas. Sprendimo dėl bankroto vykdymas negali būti stabdomas ar atidedamas ir negali būti keičiamas teisės aktais numatytas sprendimo dėl bankroto vykdymo būdas ar tvarka. Jeigu sprendimą dėl bankroto panaikina aukštesnės instancijos teismas, tai neturi poveikio patikėtinio atliktų arba jo atžvilgiu atliktų teisinių veiksmų galiojimui. Skolininkas ir prašymą teikiantis kreditorius per 15 dienų nuo pranešimo apie bankrotą paskelbimo gali apskųsti sprendimą dėl bankroto apeliacine tvarka. Skolininkas ir prašymą inicijuoti bankrotą teikiantis asmuo Aukščiausiajam Teismui gali apskųsti apygardos teismo nutartį dėl apeliacinio skundo, kuriuo skundžiamas sprendimas. Patikėtinis negali teikti apeliacinio skundo skolininko vardu ar atstovauti skolininkui apeliacinio skundo nagrinėjimo posėdyje.

Bankroto procedūros Estijoje trunka gana ilgai. Juridinių asmenų atveju taikomos procedūros, kurios nutraukiamos nepaskelbus bankroto, vidutiniškai trunka 94 dienas, o fizinių asmenų – 85 dienas. Juridinių asmenų atveju pasiūlymas dėl lėšų paskirstymo, kurio pagrindu apskritai tampa įmanoma atlikti mokėjimus kreditoriams, buvo priimamas vidutiniškai per 462 dienas, o fizinių asmenų atveju – per 455 dienas. Bankroto procedūros, kurios baigiamos kompromisu, vidutiniškai trunka 340 dienų juridinių asmenų atveju ir 352 dienas fizinių asmenų atveju. Ilgiausiai trunka tos bankroto procedūros, kurios baigiamos jas nutraukiant jau po bankroto paskelbimo, – jos vidutiniškai trunka 745 dienas juridinių asmenų atveju ir 709 dienas fizinių asmenų atveju. Visa procedūra, t. y. procedūra nuo prašymo inicijuoti bankrotą pateikimo iki bankroto procedūros pabaigos, vidutiniškai trunka 270–280 dienų[1].

Jeigu vykstant bankroto procedūrai skelbiamas pranešimas arba procesinis dokumentas, tas pranešimas arba procesinis dokumentas turi būti skelbiamas oficialiajame leidinyje *Ametlikud Teadaanded*. Teismas gali oficialiajame leidinyje *Ametlikud Teadaanded* paskelbti pranešimą dėl prašymo inicijuoti bankrotą nagrinėjimo posėdžio laiko ir vietos. Pranešimą dėl sprendimo dėl bankroto, kuriuo skolininkas paskelbiamas bankrutavusiu (pranešimas dėl bankroto), teismas nedelsdamas skelbia oficialiajame leidinyje *Ametlikud Teadaanded*.

Iki bankroto paskelbimo ir bankroto procedūros inicijavimo vyksta vadinamasis preliminarusis procesas. Jeigu teismas nusprendžia priimti prašymą inicijuoti bankrotą, jis skiria laikinąjį patikėtinį. Teismas, atsižvelgdamas į skolininko finansinę padėtį, taip pat gali atsisakyti skirti laikinąjį patikėtinį ir paskelbti skolininką bankrutavusiu. Jeigu teismas laikinojo patikėtinio neskiria, procedūra pagal prašymą inicijuoti bankrotą nebevykdoma ir byla baigiama. Laikinis patikėtinis nustato skolininko turtą, įskaitant skolininko prievoles ir priverstinio vykdymo procesą skolininko turto atžvilgiu, ir patikrina, ar skolininko turto pakanka bankroto procedūros sąnaudoms ir išlaidoms padengti. Laikinis patikėtinis pateikia skolininko finansinės padėties, mokumo ir skolininko verslo veiklos tęstinumo perspektyvų vertinimą, o jeigu skolininkas yra juridinis asmuo – taip pat skolininko atgaivinimo vertinimą, užtikrina, kad būtų areštuojamas skolininko turtas ir kt. Iš laikinojo patikėtinio veiksmų turi paaiškėti, ar prašymas inicijuoti bankrotą yra tenkintinas ar atmestinas.

2. Reorganizavimo procesas

Kad būtų pradėtas verslo reorganizavimo procesas, įmonė teikia atitinkamą prašymą.

Teismas pradeda reorganizavimo procesą, jeigu reorganizavimo prašymas atitinka Civilinio proceso kodekso ir Reorganizavimo įstatymo reikalavimus ir jeigu įmonė pateikė pagrįstą argumentą, jog:

tikėtina, kad įmonė ateityje taps nemoki;

verslui reikalingas reorganizavimas;

po reorganizavimo tikėtinas tvarus verslo valdymas.

Reorganizavimo procesas neinicijuojamas, jeigu:

įmonei yra inicijuota bankroto procedūra;

yra priimtas teismo sprendimas dėl privalomo įmonės likvidavimo arba vykdomas papildomas likvidavimas;

nuo įmonės reorganizavimo proceso pabaigos praėjo mažiau nei dveji metai.

Kai įmonė prašo reorganizuoti verslą, teismas taip pat gali atsisakyti priimti prašymą, jeigu įmonė nepateikė pagrįsto argumento, kad verslui reikalingas reorganizavimas ir kad po reorganizavimo tikėtinas tvarus verslo valdymas.

Reorganizavimo proceso efektyvumą galima vertinti remiantis reorganizavimo plano patvirtinimu, kuris užtrunka vidutiniškai pusmetį nuo reorganizavimo prašymo pateikimo.[2] Be to, šis laikotarpis pailgėja dėl laiko, reikalingo reorganizavimo planui įgyvendinti ir realiems rezultatams pasiekti, kurio trukmė gali būti nevienoda ir priklausyti nuo skirtingų reorganizavimo procesų.

Jeigu teismas nusprendžia inicijuoti reorganizavimo procesą ir priima sprendimą dėl reorganizavimo, reorganizavimo patarėjas nedelsdamas siunčia kreditoriams pranešimą apie reorganizavimą, kuriuo jiems praneša apie reorganizavimo proceso inicijavimą ir nurodo skolų sąrašą išvardytas jų reikalavimų įmonei sumas.

Reorganizavimo proceso metu vykdomas preliminarusis procesas pradedamas reorganizavimo prašymo pateikimu ir baigiamas reorganizavimo plano patvirtinimu arba reorganizavimo proceso užbaigimu. Tuo laikotarpiu teismas sustabdo priverstinio vykdymo procesus įmonės turto atžvilgiu, kol bus patvirtintas reorganizavimo planas arba bus baigtas reorganizavimo procesas, išskyrus atvejus, kai priverstinio vykdymo procesas vykdomas dėl reikalavimo, kilusio iš darbo santykių, arba reikalavimo mokėti išlaikymą; delspinių už mokėjimo įsipareigojimų neįvykdymą arba laipsniškai didėjančios sutartinės baudos už įmonei pateiktą reikalavimą skaičiavimas sustabdomas, kol bus patvirtintas reorganizavimo planas; šį klausimą nagrinėjantis teismas, gavęs įmonės prašymą ir prie jo pridėtą reorganizavimo patarėjo pritarimą, sustabdo teismo procesą dėl finansinio reikalavimo įmonei, kol bus patvirtintas reorganizavimas arba bus baigtas reorganizavimo procesas, išskyrus atvejus, kai pateiktas iš darbo santykių kylantis reikalavimas arba reikalavimas mokėti išlaikymą, dėl kurio dar nepriimtas teismo sprendimas; jeigu kreditorius pateikia prašymą inicijuoti bankrotą, juo remdamasis teismas atideda bet kokį sprendimą dėl bankroto procedūros inicijavimo, kol bus patvirtintas reorganizavimo planas arba bus baigtas reorganizavimo procesas. Teismas skiria reorganizavimo patarėją, kol bus baigtas reorganizavimo procesas.

3. Skolų restruktūrizavimo procesas

Skolų restruktūrizavimo procesu skolininkui sudaromos sąlygos restruktūrizuoti savo finansines prievoles. Laikoma, kad skolininkas turi mokumo problemų, jeigu jis negali arba, tikėtina, negalės įvykdyti savo prievolių suėjus jų terminui.

Kad būtų inicijuotas skolų restruktūrizavimo procesas, skolininkas teismui teikia atitinkamą prašymą, prie jo, be kitų dalykų, pridėdamas skolų restruktūrizavimo planą, kuriame nurodomos restruktūrizuotinos prievolės, restruktūrizavimo būdas ir restruktūrizavimo plano įgyvendinimo terminas. Prieš teismui pateikdamas prašymą restruktūrizuoti skolas, skolininkas turi imtis reikiamų neteisminio skolų restruktūrizavimo veiksmų.

Teismas priima prašymą restruktūrizuoti skolas, jeigu jis atitinka Civilinio proceso kodekse ir Skolų restruktūrizavimo ir skolų apsaugos įstatyme išdėstytus reikalavimus. Nutartis dėl prašymo priėmimo perduodama skolininkui ir visiems kreditoriams, kurių reikalavimus skolininkas siekia restruktūrizuoti. Nutartis taip pat skelbiama oficialiajame leidinyje *Ametlikud Teadaanded*.

Teismas nepriima prašymo restruktūrizuoti skolas, jeigu:

skolininkas yra paskelbtas bankrutavusiu;

dešimties metų laikotarpiu iki prašymo pateikimo teismas yra tenkinęs skolininko prašymą restruktūrizuoti skolas arba skolininko prašymą atleisti nuo skolų vykdant bankroto procedūrą;

skolininkas neturi mokumo problemų arba jas akivaizdžiai galima išspręsti nerestruktūrizuojant skolų – be kita ko, parduodant tiek skolininko turto skoloms padengti, kiek iš skolininko pagrįstai galima tikėtis;

prašymas arba jo priedai neatitinka teisinių reikalavimų.

Teismas gali atsisakyti priimti prašymą restruktūrizuoti skolas, jeigu:

nėra tikėtina, kad skolininko siūlomas skolų restruktūrizavimo planas bus patvirtintas arba jo bus laikomasi, atsižvelgiant, be kitų dalykų, į skolininko mokumą trejų metų laikotarpiu iki prašymo restruktūrizuoti skolas pateikimo ir į skolininko gebėjimą imtis pagrįstai pelningos veiklos skolų restruktūrizavimo plano galiojimo laikotarpiu, įvertinant skolininko amžių, profesiją ir išsilavinimą;

prieš teismui pateikdamas prašymą restruktūrizuoti skolas, skolininkas nesiėmė reikiamų neteisminio skolų restruktūrizavimo veiksmų;

skolininkas tyčia arba dėl didelio aplaidumo pateikė iš esmės neteislingą arba ne visą informaciją apie savo turtą, pajamas, kreditorius ar prievoles;

skolininkas atsisako priesaika patvirtinti pateiktos informacijos teisingumą arba suteikti teismo prašomą papildomą informaciją; skolininkas yra nuteistas už nusikaltimą, susijusį su bankroto procedūra ar priverstinio vykdymo procesu, mokesčių nusikaltimą arba konkrečiai su įmonėmis susijusį nusikaltimą ir informacija apie apkaltinamąjį nuosprendį nėra pašalinta iš informacijos apie teistumą duomenų bazės; trejų metų laikotarpiu iki prašymo pateikimo arba po prašymo pateikimo skolininkas tyčia arba dėl didelio aplaidumo pateikė neteisingą arba ne visą informaciją apie savo finansinę padėtį siekdamas gauti pagalbą arba kitas lengvatas iš valstybės, vietos valdžios institucijos ar fondo arba siekdamas nuslėpti mokesčius;

skolininkas akivaizdžiai tyčia sudarė sandorius, kenkiančius kreditorių interesams.

Jeigu teismas, nagrinėdamas skolininko prašymą, nusprendžia, kad skolų restruktūrizavimo procesas inicijuotinas, teismas nutartį dėl prašymo priėmimo perduoda skolininkui ir visiems kreditoriams, kurių reikalavimus skolininkas siekia restruktūrizuoti. Nutartis taip pat skelbiama oficialiajame leidinyje *Ametlikud Teadaanded*.

Vykstant skolų restruktūrizavimo procesui vadinamasis preliminarusis procesas trunka nuo prašymo restruktūrizuoti skolas pateikimo iki skolų restruktūrizavimo plano patvirtinimo. Jeigu prašymas restruktūrizuoti skolas priimamas, delspinių už mokėjimo įsipareigojimų neįvykdymą arba periodiškai didėjančios sutartinės baudos pagal reikalavimą skolininkui skaičiavimas sustabdomas, kol bus patvirtintas restruktūrizavimo planas arba bus baigtas procesas. Ši nuostata netaikoma reikalavimams, kurių skolininkas nesiekia restruktūrizuoti. Jeigu prašymas priimamas, kreditorius, remdamasis finansinės prievolės pažeidimu, padarytu iki prašymo restruktūrizuoti skolas pateikimo, negali nutraukti su skolininku sudarytos sutarties, pagal kurią kyla reikalavimai, kuriuos skolininkas siekia restruktūrizuoti, arba šiais pagrindais atsisakyti vykdyti savo prievolės. Bet koks susitarimas, pagal kurį kreditorius gali nutraukti sutartį, kai pateikiamas prašymas restruktūrizuoti skolas arba patvirtinamas skolų restruktūrizavimo planas, yra niekinis. Kai prašymas priimamas, teismas sustabdo priverstinio vykdymo procesą (arba privalomo vykdymo procesą), kuriuo siekiama išieškoti lėšas iš skolininko turto, kol bus patvirtintas skolų restruktūrizavimo planas arba bus baigtas procesas. Teismas taip pat gali sustabdyti teismo procesą, kuriame nagrinėjamas finansinis ieškinytis skolininkui, dėl kurio dar nepriimtas sprendimas, atšaukti ieškinio užtikrinimo priemonės, įskaitant banko sąskaitos blokažimą, ir uždrausti kreditoriams naudotis savo teisėmis, kylančiomis iš skolininko pateikto užstato, įskaitant teises, kylančias iš įkeisto turto pardavimo arba prašymo jį parduoti.

[1] Nemokumo bylų efektyvumo tyrimas (2013 m. kovo 19 d.), kurį atliko bendrovė *AS Pricewaterhouse Coopers Advisors*, o užsakė – Estijos vyriausybės biuras, *Fund of Wise Decisions*, partnerė – Teisingumo ministerija, p. 7.

[2] *Ten pat*, p. 8.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Kai paskelbiamas bankrotas, skolininko turtas tampa bankrutuojančio asmens turtu ir skolininko teisė administruoti bankrutuojančio asmens turtą ir juo disponuoti perduodama bankroto patikėtinui.

Pagal sprendimą dėl bankroto skolininko turtas tampa bankrutuojančio asmens turtu ir naudojamas kaip turtas, skirtas kreditorių reikalavimams patenkinti ir bankroto procedūrai įvykdyti. Bankrutuojančio asmens turtas yra skolininko turtas bankroto paskelbimo metu ir turtas, kurį skolininkas susigrąžina, išsieseško arba įgyja vykstant bankroto procedūrai. Į bankrutuojančio asmens turtą neįtraukiamas skolininko turtas, iš kurio pagal teisės aktus negali būti tenkinamas mokėjimo reikalavimas.

Turtas, iš kurio pagal teisės aktus negali būti tenkinamas mokėjimo reikalavimas, reglamentuojamas Priverstinio vykdymo proceso kodekse. Teisės aktuose nustatytas nebaigtinis neareštuotinių objektų sąrašas. Pagrindinis neareštuotinių objektų sąrašo tikslas – užtikrinti skolininkui minimalią socialinę apsaugą. Draudimas parduoti neareštuotinus daiktus taip pat kyla iš poreikio apsaugoti kitas pagrindines teises: teisę laisvai pasirinkti veiklos sritį, profesiją ir pareigas, teisę vykdyti verslą, teisę įgyti išsilavinimą, religijos laisvę, privataus ir šeimos gyvenimo apsaugą ir kt. Be to, tam tikrų objektų areštas prieštarauja priimtoms moralės principams.

Pagal Estijos teisės aktus apribojimai taip pat taikomi pajamų areštui; pagrindinis tikslas yra užtikrinti, kad pagal skolininko atžvilgiu vykdomo proceso sąlygas skolininkas pragyvenimui turėtų minimalią lėšų sumą, reikalingą jam ir nuo jo priklausantiems asmenims. Esama dviejų rūšių apribojimų: neareštuotina dalis, kuri turi likti skolininkui naudotis, ir vadinamosios socialinės išmokos – pirmosios rūšies apribojimais užtikrinama, kad skolininkui liktų minimali lėšų suma pragyvenimui, o antrosios rūšies apribojimai taikomi už tam tikros teisės apsaugą mokėtinoms *ad hoc* sumoms, kurios neturi būti naudojamos jokiai kitai prievolei padengti. Vis dėlto tam tikromis sąlygomis gali būti areštuojama ir dalis socialinių išmokų.

Paskelbus bankrotą, visi skolininko veiksmai, kuriais disponuojama bankrutuojančio asmens turtu priklausančiais objektais, yra niekiniai. Disponavimo veiksmu kitos šalies perduotas turtas grąžinamas tai šaliai, jeigu tas turtas yra išlaikytas kaip bankrutuojančio asmens turto dalis, arba išmokama kompensacija, jeigu perdavus turtą padidėja bankrutuojančio asmens turtas. Jeigu skolininkas savo būsimus reikalavimus perdavė prieš paskelbiant bankrotą, perdavimo veiksmai tampa niekiniai, kai reikalavimų, kilusių po bankroto paskelbimo, atžvilgiu paskelbiamas bankrotas. Skolininkas, kuris yra fizinis asmuo, gavęs patikėtinio sutikimą, gali disponuoti bankrutuojančio asmens turtu. Be patikėtinio sutikimo atlikti disponavimo veiksmai yra niekiniai. Paskelbus bankrotą, į bankrutuojančio asmens turtą įtrauktos prievolės, kuri turi būti įvykdyta skolininkui, vykdymą gali priimti tik patikėtinis. Jeigu prievolė buvo įvykdyta skolininko naudai, prievolė laikoma įvykdyta tik tuo atveju, jei prievolei įvykdyti perduodamas turtas lieka bankrutuojančiam asmeniui arba perdavus turtą padidėja bankrutuojančio asmens turtas. Jeigu prievolė buvo įvykdyta skolininko naudai iki pranešimo apie bankrotą paskelbimo, prievolė laikoma įvykdyta, jeigu prievolė įvykdęs asmuo prievolės įvykdymo metu nežinojo ir neturėjo žinoti apie bankroto paskelbimą.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Kai paskelbiamas bankrotas, skolininkas, jei yra fizinis asmuo, netenka teisės sudaryti sandorių, susijusių su bankrutuojančio asmens turtu, o skolininkas, kuris yra juridinis asmuo, netenka teisės sudaryti bet kokių sandorių.

Skolininkas suteikia teismui, patikėtinui ir bankroto komitetui informaciją, kuri jiems reikalinga bankroto procedūrai vykdyti, ypač susijusią su skolininko turtu, įskaitant prievolės, ir verslo ar profesinę veiklą. Skolininkas privalo pateikti patikėtinui bankroto paskelbimo dieną buvusio skolininko turto, įskaitant įsipareigojimus, balansą ir aprašą.

Teismas gali pareikalauti, kad skolininkas teisme prisiektų, jog teismui pateikta informacija apie turtą, skolas, verslo ar profesinę veiklą, remiantis skolininko žiniomis, yra teisinga.

Skolininkas turi teikti pagalbą savo pareigas vykdančiam laikinajam patikėtinui ir patikėtinui.

Paskelbus bankrotą, dar neprisiekęs skolininkas negali išvykti iš Estijos be teismo leidimo.

Teismas gali skirti skolininkui baudą, privalomą dalyvavimą arba areštą, jeigu nesilaikoma teismo įsakymo arba siekdamas užtikrinti, kad būtų įvykdytas teisės aktais nustatytas įpareigojimas.

Skolininkas turi teisę išnagrinėti patikėtinio turimą dokumentaciją ir teismo dokumentaciją bankroto byloje. Dėl pagrįstų priežasčių patikėtinis gali nepatenkinti skolininko prašymo išnagrinėti į patikėtinio dokumentaciją įtrauktą dokumentą, jeigu tai pakenktų bankroto procedūros vykdymui.

Bankroto patikėtinis

Bankroto patikėtinis sudaro sandorius dėl bankrutuojančio asmens turto ir atlieka kitus veiksmus. Patikėtinio veiksmais sukuriama teisė ir prievolė priklauso skolininkui. Patikėtinis, vykdydamas savo pareigas, vietoje skolininko dalyvauja teismo procese kaip ginčų, susijusių su bankrutuojančio asmens turto, šalis.

Kai paskelbiamas bankrotas, skolininko teisė administruoti bankrutuojančio asmens turtą ir juo disponuoti perduodama bankroto patikėtinui. Vykstant skolininko, kuris yra juridinis asmuo, bankroto procedūrai, patikėtinis gali sudaryti bet kokius sandorius ir atlikti bet kokius teisinius veiksmus su bankrutuojančio asmens turto. Skolininko, kuris yra fizinis asmuo, bankroto atveju patikėtinis gali sudaryti tik tokius sandorius ir atlikti tokius teisinius veiksmus su bankrutuojančio asmens turto, kurie yra reikalingi bankroto procedūros tikslui pasiekti ir patikėtinio pareigoms įvykdyti.

Patikėtinis gina visų kreditorių ir skolininko teises ir interesus ir užtikrina, kad bankroto procedūra vyktų teisėtai, greitai ir finansiškai pagrįstai. Patikėtinis turi vykdyti savo įpareigojimus taip rūpestingai, kaip to tikimasi iš kruopštaus ir sąžiningo patikėtinio, ir atsižvelgti į visų kreditorių ir skolininko interesus. Patikėtinis nustato kreditorių reikalavimus, administruoja bankrutuojančio asmens turtą, organizuoja jo formavimą, pardavimą ir kreditorių reikalavimų patenkinimą iš bankrutuojančio asmens turto; nustato skolininko nemokumo priežastis ir nemokumo susidarymo laiką; prireikus pasirūpina, kad būtų tęsiama skolininko verslo veikla; prireikus atlieka skolininko, kuris yra juridinis asmuo, likvidavimą; teisės aktuose nustatytais atvejais teikia informaciją kreditoriams ir skolininkui; teikia ataskaitas apie jų veiklą ir informaciją apie bankroto procedūrą teismui, priežiūros pareigūnui ir bankroto komitetui; vykdo kitus teisės aktuose nustatytus įpareigojimus. Jeigu skolininko nemokumas kilo dėl didelės valdymo klaidos, patikėtinis už klaidą atsakingam asmeniui privalo pateikti reikalavimą atlyginti žalą iš karto, kai tampa akivaizdūs pakankami pagrindai pateikti reikalavimą. Patikėtinis turi ne tik teisės aktuose numatytas patikėtinio teises, bet ir laikinojo patikėtinio teises.

5 Kokiomis sąlygomis galima rėmtis įskaitymais?

Pagal Estijos bankroto procedūrą leidžiama įskaityti reikalavimus. Vykstant bankroto procedūrai, reikalavimų įskaitymui taikomos šios sąlygos:

- 1) įskaitytini reikalavimai turi būti finansinės prievolės arba kitokios tos pačios rūšies prievolės;
- 2) kreditorius turi būti įgijęs teisę įvykdyti savo prievolę, o skolininkas turi būti įgijęs pareigą įvykdyti savo prievolę;
- 3) kreditorius iki galutinio paskirstymo pasiūlymo pateikimo teismui turi skolininkui pareikšti apie įskaitymą, o šis pareiškimas neturi būti sąlyginis, jame neturi būti nustatytas terminas;
- 4) kreditorius teisę įskaityti savo reikalavimą į skolininko reikalavimą turi būti įgijęs iki bankroto paskelbimo.

Jeigu skolininko reikalavimas priklausė nuo atidedamosios sąlygos arba bankroto paskelbimo metu dar nebuvo suėjęs jo terminas, arba jis nebuvo skirtas tos pačios rūšies prievolėms įvykdyti, reikalavimą galima įskaityti tik tuo atveju, jei atidedamoji sąlyga atsirado, skolininko reikalavimo terminas suėjo arba prievolės tapo tos pačios rūšies prievolėmis. Įskaityti reikalavimo neleidžiama, jeigu skolininko reikalavimo atidedamoji sąlyga atsiranda arba reikalavimo terminas sueina, kol kreditorius dar negali įskaityti reikalavimo.

Jeigu kreditorius reikalavimas baigė galioti, vis tiek galima tą reikalavimą įskaityti, jeigu įskaitymo teisė atsirado iki reikalavimo galiojimo pabaigos. Kreditorius taip pat gali įskaityti reikalavimą, atsiradusį dėl to, kad skolininkas nesilaikė sutarties, o patikėtinis po bankroto paskelbimo atsisakė skolininko prievolės. Jeigu sutartinės prievolės objektas yra dalomas, o kreditorius iki bankroto paskelbimo iš dalies įvykdė savo prievolę, kreditorius gali į skolininko finansinę prievolę įskaityti įvykdytą kreditoriaus prievolės dalį. Jeigu skolininkas yra gyvenamosios ar komercinės patalpos nuomotojas, o gyvenamosios ar komercinės patalpos nuomininkas iš anksto sumokėjo skolininkui nekilnojamojo turto ar patalpų nuompinigius, tai laikoma reikalavimu skolininkui dėl nepagrįsto praturtėjimo, kurį gyvenamosios ar komercinės patalpos nuomininkas gali įskaityti į skolininko reikalavimą gyvenamosios arba komercinės patalpos nuomininkui, o gyvenamosios ar komercinės patalpos nuomininkas taip pat gali įskaityti reikalavimą atlyginti žalą dėl sutarties nutraukimo nesuėjęs terminui arba dėl sutarties atsisakymo.

Vykstant bankroto procedūrai perleidimo būdu įgytą reikalavimą galima įskaityti tik tuo atveju, jei reikalavimas buvo perleistas ir skolininkui apie tai buvo pranešta raštu ne vėliau kaip prieš tris mėnesius iki bankroto paskelbimo. Perleidimo būdu įgyto reikalavimo skolininkui negalima įskaityti, jeigu reikalavimas buvo perleistas trejų metų laikotarpiu iki laikinojo patikėtinio paskyrimo ir skolininkas tuo metu buvo nemokus, o reikalavimą įgijęs asmuo reikalavimo perleidimo metu žinojo arba turėjo žinoti apie nemokumą.

Reikalavimai, kurie negali būti įskaitomi – tai reikalavimai mokėti išlaikymą, reikalavimai atlyginti žalą sveikatai arba žalą dėl asmens mirties, taip pat reikalavimai dėl neteisėto ir tyčinio žalos padarymo, kuriuos kita šalis turi šaliai, prašančiai įskaitymo; kitos šalies reikalavimai, kurie, remiantis teisės aktais, negali būti pateikti kaip reikalavimai atlikti mokėjimą; areštuotas reikalavimas įskaityti šalies reikalavimą kitai šaliai, jeigu įskaitymo prašanti šalis reikalavimą įgijo po arešto arba jei jos reikalavimo terminas suėjo po arešto ir po areštuoto reikalavimo termino; reikalavimas, dėl kurio kita šalis gali pateikti prieštaravimų, arba kitos šalies reikalavimas, kurio įskaityti neleidžiama kitais teisės aktuose nustatytais pagrindais.

Įskaitymai nėra atskirai reglamentuojami reorganizavimo procesų ir skolų restruktūrizavimo procesų atveju, taigi, jiems taikoma Prievolių teisės įstatyme nustatyta bendra tvarka.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Bankroto procedūra

Patikėtinis turi teisę įvykdyti neįvykdytą prievolę, kylančią iš skolininko sudarytos sutarties, ir reikalauti, kad kita šalis įvykdytų savo prievolės, arba atsisakyti iš sutarties kylančios skolininko prievolės, jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip. Patikėtinis negali atsisakyti skolininko prievolės, kylančios iš sutarties, jeigu prievolė yra užtikrinta išankstiniu pranešimu, įtrauktu į žemės registrą. Jeigu patikėtinis toliau vykdo skolininko prievolę arba pateikia pranešimą, kad ketina ją vykdyti, kita sutarties šalis toliau vykdo savo prievolės. Šiuo atveju patikėtinis netenka teisės atsisakyti vykdyti skolininko prievolę. Jeigu patikėtinis reikalauja, kad kita sutarties šalis laikytųsi sutarties, kita šalis gali reikalauti, kad patikėtinis užtikrintų skolininko prievolės vykdymą. Kita šalis gali atsisakyti vykdyti savo prievolę, atsisakyti sutarties arba nutraukti sutartį pirma laiko, kol patikėtinis neužtikrino skolininko prievolės įvykdymo. Kitos šalies reikalavimas skolininkui, kilęs iš prievolės, vykdomos po to, kai patikėtinis pareikalavo, kad kita šalis įvykdytų savo prievolę, yra konsoliduota prievolė. Jeigu patikėtinis po bankroto paskelbimo atsisakė skolininko prievolės, kita sutarties šalis gali pateikti reikalavimą dėl sutarties nesilaikymo kaip bankroto procedūros kreditorė. Jeigu sutartinės prievolės objektas yra dalomas, o kita šalis iki bankroto paskelbimo iš dalies įvykdė savo prievolę, kita šalis gali reikalauti, kad būtų įvykdyta skolininko finansinės prievolės dalis, atitinkanti kitos šalies prievolės dalį, įvykdytą tik jai būnant bankroto procedūros kreditorė.

Teisės aktuose tam tikrų rūšių sutartims taip pat numatyti specialūs atvejai:

- 1) jeigu skolininkas iki bankroto paskelbimo pardavė kilnojamąjį turtą su nuosavybės teisės išlaikymu ir perdavė kilnojamąjį turtą valdyti pirkėjui, pirkėjas turi teisę reikalauti, kad pardavimo sutarties būtų laikomasi. Šiuo atveju patikėtinis negali atsisakyti skolininko prievolių, kylančių iš pardavimo sutarties;
- 2) gyvenamosios ar komercinės patalpos nuomotojo bankrotas nėra pagrindas nutraukti gyvenamosios ar komercinės patalpos nuomos sutartį, jeigu sutartyje nenumatyta kitaip. Jeigu gyvenamosios ar komercinės patalpos nuomos sutartyje bankrotas numatytas kaip sutarties nutraukimo pagrindas, patikėtinis gali nutraukti sutartį pirma laiko per vieną mėnesį arba per trumpesnę laiką, jeigu tai nustatyta sutartyje. Gyvenamojo būsto nuomotojo bankrotas nėra pagrindas nutraukti gyvenamojo būsto nuomos sutartį. Jeigu iki bankroto paskelbimo skolininkui iš anksto buvo sumokėti nuompinigiai už nekilnojamąjį turtą ar patalpas, gyvenamosios ar komercinės patalpos nuomininkas gali įskaityti reikalavimą dėl nepagrįsto praturtėjimo į skolininko reikalavimą gyvenamosios ar komercinės patalpos nuomininkui;

3) gyvenamosios ar komercinės patalpos nuomininko bankroto atveju gyvenamosios ar komercinės patalpos nuomotojas gyvenamosios ar komercinės patalpos nuomos sutartį gali nutraukti tik bendra tvarka, be to, gyvenamosios ar komercinės patalpos nuomos sutarties negalima nutraukti pirma laiko dėl vėlavimo sumokėti nuompinigius, kurių mokėjimo terminas suėjo iki prašymo inicijuoti bankrotą pateikimo. Patikėtinis turi teisę nutraukti skolininko sudarytą gyvenamosios ar komercinės patalpos nuomos sutartį pirma laiko per vieną mėnesį arba per trumpesnį laiką, jeigu tai nustatyta sutartyje. Jeigu nekilnojamasis turtas ar patalpos iki bankroto paskelbimo nebuvo perduotos skolininkui valdyti, sutarties gali atsisakyti ir patikėtinis, ir kita šalis. Jeigu sutarties atsisakoma arba ji nutraukiama pirma laiko, kita šalis gali reikalauti atlyginti nuostolius, susidariusius dėl sutarties nutraukimo nesuėjus terminui, kaip bankroto proceso kreditorė arba taikant įskaitymą;

4) gyvenamųjų ir komercinių patalpų nuomai taikoma tvarka taip pat taikoma ir skolininko sudarytoms nuomos sutartims.

Patikėtinis turi teisę nuspręsti, ar sutartį vykdyti toliau, ar ją nutraukti, tačiau jeigu kita šalis pateikia patikėtinui pasiūlymą apsispręsti, patikėtinis turi nedelsdamas, ne vėliau kaip per septynias dienas, pranešti, ar jis vykdys skolininko prievolę, ar jos atsisakys. Patikėtinio prašymu teismas gali tą laikotarpį ir pratęsti. Jeigu patikėtinis laiku nepraneša apie prievolės vykdymą arba jos atsisakymą, patikėtinis neturi teisės reikalauti, kad kita šalis laikytųsi sutarties, kol patikėtinis neįvykdė skolininko prievolės.

Kai kurioms skolininko sudarytoms sutartims taip pat gali būti taikoma restitucija. Pavyzdžiui, teismas panaikina sutartis, kurios sudarytos nuo laikinojo patikėtinio skyrimo iki bankroto paskelbimo. Be laiko sąlygos, kita būtina restitucijos sąlyga – tai, kad sutartimi buvo pakenkta kreditorių interesams. Jeigu kreditorių interesams nėra pakenkta ir dėl restitucijos bankrutuojančio asmens turtas nepadidėja, taikyti restitucijos nėra pagrindo.

Paprastai bankrutuojantis skolininkas ar jo patikėtinis neturi teisės daryti sutarčių pakeitimų. Tačiau sutartys gali būti iš dalies keičiamos, jeigu po bankroto paskelbimo pasiekiamas kompromisas. Šiuo atveju skolininkui ir kreditoriams pasiekus susitarimą įmanoma sumažinti skolas arba pratęsti mokėjimo terminą. Tą patį rezultatą taip pat galima pasiekti reorganizavimo procesu arba skolų restruktūrizavimo procesu. Bankroto įstatyme, Reorganizavimo įstatyme ir Skolų restruktūrizavimo įstatyme reikalavimų perleidimas ar prievolių perėmimas atskirai neregamentuojami, taigi, taikoma Prievolių teisės įstatyme numatyta bendra tvarka.

Reorganizavimo procesas ir skolų restruktūrizavimo procesas

Vykstant reorganizavimo procesui leidžiama restruktūrizuoti sutartis. Kai pateikiamas reorganizavimo prašymas arba patvirtinamas reorganizavimo planas, susitarimas, pagal kurį kreditorius gali nutraukti sutartį, yra niekinis. Pagal reorganizavimo planą negali būti restruktūrizuojamas reikalavimas, kylantis iš darbo sutarties arba iš sandorio dėl išvestinių finansinių priemonių.

Jeigu priimamas prašymas restruktūrizuoti skolas, kreditorius, remdamasis finansinės prievolės pažeidimu, padarytu iki prašymo restruktūrizuoti skolas pateikimo, negali nutraukti su skolininku sudarytos sutarties, pagal kurią kyla reikalavimai, kuriuos skolininkas siekia restruktūrizuoti, arba tais pagrindais atsisakyti vykdyti savo prievolės. Susitarimas, pagal kurį kreditorius gali nutraukti sutartį, kai pateikiamas prašymas restruktūrizuoti skolas arba patvirtinamas skolų restruktūrizavimo planas, yra niekinis. Iš nuolatinės sutarties atsirandančios prievolės, kurios sukuriamos arba kurių vykdymo terminas sueina po prašymo restruktūrizuoti skolas pateikimo, gali būti restruktūrizuojamos vykdant skolų restruktūrizavimo procesą. Restruktūrizavimo plane gali būti numatyta, kad patvirtinus restruktūrizavimo planą baigia galioti kreditavimo susitarimas arba kita nuolatinė sutartis, kurią skolininkas sudarė iki prašymo restruktūrizuoti skolas pateikimo ir kuria skolininkui nustatomos finansinės prievolės, kurių įvykdymo terminas sueina po prašymo restruktūrizuoti skolas pateikimo. Sutarties nutraukimas turi tuos pačius padarinius kaip ir jos nutraukimas pirma laiko dėl skolininko sukeltų aplinkybių. Skolininko prievolės, kylančios dėl sutarties nutraukimo, gali būti iš anksto restruktūrizuotos pagal restruktūrizavimo planą. Jeigu planuojama restruktūrizuoti iš nuomos sutarties kylančias prievolės, nuomotojas, kuris yra kreditorius, gali pirma laiko nutraukti sutartį per savaitę nuo restruktūrizavimo plano patvirtinimo.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Paskelbus bankrotą, bankroto procedūros kreditoriai savo reikalavimus skolininkui gali pateikti tik bankroto procedūros metu. Patikėtiniai turi būti pranešama apie visus iki bankroto paskelbimo kilusius jų reikalavimus skolininkui, nesvarbu, koks yra reikalavimų pagrindas ar jų įvykdymo terminai. Jeigu paskelbiamas bankrotas, skolininkui inicijuotas priverstinio vykdymo procesas baigiamas, o kreditorius turi pateikti reikalavimą bankroto patikėtinui.

Vykstant reorganizavimo procesui ir skolų restruktūrizavimo procesui, reorganizavimo plano ir atitinkamai skolų restruktūrizavimo plano galiojimo laikotarpiu naujų procesų negali inicijuoti tik tie kreditoriai, su kurių reikalavimais yra susijęs atitinkamas planas. Reorganizavimo atveju priverstinio vykdymo procesas sustabdomas, išskyrus tuos atvejus, kai priverstinio vykdymo procesu siekiama patenkinti iš darbo santykių kilusį reikalavimą arba reikalavimą mokėti išlaikymą. Vykstant skolų restruktūrizavimo procesui teismas gali nustatyti laikinos teisinės apsaugos priemonę, sustabdydamas priverstinio vykdymo procesą dar iki prašymo nagrinėjimo ar pateikimo. Priėmęs prašymą, teismas sustabdo priverstinio vykdymo procesą (arba privalomo vykdymo procesą), kuriuo siekiama išieškoti lėšas iš skolininko turto, kol bus patvirtintas skolų restruktūrizavimo planas arba bus baigtas procesas.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškelimo metu, nagrinėjimui?

Bankroto procedūra

Ginčiuose dėl bankrutuojančio asmens turto ar turto, kurį galima įtraukti į bankrutuojančio asmens turtą, skolininko teisė būti teismo proceso šalimi perduodama patikėtinui. Jeigu ieškinyje ar bet kuris kitas pareiškimas, susijęs su bankrutuojančio asmens turtu, kurį skolininkas pareiškia kitam asmeniui arba pateikia jo atžvilgiu, yra nagrinėjamas iki bankroto paskelbimo inicijuotame teismo procese arba jeigu skolininkas dalyvauja teismo procese kaip trečioji šalis, patikėtinis, vykdydamas savo pareigas, gali įstoti į procesą vietoje skolininko. Jeigu patikėtinis žino apie tokį procesą, tačiau jį neįstoja, skolininkas gali ir toliau atlikti ieškovo, pareiškėjo ar trečiosios šalies funkcijas.

Jeigu iki bankroto paskelbimo inicijuotame teismo procese nagrinėjamas su nuosavybe susijęs reikalavimas skolininkui, tačiau dėl reikalavimo dar nepriimtas sprendimas, teismas šio reikalavimo nenagrinėja ieškiniu inicijuotame procese. Teismas procesą atnaujina ieškovo prašymu, jeigu aukštesnės instancijos teismas panaikino sprendimą dėl bankroto ir įsigaliojo nutartis, kuria atmetamas prašymas inicijuoti bankrotą, arba jeigu bankroto procesas buvo baigtas jį nutraukiant po bankroto paskelbimo.

Jeigu iki bankroto paskelbimo inicijuotame teismo procese skolininkui buvo pateiktas reikalavimas išskirti objektą iš bankrutuojančio asmens turto, teismas šį reikalavimą išnagrinėja. Šiuo atveju bankroto patikėtinis gali įstoti į procesą vietoje skolininko. Patikėtinis turi skolininko, kaip atsakovo, teises ir prievolės.

Jeigu patikėtinis į procesą neįstoja, ieškovo prašymu procesas gali būti tęsiamas.

Jeigu skolininkui yra pateiktas su nuosavybe susijęs reikalavimas teismo procese, kuriame priimta sprendimą dėl reikalavimo galima apskųsti apeliacine tvarka, po bankroto paskelbimo patikėtinis skolininko vardu gali pateikti apeliacinį skundą. Skolininkas gali pateikti apeliacinį skundą patikėtinui sutikus. Jeigu teisme yra apskųsta skolininkui taikoma administracinė priemonė, tos administracinės priemonės apskundimo termino skaičiavimas sustabdomas.

Reorganizavimo procesas ir skolų restruktūrizavimo procesas

Kai pateikiamas reorganizavimo prašymas, bylą nagrinėjantis teismas, gavęs įmonės prašymą ir prie prašymo pridėtą reorganizavimo patarėjo pritarimą, gali sustabdyti teismo procesą dėl finansinio reikalavimo įmonei, kol bus patvirtintas reorganizavimo planas arba baigtas reorganizavimo procesas, išskyrus atvejus, kai pateiktas iš darbo santykių kylantis reikalavimas arba reikalavimas mokėti išlaikymą, dėl kurio dar nėra priimtas sprendimas. Priimdamas prašymą restruktūrizuoti skolas, teismas sustabdo procesą dėl finansinio reikalavimo skolininkui, dėl kurio dar nėra priimta sprendimo, kol bus patvirtintas skolų restruktūrizavimo planas arba bus baigtas procesas.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Kreditorių dalyvavimas bankroto procedūroje

Kreditorius savo reikalavimą gina dalyvaudamas bankroto procedūroje. Ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pranešimo apie bankrotą paskelbimo oficialiajame leidinyje *Ametlikud Teadaanded* kreditoriai privalo pranešti patikėtiniui apie visus iki bankroto paskelbimo kilusius savo reikalavimus skolininkui, nesvarbu, koks yra reikalavimų pagrindas ar jų įvykdymo terminai. Patikėtiniui apie reikalavimą pranešama raštišku pareiškimu (reikalavimo įrodymu). Kreditoriai savo reikalavimus turi ginti visuotiniame kreditorių susirinkime (reikalavimų gynimo posėdyje). Teisės į užstatą ginamos kartu su reikalavimais, kurie jomis užtikrinami. Reikalavimas, jo tenkinimo eilė ir teisė į užstatą, kuriuo jis užtikrinamas, laikomi patvirtintais, jeigu nei patikėtinis, nei kuris nors kreditorius dėl jų nepareiškia prieštaravimo reikalavimų gynimo posėdyje. Reikalavimų gynimo posėdyje patvirtintų reikalavimų arba jų tenkinimo eilės vėliau ginčyti negalima.

Kiekvienas kreditorius ne tik teikia savo reikalavimą ir jį gina, bet, dalyvaudami visuotiniame kreditorių susirinkime, dalyvauja ir bankroto procedūroje.

Visuotinis kreditorių susirinkimas yra kompetentingas tvirtinti patikėtinį, rinkti bankroto komitetą, spręsti dėl skolininko verslo tęsimo arba likvidavimo, spręsti dėl skolininko likvidavimo (jeigu skolininkas yra juridinis asmuo), sudaryti kompromisą, tiek, kiek leidžiama teisės aktais, spręsti su bankrutuojančio asmens turto pardavimu susijusius klausimus, ginti reikalavimus, priimti sprendimus dėl skundų, susijusių su patikėtinio veikla, priimti sprendimus dėl bankroto komiteto narių atlygio ir dėl kitų teisės aktuose nustatyti visuotinio kreditorių susirinkimo kompetencijai priklausančių klausimų. Jeigu visuotinis kreditorių susirinkimas nusprendžia rinkti bankroto komitetą, pastarasis, be kitų dalykų, privalo ginti visų kreditorių interesus vykstant bankroto procedūrai.

Kreditorių dalyvavimas reorganizavimo procese

Reorganizavimo patarėjas nedelsdamas praneša kreditoriams apie reorganizavimo proceso inicijavimą ir nurodo skolų sąrašą išvardytas jų reikalavimų įmonei sumas. Šiuo tikslu patarėjas pateikia kreditoriams pranešimą apie reorganizavimą. Jeigu kreditorius, kurio reikalavimą siekiama restruktūrizuoti pagal reorganizavimo planą, nesutinka su pranešime apie reorganizavimą išdėstyta informacija, kreditorius per pranešime apie reorganizavimą nustatytą laiką reorganizavimo patarėjui pateikia raštišką pareiškimą, kuriame nurodo, kokiais klausimais jis nesutinka su pranešime apie reorganizavimą išdėstytu reikalavimu, ir pateikia šių aplinkybių įrodymus. Jeigu iki nurodytos datos pareiškimas nepateikiamas, laikoma, kad kreditorius sutiko su reikalavimo suma. Jeigu reorganizavimo patarėjas nesutinka su kreditoriaus pareiškime išdėstytu teiginiu, jis nedelsdamas pateikia pareiškimą su įrodymais teismui ir pagrindžia, kodėl nesutinka su pareiškime išdėstyta informacija. Reorganizavimo patarėjas savo teiginius pagrindžia. Remdamasis pateiktais teiginiais ir įrodymais, teismas priima sprendimą dėl kreditoriaus pagrindinio reikalavimo ir pretenzijos į užtikrinimo priemonę, taip pat dėl užtikrinimo priemonės ir jos taikymo srities.

Kreditorių dalyvavimas skolų restruktūrizavimo procese

Skolų restruktūrizavimo procesas siejamas su kreditoriais, kurių reikalavimų skolininkui terminas suėjo iki prašymo restruktūrizuoti skolas pateikimo. Teismas sprendžia, ar priimti prašymą restruktūrizuoti skolas, teismas prirėkus taip pat gali išklausti kreditoriaus nuomonę ir paprašyti papildomos informacijos ar dokumentų. Nutartis dėl prašymo priėmimo perduodama skolininkui ir visiems kreditoriams, kurių reikalavimus skolininkas siekia restruktūrizuoti. Jeigu prašymas priimamas, kreditorius, remdamasis finansinės prievolės pažeidimu, padarytu iki prašymo restruktūrizuoti skolas pateikimo, negali nutraukti su skolininku sudarytos sutarties, pagal kurią kyla reikalavimai, kuriuos skolininkas siekia restruktūrizuoti, arba atsisakyti tais pagrindais vykdyti savo prievolės. Perduodamas kreditoriui restruktūrizavimo planą, teismas jam suteikia bent dviejų savaitių, tačiau ne daugiau kaip keturių savaitių terminą, kuris pradedamas skaičiuoti nuo restruktūrizavimo plano gavimo dienos, per kurį galima pareikšti nuomonę teismui arba patarėjui. Kreditorius pareiškia nuomonę, ar jis sutinka su skolininko informacija apie reikalavimą ir užtikrinimo priemonę, skolininko pateiktu skolų apskaičiavimu ir skolininko prašomu skolų restruktūrizavimo būdu. Jeigu kreditorius nesutinka su skolininko prašomu skolų restruktūrizavimo būdu, kreditorius turi nurodyti, ar jis sutiktų su kitokiu skolų restruktūrizavimo būdu. Jeigu kreditorius, kurio reikalavimą siekiama restruktūrizuoti, nesutinka su skolų sąrašą skolininko pateikta informacija, kreditorius per teismo nurodytą laikotarpį praneša teismui arba, teismo nurodymu, patarėjui, kokiais klausimais jis nesutinka su reikalavimu, ir pateikia šių aplinkybių įrodymus. Jeigu iki nurodytos datos pareiškimas nepateikiamas, laikoma, kad kreditorius sutiko su reikalavimo suma. Jeigu skolininkas arba patarėjas nesutinka su kreditoriaus pareiškime išdėstytu teiginiu, jis teismui greitai pateikia pareiškimą su įrodymais ir pagrindžia, kodėl nesutinka su pareiškime išdėstyta informacija. Remdamasis pateiktais teiginiais ir įrodymais, teismas priima sprendimą dėl kreditoriaus pagrindinio reikalavimo ir pretenzijos į užtikrinimo priemonę, taip pat dėl užtikrinimo priemonės.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Pagal sprendimą dėl bankroto skolininko turtas tampa bankrutuojančio asmens turtu ir naudojamas kaip turtas, skirtas kreditorių reikalavimams patenkinti ir bankroto procedūrai įvykdyti. Bankrutuojančio asmens turtas yra skolininko turtas bankroto paskelbimo metu ir turtas, kurį skolininkas susigrąžina, išieško arba įgyja vykstant bankroto procedūrai. Į bankrutuojančio asmens turtą neįtraukiamas skolininko turtas, iš kurio pagal teisės aktus negali būti tenkinamas mokėjimo reikalavimas.

Kai paskelbiamas bankrotas, skolininko teisė administruoti bankrutuojančio asmens turtą ir juo disponuoti perduodama bankroto patikėtiniui. Paskelbus bankrotą, visi skolininko veiksmai, kuriais disponuojama bankrutuojančio asmens turtui priklausančiais objektais, yra niekiniai. Iki bankroto paskelbimo teismas gali uždrausti skolininkui disponuoti turtu arba tam tikra turto dalimi be laikinojo patikėtinio sutikimo.

Kai paskelbiamas sprendimas dėl bankroto, patikėtinis turi nedelsdamas perimti skolininko turto valdymą ir pradėti administruoti bankrutuojančio asmens turtą. Jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip, patikėtinis turi susigrąžinti trečiosios šalies turimą skolininko turtą ir jį priskirti bankrutuojančio asmens turtui. Bankrutuojančio asmens turtas administruojamas su bankrutuojančio asmens turtu atliekant veiksmus, reikalingus bankrutuojančio asmens turtui išsaugoti ir bankroto procedūrai įvykdyti, taip pat skolininko veiklai valdyti, jeigu skolininkas yra juridinis asmuo, arba skolininko verslo veiklai organizuoti, jeigu skolininkas yra savarankiškai dirbantis asmuo. Vykstant skolininko, kuris yra juridinis asmuo, bankroto procedūrai, patikėtinis įgyja juridinio asmens valdybos arba ją pakeičiančio organo teises ir prievoles, kurios neprieštarauja bankroto procedūros tikslui. Patikėtinio atsakomybė yra tokia pat kaip ir valdymo organo nario atsakomybė.

Patikėtinis sandorių grynaisiais pinigais dėl bankrutuojančio asmens turto gali sudaryti tik teismui leidus. Patikėtinis nevykdo jokių mokėjimų kreditoriams grynaisiais pinigais pagal paskirstymo santykį. Patikėtinis gali sudaryti bankroto procedūros požiūriu itin svarbius sandorius tik sutikus bankroto komitetui. Itin svarbūs sandoriai visų pirma yra skolinimasis, o jeigu į bankrutuojančio asmens turtą yra įtrauktas verslo subjektas – visi sandoriai, nepriklausantys įprastai verslo subjekto veiklai. Patikėtinis bankrutuojančio asmens turto sąskaita arba šio turto atžvilgiu negali sudaryti sandorių su pačiu savimi ar su asmenimis, susijusiais su juo, taip pat negali sudaryti jokių kitų panašaus pobūdžio sandorių bei sandorių, dėl kurių kyla interesų konfliktas, ir negali prašyti kompensuoti dėl tokių sandorių patiriamų išlaidų.

Patikėtinis gali pradėti bankrutuojančio asmens turto pardavimą po pirmojo visuotinio kreditorių susirinkimo, jeigu per susirinkimą kreditoriai nenusprendė kitaip. Jeigu skolininkas apeliacine tvarka apskundė sprendimą dėl bankroto, skolininko turto negalima parduoti be skolininko sutikimo, kol neišnagrinėtas apygardos teismui pateiktas apeliacinis skundas. Šie apribojimai netaikomi turto, kuris yra greitai gendantis, greitai nuvertėjantis arba per brangus laikyti ar išsaugoti, pardavimui. Jeigu skolininko verslo veikla tęsiama, turto negalima parduoti, jeigu tai trukdo tęsti verslo veiklą. Jeigu pateikiamas pasiūlymas sudaryti kompromisą, turto negalima parduoti iki kompromiso sudarymo, išskyrus atvejus, kai visuotinis kreditorių susirinkimas nusprendžia, kad turtą galima parduoti neatsižvelgiant į pasiūlymą sudaryti kompromisą. Bankrutuojančio asmens turtas parduodamas aukcione Priverstinio vykdymo proceso kodekse nustatyta tvarka.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę išskėlus nemokumo bylą?

Reikalavimai, pateikiami bankrutuojančio skolininko turto atžvilgiu

Visi reikalavimai skolininkui, atsiradę iki bankroto paskelbimo, pateikiami bankrutuojančio skolininko turto atžvilgiu, nesvarbu, kokie būtų reikalavimų įvykdymo pagrindai ar terminai. Kai paskelbiamas bankrotas, laikoma, kad suėję visų kreditorių reikalavimų skolininkui terminai, jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip. Jeigu kreditorius atitinkamą reikalavimą pateikė teismui, tačiau teismas dar nepriėmė sprendimo, teismas sustabdo procesą dėl ieškinio, o kreditorius turi pateikti reikalavimą bankroto patikėtiniui. Jeigu kreditorius pateikė reikalavimą teismui, o teismas paskelbė sprendimą ir tas sprendimas įsigaliojo, kreditorius taip pat turi pateikti savo reikalavimą bankroto patikėtiniui, tačiau laikoma, kad šis reikalavimas yra apgintas. Jeigu skolininkas turėjo teisę apskųsti teismo sprendimą, tai gali padaryti bankroto patikėtinis.

Reikalavimų, atsirandančių po bankroto procedūros inicijavimo, nagrinėjimas

Paskelbus bankrotą, bankroto procedūros kreditoriai savo reikalavimus skolininkui gali pateikti tik Bankroto įstatyme nustatyta tvarka. Reikalavimai gali būti pateikiami tik bankroto patikėtiniui, be to, gali būti pateikiami tik iki bankroto paskelbimo atsiradę reikalavimai. Paskelbus bankrotą atsiradę reikalavimai negali būti teikiami iki bankroto procedūros pabaigos. Turi būti atsižvelgiama į tai, kad juridinių asmenų atveju dažniausiai bankroto procedūros užbaigimas reiškia juridinio asmens likvidavimą, todėl nėra asmens, kuriam po bankroto procedūros užbaigimo būtų galima pateikti reikalavimus. Taigi, reikia būti atidiems ir atsižvelgti į tą riziką sudarant sandorius su bankrutuojančiu juridiniu asmeniu. Reikalavimai fiziniam asmeniui, atsirandantys bankroto procedūros metu, bendra tvarka gali būti teikiami po bankroto procedūros užbaigimo. Prievolės atlyginti neteisėtai skolininko, kuris yra juridinis asmuo, veiksmais bankroto procedūros vykdymo metu padarytą žalą yra konsoliduotosios prievolės, taigi, iš skolininko bendra tvarka gali būti reikalaujama jas įvykdyti bankroto procedūros metu. Bankrutuojančio asmens turto atžvilgiu taip pat galimas priverstinio vykdymo procesas, kad prievolės būtų įvykdytos.

Be to, gali susidaryti padėtis, kai po bankroto paskelbimo skolininkas atlieka disponavimo veiksmus su bankrutuojančio asmens turtui priklausančiu objektu. Tokie disponavimo veiksmai yra niekiniai, nes, kai paskelbiamas bankrotas, teisė administruoti turtą ir juo disponuoti perduodama bankroto patikėtiniui.

Jeigu, nepaisant to, skolininkas atlieka disponavimo veiksmus, disponavimo veiksniu kitos šalies perduotas turtas tai šaliai gražinamas, jeigu tas turtas yra išlaikytas kaip bankrutuojančio asmens turto dalis, arba išmokama kompensacija, jeigu dėl perdavimo padidėjo bankrutuojančio asmens turtas. Jeigu skolininkas disponavimo tam tikru objektu veiksmus atliko bankroto paskelbimo dieną, preziumuojama, kad disponavimo veiksmas atliktas po bankroto paskelbimo. Jeigu prieš paskelbiant bankrotą skolininkas perdavė savo būsimus reikalavimus, perdavimo veiksmai tampa niekiniai, kai vėliau atsirandančių reikalavimų atžvilgiu paskelbiamas bankrotas. Skolininkas, kuris yra fizinis asmuo, gavęs patikėtinio sutikimą, gali disponuoti bankrutuojančio asmens turtu. Be patikėtinio sutikimo atlikti disponavimo veiksmai yra niekiniai.

Reikalavimų, atsirandančių po reorganizavimo proceso ir skolų restruktūrizavimo proceso inicijavimo, nagrinėjimas

Reorganizavimo plano galiojimo laikotarpiu negalima pateikti reikalavimo pareiškimo pagal reikalavimą, kuriam taikomas reorganizavimo planas. Reikalavimo pareiškimas galima teikti pagal kitus reikalavimus. Restruktūrizavimo plano galiojimo laikotarpiu pagal reikalavimą, kuriam taikomas restruktūrizavimo planas, negalima pateikti reikalavimo pareiškimo arba pareiškimo tokioje procedūroje, kuris vykdomas pagal pareiškimą. Reikalavimo pareiškimus galima teikti pagal kitus reikalavimus. Restruktūrizavimo plano patvirtinimu neapribojama kreditoriaus teisė teismo procesuose ginčyti restruktūrizavimo plane nepatvirtintų reikalavimų. Kreditorius teisme taip pat gali užginčyti reikalavimo sumos dalį, kuri nėra pripažinta.

Skolininkui pateikus reorganizavimo prašymą arba prašymą restruktūrizuoti skolas, sustabdomas skolininkui pateiktų reikalavimų senaties termino skaičiavimas. Kai pateikiamas reorganizavimo prašymas, byla nagrinėjantis teismas, gavęs įmonės prašymą ir prie prašymo pridėtą reorganizavimo patarėjo pritarimą, gali sustabdyti teismo procesą dėl finansinio reikalavimo įmonei, kol bus patvirtintas reorganizavimo planas arba bus baigtas reorganizavimo procesas, išskyrus tada, kai yra pateiktas iš darbo santykių kylantis reikalavimas arba reikalavimas mokėti išlaikymą, dėl kurio dar nėra priimta sprendimo. Priimdamas prašymą restruktūrizuoti skolas, teismas sustabdo finansinio reikalavimo skolininkui, dėl kurio dar nėra priimta sprendimo, nagrinėjimo procesą, kol bus patvirtintas skolų restruktūrizavimo planas arba bus baigtas procesas.

Reorganizavimo planu asmuo, solidariai atsakingas už įmonės prievolės įvykdymą, neatleidžiamas nuo to asmens prievolės įvykdymo. Restruktūrizavimo plano patvirtinimu asmuo, solidariai atsakingas už skolininko prievolės įvykdymą, neatleidžiamas nuo to asmens prievolės įvykdymo.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Reikalavimų pateikimo, patikrinimo ir patvirtinimo vykstant bankroto procedūrai reglamentavimo taisyklės

Kreditoriai privalo pranešti patikėtiniui ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pranešimo apie bankrotą paskelbimo oficialiajame leidinyje *Ametlikud Teadaanded* apie visus iki bankroto paskelbimo kilusius savo reikalavimus skolininkui, nesvarbu, kokie būtų reikalavimų įvykdymo pagrindai ar terminai. Kai paskelbiamas bankrotas, laikoma, kad suėję visų kreditorių reikalavimų skolininkui terminai. Patikėtiniui apie reikalavimą pranešama raštišku pareiškimu (reikalavimo įrodymu). Reikalavimo įrodyme išdėstomas reikalavimo turinys, pagrindas, suma ir nurodoma, ar reikalavimas užtikrintas užstatu. Prie reikalavimo įrodymo pridėjami dokumentai, kuriais pagrindžiamos reikalavimo įrodyme nurodytos aplinkybės. Patikėtinis privalo patikrinti, ar pateikti reikalavimai yra pagrįsti ir ar egzistuoja teisė į užstatą, kuriuo užtikrinami reikalavimai. Kreditoriai ir skolininkas iki reikalavimų gynimo posėdžio patikėtiniui gali teikti raštiškus prieštaravimus dėl reikalavimų ar teisių į užstatą, kuriuo užtikrinami reikalavimai.

Reikalavimai ginami visuotiniame kreditorių susirinkime (reikalavimų gynimo posėdyje). Teisės į užstatą ginamos kartu su reikalavimais, kurie jomis užtikrinami. Reikalavimų gynimo posėdyje reikalavimai nagrinėjami ta tvarka, kuria buvo pateikti. Reikalavimas, jo tenkinimo eilė ir teisė į užstatą, kuriuo jis užtikrinamas, laikomi patvirtintais, jeigu nei patikėtinis, nei kuris nors kreditorius dėl jų nepareiškia prieštaravimo reikalavimų gynimo posėdyje arba jeigu patikėtinis ar prieštaravimą pareiškęs kreditorius atsisako prieštaravimo reikalavimų gynimo posėdyje. Patikėtinis privalo pareikšti prieštaravimą dėl reikalavimo arba teisės į užstatą reikalavimų gynimo posėdyje, jeigu esama pagrindų tokiam prieštaravimui pareikšti. Reikalavimų gynimo posėdyje patvirtintais be gynimo laikomi reikalavimai, patenkinti įsigaliojusiu teismo arba arbitražo sprendimu, teismo arba arbitražo sprendimu patvirtintos teisės į užstatą, taip pat teisės į užstatą, įtrauktos į žemės registrą, laivų registrą, komercinių įkeitimo priemonių registrą arba Estijos centrinį vertybinių popierių registrą. Parengiamas patvirtintų reikalavimų sąrašas.

Reikalavimų gynimo posėdžio protokole nurodoma, ar buvo patvirtintas kiekvienas atskiras reikalavimas arba teisė į užstatą, kuriuo jis užtikrinamas, ir kas pareiškė prieštaravimą dėl reikalavimo, jo tenkinimo eilės ar teisės į užstatą, kuriuo jis užtikrinamas. Protokole taip pat nurodoma, kas atsisakė pareikšti prieštaravimo. Jeigu kreditoriaus reikalavimas nebuvo patvirtintas ir kreditorius nepareiškė ieškinio dėl to reikalavimo patvirtinimo arba teismas ieškinį atmetė, kreditoriaus prieštaravimų dėl kito kreditoriaus reikalavimų nepaisoma. Jeigu daugiau prieštaravimų dėl kito kreditoriaus reikalavimo nepareiškia, reikalavimas laikomas patvirtintu. Reikalavimų gynimo posėdyje patvirtintų reikalavimų arba jų tenkinimo eilės vėliau ginčyti negalima.

Reikalavimų pateikimo, patikrinimo ir patvirtinimo vykstant reorganizavimo ir skolų restruktūrizavimo procesams reglamentavimo taisyklės

Vykstant reorganizavimo procesui skolininkas pateikia skolų sąrašą, kuriame išdėsto visus jam pateiktus reikalavimus ir atitinkamus kreditorius. Tad patys kreditoriai jokių reikalavimų neteikia. Kreditorius, kurio reikalavimą siekiama restruktūrizuoti pagal reorganizavimo planą ir kuris nesutinka su reorganizavimo procese nagrinėtino reikalavimo suma, reorganizavimo patarėjui gali pateikti raštišką pareiškimą, kuriame nurodyta, kokiais klausimais jis nesutinka su pranešime apie reorganizavimą išdėstytu reikalavimu, ir pateikiami šii aplinkybių įrodymai. Jeigu iki nurodytos datos pareiškimas nepateikiamas, laikoma,

kad kreditorius sutiko su reikalavimo suma. Skolininkas gali pateikti prieštaravimą kreditoriaus išdėstytiems argumentams, tačiau jis turi pagrįsti savo poziciją. Remdamasis pateiktais teiginiais ir įrodymais, teismas priima sprendimą dėl kreditoriaus pagrindinio reikalavimo ir pretenzijos į užtikrinimo priemonę, taip pat dėl užtikrinimo priemonės ir jos taikymo srities.

Vykstant skolų restruktūrizavimo procesui skolininkas pateikia skolų restruktūrizavimo planą, kuriame nurodo restruktūrizuotinas prievoles ir skolininko prašomą restruktūrizavimo būdą. Panašiai kaip ir vykstant reorganizavimo procesui, patys kreditoriai jokių reikalavimų neteikia. Jeigu kreditorius, kurio reikalavimą siekiama restruktūrizuoti, nesutinka su skolų sąraše skolininko pateikta informacija, kreditorius per teismo nurodytą laikotarpį praneša teismui arba, teismo nurodymu, – patarėjui, kokiais klausimais jis nesutinka su reikalavimu, ir pateikia šių aplinkybių įrodymus. Jeigu iki nurodytos datos pareiškimas nepateikiamas, laikoma, kad kreditorius sutiko su reikalavimo suma. Jeigu skolininkas arba patarėjas nesutinka su kreditoriaus pareiškime išdėstytu teiginiu, greitai pateikia pareiškimą su įrodymais teismui ir pagrindžia, kodėl nesutinka su pareiškime išdėstyta informacija. Remdamasis pateiktais teiginiais ir įrodymais, teismas priima sprendimą dėl kreditoriaus pagrindinio reikalavimo ir pretenzijos į užtikrinimo priemonę, taip pat dėl užtikrinimo priemonės.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Taikomas visų kreditorių vienodo statuso principas. Nepaisant to, taikomos tam tikros išimtys, kuriomis kai kuriems kreditoriams suteikiama privilegijuotoji teisė.

Prieš išmokant lėšas pagal paskirstymo santykį su bankroto procedūra susiję mokėjimai iš bankrutuojančio asmens turto atliekami tokia tvarka:

- 1) mokėjimai pagal reikalavimus, atsiradusius dėl turto išskyrimo arba susigrąžinimo padarinių;
- 2) skolininkui ir jo išlaikomiems asmenims mokamas išlaikymas;
- 3) mokėjimai pagal konsoliduotąsias prievoles;
- 4) vykstant bankroto procedūrai patirtos sąnaudų ir išlaidų.

Kai atliekami šie mokėjimai, kreditorių reikalavimai tenkinami tokia tvarka:

- 1) patvirtinti reikalavimai, užtikrinti užstatu;
- 2) kiti patvirtinti reikalavimai, pateikti iki nustatyto termino;
- 3) kiti patvirtinti reikalavimai, nepateikti iki nustatyto termino.

Solidariai atsakingų skolininkų atveju už skolininko prievoles gali atsakyti trečioji šalis. Šiuo atveju solidariai atsakingas skolininkas turi prievolę kreditoriui, neatsižvelgiant į skolininko nemokumą. Jeigu solidariai atsakingas skolininkas sumoka skolos, kurios grąžinimo reikalavimą kreditorius pateikė skolininkui, dalį reikalavimas mažinamas ta dalimi.

Skolininko prievolė pagal teisės aktus taip pat gali būti perduota trečiajai šaliai. Jeigu darbdavys tapo nemokus, t. y. darbdavys buvo paskelbtas bankrutavusiu arba bankroto procedūra buvo nutraukta, darbuotojui kompensuojamas darbo užmokestis, negautas iki darbdavio paskelbimo nemokiu, visas darbo užmokestis už atostogas, negautas iki darbdavio paskelbimo nemokiu, ir visos išmokos, negautos iki darbo sutarties nutraukimo prieš darbdavio paskelbimą nemokiu arba po jo paskelbimo nemokiu. Jeigu darbdavys yra nemokus, bankroto procedūros kreditorius, iki nurodyto termino negavęs nedarbo draudimo įmokų, yra valstybė.

Vykstant reorganizavimo procesams ir skolų restruktūrizavimo procesams bankrutuojančio asmens turto sąvoka neįvartojama, o reikalavimai tenkinami pagal reorganizavimo ar skolų restruktūrizavimo planą. Reorganizavimo planu asmuo, solidariai atsakingas už įmonės prievolės įvykdymą, neatleidžiamas nuo to asmens prievolės įvykdymo. Jeigu už įmonės prievolės įvykdymą solidariai atsakingas asmuo prievolę įvykdė, asmuo gali apginti savo teisę įmonės atžvilgiu tik tiek, kiek įmonė atsakinga už prievolės įvykdymą pagal reorganizavimo planą. Restruktūrizavimo plano patvirtinimu asmuo, solidariai atsakingas už skolininko prievolės įvykdymą, neatleidžiamas nuo to asmens prievolės įvykdymo. Jeigu už skolininko prievolės įvykdymą solidariai atsakingas asmuo prievolę įvykdė, asmuo gali apginti savo teisę skolininko atžvilgiu tik tiek, kiek skolininkas yra atsakingas už prievolės įvykdymą pagal restruktūrizavimo planą.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Bankroto procedūros užbaigimas ir jo poveikis

Bankroto procedūra baigiama, kai atmetamas prašymas inicijuoti bankrotą, kai bankroto procedūra nutraukiama sutikus kreditoriams ir išnykus bankroto pagrindams, kai patvirtinama galutinė ataskaita, kai patvirtinamas kompromisas arba kai atsiranda kitų teisės aktuose numatytų pagrindų.

Teismas, neatsižvelgdamas į skolininko nemokumą, baigia procesą jį nutraukdamas nutartimi ir neskelbdamas bankroto, jeigu skolininko turto nepakanka bankroto procedūros sąnaudoms ir išlaidoms padengti ir jeigu iš valdymo organo nario neįmanoma išieškoti ar susigrąžinti turto arba jam pateikti reikalavimo. Teismas, neatsižvelgdamas į skolininko nemokumą, taip pat gali baigti procesą jį nutraukdamas ir neskelbdamas bankroto, jeigu skolininko turtą daugiausia sudaro reikalavimai išieškoti lėšas arba reikalavimai trečiosioms šalims ir tų reikalavimų patenkinimas nėra tikėtinas. Teismas nenutraukia proceso, jeigu skolininkas, kreditorius arba trečioji šalis į šiuo tikslu nurodytą sąskaitą perveda teismo nustatytą sumą kaip užstatą bankroto procedūros sąnaudoms ir išlaidoms padengti. Jeigu skolininko, kuris yra juridinis asmuo, bankroto procedūra baigiama ją nutraukiant, laikinasis patikėtinis likviduoja juridinį asmenį per du mėnesius nuo nutarties baigti procesą be likvidavimo įsigaliojimo. Jeigu bankroto procedūros nutraukimo metu skolininkas turi kokio nors turto, pirmiausia sumokamas laikinojo patikėtinio atlygis ir padengiamos reikiamos išlaidos.

Teismas skolininko prašymu baigia bankroto procedūrą, jeigu išnyksta bankroto procedūros pagrindai ir jeigu skolininkas įrodo, kad jis nėra nemokus arba kad nėra tikėtina, jog jis taps nemokus paskelbus bankrotą dėl to, kad skolininko nemokumas yra tikėtinas ateityje. Jeigu bankroto procedūra baigiama, nes išnyko bankroto pagrindai, juridinis asmuo nelikviduojamas.

Teismas skolininko prašymu baigia bankroto procedūrą, jeigu visi iki nustatyto termino reikalavimus pateikę kreditoriai sutinka, kad procedūra būtų baigta. Jeigu skolininkas, kuris yra juridinis asmuo, nuolat yra nemokus, teismas, priimdamas nutartį baigti procedūrą, nusprendžia dėl skolininko, kuris yra juridinis asmuo, likvidavimo.

Bankroto procedūra baigiama patvirtinant galutinę ataskaitą, kai patikėtinis pateikia galutinę ataskaitą bankroto komitetui ir teismui. Galutinėje ataskaitoje patikėtinis pateikia informaciją apie bankrutuojančio asmens turtą ir iš jo pardavimo gautas lėšas, mokėjimus, kreditorių patvirtintus reikalavimus, pareikštus ir dar nepareikštus ieškinius ir kt. Kreditoriai teismui gali pareikšti prieštaravimus dėl galutinės ataskaitos. Teismas priima sprendimą dėl galutinės ataskaitos patvirtinimo ir bankroto procedūros užbaigimo. Jeigu iš galutinės ataskaitos matyti, kad bankroto procedūros metu buvo pažeistos skolininko arba kreditorių teisės, teismas atsisako patvirtinti galutinę ataskaitą ir nutartimi ją grąžina patikėtinui, kad bankroto procedūra būtų tęsiama.

Bankroto procedūra taip pat gali būti baigiama paskelbus apie kompromisą. Kompromisas yra skolininko ir kreditorių susitarimas dėl skolų sumokėjimo, juo sumažinamos skolos arba pratęsiamas mokėjimo terminas. Kompromisas vykstant bankroto procedūrai sudaromas skolininko arba patikėtinio pasiūlymu po bankroto paskelbimo. Kompromiso nutarimą tvirtina visuotinis kreditorių susirinkimas. Ar tvirtinti kompromisą, sprendžia teismas. Teismas baigia bankroto procedūrą nutartimi, kuria patvirtinamas kompromisas.

Jeigu bankroto procedūra nebaigiama per dvejus metus nuo bankroto paskelbimo, patikėtinis bankroto komitetui ir teismui kas šešis mėnesius teikia ataskaitą, kol baigiama bankroto procedūra. Toje ataskaitoje patikėtinis išdėsto priežastis, kodėl nebaigta bankroto procedūra, ir pateikia informaciją apie parduotą ir neparduotą bankrutuojančio asmens turtą ir apie bankrutuojančio asmens turto administravimą. Teismas patikėtinio įgaliojimus nutraukia, kai baigiama bankroto procedūra, jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip. Teismas gali atsisakyti nutraukti patikėtinio įgaliojimus, jeigu iki bankroto procedūros baigimo parduodamas ne visas bankrutuojančio asmens turtas, už bankrutuojančio asmens turtą dar turi būti gauta lėšų, patikėtinio pareikšti ieškiniai dar

neišnagrinėti arba patikėtinis ketina ar privalo pareikšti ieškinį. Šiuo atveju patikėtinis toliau vykdo savo pareigas po bankroto procedūros užbaigimo. Jeigu, baigus bankroto procedūrą ir nutraukus patikėtinio įgaliojimus, už bankrutuojančio asmens turtą dar gaunama lėšų, tampa prieinamos paskirstymui deponuojamos lėšos arba tampa akivaizdu, kad bankrutuojančio asmens turtui priklauso objektai, į kuriuos nebuvo atsižvelgta rengiant paskirstymo pasiūlymą, teismas savo iniciatyva arba patikėtinio ar kreditoriaus prašymu priima nutartį dėl vėlesnio paskirstymo.

Reorganizavimo proceso užbaigimas ir jo poveikis

Reorganizavimo procesas laikomas baigtu, jeigu jis užbaigiamas nesuėjus terminui, panaikinamas reorganizavimo planas, reorganizavimo planas įgyvendinamas nesuėjus terminui arba sueina reorganizavimo plane nurodytas reorganizavimo plano įgyvendinimo terminas. Kai reorganizavimo planas įgyvendinamas nesuėjus terminui, reorganizavimo procesas laikomas baigtu, jeigu įmonė iki sueinant reorganizavimo plano įgyvendinimo terminui įvykdo visas pagal reorganizavimo planą prisiimtas prievolės.

Reorganizavimo procesas gali būti baigiamas nesuėjus terminui tik iki reorganizavimo plano patvirtinimo. Teismas reorganizavimo procesą baigia nesuėjus terminui, jeigu įmonė pažeidžia savo prievolę bendradarbiauti arba nesumoka teismo nustatytos sumos kaip užstato reorganizavimo patarėjo arba eksperto atlygiui ir išlaidoms padengti, reorganizavimo planas nepatvirtinamas, įmonė pateikia atitinkamą prašymą, išnyksta reorganizavimo proceso inicijavimo pagrindai, iššvaistomas įmonės turtas arba padaroma žala kreditorių interesams, iki nurodyto termino nepateikiamas reorganizavimo planas arba reikalavimas yra nevienareikšmiškas. Jeigu teismas baigia reorganizavimo procesą nesuėjus terminui, visi reorganizavimo proceso inicijavimo padariniai išnyksta atgaline data.

Kai sueina reorganizavimo plano įgyvendinimo terminas, reorganizavimo procesas baigiamas.

Reorganizavimo procesas taip pat gali būti baigiamas panaikinant reorganizavimo planą. Reorganizavimo planas panaikinamas, jeigu įmonės atžvilgiu priimamas apkaltinamasis nuosprendis už su bankrotu arba su priverstinio vykdymo procesu susijusios nusikalstamos veikos padarymą po reorganizavimo plano patvirtinimo arba įmonė iš esmės neįvykdo savo prievolių pagal reorganizavimo planą, taip pat jeigu praėjus bent pusei reorganizavimo plano galiojimo laiko yra akivaizdu, kad įmonė negali įvykdyti pagal reorganizavimo planą prisiimtų prievolių, jeigu remiantis reorganizavimo patarėjo prašymu nėra sumokėtas mokeskis už priežiūrą arba įmonė nepadeda reorganizavimo patarėjui vykdyti priežiūros įpareigojimų arba neteikia reorganizavimo patarėjui informacijos, kurios pastarajam reikia priežiūrai vykdyti, taip pat jeigu įmonė pateikia prašymą panaikinti reorganizavimo planą arba įmonė paskelbiama bankrutavusia. Jeigu reorganizavimo planas panaikinamas, reorganizavimo proceso inicijavimo padariniai išnyksta atgaline data.

Skolų restruktūrizavimo proceso užbaigimas ir jo poveikis

Skolų restruktūrizavimo procesas baigiamas, kai paliekamas nenagrinėtas arba atmetamas prašymas restruktūrizuoti skolas, panaikinamas skolų restruktūrizavimo planas, nutraukiamas procesas arba sueina skolų restruktūrizavimo plane nurodytas įgyvendinimo terminas. Kai restruktūrizavimo planas įgyvendinamas nesuėjus terminui, procesas baigiamas, jeigu skolininkas iki sueinant restruktūrizavimo plano įgyvendinimo terminui įvykdo visas pagal restruktūrizavimo planą prisiimtas prievolės.

Jeigu skolininkas paskelbiamas bankrutavusiu, teismas skolininko prašymu panaikina restruktūrizavimo planą. Teismas gali panaikinti restruktūrizavimo planą, jeigu skolininkas iš esmės neįvykdo restruktūrizavimo plane nurodytų savo prievolių arba, praėjus bent pusei restruktūrizavimo plano galiojimo laikotarpio, akivaizdu, kad skolininkas negali įvykdyti pagal šį planą prisiimtų prievolių, skolininkas neturi mokumo problemų arba jas įveikė, skolininkas tyčia arba dėl didelio aplaidumo pateikė iš esmės neteisingą ar ne visą informaciją apie savo turtą, pajamas, kreditorius ar prievolės, skolininkas atliko restruktūrizavimo plane nenurodytus mokėjimus kreditoriams, taip padarydamas esminės žalos kitų kreditorių interesams, skolininkas nepadedą teismui arba patarėjui vykdyti priežiūros įpareigojimų arba nesuteikia priežiūrai vykdyti reikalingos informacijos, arba jeigu skolininkas neįmoka teismo nustatyto dydžio užstato patarėjo ar eksperto atlygiui ir išlaidoms padengti. Jeigu restruktūrizavimo planas panaikinamas, prašymo restruktūrizuoti skolas priėmimo padariniai išnyksta atgaline data.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Kreditorių teisės po bankroto procedūros užbaigimo

Po bankroto procedūros užbaigimo kreditoriai skolininkui bendra tvarka gali pateikti reikalavimus, kurie galėjo būti, tačiau nebuvo pateikti vykstant bankroto procedūrai, ir reikalavimus, kurie buvo pateikti, tačiau nebuvo patenkinti, arba dėl kurių skolininkas pateikė prieštaravimą. Šiuo atveju delspinigiai ir įstatyminiai delspinigiai už bankroto procedūros laikotarpį neskaičiuojami.

Jeigu skolininkas, kuris yra fizinis asmuo, atleidžiamas nuo prievolių, kurios nebuvo įvykdytos bankroto procedūros metu, išnyksta bankroto procedūros kreditorių reikalavimai skolininkui, įskaitant bankroto procedūros kreditorių, kurie savo reikalavimų nepateikė vykstant bankroto procedūrai, reikalavimus, išskyrus prievolės atlyginti tyčia neteisėtais veiksmais padarytą žalą arba mokėti vaiko arba vieno iš tėvų išlaikymo išmokas.

Po bankroto procedūros užbaigimo kreditoriai taip pat gali pateikti iš konsoliduotųjų prievolių kylančius reikalavimus, kurie nebuvo patenkinti skolininko bankroto procedūros metu. Bankroto procedūros metu kylantys reikalavimai, kurių nebuvo galima pateikti bankroto procedūros pagrindu, skolininkui taip pat gali būti teikiami bendra tvarka. Šiuo atveju senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo bankroto procedūros užbaigimo. Kreditoriaus reikalavimo dalis, kuri nebuvo patvirtinta vykstant bankroto procedūrai ir nebuvo patenkinta bankroto procedūros metu, tenkinama pagal nutartį dėl vykdomojo dokumento, jeigu skolininkas nepateikė prieštaravimo dėl reikalavimo arba teismas kreditoriaus reikalavimo nepatvirtino.

Kreditorių teisės po reorganizavimo proceso užbaigimo

Jeigu reorganizavimo procesas baigiamas, kai sueina reorganizavimo plano įgyvendinimo terminas, kreditorius gali atlikti priverstinio vykdymo veiksmus, kad būtų patenkinta pagal reorganizavimo planą restruktūrizuoto reikalavimo dalis, kuri buvo suderinta reorganizavimo plane, tačiau nebuvo pagal šį planą patenkinta.

Jeigu reorganizavimo planas panaikinamas arba jo vykdymas nutraukiamas nesuėjus terminui, reorganizavimo proceso inicijavimo padariniai išnyksta atgaline data. Įmonės atžvilgiu atkuriamas kreditoriaus, kurio reikalavimas buvo restruktūrizuotas pagal reorganizavimo planą, teisė į pradinę reikalavimo sumą. Taip pat turi būti atsižvelgiama į reorganizavimo plano įgyvendinimo laikotarpiu kreditoriaus gautas sumas.

Kreditorių teisės po skolų restruktūrizavimo proceso užbaigimo

Jeigu prašymas atmetamas arba paliekamas nenagrinėtas, arba procesas baigiamas, visi prašymo priėmimo padariniai išnyksta atgaline data. Skolininko atžvilgiu atkuriamas kreditoriaus, kurio reikalavimas buvo restruktūrizuotas pagal restruktūrizavimo planą, teisė į pradinę reikalavimo sumą. Taip pat turi būti atsižvelgiama į restruktūrizavimo plano įgyvendinimo laikotarpiu kreditoriaus gautas sumas.

Kai sueina restruktūrizavimo plano įgyvendinimo terminas, kreditorius gali atlikti priverstinio vykdymo veiksmus, kad būtų patenkinta pagal restruktūrizavimo planą restruktūrizuoto reikalavimo dalis, kuri buvo suderinta restruktūrizavimo plane, tačiau nebuvo patenkinta pagal reorganizavimo planą.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Bankroto procedūra

Jeigu prašymas inicijuoti bankrotą patenkinamas arba bankroto procedūra baigiama kompromisu, bankroto procedūros sąnaudos ir išlaidos sumokamos iš bankrutuojančio asmens turto. Jeigu teismas palieka kreditoriaus prašymą inicijuoti bankrotą nenagrinėtą arba jį atmeta, arba jeigu procesas baigiamas, nes kreditorius atsiima prašymą inicijuoti bankrotą, vykstant bankroto procedūrai patirtas sąnaudas ir išlaidas kompensuoja kreditorius. Jeigu bankroto procedūra nutraukiama, teismas pagal aplinkybes nusprendžia, kaip padalyti vykstant bankroto procedūrai patirtas sąnaudas ir išlaidas.

Jeigu skolininko prašymu inicijuota procedūra nutraukiama neskelbiant bankroto ir skolininko turto nepakanka reikiamiems mokėjimams atlikti, teismas nurodo skolininkui sumokėti laikinojo patikėtinio atlygį ir kompensuotinas išlaidas, tačiau gali nurodyti jas kompensuoti iš valstybės lėšų. Iš valstybės lėšų kompensuojama laikinojo patikėtinio atlygio ir išlaidų dalis neturi viršyti 397 EUR (įskaitant teisės aktais nustatytus mokesčius, tačiau išskyrus pridėtinės vertės mokesť). Teismas nenurodo kompensuoti laikinojo patikėtinio atlygio ir išlaidų iš valstybės lėšų, jeigu skolininkas, kreditorius ar trečioji šalis į šiuo tikslu nurodytą sąskaitą pervedė teismo nustatytą sumą kaip užstatą kompensuotinam laikinojo patikėtinio atlygiui ir išlaidoms padengti.

Reorganizavimo procesas

Jeigu inicijuojamas reorganizavimo procesas, teismas nustato terminą, iki kurio įmonė į šiuo tikslu nurodytą sąskaitą turi pervesti teismo nustatytą sumą kaip užstatą reorganizavimo patarėjo pradiniam atlygiui ir pradinėms išlaidoms padengti. Jeigu įmonė šios sumos nesumoka, teismas baigia reorganizavimo procesą. Teismas priima sprendimą dėl reorganizavimo patarėjo kompensuotino atlygio ir išlaidų, kai nutraukiami reorganizavimo patarėjo įgaliojimai arba kai, remiantis reorganizavimo patarėjo veiklos ir išlaidų ataskaita, patvirtinamas reorganizavimo planas.

Jeigu teismas į reorganizavimo procesą įtraukia ekspertų, ekspertai turi teisę į reikalingų ir pagrįstų išlaidų, patiriamų vykdant įsipareigojimus, atlyginimą ir turi teisę gauti atlygį už pareigų vykdymą. Kai nutraukiami eksperto įgaliojimai, teismas, remdamasis per teismo nustatytą laiką pateikta eksperto veiklos ir išlaidų ataskaita, priima sprendimą dėl kompensuotino eksperto atlygio ir išlaidų. Nustatydamas eksperto atlygį teismas gali išklausti ir įmonę.

Skolų restruktūrizavimo procesas

Vykdant skolų restruktūrizavimo procesą patiriamas sąnaudas ir išlaidas padengia skolininkas. Procesines kreditorių išlaidas padengia patys kreditoriai. Teismas gali nurodyti skolininkui padengti procesines kreditorių išlaidas, jeigu skolininkas žinojo, kad teikia nepagrįstą prašymą restruktūrizuoti skolas arba privertė kreditorius patirti procesinių išlaidų žinodamas, kad teikia klaidingą informaciją arba nepagrįstą prašymą ar prieštaravimą. Skolininkui valstybė neteikia jokios procesinės pagalbos valstybiniam mokesčiui sumokėti. Jeigu skolų restruktūrizavimo planas įgyvendinamas, skolininkas neprivalo kompensuoti valstybės suteiktos procesinės pagalbos išlaidų. Jeigu skiriamas patarėjas arba ekspertas, teismas nustato sumą, kurią skolininkas turi pervesti į šiuo tikslu nurodytą sąskaitą kaip užstatą patarėjo arba eksperto atlygiui ir išlaidoms padengti.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugunčijimo ar jų nevykdytinumo?

Bankroto procedūra

Kai paskelbiamas bankrotas, skolininko teisė administruoti bankrutuojančio asmens turtą ir juo disponuoti perduodama bankroto patikėtinui. Paskelbus bankrotą, visi skolininko veiksmai, kuriais disponuojama bankrutuojančio asmens turtui priklausančiais objektais, yra niekiniai. Skolininkas, kuris yra fizinis asmuo, gavęs patikėtinio sutikimą, gali disponuoti bankrutuojančio asmens turtu. Be patikėtinio sutikimo atlikti disponavimo veiksmai yra niekiniai. Teismas, taikydamas restituciją, panaikina bet kokį skolininko sandorį ar kitą veiksmą, kuris yra sudarytas ar atliktas iki bankroto paskelbimo ir kuriuo padaroma žala kreditorių interesams. Jeigu sandoris, kuriam taikoma restitucija, yra sudarytas arba bet koks kitas veiksmas, kuriam taikoma restitucija, yra atliktas laikotarpiu nuo laikinojo patikėtinio paskyrimo iki bankroto paskelbimo, laikoma, kad tuo sandoriu ar veiksmu buvo padaryta žala kreditorių interesams. Skolininkas, kreditorius ar patikėtinis gali prašyti teismo panaikinti visuotinio kreditorių susirinkimo nutarimą, jeigu tas nutarimas prieštarauja teisės aktams ar buvo priimtas pažeidžiant teisės aktuose nustatytą tvarką arba jeigu teisė užginčyti nutarimą yra tiesiogiai nustatyta teisės aktais. Prašyti panaikinti visuotinio kreditorių susirinkimo nutarimą galima ir tuo atveju, jeigu tuo nutarimu daroma žala bendriems kreditorių interesams.

Jeigu procedūra inicijuota siekiant nuo prievolių atleisti skolininką, kuris yra fizinis asmuo, teismas kreditoriaus prašymu gali panaikinti nutartį, kuria skolininkas atleidžiamas nuo prievolių, kurios nebuvo įvykdytos bankroto procedūros metu per metus nuo nutarties priėmimo, jeigu tampa akivaizdu, kad skolininkas per skolininko atleidimo nuo prievolių procedūrą tyčia pažeidė įsipareigojimus ir taip iš esmės apsunokino kreditorių galimybes patenkinti savo reikalavimus.

Jeigu skolininkas ir kreditoriai po bankroto paskelbimo sudaro kompromisą, teismas jį gali panaikinti, jei skolininkas neįvykdo sudarius kompromisą atsiradusių prievolių, yra apkaltinamuoju nuosprendžiu nuteisiamas už su bankrotu ar priverstinio vykdymo procesu susijusias nusikalstamos veikos padarymą arba jei, praėjus bent pusei kompromiso galiojimo laikotarpiu, tampa akivaizdu, kad skolininkas negali įvykdyti kompromiso sąlygų. Kompromiso panaikinimas turi poveikį visiems kompromise dalyvaujantiems kreditoriams ir taip apsaugomas bendras kreditorių organas.

Reorganizavimo procesas

Teismas panaikina reorganizavimo planą, jeigu įmonės atžvilgiu priimamas apkaltinamasis nuosprendis už su bankrotu arba su priverstinio vykdymo procesu susijusias nusikalstamos veikos padarymą po reorganizavimo plano patvirtinimo, jeigu įmonė iš esmės neįvykdo savo prievolių pagal reorganizavimo planą, jeigu, praėjus bent pusei reorganizavimo plano galiojimo laiko, yra akivaizdu, kad įmonė negali įvykdyti pagal reorganizavimo planą prisiimtų prievolių, jeigu, remiantis reorganizavimo patarėjo prašymu, nėra sumokėtas mokesťis už priežiūrą arba jeigu įmonė nepadeda reorganizavimo patarėjui vykdyti priežiūros įpareigojimų ar neteikia reorganizavimo patarėjui informacijos, kurios pastarajam reikia priežiūrai vykdyti, taip pat jeigu įmonė pateikia atitinkamą prašymą arba įmonė paskelbiama bankrutavusia. Įmonės atžvilgiu atkuriamas kreditoriaus, kurio reikalavimas buvo restruktūrizuotas pagal reorganizavimo planą, teisė į pradinę reikalavimo sumą, taip pat turi būti atsižvelgiama į reorganizavimo plano įgyvendinimo laikotarpiu kreditoriaus gautas sumas.

Skolų restruktūrizavimo procesas

Teismas panaikina restruktūrizavimo planą skolininko prašymu arba jeigu skolininkas paskelbiamas bankrutavusiu, arba skolininkas iš esmės neįvykdo savo prievolių pagal reorganizavimo planą, jeigu, praėjus bent pusei restruktūrizavimo plano galiojimo laikotarpiu, yra akivaizdu, kad skolininkas negali įvykdyti pagal šį planą prisiimtų prievolių, skolininkas neturi mokumo problemų arba jas išsprendė, o restruktūrizuoti kreditorių reikalavimus nebėra sąžininga kreditorių atžvilgiu dėl esminio aplinkybių pasikeitimo, jeigu skolininkas tyčia arba dėl didelio aplaidumo pateikė iš esmės neteisingą ar ne visą informaciją apie savo turtą, pajamas, kreditorius ar prievoles, skolininkas atliko restruktūrizavimo plane nenurodytus mokėjimus kreditoriams, taip padarydamas esminės žalos kitų kreditorių interesams, skolininkas nepadedą teismui arba patarėjui vykdyti priežiūros įpareigojimų arba nesuteikia priežiūrai vykdyti reikalingos informacijos, arba jeigu skolininkas neįmoka teismo nustatyto dydžio užstato. Skolininko atžvilgiu atkuriamas kreditoriaus, kurio reikalavimas buvo restruktūrizuotas pagal restruktūrizavimo planą, teisė į pradinę reikalavimo sumą. Taip pat turi būti atsižvelgiama į restruktūrizavimo plano įgyvendinimo laikotarpiu kreditoriaus gautas sumas.

Paskutinis naujinimas: 06/02/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Nemokumas - Graikija

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Nemokumo bylos gali būti keliamos prekiautojams, taip pat juridinio asmens statusą turinčioms ekonominio tikslo siekiančioms asmenų asociacijoms.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškilimo sąlygos?

Siekdamas iškelti bylą, jei yra viešasis interesas, prašymą pirmosios instancijos teisme (*eisangeléas protodikón*) turi pateikti pats skolininkas, teisiškai suinteresuotas kreditorius arba prokuroras. Bylos iškilimo sąlygos: a) jei bylą prašo iškelti kreditorius, skolininkas turi būti nutraukęs mokėjimus; b) jei bylą

prašo išskelti skolininkas, pakanka tikimybės, kad jis negalės sumokėti skolų. Teismas nustato mokėjimų nutraukimo dieną, kuri negali būti ankstesnė nei dveji metai iki teismo sprendimo paskelbimo dienos. Teismo pirmininkas bet kurio teisiškai suinteresuoto asmens prašymu gali įpareigoti taikyti bet kokią priemonę, kuri laikoma reikalinga siekiant neleisti pakeisti skolininko turto kreditorių nenaudai. Šios priemonės savaime netenka galios priėmus teismo sprendimą dėl nemokumo paskelbimo.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo išskelta nemokumo byla?

Į nemokaus skolininko turtą (*ptocheutikí periousía*) įeina visas skolininko turimas turtas, nepaisant jo buvimo vietos nemokumo paskelbimo dieną. Į nemokaus skolininko turtą neįeina: a) bet koks turtas, kuris negali būti suvaržytas, t. y. daiktai, kurie yra absoliučiai būtini skolininko ir jo šeimos pagrindiniams pragyvenimo poreikiams, arba b) visas turtas, kuris pagal specialiąsias teisės aktų nuostatas negali būti suvaržytas. Šis turtas taip pat neapima turto, kurį skolininkas įsigijo po nemokumo paskelbimo.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Nuo nemokumo paskelbimo skolininkas savaime netenka teisės valdyti savo turtą, t. y. jį administruoti ir juo disponuoti. Valdymo veiksmo, atlikto skolininko vardu be administratoriaus (*syndikos*) sutikimo nebus įmanoma įvykdyti. Turtą valdo administratorius. Tik išimtiniais teisės aktuose nustatytais atvejais skolininkas gali pats imtis valdyti savo turtą. Paskirtas administratorius turi būti bent penkerių metų darbo patirtį turintis teisininkas. Administratoriaus darbą prižiūri teisėjas pranešėjas (*eisigitis dikastis*). Kai kuriems administratoriaus veiksams reikalingas nemokumo bylą nagrinėjančio teismo leidimas (nemokumo bylą nagrinėjantis teismas, *ptocheutikó dikastirio*). Nemokumo bylą nagrinėjantis teismas yra galutinis prižiūrėtojas, atsakingas už nemokumo bylos eigą.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Nemokumo paskelbimas neturi įtakos kreditoriaus teisei remtis priešinio skolininko reikalavimo užskaita, jei prieš paskelbiant nemokumą įvykdomos užskaitos sąlygos. Užskaitos draudimas taip pat taikomas nemokumui.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Visos dvišalės sutartys, kurios galioja nemokumo paskelbimo dieną ir kurių šalis yra skolininkas, lieka toliau galioti, nebent Nemokumo kodekse nustatyta kitaip. Gavęs teisėjo pranešėjo leidimą, administratorius turi teisę įvykdyti visas neįvykdytas sutartis ir reikalauti, kad ją įvykdytų sutarties šalys. Visos ilgalaikės sutartys lieka toliau galioti, nebent teisės aktuose nustatyta kitaip. Finansinės sutartys negalioja. Nuostatos dėl nemokumo teisės neturi įtakos nutraukimo teisei pagal teisės aktus ar sutartį. Nemokumo paskelbimas suteikia pagrindą nutraukti asmeninio pobūdžio sutartis, kurių šalis yra skolininkas. Administratorius sutartinius santykius, kurių priešinga šalis yra skolininkas, gali perleisti trečiajam asmeniui. Darbo santykiai nutraukiami paskelbus nemokumą.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių išskeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Paskelbus nemokumą, savaime sustabdomos visos bylos, kurias pavieniai kreditoriai išskėlė skolininkui siekdami patenkinti reikalavimus, priskiriamus nemokumo bylai, nepažeidžiant nuostatų dėl kreditorių, kurių reikalavimai užtikrinti ir kurių atveju sustabdymas netaikomas įkeistai nemokaus turto daliai. Tačiau šiems kreditoriams tam tikromis sąlygomis byla gali būti sustabdyta keletą mėnesių. Konkrečiau, paskelbus nemokumą, draudžiama atlikti toliau nurodytus veiksmus: tęsti vykdymą, pareikšti ieškinius dėl vykdymo ar paskelbimo, tęsti tokias bylas, paduoti ar nagrinėti apeliacinius skundus, taip pat priimti administracinio ar mokesčio pobūdžio aktus arba pagal juos nukreipti vykdymą į nemokaus skolininko turtą.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos išskėlimo metu, nagrinėjimui?

Administratorius tęsia visas nemokumo paskelbimo dieną nagrinėjamas bylas, jei skolininkas šiose bylose yra kreditorius. Jei šiose bylose jis yra skolininkas, bylų nagrinėjimas sustabdomas ir taikoma pareiškimo be patikros procedūra.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Kreditoriai turi pareikšti savo reikalavimus skolininkui per nemokumo registrą (*grammatéas ton ptocheúseon*). Visi kreditoriai, nepaisant privilegijų ar užtikrinimo, įskaitant kreditorius su sąlyginiais reikalavimais, sudaro kreditorių susirinkimą (*synéleusi ton pistotón*). Pirmasis susirinkimas šaukiamas teismo sprendimu dėl nemokumo paskelbimo. Kreditorių susirinkimas gali išrinkti iš trijų narių sudarytą kreditorių komitetą (*epitropí pistotón*), kuris savo ruožtu gali paskirti bendrą visų narių atstovą. Trijų narių kreditorių komitetas stebi nemokumo bylos eigą.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turto?

Užbaigęs aprašyti skolininko kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą, administratorius gali kreiptis į teisėją pranešėją ir prašyti leidimo parduoti prekes arba kilnojamuosius daiktus, jeinančius į nemokaus skolininko turtą, tačiau tik esamiems poreikiams patenkinti. Administratorius gali realizuoti skolininko turtą ir paskirstyti gautas pajamas kreditoriams, realizuodamas visą įmonę arba atskirą jos turtą tik po to, kai užbaigiama kreditorių patikra, ir jei nėra priimamas ar patvirtinamas įmonės reorganizavimo planas arba jei šis priėmimas ar patvirtinimas atšaukiamas. Skolininko nekilnojamas turtas gali būti realizuotas tik leidus nemokumo bylą nagrinėjančiam teismui pagal administratoriaus prašymą, ir po teisėjo pranešėjo pranešimo.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę išskėlus nemokumo bylą?

Visi skolininko kreditoriai gali pareikšti savo reikalavimus ir pateikti dokumentus nemokumo registru, nesvarbu, ar jų reikalavimai yra privilegijuoti, ar ne, ir nepaisant to, ar jie užtikrinti įkaitu, ar ne. Nemokumo byloje dalyvauja tie kreditoriai, kurie nemokumo paskelbimo dieną turi sutartinį piniginį reikalavimą skolininkui, kuris jau yra atsiradęs ir gali būti pateiktas teisme. Bet kokie reikalavimai, atsiradę po nemokumo bylos išskėlimo, negali būti pateikti. Administratoriaus teismo išlaidos, išlaidos, patirtos administruojant nemokaus skolininko turtą, administratoriaus užmokestis ir visi reikalavimai, nukreipti į patį turtą (*omadiká pistómata*) atskaičiuojami iš anksto, po sprendimo realizuoti nemokaus skolininko turtą, ir tenkinami prieš tenkinant skolininko kreditorių reikalavimus.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Reikalavimus nemokumo registru reikia pateikti raštu, nurodant reikalavimo rūšį, pagrindą, atsiradimo dieną ir kt., per vieną mėnesį nuo teismo sprendimo paskelbti nemokumą paskelbimo Teismo pranešimų biuletenyje (*Deltío Dikastikón Dimosieúseon tou Tameíou Nomikón*) dienos. Jei minėtas laikotarpis reikalavimui pateiktipsibaigia, kreditorius vis dar gali pateikti prieštaravimą (*anakopí*) ir prašyti, kad jo reikalavimą patikrintų nemokumo bylą nagrinėjantis teismas. Patikrai taikomi tokie reikalavimai: a) patikrą turi atlikti administratorius dalyvaujant teisėjui pranešėjui praėjus trims dienoms nuo reikalavimams pateikti nustatyto termino pabaigos; b) kreditorius, kurio reikalavimas tikrinamas, gali dalyvaut patikroje asmeniškai arba per tinkamai įgaliotą trečiąjį asmenį; c) patikra atliekama, palyginant kreditoriaus dokumentus su skolininko buhalterija ir dokumentais; d) teisėjas pranešėjas parengia kreditorių patikros atskaitą; e) kilus abejonių, teisėjas pranešėjas sprendžia, ar priimti reikalavimą ir gali jį priimti laikinai; f) per patikrą skolininkas, administratorius ir kreditoriai, kurių reikalavimai jau priimti, gali reikšti prieštaravimus. Nėra specialios interneto svetainės, kurioje būtų pateikiamos minėtos procedūros formos. Tačiau specialias formas galima gauti pirmosios instancijos teismo (*protodikeío*) nemokumo registre.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Priėmus sprendimą realizuoti nemokaus skolininko turtą, administratorius, nepagrįstai nedelsdamas, sudaro paskirstymo sąrašą ir pateikia jį teisėjui pranešėjui. Teisėjas pranešėjas savo biure paskelbia vykdytinų reikalavimų sąrašą. Paskirstant atsižvelgiama į šias bendrąsias privilegijas: i) reikalavimus, grindžiamus visų rūšių suteiktu finansavimu, kad skolininko veikla būtų tęsiama; ii) reikalavimus skolininko mediciniam gydymui ir laidotuvių išlaidoms; iii) reikalavimus aprūpinti būtinu maistu; iv) darbuotojų reikalavimus, susijusius su jų darbu, advokatų išlaidas; v) ūkininkų reikalavimus; vi) reikalavimus Graikijos

valstybės ir vietos valdžios institucijų vardu; vii) garantinio fondo (*synengyitiko*) reikalavimus ir specialiąsias kreditorių privilegijas, t. y. privilegijuotuosius reikalavimus, nukreiptus į konkretų kilnojamąjį ar nekilnojamąjį skolininko turtą arba pinigų sumą. Jei privilegijuotieji reikalavimai, tenkinami iš realizuoto turto pajamų ar pinigų sumos, sutampa, atitinkamos Civilinio proceso kodekso nuostatos taikomos *mutatis mutandis*.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Skolininkas arba administratorius gali nemokumo bylą nagrinėjančiam teismui pateikti reorganizavimo planą. Jame turi būti pateikta informacija apie skolininko finansinę padėtį ir siūlomą kreditorių reikalavimų patenkinimą, pavyzdžiui, organizaciniai pokyčiai ir verslo planai, informacija apie teises ir bendrą kiekvieno kreditoriaus vietą eilėje, ir kt. Nemokumo bylą nagrinėjantis teismas automatiškai išnagrinėja preliminarų planą per 20 dienų nuo jo pateikimo ir dėl konkrečių teisės aktuose nustatytų priežasčių gali planą atmesti. Jei teismas neatmeta plano, jis nustato ne trumpesnę nei trijų mėnesių terminą kreditoriams, kurie gali pritarti šiam planui arba jam nepritari, ir kreditorių susirinkimo datą. Plano svarstymas ir balsavimas gali vykti dalyvaujant teisėjui pranešėjui. Planui patvirtinti būtina kvalifikuota dauguma. Jei kreditoriai patvirtina reorganizavimo planą, jis teikiamas tvirtinti teismui. Kai priimamas galutinis teismo sprendimas dėl plano patvirtinimo, jis tampa privalomas visiems kreditoriams, nepaisant jų vietos eilėje, ir neatsižvelgiant į tai, ar jie pateikė savo reikalavimus.

Nemokumo byla užbaigiama. Kreditoriai gali pareikšti atskirą ieškinį.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Paskelbus apie nemokumo bylos užbaigimą, skolininkas atgauna teisę valdyti savo turtą, o kreditoriai gali kelti atskiras bylas. Konkrečiau, nemokumo byla užbaigiama realizavus turtą, o administratorius per mėnesį pateikia ataskaitą.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Nemokumo bylos išlaidos padengiamos iš nemokaus skolininko turto.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugincijimo ar jų nevykdytinumo?

Skolininko veiksmai, atlikti per laikotarpį nuo mokėjimų nutraukimo iki nemokumo paskelbimo (toliau – pereinamasis laikotarpis, *ýpopti períodos*), jeigu jie yra nenaudingi bendrai visiems kreditoriams, laikantis nemokumo teisės aktuose nustatytų sąlygų, gali būti atšaukti (veiksmai, kuriuos galima atšaukti, *práxeis dynitíkis anáklisis*) arba turi būti atšaukti (veiksmai, kurie turi būti privalomai atšaukti *práxeis ypochreotíkis anáklisis*). Ieškinį dėl atšaukimo nemokumo bylą nagrinėjančiame teisme gali pareikšti administratorius arba tam tikromis sąlygomis – kreditorius. Visi asmenys, įgiję skolininko turtą pagal atšauktą veiksmą, privalo jį grąžinti.

Paskutinis naujinimas: 13/02/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Nemokumas - Ispanija

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Nemokumo procedūra, vadinama kreditorių susirinkimu (*concurso de acreedores*), taikoma privatiems skolininkams ir verslininkams – tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims. 2015 m. liepos 28 d. Įstatymu Nr. 25/2015 nustatyti nemokumo bylų ypatumai, kai skolininkas yra fizinis asmuo, visų pirma siekiant sudaryti sąlygas atleisti skolininką nuo skolų, kurios vykstant procesui negražinamos.

Nemokiu gali būti paskelbtas bet kuris skolininkas, nesvarbu, ar jis yra fizinis asmuo (įskaitant nepilnamečius ar neveiksnius asmenis), juridinis asmuo, verslininkas, ar vartotojas, nors įstatyme numatyta tam tikrų su skolininkų tipais susijusių ypatumų, ypač kalbant apie prekybos įmones ar vartotojus.

Juridiniai asmenys gali būti paskelbti nemokiais net jeigu jie likviduojami. Tai, ar jie priklauso bendrovių grupei, nesvarbu, nes nemokia gali būti paskelbta viena arba kelios grupei priklausančios bendrovės, o ne pati grupė.

Nemokumo byla gali būti iškelta dėl palikimo, jeigu jis nėra besąlygiškai priimtas.

Institucijos, kurios sudaro valstybės teritorinę organizaciją, viešojo sektoriaus institucijos ir kiti viešosios teisės subjektai negali būti pripažinti nemokiais.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

2.1. Nemokumo bylos iškėlimo sąlygos

Įstatyme numatytos tam tikros subjektyvios ir objektyvios būtiniosios sąlygos, kurios turi būti įvykdytos norint iškelti nemokumo bylą:

A) subjektyvi būtinoji sąlyga: nemokiu gali būti pripažintas bet kuris skolininkas, nepaisant to, ar jis yra fizinis, ar juridinis asmuo, verslininkas ar vartotojas, nors įstatyme numatyta tam tikrų su skolininkų tipais susijusių ypatumų, ypač kalbant apie prekybos įmones ar vartotojus.

Institucijos, kurios sudaro valstybės teritorinę organizaciją, viešojo sektoriaus institucijos ir kiti viešosios teisės subjektai negali būti pripažinti nemokiais;

B) objektyvi būtinoji sąlyga: skolininko nemokumas, kuris apibrėžiamas kaip nuolatinis negalėjimas įvykdyti įsipareigojimų.

2.2. Šalys, kurios gali pateikti pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo

Atsižvelgiant į tai, ar pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo pateikia skolininkas, ar kreditoriai, taikomi skirtingi pareiškimo pateikimo reikalavimai.

Jeigu pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo pateikia skolininkas (savanoriška nemokumo procedūra), jis turi teismui įrodyti, kad šiuo metu yra arba neišvengiamai taps nemokus, o būtent, kad jis nuolat negali įvykdyti įsipareigojimų. Jeigu skolininkas jau yra nemokus, jis privalo pateikti pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo per du mėnesius po to, kai sužinojo arba turėjo sužinoti apie nemokumą.

Tačiau pagal įstatymą per šį dviejų mėnesių laikotarpį skolininkas gali pranešti teismui, kad jis su kreditoriais derasi dėl skolos refinansavimo sutarties; tokiu atveju, kol vyksta derybos, termino eiga sustabdoma ir kreditoriai negali inicijuoti atskiro vykdymo proceso turto, kurio skolininkui reikia norint vykdyti veiklą tris mėnesius, atžvilgiu. Jeigu pasibaigus šiam laikotarpiui su kreditoriais susitarti nepavysta, skolininkai privalo per vieną mėnesį pateikti pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo.

Kartu su pareiškimu skolininkai privalo pateikti tam tikrus dokumentus, kaip antai savo ekonominės veiklos ataskaitą, turto aprašą, kreditorių sąrašą, kuriame nurodomos paskolos garantijos, darbuotojų ir jų sąskaitų, jeigu jie jas privalo turėti, sąrašą.

Skolininkai (fiziniai arba juridiniai asmenys) privalo pateikti pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo, jeigu jie jau yra nemokūs, t. y. jeigu jie nuolat negali įvykdyti įsipareigojimų. O jeigu nemokumas tik gresia (asmuo dar nėra nemokus, tačiau numato, kad toks taps), skolininkai tiesiog turi teisę kreiptis dėl nemokumo bylos iškėlimo.

Komerciniam teismui (*juzgado de lo mercantil*) teikiamas pareiškimas turi atitikti tam tikrus Nemokumo įstatymo (*Ley Concursal*) 6 straipsnio 2 dalyje nurodytus privalomus reikalavimus: turi būti pateikta skolininko finansinės ir teisinės istorijos ataskaita; turi būti nurodyta, ar jis užsiima ekonomine veikla; jeigu jis yra juridinis asmuo, jis turi nurodyti savo akcininkus, administratorius arba likvidatorius ir teisės aktų nustatytą auditą atliekantį auditorių; turi būti pateiktas turto ir teisių aprašas, kuriame pateikiama juos atpažinti leidžianti atitinkama informacija; turi būti pateiktas abėcėlinis kreditorių sąrašas, kuriame nurodomi adresai ir reikalavimų suma bei suėjimo terminas, taip pat suteiktos garantijos; atitinkamais atvejais turi būti pateiktas darbuotojų sąrašas; jeigu skolininkas privalo rengti finansines ataskaitas, jis turi pateikti buhalterines knygas; o jeigu jis priklauso bendrovių grupei, jis turi tai nurodyti ir pateikti grupės konsoliduotąsias finansines ataskaitas.

Skolininkai privalo bendradarbiauti su nemokumo byla nagrinėjančiu teisėju ir su administratoriais ne tik pasyviai paklusdami jų reikalavimams, bet ir aktyviai – pranešdami visą svarbią informaciją. Ši pareiga apima ir pareigą atvykti (į teismą ir į susitikimus su administratoriais), bendradarbiauti ir informuoti. Šios pareigos nustatytos skolininkams, kurie yra fiziniai asmenys ir juridinių asmenų *de facto* arba *de jure* direktoriai, šias pareigas einantys dabar arba jas ėję pastaruosius dvejus metus. Jeigu ši pareiga nevykdoma, preziumuojama tyčia arba didelis neatsargumas, ir nemokumas gali būti pripažintas tyčiniu (tais atvejais, kai taikomos su tyčiniu nemokumu susijusios nuostatos, o būtent, kai patvirtintas nuostolingas sandoris arba pradėta likvidavimo procedūra). Skolininkas gali būti pripažintas atsakingu už nemokumą ir jam gali būti taikomos baudmės. Vienas iš nemokumo proceso tikslų – išsiaiškinti nemokumo priežastis ir visų pirma tai, ar skolininkas arba kiti su juo tiesiogiai arba netiesiogiai susiję asmenys savo veiksmais prisidėjo prie nemokumo arba apsunokino susidariusią padėtį. Per jį, taikant Nemokumo įstatymo 172 ir 172bis straipsniuose nurodytą sankcijų lentelę, išsiaiškinama, kokia atsakomybė tenka atitinkamiems asmenims.

2.3. Bylos iškėlimo tvarka ir momentas

Teisėjas privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir, jeigu nemokumas arba gresiantis nemokumas yra pateisinamas, jis privalo pripažinti skolininką nemokiu prašymo pateikimo arba kitą dieną. Jeigu pateikti ne visi dokumentai, teisėjas gali suteikti nepratęsimą penkių dienų laikotarpį papildomiems dokumentams pateikti.

Pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo gali pateikti ir bet kuris kreditorius – tokiu atveju šis procesas tampa privalomas (*concurso necesario*). Pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo teikiantys kreditoriai privalo pateikti skolininko esamo nemokumo įrodymų ir įrodymų, kad pagal skolininko atžvilgiu išduotą vykdomąjį dokumentą negauta pakankamai turto skolai išieškoti, arba jie turi pateikti tam tikrų aplinkybių, į kurias atsižvelgiant būtų galima preziumuoti nemokumą, įrodymų, kaip antai: aplinkybės, kad skolininkas apskritai nustojo vykdyti įsipareigojimus; didelės skolininko turto dalies arešto; skuboto turto paslėpimo arba realizavimo; arba tam tikrų skolų (mokesčių, socialinių įmokų, darbuotojų reikalavimų) neapmokėjimo.

Jeigu dėl nemokumo bylos iškėlimo kreipiasi kreditorius, skolininkui įteikiamas teismo šaukimas ir jis gali ginčyti nutartį iškelti nemokumo bylą. Tokiais atvejais teisėjas surengia posėdį, per kurį šalys gali pateikti įrodymus su tam tikrais apribojimais, o teisėjas turi nuspręsti, ar skolininkas tuo metu yra nemokus, ir atitinkamai atvejais priimti nutartį dėl nemokumo. Byla iškeliama ir tada, kai skolininkas pritaria nutartį iškelti nemokumo bylą, jos neginčija arba neatvyksta į posėdį.

Skolininkai, kurie yra fiziniai asmenys ir kurių įsipareigojimai vertinami ne daugiau kaip penkiais milijonais eurų, tais atvejais, kai jie yra nemokūs arba jiems gresia nemokumas, gali prašyti taikyti *neteisminio susitarimo dėl mokėjimo* procedūrą. Tą gali padaryti ir juridiniai asmenys, kurie įvykdo Nemokumo įstatymo 231 straipsnio reikalavimus.

Nutartis iškelti nemokumo bylą įsigalioja ją priėmus, net jeigu ji apskundžiama.

2.4. Nutarties iškelti nemokumo bylą paskelbimas

Nutartis iškelti nemokumo bylą turi būti paskelbta, pageidautina, elektroninėmis priemonėmis, o nutarties išrašas turi būti paskelbtas valstybės oficialiajame leidinyje, nors teisėjas gali nurodyti apie ją paskelbti daugiau priemonių, jeigu, jo manymu, tai būtina.

2.5. Laikinosios priemonės

Pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo pateikusio asmens prašymu ir, atitinkamai atvejais, pateikus galimų prievolių užtikrinimą, teisėjas priima pareiškimą ir gali bendruosiuose procesiniuose įstatymuose nustatyta tvarka taikyti priemones, būtinas norint užtikrinti, kad skolininko turtas nebūtų realizuotas.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

3.1. Nemokaus subjekto turto dalį sudarantis turtas

Nemokaus subjekto turtą arba „su byla susijusį turtą“ sudaro visas turtas ir teisės, kuriuos skolininkas turi nutarties iškelti nemokumo bylą priėmimo metu, taip pat kuriuos skolininkas įgyja arba susigrąžina proceso metu. Turtas, kurio pagal įstatymus negalima areštuoti, nepriskiriamas prie nemokaus subjekto turto.

Kreditoriai, kurie turi pirmumo teisių į laivus arba orlaivius, gali atskirti šį turtą nuo nemokaus subjekto turto atitinkamo sektoriaus teisės aktais nustatyta tvarka.

Jeigu nemokumo byla iškeliama susituokusiems fiziniams asmenims, jų asmeninis turtas laikomas su byla susijusio turto dalimi, o jeigu jie yra susitarę dėl sutuoktinių turto bendros nuosavybės, bendroji jungtinė nuosavybė taip pat įtraukiama į nemokaus asmens turtą, jeigu to reikia skolininko įsipareigojimams įvykdyti.

Iškėlus nemokumo bylą, skolininkui veiklos nutraukti nereikia ir jis gali toliau vykdyti bendrovės veiklą pagal susitarimą dėl jo įgaliojimų suteikimo arba sustabdymo. Paprastai, kai nustatyta skolininko teisių įgyvendinimo priežiūra, būtina gauti administratorių leidimą administruoti turtą arba juo disponuoti, tačiau gali būti leidžiama atlikti tam tikrus bendrojo pobūdžio veiksmus, jeigu jie yra įprastos bendrovės veiklos dalis. Iš esmės iki susitarimo su kreditoriais patvirtinimo arba likvidavimo proceso pradžios be teisėjo leidimo negalima suvaržyti turto siekiant finansuoti nemokią bendrovę. Kitame skirsnyje paaiškinta skolininko teisių sustabdymo arba jų įgyvendinimo priežiūros tvarka.

Vykstant refinansavimo procesui pusė finansuoti skirtų naujų piniginių pajamų laikomos paskola nemokiam subjektui.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

4.1. Skolininko teisės

Iš esmės pirmiausia reikėtų atskirti savanorišką procesą ir privalomą procesą (22 straipsnis). Pirmuoju atveju skolininkas ir toliau valdo savo turtą ir juo disponuoja, o administratorius jį prižiūri ir tam tikrais atvejais duoda leidimą ar sutikimą. Vykstant privalomam procesui sustabdomos skolininko teisės valdyti savo turtą ir juo disponuoti ir skolininką pakeičia administratorius. Tokiu reglamentavimu nesiekiami nubausti skolininko – jo tikslas yra išsaugoti turtą ir užtikrinti tinkamą proceso rezultata.

Tačiau svarbiausia – tęsti skolininko ekonominę veiklą, dėl kurios 44 straipsniu administratoriui leidžiama nustatyti sąrašą veiklos, kuriai dėl jos pobūdžio ir apimties netaikoma būtinoji kontrolė. Taikoma sistema yra lanksti, nes savanoriško proceso metu teisėjas motyvuota nutartimi gali sustabdyti teises, taip pat nurodyti privalomo proceso metu taikyti vien priežiūrą (kai tam tikriems veiksams reikia gauti leidimą arba sutikimą) ir nurodyti riziką, kurios jis tikisi išvengti, bei naudą, kurią jis tikisi užtikrinti.

Be to, administratoriaus prašymu, išklausing skolininką, bet kuriuo vėlesniu etapu iš pradžių nustatytas teisių apribojimas arba apseiktimas jomis gali būti pakeistas tokia pačia motyvuota nutartimi (pakeitimai negali būti įgyvendinti automatiškai) reikalaujant, kad apie tokius pakeitimus būtų paskelbta taip pat kaip apie nutartį iškelti nemokumo bylą.

Pasibaigus procesui teisių apribojimai taip pat baigiasi. Priešingu atveju jų galiojimas pratęsiamas tol, kol bus patvirtintas susitarimas su kreditoriais, kuriame gali būti numatyta skolininko teisių apribojimo arba panaikinimo priemonių. Jeigu nemokumo procesas baigiasi likvidavimu, šiame etape apribojamos skolininko teisės.

Paprastai Nemokumo įstatymo nuostatomis siekiama užtikrinti, kad skolininko turtas, dėl kurio vyksta nemokumo procesas, liktų nepakitęs; tačiau tam tikrais atvejais gavus teisėjo leidimą, kurio tam tikrais atvejais nereikalaujama, vykstant nemokumo procesui tam tikras skolininko turtas gali būti parduotas.

146bis straipsnyje nustatyta tvarka, vykstant nemokumo procesui, taip pat įmanoma parduoti gamybos vienetus.

Yra numatyta bendrosios skolininko veiklos tęstinumo taisyklės išimtis: administratoriaus prašymu ir išklausus skolininką bei darbuotojų atstovus skolininko įmonė gali būti uždaryta arba jos veikla gali būti sustabdyta. Jeigu tai reiškia kolektyvinį darbo sutarčių nutraukimą, galiojimo sustabdymą arba pakeitimą, teisėjas privalo laikytis specialiųjų nuostatų.

Įstatyme taip pat numatyti specialūs įpareigojimai dėl skolininko sąskaitų ir atskirai reglamentuojamas nemokumo proceso poveikis nemokių juridinių asmenų valdymo organams.

4.2. Nemokumo administratorių paskyrimas ir įgaliojimai

Administratorius – tai privalomai paskirtas asmuo ar įstaiga, kurie padeda teisėjui ir kuriems patikėta administruoti nemokumo procesą. Iškęšęs nemokumo bylą, teisėjas nurodo pradėti antrą proceso etapą, kuris apima visus klausimus, susijusius su administratoriaus paskyrimu, nuostatais, teisėmis ir pareigomis. Administratorius parenkamas įstatymuose numatytais sąlygomis iš fizinių ir juridinių asmenų, savo noru įsiregistravusių Viešajame nemokumo registre (*Registro Público Concursal*). Šiuo tikslu skiriami mažo, vidutinio ir didelio masto nemokumo procesai. Pirmasis administratorius iš sąrašo skiriamas burtų keliu, o vėliau jie skiriami iš eilės, išskyrus didelio masto procesus, kuriems teisėjas gali paskirti, jo manymu, tinkamiausią administratorių, nurodęs tokio sprendimo motyvus ir atsižvelgdamas į įstatymuose išdėstytus kriterijus. Per nemokumo procesus, susijusius su kredito įstaigomis, teisėjas privalo skirti administratorių iš subjektų, kuriuos pasiūlo Bankų rekapitalizavimui skirtos rekonstrukcijos programos fondas (*Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria*). Vykstant procesui, susijusiam su įstaigomis, kurių priežiūrą vykdo Nacionalinė vertybinių popierių komisija (*Comisión Nacional del Mercado de Valores*), teisėjas privalo skirti administratorių iš šios institucijos pasiūlytų subjektų, o vykstant draudimo bendrovių nemokumo procesui – iš Draudimo kompensacijų konsorciumo (*Consortio de Compensación de Seguros*) pasiūlytų subjektų.

Paprastai skiriamas tik vienas administratorius. Išimtiniais atvejais vykstant nemokumo procesui teisėjas, kuriam pavesta nagrinėti nemokumo bylą, gali antruoju administratoriumi skirti viešojo administravimo kreditorių arba kreditorių viešosios teisės subjektą, susijusį su atitinkamu viešojo administravimo subjektu arba jam atskaitingą, jeigu yra pateisinamų viešųjų interesų.

Nemokumo įstatymo 33 straipsnyje išsamiai apibūdintos administratorių pareigos skirstomos į šias kategorijas: procesinio pobūdžio pareigos; su skolininku arba jo valdymo organais susijusios pareigos; su darbo klausimais susijusios pareigos; su kreditorių teisėmis susijusios pareigos; su atskaitų teikimu ir vertinimu susijusios pareigos; su turto realizavimu arba likvidavimu susijusios pareigos; kanceliariinės pareigos. Svarbiausia jų pareiga – pateikti 75 straipsnyje nurodytą atskaitą, prie kurios jie privalo pridėti turto aprašo pasiūlymą ir kreditorių sąrašą.

Administratoriams mokamą atlyginimą nustato teisėjas, atsižvelgdamas į atlyginimo ribas, numatytas 2004 m. rugsėjo 6 d. Karališkajame dekretu Nr. 1860 /2004.

Paskirtasis administratorius privalo priimti jam suteiktus įgaliojimus, o teisėjas gali jo kandidatūrą atmesti arba jį atstatydinti iš pareigų, jeigu tam yra pateisinamų priežasčių. Administratoriai taip pat gali paskirti įgaliotus padėjėjus, kurie jiems padeda vykdyti pareigas.

4.3. Nemokumo bylą nagrinėjantis teisėjas

Įgaliojimai nagrinėti nemokumo bylas priskiriami komercinės teisės sričiai, kuri yra specializuotas civilinės teisės pošakis. Teisėjas pripažįsta asmenis nemokiais ir vadovauja bylos nagrinėjimui. 1985 m. liepos 1 d. Organinio teismų įgaliojimų įstatymo (*Ley Orgánica del Poder Judicial*) Nr. 6/1985 86ter straipsnyje pateiktas komercinių teismų teisėjų įgaliojimų sąrašas, į kurį visų pirma įtraukti visi klausimai, kylantys nemokumo proceso srityje. Teisėjas nutartimi iškelti nemokumo bylą arba prieš ją priimdamas kaip laikinąją apsaugos priemonę gali nustatyti skolininko pagrindinių teisių apribojimą. Toks apribojimas gali būti susijęs su: a) pašto ir telefono ryšio kontrole; b) įpareigojimu gyventi nurodytoje gyvenamojoje vietoje su galimybe taikyti namų areštą ir c) pateikimu į gyvenamąsias patalpas bei kratos atlikimu jose. Jeigu skolininkas yra juridinis asmuo, šios priemonės gali būti taikomos ir visiems arba tam tikriems jo esamiems direktoriams arba likvidatoriams, taip pat asmenims, kurie ėjo šias pareigas dvejus ankstesnius metus.

Nemokumo įstatymo 8 straipsniu nemokumo bylą nagrinėjančiam teisėjui suteikiama „išimtinė ir išskirtinė“ kompetencija spręsti klausimus apskritai dėl visų veiksmų, nukreiptų į skolininko turtą arba tiesiogiai su juo susijusių. Teisėjas taip pat turi kompetenciją priimti sprendimus, susijusius su kolektyviniu darbo sutarčių sustabdymu, kai darbdavys pripažįstamas nemokiu, ir nagrinėti ieškinius dėl nemokios bendrovės direktorių arba likvidatorių atsakomybės. Teisėjas taip pat yra kompetentingas priimti tik su nemokumo procesu susijusius prejudicinius sprendimus dėl tiesiogiai su nemokumo procedūromis susijusių administracinių ir socialinių klausimų.

Nemokumo įstatyme nustatytos taisyklės dėl tarptautinės ir teritorinės jurisdikcijos, taip pat specialiosios procesinės nuostatos, kurios turi viršenybę prieš procesinės teisės bendrųjų aktų nuostatas.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Iškęšus nemokumo bylą nebegalima atlikti skolininko reikalavimų arba skolų įskaitymo. Tačiau atlikti įskaitymą leidžiama, jeigu jo reikalavimai buvo įvykdyti prieš priimant nutartį iškelti nemokumo bylą, net jeigu toks sprendimas priimamas vėliau. Šie reikalavimai bendrai nurodyti Civilinio kodekso (*Código Civil*) 1196 straipsnyje (reikalavimų abipusiškumas, skolų vienaarūšiškumas ir reikalavimas, kad skolų mokėjimo terminas būtų suėjęs bei kad jos būtų mokėtinos). Ši nuostata netaikoma tarpvalstybiniame nemokumo procese, jeigu pagal skolininko priešpriešiniam reikalavimui taikomą teisę nemokumo atveju tai leidžiama.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

6.1. Poveikis sutartims, kurių šalis yra skolininkas

Nemokumo įstatymu reglamentuojamas nemokumo proceso poveikis skolininko su trečiosiomis šalimis sudarytomis sutartims, kurių įvykdymo terminas sueina prieš priimant nutartį iškelti nemokumo bylą. Šios nuostatos taikomos dvišalėms sutartims, o pagal vienašales sutartis kreditorių (trečiųjų šalių) reikalavimai bus pripažįstami arba jie turi būti įtraukti į su byla susijusį turtą, kaip nurodyta 61 straipsnyje. Su viešojo administravimo subjektais sudarytos sutartys reglamentuojamos specialiosiomis administracinės teisės nuostatomis.

61 straipsnio 2 dalyje numatyta bendroji taisyklė, pagal kurią vien nutartis iškelti nemokumo bylą neturi įtakos sutartims, kuriose nustatyti priešpriešiniai reikalavimai ir kurias turi įvykdyti skolininkas arba kita šalis. Skolininko įsipareigojimai vykdomi iš nemokaus subjekto turto. Reikalavimai sumokėti kompensaciją už sutarties nutraukimą taip pat laikomi reikalavimais į nemokaus subjekto turtą.

Siekiant sustiprinti tokių sutarčių galiojimą, įstatyme nurodyta, kad nuostatos, kuriomis suteikiama teisė atšaukti arba nutraukti sutartį vien dėl to, kad viena iš šalių pripažįstama nemokia, negalioja.

Jeigu tai naudinga nemokumo bylai, administratorius (sustabdymo atveju) arba skolininkas (priežiūros atveju) gali paprašyti nemokumo bylą nagrinėjančio teisėjo nutraukti sutartį. Tokiais atvejais teisėjas privalo įteikti skolininkui, administratoriui ir kitai sutarties šaliai šaukimus atvykti į teismą. Jeigu į teismą atvykusioms šalims pavyksta susitarti, teisėjas priima nutartį nutraukti sutartį. Priešingu atveju ginčas sprendžiamas vykstant šalutiniam nemokumo procesui, o teisėjas išsprendžia visus klausimus, susijusius su sumokėtų sumų grąžinimu bei žalos atlyginimu, išieškant iš nemokaus subjekto turto; jeigu atitinkama suma yra didelė, žinoma, tai gali turėti didelio poveikio.

6.2. Sutarčių nutraukimas dėl pažeidimo

62 straipsnyje nustatyta, kad nutartis iškelti nemokumo bylą neturi įtakos dvišalių sutarčių nutraukimui dėl bet kurios šalies vėliau įvykdyto pažeidimo. Pasinaudoti teise nutraukti sutartis, kurių vykdymas yra tęstinis, galima ir tais atvejais, kai pažeidimas įvykdytas prieš priimančią nutartį iškelti nemokumo bylą. Tačiau net jeigu yra sutarties nutraukimo pagrindų, teisėjas, atsižvelgdamas į su nemokumo byla susijusius interesus, gali nurodyti įvykdyti sutartį, kurioje numatytų mokėjimų terminas yra suėjęs arba kurią skolininkas turi įvykdyti iš nemokaus subjekto turto.

Ieškiniai dėl sutarčių nutraukimo reiškiami nemokumo bylą nagrinėjančiam teisėjui vykstant šalutiniam nemokumo procesui. Patenkinus prašymą (taigi, sutikus nutraukti sutartį), baigiasi visi neįvykdyti įsipareigojimai. Kalbant apie įsipareigojimus, kurių vykdymo terminas yra suėjęs, vykstant nemokumo procesui nagrinėjami kreditoriai, kurie yra įvykdę sutartinius įsipareigojimus, reikalavimai, jeigu skolininkas pažeidė sutartį prieš nemokumo bylos iškilimą; jeigu jis sutartį pažeidžia vėliau, įsipareigojimus įvykdžiusių šalių reikalavimai tenkinami iš nemokaus subjekto turto. Reikalavimai apima žalos atlyginimą (62 straipsnio 4 dalis).

Įstatymo 64 straipsnyje išdėstytos specialiosios nuostatos, kuriomis reglamentuojamas poveikis darbo sutartims, o kitu straipsniu reglamentuojamas poveikis sutartims su vadovais.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

7.1. Draudimas reikšti naujus ieškinius dėl pripažinimo

Civilinių ir darbo teismų teisėjai negali priimti ieškinių, kuriuos turėtų nagrinėti nemokumo bylą nagrinėjantis teisėjas (iš esmės tų, kurie yra nukreipti į skolininko turtą).

Jeigu per klaidą toks ieškinytis priimamas, nurodoma nutraukti visus procesinius veiksmus, o visi atlikti veiksmai laikomi negaliojančiais. Komercinių teismų teisėjai taip pat privalo nepriimti ieškinių, pareikštų po nemokumo bylos iškilimo ir iki jos užbaigimo, jeigu tokie ieškiniai susiję su savo įsipareigojimus pažeidusių nemokių bendrovių direktoriams pareikštais reikalavimais dėl įmonių įsipareigojimų ir jei yra pagrindų likviduoti bendrovę.

7.2. Nemokumo bylos iškilimo poveikis vykdymo procesams ir išieškojimo procedūroms, susijusioms su skolininko turtu

Pagal bendrąją taisyklę iškilus nemokumo bylą nebegalima inicijuoti teisminių arba neteisminių vykdymo procedūrų, taip pat nebegalima tęsti administracinių arba mokesčių surinkimo procedūrų, susijusių su skolininko turtu. Pažeidus šį draudimą atlikti veiksmai pripažįstami niekiniais. Yra numatytos dvi šios taisyklės išimtys, kai vykdymo procesas gali būti tęsiamas, nepaisant nemokumo bylos iškilimo, kol bus patvirtintas likvidavimo planas: a) administracinis vykdymo procesas, kuriame priimta nutartis dėl turto arešto, ir b) su darbo santykiais susijęs vykdymo procesas, kuriam vykstant prieš priimančią nutartį areštuojamas skolininkui priklausantis turtas, su sąlyga, kad areštuotas turtas nebūtinai tam, kad skolininkas galėtų toliau plėtoti verslą ar profesinę veiklą. Dėl vykstančių vykdymo procesų 55 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad nemokumo bylos iškilimo dieną vykdomi veiksmai turi būti sustabdyti, tačiau atitinkami reikalavimai gali būti nagrinėjami nagrinėjant nemokumo bylą.

Yra nustatytos specialios reikalavimų tenkinimo iš užtikrinimo priemonių taisyklės, kurios nurodytos kitame skirsnyje, nes jos susijusios su poveikiu tam tikriems reikalavimams.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškilimo metu, nagrinėjimui?

8.1. Poveikis byloms dėl pripažinimo, nagrinėjamos nemokumo bylos iškilimo metu

Su skolininku susijusios bylos dėl pripažinimo, kurios nagrinėjamos nemokumo bylos iškilimo metu, nagrinėjamos toliau, kol priimamas galutinis sprendimas, tačiau, nepaisant šios nuostatos, bylos dėl žalos atlyginimo, iškeltos pagal juridinių asmenų reikalavimus jų direktoriams, likvidatoriams arba auditoriams, prijungiamos prie nemokumo bylos ir nagrinėjamos toliau.

Arbitražo procesas: nagrinėjant nemokumo bylą, su skolininku susiję arbitražiniai susitarimai netenka galios (52 straipsnis); todėl, iškilus nemokumo bylą, draudžiama inicijuoti arbitražo procesą. Jau prasidėję arbitražo procesai tęsiasi toliau, kol priimamas galutinis arbitražo sprendimas.

8.2. Skolininko teisė reikšti ieškinius (54 straipsnis)

Įstatyme nustatyta, kad skolininko teisė reikšti ieškinius priklauso nuo jam paliktų teisių apimtys. Pagal bendrą taisyklę, jeigu skolininkui paskirtas administratorius, administratorius turi teisę reikšti neasmeninio pobūdžio ieškinius; jeigu nustatyta skolininko priežiūra, jis turi teisę reikšti ieškinius, gavęs administratoriaus leidimą, jeigu ieškiniai turi įtakos skolininko turtui. Tais atvejais, kai nustatyta skolininko priežiūra ir administratorius mano, kad pareikšti ieškinij būtų naudinga nemokumo bylai, o skolininkas jo nereiškia, teisėjas gali leisti administratoriui jį pareikšti.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo byloje elementai?

9.1. Kreditorių dalyvavimas nemokumo byloje

Kreditoriai gali prašyti teisėjo iškelti nemokumo bylą, o skolininkas gali ginčyti tokį prašymą – tokiu atveju rengiamas teismo posėdis ir teisėjas priima atitinkamą nutartį. Jeigu teisėjas iškelia nemokumo bylą, nemokumo procesas laikomas privalomu – tai paprastai reiškia, kad skolininko įgaliojimai valdyti savo turtą ir juo disponuoti sustabdomi bei suteikiami administratoriui.

Iškėlus nemokumo bylą kreditoriams suteikiamas vieno mėnesio laikotarpis ieškiniams pareikšti, skaičiuojamas nuo nutarties paskelbimo valstybės oficialiajame leidinyje, o administratorius privalo pranešti kiekvienam skolininko dokumentuose nurodytam kreditoriui apie pareigą pranešti apie savo reikalavimus. Toks pat laikotarpis nustatomas ir užsienyje esantiems kreditoriams. Šis pranešimas turi būti išdėstytas raštu ir jis siunčiamas administratoriui; jame turi būti nurodytas reikalavimas ir būtina informacija apie reikalavimo sumą, jo atsiradimo datą bei vykdymo terminą, požymius ir pageidaujamą tenkinimo eilę, o jeigu remiamasi specialiomis pirmumo teisėmis, turi būti nurodytas turtas arba teisės, iš kurių turi būti vykdomas atsiskaitymas, ir jų registravimo duomenys. Taip pat reikia pridėti patvirtinamuosius dokumentus. Ši informacija gali būti siunčiama elektroninėmis priemonėmis.

Administratorius turi nuspręsti dėl kiekvieno reikalavimo įtraukimo arba neįtraukimo į kreditorių sąrašą, kuris pridedamas prie administratoriaus ataskaitos, dėl jo sumos ir tenkinimo eilės. Kreditoriai, kurie nesutinka su nurodyta reikalavimo tenkinimo eile arba suma, taip pat kurie nebuvo įtraukti į kreditorių sąrašą, gali ginčyti ataskaitą per 10 dienų šalutinėje nemokumo byloje, ir teisėjas dėl to priima sprendimą. Prieš pateikdamas ataskaitą (likus 10 dienų iki jos pateikimo) administratorius nusiunčia kreditoriams, kurių adresus turi, el. pranešimą apie kreditorių sąrašo projektą ir turto aprašą. Nepatenkinti kreditoriai gali raštu paprašyti administratoriaus ištaisyti padarytą klaidą arba pateikti kitą būtiną informaciją.

Kreditoriai taip pat dalyvauja susitarimo ir likvidavimo etapuose. Susitarimo etape jie gali pateikti pasiūlymą dėl susitarimo, taip pat gali pasisiūlyti laikytis skolininko pateikto išankstinio susitarimo pasiūlymo. Bet kuriuo atveju jie kviečiami dalyvauti kreditorių susirinkime, kuriame diskutuojama dėl susitarimo ir balsuojama dėl jo patvirtinimo. Tam būtinas Nemokumo įstatymo 124 straipsnyje nurodytas kvorumas. Ši procedūra gali būti atliekama ir raštu, jeigu kreditorių skaičius viršija 300.

Kai kurie kreditoriai gali ginčyti patvirtintą susitarimą (jeigu jie nedalyvavo susirinkime arba iš jų buvo neteisėtai atimta balsavimo teisė), be to, kreditoriai gali prašyti leidimo nesilaikyti jau patvirtinto susitarimo.

Likvidavimo etape kreditoriai gali teikti pastabas dėl administratoriaus pateikto likvidavimo plano ir dėl galutinės ataskaitos, kol paskelbiama apie nemokumo bylos užbaigimą.

Reikalavimų tenkinimo eilės nustatymo etape kreditoriams suteikiamas šalies statusas, jie gali teikti pastabas dėl administratoriaus ataskaitos ir dėl prokuroro išvados, tačiau neturi teisės teikti savarankiškų reikalavimų dėl reikalavimų tenkinimo eilės.

Galiausiai, tam tikrais atvejais kreditoriai taip pat gali teikti pastabas, kuriomis ginčijamas nemokumo bylos užbaigimas.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

10.1. Disponavimas nemokaus subjekto turtu pradiniam etape

Jeigu išskėlus nemokumo bylą skolininko veikla nesustabdoma, skolininkas gali toliau disponuoti savo turtu laikydamasis nustatytos priežiūros tvarkos: jeigu jam taikoma priežiūra, jis turi gauti administratoriaus leidimą arba sutikimą, o jeigu jam paskirtas administratorius, pastarasis atsako už disponavimą skolininko turtu.

Kol nėra patvirtintas susitarimas arba kol nėra prasidėjęs likvidavimo etapas, disponuoti nemokaus subjekto turtu arba nustatyti jo suvaržymus iš esmės galima tik gavus teisėjo leidimą. Ši nuostata netaikoma: a) turto pardavimui, kuris, administratoriaus manymu, būtinas siekiant užtikrinti bendrovės finansinį pajėgumą, arba kai siekiama įvykdyti byloje nustatytą grynųjų pinigų poreikio reikalavimą; b) turto, kuris nebūtinas skolininko veiklai tęsti, pardavimui, jeigu užtikrinama, kad kaina iš esmės atitiktų turto apraše nurodytą turto vertę, ir c) disponavimui turtu, kuris turi esminės reikšmės skolininko veiklos tęstinumui. Pastaruoju atveju, jeigu skolininkas nėra nušalintas nuo savo turto valdymo ir disponavimo juo, administratorius gali iš anksto nustatyti veiksmus arba operacijas, būdingas bendrovės verslo arba prekybos veiklai, kurias skolininkas gali pats vykdyti, atsižvelgdamas į jų pobūdį ir vertę. Skolininkas taip pat gali atlikti šiuos veiksmus nuo nemokumo bylos išskėlimo iki tol, kol administratorius pradeda eiti savo pareigas.

10.2. Disponavimas nemokaus subjekto turtu likvidavimo etape

Likvidavimo procesą sudaro du pagrindiniai etapai:

a) likvidavimo operacijų atlikimas pagal administratoriaus parengtą planą, dėl kurio pastabas gali teikti skolininkas, kreditoriai ir darbuotojų atstovai ir kurį turi patvirtinti teismas. Įstatymu siekiama, kai įmanoma, apsaugoti bendrovę ir tam numatytos specialiosios gamybos vienetų pardavimo nuostatos. Šį planą galima apskusti teisėjui, o likvidavimo operacijos turi būti atliekamos pagal plano nuostatas. Jeigu planas nepatvirtinamas, įstatyme numatytos vietoj jo taikytinos nuostatos;

b) atsiskaitymas su kreditoriais, su išlyga, kad atsiskaitymas gali būti pradėtas net neužbaigus likvidavimo veiksmų.

Tačiau pažymėtina, kad ne visos likvidavimo operacijos atliekamos šiame proceso etape. Tam tikras turtas gali būti realizuotas pradiniam etape ne atsiskaitymo su kreditoriais tikslu, kaip antai toliau nurodytais atvejais: su byla susijęs turtas gali būti išsaugotas, siekiant išsaugoti skolininko ekonominę veiklą; kreditoriai, kurie turi pirmumo teisę į laivus arba orlaivius, gali atskirti šį turtą nuo nemokaus subjekto turto specialiųjų teisės aktų nustatyta tvarka ir, galiausiai, tam tikri vykdymo procesai, kuriuos atskiri pirmumo teisę turintys kreditoriai inicijuoja prieš iškeliant nemokumo bylą, taip pat administraciniai vykdymo procesai gali būti tęsiami, jeigu nutartis dėl arešto buvo priimta prieš iškeliant nemokumo bylą.

Parduodant turtą per likvidavimo etapą iš esmės galima naudotis nemaža diskrepcija atsižvelgiant į teisėjo patvirtintą likvidavimo planą. Administratorius taip pat gali pasamdyti specializuotą įmonę, kad ši parduotų tam tikrą turtą, – už tokios įmonės paslaugas jis paprastai atsiskaito iš savo atlyginimo. Tačiau 2015 m. gegužės 25 d. Įstatyme Nr. 9/2015, kuriuo įvykdyta reforma, išdėstytos imperatyvios nuostatos, visų pirma susijusios su turtu ir teisėmis, į kuriuos nukreipti pirmiausiai reikalavimai. Plane neaptais atvejais taikomos nuostatos dėl disponavimo turtu per atskiras vykdymo procedūras civilinėse bylose. Paprastai turtas parduodamas taikant vienakrypčio pardavimo sistemą, užtikrinant tam tikras viešumo garantijas pagal parduodamo turto pobūdį. Taip pat leidžiama perleisti teises kaip atsiskaitymą arba siekiant atsiskaityti su neviešaisiais kreditoriais.

Įstatyme numatytos specialiosios gamybos vienetų pardavimo visuose nemokumo proceso etapuose taisyklės (kurios nustatytos vadovaujantis bendrovės apsaugos principu), kad pagal vieną pardavimo sutartį būtų perleistas visas turtas, ir išdėstytos specialiosios nuostatos dėl su atitinkama veikla susijusių įsipareigojimų perleidimo.

Iš esmės gamybos vienetų pardavimas reiškia visų funkcinių požiūriu su tam tikra veikla susijusių sutarčių perleidimą, tačiau ne skolų, atsiradusių iki nemokumo bylos išskėlimo, perėmimą, išskyrus atvejus, kai pirkėjai yra susiję su skolininku arba taikomos su verslo perėmimu susijusios darbo teisės nuostatos. Tokiais atvejais teisėjas gali duoti sutikimą, kad pirkėjas neperimtų įsipareigojimų, susijusių su iki perleidimo neišmokėtu darbo užmokesčiu arba kompensacijomis, ir kad tokie įsipareigojimai būtų įvykdyti iš Darbo užmokesčio garantinio fondo (*Fondo de Garantía Salarial*). Kad būtų užtikrintas bendrovės išlikimas, naujasis pirkėjas gali sudaryti susitarimus su darbuotojais dėl kolektyvinių darbo sąlygų pakeitimo.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę išskėlus nemokumo bylą?

Išskėlus nemokumo bylą, visų kreditorių, nepaisant jų pilietybės arba buveinės šalies, reikalavimai (tiek neužtikrinti, tiek pirmiausiai) įtraukiami į skolininko įsipareigojimus. Taip siekiama, remiantis principu *par condicio creditorum* ir „dividendų teisės“ (*ley del dividendo*) laikymosi principu, užtikrinti vienodą požiūrį į visus reikalavimus taikant skolininko patvirtinto nemokumo procedūras, kiek tai susiję su visų jo skolų grąžinimu (49 ir 76 straipsniai).

Pirmiausia iš esmės skiriami nemokumo kreditoriai ir kreditoriai, kuriems nemokumo byla neturi įtakos, – kreditoriai, turintys reikalavimo teisę į nemokaus subjekto turtą.

Reikalavimai į nemokaus subjekto turtą nurodyti Nemokumo įstatymo 84 straipsnio 2 dalyje pateiktame išsamiaame sąraše – tai reiškia, kad į jį neįtraukti reikalavimai laikomi nemokumo reikalavimais. Iš esmės daugeliu atvejų tai yra reikalavimai, atsiradę dėl nemokumo proceso arba tęsiant skolininko veiklą jau išskėlus nemokumo bylą, arba reikalavimai, kylantys iš nesutartinės atsakomybės. Tačiau tarp jų yra ir kitų reikalavimų, kaip antai reikalavimai dėl darbo užmokesčio už 30 paskutinių darbo dienų prieš iškeliant nemokumo bylą, kurio dydis neviršija dviejų minimalių garantuojamų tarpšakinį darbo užmokesčių, ir skolininko arba asmenų, kuriuos jis privalo išlaikyti, reikalavimai dėl išlaikymo.

Kitais atvejais šie reikalavimai kyla iš sprendimų, priimtų nagrinėjant bylą; pavyzdžiui, nustatant skolininko sudarytų sandorių užginčijimo pasekmes arba dėl sutarčių nutraukimo.

Pusė reikalavimų, kylančių iš naujų piniginių pajamų, gautų pagal refinansavimo sutartį pagal 71bis straipsnyje arba ketvirtojoje papildomoje nuostatoje numatytas sąlygas, sumos, taip pat gali būti laikoma reikalavimais į nemokaus subjekto turtą.

Taikant likvidavimo procedūrą skolininkui atsižvelgiant į susitarimą pagal 100 straipsnio 5 dalies nuostatas pareikšti reikalavimai taip pat yra reikalavimai, nukreipti į nemokaus subjekto turtą.

Į nemokaus subjekto turtą nukreipti reikalavimai yra „iš anksto išskaitomi“, t. y. jiems teikiama pirmenybė prieš visus kitus reikalavimus ir jiems neturi įtakos palūkanų skaičiavimo sustabdymas.

Reikalavimai sumokėti darbo užmokesčio už paskutines 30 darbo dienų privalo būti įvykdyti nedelsiant. Likusieji į nemokaus subjekto turtą nukreipti reikalavimai įvykdomi, kai sueina jų terminas, tačiau administratorius gali pakeisti šią nuostatą, jeigu to reikia dėl nemokumo bylos ir jei yra pakankamai turto visiems į nemokaus subjekto turtą nukreiptiems reikalavimams įvykdyti.

Tačiau įstatyme numatytos specialiosios nuostatos (176bis straipsnis), taikomos tais atvejais, kai manoma, kad skolininko turto nepakaks į nemokaus subjekto turtą nukreiptiems reikalavimams įvykdyti. Tokiais atvejais nemokumo bylą privaloma užbaigti. Jeigu administratorius numato tokias aplinkybes, jis privalo apie jas informuoti teisėją ir tenkinti reikalavimus, nukreiptus į nemokaus subjekto turtą, specialia 176bis straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Išskėlus nemokumo bylą kreditoriams suteikiamas vieno mėnesio laikotarpis ieškiniams pareikšti, skaičiuojamas nuo nutarties paskelbimo valstybės oficialiajame leidinyje, o administratorius privalo pranešti kiekvienam skolininko dokumentuose nurodytam kreditoriui apie pareigą pranešti apie savo reikalavimus. Nenumatyta jokia speciali tokių reikalavimų pareiškimo forma. Užsienyje esantiems kreditoriams numatytas toks pat laikotarpis, nors taikomos 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų 53 ir 55 straipsnių nuostatos.

Pranešimas dėl reikalavimo turi būti išdėstytas raštu ir jis siunčiamas administratoriui; jame turi būti nurodytas reikalavimas ir būtina informacija apie reikalavimo sumą, jo atsiradimo bei termino suėjimo datas, požymius ir pageidaujama tenkinimo eilę, o jeigu remiamasi specialiomis pirmumo teisėmis, turi būti nurodytas turtas arba teisės, į kuriuos turi būti nukreiptas išieškojimas, ir jų registravimo duomenys. Taip pat reikia pridėti patvirtinamuosius dokumentus. Ši informacija gali būti siunčiama elektroninėmis priemonėmis.

Administratorius turi nuspręsti dėl kiekvieno reikalavimo įtraukimo arba neįtraukimo į kreditorių sąrašą, kuris pridedamas prie administratoriaus ataskaitos, ir dėl jo sumos, taip pat dėl jo tenkinimo eilės. Kreditoriai, kurie nesutinka su nurodyta reikalavimo tenkinimo eile arba suma, taip pat kurie nebuvo įtraukti į kreditorių sąrašą, gali ginčyti ataskaitą per 10 dienų šalutinėje nemokumo byloje, ir teisėjas dėl to priima sprendimą. Prieš pateikdamas ataskaitą (likus 10 dienų iki jos pateikimo) administratorius nusiunčia kreditoriams, kurių adresus turi, pranešimą apie kreditorių sąrašo projektą ir turto aprašą. Nepatenkinti kreditoriai gali raštu paprašyti administratoriaus ištaisyti padarytą klaidą ar pateikti kitą būtiną informaciją.

Jeigu kreditoriai laiku nepraneša apie savo reikalavimus, administratorius arba teisėjas, sprenddamas kreditorių sąrašo užginčijimo klausimą, vis tiek gali įtraukti tokius reikalavimus į sąrašą, tačiau jie laikomi antraeiliais. Tačiau 86 straipsnio 3 dalyje nurodyti reikalavimai, iš skolininko dokumentų kylantys reikalavimai, vykdomajame dokumente nurodyti reikalavimai, viešajame registre įregistruota užtikrinimo priemone užtikrinti reikalavimai, kitaip nemokumo byloje arba kitame teismo procese užfiksuoti reikalavimai ir reikalavimai, kuriuos turi patvirtinti viešojo administravimo subjektai, dėl šios priežasties netampa antraeiliais ir vykdomi pagal atitinkamą eilę.

Pavėluotai pateikti reikalavimai, kurie neatitinka net šių įtraukimo į sąrašą kriterijų, vykstant nemokumo procesui nebegali būti patenkinti.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Pagal įstatymą nemokumo reikalavimai skirstomi į tris kategorijas (89 straipsnis): pirmaeiliai, neužtikrinti ir antraeiliai. Pirmaeiliai reikalavimai savo ruožtu skirstomi į specialiuosius ir bendruosius, o šie, naujojo 94 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, – į skirtingas rūšis. Nemokumo įstatyme numatytas reikalavimų skirstymas atliekamas automatiškai. Neužtikrintų reikalavimų kategorija yra liekamoji: visi reikalavimai, kurie nepatenka į kitas dvi pirmaeilių ir antraeilių reikalavimų kategorijas, laikomi neužtikrintais.

A) Specialieji pirmaeiliai reikalavimai (90 straipsnis) apima:

1. nekilnojamojo turto hipoteka, kilnojamojo turto hipoteka arba įkeisto turto arba teisių registruotu suvaržymu užtikrintus reikalavimus;
2. iš suvaržyto turto gaunamų pajamų įkeitimu užtikrintus reikalavimus;
3. paskolų reikalavimus į materialųjį turtą, įskaitant darbuotojų reikalavimus į jų pagamintus objektus, kol šie yra skolininko nuosavybė arba skolininkas juos turi savo žinioje;
4. reikalavimus į finansinės nuomos įmokas arba pirkimo išsimokėtinai įmokas už kilnojamąjį arba nekilnojamąjį turtą, mokamas nuomotojams arba pardavėjams ir, atitinkamai atvejais, finansuotojams, už išsaugant nuosavybės teisę išnuomotą arba parduotą turtą, kuriuo draudžiama disponuoti, arba kai yra numatyta pažeidus mokėjimo įsipareigojimus taikoma sąlyga;
5. reikalavimus, užtikrintus vertybiniais popieriais, kuriuos atspindi įrašai sąskaitose, į suvaržytus vertybinius popierius;
6. reikalavimus, užtikrintus įkeitimu, nustatytu viešuosiuose dokumentuose, į įkeistą turtą arba teises, kuriuos savo žinioje turi kreditorius arba trečioji šalis. Tam, kad užtikrinti reikalavimai būtų tenkinami iš įkeisto turto pirmumo tvarka, pakanka, kad jie būtų užfiksuoti patvirtintame dokumente, kuriame nurodyta jo sudarymo data. Tais atvejais, kai būsimieji reikalavimai yra užtikrinti įkeitimu, prieš iškeliant nemokumo bylą ir po jos iškėlimo atsiradę reikalavimai laikomi specialiaisiais pirmaeiliais reikalavimais tik jeigu įkeitimas nustatomas dar kartą arba jeigu jis įregistruojamas viešajame registre iki nemokumo bylos iškėlimo, remiantis 68 straipsniu.

Specialiojo pirmaeilio reikalavimo statusas suteikiamas tik tai reikalavimo daliai, kuri neviršija atitinkamos kreditorių sąrašė nurodytos garantijos vertės.

Reikalavimo suma, kuri viršija sumą, pripažįstamą specialiuoju pirmaeiliu reikalavimu, tenkinama eile, kuri nustatoma pagal reikalavimo pobūdį.

B) Bendrieji pirmaeiliai reikalavimai (91 straipsnis) apima:

1. reikalavimus dėl darbo užmokesčio, kurie nelaikomi specialiaisiais pirmaeiliais reikalavimais ir kurių dydis apskaičiuojamas trigubą minimalų garantuojamą tarpšakinį darbo užmokesį padauginus iš dienų, už kurias nesumokėtas darbo užmokestis, skaičiaus; kompensacijas už sutarčių nutraukimą, kurių dydis atitinka įstatymuose numatytą minimumą, kuris apskaičiuojamas kaip suma, neviršijanti trigubo minimalaus tarpšakinio darbo užmokesčio; kompensacijas už nelaimingus atsitikimus darbe ir profesines ligas, priskaičiuotas iki nemokumo bylos iškėlimo;
2. sumas, kurios atitinka mokesčių ir socialinio draudimo įmokų išskaitas ir kurias skolininkas privalo sumokėti pagal įstatymų reikalavimus;
3. per šešių mėnesių laikotarpį iki nemokumo bylos iškėlimo kilusius fizinių asmenų reikalavimus, susijusius su laisvai samdomų asmenų atliktais darbais ir su asmenų, laikomų autoriais, perduotomis teisėmis naudotis kūriniais, kurie saugomi kaip intelektinė nuosavybė;
4. mokesčius reikalavimus ir kitus su viešąja teise susijusius reikalavimus, taip pat socialinės apsaugos srities reikalavimus, kurie nelaikomi specialiaisiais pirmaeiliais reikalavimais. Ši pirmumo teisė gali būti atitinkamai taikoma iki 50 proc. visų mokesčių administratoriaus reikalavimų ir visų socialinės apsaugos sistemos reikalavimų;
5. deliktinius reikalavimus;
6. reikalavimus, kylančius iš naujų piniginių pajamų, gautų pagal refinansavimo sutartį, atitinkančią 71 straipsnio 6 dalyje nurodytas sąlygas, ir iš sumos, nepripažįstamos reikalavimu, nukreiptu į nemokaus subjekto turtą;
7. iki 50 proc. kreditoriaus, kuris pateikė pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo, turimų reikalavimų, nelaikomų antraeiliais reikalavimais, sumos.

C) Antraeiliai reikalavimai nurodyti 92 straipsnyje:

1. reikalavimai, apie kuriuos pranešama per vėlavai ir administratorius juos įtraukia į kreditorių sąrašą, taip pat reikalavimai, apie kuriuos nepranešama arba pranešama per vėlavai ir jie įtraukiami į sąrašą remiantis vėlesniais pranešimais arba juos į sąrašą įtraukia teisėjas, išsprendęs skundą dėl sąrašo. 86 straipsnio 3 dalyje nurodyti reikalavimai, iš skolininko dokumentų kylantys reikalavimai, vykdomajame dokumente nurodyti reikalavimai, viešajame registre įregistruota užtikrinimo priemone užtikrinti reikalavimai, kitaip nemokumo byloje arba kitame teismo procese užfiksuoti reikalavimai ir reikalavimai, kuriuos turi patvirtinti viešojo administravimo subjektai, dėl šių priežasčių netampa antraeiliais ir jie tenkinami nustatyta eilės tvarka;
2. reikalavimai, kurie yra pagal sutartį laikomi antraeiliais visų kitų skolininkui reiškiamų reikalavimų atžvilgiu;
3. reikalavimai dėl bet kokio pobūdžio priemonių ir palūkanų, įskaitant delspinigius, išskyrus susijusius su užtikrintais reikalavimais ir atsižvelgiant į atitinkamos garantijos ribą;
4. reikalavimai dėl baudų ir kitų piniginių sankcijų;
5. reikalavimai, kuriuos reiškia asmenys, kuriuos su skolininku sieja ypatingi santykiai, kaip nurodyta kitame straipsnyje, išskyrus įtrauktus į 91 straipsnio 1 dalį, kai skolininkas yra fizinis asmuo, ir reikalavimus, kurie nekyla iš paskolų bei panašių finansavimo susitarimų ir kuriuos reiškia 93 straipsnio 2 dalies 1 ir 3 punktuose nurodyti akcininkai, atitinkantys juose išdėstytas dalyvavimo valdant įmonės kapitalą sąlygas. Reikalavimams dėl išlaikymo, kurie kilo ir kurių terminas suėjo prieš iškeliant nemokumo bylą, ši taisyklė netaikoma ir jie laikomi neužtikrintais reikalavimais;
6. iš ieškinių, kuriais užginčyti skolininko sudaryti sandoriai, kylantys reikalavimai asmens, kuris, kaip pripažinta, atlikdamas užginčytus veiksmus veikė nesąžiningai, naudai;

7. reikalavimai, kylantys iš 61, 62, 68 ir 69 straipsniuose nurodytų sutarčių, kuriose numatyti priešpriešiniai įsipareigojimai, jeigu teisėjas, remdamasis administratoriaus ataskaita, konstatuoja, kad kreditorius ne kartą trukdė vykdyti sutartį ir tai buvo žalinga nemokumo bylai.

13.1. Reikalavimų tenkinimas

Specialieji pirmaeiliai reikalavimai tiek kiekvienas atskirai, tiek keli bendrai tenkinami iš turto ir teisių, susijusių su nemokumo byla. Šiems reikalavimams taikomos specialiosios nuostatos, pagal kurias administratoriui leidžiama juos patenkinti iš nemokaus subjekto turto nerealizuojant atitinkamo turto, panaikinant turto suvaržymus. Taip pat galima parduoti turtą paliekant jo suvaržymus – tokiu atveju pirkėjas prisiima skolininko įsipareigojimus. Įstatymo 155 straipsnyje numatytos specialios šio turto pardavimui taikomos nuostatos.

Bendrieji pirmaeiliai reikalavimai tenkinami nustatyta eilės tvarka proporcingai pagal kiekvienos kategorijos reikalavimus turintiems kreditoriams priklausančią sumą. Paskui tenkinami neužtikrinti reikalavimai, tačiau administratoriaus prašymu tam tikromis sąlygomis teisėjas gali pakeisti reikalavimų tenkinimo eilę (157 straipsnis). Neužtikrinti reikalavimai tenkinami proporcingai ir atsižvelgiant į nemokaus subjekto turto likvidumą.

Antraeiliai reikalavimai tenkinami paskutiniai 92 straipsnyje nustatyta eilės tvarka.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

14.1. Restruktūrizavimo procesas

Restruktūrizavimo procesas gali būti susijęs su dviem skirtingais atvejais: su kreditorių susitarimu, kuriuo išsprendžiama nemokumo byla, ir su galimybe skolininkui išvengti nemokumo bylos su kreditoriais sudarant susitarimą dėl skolos pertvarkymo arba restruktūrizavimo. Abu šie atvejai reglamentuojami Nemokumo įstatymu.

A) Kreditorių susitarimas

Pasibaigus nemokumo proceso pradiniam etapui, kai galutinai nustatomas su nemokumo byla susijęs turtas ir įsipareigojimai, galimi du sprendimai: kreditorių susitarimas arba likvidavimas. Pirmyybė teikiama kreditorių susitarimui, nes įstatyme nurodyta visais atvejais pradėti nuo susitarimo sudarymo, išskyrus tada, kai skolininkas paprašo vykdyti likvidavimą.

Tiek skolininkas, tiek kreditoriai, kurių reikalavimai viršija penktadalį jo įsipareigojimų, pasibaigus pradiniam etapui gali pateikti pasiūlymą dėl susitarimo. Skolininkas taip pat turi teisę pateikti išankstinį pasiūlymą dėl susitarimo, nors kai kuriems skolininkams tokia galimybė nesuteikiama (skolininkams, kurie yra nuteisti už tam tikrus nusikaltimus ir kurie neteikia privalomų metinių ataskaitų).

Išankstinis pasiūlymas dėl susitarimo pateikiamas siekiant, kad skolininkas ir jo kreditoriai greitai pasiektų susitarimą išvengiant visų nemokumo proceso etapų. Tam, kad pasiūlymas galėtų būti svarstomas, būtina, kad jį pasirašytų tam tikra kreditorių dalis. Kai pasiūlymas pateikiamas, jį turi įvertinti administratorius, o likusieji kreditoriai gali jį pasirašyti; jeigu pasiūlymą pasirašo reikalaujama kreditorių dauguma, teisėjas priima sprendimą patvirtinti pasiūlytą susitarimą.

Paprastai susitarimo svarstymo etapas pradedamas teismo sprendimu, kuriuo užbaigiamas pradinis etapas; jame teisėjas nustato kreditorių susirinkimo datą, nors tais atvejais, kai kreditorių yra daugiau kaip trys šimtai, procedūros gali būti atliekamos raštu. Nuo šio momento pradedamas skaičiuoti laikotarpis, per kurį skolininkas ir kreditoriai gali pateikti pasiūlymus dėl susitarimo, kuriems keliami tam tikri pagrindiniai minimalūs turinio reikalavimai. Jeigu visos nustatytos sąlygos įvykdomos, teisėjas priima pasiūlymus ir juos persiunčia administratoriui įvertinti.

Kreditorių susirinkimui pirmininkauja teisėjas, ir jis laikomas teisėtai sušauktu, kai jame dalyvauja kreditoriai, kurių reikalavimai sudaro daugiau kaip pusę neužtikrintų reikalavimų. Kreditorių susirinkime privalo dalyvauti skolininkas ir administratorius. Per susirinkimą diskutuojama ir balsuojama dėl susitarimo pasiūlymų ir tam, kad pasiūlymui būtų pritarta, už jį turi balsuoti įstatymo 124 straipsnyje nurodyta kreditorių dauguma, atsižvelgiant į susitarimo turinį. Vėliau teisėjas priima sprendimą patvirtinti pasiūlymą, kuriam pritarė susirinkimas, ir yra numatyta išankstinė pasiūlymo užginčijimo procedūra, skirta administratoriui ir kreditoriams, kurie nedalyvavo susirinkime arba kurių teisės buvo atimtos.

Susitarimas įsigalioja sprendimo, kuriuo jis patvirtintas, priėmimo dieną ir nuo to momento nemokumo procesas nebeteri poveikio, o poveikį turi susitarimas. Administratorius taip pat baigia eiti savo pareigas. Susitarimas privalomas skolininkui ir neužtikrintų bei antraeilii reikalavimų turintiems kreditoriams, taip pat pirmaeilii reikalavimų turintiems kreditoriams, kurie balsavo už susitarimą. Pirmaeilii reikalavimų turintiems kreditoriams jis taip pat gali būti privalomas, atsižvelgiant į tai, kokia balsų dauguma pritarta susitarimui. Įvykdžius susitarimą teisėjas apie tai paskelbia ir priima nutartį užbaigti nemokumo bylą. Jeigu susitarimas nevykdomas, bet kuris kreditorius gali paprašyti teisėjo konstatuoti, kad reikalavimai nevykdomi.

B) Skolos restruktūrizavimas per refinansavimo sutartis, siekiant išvengti nemokumo proceso

Nuo Nemokumo įstatymo paskelbimo sukauptą patirtis parodė, kad nemokumo procesas nepadedą užtikrinti verslo tęstinumą pagal sutartą sprendimą. Todėl 2014 m. kovo 12 d. Komisijos rekomendacija dėl naujo požiūrio į verslo žlugimą ir nemokumą valstybės narės buvo raginamos imtis priemonių išvengti nemokumo bylų skolininkams ir kreditoriams sudarant skolos refinansavimo sutartis. Naujausiais Nemokumo įstatymo pakeitimais Ispanijos teisės aktų leidėjas nustatė su tuo susijusias keturių rūšių priemones: a) nustatyta išankstinio pranešimo sistema, kuria naudodamasis skolininkas informuoja komercinio teismo teisėją apie pradėtas derybas su kreditoriais dėl refinansavimo sutarties; pateikus tokį pranešimą sustabdomas įpareigojimas kreiptis dėl nemokumo bylos iškėlimo ir tam tikrais atvejais leidžiama sustabdyti tam tikram laikotarpiui atskirus vykdymo veiksmus; b) nustatyti apsaugos mechanizmai, kad refinansavimo sutartys nebūtų užginčytos; c) nustatyta oficiali refinansavimo sutarčių patvirtinimo tvarka, kad būtų sustiprintas jų poveikis, ir d) numatytos skatinamosios priemonės dėl skolos konvertavimo į nuosavą kapitalą. Šiame skirsnyje pagrindinį dėmesį skiriame teismo atliekamam refinansavimo sutarčių patvirtinimui, kuris reglamentuojamas Nemokumo įstatymo ketvirta papildoma nuostata.

Refinansavimo sutartis, kurias pasirašo kreditoriai, kurių reikalavimų suma sudaro ne mažiau kaip 51 proc. finansinių įsipareigojimų, gali patvirtinti teismas. Įstatyme nustatytos specialiosios nuostatos dėl finansinių įsipareigojimų procentinės dalies apskaičiavimo ir dėl sindikuotųjų paskolų.

Taikant šią procedūrą skolininkas arba kreditoriai pateikia paraišką kartu su auditoriaus pažyma, patvirtinančia, kad buvo pasiekta kiekvienu atveju atsižvelgiant į pageidaujama apsaugos lygį reikalaujama dauguma, kuri negali būti mažesnė nei 51 proc. finansinių įsipareigojimų. Teisėjas išnagrinėja paraišką ir, jei ji priimtina, priima nutartį sustabdyti atskirus vykdymo veiksmus, kol vyks patvirtinimo procedūra.

Paskelbus nutartį dėl patvirtinimo pradedamas skaičiuoti 15 dienų laikotarpis, per kurį ją gali užginčyti prieštaraujantys kreditoriai. Vieninteliai užginčijimo pagrindai yra formalių reikalavimų nesilaikymas arba aukojamų interesų neproporcingumas. Užginčijimo klausimas sprendžiamas vykstant šalutiniam nemokumo procesui, kuriame dalyvauja skolininkas ir likusieji kreditoriai, kurie yra sutarties šalys, ir kurio metu priimamas neskundžiamas sprendimas. Taip pat aiškiai nurodyta, kad teismui patvirtinus sutartį, kuri įsigalioja po sprendimo paskelbimo valstybės oficialiajame leidinyje, teisėjas gali nurodyti panaikinti bet kokią areštą, nustatytą vykstant atskiram vykdymo procesui, kai toks procesas susijęs su skolomis, dėl kurių sudaryta refinansavimo sutartis.

Teismo patvirtinimu ne tik išplečiamas sutarto pratęsimo poveikis, taip nukrypstant nuo sutarties uždarmo principo. Juo bendrai siekiama apsaugoti nuo skolininko sudarytos sutarties užginčijimo, tačiau tai, kiek jis taikomas prieštaraujantiems kreditoriams, priklauso nuo sutarčiai pritarusių kreditorių dalies. Todėl: a) panaikinama kreditorių, kurių reikalavimai užtikrinti, apsauga; b) sutarties poveikis nustatomas atsižvelgiant į tai, kokia balsų dauguma jai pritarta, ir į tai, ar reikalavimas užtikrintas galiojančia užtikrinimo priemone.

Finansinių reikalavimų turintys kreditoriai, kurie nepasirašo sutarties, tačiau kuriems taikomas teismo patvirtinimas, išsaugo teises asmenų, kurie yra solidariai atsakingi su skolininku, ir laiduotojų bei garantijos teikėjų atžvilgiu, ir šie negali remtis pritarimu refinansavimo sutarčiai arba teismo patvirtinimo poveikiu. Kalbant apie sutartį pasirašiusius finansinius kreditorius, jos poveikis laiduotojams ir garantijos teikėjams priklauso nuo atitinkamuose teisiniuose susitarimuose aptartų sąlygų.

Kiekvienas kreditorius, nepaisant to, ar jis pasirašė sutartį, vykstant šalutiniam nemokumo procesui gali paprašyti sutartį patvirtinusio teisėjo konstatuoti, kad jos reikalavimų nesilaikoma. Priimtas sprendimas yra neskundžiamas. Jeigu teismas pripažįsta, kad reikalavimų nesilaikoma, kreditoriai gali reikalauti iškelti nemokumo bylą arba inicijuoti atskirą vykdymo procesą.

Jeigu sutartyje nurodyti reikalavimai patenkinami iš užtikrinimo priemonių ir jeigu šalys nėra susitarusios kitaip, kreditorius gali tam tikromis sąlygomis pasiimti gautas sumas.

14.2. Skolininkų, kurie yra fiziniai asmenys, atleidimas nuo neįvykdytų reikalavimų

2015 m. liepos 28 d. įstatymu Nr. 25/2015 Nemokumo įstatymo naujame 178bis straipsnyje nustatytas vadinamasis „antrosios galimybės“ mechanizmas. Šia nuostata fiziniai asmenys atleisti nuo 178 straipsnio 2 dalyje išdėstytos bendrosios taisyklės, pagal kurią tais atvejais, kai nemokumo byla užbaigiama dėl likvidavimo arba dėl to, kad neužtenka su byla susijusio turto, likusius reikalavimus privalo patenkinti skolininkai, kurie yra fiziniai asmenys.

Šia nuostata skolininkas gali pasinaudoti tik tuo atveju, jeigu jis veikė sąžiningai, t. y. jeigu įvykdyti šie reikalavimai:

1. nemokumas nėra pripažintas tyčiniu;
2. skolininkas 10 metų laikotarpiu iki nemokumo bylos iškėlimo galutiniu teismo sprendimu nebuvo nuteistas už turtinį nusikaltimą, sukčiavimą arba finansinį nusikaltimą, klastojimą, su mokesčių arba socialinės apsaugos sistema susijusį nusikaltimą arba už nusikaltimą darbuotojų teisėms;
3. skolininkas sudarė arba bent jau mėgino sudaryti neteisminį susitarimą dėl atsiskaitymo pagal 231 straipsnio reikalavimus;
4. skolininkas visiškai patenkino į nemokaus subjekto turtą nukreiptus reikalavimus ir pirmaeilius nemokumo reikalavimus, taip pat, jei jis nemėgino sudaryti išankstinio neteisminio susitarimo dėl atsiskaitymo, – bent 25 proc. neužtikrintų nemokumo reikalavimų sumos;
5. jeigu neįvykdyti ankstesniuose punktuose nurodyti reikalavimai:
  - i) skolininkas laikosi atsiskaitymo plano;
  - ii) jis nepažeidė įsipareigojimų bendradarbiauti su teisėju ir administratoriumi;
  - iii) jis nėra pasinaudojęs šia išimtimi pastaruosius 10 metų;
  - iv) jis ketverius metus iki nemokumo bylos iškėlimo nebuvo atmetęs darbo pasiūlymo, atitinkančio jo gebėjimus;
  - v) prašyme atleisti nuo neįvykdytų reikalavimų jis aiškiai sutinka, jog informacija apie tai, kad jis pasinaudojo atleidimu nuo reikalavimų, būtų penkerius metus įrašyta Viešojo nemokumo registro specialioje skiltyje.

Tokio atleidimo klausimas sprendžiamas vykstant procesui, kuris inicijuojamas skolininko prašymu ir kuriame dalyvauja administratorius bei kreditoriai, kurie yra atitinkamų santykių šalys. Skolininkas privalo pateikti reikalavimų, kuriems atleidimas netaikomas, tenkinimo planą, ir tokie reikalavimai turi būti patenkinti per laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis kaip penkeri metai.

Jeigu, pasibaigus atsiskaitymo plano įvykdymo laikotarpiui, atleidimas nuo reikalavimų neatšaukiamas, nemokumo byla nagrinėjantis teisėjas skolininko prašymu priima nutartį, kuria skolininkas galutinai atleidžiamas nuo reikalavimų, kurie nebuvo patenkinti vykstant nemokumo procesui. Atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, po posėdžio, kuriame dalyvauja kreditoriai, teisėjas taip pat gali priimti nutartį galutinai atleisti nuo neįvykdytų įsipareigojimų skolininkus, kurie neviseiškai įvykdė atsiskaitymo planą, tačiau jam įvykdyti skyrė ne mažiau kaip pusę savo gautų pajamų (kurios nelaikomos neareštuotinomis) penkerius metus nuo laikino atleidimo nuo reikalavimų įvykdymo arba ketvirtadalį tų pajamų, jeigu skolininkas atitinka teisės aktuose, kuriais numatyta išteklių pritrūkusių hipotekos skolininkų apsauga, nurodytus kriterijus, susijusius su namų ūkio pajamomis ir itin sunkia šeimos padėtimi.

Atleidimas taikomas visų neužtikrintų ir antraeilių reikalavimų, kurie nėra įvykdyti nemokumo bylos užbaigimo dieną, atžvilgiu, išskyrus su viešąją teise ir išlaikymu susijusius reikalavimus. Kalbant apie specialiuosius pirmaeilius reikalavimus, skolininkas atleidžiamas nuo tos jų dalies, kurios nebuvo galima įvykdyti iš užtikrinimo priemonių.

Atleidimas gali būti atšauktas bet kurio kreditoriaus prašymu, jeigu per penkerius metus nuo jo taikymo pradžios patvirtinama, kad skolininkas gauna neatskleistų pajamų, turi neatskleisto turto arba teisių.

Prašyti atšaukti atleidimą nuo įsipareigojimų galima ir tuo atveju, kai per atsiskaitymo planui įvykdyti nustatytą laikotarpį: a) skolininkas susiduria su viena iš aplinkybių, dėl kurios pagal 178bis straipsnio 3 dalies nuostatas jis negali būti atleistas nuo neįvykdytų reikalavimų; b) atitinkamais atvejais skolininkas nesilaiko įsipareigojimo mokėti skolas, nuo kurių sumokėjimo jis nėra atleistas, laikantis atsiskaitymo plano arba c) skolininko finansinė padėtis iš esmės pagerėja dėl gauto palikimo, dovanos arba laimėjimo, iš kurio jis gali sumokėti visas nesumokėtas skolas ir dėl to nenukentės jo išlaikymo įsipareigojimų vykdymas.

Jeigu teisėjas priima nutartį atšaukti atleidimą nuo įsipareigojimų, kreditoriai atgauna visas teises skolininkui reikšti ieškinius dėl reikalavimų, kurie nepatenkinami iki nemokumo bylos užbaigimo, įvykdymo.

14.3. Nemokumo bylos užbaigimas

Nemokumo bylos užbaigimo pagrindai nurodyti Nemokumo įstatymo 176 straipsnyje. Iš esmės nemokumo byla baigiama dėl toliau nurodytų priežasčių:

- a) provincijos teismas (*Audiencia Provincial*) panaikina nutartį iškelti nemokumo bylą;
- b) pripažįstama, kad susitarimas įvykdytas;
- c) patvirtinama, kad su byla susijusio turto nepakanka į nemokaus subjekto turtą nukreiptiems reikalavimams įvykdyti;
- d) patvirtinama, kad buvo patenkinti visi pripažinti reikalavimai arba kitaip atsiskaityta su visais kreditoriais;
- e) pasibaigus pradiniam etapui visi kreditoriai pasitraukia iš bylos arba atsiima joje pareikštus reikalavimus.

Bylos užbaigimą turi patvirtinti teisėjas ir yra numatyta tvarka, kuria suinteresuotosios šalys gali jį apskųsti. Įstatyme išdėstytos specialiosios nuostatos dėl nemokumo bylos užbaigimo tais atvejais, kai skolininko turto nepakanka į nemokaus subjekto turtą nukreiptiems reikalavimams patenkinti. Šią aplinkybę skolininkas gali patvirtinti savo paties pareiškime dėl nemokumo bylos iškėlimo – tokiu atveju teisėjas iškelia nemokumo bylą ir ją užbaigia ta pačia tuo pat metu priimta nutartimi.

Kai paskelbiama apie nemokumo bylos užbaigimą, baigia galioti visi skolininko teisių apribojimai. Jeigu skolininkas yra fizinis asmuo, įstatyme jam numatytos specialiosios nuostatos dėl pasinaudojimo atleidimu nuo reikalavimų, kurie nebuvo įvykdyti nagrinėjant nemokumo bylą, įvykdymo. Pasinaudojimo šiuo atleidimu reikalavimai nustatyti 178bis straipsnyje. Būtina, kad skolininko veiksmai būtų sąžiningi, be to, jis privalo įvykdyti tam tikrus įsipareigojimus.

Skolininkas privalo pats paprašyti jį atleisti nuo reikalavimų vykdymo, o administratorius ir kreditoriai gali dėl to pareikšti pastabas. Tam tikrais atvejais atleidimą galima atšaukti, pavyzdžiui, jeigu skolininko finansinė padėtis pagerėja arba jis nesilaiko atsiskaitymo plano, kurio yra įsipareigojęs laikytis, kad sumokėtų skolas, nuo kurių nėra atleistas.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Jeigu juridinio asmens nemokumo byla užbaigiama dėl likvidavimo, jis praranda teisinį subjektiškumą.

Jeigu byla užbaigiama dėl susitarimo įgyvendinimo, kreditorių reikalavimai būna įvykdyti pagal jo nuostatas. Pirmieji reikalavimų turintys kreditoriai, kurie nepasirašė kreditorių susitarimo, tam tikromis sąlygomis gali tęsti arba inicijuoti atskiras vykdymo procedūras.

Įgyvendinant kreditorių susitarimą skolininkas taip pat gali prarasti teisinį subjektiškumą, kai dėl struktūrinių pokyčių jo įsipareigojimus perima nauja bendrovė arba įgyjančioji bendrovė.

Jeigu skolininkas yra fizinis asmuo, nemokumo bylos užbaigimas dėl likvidavimo arba turto nepakankamumo reiškia, kad kreditoriai skolininko atžvilgiu gali inicijuoti atskiras vykdymo procedūras, nebent 178bis straipsnyje nustatyta tvarka skolininkas yra atleistas nuo neįvykdytų reikalavimų.

15.1. Nemokumo bylos atnaujinimas

Jeigu per penkerius metus po ankstesnės nemokumo bylos užbaigimo dėl likvidavimo arba turto nepakankamumo priimama nutartis iškelti nemokumo bylą skolininkui, kuris yra fizinis asmuo, tai laikoma ankstesnės bylos atnaujinimu.

Jeigu skolininkas yra juridinis asmuo, nemokumo bylą, kuri buvo užbaigta dėl likvidavimo arba turto nepakankamumo, nutartimi atnaujinama tas pats teismas, kuris nagrinėjo pirmąją bylą, joje kylantys klausimai sprendžiami toje pačioje byloje ir joje apsiribojama vien vėliau atsiradusio turto ir teisių realizavimo etapu. Metus po nutarties nutraukti nemokumo bylą dėl turto nepakankamumo priėmimo kreditoriai gali prašyti atnaujinti bylą, kad galėtų inicijuoti išieškojimo procedūras, nurodydami konkrečias ketinamas inicijuoti procedūras arba raštu nurodydami atitinkamas aplinkybes, dėl kurių nemokumas galėtų būti pripažintas tyčiniu, išskyrus atvejus, kai sprendimas dėl atitinkamo pripažinimo priimtas vykstant uždaram nemokumo procesui.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Nemokumo įstatymo 84 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyta, kad visos būtinos bylinėjimosi išlaidos, susijusios su pareiškimu dėl nemokumo bylos iškelimo pateikimu ir nemokumo bylos vedimu, laikomos reikalavimais, nukreiptais į nemokaus subjekto turtą. Tai visų pirma apima visus reikalavimus, kylančius dėl būtinų bylinėjimosi išlaidų, susijusių su pareiškimu dėl nemokumo bylos iškelimo pateikimu ir nutarties iškelti nemokumo bylą priėmimu, laikinųjų apsaugos priemonių taikymu, šiame įstatyme nurodytų sprendimų paskelbimu ir skolininko bei administratoriaus dalyvavimu ir atstovavimu jiems viso nemokumo proceso bei šalutinio proceso metu, kai jie privalo dalyvauti pagal įstatymą arba jų dalyvavimas naudingas nemokaus subjekto turto požiūriu, kol įsigalios susitarimas arba (kitais atvejais) kol bus baigta nemokumo byla, išskyrus reikalavimus, kylančius iš apeliacinių skundų dėl teismo sprendimų, kurie visiškai arba iš dalies panaikinami ir aiškiai priteisiamos bylinėjimosi išlaidos.

Pagal 84 straipsnio 2 dalies 3 punktą į reikalavimus, nukreiptus į nemokaus subjekto turtą, įtrauktos bylinėjimosi išlaidos, susijusios su skolininko, administratoriaus arba teisėtų kreditorių dalyvavimu ir atstovavimu jiems nemokumo byloje, kuri toliau nagrinėjama arba inicijuojama pagal šį įstatymą dėl nemokaus subjekto turto interesų, išskyrus nuostatas, susijusias su skolininko pasitraukimu, pripažinimu, atsiskaitymu arba atskira gynyba ir, atitinkamai atvejais, laikantis jame numatytų kiekybinių apribojimų.

Jeigu nemokumo byla užbaigiama dėl nemokaus subjekto turto nepakankamumo, reikalavimai atlyginti bylinėjimosi išlaidas patenkinami prieš visus kitus reikalavimus, nukreiptus į nemokaus subjekto turtą, išskyrus darbuotojų reikalavimus ir reikalavimus dėl išlaikymo (176a straipsnio 2 dalis).

Administratoriaus atlyginimas, kurį teisėjas nustato atsižvelgdamas į teisės aktais patvirtintus dydžius, išieškomas iš nemokaus subjekto turto; šiuo metu tebegalioja 2004 m. rugsėjo 6 d. Karališkuoju dekretu Nr. 1860/2004 patvirtinti atlyginimo dydžiai. 34 straipsnyje išdėstytos specialiosios jo nustatymo ir galiojimo nuostatos.

Įstatyme numatyta galimybė paskirti įgaliotus administratoriaus padėjėjus, kuriems atlyginimą moka administratorius.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugincijimo ar jų nevykdytinumo?

Skolininko sudarytų sandorių užginčijimas nemokumo byloje reglamentuojamas Nemokumo įstatymo 71–73 straipsniais. Šios nuostatos buvo ne kartą keistos daugiausia dėl refinansavimo sutartyse nustatytų „apsauginių mechanizmų“ pobūdžio.

71 straipsnyje numatytas teisinis lėšų susigrąžinimo mechanizmas, grindžiamas bendrąja nuostata, pagal kurią visi skolininko atlikti veiksmai, kurie yra „žalingi su byla susijusiam turtui“, laikomi „atšaukiamais“, nepaisant to, ar buvo „ketinamas suklaidinti“. Siekiant užtikrinti skolininko sudarytų sandorių užginčijimo veiksmingumą, nustatytas tam tikras laikotarpis: dveji metai iki nemokumo bylos iškelimo dienos.

A) Sandorių užginčijimo laikotarpis

Įstatyme nustatytas konkretus sandorių užginčijimo laikotarpis: dveji metai iki nemokumo bylos iškelimo dienos.

B) „Turtinės žalos“ sąvoka

„Įtartinu laikotarpiu“ skolininko atlikti veiksmai gali būti užginčyti, jeigu jie yra žalingi su byla susijusiam turtui. Skundą pateikusi šalis privalo tinkamai įrodyti turtinę žalą. Tačiau, atsižvelgiant į sunkumus, su kuriais paprastai susiduriama įrodinėjant žalingus veiksmus, Nemokumo įstatyme numatytos kelios prezumpcijos ir taip supaprastinta ieškinio pareiškimo tvarka. Kaip ir kitose teisės srityse, prezumpcijos gali būti nuginčijamos arba nugincijamos. Todėl: a) preziumuojama, kad turtinė žala nuginčijama toliau nurodytais dviem atvejais: i) kai kalbama apie laisvą disponavimą turtu, išskyrus panaudą, ir ii) kai kalbama apie mokėjimus ir kitus veiksmus, kuriais įvykdomi įsipareigojimai, kurių terminas sueina po nemokumo bylos iškelimo, išskyrus atvejus, kai tokių įsipareigojimų įvykdymas užtikrintas, – tokiu atveju prezumpcija gali būti nugincyta pateikus priešingų įrodymų; b) toliau nurodytais trimis atvejais preziumuojama, kad turtinė žala nugincijama: i) kai kalbama apie turto perleidimą siekiant atsiskaityti su asmenimis, kuriuos su skolininku sieja ypatingi santykiai, ii) kai kalbama apie turto apsunkinimą siekiant užtikrinti anksčiau prisiimtus įsipareigojimus arba naujus įsipareigojimus, prisiimtus vietoj ankstesnių, ir iii) apie mokėjimus arba kitus veiksmus, kuriais įvykdomi įsipareigojimai, kurių įvykdymas užtikrintas ir kurių terminas sueina po nemokumo bylos iškelimo.

C) Procedūra

Teisę užginčyti skolininko sudarytus sandorius nemokumo byloje turi administratorius. Tačiau, siekiant apsaugoti kreditorius nuo administratorių neveiklumo, įstatyme numatyta šalutinė arba antrinė teisė, kuri suteikiama kreditoriams, raštu paraginusiems administratorių užginčyti skolininko sudarytus sandorius, jeigu per dvejų mėnesių laikotarpį nuo prašymo dienos administratorius tokių sandorių neužginčija. Įstatyme yra nuostatų, kuriomis siekiama užtikrinti, kad administratoriai veiksmingai įvykdytų reikalavimą užtikrinti, kad su byla susijęs turtas nebūtų perleistas. Teisę užginčyti refinansavimo sutartis turi tik administratorius ir dėl šių sutarčių jokios šalutinės teisės nesuteikiamos.

Siekiant apsaugoti refinansavimo sutartis, neseniai padarytais teisės aktais numatytos specialiosios nuostatos, kuriomis apibrėžiami apsaugos mechanizmai, dėl kurių šios sutartys (patvirtintos tam tikromis sąlygomis) negali būti užginčytos (71bis straipsnis).

Paskutinis naujinimas: 29/03/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (fr) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Nemokumas - Prancūzija

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Apsaugos priemonių taikymo (pranc. *procédure de sauvegarde*), teismo reorganizavimo (pranc. *procédure de redressement judiciaire*) ar teismo likvidavimo (pranc. *procédure de liquidation judiciaire*) procedūra gali būti taikoma bet kuriam komercinę ar amatų veiklą vykdančiam asmeniui, ūkininkui, kitam savarankišką veiklą vykdančiam fiziniam asmeniui, įskaitant laisvąją profesiją besiverčiantį asmenį, kurio veikla reglamentuojama įstatymu ar įstatymo lydimuoju teisės aktu arba kuris naudoja teisės aktais saugomą profesinį vardą, ir bet kuriam privačiam teisės subjektui.

Teisę į bankroto bylos iškėlimą turi savarankiškai dirbantis asmuo, kuris atitinka „autonomiško verslininko“ statusui keliamus reikalavimus.

Byla dėl apsaugos priemonių taikymo gali būti iškelta tik ekonominę veiklą vykdančiam asmeniui. Jei iškeliami teismo reorganizavimo ar teismo likvidavimo byla, gali būti, kad tokios bylos iškėlimo metu asmuo jau nebevykdė ekonominės veiklos.

Privatinės teisės subjektai, kuriems gali būti iškeliami bankroto byla, apima komercines įmones, nekomercines įmones, ekonomines interesų grupes, asociacijas, profesines sąjungas, profesines ar prekybines asociacijas arba darbo tarybas.

Juridinio asmens teisių neturinčioms privatinės teisės grupėms, pvz., bendrosioms įmonėms arba steigiamoms įmonėms, bankroto byla negali būti iškeliami.

Ši taisyklė taip pat galioja visiems juridiniams asmenims, kurių veikla reglamentuojama pagal viešąją teisę.

Supaprastinta apsaugos priemonių taikymo procedūra ir supaprastinta finansinių apsaugos priemonių taikymo procedūra

Skolininkas gali taikyti supaprastintą apsaugos priemonių taikymo procedūrą (pranc. *procédure de sauvegarde accélérée*) arba supaprastintą finansinių apsaugos priemonių taikymo procedūrą (pranc. *procédure de sauvegarde financière accélérée*), jeigu jo finansines ataskaitas patvirtino auditorius arba jas parengė buhalteris ir jeigu toks skolininkas turi daugiau nei 20 darbuotojų arba jo apyvarta atskaičius mokesčius viršija 3 mln. EUR, arba jo bendras balansas yra didesnis nei 1,5 mln. EUR. Supaprastinta apsaugos priemonių taikymo procedūra ir supaprastinta finansinių apsaugos priemonių taikymo procedūra taip pat gali pasinaudoti skolininkai, kurie parengė konsoliduotas finansines ataskaitas.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

Apsaugos priemonių taikymo procedūra pradedama, jeigu skolininkui kyla neįveikiamų sunkumų, tačiau dar nepasiektas etapas, kai nutraukiami mokėjimai.

Teismo reorganizavimo procedūra pradedama, jeigu skolininkas negali turimomis lėšomis padengti esamų įsipareigojimų ir pasiektą etapą, kai nutraukiami mokėjimai.

Teismo reorganizavimo paskirtis – išlaikyti komercinę veiklą, išsaugoti darbo vietas ir įvykdyti įsipareigojimus. Įmonės vadovas privalo prašyti pradėti šią procedūrą per 45 dienas nuo mokėjimų nutraukimo dienos.

Teismo likvidavimo procedūra pradedama tuo atveju, kai įmonė pasiekia mokėjimų nutraukimo etapą ir kai akivaizdu, kad teismo reorganizavimo neįmanoma įvykdyti.

Prašyti inicijuoti apsaugos priemonių taikymo procedūrą gali tik skolininkas.

Priešingai, prašymą pradėti teismo reorganizavimo arba teismo likvidavimo procedūrą gali pateikti ne tik skolininkas, bet ir kreditorius arba prokuroras, jeigu dar nėra pradėta taikinimo procedūra (pranc. *procédure de conciliation* – prieš bankroto bylos iškėlimą taikoma procedūra).

Teismo sprendimas, kuriuo iškeliami bankroto byla, įsiteisėja jo priėmimo dieną nuo nullo valandų nullo minučių.

Skolininkui apie teismo sprendimą, kuriuo iškeliami bankroto byla, pranešama per aštuonias dienas nuo jo priėmimo dienos ir jis įteikiamas bankroto administratoriams ir prokuratūrai, įskaitant kitas valstybes nares, kuriose skolininkas turi buveinę.

Teismo sprendimas iš karto įsigalioja visų dalyvių atžvilgiu.

Teismo sprendimas, kuriuo iškeliami bankroto byla, per penkiolika dienų nuo paskelbimo įrašomas į komercinį ir įmonių registrą, prekybos registrą arba specialų apygardos teismo raštinės tvarkomą registrą.

Teismo sprendimo išrašas įtraukiamas į biuletinį „Bodacc“ (oficialų civilinių ir komercinių pranešimų biuletinį) ir į teisių pranešimų registrą, kuris nustatomas pagal skolininko registruotos buveinės vietą arba verslo adresą.

Supaprastinta apsaugos priemonių taikymo procedūra ir supaprastinta finansinių apsaugos priemonių taikymo procedūra

Taip pat galioja supaprastinta apsaugos priemonių taikymo procedūra ir supaprastinta finansinių apsaugos priemonių taikymo procedūra.

Supaprastinta apsaugos priemonių taikymo procedūra gali būti pradedama, jei to prašo skolininkas, kuris pradėjo taikinimo procedūrą ir pateikia įrodymus, kad parengė veiklos tęstinumo užtikrinimo planą.

Faktas, kad skolininkas nutraukė mokėjimus, nėra kliūtis pradėti supaprastintą apsaugos priemonių taikymo procedūrą, jeigu ši padėtis susiklostė ne anksčiau nei prieš 45 dienas iki prašymo pradėti taikinimo procedūrą pateikimo dienos.

Supaprastinta finansinių apsaugos priemonių taikymo procedūra gali būti pradedama esant tokioms pačioms sąlygoms, kurios galioja supaprastintai apsaugos priemonių taikymo procedūrai, ir tuo atveju, kai iš skolininko finansinių ataskaitų matyti, kad, atsižvelgiant į jo skolą, planą gali patvirtinti tik tie kreditoriai, kurie yra kredito įstaigos komiteto nariai.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Bankroto byla taikoma visam skolininko turtui.

Jeigu skolininkas veikia kaip individualus verslininkas, bankroto byla taikoma ir jo asmeniniam turtui.

Tačiau pagal įstatymą profesionalūs kreditoriai negali areštuoti individualaus verslininko, vykdančio komercinę, pramoninę, amatininko ar žemės ūkio veiklą arba besiverčiančio laisvąją profesiją, pagrindinės gyvenamosios vietos.

Kitas pastatytas ir nebaigtas statyti nekilnojamas turtas, kuris nenaudojamas verslo tikslais, gali būti pripažįstamas neareštuojamu turtu. Šiuo tikslu priimta deklaracija, kurią turi patvirtinti notaras ir kuri turi būti paskelbta viešai, galioja tik profesionalių kreditorių, kurių reikalavimai atsiranda po deklaracijos paskelbimo, atžvilgiu.

Išimtimi, pagal kurią profesionaliems kreditoriams draudžiama areštuoti skolininko pagrindinę gyvenamąją vietą, siekiama apsaugoti skolininką ir jo šeimą.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Skolininkas netenka įgaliojimų disponuoti savo turtu

Apsaugos priemonių taikymas ir teismo reorganizavimas

Jeigu pradedama apsaugos priemonių taikymo arba teismo reorganizavimo procedūra, skolininkas tebeturi turtą ir toliau tvarko savo verslo reikalus.

Jei pradedama apsaugos priemonių taikymo procedūra, teismo paskirtas administratorius prižiūri, kaip skolininkas, atsižvelgdamas į teismo nustatytus įgaliojimus, tvarko savo verslo reikalus arba padeda jam šiuos reikalus tvarkyti.

Jei pradedama teismo reorganizavimo procedūra, teismo paskirtas administratorius (pranc. *administrateur judiciaire*) padeda skolininkui tvarkyti savo verslo reikalus arba visiškai ar iš dalies perima šių reikalų tvarkymą.

Teismo likvidavimas

Jei pradedama teismo likvidavimo procedūra, skolininkui atimama teisė administruoti savo turtą arba juo disponuoti. Likvidatorius (pranc. *liquidateur*) įgyvendina savo teises ir atlieka veiksmus, susijusius su jo verslo turtu. Todėl likvidatorius įsipareigoja administruoti skolininko turtą.

Nemokumo specialistai

Nemokumo specialistai – teismo paskirti atstovai, kurių veiklą prižiūri prokuratūra ir kurie yra teisės aktais reglamentuojamų profesijų atstovai.

Šie specializuoti profesionalai turi būti įtraukti į nacionalinius sąrašus ir atitikti griežtas tinkamumo ir geros reputacijos sąlygas. Teismas gali paskirti ir asmenis, kurie nėra įtraukti į šiuos sąrašus, tačiau turi bylos požiūriu svarbią konkrečią patirtį ar kvalifikaciją. Nemokumo specialistus teismas paskiria išskėlęs byla.

Pagal įprastą teisę nemokumo specialistams gali būti taikoma civilinė atsakomybė.

Specialistų atlygis nustatomas pagal dekretu nustatytas konkrečias skales; jų atlygį pagal šias skales teismas priteisia skolininkui.

Nemokumo specialisto ir skolininko įgaliojimai

Teismo paskirtas administratorius

Iš esmės teismas, pradėdamas apsaugos priemonių taikymo arba teismo reorganizavimo procedūrą, paskiria administratorių, kurio kandidatūrą gali pasiūlyti skolininkas, dėl kurio pradėta apsaugos priemonių taikymo procedūra, arba prokuratūra.

Administratoriaus paskirti neprivaloma, jeigu skolininkas turi mažiau nei 20 darbuotojų ir jeigu jo apyvarta, atskaičius mokesčius, yra mažesnė nei 3 mln. EUR.

Jei pradėdama supaprastinta apsaugos priemonių taikymo procedūra ir supaprastinta finansinių apsaugos priemonių taikymo procedūra, administratorių visada privaloma paskirti.

Jei pradėdama apsaugos priemonių taikymo procedūra, teismo paskirtas administratorius prižiūri, kaip skolininkas, atsižvelgdamas į teismo nustatytus įgaliojimus, tvarko savo verslo reikalus, arba padeda jam šiuos reikalus tvarkyti.

Jei pradėdama teismo reorganizavimo procedūra, teismo paskirtas administratorius padeda skolininkui tvarkyti savo verslo reikalus arba visiškai ar iš dalies perima šių reikalų tvarkymą.

Teismo paskirtas administratorius privalo pats imtis arba įpareigoti skolininką imtis būtinų priemonių siekiant apsaugoti įmonės teises jos skolininkų atžvilgiu ir būtinų priemonių siekiant palaikyti gamybos pajėgumus.

Teismo paskirtam administratoriui suteikiami specialūs įgaliojimai, pvz., leidimas savo parašu tvirtinti su skolininko, kuriam uždrausta išrašyti čekius, banko sąskaitomis susijusius dokumentus, reikalauti toliau vykdyti galiojančias sutartis ir sumažinti darbuotojų skaičių, jei tai būtina.

Teismo paskirtas teisinis atstovas

Teismas privalo paskirti teisinį atstovą (pranc. *mandataire judiciaire*) visada, kai taikoma bet kokia kolektyvinė procedūra.

Teisinio atstovo užduotis – atstovauti kreditoriams ir jų kolektyviniams interesams.

Jis sudaro pareikštų reikalavimų, įskaitant su darbo užmokesčiu susijusius reikalavimus, sąrašą, jame pateikdamas savo pasiūlymus dėl reikalavimų priėmimo, atmetimo arba perdavimo kompetentingam teismui, ir šį sąrašą persiunčia bankroto bylą nagrinėjančiam teisėjui.

Likvidatorius

Teismas likvidatorių paskiria nutartimi dėl teismo likvidavimo.

Likvidatorius privalo patikrinti reikalavimus ir imtis veiksmų, kad perduotų skolininko turtą ir padalytų likusį turtą kreditoriams.

Jis atleidžia darbuotojus ir gali nuspręsti tęsti dabartines sutartis.

Likvidatorius atstovauja skolininkui, kurio įgaliojimai tvarkyti savo turtą buvo panaikinti, ir taip teismo likvidavimo procedūros metu įgyvendina daugumą jo teisių ir atlieka daugumą veiksmų, susijusių su šiuo turtu. Kita vertus, jis negali įgyvendinti skolininko nepiniginėlių teisių.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Įskaitymas – tarpusavio prievolių panaikinimas iki mažesnės sumos ribos.

Įskaitymas gali būti taikomas tik dviem asmenims, kurie turi simetrinius abipusius reikalavimus ir skolas.

Todėl įskaitymu atliekamas dvipusis mokėjimas, kurio pagrindą sudaro abipusiai reikalavimai.

Iš esmės skolininkui draudžiama patenkinti bet kokį reikalavimą, kuris atsiranda iki teismo sprendimo, kuriuo pradėdama apsaugos priemonių taikymo ar teismo reorganizavimo procedūra, priėmimo dienos.

Tačiau draudimas patenkinti ankstesnius reikalavimus panaikinamas tuo atveju, jeigu susiję reikalavimai patenkinami įskaitymo būdu. Abipusiai reikalavimai, kylantys arba atsirandantys dėl tos pačios sutarties vykdymo arba nevykdymo, laikomi susijusiais reikalavimais.

Jeigu su ankstesniu reikalavimu susijęs reikalavimas kyla priėmus teismo sprendimą, kuriuo pradėdama procedūra, šį reikalavimą įmanoma patenkinti taikant įskaitymą ankstesnio reikalavimo atžvilgiu, jeigu apie pastarąjį buvo paskelbta.

Abipusiai reikalavimai laikomi susijusiais tuo atveju, kai jie kyla arba atsiranda dėl tos pačios sutarties ar grupės sutarčių vykdymo arba nevykdymo.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Procedūra dėl tolesnio galiojančių sutarčių vykdymo

Bankroto bylos iškėlimo faktas nereiškia, kad nuo tos dienos, kai pradėdama tokia byla, yra ginčijamas skolininko ir jo sutarties partnerių (tiekiėjų, klientų) sutarčių galiojimas.

Galiojanti sutartis – sutartis, kuri bylos pradėjimo metu galioja ir yra vykdoma, taip pat vėliau vykdytina sutartis, kurios galiojimas tą dieną nesibaigia, arba nedelsiant vykdytina sutartis, kuri dar nėra įvykdyta, tačiau buvo sudaryta.

Galiojančios sutarties partneriui taip pat bus taikoma pirmenybė ir jo reikalavimai, palyginti su kitais kreditoriais, bus patenkinami prioritetine tvarka.

Apsaugos priemonių taikymas ir teismo reorganizavimas

Sutartis automatiškai toliau vykdoma *a priori*; teismo paskirtam administratoriui suteikiama viešąja politika pagrįsta galimybė reikalauti toliau vykdyti sutartį, jei jis sumoka už jam tiekiamas prekes arba teiktinas paslaugas.

Jei teismas nepaskyrė administratoriaus, skolininkas, gavęs teismo paskirto teismo atstovo sutikimą, turi galimybę reikalauti vykdyti galiojančias sutartis.

Tęsiama sutartis vykdoma įprastai ir laikantis sutarties nuostatų.

Teismo paskirtas administratorius, nustatęs, kad skolininkas neturi įsipareigojimams įvykdyti pakankamų lėšų, turi galimybę nutraukti sutartį remdamasis tikimybe, kad skolininkas nevykdys sutarties.

Galiojanti sutartis nutraukiama iš anksto apie tai neįspėjus, jeigu pasibaigus vienam mėnesiui, teismo paskirtas administratorius aiškiai nepareikalavo vykdyti tos sutarties.

Ši taisyklė taip pat taikoma, jeigu sutarties partneris neatlieka mokėjimo ir nesutinka tęsti sutartinių santykių.

Teismo paskirtas administratorius taip pat gali prašyti, kad bankroto bylą nagrinėjantis teisėjas paskelbtų apie galiojančios sutarties nutraukimą, jeigu ją nutraukti būtina siekiant apsaugoti ar sanuoti skolininką ir jeigu tai pernelyg nekenkia sutarties partnerio interesams.

Teisminis likvidavimas

Iš esmės išsaugomos visos galiojančios sutartys.

Tik likvidatorius turi galimybę reikalauti vykdyti galiojančias sutartis ir šiuo tikslu tiekti skolininkui prižadėtas prekes (ar teikti paslaugas).

Galiojanti sutartis nutraukiama iš anksto apie tai neįspėjus, jeigu, pasibaigus vienam mėnesiui, likvidatorius aiškiai nepareikalavo vykdyti galiojančios sutarties.

Ši taisyklė taikoma ir tais atvejais, kai skolininko prievolės įvykdymas yra susijęs su pinigų sumos sumokėjimu tą dieną, kai sutarties partneris informuojamas apie likvidatoriaus sprendimą nebevykdyti sutarties, taip pat jeigu nevykdomi mokėjimo įsipareigojimai.

Likvidatorius, nustatęs, kad skolininkas neturi įsipareigojimams įvykdyti pakankamą lėšų, taip pat turi galimybę nutraukti sutartį remdamasis tikimybe, kad skolininkas nevykdys sutarties.

Jeigu prievolių vykdymas nėra susijęs su pinigų sumos sumokėjimu, likvidatorius taip pat gali prašyti bankroto bylą nagrinėjančio teisėjo paskelbti apie sutarties nutraukimą, jeigu tai būtina likvidavimo operacijoms įvykdyti ir jeigu tai pernelyg nekenkia sutarties partnerio interesams.

Galiojančių sutarčių priskyrimas

Jeigu teismo reorganizavimo atveju teismo reorganizavimo plane numatyta perduoti įmonę trečiajai šaliai, teismas gali priimti nutartį dėl įmonei naudingų sutarčių priskyrimo (nuomos, tiekimo sutarties, franšizės sutarties, išperkamosios nuomos, veiklos licencijos).

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Jei iškeliami bankroto byla, kreditoriai įpareigojami užtikrinti savo teisių vykdymą skolininkų atžvilgiu tik pagal bankroto bylą ir negali imtis individualių veiksmų prieš skolininką, kad šis sumokėtų.

Teismo sprendimas, kuriuo teismo likvidavimo procedūra užbaigiama dėl to, kad nepakanka turto, nereiškia, kad kreditoriai atgauna teisę iškelti skolininkui atskirą bylą.

Galioja keletas šios taisyklės išimčių:

- susijusių su ieškiniais dėl prekių, kurios teismo likvidavimo procedūros metu įgytos paveldėjimo būdu;
- jeigu reikalavimas kyla dėl nusikalstamos veikos, kai nustatyta skolininko kaltė, arba jeigu reikalavimas yra susijęs su asmeninėmis kreditoriaus teisėmis;
- jeigu reikalavimas kyla dėl socialinės apsaugos įstaigoms žalingos apgaulingos veiklos. Ar reikalavimas yra apgaulingas, nustatoma teismo sprendimu arba atsižvelgiant į socialinės apsaugos institucijos paskirtą baudą.

Kreditoriai savo teisę iškelti atskirą bylą taip pat susigrąžina, kai:

- paskelbiamas skolininko asmeninis bankrotas;
- nustatoma skolininko atsakomybė už tyčinį bankrotą;
- skolininkui dėl bet kurio jo turto arba juridiniam asmeniui, kuriam jis vadovavo, anksčiau buvo pradėta teismo likvidavimo procedūra, kuri, nustačius turto trūkumą, buvo užbaigta mažiau nei prieš penkerius metus iki jam taikomos procedūros pradžios, ir skolininkui skola panaikinama per penkerius metus iki tos dienos;

– byla pradedama kaip teritorinė byla pagal 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų 3 straipsnio 2 dalį.

Be to, jeigu nustatomas sukčiavimas vieno ar kelių kreditorių atžvilgiu, teismas leidžia bet kuriam kreditoriui skolininko atžvilgiu atnaujinti atskirą bylą.

Teismas sprendimą priima baigdamas bylą, išklauses ar tinkamai iškvietęs skolininką, likvidatorių ir konsultantus. Vėliau, tokiais pat sąlygomis jis gali bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu priimti papildomą sprendimą.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškelimo metu, nagrinėjimui?

Teismo sprendimu, kuriuo pradedama bankroto byla, sustabdomas arba panaikinamas skolininkui pareikštas ieškiny, kuriuo siekiama, kad būtų sumokėta pinigų suma arba panaikinta sutartis remiantis neįvykdyta prievole sumokėti pinigų sumas.

Vykdyto procedūra ir apsaugos priemonės taip pat sustabdomos.

Kreditorių ieškinio, kuris pareikštas iki kolektyvinės procedūros pradžios, nagrinėjimas nutraukiamas arba sustabdomas.

Todėl suinteresuoti yra visi ankstesni kreditoriai, nepaisant to, ar jų reikalavimai yra užtikrinti.

Procedūros nutraukimas arba panaikinimas taikomas visoms bankroto byloms.

Nagrinėjamos bylos nutraukiamos iki tol, kol ieškinį pareiškęs kreditorius nesiėmė veiksmų, kad paskelbtų apie savo ieškinį.

Paskui bylos be išankstinio įspėjimo atnaujinamos, tačiau jose siekiama tik patvirtinti reikalavimą ir nustatyti jo sumą nenustatant skolininko atsakomybės.

Bylos ir vykdymo procedūros, išskyrus pirmiau išvardytąsias, toliau nagrinėjamos skolininko stebėjimo laikotarpiu po to, kai įtraukiamas teisinis atstovas ir teismo paskirtas administratorius, jeigu jo pareigos apima pagalbos teikimą skolininkui arba atstovavimą jam, arba teismo paskirto teisinio atstovo ar administratoriaus iniciatyva atnaujinus bylą.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Apsaugos priemonių taikymo ir teismo reorganizavimo procedūra

Siekiant patvirtinti apsaugos priemonių planą, su kreditoriais tariamasi dėl skolos mokėjimo arba panaikinimo sąlygų.

Pasiūlymą teismo paskirtas administratorius persiunčia teismo paskirtam teisiniu atstovui, kuris atstovauja kreditoriams.

Teismo paskirtas teisinis atstovas gauna individualų arba kolektyvinį kiekvieno apie savo reikalavimą paskelbusio kreditoriaus susitarimą.

Teismo paskirtas teisinis atstovas neprivalo konsultuotis su kreditoriais, kurių mokėjimo prievolių įvykdymo sąlygoms plano projektas neturi jokios įtakos arba kurių atžvilgiu numatyta mokėjimo prievolę įvykdyti sumokant grynusius pinigus iš karto, kai tik patvirtinamas planas arba priimami reikalavimai.

Kreditorių komitetas

Jeigu skolininkas turi daugiau nei 150 darbuotojų ir jo apyvarta viršija 20 mln. EUR, sudaromas kreditorių komitetas, kuris pateikia savo nuomonę dėl planų, susijusių su įsipareigojimų įvykdymu, projektų.

Kreditorių komitetas kviečia skirtingų kategorijų kreditorius į atskirus posėdžius, kad pateiktų jiems pasiūlymus, kuriuos jie galės aptarti ir dėl kurių jie priims kolektyvinį sprendimą, t. y. mažuma turės laikytis daugumos priimto sprendimo.

Taip pat veikia kredito įstaigų komitetas, kurį sudaro finansų įmonės ir kredito bei susijusios įstaigos, ir prekybos kreditorių komitetas, kuris atstovauja pagrindiniams prekių tiekėjams ir paslaugų teikėjams. Jeigu yra obligacijų turėtojų, sušaukiamas visuotinis visų kreditorių, turinčių Prancūzijoje ar užsienyje išleistų obligacijų, susirinkimas, kuriame siekiama aptarti kreditorių komitetų patvirtintus planų projektus.

Teismo paskirtas administratorius privalo konsultuotis su kreditorių komitetais dėl plano projekto ir balsuoti už plano patvirtinimą, tik tuomet teismas gali priimti sprendimą.

Jeigu yra sudarytas kreditorių komitetas, bet kuris kreditorius, kuris yra komiteto narys, gali pateikti alternatyvius pasiūlymus dėl skolininko pateikto plano projekto.

Todėl pradinį plano projektą gali parengti skolininkas arba, jeigu vykdomas teisminis reorganizavimas, tai skolininko sutikimu gali padaryti administratorius, plano projekto rengimą taip pat gali inicijuoti šiems komitetams priklausantys kreditoriai. Tuomet komitetų patvirtintas planas, kuriam pritarė skolininkas arba administratorius, jei tai yra atskiras planas, tuo pat metu gali būti pateikiamas teismui.

Supaprastinta apsaugos priemonių taikymo procedūra

Jeigu pradedama supaprastinta apsaugos priemonių taikymo procedūra, būtina sudaryti kreditorių komitetus (t. y. kredito įstaigų komitetą ir prekybos kreditorių komitetą) ir, kai tinkama, sušaukti visuotinį obligacijų turėtojų susirinkimą.

Su kreditoriais, kurie nėra komiteto nariai, taip pat konsultuojamasi individualiai.

Supaprastinta finansinių apsaugos priemonių taikymo procedūra

Jeigu pradedama supaprastinta finansinių apsaugos priemonių taikymo procedūra, reikia sudaryti tik kredito įstaigų komitetą ir, kai tinkama, sušaukti visuotinį obligacijų turėtojų susirinkimą.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę iškelus nemokumo bylą?

Visi reikalavimai, kurie kyla prieš priimant teismo sprendimą, kuriuo pradedama procedūra, turi būti paskelbti, nesvarbu, koks būtų jų pobūdis ar savybės – komerciniai, civiliniai, administraciniai (susiję su valstybės išdu, socialine gerove ir socialinės apsaugos institucijomis) arba baudžiamieji (bauda). Nesvarbu, ar reikalavimas yra neužtikrintas ar prioritetas, ar turi būti patenkintas dabar ar po konkretaus termino ir ar tai yra konkretus ar sąlyginis reikalavimas. Reikalavimai, kurie atitinkamai kyla priėmus sprendimą, kuriuo pradedama procedūra, yra patenkinami laikantis jiems taikomų terminų; taip siekiama užtikrinti bylos nagrinėjimą arba prekių tiekimą ar paslaugų teikimą skolininkui, kad jis galėtų vykdyti verslą.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Visi kreditoriai, kurių reikalavimas kyla iki teismo sprendimo, kuriuo pradedama procedūra, turi pareikšti savo reikalavimus teismo paskirtam teisiniam atstovui, jeigu pradedama apsaugos priemonių taikymo arba teismo reorganizavimo procedūra, arba likvidatoriui, jeigu taikoma likvidavimo procedūra. Laikas, per kurį turi būti pareikštas reikalavimas, yra du mėnesiai nuo teismo sprendimo, kuriuo pradedama procedūra, teisėto paskelbimo. Skolininkas taip pat gali pats pareikšti vieno iš savo kreditorių reikalavimą tokiomis pat sąlygomis.

Reikalavimų deklaravimas taip pat yra susijęs su tam tikrais reikalavimais, kylančiais priėmus teismo sprendimą, kuriuo pradedama procedūra, t. y. reikalavimais, kurie nėra tenkinami prioritetine tvarka, palyginti su įmonei naudingais reikalavimais, arba su procedūriniais aspektais susijusiais reikalavimais. Pareikštame reikalavime turi būti nurodytas mokėtinų sumų ir sumų, kurių mokėjimo terminas dar nesuėjęs, dydis, mokėjimo datos, prioritetinio reikalavimo pobūdis arba taikoma apsaugos priemonė, palūkanų apskaičiavimo taisyklės.

Norint pareikšti reikalavimą, nebūtina laikytis kokios nors konkrečios formos. Tiesą sakant, pačioje deklaracijoje turi būti vienareikšmiškai nurodomas kreditoriaus noras reikalauti patenkinti jo reikalavimą, atvykti į posėdį, kuriame pareiškiami reikalavimai, ir dalyvauti procedūroje.

Gavęs skolininko pastabas, teismo paskirtas teisinis atstovas sudaro pareikštų reikalavimų sąrašą, pateikia savo pasiūlymus dėl šių reikalavimų priimtumo, atmetimo arba perdavimo kompetentingam teismui.

Šis sąrašas perduodamas bankroto bylą nagrinėjančiam teisėjui ir teismo paskirtam administratoriui.

Prieš priimdamas arba atmesdamas reikalavimą, bankroto bylą nagrinėjantis teisėjas patikrina jo tikrumą, sumą ir pobūdį atsižvelgdamas į deklaracijos autoriaus įrodymus, taip pat, kai tinkama, išklausytų asmenų ir teismo paskirto teisinio atstovo įrodymus.

Kreditorių, kurie savo reikalavimų nepareikšė per nustatytą laiką, teisės apribojamos, todėl jie negali dalyvauti dalijant turtą arba reikalauti sumokėti dividendus, jei patvirtinamas planas arba perduodamas skolininko turtas, nebent bankroto bylą nagrinėjantis teisėjas panaikina jų teisių apribojimą.

Kreditoriai, kurių teisių apribojimas buvo panaikintas, vėliau gali pateikti prašymą ir dalyvauti skirstant turtą.

Supaprastinta apsaugos priemonių taikymo procedūra ir supaprastinta finansinių apsaugos priemonių taikymo procedūra

Skolininkas sudaro kiekvieno kreditoriaus, kuris dalyvavo taikinimo procedūroje, pareikštinių reikalavimų sąrašą. Sąrašą tvirtina skolininko auditorius ir jis atiduodamas saugoti teismo raštinėje.

Teismo paskirtas teisinis atstovas kiekvienam kreditoriui perduoda sąrašo, susijusio su jo reikalavimu, išrašą.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Pirmenybės teisę turinčiam kreditoriui suteikiama garantija, kad skolininkas tuo atveju, jeigu prieš jį bus pradėta kolektyvinė procedūra, sumokės jam anksčiau nei kitiems, paprastiems kreditoriams, kurių reikalavimas nėra užtikrintas.

Kreditorius gali turėti pirmenybės teisę:

– dėl to, kad turi skolininko suteiktą arba teismo sprendimu nustatytą garantiją, arba

– dėl to, kad jam pirmenybės teisė suteikiama įstatymu atsižvelgiant į jo statusą.

Pirmenybės teisę turintys kreditoriai nėra lygūs. Tuo atveju, jeigu konkuruoja keletas kreditorių, jiems sumokama įstatymuose nustatyta tvarka, tačiau bet kuriuo atveju anksčiau nei kreditoriams, kurių reikalavimai nėra užtikrinti.

Kreditoriams, kurių reikalavimai nėra užtikrinti, sumokama iš likusio skolininko turto po to, kai sumokama visiems pirmenybės teisę turintiems kreditoriams.

Turtas paskirstomas pagal *pro rata* principą.

Pirmenybės teisių eiliškumo nustatymas

Apsaugos priemonių taikymo ir teismo reorganizavimo procedūra

Iš parduoto nekilnojamojo turto gautos pajamos kreditoriams paskirstomos toliau nurodyta tvarka.

Besąlyginė pirmenybės teisė į reikalavimus, susijusius su darbo užmokesčiu: sumokamas darbo užmokestis už paskutines šešiasdešimt darbo dienų iki teismo sprendimo, kuriuo pradedama procedūra, priėmimo dienos.

Teismo išlaidos, kurios pagrįstai atsiranda teismui nusprendus pradėti procedūrą ir kurios yra būtinos siekiant įvykdyti procedūros vykdymo reikalavimus: išlaidos, susijusios su turto išsaugojimu, pardavimu ir gautų pajamų paskirstymu kreditoriams (prašo sudarymo ir skelbimo išlaidos, atlyginimas teismo paskirtiems atstovams ir pan.).

Reikalavimai, kurie užtikrinami taikinimu pagrįsta pirmenybės teise: tokie reikalavimai naudingi kreditoriams, kurie suteikia naują finansinę injekciją arba tiekia naujas prekes ar teikia naujas paslaugas siekdami užtikrinti įmonės veiklos tęstinumą ir jos išsaugojimą.

Pirmenybės teisę turintys reikalavimai, kurie kyla teismui nusprendus pradėti procedūrą: reikalavimai, kurie kyla siekiant patenkinti procedūros vykdymo arba laikino įmonės veiklos palaikymo reikalavimus, arba reikalavimai, kylantys dėl skolininkui tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų jo įmonės veiklos palaikymo metu arba dėl tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų, kuriomis siekiama įvykdyti likvidatoriaus administruojamą galiojančią sutartį, arba reikalavimai, kylantys dėl kasdienių skolininko, kuris yra fizinis asmuo, poreikių.

Reikalavimai, kurie garantuojami darbuotojams suteikiant bendro pobūdžio pirmenybės teisę: sumokamas darbo užmokestis už šešis darbo mėnesius iki teismo sprendimo, kuriuo pradedama procedūra, priėmimo dienos.

Reikalavimai, kurie garantuojami taikant specialią pirmenybės teisę arba hipoteką.

Neužtikrinti reikalavimai.

Iš parduoto kilnojamojo turto gautos pajamos kreditoriams paskirstomos toliau nurodyta tvarka.

Reikalavimai, kurie garantuojami taikant specialų užtikrintą mokestį kilnojamajam turtui, kuriam taikomas suvaržymas.

Besąlyginė pirmenybės teisė į reikalavimus, susijusius su darbo užmokesčiu: sumokamas darbo užmokestis už paskutines šešiasdešimt darbo dienų iki teismo sprendimo, kuriuo pradedama procedūra, priėmimo dienos.

Teismo išlaidos, kurios pagrįstai atsiranda teismui nusprendus pradėti procedūrą ir kurios yra būtinos siekiant įvykdyti procedūros vykdymo reikalavimus: išlaidos, susijusios su turto išsaugojimu, pardavimu ir gautų pajamų paskirstymu kreditoriams (prašo sudarymo ir skelbimo išlaidos, atlyginimas teismo paskirtiems atstovams ir pan.).

Reikalavimai, kurie užtikrinami taikiniu pagrįsta pirmenybės teise: tokie reikalavimai naudingi kreditoriams, kurie suteikia naują finansinę injekciją arba tiekia naujas prekes ar teikia naujas paslaugas siekdami užtikrinti įmonės veiklos tęstinumą ir jos išsaugojimą.

Pirmenybės teisę turintys reikalavimai, kurie kyla teismui nusprendus pradėti procedūrą: reikalavimai, kurie kyla siekiant patenkinti procedūros vykdymo arba laikino įmonės veiklos palaikymo reikalavimus, arba reikalavimai, kylantys dėl skolininkui tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų jo įmonės veiklos palaikymo metu arba dėl tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų, kuriomis siekiama įvykdyti likvidatoriaus administruojamą galiojančią sutartį, arba reikalavimai, kylantys dėl kasdienių skolininko, kuris yra fizinis asmuo, poreikių.

Valstybės išdo pirmenybės teisė.

Reikalavimai, kurie garantuojami taikant specialų užtikrintą mokesčių kilnojamajam turtui, kuriam netaikomas suvaržymas.

Reikalavimai, kurie garantuojami taikant kitus bendrus užtikrintus mokesčius kilnojamajam turtui.

Neužtikrinti reikalavimai.

Teisminis likvidavimas

Iš parduoto nekilnojamojo turto gautos pajamos kreditoriams paskirstomos toliau nurodyta tvarka.

Besąlyginė pirmenybės teisė į reikalavimus, susijusius su darbo užmokesčiu: sumokamas darbo užmokestis už paskutines šešiasdešimt darbo dienų iki teismo sprendimo, kuriuo pradeda procedūra, priėmimo dienos.

Teismo išlaidos, kurios pagrįstai atsiranda teismui nusprendus pradėti procedūrą ir kurios yra būtinos siekiant įvykdyti procedūros vykdymo reikalavimus: aprašo sudarymo ir skelbimo išlaidos, atlyginimas teismo paskirtiems atstovams ir pan.

Reikalavimai, kurie užtikrinami taikiniu pagrįsta pirmenybės teise: tokie reikalavimai naudingi kreditoriams, kurie suteikia naują finansinę injekciją arba tiekia naujas prekes ar teikia naujas paslaugas siekdami užtikrinti įmonės veiklos tęstinumą ir jos išsaugojimą.

Reikalavimai, kurie garantuojami taikant kitus specialius užtikrintus mokesčius nekilnojamajam turtui.

Pirmenybės teisę turintys reikalavimai, kurie kyla teismui nusprendus pradėti procedūrą: reikalavimai, kurie kyla siekiant patenkinti procedūros vykdymo arba laikino įmonės veiklos palaikymo reikalavimus, arba reikalavimai, kylantys dėl skolininkui tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų jo įmonės veiklos palaikymo metu arba dėl tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų, kuriomis siekiama įvykdyti likvidatoriaus administruojamą galiojančią sutartį, arba reikalavimai, kylantys dėl kasdienių skolininko, kuris yra fizinis asmuo, poreikių.

Neužtikrinti reikalavimai.

Iš parduoto kilnojamojo turto gautos pajamos kreditoriams paskirstomos toliau nurodyta tvarka.

Reikalavimai, kurie garantuojami taikant specialų užtikrintą mokesčių kilnojamajam turtui, kuriam taikomas suvaržymas.

Besąlyginė pirmenybės teisė į reikalavimus, susijusius su darbo užmokesčiu: sumokamas darbo užmokestis už paskutines šešiasdešimt darbo dienų iki teismo sprendimo, kuriuo pradeda procedūra, priėmimo dienos.

Teismo išlaidos, kurios pagrįstai atsiranda teismui nusprendus pradėti procedūrą ir kurios yra būtinos siekiant įvykdyti procedūros vykdymo reikalavimus: aprašo sudarymo ir skelbimo išlaidos, atlyginimas teismo paskirtiems atstovams ir pan.

Reikalavimai, kurie garantuoti taikiniu pagrįsta pirmenybės teise.

Pirmenybės teisę turintys reikalavimai, kurie kyla teismui nusprendus pradėti procedūrą: reikalavimai, kurie kyla siekiant patenkinti procedūros vykdymo arba laikino įmonės veiklos palaikymo reikalavimus, arba reikalavimai, kylantys dėl skolininkui tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų jo įmonės veiklos palaikymo metu arba dėl tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų, kuriomis siekiama įvykdyti likvidatoriaus administruojamą galiojančią sutartį, arba reikalavimai, kylantys dėl kasdienių skolininko, kuris yra fizinis asmuo, poreikių.

Reikalavimai, kurie garantuojami įkeičiant prekes, arba reikalavimai, kurie garantuojami įkeičiant mechanizmus ar įrangą.

Valstybės išdo pirmenybės teisė.

Reikalavimai, kurie garantuojami taikant specialų užtikrintą mokesčių kilnojamajam turtui, kuriam netaikomas suvaržymas.

Kitos bendro pobūdžio pirmenybės teisės į kilnojamąjį turtą (Civilinio kodekso (pranc. *Code civil*) 2331 straipsnis) ir bendro pobūdžio pirmenybės teisės į darbo užmokesčių.

Neužtikrinti reikalavimai.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Apsaugos priemonių taikymo ir teismo reorganizavimo procedūra

Apsaugos priemonių taikymo ir teismo reorganizavimo procedūros nustatytos siekiant išgelbėti įmonę, palaikyti įmonės veiklą, išsaugoti darbo vietas ir įvykdyti įsipareigojimus šiuo tikslu parengiant planą. Apsaugos priemonių taikymo arba teismo reorganizavimo planas gali būti tvirtinamas tik jeigu tenkinamos šios sąlygos.

Apsaugos priemonių taikymo procedūroje dalyvaujantis skolininkas arba teismo reorganizavimo procedūroje dalyvaujantis administratorius parengia plano projektą, jeigu yra reali galimybė išgelbėti įmonę. Planą sudaro trys dalys:

– ekonominė ir finansinė dalis, kurioje nustatomos įmonės sanavimo galimybės, remiantis veiklos galimybėmis ir metodais, rinkos sąlygomis ir turimais finansiniais ištekliais;

– įsipareigojimų įvykdymo nuostatos ir sąlygos ir bet kokios garantijos, kurias įmonės vadovas turi pateikti, kad užtikrintų jų įgyvendinimą;

– socialinė dalis, kurioje nustatomas ir pagrindžiamas darbuotojų skaičius ir įdarbinimo galimybės, taip pat numatomos įmonės veiklos tęstinumo socialinės sąlygos. Jeigu plano projekte numatyta dėl ekonominių priežasčių atleisti darbuotojus, jame bus peržiūrimos priemonės, kurių jau buvo imtasi, ir apibrėžiami veiksmai, kurie turi būti vykdomi siekiant palengvinti pakartotinį įdarbinimą ir išmokėti kompensacijas darbuotojams, kuriems gresia pavojus netekti darbo. Plane paminėti visi įsipareigojimai, kuriuos prisiėmė už jo įgyvendinimą atsakingi asmenys ir kurie yra būtini įmonės sanavimui.

Tuomet teismas priima sprendimą dėl plano projekto, kurį jam pateikė skolininkas arba kreditorius.

Teismo apsaugos priemonių taikymo ar reorganizavimo plano arba pardavimo plano patvirtinimas prilygsta teismui sprendimui. Planas taip pat turi sutartinį pobūdį, jeigu sudaromi kreditorių komitetai.

Plano vykdymo trukmė negali viršyti dešimties arba, jei jis galioja ūkininkams, penkiolikos metų.

Teismas paskiria administratorių arba teisinį atstovą, kad jis prižiūrėtų visą plano vykdymo laikotarpį, kaip jis įgyvendinamas.

Patvirtinus planą, baigiasi stebėjimo laikotarpis. Skolininkui grąžinama jo turto kontrolė ir jis vėl gali tvarkyti savo įmonės reikalus atsižvelgdamas į jam taikomas plane teismo nustatytas priemones.

Skolininkas privalo laikytis visų plane įtvirtintų nuostatų aspektų.

Jei skolininkas to nepadaro ir jei nevykdo savo įsipareigojimų arba apsaugos priemonių taikymo ar teismo reorganizavimo plano įgyvendinimo metu nutraukia mokėjimus, kyla pavojus, kad įgyvendinamas planas bus panaikintas ir prieš skolininką bus atnaujinta procedūra.

Perėjimas prie teismo reorganizavimo

Apie teismo reorganizavimą gali būti paskelbiama per stebėjimo laikotarpį, kuris prasideda priėmus teismo sprendimą dėl apsaugos priemonių taikymo arba teismo reorganizavimo, arba šiam laikotarpiui pasibaigus.

Teismas privalo paskelbti apie teisminį likvidavimą iš karto, kai tik paaiškėja, kad veiklos tęsti nebeįmanoma arba kai teismo reorganizavimo procedūros metu neįmanoma patvirtinti jokio pardavimo plano.

Skolininko, kuris yra fizinis asmuo, prievolių pabaiga, kai taikoma teisminio likvidavimo procedūra

Skolininko turtas pradamas išparduoti nuo paskelbimo apie teisminį likvidavimą dienos ir ši procedūra baigiama iki skolininko likvidavimo pabaigos. Būtent tuomet skolininkas atgauna savo teises ir vėl gali įgyvendinti priemones.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Apsaugos priemonių taikymo ar teismo reorganizavimo plano įgyvendinimo pabaiga nereiškia, kad kreditoriai, kurie nepaskelbė apie savo reikalavimą, gali išskelti bylą skolininkui.

Aiškiai nustatyta, kad individualios procedūros atnaujinamos išimtiniais atvejais, tik jeigu teisminis likvidavimas užbaigiamas dėl nepakankamo turto.

Laikas, kai bankroto byla laikoma baigta

Stebėjimo laikotarpis – laikotarpis nuo teismo sprendimo, kuriuo pradama procedūra, priėmimo dienos iki dienos, kai priimamas teismo sprendimas, kuriuo patvirtinamas apsaugos priemonių taikymo ar teismo reorganizavimo planas, arba paskelbiama apie teisminį likvidavimą.

Apsaugos priemonių taikymo ir teismo reorganizavimo procedūrų metu įmonei taikomas stebėjimo laikotarpis, kuriuo tęsiama jos veikla, o skolininkas toliau, laikydamasis tam tikrų apribojimų, tvarko verslo reikalus.

Jeigu yra reali galimybė sanuoti įmonę, stebėjimo laikotarpis pasibaigs tada, kai bus parengtas apsaugos priemonių taikymo arba teismo reorganizavimo planas.

Apsaugos priemonių taikymo arba teismo reorganizavimo planas sudaro sąlygas skolininkui atgauti savo įmonės kontrolę, tačiau tai nereiškia procedūros pabaigos.

Tiesą sakant, procedūra užbaigiama tada, kai bankroto bylą nagrinėjantis teisėjas patvirtina administratoriaus arba teismo paskirto teisinio atstovo parengtą veiklos ataskaitą. Tuomet teismo pirmininkas priima nutartį, kuria nutraukiama procedūra. Tai yra teismo administravimo priemonė, kurios apskūsti negalima.

Todėl teisminiu požiūriu procedūra užbaigiama tada, kai priimama nutartis, kuria ji nutraukiama.

Tačiau procedūros padariniai neišnyksta priėmus nutartį nutraukti procedūrą, nes apsaugos priemonių taikymo arba teismo reorganizavimo planas įgyvendinamas toliau.

Skolininkas privalo laikytis visų plane įtvirtintų nuostatų aspektų.

Jei skolininkas to nepadaro ir jei nevykdo savo įsipareigojimų arba apsaugos priemonių taikymo arba teismo reorganizavimo plano įgyvendinimo metu nutraukia mokėjimus, kyla pavojus, kad įgyvendinamas planas bus nutrauktas ir prieš skolininką bus atnaujinta procedūra.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Procedūros metu patirtas išlaidas sumoka įmonė, kuriai iškelta bankroto byla.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugincijimo ar jų nevykdytinumo?

Tais atvejais, kai teismas pradeda teismo reorganizavimo arba teismo likvidavimo procedūrą, diena, kai skolininkas iš esmės nutraukia mokėjimus, laikoma teismo sprendimo, kuriuo pradama procedūra, priėmimo diena.

Tačiau teismas gali nuspręsti, kad mokėjimai buvo nutraukti likus ne daugiau kaip 18 mėnesių iki dienos, kai buvo iškelta bankroto byla.

Tokiu atveju laikotarpis nuo mokėjimų nutraukimo dienos iki teismo reorganizavimo arba teismo likvidavimo procedūros pradžios vadinamas „abejonių“ laikotarpiu.

Tam tikri veiksmai, kuriuos skolininkas atliko „abejonių“ laikotarpiu ir kurie, įtariama, yra apgaulingi, pripažįstami negaliojančiais.

Ieškinyš dėl veiksmų, atliktų per „abejonių“ laikotarpį, pripažinimo negaliojančiais priklauso išimtinai teismo, kuris taiko procedūrą, jurisdikcijai.

Ieškinį gali pareikšti tik teismo paskirtas administratorius, teismo paskirtas teisinis atstovas, likvidatorius ir prokuratūra.

Kreditoriai ieškinį dėl skolininko atliktų teisminių veiksmų negaliojimo gali pareikšti individualiai arba kolektyviai per teismo paskirtą teisinį atstovą.

Veiksmai negalioja visų atžvilgiu ir panaikinamas atgaline data.

Yra dvylika atvejų, kai toliau nurodyti neteisėti veiksmai **privalomai pripažįstami negaliojančiais**:

visi veiksmai, kuriais nemokamai perleidžiama nuosavybės teisė į kilnojamąjį arba nekilnojamąjį turtą;

bet kokia komutatyvaus pobūdžio sutartis, pagal kurią skolininko įsipareigojimai gerokai viršija kitos šalies įsipareigojimus;

bet koks mokėjimas, neatsižvelgiant į jo atlikimo būdą, už skolas, kurių gražinimo terminas nesuėjo mokėjimo dieną;

bet koks mokėjimas už mokėtinas skolas, atliktas naudojant ne grynuosius, įsakomuosius vekselius, banko pavedimus, perdavimo aktus ar bet kurios kitos verslo sandoriuose visuotinai priimtinos formos mokėjimą, o kitus būdus;

bet koks lėšų deponavimas arba perdavimas, atliekamas įkeitus turtą, jeigu dar nėra galutinio teismo sprendimo;

bet kokia hipotekos sutartis, teisinė hipoteka, taip pat teisėta sutuoktinių hipoteka ir bet kokia suvaržymo teisė arba įkaitas, nukreiptas į skolininko turtą už ankstesnes skolas pagal sutartis;

bet kokia apsaugos priemonė, išskyrus atvejus, kai registracijos arba įsakymo dėl arešto priėmimo faktas įvyko anksčiau nei mokėjimo nutraukimas;

bet koks įmonės darbuotojų įgaliojimų suteikimas ir galimybių panaudojimas;

bet koks prekių ar teisių perdavimas patikėtiniui, išskyrus atvejus, kai šis perdavimas yra tuo pat metu sudarytos sutarties dėl skolos garantija;

bet koks patikos susitarimo pakeitimas, turintis poveikio patikėtiniui jau perduotoms teisėms ar turtui, kuriuo siekiama garantuoti iki šio pakeitimo atsiradusias sutartines skolas;

jeigu skolininkas veikia kaip autonomiškas verslininkas, kurio atsakomybė yra ribota, bet koks turto, už kurį turi būti sumokėtos įmonės veiklai nepriskirtinos pajamos, perdavimas arba jo pakeitimas, dėl kurio išieškvojamas turtas, už kurio pardavimą gautos pajamos turi būti skirtos kitam šio verslininko turtui;

notaro deklaracija dėl skolininko atlikto arešto netaikymo turtui.

Šiuos veiksmus negaliojančiais privalo pripažinti teismas ir šiuo atveju nesvarbu, ar šalis veikė sąžiningai ar nesąžiningai.

Teismas negaliojančiais gali pripažinti ir veiksmus, kuriais nemokamai perduodama nuosavybės teisė į kilnojamąjį arba nekilnojamąjį turtą, ir deklaraciją dėl arešto netaikymo, jeigu veiksmai atlikti ar deklaracija priimta ne mažiau kaip prieš šešis mėnesius iki mokėjimo nutraukimo dienos. Šiais atvejais veiksmų neprivaloma pripažinti negaliojančiais.

Paskutinis naujinimas: 13/02/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Nemokumas - Kroatija

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Nemokumo ir bankroto byla gali būti iškelta juridiniams asmenims, taip pat privatus skolininko turto atžvilgiu, jeigu įstatymuose nenurodyta kitaip. Pagal Bankroto įstatymą (kroat. *Stečajni zakon*, toliau – SZ) privatus skolininkas yra fizinis asmuo, kurio individuali veikla apmokestinama pajamų mokesčiu pagal Pajamų mokesčio įstatymą (kroat. *Zakon o porezu na dohodak*) nuostatas, arba fizinis asmuo, apmokestinamas pelno mokesčiu pagal Pelno mokesčio įstatymą (kroat. *Zakon o porezu na dobiti*) nuostatas.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

a) Nemokumo byla gali būti iškelta, jeigu teismas nustato, kad subjektui gresia nemokumas, t. y. teismas padaro išvadą, kad skolininkas negalės įvykdyti esamų įsipareigojimų suėjus jų terminui.

Laikoma, kad nemokumas gresia, jeigu aplinkybės, dėl kurių skolininkas laikomas nemokiu, dar nėra atsiradusios ir jeigu:

- Finansų agentūros (kroat. *Financijska agencija*) tvarkomame Mokėjimo įsipareigojimų vykdymo eilės registre yra įregistruota vienas arba daugiau skolininko neįvykdytų įsipareigojimų, kurie pagrįstai turėjo būti įvykdyti ir kurių suma turėjo būti išieškota iš bet kurios jo sąskaitos be papildomo skolininko pritarimo, arba
- skolininkas daugiau kaip 30 dienų vėluoja darbuotojams sumokėti darbo užmokestį pagal darbo sutartį, darbo teisės aktus, kolektyvinę sutartį, specialiąsias nuostatas arba kitą dokumentą, kuriuo reglamentuojami darbdavių įsipareigojimai darbuotojams, arba
- skolininkas nesumoka įmokų ir mokesčių nuo ankstesnėje įtraukoje nurodyto darbo užmokesčio per 30 dienų nuo dienos, kurią jis privalėjo sumokėti darbuotojams darbo užmokestį.

b) Bankroto byla gali būti inicijuojama, jeigu teismas nustato bankroto pagrindų, t. y. nemokumą arba pernelyg didelį įsiskolinimą.

Skolininkas laikomas nemokiu, jeigu jis nuolat negali įvykdyti savo finansinių įsipareigojimų. Aplinkybė, kad skolininkas įvykdė arba gali įvykdyti visus kai kurių kreditorių reikalavimus arba jų dalį, nereiškia, kad skolininkas yra mokus.

Skolininkas laikomas nemokiu:

- jeigu Finansų agentūros tvarkomame Mokėjimo įsipareigojimų vykdymo eilės registre yra įregistruota vienas arba daugiau jo neįvykdytų įsipareigojimų, kurių terminas yra suėjęs daugiau kaip prieš 60 dienų, kurie pagrįstai turėjo būti įvykdyti ir kurių suma turėjo būti išieškota iš bet kurios jo sąskaitos be papildomo skolininko pritarimo;
- jeigu jis nesumoka darbuotojams trijų iš eilės darbo užmokesčių pagal darbo sutartį, darbo teisės aktus, kolektyvinę sutartį, specialiąsias nuostatas arba kitą dokumentą, kuriuo reglamentuojami darbdavių įsipareigojimai darbuotojams.

Skolininkas laikomas pernelyg įsiskolinusiu, jeigu jo, kaip juridinio asmens, turto nebeužtenka turimiems įsipareigojimams įvykdyti.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Bankroto byloje bankrutuojančio subjekto turtas apima visą turtą, kuris priklausė skolininkui bankroto bylos iškėlimo dieną ir kurį skolininkas įgijo, kol vyko bankroto procesas. Bankrutuojančio subjekto turtas naudojamas bankroto bylos išlaidoms padengti, skolininko kreditorių reikalavimams ir reikalavimams, kurie yra užtikrinti tam tikromis teisėmis į skolininko turtą, patenkinti.

Aplinkybė, kad anksčiau pagal įstatymus įgalioti skolininko atstovai arba privatus skolininkas iškėlus bankroto bylą laisvai naudojasi bankrutuojančio subjekto turtu, neturi teisinio poveikio, išskyrus atvejus, kai toks naudojimas reglamentuojamas bendrosiomis nuostatomis dėl pasitikėjimo viešaisiais registrais principo. Jeigu kita šalis padidina bankrutuojančio subjekto turto vertę, jai gražinamas atitinkamas užmokestis iš bankrutuojančio subjekto turto.

Jeigu prieš iškėliant bankroto bylą arba bankroto proceso metu privatus skolininkas gauna palikimą pagal įstatymą arba testamentą, tik skolininkas turi teisę priimti arba atsisakyti priimti palikimą pagal įstatymą arba testamentą.

Jeigu skolininką su trečiuoju asmeniu sieja bendrosios nuosavybės arba kitokie teisiniai santykiai arba jeigu jis su trečiuoju asmeniu yra sudaręs jungtinės veiklos sutartį, atsiskaitymas iš jo turto vykdomas taikant atskiras su bankroto byla nesusijusias procedūras. Galima reikalauti iš tokių santykių kylančius įsipareigojimus įvykdyti atskirai iš skolininkui priklausančios turto dalies.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

a) Nemokumo byla. Administratorius skiriamas pagal tokius pačius reikalavimus kaip ir likvidatorius. Jeigu teismas mano, kad tai būtina, jis paskiria administratorių nutartimi iškelti nemokumo bylą. Administratoriaus įgaliojimai baigiasi nutarties patvirtinti susitarimą su kreditoriais priėmimo dieną, bankroto bylos iškėlimo dieną arba kreditorių nutarimu.

Per nemokumo procesą administratorius privalo:

1. išanalizuoti skolininko veiklą;
2. išanalizuoti skolininko turto ir įsipareigojimų sąrašą;
3. išanalizuoti įregistruotų reikalavimų patikimumą;
4. ginčyti reikalavimus, jeigu atsižvelgiant į kreditorių pareiškimus arba dėl kitų priežasčių jam kyla abejonių dėl jų tikrumo;
5. prižiūrėti skolininko veiklą, visų pirma jo finansines operacijas, įsipareigojimų tretiesiems asmenims prisiėmimą, prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių priėmimą ir prekių pardavimo arba paslaugų teikimo veiklą, siekdamas užtikrinti, kad skolininko turtui nebūtų padaryta žalos;
6. pateikti teismui skundą, jeigu skolininkas pažeidžia SZ 67 straipsnio nuostatas;
7. teikti nurodymus ir išduoti pažymas pagal SZ 69 ir 71 straipsnius;
8. užtikrinti, kad būtų visiškai ir laiku atlygintos visos nemokumo bylos išlaidos;
9. vykdyti kitas SZ numatytas funkcijas.

Nuo nemokumo bylos iškėlimo iki jos užbaigimo skolininkas gali atlikti tik tokius mokėjimus, kurie yra būtini jo įprastai veiklai vykdyti. Šiuo laikotarpiu skolininkas negali vykdyti įsipareigojimų, kurie atsirado ir kurių terminas suėjo prieš iškėliant nemokumo bylą, išskyrus įsipareigojimus, susijusius su darbo užmokesčio neatskaičius mokesčių mokėjimu skolininko darbuotojams ir buvusiems darbuotojams, kylančius iš darbo santykių, jeigu tokių įsipareigojimų vykdymo terminas suėjo iki nemokumo bylos iškėlimo dienos, taip pat susijusius su išiešinėmis išmokomis iki įstatymuose ir kolektyvinėse sutartyse nustatyto dydžio, su žalos atlyginimu dėl darbo vietoje patirtų sužalojimų arba profesinės ligos, su bazinių įmokų suma padidintu darbuotojų darbo užmokesčiu ir su kitomis darbuotojų materialinėmis teisėmis, numatytomis darbo sutartyse ir kolektyvinėse sutartyse, kurių terminas suėjo po to, kai buvo pateiktas pasiūlymas iškelti nemokumo bylą, taip pat kitus mokėjimus, būtinus įprastinei veiklai vykdyti, kaip nurodyta specialiajame įstatyme.

Nuo pasiūlymo iškelti nemokumo bylą pateikimo iki nutarties iškelti nemokumo bylą priėmimo skolininkas negali perleisti arba apsunkti savo turto, išskyrus atvejus, kai yra gautas išankstinis administratoriaus arba, jeigu administratorius nepaskirtas, teismo sutikimas.

B) Bankroto byla. Bankroto byloje likvidatorius parenkamas atsitiktine tvarka iš teritorijos, kurią aptarnauja kompetentingas teismas, likvidatorių A sąrašo, išskyrus atvejus, kai SZ nurodyta kitaip. Šia tvarka teismas paskiria likvidatorių nutartimi iškelti bankroto bylą. Išimtiniais atvejais, jeigu per nemokumo procesą, kuris vyko prieš iškėliant bankroto bylą, buvo paskirtas administratorius arba jeigu per bankroto procesą buvo paskirtas laikinasis likvidatorius, teismas likvidatoriumi paskiria tokį administratorių arba laikinąjį likvidatorių.

Likvidatoriui suteikiamos skolininko organų teisės ir pareigos, išskyrus atvejus, kai SZ nurodyta kitaip. Jeigu skolininkas bankroto proceso metu tęsia savo veiklą pagal SZ 217 straipsnio 2 dalį, tokiai veiklai vadovauja likvidatorius.

Likvidatorius atstovauja skolininkui. Likvidatorius vadovauja tik tai privataus skolininko veiklai, kuri yra susijusi su bankrutuojančio subjekto turto, ir atstovauja skolininkui kaip jo teisinis atstovas.

Likvidatorius privalo veikti sąžiningai ir tvarkingai, visų pirma jis privalo:

1. sutvarkyti buhalterinės apskaitos įrašus iki bankroto bylos iškėlimo datos;
2. sudaryti preliminarį bankroto bylos išlaidų sąmatą ir pateikti ją tvirtinti kreditorių komitetui;
3. sudaryti turto inventorizavimo komitetą;
4. sudaryti pradinį skolininko turto balansą;
5. atsakingai vadovauti skolininko pradėtu, tačiau nebaigtų operacijų užbaigimui, taip pat veiklai, kuri būtina siekiant išvengti žalos skolininko turtui;
6. užtikrinti skolininko reikalavimų patenkinimą;
7. sąžiningai vykdyti skolininko veiklą, nurodytą SZ 217 straipsnio 2 dalyje;
8. pateikti Kroatijos pensijų draudimo institutui dokumentus, susijusius su išmokų gavėjų statusu pagal darbo teisę;
9. kruopščiai išieškoti skolininko turtą ir įgyvendinti jo teises, kurios sudaro bankrutuojančio subjekto turto dalį;
10. parengti turtą atsiskaitymui su kreditoriais ir, gavęs patvirtinimą, vykdyti atsiskaitymą;
11. pateikti kreditorių komitetui galutinę ataskaitą;
12. vykdyti vėlesnį atsiskaitymą su kreditoriais;
13. užbaigus bankroto bylą, pagal SZ veikti kaip atstovui bankrutavusio subjekto turto atžvilgiu.

Likvidatorius privalo ne rečiau kaip kas tris mėnesius teikti standartinės formos rašytines ataskaitas apie bankroto bylos eigą ir apie bankrutuojančio subjekto turto balansą.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Jeigu bankroto bylos iškėlimo metu kreditorius pagal įstatymą arba sutartį turėjo teisę į įskaitymą, bankroto bylos iškėlimas šiai teisei įtakos neturi.

Jeigu bankroto bylos iškėlimo metu yra vienas arba daugiau reikalavimų, kurie turi būti įskaityti, kai įvykdoma atidedamoji sąlyga, kurių terminas nesuėjęs arba kurie neturi būti įvykdyti tokiu pačiu būdu, įskaitymas atliekamas, kai įvykdomos būtinos sąlygos. Įskaitymui netaikoma taisyklė, pagal kurią iškelus bankroto bylą sueina neįvykdytų reikalavimų terminas ir pagal kurią nepiniginių reikalavimų bei neapibrėžtos piniginės vertės reikalavimų pinigine verte nustatoma atsižvelgiant į jų vertę bankroto bylos iškėlimo momentu. Jeigu reikalavimas, su kuriuo turi būti atliktas įskaitymas, tampa besąlyginis ir jo terminas sueina prieš tai, kai atsiranda galimybė atlikti įskaitymą, įskaitymas netaikomas.

Įskaitymas taikomas reikalavimams, išreikštiems skirtingomis valiutomis arba apskaitos vienetais, jeigu tokias valiutas arba apskaitos vienetus galima nesunkiai pakeisti reikalavimo tenkinimo atliekant įskaitymą vietoje. Konvertavimas atliekamas pagal atsiskaitymo vietoje pranešimo apie įskaitymą gavimo metu galiojantį keitimo kursą.

Įskaitymo atlikti neleidžiama:

1. jeigu kreditorius įsipareigojimas bankrutuojančio subjekto turto atžvilgiu atsirado tik po to, kai buvo iškelta bankroto byla;
2. jeigu kitas kreditorius perdavė reikalavimą kreditoriui tik po to, kai buvo iškelta bankroto byla;
3. jeigu kreditorius įgijo perleistą reikalavimo teisę per paskutinius šešis mėnesius iki bankroto bylos iškėlimo arba jeigu paskutinius šešis mėnesius iki bankroto bylos iškėlimo dienos nebuvo iškelta nemokumo byla ir kreditorius žinojo arba turėjo žinoti, kad skolininkas tapo nemokus arba kad buvo pateiktas pasiūlymas iškelti skolininkui nemokumo arba bankroto bylą. Pagal nukrypti leidžiančią nuostatą atlikti įskaitymą leidžiama, jeigu buvo perleistas reikalavimas, susijęs su neįvykdytos sutarties įvykdymu, arba jeigu teisė į reikalavimo patenkinimą buvo iš naujo įgyta sėkmingai užginčijus skolininko sudarytą teisinį sandorį;
4. jeigu kreditorius teisę atlikti įskaitymą įgijo pagal nugrinčijamą teisės aktą.

6 Kokie yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Jeigu bankroto bylos iškėlimo metu skolininkas ir kita jo sudarytos sutarties šalis yra neįvykdę dvišalės sutarties arba ją nevisiškai įvykdę, likvidatorius gali įvykdyti sutartį už skolininką ir pareikalauti, kad kita šalis įvykdytų sutartį. Jeigu likvidatorius atsisako vykdyti sutartį, kita šalis gali pareikšti reikalavimus dėl sutarties pažeidimo tik kaip bankroto kreditorė. Jeigu kita sutarties šalis kreipiasi į likvidatorių su prašymu pranešti apie jo pasirinkimą, likvidatorius privalo nedelsdamas, tačiau ne vėliau kaip po posėdžio, per kurį pateikiamos ataskaitos, registruotu laišku pranešti kitai šaliai, ar ketina reikalauti įvykdyti sutartį. Pagal nukrypti leidžiančią nuostatą, jeigu kita šalis iki posėdžio, per kurį pateikiamos ataskaitos, patirtų didelės žalos ir ji apie tai praneša likvidatoriui, likvidatorius privalo registruotu laišku per aštuonias dienas pranešti kitai šaliai, ar reikalauti įvykdyti sutartį. Jeigu likvidatorius to nepadaro, jis neturi teisės reikalauti įvykdyti sutartį.

Jeigu vykdytini įsipareigojimai yra dalomi ir kita šalis bankroto bylos iškėlimo metu yra iš dalies įvykdžiusi savo įsipareigojimus, tokia šalis turi teisę įgyvendinti savo teisę į atlygį, atitinkantį dalinį įsipareigojimų įvykdymą, kaip bankroto kreditorė, net jeigu likvidatorius pareikalavo įvykdyti likusių įsipareigojimų dalį. Kita šalis neturi teisės reikalauti grąžinti vertę, kuria padidėjo skolininko turtas dėl jos dalinio įsipareigojimų įvykdymo, remdamasi tuo, kad ji neįgyvendino savo teisės gauti atlygį.

Jeigu žemės registre padaromas įrašas dėl teisių išlaikymo, siekiant užtikrinti reikalavimą, susijusį su teisių į vieną iš skolininkui priklausančių objektų arba vienos iš skolininko naudai nurodytų teisių įgijimu arba panaikinimu, arba susijusį su tokios teisės turinio arba pirmumo pakeitimu, kreditorius savo reikalavimo patenkinimą gali gauti kaip kreditorius iš bankrutuojančio subjekto turto. Tai taikoma ir tais atvejais, kai skolininkas buvo prisiėmęs visus kitus įsipareigojimus kreditoriui, kurių jis vėliau neįvykdė arba nevisiškai įvykdė. Ši nuostata pagal analogiją taikoma įrašams dėl teisių išlaikymo laivybos registre, statomų laivų registre ar orlaivių registre.

Jeigu prieš iškeliant bankroto bylą skolininkas parduoda savo kilnojamąjį turtą su sąlyga dėl teisių išlaikymo ir perduoda tokį turtą pirkėjo žinion, pirkėjas gali pareikalauti įvykdyti pirkimo-pardavimo sutartį. Tai taikoma ir tais atvejais, kai skolininkas yra prisiėmęs papildomų įsipareigojimų pirkėjui ir jis jų visų neįvykdo arba įvykdo tik iš dalies. Jeigu prieš iškeliant bankroto bylą skolininkas nusiperka nekilnojamojo turto su sąlyga dėl nuosavybės teisės išlaikymo ir pardavėjas perduoda jam tokį turtą valdyti, likvidatorius turi teisę pasirinkti pagal SZ 181 straipsnį.

Iškėlus bankroto bylą nekilnojamojo turto arba patalpų nuoma nesibaigia. Tai taikoma ir nuomos santykiams, kuriuose skolininkas dalyvauja kaip nuomotojas ir kurie yra susiję su objektais, kurie siekiant užtikrinti prievolių įvykdymą yra perduoti trečiajam asmeniui, finansavusiam jų įsigijimą arba gamybą. Kita šalis gali pasinaudoti teisėmis, susijusiomis su laikotarpiu iki bankroto bylos iškėlimo, taip pat su žala, patirta dėl sutarties nutraukimo prieš terminą, tik kaip bankroto kreditorė.

Likvidatorius gali nutraukti nekilnojamojo turto arba patalpų nuomos sutartį, kurią skolininkas yra sudaręs kaip nuomininkas, nepaisydamas sutarties termino ir pranešęs apie sutarties nutraukimą iki įstatymuose numatyto termino. Jeigu likvidatorius praneša apie sutarties nutraukimą, kita šalis, kaip bankroto kreditorė, gali reikalauti kompensacijos už sutarties nutraukimą prieš terminą. Jeigu bankroto bylos iškėlimo metu skolininkas nėra perėmęs nekilnojamojo turto arba patalpų, likvidatorius ir kita šalis gali nutraukti sutartį. Jeigu likvidatorius nutraukia sutartį, kita šalis, kaip bankroto kreditorė, gali reikalauti kompensacijos už sutarties nutraukimą prieš terminą. Kiekviena šalis kitos šalies prašymu privalo per 15 dienų pranešti kitai šaliai apie ketinimą nutraukti sutartį. Jeigu šalis to nepadaro, ji praranda teisę nutraukti sutartį.

Jeigu skolininkas, kaip nekilnojamojo turto arba patalpų nuomotojas iki bankroto bylos iškėlimo, turėjo su nuomos santykiais susijusių reikalavimų, kurie galėjo būti pareikšti ateityje, tokie reikalavimai gali būti pareikšti tiek, kiek jie susiję su nuomos mokesčiu arba nuoma už einamąjį kalendorinį mėnesį bankroto bylos iškėlimo metu. Jeigu bankroto byla iškeliamą po penkioliktos mėnesio dienos, ateityje ketinami pareikšti reikalavimai gali būti pareikšti kitą kalendorinį mėnesį ir jie turi būti konkrečiai susiję su atsiskaitymu pagal nuomos sutartį. Dėl priverstinio vykdymo atsiradę reikalavimai prilygsta sutartinams reikalavimams.

Likvidatorius gali skolininko, kuris yra nuomotojas, vardu nutraukti nuomos santykius pranešęs apie tai prieš teisės aktuose nustatytą terminą, nepaisydamas sutartyje nustatyto pranešimo termino.

Trečioji šalis, kuriai likvidatorius perleido nekilnojamąjį turtą arba patalpas, kurias nuomojosi skolininkas, ir kuri dėl to užmezga nuomos santykius vietoj skolininko, gali nutraukti tokią sutartį pranešusi apie tai prieš teisės aktuose nustatytą terminą.

Jeigu skolininkas yra nuomininkas, kita sutarties šalis negali nutraukti nuomos sutarties po pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo:

1. dėl vėlavimo sumokėti nuomos mokesčių, priskaičiuotą prieš bankroto bylos iškėlimą;
2. dėl skolininko finansinės padėties pablogėjimo.

Dėl bankroto bylos iškėlimo su skolininku sudarytos darbo sutartys arba paslaugų teikimo sutartys nenutraukiamos. Bankroto bylos iškėlimas yra specialusis pateisinamas darbo sutarties nutraukimo pagrindas. Iškelus bankroto bylą likvidatorius, veikdamas skolininko (kaip darbdavio) vardu, ir darbuotojas gali nutraukti darbo sutartį, nepaisydami sutartyje numatyto jos termino ir teisės aktų arba sutarties nuostatų dėl darbuotojų apsaugos. Taikomas vieno mėnesio pranešimo terminas, jeigu įstatymuose nenumatytas trumpesnis terminas. Jeigu darbuotojai mano, kad darbo sutartis nutraukta ne pagal įstatymus, jie gali ginti savo teises pagal Darbo įstatymą (kroat. *Zakon o radu*).

Gavęs teismo patvirtinimą likvidatorius gali sudaryti naujas terminuotas darbo sutartis be bendrosiose darbo teisės nuostatose dėl terminuotų darbo sutarčių nustatytų apribojimų, kad galėtų užbaigti jau pradėtą verslo veiklą ir išvengti galimos žalos. Darbo užmokestį ir kitas su darbo santykiais susijusias išmokas likvidatorius nustato gavęs teismo patvirtinimą ir laikydamasis įstatymų bei kolektyvinės sutarties reikalavimų. Įsipareigojimas sumokėti darbo užmokestį ir kitas su darbo santykiais susijusias išmokas, į kurias darbuotojai įgijo teisę po bankroto bylos iškėlimo, vykdomas iš bankrutuojančio subjekto turto.

Iškėlus bankroto bylą darbuotojų teisė dalyvauti baigiasi. Susitarimai su darbo taryba likvidatoriui neprivalomi.

Iškėlus bankroto bylą, su turto, kuris sudaro bankrutuojančio subjekto turtą, susiję skolininko nurodymai netenka galios. Jeigu nurodymus gavęs asmuo ne dėl savo kaltės nesužino apie bankroto bylą ir tęsia atitinkamą veiklą, laikoma, kad nurodymai tebegalioja. Asmens, gavusio nurodymus dėl tokios tęsiamos veiklos, reikalavimai tenkinami kaip bankroto kreditoriaus reikalavimai. Siekdamas ištaisyti žalą, nurodymus gavęs asmuo privalo tęsti veiklą po bankroto bylos iškėlimo, kol likvidatorius tokią veiklą perima. Su tokia veikla susijusių nurodymus gavusio asmens reikalavimai tenkinami iš bankrutuojančio subjekto turto kaip kreditorių reikalavimai.

Skolininkui arba skolininko pateikti pasiūlymai netenka galios bankroto bylos iškėlimo dieną, išskyrus atvejus, kai jie buvo priimti iki tos dienos.

Kalbant apie verslo sutartis, kuriomis asmuo yra įsipareigojęs teikti tam tikras paslaugas skolininko vardu, ir apie skolininko suteiktus įgaliojimus, susijusius su turto, kuris įtraukiamas į bankrutuojančio subjekto turtą, jeigu tokie įgaliojimai netenka galios iškelus bankroto bylą, siekdamas ištaisyti žalą nurodymus gavęs asmuo privalo tęsti veiklą net ir iškelus bankroto bylą, kol likvidatorius perima tokią veiklą. Su tęsiama veikla susijusių nurodymus gavusio asmens reikalavimai tenkinami kaip kreditorių reikalavimai iš bankrutuojančio subjekto turto.

Sutarčių nuostatos, kuriomis iš anksto atsisakoma SZ nuostatų taikymo arba jų taikymas apriojamas, neturi teisinės galios.

7 Kokios yra nemokumo bylą pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

a) Nemokumo procesas. Skolininkui negalima iškelti vykdymo, administracinės bylos arba su prievolių įvykdymo užtikrinimu susijusios bylos nuo nemokumo bylos iškėlimo iki jos užbaigimo. Visos tokios iškeltos bylos sustabdomos nemokumo bylos iškėlimo dieną. Sustabdytos bylos kreditorių siūlymu atnaujinamos:

- sudarius susitarimą su kreditoriais – dėl reikalavimų, kurie buvo ginčijami nemokumo byloje, arba jų dalies;
- kai priimamas galutinis sprendimas nutraukti nemokumo bylą.

Šios nuostatos netaikomos byloms, kurioms nemokumo byla neturi įtakos, taip pat byloms, susijusioms su reikalavimais, atsiradusiais po nemokumo bylos iškėlimo.

Per procesą, kuris vyksta teisme, priėmusiame nutartį sustabdyti bylą dėl nemokumo bylos iškėlimo, ir per kurį vėliau priimamas galutinis sprendimas patvirtinti susitarimą su kreditoriais, apimančį kreditoriaus reikalavimą, teismas tęsia bylos nagrinėjimą ir atmeta ieškinį arba nutraukia vykdymo procesą arba su prievolių įvykdymo užtikrinimu susijusią bylą, išskyrus tiek, kiek ji susijusi su reikalavimais, kurie buvo ginčijami nemokumo byloje, arba su jų dalimi.

b) Bankroto procesas. Iškelus bankroto bylą privatūs kreditoriai negali reikalauti priverstinio skolininko įsipareigojimų įvykdymo arba įgyvendinti savo teisių į reikalavimo užtikrinimą tos skolininko turto dalies, kuri sudaro bankrutuojančio subjekto turtą, atžvilgiu arba kito skolininko turto atžvilgiu. Kreditoriai, kurie nėra bankroto kreditoriai, neturi teisės reikalauti priverstinio vykdymo arba užtikrinimo, susijusio su privačių skolininkų būsimais reikalavimais, grindžiamais darbo santykiais arba kitais paslaugų teikimo santykiais, taip pat susijusio su jų tais pačiais pagrindais grindžiamais reikalavimais bankroto byloje, išskyrus vykdymą ir užtikrinimą, susijusį su išlaikymo reikalavimais ir kitais reikalavimais, kurie gali būti tenkinami iš skolininko darbo pajamų, iš kurių negali būti tenkinami kitų kreditorių reikalavimai. Tokie bankroto bylos iškėlimo metu vykstantys vykdymo ir užtikrinimo procesai nebetęsiasi. Jeigu jie tęsiasi, vykdymo procesui vadovaujantis teismas jį sustabdo.

Iškėlus bankroto bylą kreditoriai, kurie turi teisę reikalauti įnešti tam tikro skolininko turto į bankrutuojančio subjekto turtą (kroat. *izlučni vjerovnici*), siekdami įgyvendinti savo teises, gali inicijuoti vykdymo ir užtikrinimo bylas skolininko atžvilgiu pagal bendrąsias vykdymo proceso taisykles. Sustabdyti vykdymo ir užtikrinimo procesai, kuriuos kreditoriai inicijavo prieš iškeliant bankroto bylą, tęsiasi ir jiems vadovauja vykdymo bylas nagrinėjantis teismas pagal vykdymo proceso taisykles

Iškėlus bankroto bylą kreditoriai, kurių atskiri reikalavimai yra užtikrinti (kroat. *razlučni vjerovnici*), neturi teisės inicijuoti vykdymo arba užtikrinimo bylą.

Bankroto bylos iškėlimo metu jau iškeltos vykdymo ir užtikrinimo bylos sustabdomos. Sustabdytas vykdymo ir užtikrinimo bylas toliau nagrinėja bankroto bylą nagrinėjantis teismas pagal taisykles, kuriomis reglamentuojamas turto, kuriuo užtikrinti atskiri kreditorių reikalavimai, realizavimas per bankroto procesą. Iškelus bankroto bylą leidžiama daryti įrašus viešuosiuose registruose, jeigu tokiems įrašams padaryti keliamos išankstinės sąlygos buvo įvykdytos prieš įsigaliojant bankroto bylos iškėlimo teisinėms pasekmėms.

Šešis mėnesius po bankroto bylos iškėlimo neleidžiama iš bankrutuojančio subjekto turto priverstinai vykdyti reikalavimų, kurie nėra grindžiami likvidatoriaus priimtais teisės aktais.

Ši nuostata netaikoma:

1. iš bankrutuojančio subjekto turto tenkintiems reikalavimams, kylantiems iš dvišalės sutarties, kurią likvidatorius yra įsipareigojęs įvykdyti;
2. įsipareigojimams, kylantiems iš neterminuotų sutartinių santykių, suėjus pirmajam terminui, iki kurio likvidatorius galėjo nutraukti sutartį;
3. įsipareigojimams, kylantiems iš neterminuotų sutartinių santykių, jeigu likvidatorius yra gavęs atlygį bankrutuojančio subjekto turto naudai.

8 Kokios yra nemokumo bylą pasekmės tolesniam bylą, nebaigtą nagrinėti bankroto bylos iškėlimo metu, nagrinėjimui?

a) Nemokumo procesas. Nuo nemokumo bylos iškėlimo iki jos užbaigimo skolininkui negalima reikšti civilinių ieškinių. Visos tokios jau iškeltos bylos nemokumo bylos iškėlimo dieną sustabdomos. Sustabdyta byla kreditoriaus siūlymu atnaujinama:

– sudarius susitarimą su kreditoriais – dėl reikalavimų, kurie buvo ginčijami nemokumo byloje, arba jų dalies;

– kai priimamas galutinis sprendimas nutraukti nemokumo bylą.

Šios nuostatos netaikomos byloms, kurioms nemokumo byla neturi įtakos, taip pat byloms, susijusioms su reikalavimais, atsiradusiais po nemokumo bylos iškėlimo.

Per procesą, kuris vyksta teisme, priėmusiame nutartį sustabdyti bylą dėl nemokumo bylos iškėlimo, ir per kurį vėliau priimamas galutinis sprendimas patvirtinti susitarimą su kreditoriais, apimančių kreditoriaus reikalavimą, teismas tęsia bylos nagrinėjimą ir atmeta ieškinį arba nutraukia vykdymo bylą arba su prievolių įvykdymo užtikrinimu susijusią bylą, išskyrus tiek, kiek ji susijusi su reikalavimais, kurie buvo ginčijami nemokumo byloje, arba su jų dalimi.

b) Bankroto procesas. Likvidatorius skolininko vardu ir jo naudai perima bylinėjimąsi, išskaitant arbitražo bylas, susijusį su turto, priskiriamu bankrutuojančio subjekto turtui, kuris jau buvo prasidėjęs bankroto bylos iškėlimo metu. Su bankroto byloje pareikštais reikalavimais susijusios bylos gali būti toliau nagrinėjamos tik po to, kai tokie reikalavimai apsvarstomi per parengiamąjį posėdį.

Bankroto bylos iškėlimo metu skolininkui jau iškeltas bylas jo vardu perima likvidatorius, jeigu tokios bylos yra susijusios su:

1. turto neįtraukimu į bankrutuojančio subjekto turtą;
2. prievolių įvykdymo užtikrinimu;
3. iš bankrutuojančio subjekto turto vykdytinais įsipareigojimais.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

a) Nemokumo procesas. Skolininko kreditoriai nemokumo byloje yra asmenys, kurie nemokumo bylos iškėlimo metu turi skolininkui piniginių reikalavimų. SZ nuostatos dėl teisės balsuoti sprendžiant bankroto klausimus atitinkamai taikomos kreditorių teisei balsuoti dėl restruktūrizavimo plano.

Kreditoriai balsuoja raštu užpildydami nurodytos formos balsavimo blanką. Balsavimo blankas turi būti pateiktas teismui ne vėliau kaip balsavimo posėdžio pradžioje ir jį turi pasirašyti bei patvirtinti įgaliojtas asmuo. Jeigu iki posėdžio pradžios kreditoriai balsavimo blanko nepateikia arba pateikia balsavimo blanką, iš kurio negalima neabejotinai nustatyti, kaip jie balsavo, laikoma, kad jie balsavo prieš restruktūrizavimo planą.

Kreditoriai per posėdį pateikia savo balsus užpildytame nustatytos formos balsavimo blanke. Jeigu balsavimo teisę turintys kreditoriai šiame posėdyje nebalsuoja, laikoma, kad jie balsavo prieš restruktūrizavimo planą.

Kiekviena balsavimo teisę turinčių kreditorių grupė dėl restruktūrizavimo plano balsuoja atskirai. Bankroto procedūrų dalyvių skirstymo taisyklės atitinkamai taikomos ir kreditorių skirstymui per nemokumo procesą.

Laikoma, kad kreditoriai pritarė restruktūrizavimo planui, jeigu už jį balsavo dauguma visų kreditorių ir jeigu kiekvienoje grupėje kreditorių, kurie balsavo už restruktūrizavimo planą, visų reikalavimų suma ne mažiau kaip dvigubai didesnė už kreditorių, kurie balsavo prieš planą, reikalavimų sumą.

Kreditoriai, kurie turi bendrą teisę arba kurių teisės iki nemokumo pagrindų atsiradimo sudarė vieną bendrą teisę, balsuodami laikomi vienu kreditoriumi.

Atitinkamai vertinami ir užtikrinimo teisių arba uzufukto teisių turėtojai.

b) Bankroto procesas. Kreditorių komitetas. Siekdamas apsaugoti kreditorių interesus bankroto byloje, teismas gali prieš pirmąjį kreditoriams skirtą posėdį sudaryti kreditorių komitetą ir paskirti jo narius.

Kreditorių komitete turi būti atstovaujama ir didžiausius reikalavimus turintiems kreditoriams, ir kreditoriams, kurių reikalavimai yra maži. Be to, kreditorių komitete turi būti atstovaujama buvusiems skolininko darbuotojams, išskyrus atvejus, kai jie dalyvauja byloje kaip kreditoriai, reiškiantys nereikšmingus reikalavimus.

Kreditorių komiteto nariais gali būti paskirti kreditoriai, kurių reikalavimai užtikrinti atskirai (kroat. *razlučni vjerovnici*), ir asmenys, kurie nėra kreditoriai, tačiau galėtų prisidėti prie komiteto darbo savo specialiosiomis žiniomis.

Kreditorių komiteto narių skaičius turi būti nelyginis ir ne didesnis kaip devyni. Jeigu kreditorių yra mažiau nei penki, visiems kreditoriams suteikiami kreditorių komiteto narių įgaliojimai.

Jeigu per parengiamąjį posėdį nustatyta pripažintų kreditorių reikalavimų vertė viršija 50 mln. HRK ir bankroto bylos iškėlimo dieną skolininkas yra sudaręs darbo sutartis su daugiau kaip 20 darbuotojų, teismas privalo leisti kreditoriams nutarti sudaryti kreditorių komitetą.

Kreditorių komitetas privalo prižiūrėti likvidatorių ir padėti jam vykdyti verslo veiklą, taip pat stebėti operacijas pagal SZ 217 straipsnį, tikrinti buhalterinę apskaitą ir kitus su verslu susijusius įrašus bei nurodyti atlikti apyvartos ir grynųjų pinigų sumos patikrą. Kreditorių komitetas gali įgalioti atskirus komiteto narius atlikti atskirus jo funkcijoms priskirtus veiksmus.

Vykdydamas savo funkcijas kreditorių komitetas visų pirma:

1. nagrinėja likvidatoriaus ataskaitas dėl bankroto bylos eigos ir dėl bankrutuojančio subjekto turto būklės;
2. tikrina apskaitos žurnalus ir visus dokumentus, kuriuos yra perėmęs likvidatorius;
3. teikia teismui skundus dėl likvidatoriaus atliktų veiksmų;
4. pritaria bankroto proceso išlaidų sąmatoms;
5. teismo prašymu teikia teismui nuomonę dėl skolininko turto likvidavimo;
6. teismo prašymu teikia teismui nuomonę dėl vykdomų verslo operacijų tęsimo arba dėl skolininko veiklos;
7. teismo prašymu teikia teismui nuomonę dėl pateisinamų nuostolių, kurie buvo nustatyti turto apraše, pripažinimo.

3) Kreditorių komitetas privalo informuoti kreditorius apie bankroto bylos eigą ir apie bankrutuojančio subjekto turto būklę.

Kreditorių susirinkimas

Teismas sušaukia kreditorių susirinkimą. Teisė jame dalyvauti suteikiama visiems bankroto kreditoriams, visiems bankroto kreditoriams, kurių reikalavimai užtikrinti atskirai, likvidatoriui ir privačiam skolininkui.

Per posėdį, kuriame teikiamos ataskaitos, arba per bet kurį vėlesnį posėdį kreditorių susirinkimas turi teisę:

1. sudaryti kreditorių komitetą, jeigu jis dar nėra sudarytas, pakeisti jo sudėtį arba jį paleisti;
2. skirti naują likvidatorių;
3. priimti sprendimą dėl skolininko veiklos tęsimo arba nutraukimo, taip pat dėl skolininko turto realizavimo būdo ir sąlygų;
4. nurodyti likvidatoriui parengti susitarimą su kreditoriais;
5. priimti visus kreditorių komiteto kompetencijai priskirtus sprendimus;
6. spręsti kitus klausimus, svarbius norint tinkamai išnagrinėti ir užbaigti bankroto bylą pagal SZ.

Kreditorių susirinkimas turi teisę pareikalauti likvidatoriaus teikti pranešimus ir ataskaitas apie susidariusią padėtį ir vykdomą veiklą. Jeigu kreditorių komitetas nesudaromas, kreditorių susirinkimas gali nurodyti atlikti likvidatoriaus valdomos apyvartos ir grynųjų pinigų sumų patikrą.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turto?

Iškėlus bankroto bylą skolininko, kaip juridinio asmens, teisės baigiasi ir jos perduodamos likvidatoriui. Iškėlus bankroto bylą privataus skolininko teisės valdyti turtą, kuris sudaro bankrutuojančio subjekto turtą, ir juo disponuoti perduodamos likvidatoriui.

Iškėlus bankroto bylą likvidatorius privalo nedelsdamas perimti viso bankrutuojančio subjekto turto valdymą ir administravimą.

Remdamasis nutartimi dėl priverstinio vykdymo, priimta iškeliant bankroto bylą, likvidatorius gali prašyti teismo nurodyti skolininkui perduoti turtą ir nustatyti šios nutarties priverstinio vykdymo priemones.

Kai nutartis dėl bankroto bylos iškėlimo tampa galutine, likvidatorius gali paprašyti teismo nurodyti tretiesiems asmenims, kurių žinioje yra bankrutuojančio subjekto turtui priskirto turto, perduoti tokį turtą. Kartu su tokiu prašymu likvidatorius turi pateikti dokumentą, patvirtinantį nuosavybės teisę į turtą. Teismas priima sprendimą dėl likvidatoriaus pasiūlymo išklauses asmenis, kurių žinioje yra bankrutuojančio subjekto turtą sudarančio turto.

Likvidatorius sudaro atskirų turto objektų, priskirtų bankrutuojančio subjekto turtui, sąrašą. Sprendžiant šį klausimą privatus skolininkas ir asmenys, kurie anksčiau buvo pagal įstatymą įgalioti atstovauti skolininkui, privalo bendradarbiauti su likvidatoriumi. Likvidatorius privalo surinkti iš šių asmenų būtiną informaciją, išskyrus atvejus, kai dėl to procesas būtų nepagrįstai vilkinamas.

Likvidatorius sudaro visų skolininko kreditorių, apie kuriuos jam žinoma iš skolininko verslo apskaitos žurnalų ir veiklos dokumentų, kitos iš skolininko gautos informacijos, pareikštų reikalavimų arba kitų šaltinių, sąrašą.

Likvidatorius sudaro sisteminę apžvalgą, kurioje nurodo ir lygina esamą bei bankroto bylos iškėlimo metu buvusį bankrutuojančio subjekto turtą, skolininko įsipareigojimus bei jų įvertinimą.

Bankrutuojančio subjekto turto aprašas, kreditorių sąrašas ir turto bei įsipareigojimų apžvalga turi būti pateikti teismo kanceliarijai ne vėliau kaip likus aštuonioms dienoms iki posėdžio, per kurį teikiamos ataskaitos.

Verslo ir mokesčių teisės aktuose numatyta skolininko pareiga vesti verslo apskaitos žurnalus ir teikti ataskaitas iškėlus bankroto bylą nepakinta.

Likvidatorius privalo vykdyti šias pareigas tiek, kiek jos susijusios su bankrutuojančio subjekto turtu.

Likvidatorius privalo ne vėliau kaip likus 15 dienų iki posėdžio, per kurį teikiamos ataskaitos, pateikti teismui atskaitą apie skolininko ekonominę padėtį ir nurodyti tokios padėties priežastis – ši atskaita skelbiama teismo elektroninėje skelbimų lentoje (kroat. *e-Oglasna ploča suda*) ne vėliau kaip likus aštuonioms dienoms iki posėdžio, per kurį teikiamos ataskaitos.

Po posėdžio, per kurį teikiamos ataskaitos, likvidatorius privalo nedelsdamas realizuoti bankrutuojančio subjekto turtui priskirtą turtą, jeigu tai neprieštarauja kreditorių susirinkimo nutarimui.

Likvidatorius privalo realizuoti su bankroto byla susijusį turtą pagal kreditorių susirinkimo ir kreditorių komiteto nutarimus.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę iškėlus nemokumo bylą?

Iškėlus bankroto bylą skolininko, kaip juridinio asmens, teisės baigiasi ir jos perduodamos likvidatoriui. Iškėlus bankroto bylą privataus skolininko teisės valdyti turtą, kuris sudaro bankrutuojančio subjekto turtą, ir juo disponuoti perduodamos likvidatoriui.

Iškėlus bankroto bylą likvidatorius privalo nedelsdamas perimti viso bankrutuojančio subjekto turto valdymą ir administravimą.

Remdamasis nutartimi dėl priverstinio vykdymo, priimta iškeliant bankroto bylą, likvidatorius gali prašyti teismo nurodyti skolininkui perduoti turtą ir nustatyti šios nutarties priverstinio vykdymo priemones.

Kai nutartis dėl bankroto bylos iškėlimo tampa galutine, likvidatorius gali paprašyti teismo nurodyti tretiesiems asmenims, kurių žinioje yra bankrutuojančio subjekto turtui priskirto turto, perduoti tokį turtą. Kartu su tokiu prašymu likvidatorius turi pateikti dokumentą, patvirtinantį nuosavybės teisę į turtą. Teismas priima nutartį dėl likvidatoriaus pasiūlymo išklauses asmenis, kurių žinioje yra bankrutuojančio subjekto turtą sudarančio turto.

Likvidatorius sudaro atskirų turto objektų, priskirtų bankrutuojančio subjekto turtui, sąrašą. Sprendžiant šį klausimą privatus skolininkas ir asmenys, kurie anksčiau buvo pagal įstatymą įgalioti atstovauti skolininkui, privalo bendradarbiauti su likvidatoriumi. Likvidatorius privalo surinkti iš šių asmenų būtiną informaciją, išskyrus atvejus, kai dėl to procesas būtų nepagrįstai vilkinamas.

Likvidatorius sudaro visų skolininko kreditorių, apie kuriuos jam žinoma iš skolininko verslo apskaitos žurnalų ir veiklos dokumentų, kitos iš skolininko gautos informacijos, pareikštų reikalavimų arba kitų šaltinių, sąrašą.

Likvidatorius sudaro sisteminę apžvalgą, kurioje nurodo ir lygina esamą bei bankroto bylos iškėlimo metu buvusį bankrutuojančio subjekto turtą, skolininko įsipareigojimus bei jų įvertinimą.

Bankrutuojančio subjekto turto aprašas, kreditorių sąrašas ir turto bei įsipareigojimų apžvalga turi būti pateikti teismo kanceliarijai ne vėliau kaip likus aštuonioms dienoms iki posėdžio, per kurį teikiamos ataskaitos.

Verslo ir mokesčių teisės aktuose numatyta skolininko pareiga vesti verslo apskaitos žurnalus ir teikti ataskaitas iškėlus bankroto bylą nepakinta.

Likvidatorius privalo vykdyti šias pareigas tiek, kiek jos susijusios su bankrutuojančio subjekto turtu.

Likvidatorius privalo ne vėliau kaip likus 15 dienų iki posėdžio, per kurį teikiamos ataskaitos, pateikti teismui atskaitą apie skolininko ekonominę padėtį ir nurodyti tokios padėties priežastis – ši atskaita skelbiama teismo elektroninėje skelbimų lentoje (kroat. *e-Oglasna ploča suda*) ne vėliau kaip likus aštuonioms dienoms iki posėdžio, per kurį teikiamos ataskaitos.

Po posėdžio, per kurį teikiamos ataskaitos, likvidatorius privalo nedelsdamas realizuoti bankrutuojančio subjekto turtui priskirtą turtą, jeigu tai neprieštarauja kreditorių susirinkimo nutarimui.

Likvidatorius privalo realizuoti su bankroto byla susijusį turtą pagal kreditorių susirinkimo ir kreditorių komiteto nutarimus.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

a) Nemokumo byla. Reikalavimai reiškiami Finansų agentūros kompetentingam padalinii užpildant standartinę formą, prie kurios pridedamos dokumentų, iš kurių kyla reikalavimas arba kurie jį patvirtina, kopijos.

Mokesčių administracija, kuri yra Finansų ministerijos padalinys (kroat. *Ministarstvo financija – Porezna uprava*), gali reikšti reikalavimus, susijusius su mokesčiais, mokesčių priedais, privalomojo draudimo įmokomis, kurios pagal įstatymus turi būti atskaitomos nuo pajamų ir darbo užmokesčio, taip pat kitus reikalavimus, kuriuos ji turi teisę reikšti pagal specialiuosius teisės aktus, išskyrus reikalavimus, susijusius su darbo santykių pajamų apmokestinimu bei papildomu apmokestinimu ir įmokomis nuo apmokestinamosios vertės, taikomomis asmenims, apdraustiems pagal darbo santykius reglamentuojančias taisykles.

Nemokumo bylose skolininko darbuotojai, buvusieji darbuotojai ir Finansų ministerijos Mokesčių administracija negali reikšti reikalavimų, susijusių su darbo santykiais ir išieitinėmis išmokomis iki įstatymuose arba kolektyvinėje sutartyje nurodytos sumos, taip pat reikalavimų, susijusių su dėl darbo vietoje patirto sužalojimo arba profesinės ligos atsiradusiais nuostoliais; tokie reikalavimai nemokumo bylose nenagrinėjami. Jeigu pareiškėjas nenurodo šių reikalavimų pasiūlyme dėl nemokumo bylos iškėlimo arba nurodo juos klaidingai, skolininko darbuotojai, buvę darbuotojai ir Finansų ministerijos Mokesčių administracija turi teisę pareikšti prieštaravimą.

Kreditoriai, kurių reikalavimai užtikrinti atskirai (kroat. *razlučni vjerovnici*), reikšdami reikalavimus privalo pateikti informaciją apie savo teises, išieškojimo iš reikalavimo įvykdymo užtikrinimo priemonės pagrindą ir nurodyti skolininko turto dalį, kuria atskirai užtikrintas jų reikalavimas, taip pat nurodyti, ar jie atsikako teisės į reikalavimo patenkinimą iš užtikrinimo priemonės, ar ne.

Kreditoriai, kurie turi teisę reikalauti, kad tam tikra skolininko turto dalis nebūtų įtraukta į bankrutuojančio subjekto turtą (kroat. *izlučni vjerovnici*), reikšdami reikalavimus privalo pateikti informaciją apie savo teises, nurodyti pagrindą, dėl kurio tam tikras turtas neturi būti įtrauktas į bankrutuojančio subjekto turtą, taip pat skolininko turto dalį, kuriai taikoma jų teisė reikalauti neįtraukti tokio turto į bankrutuojančio subjekto turtą.

Šių dviejų kategorijų kreditoriai (kroat. *razlučni vjerovnici* ir *izlučni vjerovnici*), reikšdami reikalavimus, privalo išreikšti savo sutikimą arba prieštaravimą dėl atskaitymo iš turto, kuriuo atskirai užtikrinti jų reikalavimai, sustabdymo arba dėl turto, kurio jie turi teisę reikalauti neįtraukti į bankrutuojančio subjekto turtą, atskyrimo sustabdymo įgyvendinant restruktūrizavimo planą.

Susitarimas su kreditoriais neturi pažeisti kreditorių teisės į reikalavimų patenkinimą iš turto, kuriuo atskirai užtikrinti tokie reikalavimai, išskyrus atvejus, kai tame susitarime nurodyta kitaip. Jeigu susitarime su kreditoriais aiškiai nenurodyta kitaip, jame turi būti nurodyta, kokia tokių kreditorių teisių dalis turi būti sumažinta, kuriam laikotarpiui atidedamas atskaitymas ir kokios kitos nemokumo procesą reglamentuojančios nuostatos taikomos šioms teisėms.

Jeigu kreditorius nepareiškia reikalavimo, tačiau jis yra nurodytas pasiūlyme dėl nemokumo bylos iškėlimo, laikoma, kad toks reikalavimas yra pareiškėtas. Skolininkas ir administratorius (jeigu jis paskirtas) privalo išdėstyti savo požiūrį į kreditorių pareiškėtus reikalavimus. Tokios pastabos pateikiamos Finansų agentūros kompetentingam padaliniui užpildant standartinę formą, kurioje dėl kiekvieno reikalavimo nurodoma ši informacija:

1. reikalavimo numeris pareiškštų reikalavimų lentelėje;
2. kreditorių identifikavimo informacija;
3. pareiškto reikalavimo suma;
4. skolininko ir administratoriaus (jeigu jis paskirtas) pareiškimas dėl reikalavimo pripažinimo arba ginčijimo;
5. ginčijama reikalavimo suma;
6. aplinkybės, patvirtinančios ginčijamo reikalavimo arba jo dalies nepagrįstumą.

Pasibaigus laikotarpiui, per kurį galima išdėstyti požiūrį į pareiškėtus reikalavimus, skolininkas ir administratorius (jeigu jis paskirtas) nebegali ginčyti reikalavimų, kuriuos jie yra pripažinę.

Kreditorius gali ginčyti kito kreditoriaus pareiškštą reikalavimą.

Prieštaravimas dėl reikalavimo teikiamas Finansų agentūros kompetentingam padaliniui užpildant standartinę formą ir jame turi būti nurodyta ši informacija:

1. reikalavimą ginčijančio kreditoriaus identifikavimo informacija;
2. ginčijamo reikalavimo numeris pareiškštų reikalavimų lentelėje;
3. ginčijamą reikalavimą pateikusių kreditoriaus identifikavimo informacija;
4. pareiškto reikalavimo, kuris yra ginčijamas, suma;
5. reikalavimą ginčijančio kreditoriaus pareiškimas;
6. ginčijama reikalavimo suma;
7. aplinkybės, patvirtinančios ginčijamo reikalavimo arba jo dalies nepagrįstumą.

Finansų agentūra sudaro standartinės formos pareiškštų reikalavimų lentelę ir ginčijamų reikalavimų lentelę.

a) Bankroto byla. Reikalavimai reiškiami likvidatoriui užpildant du standartinės formos egzempliorius, prie kurių pridedamos dokumentų, iš kurių kyla reikalavimas arba kurie jį patvirtina, kopijos.

Likvidatorius parengia skolininko darbuotojų ir buvusių darbuotojų visų reikalavimų iki bankroto bylos iškėlimo, kurių sumos turi būti nurodytos neatskaičius mokesčių ir juos atskaičius, sąrašą; turi būti pateikti pasirašyti du pareiškštų reikalavimų egzemplioriai.

Paskesnės eilės kreditorių reikalavimai reiškiami tik specialiu teismo kvietimu. Reiškiant tokius reikalavimus turėtų būti nurodyta, kad jų tenkinimo eilė yra paskesnė, taip pat eilė, kuria kreditorius turi teisę reikalauti tenkinti jo reikalavimą.

Kreditoriai, kurie turi teisę reikalauti neįtraukti tam tikro turto į bankrutuojančio subjekto turtą (kroat. *izlučni vjerovnici*), privalo pranešti likvidatoriui apie savo teisę reikšti tokį reikalavimą ir nurodyti tokios teisės pagrindą, taip pat nurodyti turtą, kurio atžvilgiu taikoma ši teisė, arba savo teisę gauti kompensaciją už teisę reikalauti neįtraukti turto į bankrutuojančio subjekto turtą.

Kreditoriai, kurių reikalavimai užtikrinti atskirai (kroat. *razlučni vjerovnici*), privalo pranešti likvidatoriui apie savo teisę į reikalavimo įvykdymą iš užtikrinimo priemonės ir nurodyti tokios teisės pagrindą, taip pat nurodyti turtą, kuriuo užtikrintas reikalavimas. Jeigu tokie kreditoriai taip pat pareiškia reikalavimą kaip bankroto kreditoriai, jie privalo nurodyti bankroto skolininko turto dalį, kuria atskirai užtikrintas jų reikalavimas, taip pat savo reikalavimo sumą, kuri, kaip numatoma, nebus atlyginta įgyvendinus tokią teisę į reikalavimo užtikrinimą.

Kreditoriai, kurių reikalavimai yra užtikrinti atskirai ir kurie neinformuoja likvidatoriaus apie tokį užtikrinimą, nepraranda teisės įgyvendinti savo teisės į reikalavimo užtikrinimą. Išimtimi laikomi atvejai, kai kreditoriai, kurių reikalavimai yra užtikrinti atskirai, praranda teisę pasinaudoti reikalavimo užtikrinimu ir negali reikalauti bankroto skolininko arba kreditoriaus atlyginti nuostolius arba sumokėti kitokią kompensaciją, jeigu objektas, kuriuo buvo užtikrintas reikalavimas, buvo realizuotas per bankroto procesą jiems nedalyvaujant, o teisę pasinaudoti atskiru reikalavimo užtikrinimu nebuvo įrašyta į viešąjį registrą arba likvidatorius apie ją nežinojo ir negalėjo žinoti.

Pareiškštų reikalavimų sumos ir tenkinimo eilė nagrinėjamos per parengiamąjį posėdį.

Likvidatorius privalo aiškiai nurodyti, ar jis pripažįsta kiekvieną pareiškštą reikalavimą, ar jį ginčija.

Likvidatoriaus, privataus skolininko arba vieno iš bankroto kreditorių ginčijami reikalavimai nagrinėjami atskirai. Teisės reikalauti neįtraukti turto į bankrutuojančio subjekto turtą ir teisės į reikalavimo užtikrinimą nenagrinėjamos.

Laikoma, kad reikalavimas pripažintas, jeigu per parengiamąjį posėdį jį pripažįsta likvidatorius ir jo neginčija bankroto kreditorius arba jeigu pareiškėtas prieštaravimas atmetamas. Jeigu privatus skolininkas ginčija reikalavimą, tai netrukdo jį pripažinti.

Teismas sudaro išnagrinėtų reikalavimų lentelę, kurioje prie kiekvieno pareiškto reikalavimo nurodo pripažintą reikalavimo sumą, jo tenkinimo eilę ir asmenį, kuris užginčijo reikalavimą. Į lentelę įrašomi ir privataus skolininko prieštaravimai dėl reikalavimų. Teismas informaciją apie pripažintus reikalavimus taip pat nurodo įsakomuosiuose vekseliuose ir kituose skolos dokumentuose.

Remdamasis išnagrinėtų reikalavimų lentele teismas priima nutartį, kurioje nurodo pripažintų arba ginčijamų atskirų reikalavimų sumą ir tenkinimo eilę. Šia nutartimi teismas taip pat nurodo pareiškšti ieškinį dėl reikalavimų pripažinimo arba užginčijimo.

Jeigu likvidatorius ginčija reikalavimą, teismas nurodo kreditoriui pareiškšti ieškinį skolininkui dėl ginčijamo reikalavimo pripažinimo.

Jeigu vienas iš bankroto kreditorių ginčija likvidatoriaus pripažintą reikalavimą, teismas nurodo tokiam kreditoriui pareiškšti ieškinį dėl ginčijamo reikalavimo pripažinimo. Tokioje byloje reikalavimą ginčijantis asmuo veikia skolininko vardu ir jo interesais.

Jeigu ginčijami skolininko darbuotojų ir buvusių darbuotojų reikalavimai, ieškinyje dėl ginčijamų reikalavimų pripažinimo reiškiamas pagal teisme taikomas bendrąsias procesines nuostatas ir specialiąsias darbo ginčų nagrinėjimo nuostatas.

Jeigu dėl ginčijamo reikalavimo išduotas vykdomasis raštas, teismas nurodo reikalavimą ginčijančiai šaliai pareiškšti ieškinį, kad įrodytų savo prieštaravimo esmę.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Su kreditoriais atsiskaitoma pagal pinigų srauto principą. Jeigu turimo turto užtenka tik atsiskaičyti iš dalies, į paskesnės eilės kreditorius neatsižvelgiama. Atsiskaitymą vykdo likvidatorius. Prieš kiekvieną atsiskaitymą likvidatorius turi gauti kreditorių komiteto arba teismo (jeigu kreditorių komitetas nesudarytas) sutikimą.

Pirmąją eilę tenkinami didesnio prioriteto reikalavimai apima skolininko darbuotojų ir buvusių darbuotojų reikalavimus, kilusius iš darbo santykių iki bankroto bylos iškėlimo dienos ir reiškiamus dėl visos sumos neatskaičius mokesčių, įstatymuose arba kolektyvinėje sutartyje nurodyto dydžio išeitines išmokas, taip pat reikalavimus, reiškiamus dėl žalos, kilusios susižalojus darbo vietoje arba susirgus profesine liga, atlyginimo.

Antrąją eilę tenkinami didesnio prioriteto reikalavimai apima visus kitus skolininkui reiškiamus reikalavimus, išskyrus prie mažesnio prioriteto reikalavimų priskiriamus reikalavimus.

Patenkinus didesnio prioriteto reikalavimus, prie mažesnio prioriteto reikalavimų priskiriami reikalavimai tenkinami šia eile:

1. palūkanos, priskaičiuotos nuo bankroto kreditorių reikalavimų sumų nuo bankroto bylos iškėlimo;
2. atskirų kreditorių patirtos bylinėjimosi išlaidos;
3. baudos, skirtos už nusikaltimus arba baudžiamuosius nusižengimus, ir su baudžiamuoju procesu susijusios išlaidos;
4. reikalavimai dėl skolininko paslaugų laisvo teikimo;
5. reikalavimai grąžinti paskolas, kuriomis būtų pakeistas bendrovės dalyvio kapitalas arba atitinkamas reikalavimas.

Neįvykdytų reikalavimų terminas sueina iškėlus bankroto bylą.

Reikalavimai, kuriems taikoma naikinamoji sąlyga, kuri įvykdoma iškėlus bankroto bylą, laikomi besąlyginiais reikalavimais tol, kol įvykdoma ši sąlyga.

Bankroto administravimo išlaidos visų pirma apmokamos ir kiti su bankrutuojančio subjekto turto susiję įsipareigojimai visų pirma įvykdomi iš bankrutuojančio subjekto turto. Likvidatorius patenkina reikalavimus iš eilės atsižvelgdamas į tai, kada suėjo jų terminas.

Prieš pradėdamas atsiskaitymą, likvidatorius sudaro reikalavimų, kurie bus tenkinami vykdant atsiskaitymą, sąrašą (atsiskaitymo sąrašas). Skolininko esamų ir buvusių darbuotojų reikalavimai, kylantys iš darbo santykių ir atsiradę iki bankroto bylos iškėlimo, tenkinami išmokant jų sumą neatskaičius mokesčių.

Sąrašė turi būti nurodyta reikalavimų suma ir suma, kuri gali būti išmokėta kreditoriams iš bankrutuojančio subjekto turto.

Kreditorius, kurio reikalavimai yra užtikrinti atskirai ir kuriam skolininkas atsako asmeniškai, turėtų ne vėliau kaip per 15 dienų nuo atsiskaitymo sąrašo paskelbimo pateikti likvidatoriui įrodymų apie teisės pasinaudoti reikalavimo užtikrinimu atsakymą (ir nurodyti tokio reikalavimo sumą) arba apie tai, kad teisė į atskirą reikalavimo užtikrinimą nebuvo įgyvendinta. Jeigu jis laiku nepateikia įrodymų, dalinio atsiskaitymo atveju jo reikalavimai netenkinami.

Dalinio atsiskaitymo atveju reikalavimai su atidedamąja sąlyga tenkinami visiškai. Vykdant atsiskaitymą šiems reikalavimams patenkinti reikalinga turto dalis rezervuojama.

Per galutinį atsiskaitymą iš bankrutuojančio subjekto turto reikalavimai su atidedamąja sąlyga netenkinami, jeigu galimybė, kad numatyta sąlyga bus įvykdyta, yra tokia menka, kad atsiskaitymo metu ji nėra reikšminga. Tokiu atveju per ankstesnius atsiskaitymus tokiam reikalavimui patenkinti rezervuotos sumos įtraukiamos į turtą, iš kurio atliekamas galutinis atsiskaitymas.

Kreditoriams, su kuriais nebuvo atsiskaityta vykdant dalinį atsiskaitymą ir kurie vėliau įvykdo SZ 275 ir 276 straipsniuose nurodytas sąlygas, per kitą atsiskaitymą iš likusio bankrutuojančio subjekto turto išmokama tokia pati suma, kaip ir kitiems kreditoriams. Tik tada galima toliau tenkinti kitų kreditorių reikalavimus.

Galutinis atsiskaitymas pradėdamas užbaigus bankrutuojančio subjekto turto realizavimą. Galutinį atsiskaitymą galima inicijuoti tik gavus teismo sutikimą. Jeigu vykdant galutinį atsiskaitymą visų kreditorių reikalavimai gali būti visiškai patenkinti, likvidatorius perduoda likusį perviršį privačiam skolininkui. Jeigu skolininkas yra juridinis asmuo, likvidatorius perduoda kiekvienam asmeniui, kuris skolininko atžvilgiu turi reikalavimų, tokią perviršio dalį, kurią toks asmuo turėtų teisę gauti, jeigu skolininkas būtų likviduojamas ne dėl bankroto.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

a) Nemokumo procesas. Jeigu kreditoriai pritaria restruktūrizavimo planui, teismas nutartimi pripažįsta pritarimą restruktūrizavimo planui ir patvirtina susitarimą su kreditoriais, išskyrus atvejus, kai:

- vienas iš kreditorių pakankamai tvirtai įrodo, kad pagal restruktūrizavimo planą jis turėtų teisę gauti mažiau nei galėtų pagrįstai tikėtis gauti tuo atveju, jeigu restruktūrizavimas nebūtų vykdomas;
- atsižvelgiant į restruktūrizavimo planą neatrodo tikėtina, kad jį įgyvendinus skolininkas galės tapti mokiui iki einamųjų metų pabaigos ir per dvejus paskesnius kalendorinius metus;
- restruktūrizavimo plane nenurodytas sumų, kurias kreditoriai gautų, jeigu jų reikalavimai nebūtų ginčijami, išmokėjimas; arba
- restruktūrizavimo plane siūloma kapitalizuoti vieno arba daugiau kreditorių reikalavimus ir skolininko dalyviai nėra priėmę nutarimo pritariti tokiai veiklai pagal Bendrovių įstatymą (kroat. *Zakon o trgovačkim društvima*).

Jeigu neįvykdomos susitarimo su kreditoriais patvirtinimo sąlygos, teismas priima nutartį, kurioje nurodo, kad susitarimas su kreditoriais netvirtinamas, ir sustabdo bylos nagrinėjimą.

Patvirtintas susitarimas su kreditoriais turi teisinį poveikį ir byloje nedalyvavusiems, ir joje dalyvavusiems kreditoriams, ir jų užginčyti reikalavimai vėliau pripažįstami.

Skolininkas, kuris gavo pelno iš įsipareigojimų, kurie yra nurašyti pagal patvirtintą susitarimą su kreditoriais, turi išsaugoti tokį gautą pelną iki visų iš susitarimo su kreditoriais kylančių įsipareigojimų įvykdymo termino pabaigos.

Jeigu kreditorius nurašo skolininko įsipareigojimą pagal patvirtintą susitarimą su kreditoriais, nurašyto įsipareigojimo suma pripažįstama kreditoriaus išlaidomis, kurios gali būti atskaitomos apskaičiuojant mokesčius.

b) Bankroto procesas. Iš karto po to, kai užbaigiamas galutinis atsiskaitymas, teismas priima nutartį užbaigti bankroto bylą, kuri pateikiama institucijai, tvarkančiai registrą, kuriame įregistruotas skolininkas. Išregistruoto iš registro skolininko, kuris yra juridinis asmuo, nebelieka, o skolininkas, kuris yra fizinis asmuo, netenka individualią veiklą vykdančio prekybininko, verslininko arba savarankiškai dirbančio asmens statuso.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylų užbaigimo?

Užbaigus bankroto procesą prieš privatų skolininką bankroto kreditoriai gali toliau neribotai siekti savo likusių reikalavimų patenkinimo.

Bankroto kreditoriai gali reikalauti priverstinai įvykdyti skolininko įsipareigojimus, remdamiesi nutartimi dėl jų reikalavimų pripažinimo, jeigu tokie reikalavimai yra pripažinti ir skolininkas jų neužginčijo per parengiamąjį posėdį. Nesėkmingai užginčytas reikalavimas prilygsta neužginčytam reikalavimui.

Likvidatoriaus arba vieno iš kreditorių siūlymu, arba veikdamas *ex officio*, teismas nurodo tęsti procesą, kad būtų toliau atsiskaitoma su kreditoriais, jeigu po paskutinio teismo posėdžio:

1. įvykdomos atsiskaitymo su kreditoriais iš rezervuotų sumų būtinosios sąlygos;
2. iš bankrutuojančio subjekto turto išmokėtos sumos vėl įtraukiamos į bankrutuojančio subjekto turtą;
3. randama turto, kuris sudaro bankrutuojančio subjekto turto dalį.

Teismas nurodo tęsti procesą, kad būtų toliau atsiskaitoma su kreditoriais, nepaisydamas aplinkybės, kad byla yra užbaigta.

Teismas gali nebevykdyti paskesnio atsiskaitymo ir gali pervesti kreditoriams sumą, iš kurios galima vykdyti atsiskaitymą, arba perduoti rastą objektą privačiam skolininkui, jeigu jis mano, kad tai tikslinga atsižvelgiant į nereikšmingą sumos dydį arba į mažą objekto vertę ir į atsiskaitymo proceso tęsimą išlaidas. Teismas gali nustatyti sąlygą, pagal kurią atsiskaitymas tęsiamas tik jeigu iš anksto apmokamos tokio proceso išlaidos.

Užbaigęs vėlesnį atsiskaitymą, teismas priima nutartį užbaigti bankroto bylą.

Kai nurodoma vykdyti paskesnę atsiskaitymą, likvidatorius pagal galutinį sąrašą išdalija sumą, kuria galima laisvai disponuoti, arba sumą, gautą realizavus vėliau rastą bankrutuojančio subjekto turto dalį. Likvidatorius teismui pateikia galutinę ataskaitą.

Kreditoriai, kurių reikalavimai turi būti tenkinami iš bankrutuojančio subjekto turto ir apie kurių reikalavimus likvidatorius sužino:

1. vykdydamas dalinį atsiskaitymą, kai nustatoma atsiskaityti skirta turto dalis;
2. vykdydamas galutinį atsiskaitymą, kai užbaigiamas paskutinis posėdis;
3. vykdydamas paskesnę atsiskaitymą, kai paskelbiamas tokiam atsiskaitymui skirtas sąrašas,

gali reikalauti atsiskaityti tik iš bankrutuojančio subjekto turto, likusio įvykdžius atsiskaitymą.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Kiekvienas kreditorius apmoka savo išlaidas, patirtas per nemokumo ir bankroto procesus, išskyrus atvejus, kai SZ nurodyta kitaip.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugunčijimo ar jų nevykdytumo?

Likvidatorius, veikdamas skolininko vardu, ir bankroto kreditoriai gali pagal SZ nuostatas ginčyti teisinius veiksmus, atliktus prieš iškeliant bankroto bylą, kurie trukdo vienodai atsiskaityti su bankroto kreditoriais (ir dėl to kreditoriai patiria žalos) arba pagal kuriuos vieniems kreditoriams suteikiama viršenybė prieš kitus (kreditorių privilegijavimas). Tokiems teisiniams veiksams prilygsta neveikimas, dėl kurio skolininkas neteko teisės arba kuriuo buvo grindžiami, palaikomi arba užtikrinti jam pareikšti piniginiai reikalavimai.

Teisiniai veiksmai, kuriais kreditoriui suteiktas užtikrinimas arba patenkintas jo reikalavimas, arba sudarytos sąlygos tokiam užtikrinimui arba patenkinimui tokiu būdu ir metu, kuris atitinka kreditoriaus teisių turinį (atitinkamas atsiskaitymas), ir kurie buvo atlikti per paskutinius tris mėnesius iki pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo, gali būti ginčijami, jeigu jų atlikimo metu skolininkas buvo nemokus, o kreditorius apie jo nemokumą žinojo.

Teisiniai veiksmai, kuriais kreditoriui suteiktas užtikrinimas arba patenkintas jo reikalavimas, arba sudarytos sąlygos tokiam užtikrinimui arba patenkinimui pagal jo teisių turinį, gali būti ginčijami, jeigu jie buvo atlikti po pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo ir jeigu tokių veiksmų atlikimo metu kreditorius žinojo apie nemokumą arba apie pasiūlymą iškelti bankroto bylą.

Laikoma, kad kreditorius žinojo apie nemokumą arba apie pasiūlymą iškelti bankroto bylą, jeigu jis žinojo arba turėjo žinoti apie aplinkybes, į kurias atsižvelgiant turėjo būti akivaizdu, kad skolininkas yra nemokus arba kad yra pateiktas pasiūlymas iškelti bankroto bylą.

Laikoma, kad asmenys, kurie tokių veiksmų atlikimo metu buvo užmezgę glaudžius santykius su skolininku, žinojo apie nemokumą ir apie pasiūlymą iškelti bankroto bylą.

Teisiniai veiksmai, kuriais kreditoriui, kuris neturėjo teisės pareikšti reikalavimo arba neturėjo teisės pareikšti reikalavimo tokiu būdu ar tuo metu, suteiktas užtikrinimas arba patenkintas jo reikalavimas, arba sudarytos sąlygos tokiam užtikrinimui arba patenkinimui, gali būti ginčijami:

1. jeigu jie atlikti paskutinį mėnesį prieš pateikiant pasiūlymą iškelti bankroto bylą arba po tokio pasiūlymo pateikimo, arba
2. jeigu jie atlikti antrą arba trečią mėnesį prieš pateikiant pasiūlymą iškelti bankroto bylą ir skolininkas tuo metu buvo nemokus, arba
3. jeigu tokie veiksmai buvo atlikti trečią arba antrą mėnesį prieš pateikiant pasiūlymą iškelti bankroto bylą ir kreditorius veiksmų atlikimo metu žinojo, kad jie bus žalingi bankroto kreditoriams.

Laikoma, kad kreditorius žinojo, jog tokie veiksmai bus žalingi kitiems kreditoriams, jeigu toks kreditorius žinojo arba turėjo žinoti apie aplinkybes, kurios turėjo akivaizdžiai rodyti, kad kreditoriai patirs žalos. Laikoma, kad asmenys, kurie tokių veiksmų atlikimo metu buvo užmezgę glaudžius santykius su skolininku, žinojo, kad bankroto kreditoriai patirs žalos.

Skolininko atlikti teisiniai veiksmai, kuriais tiesiogiai padaroma žalos bankroto kreditoriams, gali būti ginčijami:

1. jeigu jie buvo atlikti per tris mėnesius iki pasiūlymo dėl bankroto bylos iškelimo pateikimo, jeigu skolininkas tokių veiksmų atlikimo metu buvo nemokus ir jeigu kita šalis žinojo apie nemokumą, arba
2. jeigu jie buvo atlikti pateikus pasiūlymą dėl bankroto bylos iškelimo ir jeigu kitas asmuo tokių teisinių veiksmų atlikimo metu žinojo arba turėjo žinoti apie nemokumą arba apie pasiūlymą iškelti bankroto bylą.

Visi skolininko teisiniai veiksmai, dėl kurių skolininkas praranda kurias nors teises arba negali jų įgyvendinti, taip pat veiksmai, dėl kurių gali toliau galioti arba gali būti priverstinai vykdomi skolininkui reiškiama piniginiai reikalavimai, laikomi prilygstančiais veiksams, dėl kurių kreditoriai patiria tiesioginės žalos.

Per paskutinius dešimt metų iki pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo arba vėliau skolininko atlikti teisiniai veiksmai, kuriais buvo siekiama sukelti žalos kreditoriams, gali būti ginčijami, jeigu kita šalis žinojo apie skolininko ketinimą tokių veiksmų atlikimo metu. Preziumuojama, kad kita šalis žinojo apie ketinimą, jeigu ji žinojo, kad skolininkui gresia nemokumas ir kad dėl tokių veiksmų kreditoriai patirs žalos.

Laikoma, jog kreditorius žinojo, kad skolininkui gresia nemokumas ir kad dėl tokių veiksmų kreditoriai patirs žalos, jeigu toks kreditorius žinojo arba turėjo žinoti apie aplinkybes, kurios turėjo aiškiai rodyti, kad skolininkas buvo nemokus ir kad tokie veiksmai bus žalingi kreditoriams.

Skolininko ir jam artimų asmenų sudarytos atlygintinės sutartys gali būti ginčijamos, jeigu jomis kreditoriams padaroma tiesioginės žalos. Tokios sutarties negalima ginčyti, jeigu ji buvo sudaryta anksčiau nei dveji metai iki pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo arba jeigu kita šalis įrodo, kad sutarties sudarymo metu ji nežinojo apie skolininko ketinimus sukelti žalą kreditoriams.

Skolininko teisiniai veiksmai, atlikti neatlygintinai arba už nereikšmingo dydžio atlyginimą, gali būti ginčijami, išskyrus atvejus, kai jie buvo atlikti likus ketveriems metams iki pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo. Veiksmai, susiję su pavienėmis nereikšmingos vertės dovanomis, negali būti ginčijami.

Teisiniai veiksmai, kuriais bendrovės dalyvis pareiškia reikalavimą grąžinti skolą, panaudotą kapitalui apmokėti, arba kokią nors panašų reikalavimą, negalioja:

1. jeigu jais suteiktas užtikrinimas ir jeigu tokie veiksmai buvo atlikti per penkerius metus iki pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo arba vėliau;
  2. jeigu jais užtikrintas atsiskaitymas ir jeigu tokie veiksmai buvo atlikti likus ne daugiau kaip metams iki pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo arba vėliau.
- Teisiniai veiksmai, kuriais bendrovės neskelbiamajam akcininkui grąžintas visas įnašas arba jo dalis, arba kuriais visiškai arba iš dalies atsisakyta reikalauti tokio akcininko padengti jam tenkančią patirtų nuostolių dalį, gali būti ginčijami, jeigu sutartis, kuria tokie veiksmai grindžiami, buvo sudaryta paskutiniais metais prieš pateikiant pasiūlymą iškelti bendrovei bankroto bylą arba vėliau. Ši nuostata taikoma ir tais atvejais, kai neskelbiamasis akcininkas pagal sutartį likviduojamas.

Kai įvykdomas atitinkamas atsiskaitymas, skolininko mokėjimai vekseliu negali būti išreikalauti iš gavėjo, jeigu pagal įstatymą dėl perleidžiamųjų priemonių, gavėjas, atsisakęs priimti mokėjimą, prarastų galimybę reikšti reikalavimą kitiems skolininkams.

Laikoma, kad veiksmai buvo atlikti tuo metu, kai atsirado jų teisinis poveikis.

Jeigu tam, kad teisinis veiksmas turėtų teisinę galią, būtinas įrašas viešojoje apskaitos knygoje, registre arba žurnale, laikoma, kad teisinis veiksmas atliktas tuomet, kai įvykdomos kitos išankstinės galiojimo sąlygos, skolininko valios išreiškimas padaryti tokį įrašą tampa privalomas ir kita šalis pateikia prašymą padaryti įrašą apie teisinius pokyčius. Ši nuostata taikoma ir prašymams padaryti įrašą iš anksto siekiant užtikrinti teisę į teisinius pokyčius.

Jeigu teisiniam veiksmui taikoma tam tikra sąlyga arba terminas, atsižvelgiama į jo įvykdymo momentą, o ne į sąlygos įvykdymo arba termino suėjimo momentą.

Galima ginčyti teisinius veiksmus, kuriems atlikti gautas vykdomasis raštas, ir teisinius veiksmus, atliktus per vykdomą procesą.

Jeigu skolininkas už tam tikrų veiksmų atlikimą priėmė tokios vertės atlyginimą, kokios vertės turtas tiesiogiai tapo jo turto dalis, tokius teisinius veiksmus galima ginčyti tik jeigu buvo padaryta tyčinė žala.

Likvidatorius gali skolininko vardu ginčyti skolininko teisinius veiksmus, gavęs teismo sutikimą. Atitinkamas ieškinyis reiškiamas asmeniui, kurio atžvilgiu atlikti ginčijami veiksmai.

Likvidatorius gali reikšti ieškinius, kuriais ginčijami teisiniai veiksmai, pusantrų metų nuo bankroto bylos iškelimo.

Kiekvienas bankroto kreditorius gali savo vardu ir sąskaita pareikšti ieškinį, kuriuo ginčijami teisiniai veiksmai, jeigu:

– likvidatorius nepareiškė ieškinio, kad užginčytų teisinius veiksmus, per SZ 212 straipsnio 3 dalyje nurodytą laikotarpį, – per tris mėnesius nuo SZ 212 straipsnio 3 dalyje nurodyto laikotarpio pabaigos;

– likvidatorius atsiima ieškinį, kuriuo ginčijami teisiniai veiksmai – per tris mėnesius nuo galutinės nutarties, kuria patvirtintas ieškinio atsiėmimas, paskelbimo teismo elektroninėje skelbimų lentoje (kroat. *e-Oglasna ploča suda*);

– jis anksčiau yra paprašęs likvidatoriaus padaryti pareiškimą ir likvidatorius yra pareiškęs, kad jis nereikš ieškinių siekdamas užginčyti teisinius veiksmus, – per tris mėnesius nuo likvidatoriaus pareiškimo paskelbimo teismo elektroninėje skelbimų lentoje;

– jis anksčiau yra paprašęs likvidatoriaus padaryti pareiškimą, bet likvidatorius per tris mėnesius nėra pareiškęs, ar jis reikš ieškinį siekdamas užginčyti teisinius veiksmus, – per tris mėnesius nuo prašymo padaryti tokį pareiškimą paskelbimo.

Jeigu patenkinamas prašymas panaikinti teisinius veiksmus, užginčyti teisiniai veiksmai neturi teisinio poveikio bankrutuojančio subjekto turtui ir kita šalis privalo grąžinti visą materialinę naudą, kurią ji gavo dėl sudaryto užginčyto sandorio, kad ši būtų įtraukta į bankrutuojančio subjekto turtą, išskyrus atvejus, kai SZ nurodyta kitaip. Pasiūlymą dėl priverstinio vykdymo remiantis sprendimu, kuriuo patenkintas ieškinyis, kuriuo buvo užginčyti teisiniai veiksmai, gali pateikti likvidatorius skolininko vardu ir sąskaita arba bankrutuojančio subjekto turto sąskaita ir bankroto kreditorius savo vardu ir bankroto skolininko arba bankrutuojančio subjekto turto naudai.

Asmuo, neatlygintinai arba už nereikšmingo dydžio atlyginimą priėmęs tam tikrą įsipareigojimų įvykdymą, privalo grąžinti, ką yra gavęs, tik jeigu jis dėl to praturtėjo, išskyrus atvejus, kai jis žinojo arba turėjo žinoti, kad toks įsipareigojimų įvykdymas bus žalingas kreditoriams.

Galutinis sprendimas, priimtas dėl ieškinio, kuriuo užginčyti teisiniai veiksmai, taikomas bankroto skolininkui, bankrutuojančio subjekto turtui ir visiems bankroto kreditoriams, išskyrus atvejus, kai SZ nurodyta kitaip.

Jeigu teismas patenkina prašymą panaikinti teisinius veiksmus, kita šalis privalo grąžinti visą materialinę naudą, kurią ji gavo dėl užginčyto sandorio, kad ji būtų įtraukta į bankrutuojančio subjekto turtą. Kai ši nauda vėl įtraukiama į bankrutuojančio subjekto turtą, kreditoriai, kurie yra ieškovai, turi pirmumo teisę, kad jų reikalavimai būtų patenkinti iš tokios naudos proporcingai jų pripažintų reikalavimų sumai.

Skolininko teisiniai veiksmai byloje gali būti ginčijami bet kurio metu.

Teisinis veiksmas gali būti ginčijamas pareiškiant ieškinį net kitos šalies įpėdiniui arba kitam universaliai teisių perėmėjui.

Teisinis sandoris gali būti ginčijamas pareiškiant ieškinį kitiems kitos šalies teisių perėmėjams:

1. jeigu įgijimo metu teisių perėmėjas žinojo apie aplinkybes, kuriomis grindžiamas jo teisių perdavėjo turto įgijimo negaliojimas;
2. jeigu įgijimo metu teisių perėmėjas buvo užmezgęs glaudžius santykius su skolininku, išskyrus atvejus, kai jis gali įrodyti, kad tuo metu jis nežinojo apie aplinkybes, kuriomis grindžiamas jo teisių perdavėjo turto įgijimo negaliojimas;
3. jeigu tai, kas buvo įgyta, buvo perduota teisių perėmėjui neatlygintinai arba už nereikšmingo dydžio atlyginimą.

Iškėlus bankroto bylą atlikti teisiniai veiksmai, kurie lieka galioti pagal pasitikėjimo viešaisiais registrais užtikrinimo nuostatas, gali būti ginčijami pagal nuostatas dėl teisių veiksmų, atliktų iki bankroto bylos iškelimo, užginčijimo.

Paskutinis naujinimas: 04/12/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Nemokumas - Italija

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Nemokumo bylą galima inicijuoti komercinės veiklos vykdytojams (asmenims arba įmonėms), jeigu jie turi bent vieną iš šių požymių:

- a) 300 000 EUR arba didesnį turtą per trejus metus iki prašymo dėl nemokumo arba kompromiso pateikimo;
- b) 200 000 EUR arba didesnes bendras metines pajamas kiekvienais metais iš trejų metų iki prašymo dėl nemokumo arba kompromiso pateikimo;
- c) 500 000 EUR arba didesnę bendrą skolą (prašymo dėl nemokumo arba kompromiso pateikimo dieną, neatsižvelgiant į skolos atsiradimo datą).

2 Kokios yra nemokumo bylos iškelimo sąlygos?

a) nemokumo bylai inicijuoti reikia, kad įmonė būtų nemoki; inicijuoti bylą gali prašyti:

- skolininkas;
- kreditorius;
- prokuroras;

b) susitarimui su kreditoriais (*concordato preventivo*) reikia, kad įmonei būtų kilę sunkumų (t. y. ji turi patirti finansinių sunkumų, kurie nėra tokie sunkūs, kad sukeltų nemokumą); šio susitarimo gali prašyti tik skolininkas.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Nemokaus skolininko turtą sudaro visas turtas, išskyrus šį:

- 1) griežtai asmeninę nuosavybę ir teises;
- 2) išlaikymo išmokas, darbo užmokestį, pensijas, atlyginimus ir kitas nemokių skolininkų darbo pajamas tokia apimtimi, kuri reikalinga sau ir šeimai išlaikyti;
- 3) pajamas iš nemokaus skolininko vaikų turto, prieinamo jam pagal teisės aktus, turtą, esantį fonduose, atskirtuose šeimos poreikiams (*fondo patrimoniale*), ir pajamas iš jų, išskyrus Civilinio kodekso 170 straipsnyje numatytus atvejus;
- 4) daiktus, kurie pagal įstatymą negali būti areštuojami.

Į nemokaus skolininko turtą taip pat įtraukiamas visas turtas, kurį nemokus skolininkas įgijo po bylos inicijavimo, tačiau neįtraukiami įsipareigojimai, priimti tam turtui įgyti ir išlaikyti.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Nemokumo administratorius turi įgaliojimus ir pareigą valdyti turtą, jį parduoti ir paskirstyti pajamas kreditoriams.

Nemokumo administratorius gali pateikti nemokiam skolininkui klausimus informacijai atskleisti, o skolininkas gali ginčyti nemokumo administratoriaus ir teismo paskirto bankroto administratoriaus vykdomas priemones, tačiau tik tuo atveju, jeigu jos buvo patvirtintos pažeidžiant įstatymą (taigi, priemonių negalima ginčyti vien siekiant paspartinti procesą).

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Bet kas, turintis sumokėti pinigų sumą nemokumo administratoriui, gali šią skolą įskaityti reikalavimu (*controcredito*) toje pačioje byloje, tačiau tik tuo atveju, jei ir skola, ir reikalavimas atsirado prieš bylos inicijavimą.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Administratorius gali nuspręsti, ar sutartys, galiojusios nemokumo proceso inicijavimo metu, bus toliau vykdomos, ar nutraukiamos.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių išskeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Po nemokumo bylos inicijavimo kreditoriai teisinių veiksmų gali imtis tik tuo atveju, jeigu administratorius nesiima veiksmų, t. y. tokių veiksmų nesiima tyčia arba dėl aplaidumo.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškelimo metu, nagrinėjimui?

Kreditoriaus pareikštus ieškinius asmeniui, kuris vėliau paskelbiamas nemokiu, gali toliau ginti tik administratorius.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo byloje elementai?

Kreditorių komitetą sudaro trys arba penki kreditoriai; jis turi nemažus įgaliojimus:

– duoda leidimus sandoriams, kompromisams, ieškinių atsisakymui, trečiųjų šalių teisių pripažinimui, hipotekos atšaukimui, vertybinių popierių grąžinimui, obligacijų atsisakymui, paveldėto turto ir dovanų priėmimui ir visiems kitiems specialaus administravimo atvejams;

– kreipiasi į teismą, kad jis pakeistų administratorių;

– tvirtina likvidavimo planą;

– duoda leidimą administratoriui perimti nemokumo paskelbimo dieną galiojusias sutartis;

– dalyvauja sudarant nemokaus skolininko turto aprašą;

– vertina visus su procesu susijusius dokumentus;

– duoda leidimą administratoriui į turtą neįtraukti arba nelikviduoti vieno ar daugiau turto objektų, jeigu likvidavimas atrodo akivaizdžiai nepalankus;

– kreipiasi į teismo paskirtą bankroto administratorių, kad jis sustabdytų turto pardavimą.

Be jau minėtų aktyvių administravimo įgaliojimų, kreditorių komitetas reiškia nuomones dėl teismo paskirto administratoriaus arba teismo vykdomų priemonių, t. y.:

– leidimo apsaugotiems kreditoriams parduoti kaip užstatą turimą turtą;

– leidimo teismo paskirtam bankroto administratoriui toliau vykdyti įmonės veiklą (tolesniam veiklos vykdymui turi pritarti kreditorių komitetas);

– leidimo teismo paskirtam bankroto administratoriui nuomoti verslą (nuomai turi pritarti kreditorių komitetas).

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Administratorius (gavęs išankstinį leidimą) gali:

– toliau vykdyti įmonės veiklą;

– nuomoti verslą;

– parduoti visą turtą ir pajamas paskirstyti kreditoriams;

– nuspręsti neparduoti mažos vertės turto.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę išskelus nemokumo bylą?

Bet kuris kreditorius gali kreiptis į teismą, kad skolininkas būtų paskelbtas nemokiu. Kreditoriui nebūtina turėti vykdomojo rašto; svarbu, kad reikalavimas būtų pagrįstas dokumentiniais įrodymais.

Visi kreditoriai (taigi, įskaitant ir tuos, kurie kreipėsi dėl skolininko pripažinimo nemokiu ir to pripažinimo pasiekė) inicijavus nemokumo bylą turi prašyti užregistruoti jų reikalavimus.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Kreditoriai savo reikalavimus gali pateikti be teisinio atstovo.

Jų prašymuose turi būti pateikti dokumentiniai reikalavimo įrodymai, prašymai turi būti pateikiami elektroniniu būdu (naudojant sertifikuotą elektroninį paštą).

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Turto pardavimo pajamos visiems kreditoriams paskirstomos prioriteto tvarka. Teisės nuostatomis prioritetinės teisės priskiriamos daugeliui reikalavimų (hipotekoms, vertybiniams popieriams, bendriesiems arba specialiesiems pirmajai reikalavimams), kuriuos galima patenkinti iš tam tikro arba viso turto. Jeigu (kaip beveik visada būna) turto realizavimo pajamų visiems reikalavimams patenkinti neužtenka, jie paskirstomi ne proporcingai reikalavimo sumai, o Civiliniame kodekse išdėstyta prioriteto tvarka.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Nemokumo byla baigiama, kai:

– nėra pateikta reikalavimų;

– visi reikalavimai yra patenkinti;

– paskirstytos visos turto pardavimo pajamos;

– nustatyta, kad nėra parduotino turto ar kitų pajamų.

Kai nemokumo byla baigiama, nemokus skolininkas vėl įgyja teisę inicijuoti teisinius veiksmus ir į juos reaguoti ir gali įgyti turtą be administratoriaus žinios.

Kompromisas su kreditoriais sudaromas, kai skolininko ir kreditorių susitarimas yra patvirtintas, tačiau kai susitarime reikalaujama realizuoti turtą (*concordato liquidatorio*), tęsiama pardavimo procedūra, todėl procedūra baigiama tik tada, kai visas turtas yra parduotas, o pajamos yra paskirstytos kreditoriams.

Kai sudaromas kompromisas su kreditoriais, nemokus skolininkas atleidžiamas nuo visų skolų.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Kai nemokumo byla užbaigiama, kreditoriai gali pareikšti skolininkui ieškinį dėl likusios skolos (t. y. skolos dalies, kurios negrąžino administratorius)

išieškojimo, jeigu nebuvo įvykdyta atleidimo nuo skolų procedūra – įvykdžius šią procedūrą, kreditoriai negali pareikšti nemokiam skolininkui jokių reikalavimų.

Kai sudaromas kompromisas su kreditoriais, kreditoriai negali pareikšti skolininkui jokių reikalavimų. Tačiau jeigu skolininkas neįvykdo savo įsipareigojimų,

kreditoriai gali prašyti nutraukti kompromisą; prašymas turi būti pateikiamas per vienerius metus.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Nemokumo bylos išlaidos padengiamos iš paties proceso lėšų – jos apmokamos iš turto pardavimo pajamų.

Jeigu turto nėra, administratoriaus atlyginimą ir jo patirtas išlaidas apmoka valstybė.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugunčijimo ar jų nevykdytinumo?

Nemokaus skolininko teisinius veiksmus, atliktus iki nemokumo bylos inicijavimo, galima panaikinti, jeigu jie buvo atlikti per tam tikrą laikotarpį (per vienerius metus arba per šešis mėnesius) iki bylos inicijavimo.

Nemokaus skolininko teisiniai veiksmai, atlikti po nemokumo bylos inicijavimo, yra niekiniai.

Specialaus administravimo veiksmai, atlikti galiojant kompromisams su kreditoriais ir be teismo leidimo, yra niekiniai.

Paskutinis naujinimas: 29/10/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Nemokumas - Kipras

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Bankrotas (gr. *ptóchevis*). Nutartis dėl bankroto (gr. *diátagma ptóchevisis*) priimama tik dėl nemokaus fizinio asmens.

Likvidavimas (gr. *ekkathárisis*). Nutartis dėl likvidavimo (gr. *diátagma ekkathárisis*) priimama dėl bet kurio juridinio asmens. Savanoriškas likvidavimas (gr. *ekoúsia ekkathárisis*) ne teismo tvarka arba prižiūrint teismui taip pat taikomas juridiniams asmenims.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

Bankrotas. Teisės normos dėl fizinių asmenų bankroto nustatytos Bankroto įstatyme (gr. *perí Ptóchevisis Nómos*, 5 skyrius), kuris per pastaruosius dvejus metus buvo iš esmės pakeistas siekiant atsižvelgti į pasikeitusią ekonominę ir socialinę padėtį.

Prašymą dėl bankroto gali pateikti kreditorius arba pats skolininkas, jeigu skolos viršija 15 000 EUR, ir jeigu yra atliktas bankroto veiksmas ir skolininkas asmeniškai buvo Kipre arba nuolat gyveno arba vykdė veiklą Kipre, arba buvo veiklą Kipre vykdančios įmonės arba bendrijos narys.

Skolininkas atlieka bankroto veiksmą (gr. *práxi ptóchevisis*), be kita ko, tokiais atvejais:

- kreditorius gauna galutinį sprendimą dėl skolininko dėl bet kokios sumos, ir skolininkas jos nesumoka;
- skolininkas pateikia deklaraciją, kad nebegali sumokėti savo skolų;
- skolininkas pateikia prašymą dėl bankroto;
- asmeninis skolų grąžinimo planas, kurio šalis buvo skolininkas, laikomas neįvykdytu arba panaikintu pagal Įstatymo dėl fizinių asmenų nemokumo (gr. *perí Aferenygótitas Fysikón Proσόpon Nómos*) nuostatas.

Bendrovių likvidavimas. Bendrovė gali būti likviduojama todėl, kad negali sumokėti savo skolų arba specialiu bendrovės sprendimu dėl likvidavimo, išparduodant jos turtą ir grąžinant visas skolas ar jų dalį. Jeigu bendrovė negali apmokėti savo skolų, gali būti priimamas įsakymas dėl likvidavimo. Mokėtina skolų suma turi būti didesnė nei 5 000 EUR. Prašymą dėl likvidavimo teismui pateikia kreditorius arba akcininkai.

Savanoriškas likvidavimas

Savanoriškas likvidavimas gali būti trijų rūšių:

kreditorių inicijuotas savanoriškas likvidavimas (gr. *ekoúsia ekkathárisis apó pistotés*). Tai yra likvidavimas neteisine tvarka, jeigu bendrovė yra **nemoki** ir jos valdyba nusprendžia ją likviduoti. Kreditorių inicijuotas savanoriškas likvidavimas pradedamas sušaukiant kreditorių susirinkimą, siekiant apsvarstyti specialų sprendimą dėl savanoriško likvidavimo, kurį priėmė bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas;

narių inicijuotas savanoriškas likvidavimas (gr. *ekoúsia ekkathárisis apó méll*). Tai taip pat yra likvidavimas neteisine tvarka, inicijuojamas specialiu visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu, kai bendrovė yra **moki**;

savanoriškas likvidavimas prižiūrint teismui (gr. *ekoúsia ekkathárisis ypó tin epoptefa tou Dikastírou*). Kai bendrovė priima sprendimą dėl savanoriško likvidavimo, teismas gali priimti nutartį, kad bendrovė turi būti likviduojama prižiūrint teismui.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Bankrotas. Bankrutuojančio asmens turtą sudaro visas jam bankroto bylos iškėlimo metu priklausantis arba suteiktas turtas arba turtas, kurį bankrutuojantis asmuo įsigyja arba kuris pereina jam, išskyrus turtą, kuris yra būtinas bankrutuojančio asmens ir jo šeimos išgyvenimui.

Turtas, įsigytas po bankroto bylos iškėlimo ir prieš bankroto įvykdymo patvirtinimą arba bankroto panaikinimą yra bankrutuojančio asmens turto dalis.

Likvidavimas. Likviduojamas turtas yra turtas, kuris priklausė bendrovei iki nutarties dėl likvidavimo priėmimo arba iki specialaus sprendimo dėl savanoriško likvidavimo priėmimo dienos.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Bankrotas. Jeigu priimama nutartis dėl bankroto, bankrutuojančio asmens turtą pradeda administruoti oficialus bankroto administratorius (gr. *epísimos paralíptis*). Vėliau administratoriumi (gr. *diacheirístis*) gali būti paskirtas bet kuris licenciją turintis nemokumo administratorius (gr. *adeiodotíménos sýmoulos aferenygótitas*). Administratoriaus užduotis – parduoti bankrutuojančio asmens turtą ir paskirstyti iš jo pardavimo gautas pajamas kreditoriams. Jeigu oficialus bankroto administratorius arba nemokumo administratorius imasi vykdyti administratoriaus pareigas, bankrutuojantis asmuo išlaiko viso turimo turto nuosavybės teisę, tačiau nuo bankroto bylos iškėlimo dienos jį valdo tik administratorius.

Likvidavimas. Kai priimama nutartis dėl likvidavimo, jeigu kreditoriai nepaskiria likvidatoriaus, oficialus bankroto administratorius automatiškai tampa likvidatoriumi (gr. *ekkatharístis*), nebent licenciją turintis nemokumo administratorius oficialaus bankroto administratoriaus teismui pateiktu prašymu arba po kreditorių susirinkimo ir bendrovės dalininkų priimto sprendimo paskiriamas likvidatoriumi. Likvidatoriaus užduotis – parduoti likviduojamos bendrovės turtą ir paskirstyti iš jo gautas pajamas kreditoriams ir dalininkams. Kai oficialus bankroto administratorius arba nemokumo specialistas pradeda eiti likviduojamo juridinio asmens turto likvidatoriaus pareigas, nors bendrovė išlaiko viso savo turto nuosavybės teisę, nuo tos dienos, kai pradedama likvidavimo procedūra, turtą valdo likvidatorius, siekdamas jį parduoti.

Savanoriškas likvidavimas. Jeigu bendrovė likviduojama savanoriškai, nuo pirmosios likvidavimo procedūros dienos bendrovė nutraukia savo veiklą, išskyrus tą veiklos dalį, kuri yra būtina siekiant naudingai likviduoti bendrovę. Likvidatoriaus užduotis – parduoti likviduojamos bendrovės turtą ir paskirstyti pajamas kreditoriams ir dalininkams.

Kreditorių inicijuotas savanoriškas likvidavimas. Kreditoriai ir bendrovė atskiruose susirinkimuose paskiria nemokumo specialistą, kurį jie nori paskirti bendrovės likvidatoriumi, tačiau jeigu abu susirinkimai nesutaria, likvidatoriumi paskiriamas kreditorių paskirtas nemokumo specialistas.

Narių inicijuotas savanoriškas likvidavimas. Bendrovė visuotinio susirinkimo sprendimu likvidatoriumi paskiria licenciją turintį nemokumo specialistą, kuris prisiima atsakomybę už bendrovės reikalų tvarkymą ir jos turto paskirstymą. Paskyrus likvidatorių, nutrūksta direktorių įgaliojimai, išskyrus tuos įgaliojimus, kuriuos patvirtina bendrovės visuotinis susirinkimas arba likvidatorius.

Savanoriškas likvidavimas prižiūrint teismui. Priimdamas nutartį dėl likvidavimo prižiūrint teismui, teismas gali šioje arba kitoje nutartyje nurodyti paskirti dar vieną likvidatorių. Teismo paskirtas likvidatorius turi tokius pačius įgaliojimus, pareigas ir jo padėtis yra tokia pat kaip ir specialiu sprendimu arba kreditorių sprendimu paskirto likvidatoriaus.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Bankrotas. Teisės aktuose numatyta, kad gali būti remiamasi savitarpio įskaitymu, jeigu bankrutuojantis asmuo ir bet kuris kitas asmuo iki nutarties dėl bankroto priėmimo turi tarpusavio kreditų ar skolų arba kitų tarpusavio sandorių, nebent kredito suteikimo metu kitas asmuo žinojo apie bankrutuojančio asmens atliekamą bankroto veiksmą.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Bankrotas. Esamos teisėtoms sutartims, kurių šalis yra bankrutuojantis asmuo, lieka toliau galioti, o bankrutuojantis asmuo ir toliau lieka asmeniškai atsakingas už jų sąlygų vykdymą.

Likvidavimas. Esamos teisėtos sutartys, kurios šalys yra likviduojama bendrovė, lieka toliau galioti. Tas pats taikoma teisėtoms sutartims, kurias yra sudariusios savanoriškai likviduojamos bendrovės.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Bankrotas. Jeigu ieškiny bankrutuojančiam asmeniui pareiškiamas po nutarties dėl bankroto priėmimo, kad ieškiny būtų nagrinėjamas, būtina gauti teismo leidimą.

Likvidavimas. Jeigu ieškiny likviduojamai bendrovei pareiškiamas po nutarties dėl likvidavimo priėmimo, prieš nagrinėjant ieškinį turi būti gautas teismo leidimas.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškėlimo metu, nagrinėjimui?

Bankrotas. Ieškiniai bankrutuojančiam asmeniui, kurie jau nagrinėjami, paprastai nagrinėjami toliau, nesant reikalo prašyti teismo leidimo toliau juos nagrinėti.

Likvidavimas. Likviduojamai bendrovei iškelti jau nagrinėjami ieškiniai gali būti toliau nagrinėjami tik gavus teismo leidimą. Tokius ieškiny priklauso palaikyti tik oficialiam bankroto administratoriui arba bendrovės likvidatoriui.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Bankrotas. Siekdamas dalyvauti *bankroto* byloje, kreditorius turi užpildyti skolą įrodančias formas (gr. *epalíthevsi chréous*) ir pateikti visus patvirtinančius įrodymus. Oficialus bankroto administratorius arba nemokumo specialistas, kuris atlieka administratoriaus pareigas, priima sprendimą dėl to, ar priimti, ar atmesti įrodymus. Vėliau kreditoriams Bankroto įstatyme nustatyta pirmenybės tvarka išmokami dividendai. Užregistravus kreditorių įrodymus, jie gali dalyvauti oficialaus bankroto administratoriaus arba bendrovę likviduojančio nemokumo specialisto šaukiamuose susirinkimuose.

Likvidavimas. Siekdamas dalyvauti likvidavimo procedūroje, kreditorius privalo užpildyti skolos įrodymo formas ir pateikti visus patvirtinančius įrodymus. Taikomos tos pačios procedūros kaip ir bankroto atveju, išskyrus tai, kad šiuo atveju dividendai paskirstomi pagal Bendrovių įstatymą (gr. *perí Etaireión Nómos*, 113 skyrius).

Tas pats taikoma savanoriškam likvidavimui, visų pirma savanoriškam kreditorių likvidavimui, jeigu kreditoriai dalyvauja tiesiogiai nuo pat procedūros pradžios, kai jų susirinkimas šaukiamas pasirinktam likvidatoriui siūlyti.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turto?

Bankrotas. Administratorius turi įgaliojimus ir teisę parduoti nekilojamąjį turtą bet kuriuo būdu, kuris, jo nuomone, yra tinkamas, ir veikdamas procedūros interesais. Vėliau kreditoriams Bankroto įstatyme nustatyta pirmenybės tvarka išmokami dividendai. Jeigu turtas įkeistas hipoteka, teismas turi priimti nutartį.

Likvidavimas. Likviduojamos bendrovės likvidatorius gali parduoti bendrovės nekilojamąjį turtą bet kuriuo būdu, kuris, jo nuomone, atitinka procedūros interesus. Vėliau kreditoriams Bendrovių įstatyme nustatyta pirmenybės tvarka išmokami dividendai. Jeigu turtas įkeistas hipoteka, teismas turi priimti nutartį. Tos pačios taisyklės taikomos savanoriškam likvidavimui.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę išskėlus nemokumo bylą?

Bankrotas. Jeigu yra priimama nutartis dėl bankroto, kreditoriai gali pateikti iki bankroto dienos arba nutarties dėl likvidavimo priėmimo dienos atsiradusios skolos įrodymus, susijusius su reikalavimais sumokėti fiksuotą sumą. Reikalavimai, atsiradę po nutarties dėl bankroto priėmimo, bankroto byloje nenagrinėjami, ir kreditoriai privalo imtis veiksmų prieš patį bankrutuojantį asmenį.

Likvidavimas. Priėmus nutartį dėl likvidavimo arba specialų sprendimą dėl savanoriško likvidavimo, kreditoriai gali pateikti skolų, atsiradusių iki nutarties dėl likvidavimo arba specialaus sprendimo priėmimo dienos, įrodymus, susijusius su reikalavimais sumokėti fiksuotą sumą. Reikalavimai, atsiradę po nutarties dėl likvidavimo arba specialaus sprendimo priėmimo, per likvidavimo procedūrą nenagrinėjami, ir kreditoriai privalo imtis veiksmų prieš pačią likviduojamą bendrovę.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Bankrotas. Kai yra priimama nutartis dėl bankroto, kiekvienas kreditorius per 35 dienas nuo nutarties paskelbimo dienos privalo raštu oficialiam bankroto administratoriui arba administratoriui pateikti skolos įrodymus. Pateikiant įrodymus privaloma pateikti išsamią informaciją apie skolą, nurodyti visus garantus ir tai, ar kreditorius turi užtikrinimą. Oficialus bankroto administratorius arba administratorius privalo raštu per 10 dienų priimti arba atmesti įrodymus dividendų tikslais. Kreditorius arba garantas, kurio netenkina oficialaus bankroto administratoriaus arba administratoriaus sprendimas, gali jį ginčyti teisme per 21 dieną.

Likvidavimas. Jeigu priimama nutartis dėl likvidavimo, kiekvienas kreditorius per 35 dienas nuo nutarties paskelbimo dienos privalo oficialiam bankroto administratoriui arba likvidatoriui raštu pateikti skolos įrodymus. Pateikiant įrodymus privaloma pateikti išsamią informaciją apie skolą, nurodyti visus garantus ir tai, ar kreditorius turi užtikrinimą. Oficialus bankroto administratorius arba likvidatorius per 10 dienų privalo raštu priimti arba atmesti įrodymus dividendų tikslais. Kreditorius arba garantas, kurio netenkina oficialaus bankroto administratoriaus arba likvidatoriaus sprendimas, gali jį ginčyti teisme per 21 dieną. Tos pačios taisyklės taikomos savanoriškam likvidavimui.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Bankrotas. Paskirstant bankrutuojančio asmens turtą, skolos išrikiuojamos po lygiai ir proporcingai kiekvienai kategorijai (pagal taisyklę „*pari passu*“), nebent turto pakanka sumokėti visas skolas. Reikalavimų eilė nustatoma taip:

- faktinės administravimo išlaidos ir administratoriaus užmokestis;
- oficialiam bankroto administratoriui mokėtini mokėjimai;
- kreditoriaus, kuris pateikė prašymą, patirtos išlaidos;
- skolos, kurioms teikiama pirmenybė;
- neužtikrintos skolos.

Likvidavimas. Paskirstant likviduojamo asmens turtą, skolos išskirstomos po lygiai, proporcingai kiekvienai kategorijai (pagal taisyklę „*pari passu*“), nebent turto pakanka visoms skoloms grąžinti. Reikalavimų eilė nustatoma taip:

- faktinės likvidavimo išlaidos ir likvidatoriaus užmokestis;
- oficialiam bankroto administratoriui arba likvidatoriui mokėtini mokėjimai;
- kreditoriaus, kuris yra pareiškėjas, patirtos išlaidos;
- skolos, kurioms teikiama pirmenybė;
- trumpalaikės skolos;
- skolos kreditoriams, kurių reikalavimai neužtikrinti.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Bankrotas. Bankrutuojantis asmuo gali pateikti oficialiam bankroto administratoriui arba administratoriui siūlymą sudaryti susitarimą su kreditoriais (gr. *symvivasmós*). Šaukiamas kreditorių susirinkimas, kuriame visų skolą jiems įrodžiusių kreditorių, kurių reikalavimų vertė sudaro 3/4 bankrutuojančio asmens įsipareigojimų, turi patvirtinti schemą. Jeigu kreditoriai sutinka su pasiūlymu, bankrutuojantis asmuo arba oficialus bankroto administratorius ar administratorius prašo teismo jį patvirtinti. Teismo patvirtinimas yra privalomas visiems savo reikalavimus įrodžiusiems kreditoriams. Jeigu yra laikomasi susitarimo su kreditoriais sąlygų, laikoma, kad įrodytos skolos grąžintos visos.

Bankroto procedūra visiškai užbaigiama, kai yra panaikinama nutartis dėl bankroto.

Likvidavimas. Likvidavimo procedūra visiškai užbaigiama po galutinio likvidavimo arba panaikinus nutartį dėl likvidavimo.

Savonoriško likvidavimo procedūra užbaigiama, o likviduojama bendrovė galutinai likviduojama praėjus trimis mėnesiams nuo tos dienos, kai oficialiam bankroto administratoriui pateikiamos bendrovės galutinės finansinės ataskaitos, kurios parengiamos užbaigus likvidavimą ir paskirsčius bendrovės turtą. Tačiau, jeigu asmuo yra teisiškai suinteresuotas atgaivinti bendrovę, kuri buvo likviduota savonoriškai arba teismo nutartimi, jis gali tai padaryti per dvejus metus nuo likvidavimo, pateikdamas šiuo klausimu prašymą teismui.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Bankrotas. Jeigu nutartis dėl bankroto panaikinama ir kreditoriai davė savo sutikimą dar negavę visų mokėjimų, tokie kreditoriai turi teisę reikalauti sumų, kurios liko nesumokėtos po nutarties panaikinimo.

Likvidavimas. Jeigu nutartis dėl likvidavimo panaikinama ir kreditoriai davė savo sutikimą dar negavę visų mokėjimų, jie turi teisę reikalauti sumų, kurios liko nesumokėtos po nutarties panaikinimo.

Jeigu asmuo yra teisiškai suinteresuotas atgaivinti bendrovę, kuri buvo likviduota savonoriškai arba teismo nutartimi, jis gali tai padaryti per dvejus metus nuo likvidavimo, pateikdamas šiuo klausimu prašymą teismui.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Bankrotas. Nutarties dėl bankroto priėmimo išlaidas padengia kreditorius, kuris pateikia prašymą priimti šią nutartį. Oficialaus bankroto administratoriaus apmokėtinis išlaidos yra 500 EUR. Per bankroto procedūrą patirtos išlaidos apmokamos iš bankrutuojančio asmens turto.

Likvidavimas. Nutarties dėl likvidavimo priėmimo išlaidas padengia kreditorius, kuris pateikia prašymą priimti šią nutartį. Oficialaus bankroto administratoriaus apmokėtinis išlaidos yra 500 EUR. Išlaidos, patirtos per likvidavimo ir bendrovės turto paskirstymo procedūrą apmokamos iš likviduojamo asmens turto.

Dokumentų, susijusių su savonoriško likvidavimo procedūra, pateikimo ir registravimo išlaidos iš viso sudaro apie 440 EUR. Išlaidos, patirtos per likvidavimo ir bendrovės turto paskirstymo procedūrą apmokamos iš likviduojamo asmens turto.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nuginjimo ar jų nevykdytinumo?

Bankrotas. Tam tikros nuostatos, kurios taikomos bankroto procedūrai, leidžia administratoriui kreiptis į teismą ir prašyti išieškoti iš turto kreditorių naudai. Pagrindinės nuostatos:

A. Nesąžiningas perdavimas (gr. *dólia metavívasi*):

Jeigu administratorius arba likvidatorius turi įrodymų, kad bendrovės ar fizinio asmens turtas buvo perduotas be atlygio arba už atlygį, kuris yra daug mažesnis už tikrąjį turto vertę, jis gali kreiptis į teismą, kad šis priimtų nutartį dėl nesąžiningo perdavimo ar veiksmo.

Kad ši nuostata būtų taikoma, perdavimas turi būti įvykęs: a) per trejus metus iki bankroto dienos, nebent jis buvo sąžiningas ir atliktas už vertingą atlygį, arba b) per dešimt metų iki bankroto dienos, jeigu perdavimo metu atitinkamas fizinis asmuo negalėjo sumokėti visų savo skolų neperduodamas turto. Jeigu bendrovė likviduojama, kad veiksmas būtų laikomas nesąžiningu, jis turi būti atliktas per šešis mėnesius iki likvidavimo pradžios, t. y. prašymo dėl likvidavimo pateikimo dienos.

B. Nesąžiningas pirmenybės suteikimas (gr. *dólia protímisi*):

Jeigu administratorius arba likvidatorius turi įrodymų, kad kreditoriui buvo suteikta pirmenybė, jis gali prašyti teismo priimti sprendimą dėl šios pirmenybės panaikinimo.

Likvidavimas. Tam tikros nuostatos, kurios taikomos likvidavimo procedūrai, gali leisti likvidatoriui kreiptis į teismą ir reikalauti grąžinti turtą kreditorių naudai. Pagrindinės nuostatos:

A. Nesąžiningas perdavimas:

Jeigu administratorius arba likvidatorius turi įrodymų, kad bendrovės ar fizinio asmens turtas buvo perduotas be atlygio arba už atlygį, kuris yra daug mažesnis už tikrąjį turto vertę, jis gali kreiptis į teismą, kad šis priimtų nutartį dėl nesąžiningo perdavimo ar veiksmo.

Kad ši nuostata būtų taikoma, perdavimas turi būti įvykęs: a) per trejus metus iki bankroto dienos, nebent jis buvo sąžiningas ir atliktas už vertingą atlygį, arba b) per dešimt metų iki bankroto dienos, jeigu perdavimo metu atitinkamas fizinis asmuo negalėjo sumokėti visų savo skolų neperduodamas turto. Jeigu bendrovė likviduojama, kad veiksmas būtų laikomas nesąžiningu, jis turi būti atliktas per šešis mėnesius iki likvidavimo pradžios, t. y. prašymo dėl likvidavimo pateikimo dienos.

B. Nesąžiningas pirmenybės suteikimas:

Jeigu administratorius arba likvidatorius turi įrodymų, kad kreditoriui buvo suteikta pirmenybė, jis gali prašyti teismo priimti sprendimą dėl šios pirmenybės panaikinimo.

Paskutinis naujinimas: 13/05/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Nemokumas - Liuksemburgas

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Liuksemburgo Didžiojoje Hercogystėje numatytos aštuonių rūšių nemokumo procedūros.

Trys iš jų taikomos tik komercinės veiklos subjektams (fiziniams ir juridiniams asmenims):

Prekybos kodekse (*Code de Commerce*) numatytos bankroto procedūros tikslas yra likviduoti komercinės veiklos subjekto, kuris tapo nemokiu ir nekreditingu, turtą.

Kompromisinis susitarimas su kreditoriais siekiant išvengti bankroto, kuris numatytas 1886 m. balandžio 14 d. įstatyme dėl kompromisinio susitarimo su kreditoriais siekiant išvengti bankroto (*loi du 14 avril 1886 concernant le concordat préventif de la faillite*), yra procedūra, kuria tam tikromis sąlygomis gali pasinaudoti skolininkai, atitinkantys bankroto kriterijus. Kai sudarant tokį kompromisinį susitarimą atsisakoma turto, jo, kaip ir bankroto, tikslas yra likviduoti atitinkamo komercinės veiklos subjekto turtą. Tačiau ši procedūra skiriasi nuo bankroto, nes komercinės veiklos subjektas išvengia bankroto procedūros padarinių.

Kontroliuojamo administravimo procedūros, kuri numatyta 1935 m. gegužės 24 d. Didžiojo Hercogo dekretu (*arrêté grand-ducal du 24 mai 1935 instituant la gestion contrôlée*), tikslas yra reorganizuoti to prašančių komercinės veiklos subjektų verslą. Tačiau ši procedūra taip pat gali būti taikoma tuo atveju, kai komercinės veiklos subjektai nori, kad jų turtas būtų realizuotas tinkamiausiu būdu.

Be šių procedūrų, Liuksemburgo teisės aktuose (Prekybos kodekso 593 ir paskesniuose straipsniuose) numatyta procedūra, pagal kurią komercinės veiklos subjektams tam tikromis sąlygomis gali būti sustabdyti mokėjimai.

Ketvirtąją procedūrą gali naudoti tik fiziniai asmenys, kurie nėra komercinės veiklos subjektai. Tai – procedūra dėl per didelio įsiskolinimo, numatyta 2013 m. sausio 8 d. įstatyme dėl per didelio įsiskolinimo (*loi du 8 janvier 2013 sur le surendettement*), kurios tikslas yra sudaryti sąlygas pareiškėjams pagerinti savo finansinę padėtį nustatant skolos grąžinimo planą.

Taip pat yra nemokumo procedūrų, skirtų notarams, kredito įstaigoms, draudimo bendrovėms ir kolektyvinio investavimo subjektams (kadangi šios procedūros konkrečiai skirtos specialistų kategorijai arba verslo sektoriui, šioje informacijos suvestinėje jos nebus aprašytos).

2 Kokios yra nemokumo bylos iškilimo sąlygos?

1. Bankrotas

Bankroto procedūra pradeda, kai skolininkas paskelbia bankrotą, kai vienas arba daugiau kreditorių kreipiasi dėl skolininko bankroto arba kai šią procedūrą pradeda teismas.

Komercinės veiklos subjektai privalo paskelbti bankrotą apylinkės teismo (*tribunal d'arrondissement*), atsakingo už komercinių bylų nagrinėjimą komercinės veiklos subjekto buveinės ar registruotos buveinės vietoje, sekretoriato. Tai reikia padaryti per vieną mėnesį nuo tada, kai yra įvykdytos bankroto sąlygos. Jei vienas ar daugiau kreditorių nusprendžia kreiptis, kad komercinės veiklos subjektas būtų pripažintas bankrutavusiu, jie turi kreiptis į teismo pareigūną, kuris raštišku įsakymu nurodo komercinės veiklos subjektui per aštuonias dienas (nustatyto termino raštiškas įsakymas) atvykti į apylinkės teismą, atsakingą už komercinių bylų nagrinėjimą, kad būtų priimtas sprendimas dėl prašymo iškelti bankroto bylą esmės.

Bankroto procedūrą taip pat gali pradėti teismas, remdamasis turima informacija. Tokiu atveju teismas per teismo kanceliariją turi kviešti atvykti bankrutavusį skolininką, kad šis paaiškintų situaciją teismo kolegijai.

Apylinkės teismas, atsakingas už komercinių bylų nagrinėjimą (toliau – komercinių bylų teismas (*tribunal de commerce*)), prieš pripažindamas komercinės veiklos subjektą bankrutavusiu, turi patikrinti, ar atitinkamas asmuo ar bendrovė atitinka šias tris sąlygas:

komercinės veiklos subjekto statusas – fizinis asmuo, kuris užsiimdamas savo įprasta profesija (pagrindine arba papildoma) vykdo veiksmus, kurie pagal teisės aktus laikomi komerciniais (t. y. veiksmus, išvardytus Prekybos kodekso 2 straipsnyje), arba juridinis asmuo, įregistruotas viena iš formų, numatytų iš dalies pakeistame 1915 m. rugpjūčio 10 d. įstatyme dėl komercinių bendrovių (*loi modifiée du 10 août 1915 concernant les sociétés commerciales*) (e.g. *société anonyme* (akcinė bendrovė), *société à responsabilité limitée* (uždaroji akcinė bendrovė), kooperatinė bendrovė ir pan.);

mokėjimų nutraukimas – tai reiškia, kad neginčijamos skolos, kurių mokėjimo terminas yra suėjęs (pvz., darbo užmokestis, socialinis draudimas ir kt.), yra nesumokėtos, o terminuotos arba neapibrėžtosios skolos ir įprasti įsipareigojimai nėra pakankami, ir kreditavimo pradimas – komercinės veiklos subjektas nebegali gauti kredito iš bankų, tiekėjų ar kreditorių.

Nors atsisakymo arba nepajėgumo sumokėti atskirą neginčijamą ir mokėtiną skolą (neatsižvelgiant į jos dydį) iš principo pakanka, kad būtų galima pripažinti padėtį, kai mokėjimai nutraukiami, paprastos pinigų srauto problemos nereiškia bankroto, jei komercinės veiklos subjektas gali gauti reikalingą kreditą, kad galėtų toliau vykdyti komercinę veiklą ir įsipareigojimus.

2. Kompromisinis susitarimas su kreditoriais siekiant išvengti bankroto

Kompromisinis susitarimas su kreditoriais siekiant išvengti bankroto yra skirtas „sąžiningiems skolininkams, atsidūrusiems sunkioje padėtyje“. Šias ypatybes vertina teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes.

Kai pateikiamas prašymas, komercinių bylų teismas paskiria vieną iš savo teisėjų, kad šis įvertintų pareiškėjo situaciją ir parengtų ataskaitą.

Teismas, remdamasis šia ataskaita, gali sutikti su atidėjimo laikotarpiu, kad komercinės veiklos subjektas kreditoriams galėtų pateikti pasiūlymus dėl kompromisinio susitarimo.

3. Kontroliuojamas administravimas

Skolininkai turi pateikti pagrįstą prašymą apylinkės, kurioje yra pagrindinė jų verslo vieta arba registruota buveinė (bendrovės atveju), komercinių bylų teismui. Komercinės veiklos subjektams kontroliuojamas administravimas gali būti taikomas tik tuo atveju, jei jie tapo nekreditingais arba negali vykdyti visų savo įsipareigojimų. Be to, prašyme turi būti prašoma reorganizuoti skolininko verslą arba realizuoti jo turtą tinkamiausiu būdu. Galiausiai, pagal teismų praktiką skolininkai privalo elgtis sąžiningai. Šiomis aplinkybėmis teismas, atsižvelgdamas į bylos faktus ir aplinkybes, turi diskreciją įvertinti, ar komercinės veiklos subjektas veikė sąžiningai, kaip to reikalaujama norint pasinaudoti šia procedūra.

4. Per didelis įsiskolinimas

Per didelis fizinių asmenų įsiskolinimas – tai situacija, kai skolininkas, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Liuksemburgo Didžiojoje Hercogystėje, aiškiai negali padengti visų savo skolų, kurių mokėjimo terminas suėjo ir sueina, atsiradusių ne iš profesinės veiklos, ir vykdyti savo įsipareigojimų, kuriuos jis prisiėmė, kad solidariai užtikrintų arba sumokėtų atskiro komercinės veiklos subjekto arba bendrovės skolą, jei šis asmuo faktiškai arba pagal teisės aktus nėra tos bendrovės direktorius.

Kolektyvinio skolų grąžinimo procedūrą sudaro trys etapai:

sutarto atsiskaitymo etapas, kuris vyksta Tarpininkavimo dėl per didelio įsiskolinimo komisijoje (*Commission de médiation en matière de surendettement*); reorganizavimo su teismo priežiūra etapas, kuris vyksta per daug įsiskolinusio skolininko gyvenamosios vietos magistratų teisme (*juge de paix*);

išieškojimo iš asmens etapas, taip pat vadinamas asmens bankrotu (*faillite civile*), kuris vyksta per daug įsiskolinusio skolininko gyvenamosios vietos magistratų teisme.

Atkreiptinas dėmesys, kad išieškojimo iš asmens etapas, kuris papildo kitus du kolektyvinio skolų grąžinimo procedūros etapus, gali būti pradedamas tik tuo atveju, kai per daug įsiskolinusio skolininko padėtis yra nepataisoma, o tai reiškia situaciją, kai skolininkas negali įgyvendinti:

sutarto atsiskaitymo plano priemonių arba

Tarpininkavimo komisijos siūlomų priemonių pagal sutartą atsiskaitymą ir priemonių, nustatytų reorganizavimo su teismo priežiūra proceso metu.

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad prašymus dėl sutarto atsiskaitymo procedūros reikia siųsti Tarpininkavimo komisijos pirmininkui.

Prašymo dėl sutarto atsiskaitymo procedūros formą galima atsisiųsti šiuo adresu: <https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html>.

Be to, per daug įsiskolinusio skolininko kreditoriai savo reikalavimus turi pareikšti Informacijos ir konsultacijų dėl per didelio įsiskolinimo tarnyboje (*Service d'information et de conseil en matière de surendettement*). Reikalavimų pateikimo formą galima atsisiųsti šiuo adresu: <https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html>.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

1. Bankrotas

Priėmus nutartį iškelti bankroto bylą bankrutuojantys skolininkai automatiškai netenka teisės administruoti bet kokį savo turtą, įskaitant ir tą turtą, kuris bankrutuojančiam skolininkui gali būti perduotas po nutarties iškelti bankroto bylą priėmimo.

Tai taikoma visam bankrutuojančio skolininko kilnojamajam ir nekilnojamajam turtui. Ši priemonė skirta apsaugoti kreditorių interesus.

Paprastai patikėtinis vyksta į bankrutuojančio skolininko patalpas, kad parengtų jose esančio turto aprašą. Patikėtinis turi atskirti turtą, kuris visiškai priklauso bankrutuojančiam skolininkui, ir turtą, į kurį trečiosios šalys gali pareikšti įvairias nuosavybės teises.

Patikėtinis, realizuodamas kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą, užtikrina, kad bet koks bankrutuojančio skolininko turtas būtų parduotas atsižvelgiant į kreditorių interesus. Kad galėtų parduoti šį turtą, patikėtinis turi gauti teismo leidimą. Kilnojamasis ir nekilnojamasis turtas turi būti parduotas taip, kaip nustatyta Prekybos kodekse. Pajamas reikia įnešti į banko sąskaitą, atidarytą dėl bankroto bylos.

2. Per didelis įsiskolinimas

Teismas imasi priemonių skolininko finansinei ir socialinei padėčiai įvertinti, kad būtų patikrinti reikalavimai ir turto bei įsipareigojimų vertė.

Nusprendęs pradėti išieškojimo iš asmens procedūrą ir nustatęs, kad yra turto, kuris gali būti likviduojamas, teismas pradeda skolininko turto likvidavimą. Teismas priima sprendimus dėl bet kokių ginčijamų reikalavimų ir nurodo pradėti asmeninio skolininko turto likvidavimą. Tai netaikoma tik kasdieniam gyvenimui reikalingiems baldams ir su profesine veikla nesusijusiam turtui, kuris būtinas profesinei veikla vykdyti. Išieškojimo iš asmens procedūros metu per daug įsiskolinusio skolininko turtas likviduojamas atsižvelgiant į įstatymo tikslą – pagerinti skolininko finansinę padėtį sudarant jam ir jo namų ūkiui galimybę gyventi žmogaus orumo nežeminančiomis sąlygomis.

Skolininko teisės ir veiksmai dėl jo turto įgyvendinamos teismo paskirtam likvidatoriui vykdant likvidavimą.

Likvidatorius turi per šešis mėnesius taikiai parduoti skolininko turtą arba surengti priverstinį pardavimą.

Išieškojimo iš asmens procedūros padariniai:

Kai pajamos iš turto likvidavimo yra pakankamos kreditorių reikalavimams patenkinti, teismas nurodo užbaigti procedūrą.

Kai pajamos iš turto likvidavimo yra nepakankamos kreditorių reikalavimams patenkinti, teismas nurodo užbaigti procedūrą dėl nepakankamo turto.

Kai skolininkas neturi jokio kito turto, išskyrus baldus, reikalingus kasdieniam gyvenimui, ir su profesine veikla nesusijusį turtą, kuris būtinas profesinei veiklai vykdyti, teismas nurodo užbaigti procedūrą dėl nepakankamo turto.

Kai turtas neturi jokios rinkos vertės arba jo pardavimas pareikalautų neproporcingai didelių išlaidų atsižvelgiant į jo rinkos vertę, teismas nurodo užbaigti procedūrą dėl nepakankamo turto.

Užbaigus procedūrą, kai nepakanka turto, panaikinamos visos skolininko skolos, nesusijusios su profesine veikla.

Tačiau panaikinant skolininko skolas, nesusijusias su profesine veikla, šios skolos nepanaikinamos:

skolos, kurias garantas arba bendraskolis sumokėjo vietoj skolininko;

įstatymo 46 straipsnyje nurodytos skolos, pvz., einamieji mokėjimai už alimentų skolas ir piniginės sumos, skirtos nukentėjusiems nuo tyčinių smurtinių nusikaltimų dėl patirto kūno sužalojimo.

Tačiau įstatymo 46 straipsnyje nurodytos skolos gali būti panaikintos, jei atitinkamas kreditorius sutiko atsisakyti jas išieškoti, pakeisti jų mokėjimo grafiką arba jas panaikinti.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

1. Bankrotas

Priėmus nutartį iškelti bankroto bylą bankrutuojantys skolininkai automatiškai netenka teisės administruoti bet kokią savo turtą, įskaitant ir tą turtą, kuris bankroto procedūros metu gali būti perduodamas.

Priėmus šią nutartį skolininko turto administravimas pavedamas patikėtinui.

Kai bankrutuoja juridinis asmuo, bankrutuojančio skolininko turtą sudaro visos įmonės turtas ir įsipareigojimai, išskyrus teises, kurias partneriai gali turėti pagal savo statusą.

Patikėtiniai pasirenkami iš asmenų, kurie gali geriausiai užtikrinti apgalvotą ir tikslų valdymą.

Faktiškai apylinkės teismo, atsakingo už komercinių bylų nagrinėjimą, teisėjai patikėtinius pasirenka iš advokatų sąrašo. Tačiau teismas taip pat gali paskirti notarus arba buhalterius ir (arba) auditorius, kai to reikia dėl bankrutuojančio skolininko interesų.

Kaip ir visuose procesuose, susijusiuose su komercinės veiklos subjektais, komercinių bylų teismas turi jurisdikciją nagrinėti bankroto bylą.

Todėl komercinių bylų teismas priima nutartį iškelti bankroto bylą, nustato mokėjimų nutraukimo datą, skiria įvairius dalyvius (bankroto administratorių, patikėtinį), nustato reikalavimų pateikimo datą ir reikalavimų patikrinimo ataskaitos užpildymo datą ir nurodo užbaigti bankroto procedūrą.

Turto administravimas pavedamas teismo paskirtam patikėtinui, kuris yra atsakingas už skolininko turto realizavimą ir pajamų paskirstymą įvairiems kreditoriams atsižvelgiant į taisykles dėl pirmųjų reikalavimų ir turto suvaržymus.

Bankroto administratorius yra atsakingas už bankroto veiksmų, valdymo ir likvidavimo priežiūrą. Posėdžio metu jis praneša apie bet kokius ginčus, kurie gali kilti, ir nurodo imtis bet kokių apsaugos priemonių, reikalingų nemokaus skolininko turtui apsaugoti ir išsaugoti. Jis taip pat pirmininkauja bet kokiems bankrutuojančio skolininko kreditorių susirinkimams.

Priėmus nutartį iškelti bankroto bylą bankrutuojantys komercinės veiklos subjektai netenka teisės administruoti savo turtą ir daugiau negali atlikti jokių mokėjimų ar vykdyti sandorių ar kitų veiksmų, susijusių su šiuo turtu.

2. Per didelis įsiskolinimas

Kalbant apie skolininko pareigas ir poveikį skolininko turtui pradėjus kolektyvinio skolų padengimo procedūrą pastebėtina, kad skolininkui taikoma pareiga tinkamai elgtis.

Tinkamo elgesio laikotarpiu skolininkas privalo:

bendradarbiauti su procedūroje dalyvaujančiomis institucijomis bei įstaigomis ir sutikti greitai pateikti bet kokią informaciją apie savo turtą, pajamas bei skolas ir bet kokius savo padėties pasikeitimus;

jeigu tai įmanoma, pagal savo gebėjimus vykdyti apmokamą veiklą;

nedidinti savo nemokumo ir rūpestingai elgtis siekiant sumažinti savo skolas;

neteikti pirmenybės konkrečiam kreditoriui, išskyrus išlaikymo kreditorius, reikalaujančius einamųjų mokėjimų, būsto nuomotojus, reikalaujančius einamųjų nuomos mokesčių už būstą, kuris reikalingas pagrindiniams skolininko poreikiams užtikrinti, prekių ir paslaugų, būtinų oriam gyvenimui, tiekėjus ir kreditorius, reikalaujančius einamųjų mokėjimų, susijusių su žalos atlyginimo, kuris iš skolininko buvo priteistas už tyčiais smurtiniais veiksmais padarytą kūno sužalojimą, mokėjimo vykdymu;

vykdyti procedūros metu prisiimtus įsipareigojimus.

Priklausomai nuo to, ar procedūra yra **susitarimo, ar teismo stadijoje**, dalyvauja **dvių rūšių įstaigos**.

Sutarto atsiskaitymo stadija vyksta Tarpininkavimo komisijoje. Tarpininkavimo komisijos narius skiria ministras. Tarpininkavimo komisija turi pirmininką bei sekretorių ir renkasi ne rečiau kaip kartą per keturis mėnesius. Kad asmenys galėtų tapti Tarpininkavimo komisijos nariais, jie, be kitų dokumentų, turi pateikti nuosprendžių registro pažymą. Paskirti Tarpininkavimo komisijos nariai turi juridinę prievolę pranešti ministrui apie bet kokius dėl jų vykstančius baudžiamuosius procesus arba priimtus apkaltinamuosius nuosprendžius, kad šiuos narius būtų galima pakeisti. Tarpininkavimo komisijos nariai už sesiją gauna 10 EUR išmoką, o komisijos pirmininkas – 20 EUR išmoką.

Tarpininkavimo komisija visų pirma sprendžia, ar priimti prašymus dėl procedūros, ir ar reikalavimai yra priimtini. Tarpininkavimo komisija taip pat tvirtina arba keičia atsiskaitymo planų, dėl kurių susitarta, projektus, kurie jai teikiami Informacijos ir konsultacijų dėl per didelio įsiskolinimo tarnybai (toliau – Tarnyba) atliuk tyrimą.

Jei per šešis mėnesius nuo tada, kai Komisija pritarė procedūrai, suinteresuotosios šalys su siūlomu planu nesutiko, Komisija parengia ataskaitą, kurioje įrašoma, kad atsisakymo, dėl kurio susitarta, procedūra nepavyko. Per du mėnesius nuo tos dienos, kurią ši ataskaita paskelbiama registre, skolininkas savo gyvenamosios vietos arba buveinės magistratų teisme gali inicijuoti teismo prižiūrimą reorganizavimo procedūrą. Jei skolininkas šio prašymo nepateikia per nurodytą terminą, naują kolektyvinio skolų padengimo procedūrą jis gali inicijuoti tik praėjus dviejems metams nuo ataskaitos paskelbimo registre dienos. Jei pradėdama **teismo prižiūrimo reorganizavimo stadiją**, šalys bus kviečiamos atvykti į magistratų teismą, kuris gali jų paprašyti pateikti visus dokumentus ar informaciją, iš kurių būtų galima nustatyti skolininko turtą ir (arba) įsipareigojimus.

Teismas, remdamasis pateikta informacija, parengia reorganizavimo planą, kuriame numatomos priemonės, sudarančios galimybę skolininkui vykdyti savo įsipareigojimus.

Teismo parengtas reorganizavimo planas taikomas daugiausiai septynerius metus ir tam tikrais atvejais gali nustoti galioti (visų pirma tada, kai skolininkas neįvykdo savo įsipareigojimų pagal reorganizavimo planą).

3. Kontroluojamas administravimas

Kontroliuojamo administravimo procedūros metu skolininkai įgaliojimus priimti sprendimus perduoda administratoriams, kuriems pavedama parengti aprašą ir sudaryti reorganizavimo planą arba turto realizavimo ir paskirstymo planą. Skolininkams taip pat draudžiama elgtis tokiu būdu, kuriuo būtų trukdoma šioje procedūroje paskirtų administratorių darbui.

4. Kompromisinis susitarimas su kreditoriais

Kompromisinio susitarimo su kreditoriais procedūros metu skolininkas be įgaliojoto teisėjo leidimo negali perduoti ar įkeisti jokio turto arba prisiimti jokių įsipareigojimų. Įgaliotas teisėjas sudaro aprašą ir ištiria verslo padėtį. Jei reikia, jis gali pasitelkti specialistus.

5 Kokiomis sąlygomis galima rėmtis įskaitymais?

Pirmiau nurodytų procedūrų, išskyrus kompromisinio susitarimo su kreditoriais procedūrą, metu pirmaeiliai kreditorių reikalavimai nepanaikinami.

1. Kompromisinis susitarimas su kreditoriais

Kreditoriai, gaunantys mokesčius už turtą ir dalyvaujantys balsavime, praranda privilegijuotųjų kreditorių statusą (1886 m. balandžio 14 d. įstatymo 10 straipsnis).

2. Bankrotas

„Kalbant apie bankrotą, pagal nusistovėjusią teismų praktiką, priėmus nutartį iškelti bankroto bylą daugiau nėra galimas joks įskaitymas (net ir ankstesnių reikalavimų, jei iki to momento jie neturėjo vienos iš trijų ypatybių – likvidumo, mokėtinumo ir pakeičiamumo) pagal teisės aktus, teismo nurodymu arba pagal susitarimą. Nors priėmus nutartį iškelti bankroto bylą gali būti užkirstas kelias bet kokiam įskaitymui pagal teisės aktus, tai nereiškia, kad tai galioja besąlygiškai arba atgaline data. Nutartis iškelti bankroto bylą neturi įtakos **įskaitymui pagal teisės aktus**, jei jo sąlygos buvo įvykdytos prieš pradėdant bankroto procedūrą. Apeliacinis teismas (*Cour d'appel*) yra pripažinęs, kad „*dėl abejotino laikotarpio neužkertamas kelias tokios rūšies įskaitymui. Įskaitymas pagal teisės aktus yra galimas nepaisant mokėjimų nutraukimo. Tai nėra kreditoriaus veiksmas, nes tai vyksta be jo žinios. Prekybos kodekso 445 straipsnis šiuos atveju netaikomas.*“

Kalbant apie **įskaitymą pagal teismo nutartį**, tokios nutarties negalima priimti, jei buvo pradėta kolektyvinė procedūra. Tačiau įskaitymas pagal teismo nutartį galimas abejotinu laikotarpiu, jei atitinkama nutartis įsiteisėjo (jos negalima skųsti). Tokiu atveju įskaitymas gali turėti poveikį tik nuo nutarties priėmimo dienos.

Kalbant apie **įskaitymą, dėl kurio susitarta**, suprantama, kad jis negali įvykti, jei buvo pradėta kolektyvinė procedūra. Be to, jis negali įvykti abejotinu laikotarpiu, kadangi pagal Prekybos kodekso 445 straipsnį tai laikoma netinkamu mokėjimo būdu, už kurį taikoma negaliojimo sankcija [1].“

Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2005 m. rugpjūčio 5 d. įstatyme dėl finansinių garantijų (*loi du 5 août 2005 sur les garanties financières*) numatytos konkrečios pirmiau aprašytų taisyklių išimtis, pavyzdžiui, dėl susitarimų dėl įskaitymo, kuriuos šalys gali sudaryti nemokumo bylos iškelimo dieną (arba netgi vėliau – žr. 2005 m. rugpjūčio 5 d. įstatymo dėl finansinių garantijų 18 ir paskesnius straipsnius).

3. Kontroluojamas administravimas

Kalbant apie kontroliuojamą administravimą, kompromisinį susitarimą su kreditoriais arba mokėjimų sustabdymą, įskaitymas negali būti atliekamas, kai skolininkai praranda laisvę perleisti savo teises ir turtą.

---

[1] „*La compensation comme garantie d'une créance sur un débiteur en faillite*“, Pierre HURT, J.T., 2010, p. 30.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Viena iš pagrindinių problemų, su kuria patikėtiniai susiduria pradėjus bankroto procedūrą, yra susijusi su esamomis sutartimis, kurios buvo sudarytos prieš priimant nutartį iškelti bankroto bylą. Esamos sutartys (išskyrus darbo sutartis, kurios automatiškai pasibaigia bankroto bylos iškelimo dieną (Darbo kodekso (*Code du travail*) 12-1 straipsnis) paprastai galioja toliau tol, kol patikėtinis jas nutraukia.

Patikėtinis, sprenddamas, ar šios sutartys turi laikinai galioti toliau, turi palyginti susijusius interesus. Jei sutartyje yra sąlygų, pagal kurias sutartis nutraukiama, jei viena iš šalių pripažįstama bankrutavusia, patikėtinis turėtų nuspręsti, ar jis ketina ginčyti šių sąlygų taikymą (atsižvelgdamas į tai, kad šių sąlygų galiojimas yra ginčytinas. Pavyzdžiui, Belgijoje tokios sąlygos, susijusios su komercine nuoma, laikomos negaliojančiomis).

Bet kuriuo atveju, tik patikėtinis gali nuspręsti, ar šios sutartys turi būti vykdomos, ar nutraukiamos. Jei kita sutarties šalis tai ginčija, o dėl to sutartis automatiškai nutraukiama dėl bankroto, patikėtiniai tenka dalyvauti teismo procese, kurio rezultatas nėra aiškus, taip pat atsiranda naujų su bankrutuojančio asmens turtu susijusių išlaidų [1].

---

[1] Šaltiniai: „*Les procédures collectives au Luxembourg*“, Yvette HAMILIUS ir Brice HELLINCKX (3 skyriaus autoriai), Editions Larcier, 2014, p. 86.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

1. Kompromisinis susitarimas su kreditoriais, bankrotas, mokėjimų sustabdymas ir kontroliuojamo administravimo procedūra

Sudarius kompromisinį susitarimą su kreditoriais mokėjimų sustabdymas ir kontroliuojamo administravimo procedūra, vykdymo užtikrinimo priemonės komercinės veiklos subjektų ir jų turto atžvilgiu sustabdomos. Tačiau jokių Didžiojoje Hercogystėje taikomu teisės aktu kreditoriams nėra uždrausta imtis priemonių, skirtų išsaugoti skolininko turto vientisumą.

Visų šių procedūrų metu skolininkai nebegali laisvai perleisti savo turto. „Nuo nutarties iškelti bankroto bylą priėmimo iki proceso pabaigos dėl turto, kuris yra bankrutuojančio asmens turto dalis, vien prieš bankrutuojantį asmenį teisėtai negalima imtis jokių teisinių veiksmų (Lux. 1935 m. sausio 12 d., Pas. 14, p. 27). „Neapsaugoti kreditoriai ir kreditoriai, turintys paprastų pirmaeiliių reikalavimų, bankroto proceso metu negali kreiptis dėl nutarties prieš bankrutuojantį asmenį ar netgi patikėtinį priėmimo, tačiau gali tik pareikšti savo reikalavimą arba pareikšti ieškinį dėl jų reikalavimų pripažinimo“ (Cass. 1997 m. lapkričio 13 d., Pas. 3030, p. 265).

Tačiau tam tikrais atvejais padedant komercinių bylų teismo paskirtam asmeniui galima atlikti perleidimo veiksmus (dėl mokėjimų sustabdymo arba kontroliuojamo administravimo).

Be to, priėmus nutartį iškelti bankroto bylą skolos, kurių mokėjimo terminas nėra suėjęs, tampa mokėtinos, o palūkanų taikymas nutraukiamas.

2. Per didelis įsiskolinimas

Kalbant apie kolektyvinį skolų padengimą, Tarpininkavimo komisijai priėmus sprendimą priimti skolininko prašymą automatiškai sustabdomos bet kokios vykdymo užtikrinimo priemonės, taikomos skolininko turtui, išskyrus priemones, susijusias su išlaikymo prievolėmis, nutraukiamas palūkanų taikymas, o skolos, kurios nebuvo mokėtinos, tampa mokėtinomis.

Jei susitarimo dėl atsiskaitymo etapas nepavyko, magistratų teismas, kuriame vyks teismo etapas, gali tomis pačiomis sąlygomis, kaip nurodyta pirmiau, sustabdyti bet kokias vykdymo užtikrinimo priemones.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškilimo metu, nagrinėjimui?

Bylą, kuri jau buvo nagrinėjama bankroto bylos iškilimo metu, gali teisėtai tęsti patikėtinis pagal savo statusą. Tačiau pareiškėjai tokiose bylose privalo įteisinti procesą įtraukdami patikėtinį, kuris vienintelis turi įgaliojimus teisėtai atstovauti bankrutuojančiam skolininkui.

Jei skolininkas pralaimi bylą, kreditoriai, kurie kreipėsi į teismą iki bankroto, gauna garantiją, kurią gali panaudoti likvidavimo metu. Tačiau šios garantijos negalima vykdyti, kadangi priėmus nutartį iškelti bankroto bylą skolininkas netenka teisės administruoti bet kokią turtą.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

1. Bankrotas

Paskelbus pranešimą apie bankrotą viename arba daugiau laikraščių, kurie platinami Liuksemburge, kreditoriai informuojami, kad skolininkas bankrutavo. Tada jie savo reikalavimus, kartu su jų garantijomis, per nutartyje iškelti bankroto bylą nurodytą terminą turi pareikšti apylinkės teismo, atsakingo už komercinių bylų nagrinėjimą, kanceliarijoje. Teismo pareigūnas užregistruoja reikalavimus ir pateikia gavimo dokumentą.

Pareiškimai dėl reikalavimų turi būti pasirašyti, o juose turi būti nurodytos kreditorių pavardės, vardai, profesijos ir adresai, taip pat reikalavimo suma, reikalavimo pagrindas ir bet kokios su reikalavimu susijusios garantijos ar užstatai. Tada įvairūs pateikti reikalavimai patikrinami dalyvaujant patikėtinui, bankrutavusiam skolininkui ir bankroto administratoriui.

Jei šios procedūros metu kyla kokių nors ginčų, kreditoriai gali būti kviečiami atvykti ir pateikti daugiau informacijos apie reikalavimą ir paaiškinti jo esmę arba tikslią sumą per apklausą.

Jei patikėtinis nustatė turtą, kurį galima paskirstyti kreditoriams, patikėtinis juos kviečia į susirinkimą dėl finansinių ataskaitų pateikimo, kurio metu kreditoriai gali pateikti nuomonę apie paskirstymo planą.

Jei nėra pakankamai turto, bankroto procedūrą nurodoma baigti.

Jei patikėtinis nevykdo savo pareigų kreditoriams priimtinu būdu, savo skundus jie gali siųsti bankroto administratoriui, kuris prirėkus gali pakeisti patikėtinį.

2. Kontroliuojamas administravimas

Kontroliuojamo administravimo procedūros metu administratoriai kreditoriams turi pateikti išsamią informaciją apie reorganizavimo arba turto realizavimo planą.

Tokiu atveju kreditoriai gali būti kviečiami pateikti pastabas. Per 15 dienų nuo tada, kai jie buvo informuoti, kreditoriai turi pranešti kanceliarijai, ar jie sutinka su planu, kuris gali būti įgyvendintas tik tuo atveju, jei su juo sutinka daugiau kaip pusė kreditorių, kurių reikalavimai sudaro daugiau kaip pusę įsipareigojimų.

3. Kompromisinis susitarimas su kreditoriais

Kompromisinio susitarimo su kreditoriais procedūros metu surengiamas kreditorių susirinkimas, kad jie galėtų aptarti paskirto teisėjo pateiktus pasiūlymus dėl kompromisinio susitarimo. Todėl kreditoriai privalo pareikšti savo reikalavimus ir nurodyti, ar sutinka su pasiūlymais dėl kompromisinio susitarimo.

Tada posėdžio dėl kompromisinio susitarimo patvirtinimo metu kreditoriai gali pateikti pastabas. Jei kreditoriai nebuvo pakviesti į kreditorių susirinkimą arba jei kreditoriai balsavo prieš pasiūlymus dėl kompromisinio susitarimo, jie gali pateikti apeliacinį skundą dėl nutarties, kuria patvirtinamas kompromisinis susitarimas.

4. Per didelis įsiskolinimas

Pirmojoje instancijoje, atsiskaitymo, dėl kurio susitarta, stadijoje kreditoriai turi pateikti savo reikalavimus Informacijos ir konsultacijų dėl per didelio įsiskolinimo tarnybai. Tada kreditoriai gali aktyviai dalyvauti minėtai tarnybai priimant sutartą atsiskaitymo planą.

Tarpininkavimo dėl per didelio įsiskolinimo komisija surengia kreditorių susirinkimą ir išdėsto sutartuose atsiskaitymo planuose pateiktus pasiūlymus. Tada bent 60% kreditorių, kurių reikalavimai sudaro 60% reikalavimų visumos, turi nurodyti, kad jie sutinka su sutartu atsiskaitymo planu, kad šis galėtų būti laikomas priimtu. Jei kreditoriai nepateikia atsakymo, laikoma, kad jie su planu sutinka.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Bankroto procedūros metu patikėtiniai atstovauja ir bankrutuojančiam asmeniui, ir jo kreditoriams. Veikdami pagal šią dvigubą kompetenciją jie ne tik yra atsakingi už bankrutavusio asmens turto administravimą, tačiau taip pat yra įgaliojami kaip ieškovai arba atsakovai kontroliuoti visus ieškinius, kuriais siekiama išsaugoti turtą, kuris turi būti naudojamas kaip garantija kreditoriams, bei susigrąžinti arba padidinti šį turtą bendrais kreditorių interesais (Apeliacinis teismas, 1880 m. liepos 2 d., Pas. 2, p. 49).

Patikėtinis gali pareikšti bet kokius ieškinius dėl bendro užstato kreditoriams, kurį sudaro skolininko turtas, t. y. ieškinius, kuriais šį turtą siekiama susigrąžinti, apsaugoti arba likviduoti (Apeliacinis teismas, 2015 m. vasario 25 d., Pas 37, p. 483).

Kalbant apie esamas sutartis po nutarties iškelti bankroto bylą priėmimo, patikėtinis turi nuspręsti, ar jos turi būti nutrauktos, ar geriau būtų (jei pagal jas būtų grąžintas turtas) toliau jas vykdyti siekiant vėliau įvykdyti bankrutavusio asmens įsipareigojimus.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę iškilus nemokumo bylą?

Visi kreditoriai turi pareikšti savo reikalavimus nepriklausomai nuo reikalavimo pobūdžio ir nuo to, ar jų reikalavimas yra pirmaeilis. Tačiau ši procedūra netaikoma reikalavimams, susijusiems su turtu, t. y. reikalavimams, atsiradusiems vėliau ir dėl bankroto procedūros (pvz., patikėtinio išlaidos, nuomos mokesčiai, kurio mokėjimo terminas sueina po nutarties iškelti bankroto bylą priėmimo, ir pan.).

Kalbant apie reikalavimus, kylančius iš nemokaus skolininko turto pradėjus nemokumo bylą ir atsiradusiu dėl bankroto administravimo arba tęsiant tam tikrą bankrutavusio skolininko verslo veiklą, šie reikalavimai įvykdomi pirmiausia, prieš likusį turtą paskirstant kreditoriams. Taigi, su nemokaus skolininko turtu susiję reikalavimai visais atvejais vykdomi prieš kitų kreditorių reikalavimus.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

1. Bankrotas

Bankroto procedūros metu nutartis iškelti bankroto bylą bus paskelbta įvairiais būdais (spausdoje, registracija komercinių bylų teisme), kad apie šią situaciją sužinotų bankrutuojančio skolininko kreditoriai, o jie tada gali apie save pranešti (Prekybos kodekso 472 straipsnis).

Tada kreditoriai savo reikalavimą ir patvirtinamuosius dokumentus turi pateikti komercinių bylų teismo kanceliarijai (Prekybos kodekso 496 straipsnis).

Forma, kurią naudodami kreditoriai gali pateikti šį pareiškimą dėl reikalavimo, pateikiama internetu šiuo adresu: <https://justice.public.lu/fr/creances/declaration-creance.html>

Už likvidavimą atsakingas patikėtinis tikrina reikalavimus ir gali juos ginčyti (Prekybos kodekso 500 straipsnis).

Bet koks ginčijamas reikalavimas perduodamas teismui.

Tačiau jei yra kokių nors ginčų, kurie dėl savo dalyko nepriklauso apylinkės teismo, atsakingo už komercinių bylų nagrinėjimą, jurisdikcijai, jie perduodami kompetentingam teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl šių ginčų esmės. Jie taip pat perduodami apylinkės teismui, atsakingam už komercinių bylų

nagrinėjimą, kad šis pagal 504 straipsnį dėl jų priimtų nutartį dėl sumų, į kurias atitinkami kreditoriai gali pretenduoti vykstant diskusijoms dėl kompromisinio susitarimo (502 straipsnis).

2. Kompromisinis susitarimas su kreditoriais

Kompromisinio susitarimo su kreditoriais procedūros metu skolininkas, kuris kreipiasi dėl kompromisinio susitarimo sudarymo, prašyme turi nurodyti kreditorių tapatybes bei adresus ir jų reikalavimų sumas (1886 m. balandžio 14 d. įstatymo 3 straipsnis).

Kreditoriams siunčiamas registruotas laiškas (1886 m. balandžio 14 d. įstatymo 8 straipsnis), kuriuo jie kviečiami dalyvauti susirinkime dėl kompromisinio susitarimo.

Kvietimas taip pat bus paskelbtas spaudoje.

Susirinkime dėl kompromisinio susitarimo kreditoriai nurodo savo reikalavimų sumas.

Kaip nurodyta pirmiau, kreditoriai, kurių reikalavimai yra užtikrinti mokesčiais už turtą ir kurie dalyvauja balsavime, praranda privilegijuotųjų kreditorių statusą (1886 m. balandžio 14 d. įstatymo 10 straipsnis).

3. Mokėjimų sustabdymas

Mokėjimų sustabdymo procedūros metu skolininkas taip pat turi pateikti kreditorių sąrašą ir nurodyti jų vardus bei pavardes, jų reikalavimų sumą ir jų adresus.

Kreditoriai į susirinkimą kviečiami registruotu laišku (Prekybos kodekso 596 straipsnis) ir per spaudą.

Per susirinkimą jie turi nurodyti savo reikalavimų sumas (Prekybos kodekso 597 straipsnis).

4. Kontroliuojamas administravimas

Kontroliuojamo administravimo procedūros metu nėra jokios reikalavimų pateikimo ir priėmimo procedūros. Skolininkai savo prašymuose turi informuoti teisumą apie kreditorių tapatybes.

Po to teismas šiuos kreditorius informuoja apie teismo paskirtų administratorių parengtą reorganizacijos arba turto realizavimo planą.

5. Per didelio įsiskolinimo procedūra

Per vieną mėnesį nuo pranešimo dėl kolektyvinio skolų grąžinimo paskelbimo kanceliarijoje per daug įsiskolinusio skolininko kreditoriai turi pateikti **savo reikalavimus Informacijos ir konsultacijų dėl per didelio įsiskolinimo tarnybai**.

Pareiškimas dėl reikalavimo turi atitikti 2014 m. sausio 17 d. Didžiojo Hercogo reglamento, kuriuo įgyvendinamas 2013 m. sausio 8 d. įstatymas dėl per didelio įsiskolinimo (*règlement grand-ducal du 17 janvier 2014 portant exécution de la loi du 8 janvier 2013 concernant le surendettement*), 6 ir 7 straipsnius.

Kreditoriai gali naudotis pateikiama pareiškimo forma.

Tarpininkavimo komisija tiria, ar reikalavimai yra priimtini.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Pagrindinis bankroto teisės principas – kiekvienas kreditorius turi gauti lygiavertę dalį, proporcingą jo reikalavimo sumai.

Kai kuriems kreditoriams, turintiems garantiją arba pirmąjį reikalavimą, sumokama pirmiausiai.

Privilegijuotieji kreditoriai išrikiuojami pagal teisinę tvarką, kuri yra viešoji politika (turto nuomotojai, hipotekos kreditoriai, kreditoriai, turintys verslo kapitalo ir, visų pirma, viešojo išdo plačiaja prasme, vertybinių popierių).

Apskritai patikėtinis remiasi Civilinio kodekso (*Code civil*) 2096–2098, 2101 ir 2102 straipsniais.

Patikėtinis turi patikrinti kiekvieną reikalavimą remdamasis įstatymu ir teismų praktika.

Grynasis turtas, tenkantis neapsaugotiems kreditoriams, turi būti proporcingai paskirstytas pagal Prekybos kodekso 561 straipsnio pirmą pastraipą.

Kai patikėtinis žino teismo nustatytą mokesčių sumą, išrikiavimo privilegijuotuosius kreditorius ir žino likusią sumą, kurią reikia paskirstyti neapsaugotiems kreditoriams, jis parengia turto paskirstymo planą, kuris pirmąją instanciją pateikiamas bankroto administratoriui.

Pagal Prekybos kodekso 533 straipsnį patikėtinis visus kreditorius registruotu laišku, prie kurio jis prideda turto paskirstymo plano kopiją, kviečia į susirinkimą dėl finansinių ataskaitų pateikimo.

Bankrutavusiam skolininkui per teismo pareigūną arba paskelbiant Liuksemburgo laikraštyje turi būti įteiktas pranešimas apie susirinkimą. Jei kreditorius neginčija patikėtinio finansinių ataskaitų pateikimo, patikėtinis susirinkimo dėl pateikimo protokolą, pagrįstą turto paskirstymo planu, pateikia pasirašyti bankroto administratoriui ir teismo kancleriui.

Po finansinių ataskaitų pateikimo patikėtinis sumoka kreditoriams.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

1. Bankrotas

Bankroto procedūros metu atlikus mokėjimus patikėtinis gali kreiptis dėl bankroto procedūros užbaigimo. Po to priimama nutartis dėl užbaigimo, kuria baigiama bankroto procedūra.

Pagal Prekybos kodekso 536 straipsnį bankrutavę asmenys, kurie nebuvo pripažinti bankrutavusiais dėl nusikalstamos veikos arba dėl aplaidaus ar nesąžiningo elgesio, daugiau negali išieškoti jų skolų, nebent per septynerius metus po nutarties užbaigti bankroto procedūrą nesant pakankamai turto priėmimo skolininkų turtas padidėja.

Pagal Prekybos kodekso 586 straipsnį bankrutavę skolininkai, sumokėję visas sumas, kurias jie buvo skolingi (pagrindinę skolą, palūkanas ir išlaidas) gali būti atleisti nuo skolų dėl to pateikę prašymą Aukščiausiam Teisingumo Teismui (*Cour supérieure de justice*).

2. Kompromisinis susitarimas su kreditoriais, mokėjimų sustabdymas, kontroliuojamas administravimas

Kompromisinio susitarimo su kreditoriais, mokėjimų sustabdymo ir kontroliuojamo administravimo procedūros baigiamos teismo sprendimu, kuriuo patvirtinama atitinkama priemonė.

Teismas bankrutavusiam kreditoriui gali taikyti civilines arba baudžiamąsias sankcijas.

Jei teismas nustato, kad bankrotą lėmė sunkus ir akivaizdus bankrutavusio skolininko nusizengimas, jis gali bankrutavusiam asmeniui uždrausti tiesiogiai arba per kitą asmenį vykdyti verslo veiklą. Šis draudimas taip pat taikomas norint užimti pareigas, susijusias su įgaliojimais priimti sprendimus bendrovėje.

Kitos civilinės sankcijos dėl komercinių bendrovių bankroto – galimybė taikyti bankroto procedūrą jų vadovams ir galimybė teikti ieškinius pagal Civilinio kodekso 1382 ir 1383 straipsnius (bendroji teisinė atsakomybė) ir Komercinių bendrovių įstatymo (*loi sur les sociétés commerciales*) 59 ir 192 straipsnius.

Bankrutavusiam skolininkui taip pat gali būti taikomos baudžiamosios sankcijos (nusikalstamas bankrotas).

Sudarius kompromisinius susitarimus su kreditoriais, šia procedūra pasinaudoję asmenys turi grąžinti skolas savo kreditoriams, jei jų turtas padidėja (1886 m. balandžio 14 d. įstatymo dėl kompromisinio susitarimo su kreditoriais siekiant išvengti bankroto 25 straipsnis).

Kompromisinis susitarimas su kreditoriais neturi įtakos šioms skoloms:

mokesčiams ir kitoms vyriausybės nustatytoms pareigoms;

reikalavimams, užtikrintiems pirmumo teisėmis, hipotekomis arba užstatu;

reikalavimams dėl išlaikymo.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Užbaigus nemokumo bylą, jei yra kokio nors turto, kreditoriai gauna visas sumas arba jų reikalavimų sumos dalį atsižvelgiant į paskirstymo sąlygas, priimtas nutartimi užbaigti bylą.

Jei bankrutavę skolininkai nebuvo pripažinti bankrutavusiais nusikalstamai arba dėl aplaidumo ar apgaulės, kreditoriai nebegali išieškoti jų skolų, nebent per septynerius metus po nutarties užbaigti bankroto procedūrą priėmimo skolininkų turtas padidėja.

Kreditoriai taip pat gali pareikšti ieškinį pagal Civilinio kodekso 1382 ir 1383 straipsnius, kad bankrutavusio skolininko vadovams būtų taikoma bendroji teisinė atsakomybė, arba ieškinį pagal Komercinių bendrovių įstatymo 59 ir 192 straipsnius (administratorių ir vadovų atsakomybė vykdant savo įgaliojimus).

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Prašymo iškelti bankroto bylą išlaidos įtraukiamos į išlaidas, susijusias su nemokaus skolininko turtu.

Kadangi šios išlaidos patiriamos dėl bankroto procedūros, jos padengiamos iš skolininko turto, o tik tada patikėtinis likusią turto dalį paskirsto įvairiems kreditoriams.

1893 m. kovo 29 d. įstatymo dėl teisinės pagalbos ir deficito atveju taikomos procedūros (*loi du 29 mars 1893 concernant l'assistance judiciaire et la procédure en débet*) 1 ir 2 straipsniuose nurodytos įvairios išlaidos, kurios gali būti patiriamos dėl nemokumo byloje reikalingų formalumų, bei nustatyta jų mokėjimo tvarka, kai nėra pakankamai turto.

Kompetentingas apylinkės teismas nustato patikėtinio honorarą remdamasis 2003 m. liepos 18 d. Didžiojo Hercogo reglamentu (*règlement grand-ducal du 18 juillet 2003*).

Apylinkės teismui, atsakingam už komercinių bylų nagrinėjimą, patikėtinis turi pateikti išlaidų ir mokesčių pagal atgautą turtą ataskaitą.

Prekybos kodekso 536-1 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta, kad bankroto procedūrų, užbaigtų dėl nepakankamo turto, išlaidas ir mokesčius iš anksto padengs Netiesioginių mokesčių tarnyba (*Administration de l'Enregistrement*) pagal 1893 m. kovo 29 d. įstatyme dėl teisinės pagalbos ir deficito atveju taikomos procedūros nustatytas sąlygas.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugunčijimo ar jų nevykdytinumo?

1. Bankrotas

Nutartimi iškelti bankroto bylą nustatyta data, kurią bankrutavęs skolininkas sustabdė mokėjimus, gali būti ankstesnė už nutarties datą. Tačiau ši data už nutarties datą negali būti ankstesnė daugiau nei šešiais mėnesiais.

Siekiant apsaugoti kreditorių interesus laikotarpis nuo mokėjimų nutraukimo iki nutarties laikomas **abejotinu laikotarpiu**.

Tam tikri šiuo laikotarpiu atlikti veiksmai, jei jais gali būti pažeidžiamos kreditorių teisės, bus laikomi **niekiniais**. Visų pirma prie jų priskiriami šie veiksmai: bet kokie veiksmai, susiję su kilnojamoju arba nekilnojamoju turtu, kurį bankrutuojantis subjektas pardavė už dyką arba už tokią pardavimo kainą, kuri yra aiškiai mažesnė už atitinkamo turto vertę;

visi mokėjimai grynaisiais pinigais arba pardavimu, pardavimu, įskaitymu arba kitais būdais už skolas, kurių mokėjimo terminas dar nesuėjęs;

visi mokėjimai ne grynaisiais pinigais arba naudojant prekybos priemones turimoms skoloms padengti;

bet kokia hipoteka ar bet kokios kitos nuosavybės teisės, kurias skolininkas suteikia už skolas, prisiimtas iki mokėjimų nutraukimo.

Tačiau kitiems veiksams negaliojimo principas nėra automatiškai taikomas.

Todėl tam tikri **bankrutavusio asmens atlikti mokėjimai** už skolas, kurių mokėjimo terminas sueina, ir bet kokie kiti veiksmai, atlikti už mokesčių, abejotinu laikotarpiu gali būti pripažinti negaliojančiais, jei įrodoma, kad tretieji asmenys, kurie gavo mokėjimus arba vedė derybas su bankrutavusiu skolininku **žinojo apie mokėjimų nutraukimą**.

Jei kreditorius žino, kad skolininkas negali vykdyti įsipareigojimų, tas kreditorius negali siekti, kad jam būtų teikiama pirmenybė pažeidžiant visų kreditorių bendrai teises.

Teisėtai įgyta [!\[\]\(5a351309c3b87e4420622c1f0e57efc0_img.jpg\) hipoteka ir pirmumo teisės](#) gali būti įregistruotos iki nutarties iškelti bankroto bylą priėmimo dienos. Tačiau teisės, įregistruotos **likus 10 dienų iki mokėjimų nutraukimo dienos** arba po jos gali būti pripažįstamos niekinėmis, jei nuo hipotekos lakšto dienos iki registracijos dienos praėjo daugiau kaip 15 dienų.

Galiausiai, **bet kokie veiksmai ar mokėjimai, atlikti pažeidžiant kreditorių teises**, t. y. kuriuos skolininkas atliko žinodamas žalą, kuri šiais veiksmais bus padaryta kreditoriumi (pvz., nemokaus skolininko turto sumažinimas, reikalavimų eilės nesilaikymas ir pan.), laikomi niekiniais neatsižvelgiant į jų padarymo dieną.

Abejotinas laikotarpis netaikomas **finansinių garantijų sutartims** arba **būsimų reikalavimų, perduodamų pakeitimo vertybiniais popieriais įstaigai**, atveju.

2. Kompromisinis susitarimas su kreditoriais

Procedūros, skirtos pasiekti kompromisinį susitarimą su kreditoriais, metu skolininkai negali perduoti, įkeisti jokio turto ar prisiimti kokių nors įsipareigojimų be įgaliotojo teisėjo leidimo.

3. Kontroliuojamas administravimas

Nuo sprendimo, kuriuo paskiriamas įgaliotasis teisėjas turto aprašui parengti, priėmimo dienos komercinės veiklos subjektas be įgaliotojo teisėjo leidimo negali perduoti, pavesti, gauti kilnojamojo ilgalaikio turto arba jo atžvilgiu nustatyti užstato arba hipotekos, nes tokie sandoriai pripažįstami negaliojančiais. Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad įstatyme dėl kontroliuojamo administravimo numatytos baudžiamosios sankcijos komercinės veiklos subjektams, kurie paslėpė dalį savo turto, nurodė per didelę savo įsipareigojimų sumą arba įtraukė kreditorius, kurie nurodė per didelius reikalavimus.

4. Per didelis įsiskolinimas

Kai taikoma, teisėjas gali paskirti asmenis, atsakingus už socialinės pagalbos, pagalbos švietimo ar finansų valdymo klausimais teikimą siekiant užtikrinti, kad skolininko pajamų dalis, kuri nėra paskirstyta skoloms gražinti, būtų naudojama tiems tikslams, kuriems yra numatyta.

Šie asmenys, vykdydami savo užduotis, yra įgalioti imtis bet kokių priemonių, skirtų užkirsti kelią, kad ši pajamų dalis nebūtų naudojama ne savo įprastu tikslu arba kad nebūtų pažeisti skolininko namų ūkio interesai.

Paskutinis naujinimas: 24/05/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Nemokumas - Vengrija

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Juridinių asmenų nemokumo bylos reglamentuojamos 1991 m. įstatymu XLIX dėl bankroto ir likvidavimo procedūrų (Bankroto įstatymas).

Bankroto įstatymu reglamentuojamos dviejų rūšių nemokumo bylos: bankroto procedūra ir likvidavimo procedūra.

Bankroto procedūra yra reorganizavimo procedūra, kurios paskirtis – suteikti nemokiam skolininkui mokėjimų sustabdymą siekiant susitarti dėl savanoriškos mokėjimų tvarkos ir pabandyti sudaryti susitarimą, kaip atkurti mokumą.

Likvidavimo procedūros paskirtis yra patenkinti kreditorių reikalavimus pagal specialias taisykles, pagal kurias nemokus skolininkas likviduojamas be teisių perėmėjo, taikant procedūrą, kuria siekiama paskirstyti visą nemokaus skolininko turtą kreditoriams. Tačiau likvidavimo procedūra turi būti nutraukta, jeigu skolininkas sumokėjo visas savo skolas ir procedūros išlaidas arba jeigu su kreditoriais yra sudarytas susitarimas dėl skolų sureguliuavimo sąlygų ir teismas šį susitarimą patvirtino.

Pavyzdžiui, įstatymuose, kuriais reglamentuojami užsienyje registruotas buveines turinčių įmonių, pilietinės visuomenės organizacijų ir finansų sektoriaus įmonių (kredito įstaigų, finansų įmonių, draudimo įmonių, investicinių įmonių, atvirųjų sandėlių) Vengrijoje esantys padaliniai, įtvirtintos specialios nukrypti leidžiančios nuostatos.

Finansų sektoriaus įmonėms bankroto procedūra netaikoma, tačiau priežiūros institucijos turi galimybę įsikišti ankstyvoje jų finansinės būklės pablogėjimo stadijoje, kad būtų išvengta nemokumo, ir turi būti sukuriami fondai (Žalos atlyginimo fondas, Investuotojų apsaugos fondas, Indėlių draudimo fondas), kad būtų apsaugoti vartotojai ir jiems būtų išmokėtos kompensacijos.

Finansų sektoriaus įmonių atveju likvidavimą teisme gali inicijuoti Vengrijos Nacionalinis Bankas, vykdydamas finansų priežiūros institucijos įgaliojimus, po to, kai jis atšaukia tokios įmonės licenciją vykdyti atitinkamą veiklą.

Pilietinės visuomenės organizacijų įstatyme įtvirtintos tam tikros nukrypti leidžiančios nuostatos dėl pilietinės visuomenės organizacijų (asociacijų, fondų) bankroto ir likvidavimo procedūrų, kitais atvejais taikomos Bankroto įstatymo nuostatos.

Fizinių asmenų skolų sureguliuavimo procedūra (asmėninis bankrotas)

2015 m. Įstatymas CV dėl fizinių asmenų skolų sureguliuavimo įsigaliojo 2015 m. rugsėjo 1 d. Įstatymu siekiama nustatyti teisinę skolų sureguliuavimo sistemą ir kartu užtikrinti bankroto apsaugą skolininkui bendradarbiaujant su kreditoriais. Įstatymu visų pirma apsaugomi hipotekos skolininkai, ypač ilgą laikotarpį turintys pradelstųjų skolų, įsiskolinę keliems kreditoriams ir tie, kurių gyvenamosios paskirties nekilnojajam turtui gresia priverstinis pardavimas.

Procedūra pradėdama neteisimine tvarka, ją koordinuoja pirmasis hipotekos paskolos davėjas. Teisme bankroto procedūra pradėdama, jeigu neteisimine tvarka nepasiekiamas susitarimo. Pirmiausia teismo procesu taip pat siekiama susitarimo, tačiau jeigu už tokį susitarimą nenubalsuojama, tada teismas nustato skolų sureguliuavimo sąlygas.

Vyriausybė įsteigė Valstybinę šeimos nemokumo tarnybą. Ši organizacija atlieka svarbų vaidmenį vykdamas skolų sureguliuavimo procedūrą. Šeimos nemokumo tarnyba tikrina, ar skolininkas atitinka įstatymo reikalavimus, tvarko valstybinį procedūrų duomenų registrą, joje dirba šeimos turto administratoriai. Šeimos turto administratoriai atlieka teismo skirtas parengiamąsias ir bendradarbiavimo funkcijas, kai skolų sureguliuavimo klausimas nagrinėjamas teisme, vykdo teismo sprendimus, padeda skolininkui, prižiūri skolininko namų ūkio tvarkymą, parduoda komerciniu požiūriu vertingą skolininko turtą ir sumoka kreditoriams.

Sėkmingo skolų sureguliuavimo rezultatas yra tas, kad skolų, nuo kurių atleidžiama procedūros eigoje, vėliau iš skolininko reikalauti nebegalima, o kreditoriams per prognozuojamą laikotarpį patenkinama konkrečių jų reikalavimų dalis.

Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 2015/848 apie fizinių asmenų skolų sureguliuavimo procedūrą dar nėra pranešta.

Pagal Bankroto įstatymą **bankroto procedūrą** gali inicijuoti skolininko organizacija, pritarus pagrindiniam jos sprendimų priėmimo organui, naudodamasi tam tikra forma – atliekant šią procedūrą privalomas teisinis atstovavimas. Skolininkas tokio prašymo negali teikti, jeigu jam jau vykdoma bankroto procedūra arba yra priimtas pirmosios instancijos sprendimas, kuriuo nurodyta skolininką likviduoti. Naujo prašymo pradėti bankroto procedūrą leistinumo sąlygos ir laiko apribojimai priklauso nuo ankstesnės bankroto procedūros metu buvusių arba atsiradusių kreditorių reikalavimų patenkinimo, taip pat nuo ankstesnės bankroto procedūros užbaigimo turi būti praėję dveji metai, o jeigu ankstesnis prašymas buvo atmestas *ex officio*, nuo galutinės nutarties toje byloje paskelbimo turi būti praėję vieni metai.

Paprastai jeigu skolininkas yra nemokus, skolininko arba jo kreditorių prašymu jam gali būti pradėta **likvidavimo procedūra**, arba tam tikrais Bankroto įstatyme nurodytais atvejais ją *ex officio* gali pradėti teismas. Bankroto įstatyme konkrečiai nurodyta, kas gali pradėti likvidavimo procedūrą, ir reglamentuojamos bylos nagrinėjimo vienos iš šalių prašymu arba *ex officio* taisyklės.

Abiejų rūšių procedūros yra **kollektivinio skolų sureguliuavimo procedūros**, jose turi dalyvauti skolininko kreditoriai ir, kai vyksta šios procedūros, jie negali siekti skolininko atžvilgiu turimų savo reikalavimų įvykdymo kitu būdu arba kitame procese.

2 Kokios yra nemokumo bylos išskėlimo sąlygos?

Bankroto procedūra

Prašymą pradėti bankroto procedūrą gali pateikti skolininko direktorius, taip pat privaloma, kad skolininkui atstovautų advokatas arba teisininkas.

Bet kuriuo konkrečiu metu skolininkui galima pradėti tik vieną bankroto procedūrą, prieš jį tuo metu negali būti pradėta likvidavimo procedūra. Naują bankroto procedūrą galima pradėti tik tuo atveju, jeigu skolininkas atsiskaitė pagal reikalavimus, pateiktus įgyvendinant ankstesnę procedūrą, ir nuo to laiko nepraėjo dveji metai. Jeigu teismas dėl formalių trūkumų *ex officio* atmetė ankstesnį prašymą pradėti bankroto procedūrą, naujos bankroto procedūros negalima pradėti vienus metus.

Likvidavimo procedūra

Likvidavimo procedūrą gali pradėti skolininkas, kreditorius, ankstesnėje savanoriško likvidavimo procedūroje dalyvavęs administratorius arba, teisės aktuose nurodytais atvejais, teismas arba administracinė institucija. Pavyzdžiui, teismas likvidavimo procedūrą pradeda, jeigu vykstant bankroto procedūrai nepasiekiamas savanoriško susitarimo arba jeigu teismas, vykdydamas komercinių bylų teismo teisinės priežiūros įgaliojimus, nurodo likviduoti šiuurkščiai teisės aktus pažeidusią įmonę.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Nemokaus skolininko turtui priskiriamas turtas yra viso ilgalaikio turto ir trumpalaikio turto apskaitos teisės aktų prasme suma.

Bet koks bankroto procedūros metu susidaręs turto padidėjimas taip pat yra nemokaus skolininko turto dalis.

Skolininkas išlaiko su nemokaus skolininko turto valdymu susijusias teises, tačiau jomis naudojasi prižiūrimas administratoriaus. Vykstant likvidavimo procedūrai, skolininkui nepaliekama teisių, susijusių su nemokaus skolininko turto valdymu: tos teisės perduodamos likvidatoriui. Likvidatorius yra skolininko organizacijos teisinis atstovas, kuris registruoja ir vertina kreditorių reikalavimus, realizuoja turtą ir, prižiūrint teismui, kreditoriams paskirsto gautas pajamas kreditoriams.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Vykstant bankroto ir likvidavimo procedūroms, **skolininkas** pagal Bankroto įstatymą gali būti vienas iš įstatyme išvardytų ekonominės veiklos vykdytojų.

Bankroto procedūrą pradeda skolininkas, kuris procedūros vykdymo metu gali tęsti savo ekonominę veiklą. Skolininko direktoriams ir savininkams neribojamos galimybės naudotis savo teisėmis, tačiau jie šiomis teisėmis gali naudotis tik nepažeisdami teisės aktais administratoriui numatytų teisių.

Skolininkas, bendradarbiaudamas su administratoriumi, užregistruoja reikalavimus ir nustato jų eilę, taip pat administratoriui dalyvaujant parengia programą ir pasiūlymą vykdyti derybas dėl bendradarbiavimo susitarimo, kuriuo siekiama atkurti arba išsaugoti mokumą. Bendradarbiavimo susitarime išdėstomas skolininko ir kreditorių susitarimas dėl skolos sureguliuavimo sąlygų ir visi kiti aspektai, kuriuos jie laiko svarbiais reorganizacijai atlikti.

Iki prasidedant procedūrai, bankroto procedūros ir likvidavimo procedūros **kreditorius** reiškia asmenį, kuris turi pradelstų piniginių reikalavimų arba pinigais išreikštų reikalavimų, kurie yra grindžiami galutiniu, vykdytinu teismo arba valdžios institucijos sprendimu arba kuriuos skolininkas pripažįsta ir neginčija. Vykstant bankroto procedūrai, kreditoriumi taip pat laikomas bet kuris asmuo, kurio reikalavimų, užregistruotų administratoriaus, įvykdymo terminas sueina bankroto procedūros metu arba po jos, arba bet kuris asmuo, kurio reikalavimus užregistravo likvidatorius vykstant likvidavimo procedūrai.

Bankroto procedūros **administratorius** yra teismo skiriamas juridinis asmuo, įgaliotas atlikti nemokumo specialisto funkcijas. Administratorius turi paskirti tinkamą kvalifikaciją turintį savo įgaliotą asmenį atlikti administratoriaus veiklą. Šio asmens pareiga yra stebėti skolininko ekonominę veiklą siekiant sudaryti bendradarbiavimo susitarimą, kartu nepamirštant kreditorių interesų, užregistruoti kreditorių reikalavimus, bendradarbiauti rengiant pasiūlymą dėl bendradarbiavimo susitarimo ir bendrai pasirašyti derybose dėl bendradarbiavimo susitarimo priimamų rezoliucijų protokolus.

Likvidatorius yra teismo paskirta likvidavimo organizacija (juridinis asmuo, įgaliotas vykdyti nemokumo specialisto funkcijas), kuri yra likviduojamos organizacijos teisinis atstovas ir kuri tuo pačiu metu užtikrina kreditorių interesus ir atlieka teisės aktais nustatytas funkcijas. Teisės aktais likvidavimo organizacijoms yra nustatyti griežti asmeniniai ir profesiniai reikalavimai, apimantys reguliarių profesinį mokymą.

Likvidavimo organizacija likvidatoriaus veiklai vykdyti skiria nemokumo administratorių.

Likvidavimo organizacijos pavadinimas ir nemokumo administratorius taip pat nurodomi teisminiame juridinių asmenų registre.

Bankroto ir likvidavimo procedūros yra ne ginčo tvarka nagrinėjamų bylų teisminiai civiliniai procesai. Bankroto įstatymo nereglamentuojamais klausimais taikomos Civilinio proceso kodekso taisyklės ir nukrypti leidžiančios nuostatos, kurių taikymas kyla iš ne ginčo tvarka nagrinėjamų bylų specifikos. Bankroto procedūrą skiria teismas, o likvidavimo procedūrą teismas skiria tada, kai skolininkas paskelbiamas nemokiu, arba kitais teisės aktuose nurodytais atvejais arba kito teismo, valdžios institucijos arba administratoriaus prašymu. Procedūros pradžioje teismas iš likvidatorių sąrašo skiria administratorių arba likvidatorių. Kai pradeda likvidavimo procedūrą, teismas kreditorių prašymu skiria likvidatorių, turintį kompetenciją atlikti laikinojo administratoriaus pareigas – prižiūrėti skolininko veiklą, kol bus nurodyta atlikti likvidavimą.

Pareikštus prieštaravimus dėl neteisėtų administratoriaus veiksmų arba neveikimo nagrinėja teismas – jeigu nustatoma, kad veiksmai arba neveikimas yra neteisėti, teismas pareikalauja administratoriaus arba likvidatoriaus vykdyti veiklą laikantis teisės aktų, o jeigu šis teismo nurodymas nevykdomas, administratorius arba likvidatorius pašalinamas iš procedūros ir skiriamas naujas administratorius arba likvidatorius.

Vykstant bankroto procedūrai, skolininkui taikoma bankroto teikiama apsauga, vykdyto procesas sustabdomas ir skolininkui sustabdoma prievolė vykdyti mokėjimus arba skelbiamas prievolės grąžinti anksčiau susidariusias skolas moratoriumas.

Jeigu Bankroto įstatyme nurodyta dauguma sutinka su savanorišku susitarimu ir susitarimas atitinka įstatymų reikalavimus, teismas jį patvirtina ir skolininkas privalo jį laikytis.

Jeigu savanoriškai nesusitariama, teismas *ex officio* nurodo skolininką likviduoti.

Vykstant likvidavimo procedūrai, skolininkas ir kreditoriai taip pat gali pasiekti susitarimą. Likvidavimo procedūros eigoje teismas nustato derybų dėl bendradarbiavimo susitarimo datą ir jeigu balsavimo dėl savanoriško susitarimo rezultatai yra teigiami, o susitarimas atitinka teisės aktus, teismas jį patvirtina. Vykstant likvidavimo procedūrai, savanoriško susitarimo patvirtinimo sąlygos yra tokios, kad pagal šį susitarimą skolininkas taps mokiu ir bus atsisakityta pagal privilegijuotuosius reikalavimus arba yra pateikta tokių reikalavimų užtikrinimo priemonė.

Teismas sprendžia, ar bankroto arba likvidavimo procedūrą užregistruoti kaip baigtą, ar procedūrą nutraukti.

Jeigu likvidavimo procedūra baigiama skolininkui neturint teisių perėmėjo, teismui pateikus pranešimą komercinių bylų teismas išbraukia likvidavimu panaikintą skolininką iš komercinės veiklos registro arba pilietinės visuomenės organizaciją iš pilietinės visuomenės organizacijų registro.

Vykstant likvidavimo procedūrai, darbuotojų darbo užmokesčio sumokėjimas garantuojamas iš Darbo užmokesčio garantijų fondo, taikant įstatyme dėl Darbo užmokesčio garantijų fondo nustatytas sąlygas.

Procedūros pradėjimo teisiniai padariniai:

bankroto procedūros eigoje teismas imasi veiksmų, kad skolininko prašymu pagal Bankroto įstatymą *Įmonių leidinyje* būtų nedelsiant paskelbtas **laikinas mokėjimų sustabdymas**. Prašymo esmė išnagrinėjama vėliau, kai teismas priima nutartį *ex officio* atmesti prašymą teisės aktuose nustatytais atvejais, o kitais atvejais priima sprendimą skirti bankroto procedūrą. Bankroto procedūra pradeda paskelbiant atitinkamą nutartį *Įmonių leidinyje*. Pradėjus bankroto procedūrą, skolininkas turi teisę į piniginius reikalavimus įvykdyti skirtų **mokėjimų sustabdymą** iki antros darbo dienos, einančios po 120-os dienos, 0.00 val. (su keliomis išimtimis), be to, moratoriumas gali būti pratęstas net iki 365 dienų. Mokėjimų sustabdymo laikotarpiu gali būti vykdomi tik teisės akte nurodyti reikalavimai, su mokėjimo prievolių nevykdymu arba pavėluotu vykdymu susiję teisiniai padariniai nekyla, sustabdomas išieškojimas iš skolininko pagal piniginius reikalavimus, taigi, skolininkui suteikiama realistiška galimybė parengti programą, kuria siekiama atkurti mokumą ir sureguliuoti skolas. Jeigu teismas paskelbia skolininką nemokiu dėl bet kurios iš teisės akte apibrėžtų **nemokumo priežasčių**, nutartyje nurodoma likviduoti skolininką ir, įsigaliojus šiai nutarčiai, *Įmonių leidinyje* paskelbiama nutartis, kuria skiriamas likvidatorius ir išdėstomas raginimas kreditoriams pranešti apie savo reikalavimus. Kai skiriama likvidavimo procedūra, nuosavybės teisės išnyksta, – taip apsaugomas nemokaus skolininko turtas ir nuo likvidavimo procedūros pradžios tik likvidatorius, einantis skolininko atstovo pareigas, gali daryti teisinius pareiškimus dėl skolininko turto. Likvidavimo procedūros pradžios dieną baigia galioti visos ekonominės veiklos vykdytojo skolos (jos tampa pradelstos).

Likvidavimu siekiama paskirstyti visą skolininko turtą kreditoriams, turi būti nutraukiamas net išieškojimas iš turto, kuriam taikoma likvidavimo procedūra.

Ginčo ir ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylos, pradėtos iki tos dienos, kai pradeda likvidavimo procedūrą, toliau nagrinėjamos bylą pradėjusiame nagrinėti teisme. Nuo antros likvidavimo procedūros dienos bet kuris su nemokaus skolininko turtu susijęs reikalavimas gali būti ginamas tik likvidavimo procedūros tvarka. Bet koks skolininko nekilnojamojo turto ar kito turto perleidimo ir suvaržymo apribojimas netenka galios likvidavimo procedūros pradžios dieną, o atpirkimo teisės ir pasirinkimo pirkti sandoriai bei kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės netenka galios, kai turtas parduodamas. Savo reikalavimą tam teisei turintis asmuo gali patenkinti iš užtikrinimo priemonės, kurią skolininkas pateikė iki likvidavimo procedūros pradžios, paskui reikalavimo teisę turintis asmuo likusią sumą turi perduoti likvidatoriui.

5 Kokiomis sąlygomis galima rėmtis įskaitymais?

Vykstant likvidavimo procedūrai, kiekvienas kreditorius gali ginti reikalavimą skolininkui tik užsiregistruodamas šiai procedūrai, neteismine tvarka negalima atlikti įskaitymo, išskyrus baigiamąją užskaitą, taikomą pagal tarptautines prekybos konvencijas. Tačiau jeigu tarp kreditoriaus ir skolininko yra ankstesnė neišnagrinėta byla, kreditorius gali bet kuriuos šioje byloje ginamus reikalavimus įskaityti į savo skolą skolininkui.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Pats likvidavimo procedūros pradėjimas neturi tokio teisinio poveikio, kuris lemtų anksčiau skolininko sudarytų sutarčių nutraukimą. Sutartys gali būti nutrauktos procedūros eigoje, bankroto procedūros atveju – prižiūrint administratoriui, o likvidavimo procedūros atveju sutartis nutraukia likvidatorius, kaip skolininko teisinis atstovas. Likvidatorius turi teisę nutraukti sutartis, šiam nutraukimui įsigaliojant iš karto, arba atsisakyti sutarčių.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Iš skolininko turto negalima išieškoti, įkeitimą turintis kreditorius negali jo parduoti, o skolos sureguliuojamos likvidavimo procedūros eigoje.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškilimo metu, nagrinėjimui?

Anksčiau pradėtas bylas baigia jas pradėjęs nagrinėti teismas. Jeigu skolininkas bylą pralaimėjo, bylą laimėjusi šalis įstoja į likvidavimo procedūrą kaip kreditorius. Jeigu skolininkas bylą laimėjo, jam perduotinas turtas arba lėšos įtraukiami į nemokaus skolininko turtą. Keliose Bankroto įstatymo nuostatose nurodyta, kad teikti informaciją kreditoriams yra administratoriaus arba likvidatoriaus funkcija.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Kreditoriai gali sudaryti kreditorių komitetus arba išsirinkti kreditorių atstovą, su kuriuo likvidatorius turi konsultuotis, jį informuoti ir gauti jo netiesioginį arba tiesioginį sutikimą dėl tam tikrų veiksmų.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turto?

Likvidatorius gali perduoti skolininko turtą viešo pardavimo būdu audituojamame internetiniame pardavimo portale geriausią pasiūlymą pateikusiam pirkėjui.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę iškelus nemokumo bylą?

Ir anksčiau susidariusias skolas, ir po nemokumo bylos pradėjimo susidariusias skolas kreditorius gali pareikšti pateikdamas reikalavimą kaip bankroto procedūros arba likvidavimo procedūros kreditorius.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Nemokumo specialistas (bankroto procedūros administratorius arba likvidatorius pagal likvidavimo procedūrą) užregistruoja kreditorių reikalavimus ir pateikia ginčijamus reikalavimus nagrinėti teismui, atliekančiam bankroto procedūrą arba likvidavimo procedūrą.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Likvidatorius iš pajamų, gautų pardavus įkeistą turtą, atskaitęs tam tikras išlaidas, sumoka įkeitimą turinčiam kreditoriui. Likusioji suma paskirstoma kreditoriams pagal turto paskirstymo nuostatas, atsižvelgiant į Bankroto įstatyme nustatytą kreditorių reikalavimų tenkinimo eilę ir remiantis laikinuoju likvidavimo balansu arba baigiamuoju likvidavimo balansu.

Pardavus kitą turtą, pajamos gali būti paskirstytos po laikinojo likvidavimo balanso arba baigiamojo likvidavimo balanso priėmimo, atsižvelgiant į teismo patvirtintas turto paskirstymo nuostatas ir Bankroto įstatyme nustatytą kreditorių reikalavimų tenkinimo eilę.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Skolininkas gali su kreditoriais sudaryti savanorišką susitarimą vykstant tiek bankroto procedūrai, tiek likvidavimo procedūrai. Jeigu susitarimas atitinka teisės aktus, teismas jį patvirtina ir skelbia procedūrą baigta. Tokiais atvejais skolininkas tęsia veiklą. Kreditorių reikalavimai tenkinami susitarime nustatyto būdu ir jame nustatyta apimtimi, skolininkas atleidžiamas nuo bet kokių sumų, viršijančių nurodytas susitarime, mokėjimo.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Jeigu bankroto procedūra baigiama teismo patvirtintu savanorišku susitarimu, kreditorių reikalavimai tenkinami susitarime nustatyto būdu ir grafiku. Jeigu skolininkas nesilaiko susitarimo, kreditoriai gali pradėti vykdymo procesą arba inicijuoti skolininko likvidavimą.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Kreditoriai sumoka registracijos mokesį. Už nemokumo bylos (bankroto procedūros, likvidavimo procedūros) pradėjimą taikomas mokestis. Visas kitas patiriamas išlaidas padengia skolininkas.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nuginkėjimo ar jų nevykdytumo?

Likvidatorius arba kreditoriai gali užginčyti tokius sandorius pateikdami prašymą ir gali prašyti paskelbti sandorį negaliojančiu. Tokiu būdu skolininkui grąžinto turto apimtimi padidėja nemokaus skolininko turtas.

Likvidatorius arba kreditoriai gali pradėti bylas prieš skolininko buvusius direktorius dėl jų veiklos, kuria buvo pakenkta kreditorių interesams, remdamiesi tuo, kad buvę direktoriai, atlikdami savo valdymo funkcijas, neatsižvelgė į kreditorių interesus, kai susidarė nemokumo grėsmė sukėlus padėtis ir dėl to sumažėjo ekonominės veiklos vykdytojo turtas, tapo sudėtinga iki galo patenkinti kreditorių reikalavimus arba nebuvo sumokėti aplinkos mokesčiai. Jeigu tai įrodoma, buvęs skolininko direktorius turi kompensuoti kreditoriams tokiu būdu padarytą žalą.

Paskutinis naujinimas: 03/12/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Nemokumas - Malta

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Nemokumo bylos (bendrovės) ir bankroto bylos (ūkinės bendrijos ir prekyautojai)

Pagal nacionalinę teisę yra dvi rūšys subjektai, kuriems gali būti keliamos nemokumo bylos – tai komercinės ūkinės bendrijos ir prekyautojai. Šių rūšių asmenims taikomos skirtingos taisyklės. Komercinės ūkinės bendrijas galima skirstyti į tikrąsias bendrijas (*en nom collectif*), komanditines bendrijas (*en commandite*) ir ribotos atsakomybės bendroves.

Nemokumo bylos gali būti keliamos visiems minėtiems subjektams (fiziniams ir juridiniams asmenims), tačiau jiems bus taikomos skirtingos procedūros, taisyklės ir teisės aktai. Iš tiesų bankroto bylos (Maltos įstatymų 13 straipsnis) gali būti keliamos tikrosioms ūkinėms bendrijoms (*en nom collectif*), komanditinėms ūkinėms bendrijoms (*en commandite*) ir prekyautojams. Tikrosios ūkinės bendrijos (*en nom collectif*) ir komanditinės ūkinės bendrijos (*en commandite*) visais klausimais bankroto bylose laikomos prekyautojais. 13 skyriuje „prekiausiojas“ apibrėžiamas kaip bet kuris asmuo, kuris pagal savo profesiją prekiauja savo vardu, ir į šią sąvoką įeina bet kokia komercinė ūkinė bendrija.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

Reorganizavimo procedūra gali būti taikoma bendrovėms pagal 1995 m. Bendrovių įstatymo 386 skyriaus 327–329B straipsnius.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškelimo sąlygos?

Nemokumo bylos (bendrovės)

Jei bendrovė negali susimokėti skolų, bendrovės visuotiniam susirinkimui, valdybai, obligacijų turėtojui, kreditoriui ar kreditoriams, taip pat dalininkui ar dalininkams priėmus sprendimą, bendrovė gali kreiptis į teismą dėl jos veiklos nutraukimo ir vėliau – likvidavimo. Pagal 386 skyriaus 214 straipsnio 2 dalies a punkto ii papunktį taikomas toks kriterijus:

Bendrovė laikoma negalinčia susimokėti skolų, jeigu:

- bendrovės turima skola lieka iš dalies ar visiškai nesumokėta per 24 savaites nuo bendrovės atžvilgiu išduoto vykdomojo dokumento įvykdymo taikant bet kurį iš Organizavimo ir civilinio proceso kodekso 273 straipsnyje nurodytų vykdymo veiksmų, arba
- teismui įrodoma, kad bendrovė negali susimokėti skolų, taip pat atsižvelgiant į galimus ir būsimus bendrovės įsipareigojimus.

Teismas suteikia šalims galimybę būti išklaustyti ir galiausiai nusprendžia, ar esama nemokumo sąlygų, ir jei šios sąlygos yra, teismas įpareigoja nutraukti bendrovės veiklą, o numatoma nemokumo data bus laikoma pareiškimo pateikimo teismui diena pagal 386 skyriaus 223 straipsnį.

Per laikotarpį nuo nutarties dėl bendrovės veiklos nutraukimo priėmimo, jei bendrovė tampa nemoki, iki pareiškimo dėl nemokumo pateikimo teismui dienos teismas gali bet kada paskirti laikinąjį administratorių ir įpareigoti jį administruoti bendrovės turtą ar veiklą pagal teismo nutartyje, kuria šis administratorius paskiriamas, pateiktus nurodymus. Laikinas administratorius eina pareigas, kol priimama nutartis dėl likvidavimo arba likvidavimo prašymas atmetamas, nebent administratorius iki to laiko pasitraukia iš pareigų arba teismas dėl pagrįstos priežasties pašalina jį iš pareigų.

Nemokumas. Savanoriškas likvidavimas kreditorių iniciatyva

Bendrovė taip pat gali nutraukti veiklą savanoriškai, o jei valdybos nariai laikosi nuomonės, kad bendrovės turto nepakanka jos įsipareigojimams įvykdyti, bus šaukiamas kreditorių susirinkimas, kad būtų paskirtas nemokumo specialistas (ir (arba) likvidacinis komitetas), kuriuo kreditoriai pasitiki ir kuris bus įgaliotas likviduoti bendrovę neiškeliant bylos teisme. Taikytinos taisyklės nustatytos 386 skyriaus 277 ir paskesniuose straipsniuose.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

Jei priimamas neeilinis nutarimas – bendrovė, valdybos sprendimu – direktoriai arba bendrovės kreditoriai, kuriems tenka daugiau nei pusė bendrovės įsiskolinimų vertės, gali prašyti teismo pradėti reorganizavimo procedūrą (sanavimo procedūra pagal 386 skyriaus 329B straipsnį), jei bendrovė negali susimokėti savo skolų arba neišvengiamai tikėtina, kad ji taps nemoki. Kaip ir pirmiau nurodytu atveju, bendrovė laikoma negalinčia sumokėti skolų, jeigu:

a) bendrovės mokėtina skola lieka iš dalies ar visiškai nesumokėta praėjus 24 savaitėms nuo bendrovės atžvilgiu išduoto vykdomojo dokumento įvykdymo taikant bet kurį iš Organizavimo ir civilinio proceso kodekso 273 straipsnyje nurodytų vykdomųjų veiksmų. arba

b) jei teismui įrodoma, kad bendrovė negali susimokėti skolų, taip pat atsižvelgiant į galimus ir būsimus bendrovės įsipareigojimus.

Teismas sprendžia, ar reorganizuoti bendrovę, ir jei jis pritaria reorganizavimui, per 20 darbo dienų nuo teismui pateikto prašymo administruoti bendrovės veiklą priima nutartį dėl bendrovės sanavimo teismo nurodytu laikotarpiu (šiuo metu šis laikotarpis yra vieni metai, tačiau jis gali būti pratęstas dar vieniems metams, vis dėlto, pagal šiuo metu svarstomus pakeitimus, šis laikotarpis būtų sutrumpintas iki keturių mėnesių, kuriuos bus galima pratęsti dar keturiems mėnesiams, tačiau visas laikotarpis neturės viršyti dvylikos mėnesių).

Bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekiautojai)

Bankroto bylą gali iškelti bet kuris kreditorius, nesvarbu, ar jam mokėtina skola yra komercinė, ar kitokia, nors ši skola dar netapo mokėtina. Kreditorius turi teisę supaprastinta tvarka kreiptis į civilinių bylų teismo pirmuosius rūmus prašydamas teismo paskelbti, kad skolininkas ar jo teisėtas atstovas bankrutuoja. Bankroto paskelbimo kriterijus – skolininko turimų skolų mokėjimo sustabdymas. Teismas priima sprendimą dėl bankroto paskelbimo ir paskiria vieną ar kelis kuratorius, kurie pagal Prekybos kodekso 13 skyrių įgyvendina jiems priskirtas funkcijas.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Nemokumo bylos (bendrovės) (įskaitant kreditorių inicijuojamą savanorišką likvidavimą)

Visas bendrovės turtas panaudojamas skolininko įsipareigojimams įvykdyti. Neatskiriamas turtas, kuris jau buvo skolininko turto dalis, ir turtas, kuris skolininkui perėjo po nemokumo bylos išskėlimo.

Bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekiautojai)

Bankroto byloje, susijusiose su prekiautojais, tikrosiomis ūkinėmis bendrijomis (*en nom collectif*) ir komandinėmis ūkinėmis bendrijomis (*en commandite*) likviduojamos bendrovės turto dalį gali sudaryti visos kilnojamasis arba nekilnojamas turtas. Kai paskelbiamas bankrotas, bankrutavęs asmuo *ipso jure* netenka galimybės valdyti viso savo turto, nesvarbu, ar jis susijęs su jo veikla, ar ne, išskyrus teisę į kasdienę pragyvenimo išmoką.

Jo turtą valdo kuratorius, kuris, teismui pritarus, turi teisę parduoti ir nusavinti turtą. Jei bankrutavusio asmens turtą sudaro gendančios prekės, gavus teismo leidimą, šios prekės gali būti parduotos per licenciją turintį aukciono rengėją.

Jei prekės yra negendančios arba tai yra kitas turtas, taip pat reikalingas teismo leidimas.

Tokiais atvejais teisėjas duoda tokius nurodymus, kuriuos jis laiko palankiausiais bankrutavusio asmens ir kreditorių interesams, net jei susiklostytų tokios aplinkybės, kad kuratorius galėtų atkurti bankrutavusio asmens veiklą arba padidinti jo turtą, jei tik tai yra naudinga kreditoriams.

4 Kokių įgaliojimų atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Nemokumo bylos (bendrovės)

Kai tik teismas įpareigoja nutraukti bendrovės veiklą dėl to, kad ji yra nemoki, jis paskiria nemokumo specialistą.

386 skyriuje nurodyta, kad toks nemokumo specialistas turi būti fizinis asmuo, kuris yra advokatas arba sertifikuotas auditorius, arba įtrauktas į Įmonių registrą kaip tinkamas nemokumo specialisto pareigoms atlikti.

Taikomas dar vienas apribojimas, t. y. kad nemokumo specialistas negali eiti šių pareigų visą pirmą dieną, jei jis buvo bendrovės direktorius ar sekretorius arba per ketverius metus iki bendrovės veiklos nutraukimo ėjo kurias nors kitas pareigas šioje konkrečioje bendrovėje arba su šia konkrečia bendrove susijusias pareigas.

Teismas turi plačią diskreciją nuspręsti, kas turi mokėti užmokestį nemokumo specialistui. Jei nenumatyta kitaip, nemokumo specialistas gauna užmokestį iš bendrovės turto. Tačiau jei bendrovės turto nepakanka, teismas gali įpareigoti kitus (susijusius) asmenis mokėti nemokumo specialistui atlyginimą pagal teismo nurodymus.

Pagal 386 skyriaus 296 straipsnį bendrovės tarnautojų (bendrovės direktorių ir sekretoriaus) įgaliojimai nutrūksta paskyrus nemokumo specialistą, todėl direktoriai ar jų įgaliotieji atstovai ir bendrovės sekretorius neturi teisės sudaryti sandorių minėtos likviduojamos bendrovės vardu ir interesais. Nemokumo specialistas prižiūri ir kontroliuoja visą turtą ir visas teises, į kurias, jo pagrįstu įsitikinimu, bendrovė turi teisę.

Pagal 386 skyriaus 238 straipsnį nemokumo specialistas, kai teismas likviduoja bendrovę, teismo ar likvidacinio komiteto leidimu yra įgaliotas:

a) pareikšti bet kokį ieškinį ir gintis nuo pareikšto ieškinio ar dalyvauti kitokiame teismo procese bendrovės vardu ir interesais;

b) tęsti bendrovės veiklą, kiek tai gali būti būtina, kad ji būtų sėkmingai likviduota;

c) sumokėti kreditoriams pagal įstatymo nustatytą jų eilę;

d) sudaryti susitarimą su kreditoriais arba asmenimis, kurie teigia esą kreditoriai, arba teigia turintys esamų ar būsimų, realių ar galimų reikalavimų bendrovei, kurie yra konkrečiai nustatyti ar mokėtini kaip žalos atlyginimas ar už kuriuos bendrovė gali būti laikoma atsakinga, ir perduoti tokius klausimus spręsti arbitražui;

e) kviešti dalininkus ar tariamus dalininkus ir sudaryti susitarimą dėl skolų, įsipareigojimų ir reikalavimų bendrovei, nesvarbu, ar jie būtų esami ar būsimi, realūs ar galimi, nustatyti ar mokėtini kaip žalos atlyginimas, atsiradę ar turintys atsirasti tarp bendrovės ir dalininko ar tariamo dalininko arba kito skolininko ar tariamo skolininko, taip pat visais klausimais, kaip nors susijusiais su bendrovės turtu ar jos likvidavimu arba turinčiais įtaką bendrovės turtui ar jos likvidavimui, tokiomis sąlygomis, dėl kurių susitarta, ir imtis bet kokių užtikrinimo priemonių siekiant sumokėti tokią skolą, įvykdyti tokį reikalavimą, įsipareigojimą ar atgauti skolą ir patvirtinti jų visų įvykdymą (nurašymą);

f) atstovauti bendrovei visais klausimais ir atlikti visus veiksmus, kurie gali būti būtini bendrovei likviduoti ir jos turtui paskirstyti.

Be to, teismas gali numatyti, kad, nesant likvidacinio komiteto, nemokumo specialistas gali įgyvendinti visus a ir b punktuose nurodytus įgaliojimus be teismo leidimo.

Apskritai, jei teismas likviduoja bendrovę, nemokumo specialistas yra įgaliotas:

- a) perduoti bendrovės kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą, taip pat bet kurią jos teisę viešajame aukcione ar privačiu susitarimu, įskaitant bet kurią bendrovės teisę perduoti visą jos turtą ar jo dalį arba teisę;
- b) atlikti visus veiksmus ir bendrovės vardu ir interesais sudaryti visus aktus, surašyti kvitus ir kitus dokumentus;
- c) sumokėti būtinas sumas už bendrovės turto užtikrinimą;
- d) paskirti įgaliotinį vietoj savęs, kuris konkrečiais tikslais atliktų veiksmus kaip nemokumo specialistas.

Teismas tikrina, kaip nemokumo specialistas įgyvendina pagal šį straipsnį suteiktus įgaliojimus, kai teismas likviduoja bendrovę, ir bet kuris kreditorius ar dalininkas gali kreiptis į teismą dėl bet kurio šių įgaliojimų įgyvendinimo ar siūlomo įgyvendinimo aspekto.

Per laikotarpį tarp nutarties dėl veiklos nutraukimo, jei bendrovė tampa nemoki, priėmimo iki nemokumo pareiškimo pateikimo teismui, jei teismas paskiria laikinąjį administratorių, taip pat nutrūksta bendrovės tarnautojų įgaliojimai, jei teismas šio administratoriaus paskyrimo nutartyje nustatyta tvarka paveda administratoriui administruoti bendrovės turtą ar veiklą.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

Pagal 386 skyriaus 329B 6 dalies a punktą nutarties dėl sanavimo (reorganizavimo) galiojimo laikotarpiu bendrovė toliau vykdo įprastą veiklą vadovaujant specialiai paskirtam valdytojui.

Specialiai paskirtas valdytojas turi būti teismo patvirtintas fizinis asmuo, turintis įrodytą kompetenciją ir patirtį įmonių veiklos valdymo srityje, jei jis yra kvalifikuotas ir sutinka būti paskirtas, taip pat jei dėl jo paskyrimo nekyla interesų konfliktas.

Specialiai paskirto valdytojo užmokestį moka bendrovė. Iš tiesų paskirdamas specialųjį valdytoją teismas nustato ne ilgesnį nei 10 darbo dienų laikotarpį, skaičiuojamą nuo nutarties dėl bendrovės sanavimo priėmimo dienos, per kurį bendrovė deponuoja tam tikrą pinigų sumą teisme arba pasiūlo kitą tinkamą garantiją ar tinkamą priemonę, kurios, teismo nuomone, pakanka specialiai paskirto valdytojo darbo užmokesčiui ir išlaidoms, susijusioms su jo paskyrimu, padengti.

Jei paskiriamas specialusis valdytojas, visi pagal bet kokį įstatymą ar steigimo sutartį ir įstatus bendrovei suteikti įgaliojimai sustabdomi, išskyrus atvejus, kai gaunamas specialiojo valdytojo sutikimas dėl tokių įgaliojimų įgyvendinimo, ir šis sutikimas gali būti duotas bendrai arba dėl konkretaus atvejo ar atvejų. Jei tokio sutikimo negaunama, visi šie įgaliojimai suteikiami specialiai paskirtam valdytojui.

Apskritai specialiai paskirtas valdytojas yra įgaliotas:

- a) prižiūrėti arba valdyti visą bendrovės turtą ir nuo šiol jis yra atsakingas už bendrovės veiklos, verslo ir turto valdymą bei priežiūrą;
- b) pranešęs teismui, atleisti bet kurį bendrovės direktorių iš pareigų ir paskirti bet kurį asmenį valdytojui;
- c) samdyti asmenis specialisto ar administracinėms paslaugoms teikti ir įpareigoti bendrovę mokėti jiems atitinkamą užmokestį ar padengti jų išlaidas ir
- d) sušaukti bendrovės narių ar kreditorių susirinkimą.

Be to, specialiai paskirtas valdytojas, prieš tai gavęs aiškų teismo leidimą, yra įgaliotas:

- i) prisiimti ilgesnius nei 6 mėnesių trukmės įsipareigojimus bendrovės vardu;
- ii) nutraukti darbo santykius su bendrovės darbuotojais, jei mano, kad tai būtina siekiant užtikrinti tolesnį visos bendrovės veiklos ar jos dalies tęstinumą.

Bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekiautojai)

Kaip paaiškinta pirmiau, kalbant apie prekiautojus, vykdančius veiklą savo vardu, ir ūkinės bendrijas, taikytinos Prekybos kodekso antraštinės dalies „Bankrotas“ nuostatos.

Kalbant apie nemokumo specialisto įgaliojimus bankroto byloje, šis specialistas vadinamas kuratoriumi, o kuratorius yra asmuo ar asmenys, kuriuos teismas laiko tinkamais eiti šias pareigas, net jei toks kuratorius yra susijęs su bankrutuojančiu asmeniu arba gali būti jo kreditorius.

Pradėjęs eiti šias pareigas, kuratorius ima valdyti visą bankrutuojančio asmens turtą ir šiam asmeniui priklausančias teises. Be to, bankrutuojantis asmuo imasi visų būtinų priemonių, kad išlaikytų bankrutuojančio asmens teises jo skolininkų atžvilgiu. Jis taip pat turi užregistruoti viešajame registre bet kokią hipoteką, turinčią įtakos bankrutuojančio asmens skolininkų turtui. Kuratorius yra atsakingas už savo veiksmus bankrutuojančiam asmeniui.

Kuratorius taip pat privalo paduoti į teismą skolininkus, kurie nesumokėjo skolų bankrutuojančiam asmeniui, tačiau kuratorius neturi teisės sudaryti susitarimo su kreditoriais ar perduoti ginčo arbitražui be rašytinio bankrutavusio asmens kreditorių daugumos (pagal reikalavimų vertę) sutikimo ir teismo leidimo.

Per vieną mėnesį nuo teismo sprendimo dėl bankroto priėmimo kuratorius sudaro bankrutuojančio asmens turto aprašą.

Kiekvienas kreditorius turi teisę susipažinti su šiuo aprašu, o kreditorius ir bankrutuojantis asmuo privalo padėti sudaryti šį aprašą.

Šiame apraše pateikiamas tikrasis turto sąrašas ir viso bankrutuojančio asmens turto įvertinimas.

Kuratorius negali disponuoti turtu be teismo sutikimo ir visa procedūra yra vykdoma viešai. Pajamos iš turto, kurį kuratorius parduoda bankrutuojančio asmens ar ūkinės bendrijos vardu, turi būti surašytos ir surinkti visi kvitai bei sąskaitos faktūros.

Teismas yra įgaliotas reikalauti, kad kuratoriai, bankrutuojantis asmuo ir kreditoriai prisiekdami pateiktų visą informaciją, kuri, teismo nuomone, yra būtina.

Kalbant apie skolininko (šiuo atveju bankrutuojančio asmens arba bankrutuojančios ūkinės bendrijos) teises, jis turi teisę prižiūrėti, ar kreditorius administruoja bankrotą laikydamasis įstatymų ir ar jis tai daro teisingai.

Skolininkas turi teisę informuoti teismą, jei tokie kuratoriaus veiksmai atliekami ne pagal teismo nutarties sąlygas arba jei jis netinkamai atlieka savo pareigas.

Bankrutuojančio asmens buhalterinės knygos ir dokumentai gali būti bet kada patikrinti, ir tai reiškia, kad skolininkas turi teisę žinoti apie teismo paskirto kuratoriaus veiksmus ir juos tikrinti.

Pagal įstatymą skolininkas taip pat turi teisę reguliariai gauti dienpinigius, t. y. teismas leidžia skolininkui skirti tam lėšų iš jo paties turto, o šias lėšas kuratorius išmoka skolininkui kaip dienpinigius skolininko ir jo šeimos pragyvenimui, jei nedaroma prielaida, kad bankrutuojantis asmuo sukčiavo.

5 Kokiomis sąlygomis galima rėmtis įskaitymais?

Nemokumo ir reorganizavimo procedūros (bendrovės) / bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekiautojai)

Pagal 459 skyrių visos nuostatos dėl sandorių užbaigimo ar visos kitos sutarčių nuostatos, kuriose numatytas vienos šalies kitai šaliai mokėtinų sumų įskaitymas ar užskaita, kai šios sumos susijusios su tarpusavio kreditais, tarpusavio skolomis ar kitais tarpusavio sandoriais, yra vykdytinos pagal jų sąlygas prieš bankrotą ar nemokumą ar po šių procedūrų, kiek tai susiję su tarpusavio skolomis, tarpusavio kreditais ar tarpusavio sandoriais, atsiradusiais ar sudarytais prieš vienos iš šalių bankrotą ar nemokumą:

- a) sutarties šalių atžvilgiu;
- b) laiduotojo ar asmens, užtikrinančio sutarties šalies įsipareigojimus, atžvilgiu;
- c) nemokumo specialisto, bankroto administratoriaus, kuratoriaus, valdytojo, specialiai paskirto valdytojo ar kito panašaus bet kurios sutarties šalies tarnautojo atžvilgiu, ir
- d) sutarties šalių kreditorių atžvilgiu.

Pirmiau nurodytos taisyklės netaikomos susitarimui dėl sandorių užbaigimo ir užskaitos, sudarytam tuo metu, kai kita šalis žinojo ar turėjo žinoti, kad yra nagrinėjamas pareiškimas dėl bendrovės veiklos nutraukimo ar likvidavimo dėl jos nemokumo, ar kad bendrovė ėmėsi formalių veiksmų pagal taikytiną teisę siekdama nutraukti veiklą ir būti likviduota dėl nemokumo.

Jos taip pat netaikomos, jei nemokumo procedūra taikoma fiziniam asmeniui (kuris nėra prekiautojas) arba komercinei ūkinei bendrijai, kuri nėra bendrovė (tikroji ūkinė bendrija (*en nom collectif*) arba komanditinė ūkinė bendrija (*en commandite*) ir kita šalis žinojo ar turėjo žinoti apie to paties pobūdžio nemokios šalies įvykius, kurie nurodyti pirmesnėje dalyje.

Sutartyje numatyta teisė ar įgaliojimas įgyvendinti nuostatą dėl sandorių užbaigimo ir užskaitos neatšaukiama, jei paskelbiamas kitos sutarties šalies bankrotas ar ji tampa nemoki.

Be to, neatsižvelgiant į kitas nacionalinės teisės nuostatas, negalima niekaip apriboti ar pavėlinti sutarties nuostatos, kurioje numatytas įskaitymas ar užskaita ar kuri susijusi su įskaitymu ar užskaita, taikymo, jei ši nuostata priešingu atveju būtų vykdytina, ir jokia teismo nutartis, nurodymas ar įpareigojimas ar pan., taip pat joks procesas neturi įtakos šiai nuostatai. Tačiau, neatsižvelgiant į šios dalies nuostatas, niekas nedraudžia taikyti įstatymo, pagal kurį užskaitos ar įskaitymo konkrečiu atveju negalima įvykdyti dėl sukčiavimo ar kitos panašios priežasties, arba užskaitą ar įskaitymą leidžiama vykdyti, jei pagal atitinkamų šalių sutarties nuostatą užskaita ar įskaitymas taptų negaliojantis dėl sukčiavimo ar panašios priežasties.

Įstatyme nurodyta, kad sutarties šalys gali teisėtai:

susitarti dėl sistemos ar mechanizmo, kurį taikydamos, jos galėtų nepiniginę prievolę paversti lygiaverte pinigine prievole ir įvertinti šią prievolę užskaitos ar įskaitymo tikslais;

susitarti dėl keitimo kurso ar metodo, taikomo keitimo kursui nustatyti siekiant atlikti užskaitą ar įskaitymą, jei užskaitytinų ar įskaitytinų sumų valiuta skiriasi, ir nustatyti, kokia valiuta turi būti išmokėta grynoji suma;

susitarti, kad visi sandoriai ar kitos operacijos, atliekamos pagal bet kurią sutartį, nesvarbu, ar toks sandoris ar operacija konkrečiai įvardyta, ar nurodyta tik sandorių ar operacijų rūšis ar klasė, pagal sutarties nuostatas dėl užskaitos ar įskaitymo laikomi vienu sandoriu ar operacija ir kad šalys ir kiekvienas nemokumo specialistas, bankroto administratorius, kuratorius, valdytojas ar specialiai paskirtas valdytojas ar kitas šalių vardu veikiantis tarnautojas, taip pat teismas visus šiuos sandorius ar operacijas laiko vienu sandoriu.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Nemokumo bylos (bendrovės)

386 skyriaus 303 straipsnyje numatytos privilegijos, hipoteka ar kitas turto ar teisių apsunkinimas, perdavimas ar kitoks disponavimas, taip pat bet koks mokėjimo, vykdymo ar kitoks veiksmas, susijęs su turto ar teisėmis, jei jį atlieka bendrovė ar jei jis atliekamas prieš bendrovę, taip pat bet koks bendrovės įsipareigojimas, priimtas **per šešis mėnesius iki bendrovės veiklos nutraukimo**, laikomas neteisėtu pasinaudojimu pirmumo teise prieš bendrovės kreditorius, nesvarbu, ar toks sandoris yra neatlygintinas, ar atlygintinas, jei tai yra **pernelyg mažos vertės** sandoris arba jei **suteikiama pirmenybė**. Tokiais atvejais sandoris (nesąžiningas pasinaudojimas pirmumo teise) negalioja.

Pernelyg maža vertė apibrėžiama taip:

a) bendrovė sudaro pernelyg mažos vertės sandorį, jei:

i) bendrovė padovanoja dovaną arba sudaro sandorį, kurio sąlygose numatyta, kad bendrovė negaus jokio atlygio, arba

ii) bendrovė sudaro atlygintiną sandorį, tačiau atlygio vertė pinigais arba jų ekvivalentu yra gerokai mažesnė už bendrovės suteikto atlygio piniginę vertę arba piniginio ekvivalento vertę.

Pirmenybė apibrėžiama taip:

b) bendrovė suteikia pirmenybę asmeniui, jei:

i) šis asmuo yra vienas iš jos kreditorių, laiduotojų arba garantų, užtikrinančių bendrovės skolas ar kitus įsipareigojimus, ir

ii) bendrovė atlieka veiksmus arba jos atžvilgiu atliekami veiksmai, dėl kurių bet kuriuo atveju susiklosto tokia asmens padėtis, kai jam yra palankiau, kad bendrovė taptų nemoki ir būtų likviduota, nei tuo atveju, jei šio veiksmo ar neveikimo nebūtų buvę.

Išimtis taikoma tuo atveju, jei asmuo, kurio naudai sudaromas ar sudarytas sandoris ar priimtas įsipareigojimas dėl sandorio, įrodo, kad nežinojo ir neturėjo pagrindo manyti, kad bendrovės veikla gali būti nutraukta dėl nemokumo.

Išskyrus pirmiau nurodytus atvejus, nėra jokios kitos nuostatos, kuri turėtų tiesioginę įtaką sutartims.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

Nėra jokių *ad hoc* teisės aktų, kuriais būtų reglamentuojami reorganizavimo procedūros padariniai sutartims.

Bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekiautojai)

Pagal Prekybos kodeksą, o tiksliau jo 485 straipsnį kiekvienas bankrutuojančio asmens turto perdavimo aktas ar priimtas įsipareigojimas, taip pat bet koks šio asmens palikimo atsisakymas atlygintinai ar neatlygintinai, jei taip siekiama apgauti kreditorius, gali būti panaikintas.

Kitais Bendrovių įstatyme, Prekybos kodekse nenurodytais laikotarpiais, kaip, pavyzdžiui, Maltos įstatymų 386 skyriaus 303 straipsnyje.

Jei minėtais atvejais įrodoma, kad bankrutuojantis asmuo žinojo apie aplinkybes, dėl kurių paskelbtas bankrotas, tokie veiksmai gali būti panaikinti.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltois byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Nemokumo bylos (bendrovės)

Kai iškeliami nemokumo byla (teismas nutraukia bendrovės veiklą dėl nemokumo), dėl bendrovės ar jos turto negali būti reiškiamas joks ieškinys ar keliama byla (**draudimas imtis veiksmų**), išskyrus atvejus, kai tai leidžia teismas, ir tik teismo nustatytais sąlygomis. Įstatyme nenurodyta, kokiais atvejais teismas leidžia kreditoriui iškelti ar tęsti bylą, tačiau pagal bendrą principą nagrinėjant nemokumo bylą bendrovės turtas yra tinkamai administruojamas visų kreditorių naudai, o konkretūs kreditoriai neturėtų galėti įgyti pranašumo, išskeldami bendrovei bylą.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

Nacionalinėje teisėje numatyta, kad bylos nagrinėjimas sustabdomas, jei vykdoma reorganizavimo (bendrovės sanavimo) procedūra. Iš tiesų 386 skyriaus 329B straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad pateikus reorganizavimo (bendrovės sanavimo) paraišką, jei ji neatmesta, arba bendrovės sanavimo procedūros galiojimo laikotarpiu:

a) bet kokio esamo ar naujo prašymo likviduoti bendrovę nagrinėjimas sustabdomas;

b) negali būti priimtas ar įvykdytas joks sprendimas nutraukti bendrovės veiklą ir ją likviduoti;

c) sustabdomas visų piniginio pobūdžio reikalavimų bendrovei vykdymas ir visų pagal juos skaičiuotinių palūkanų skaičiavimas;

d) galiojant nuomos sutarčiai, nuomotojas ar kitas asmuo, kuriam mokamas nuomos mokestis, negali įgyvendinti teisės nutraukti nuomos sutartį dėl bendrovei išnuomotų patalpų, jei bendrovė nevykdo kokios nors sąlygos, susijusios su šių patalpų nuoma, išskyrus atvejus, kai tai daroma teismo leidimu ir jo nustatytais sąlygomis;

e) negali būti imamas jokių kitų veiksmų siekiant įvykdyti bendrovės turto užtikrinimą arba perduoti bendrovės pagal išperkamosios nuomos sutartį turimas prekes valdyti kitam asmeniui, nebent tai leistų teismas ir tai būtų atliekama jo nustatytais sąlygomis;

f) dėl bendrovės ar jos turto negali būti imamas jokių Organizavimo ir civilinio proceso kodekso 16 skyriuje nurodytų prevencinių ar vykdomųjų priemonių, išskyrus atvejus, kai tai leidžia teismas ir tai daroma jo nustatytais sąlygomis, ir

g) prieš bendrovę ar jos turtą negali būti pradėtas ir tęsiamas joks teismo procesas, išskyrus atvejus, kai tai leidžia teismas ir tai daroma jo nustatytais sąlygomis.

Bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekiautojai)

Jei bankroto byla iškeliama prekiautojui ar ūkinei bendrijai ir teismas paskiria kuratorių, tokiu atveju, laikantis 13 skyriaus 500 straipsnio nuostatų, visus ieškinius dėl bankrutavusio asmens ar jo turto galima pareikšti tik kuratoriui, bet ne bankrutuojančiam asmeniui ar bankrutuojančiai ūkinei bendrijai. Kreditorius turi teisę žinoti, ištirti ir patikrinti, kaip kuratorius administruoja bankrutuojančio asmens reikalus, ir prašyti kreiptis į teismą, jei kuratorius pažeidžia jo teises.

Per bendrovės sanavimo procedūrą teismas turi teisę priimti laikiną nutartį dėl bankrutuojančio asmens ar ūkinės bendrijos veiklos sanavimo atidėjimo. Vis dėlto, skirtingai nei gaivinant bendrovės, kreditoriai vis vien gali reikšti ieškinius kuratoriui, atstovaujančiam bankrutuojančiam prekiautojui ar bankrutuojančiai ūkinei bendrijai.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos išskėlimo metu, nagrinėjimui?

Nemokumo bylos (bendrovės)

Kai iškeliama nemokumo byla (bendrovės veikla nutraukiama teismo sprendimu dėl nemokumo), bendrovei ar dėl jos turto negali būti **reiškiamas joks ieškiny (turintis stabdomąjį poveikį)** ar keliama byla, išskyrus atvejus, kai gaunamas teismo leidimas ir tik teismo nustatytais sąlygomis. Įstatyme nenurodyta, kokiais atvejais teismas leidžia kreditoriui iškelti ar tęsti bylą, tačiau pagal bendrą principą nagrinėjant nemokumo bylą bendrovės turtas yra tinkamai administruojamas visų kreditorių naudai, o konkretūs kreditoriai neturėtų galėti įgyti pranašumo, išskeldami bendrovei bylą.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

Nacionalinėje teisėje numatyta, kad bylos nagrinėjimas sustabdomas, jei vykdoma reorganizavimo (bendrovės sanavimo) procedūra. Iš tiesų 386 skyriaus 329B straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad pateikus reorganizavimo (bendrovės sanavimo) paraišką, jei ji neatmesta, arba bendrovės sanavimo procedūros galiojimo laikotarpiu:

- bet kokio esamo ar naujo prašymo likviduoti bendrovę nagrinėjimas sustabdomas;
- negali būti priimtas ar įgyvendintas joks sprendimas nutraukti bendrovės veiklą ir likviduoti ją;
- sustabdomas visų piniginių pobūdžio reikalavimų bendrovei vykdymas ir visų pagal juos skaičiuotinių palūkanų skaičiavimas;
- galiojant nuomos sutarčiai, nuomotojas ar kitas asmuo, kuriam mokamas nuomos mokestis, negali įgyvendinti teisės nutraukti nuomos sutartį dėl bendrovei išnuomotų patalpų, jei bendrovė nevykdo kokios nors sąlygos, susijusios su šių patalpų nuoma, išskyrus atvejus, kai tai leidžia teismas ir tai daroma jo nustatytais sąlygomis;
- negali būti imamasi jokių kitų veiksmų siekiant įvykdyti bendrovės turto užtikrinimą arba perimti bendrovės pagal išperkamosios nuomos sutartį turimas prekes, išskyrus atvejus, kai tai leidžia teismas ir tai daroma jo nustatytais sąlygomis;
- dėl bendrovės ar jos turto negali būti imamasi jokių Organizavimo ir civilinio proceso kodekso 16 skyriuje nurodytų prevencinių ar vykdomųjų priemonių, išskyrus atvejus, kai tai leidžia teismas ir tai daroma jo nustatytais sąlygomis, ir
- prieš bendrovę ar jos turtą nepradedamas ir netęsiamas joks teismo procesas, išskyrus atvejus, kai tai leidžia teismas ir tai daroma jo nustatytais sąlygomis.

Bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekiautojai)

Nacionalinėje teisėje (Prekybos kodekse) bylos nagrinėjimo sustabdymas nenumatytas. Vis dėlto kuratoriaus prašymu tokį prašymą būtų galima pateikti teismui, ir jį galėtų išnagrinėti bankroto bylą nagrinėjantis teisėjas, kad sureguliuotų bankroto eigą ir apsaugotų bankrutuojančio asmens teises bei pareigas, taip pat pasirūpintų, kad prašymą teikiantis kreditorius būtų išklaustas dėl savo teisių ir būtų priimtas atitinkamas sprendimas.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Nemokumo bylos (bendrovės)

Kreditoriai gali įstoti į nemokumo bylas, jei įrodo savo teisinį suinteresuotumą ir todėl galėtų pateikti pastabas nagrinėjant šią bylą teisme.

Nemokumo specialistas informuoja kreditorius apie vykdomą procesą ir rengia susirinkimus, per kuriuos kreditoriams leidžiama pareikšti savo nuomonę.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

329B skyriaus 329B straipsnyje konkrečiai nurodyta, kad ir teismas, ir specialiai paskirtas valdytojas veikia, *inter alia*, kreditorių interesais.

Specialiai paskirtas valdytojas taip pat privalo sušaukti kreditorių susirinkimą (-us), o pirmasis susirinkimas turi būti sušauktas ne vėliau nei per mėnesį nuo jo paskyrimo.

Per šiuos susirinkimus specialiai paskirtas valdytojas privalo paskirti jungtinį kreditorių ir narių komitetą, su kuriuo specialiai paskirtas valdytojas prirėkus konsultuotųsi ir kuris teiktų jam pagalbą, reikalingą tvarkant bendrovės reikalus, veiklą ir turtą ir siekiant bendrovės veiklos tęstinumo.

Bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekiautojai)

Kreditoriai gali įstoti į bankroto bylą ir dalyvauti joje, jei įrodo, kad yra teisiškai suinteresuoti ir galėtų pateikti pastabas teismo nagrinėjamoje byloje.

Kuratorius praneša kreditoriams apie vykdomą procesą ir rengia susirinkimus, kuriuose kreditoriams leidžiama pareikšti savo nuomonę.

Kreditoriams taip pat suteikiama teisė balsuoti ir galutinai susitarti dėl siūlomo susitarimo, kuriam reikalingi trys ketvirtadaliai savo reikalavimų įrodžiusių kreditorių balsų (pagal jų reikalavimų vertę).

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Nemokumo bylos (bendrovės)

Nemokumo specialistas gali parduoti turtą pagal naudingiausią pasiūlymą dėl bendrovės turto.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

Specialiai paskirtas valdytojas negalės disponuoti bendrovės turtu be specialaus teismo leidimo arba jis galės tai daryti tik pagal teismo patvirtintą (su pakeitimais arba be jų) sanavimo planą. Bet kuriuo atveju teismas nurodo arba tvirtina bendrovės turto realizavimo būdą.

Bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekiautojai)

Bankroto bylose kuratorius realizuoja turtą pagal naudingiausią pasiūlymą dėl bendrovės turto, ir tam jis turi gauti teismo leidimą.

Jei sanuojama ūkinė bendrija ar bankrutuojantis asmuo, pagal 13 skyriaus 498 straipsnį kuratorius turi laikytis sanavimo plano, tačiau teismas turi plačią diskreciją duoti nurodymus, kurie, jo nuomone, labiausiai atitinka bankrutuojančio asmens ir kreditorių interesus.

Vis dėlto kreditorius gali prieštarauti tokiam teismo nurodymui, jei, remdamasis pagrįsta priežastimi, jis įrodo, kad tai neatitinka kreditorių interesų.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę išskėlus nemokumo bylą?

Nemokumo bylos (bendrovės)

Reikalavimai, kilę po nemokumo bylos išskėlimo, ir iki tol buvę reikalavimai neskiriami. Tačiau nemokumo bylose, jei turto nepakanka įsipareigojimams įvykdyti, teismas gali priimti nutartį dėl sąnaudų ir išlaidų, patirtų nutraukiant veiklą ir likviduojant, apmokėjimo iš bendrovės turto tokiu eiliškumu, kurį teismas laiko tinkamu, ir teismas atsižvelgia į tokį bendrą eiliškumą:

- a) išlaidas, kurias bankroto administratorius ar nemokumo specialistas tinkamai gali patirti ar patyrė saugodamas, realizuodamas arba rinkdamas bendrovės turta;
- b) visas kitas išlaidas ar mokėjimus, kurias oficialus bankroto administratorius atliko pagal savo įgaliojimus, įskaitant išlaidas ar mokėjimus, atliktus tęsiant bendrovės veiklą;
- c) laikinojo administratoriaus užmokestį, jei jis mokamas;
- d) pareiškėjo išlaidas, taip pat paraiškoje nurodyto asmens išlaidas, jei teismas leidžia šias išlaidas apmokėti;
- e) specialiai paskirto valdytojo užmokestį, jei jis mokamas;
- f) visas sumas, mokamas asmeniui, kuris yra pasamdytas arba įgaliotas padėti parengti bendrovės balansą ar ataskaitą;
- g) visas išmokas, mokamas teismo nurodymu, jei patiriamos išlaidos pagal prašymą atleisti nuo pareigos pateikti balansą, arba pratęsti balanso pateikimo terminą;
- h) visus reikalingus nemokumo specialisto mokėjimus, atliktus jam administruojant bendrovės turta, įskaitant likvidacinio komiteto narių ar jų atstovų patirtas išlaidas, kurias leido patirti nemokumo specialistas;
- i) nemokumo specialisto pasamdyto asmens užmokestį, mokamą už paslaugas bendrovei, kaip reikalaujama ar leidžiama pagal 386 skyriaus nuostatas;
- j) oficialaus bankroto administratoriaus ir nemokumo specialisto užmokestį.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

Netaikoma

Bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekiautojai)

Reikalavimai, pareikšti po bankroto bylos iškėlimo, ir prieš tai pateikti reikalavimai neskiriami. Bankroto byloje, jei turto nepakanka įsipareigojimams įvykdyti, teismas gali priimti nutartį dėl sąnaudų, išlaidų ir mokėjimų, patirtų nutraukiant veiklą ir likviduojant, apmokėjimo iš bendrovės turto tokiu eiliškumu, kurį teismas laiko tinkamu, ir teismas atsižvelgia į tokį bendrą eiliškumą:

- a) išlaidas, kurias kuratorius gali tinkamai patirti ar patyrė siekdamas išlaikyti, realizuoti arba surinkti bendrovės turta;
- b) visas kitas kuratoriaus ar jo įgalioto asmens patirtas išlaidas ar atliktus mokėjimus, įskaitant išlaidas ar mokėjimus, atliktus tęsiant bendrovės veiklą;
- c) kuratoriaus užmokestį, jei jis mokamas;
- d) pareiškėjo išlaidas, taip pat paraiškoje nurodyto asmens išlaidas, jei teismas leidžia šias išlaidas apmokėti;
- e) specialiai paskirto valdytojo ir registruotojo užmokestį, jei jis mokamas;
- f) visas sumas, mokamas asmeniui, kuris yra pasamdytas arba įgaliotas padėti parengti bendrovės balansą ar ataskaitą;
- g) visas išmokas, mokamas teismo nurodymu, jei patiriamos išlaidos pagal prašymą atleisti nuo pareigos pateikti balansą arba pratęsti balanso pateikimo terminą;
- h) visus mokėjimus, kuriuos kuratorius turi atlikti administruodamas bendrovės turta, įskaitant visus komiteto narių ar jų atstovų išlaidas, kurias leido patirti kuratorius, jei jos patirtos.

Apmokėjus šias išlaidas, sumokama kreditoriams, kurių reikalavimai užtikrinti, ir su jais atsiskaitoma pagal jų reikalavimo užregistravimo laiką, o po to, kai sumokama šiems kreditoriams, kurių reikalavimai užtikrinti, sumokama visiems kitiems kreditoriams pagal jų reikalavimų užregistravimo laiką. Jei neužtikrintiems kreditorių reikalavimams nepakanka lėšų, jų reikalavimų eilė sudaroma *pari passu*.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Nemokumo bylos (bendrovės)

Reikalavimus savo nuožiūra priima nemokumo specialistas. Konkrečių reikalavimų pateikimo taisyklių nėra. Svarbu pažymėti, kad jei oficialus bankroto administratorius paskiriamas nemokumo specialistu, naudojamos tokios reikalavimų formos:

OFFICIAL RECEIVER

c/o MFSA

Notabile Road

Attard, BKR3000

Bendrovės, kurios veikla nutraukiama, duomenys:	
1	Pavadinimas ir registracijos numeris
2	Faktinė veiklos nutraukimo data
Kreditoriaus duomenys	
3	Pavadinimas (vardas, pavardė) / registracijos numeris
4	Adresas
5	E. pašto adresas
6	Telefono / mobiliojo telefono nr.
Duomenys apie įsiskolinimą	
7	Visa reikalavimo suma, įskaitant nekapitalizuotas palūkanas, mokėtinas veiklos nutraukimo dieną
8	Visa nekapitalizuotų palūkanų suma, mokėtina veiklos nutraukimo dieną
9	Apibūdinti skolos kilmę, įskaitant visas reikšmingas datas
	(prireikus pridėti papildomą lapą)
10	Duomenys apie dokumentus ir (arba) reikalavimą pagrindžiantys įrodymai (pridėti patvirtintą tikrąją kopiją ir kiekvieną dokumentą sunumeruoti eilės tvarka)
	(prireikus pridėti papildomą lapą)
Duomenys apie užtikrinimo garantiją (jei ji pateikiama)	
11	Apibūdinti pateikiamos ar gautos užtikrinimo garantijos rūšį
	(prireikus pridėti papildomą lapą)
12	Datos, kai užtikrinimo garantija buvo pateikta ar gauta
13	Užtikrintos skolos suma

Kreditoriaus pareiškimas			
14	Aš, toliau pasirašęs asmuo, pareiškiu, kad, kiek man yra žinoma, šioje formoje pateikta informacija yra teisinga, tiksli ir išsami:		
	kreditoriaus parašas	vardas ir pavardė didžiosiomis raidėmis	asmens tapatybės kortelės numeris
15	Jei pasirašoma atstovaujant juridiniam asmeniui, pildomi toliau nurodyti duomenys:		
	_____ vardu		
	Reg. Nr. _____ veikdamas kaip _____.		

Kalbant apie laikotarpį, per kurį šiuos reikalavimus galima pateikti, 386 skyriaus 255 straipsnyje teismas įgaliojamas nustatyti laikotarpį ar laikotarpius, per kuriuos kreditoriai turi įrodyti savo skolas ar reikalavimus arba per kurį jie netenka teisės į lėšų paskirstymą iki šių skolų įrodymo.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

Nėra *ad hoc* teisės aktų, kuriais būtų reglamentuojami reorganizavimo procedūros padariniai, susiję su reikalavimų pateikimu, nagrinėjimu ir priėmimu.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Nemokumo bylos (bendrovės)

Reikėtų pažymėti, kad, kalbant apie nemokumą, Maltos teisės aktuose išsami kreditorių eilė nenurodyta, nes ji reglamentuota ne konkrečiu teisės aktu, o įvairiais teisės aktais. Teisės aktai, kuriais reglamentuojama kreditorių reikalavimų eilė, nurodyti toliau:

386 skyriaus 302 straipsnyje nurodyta, kad, likviduojant bendrovę, kurios turto nepakanka įsipareigojimams įvykdyti, kreditorių, kurių reikalavimai užtikrinti, ir kreditorių, kurių reikalavimai neužtikrinti, teisės ir jų skolinių reikalavimų pirmumas bei eiliškumas reglamentuojamas pagal tuo metu galiojančius įstatymus.

13 skyriaus 535 straipsnyje taip pat nurodyta, kad kreditorių, turinčių įkaitą, privilegijų ar hipoteką, eilė sudaroma pagal tuo metu galiojančius įstatymus.

Pagal 13 skyriaus 535 straipsnį ir 386 skyriaus 302 straipsnį nurodyta, kad skolų eiliškumas reglamentuojamas pagal tuo metu galiojančius įstatymus.

Pagal Maltos teisę principas *pari passu* netiesiogiai įtvirtintas Civilinio kodekso 16 skyriaus 1996 straipsnyje, kuriame nurodyta, kad teisėtas pagrindas

suteikti pirmumo teisę yra privilegijos, hipoteka ir turto atskyrimas. Jame taip pat nurodyta, kad kreditorius turi teisę subordinuoti, atidėti esamas arba

būsimas savo teises į mokėjimą, vykdymą, eiliškumą ar kitaip jų atsisakyti ar jas pakeisti, kaip ir panašias esamas ar būsimas teises kito asmens naudai.

Kreditorius gali subordinuoti, atidėti esamas ar būsimas teises, jų atsisakyti, jas pakeisti ar imtis kitų panašių veiksmų, sudarydamas susitarimą arba

padarydamas vienašalį pareiškimą bet kuriam asmeniui, įskaitant kitą kreditorių, kuris jau nustatytas ar dar turi būti nustatytas šio susitarimo įsigaliojimo ar

pareiškimo padarymo metu.

Todėl eiliškumo skirtumai nustatomi susitarimu. Taigi, jei nėra privilegijų, hipotekos arba turto atskyrimo, skolininkų eilė sudaroma lygiateisiškai.

Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta pirmiau, reikėtų žiūrėti įvairius specialiuosius įstatymus, kuriais tam tikriems reikalavimams teikiama pirmenybė, pavyzdžiui,

Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 406 skyrių, Darbo ir pramoninių santykių įstatymo 452 skyrių ir Socialinės apsaugos įstatymo 318 skyrių.

PVM įstatymo 62 straipsnyje nurodyta, kad:

„Komisarui suteikiama speciali privilegija dėl turto, sudarančio asmens ekonominės veiklos dalį, jei šis asmuo turi sumokėti mokesť pagal šį įstatymą ir šis mokesťis, neatsižvelgiant į tai, kas nurodyta kituose įstatymuose, turi būti sumokamas pirmumo tvarka visų kitų skolų, kurioms taip pat teikiama pirmenybė, atžvilgiu, išskyrus atvejį, kai skolai taikoma bendra privilegija ir Civilinio kodekso 2009 straipsnio a arba b punktuose nurodytą skolą“.

Darbo ir pramoninių santykių įstatymo 20 straipsnyje nurodyta:

„neatsižvelgiant į kitų įstatymų nuostatas, darbuotojo reikalavimas išmokėti ne daugiau kaip trijų mėnesių esamą darbo užmokestį, kurį darbdavys turi išmokėti darbuotojui, ir kompensacija už atostogas, į kurią darbuotojas turi teisę dėl darbo sutarties nutraukimo, arba pranešimas apie tai, yra privilegijuotasis reikalavimas, nukreiptas į darbdavio turtą, ir jis tenkinamas pirmenybės tvarka visų kitų reikalavimų atžvilgiu, nesvarbu, ar jie būtų privilegijuoti, ar hipotekiniai: jeigu kiekvienu atveju maksimali privilegijuotojo reikalavimo suma neviršija nacionalinio minimalaus darbo užmokesčio ekvivalento, mokėtino reikalavimo pareiškimo metu, per 6 mėnesių laikotarpį.“

Socialinės apsaugos įstatymo 116 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad:

„neatsižvelgiant į bet kurio kito įstatymo nuostatas, direktoriaus reikalavimas dėl bet kokios mokėtinos sumos pagal pirmo ar antro lygio įmoką pagal šį straipsnį laikomas privilegijuotuoju reikalavimu, jei tai yra pirmo lygio įmoka, ir yra tenkinamas lygiai su darbuotojų darbo užmokesčiu iš darbdavio turto, o jei tai yra antro lygio įmoka, reikalavimas tenkinamas iš atitinkamo savarankiškai dirbančio asmens turto ir išmokamas pirmenybės tvarka visų kitų reikalavimų atžvilgiu (išskyrus darbo užmokestį), nesvarbu, ar tai yra privilegijuotieji, ar hipotekiniai reikalavimai“.

Be to, Civilinio kodekso 2088–2095 straipsniuose konkrečiai reglamentuotas privilegijuotųjų reikalavimų eilės pirmumas. Be kita ko, juose nurodyta, kad skolos sumokamos jų registravimo tvarka. Tą pačią dieną užregistruoti hipotekiniai reikalavimai tenkinami vienoda tvarka.

Tačiau nemokumo bylose, jei įsipareigojimams įvykdyti turto nepakanka, teismas gali priimti (o daugeliu atveju ir priima) nutartį dėl reikalavimo apmokėti sąnaudą ir išlaidas, patirtas nutraukiant bendrovės veiklą ir ją likviduojant, iš bendrovės turto tokiu eiliškumu, kuris, teismo nuomone, yra tinkamas, ir teismas atsižvelgia į toliau nurodytą bendrą eiliškumą:

- išlaidas, kurias bankroto administratorius ar nemokumo specialistas tinkamai gali patirti ar patyrė saugodamas, realizuodamas arba rinkdamas bendrovės turtą;
- visas kitas išlaidas ar mokėjimus, kurias oficialus bankroto administratorius atliko pagal savo įgaliojimus, įskaitant išlaidas, patirtas tęsiant bendrovės veiklą;
- laikinojo administratoriaus užmokestį, jei jis mokamas;
- pareiškėjo išlaidas, taip pat paraiškoje nurodyto asmens išlaidas, jei teismas leidžia šias išlaidas apmokėti;
- specialiai paskirto valdytojo užmokestį, jei jis mokamas;
- visas sumas, mokamas asmeniui, kuris yra pasamdytas arba įgaliotas padėti parengti bendrovės balansą ar ataskaitą;
- visas išmokas, mokamas teismo nurodymu, jei patiriamos išlaidos pagal prašymą atleisti nuo pareigos pateikti balansą, arba pratęsti balanso pateikimo terminą;
- visus reikalingus nemokumo specialisto mokėjimus, atliktus jam administruojant bendrovės turtą, įskaitant likvidacinio komiteto narių ar jų atstovų patirtas išlaidas, kurias leido patirti nemokumo specialistas;
- nemokumo specialisto pasamdyto asmens užmokestį, mokamą už paslaugas bendrovei, kaip reikalaujama ar leidžiama pagal 386 skyriaus nuostatas;
- oficialaus bankroto administratoriaus ir nemokumo specialisto užmokestį.

Nagrinėjant nemokumo bylą nemokumo specialistas parengia ataskaitą, kuriame sudaro kreditorių eilę ir paskirstymo schemą, kuri bus pateikta teisme.

Kreditoriams leidžiama pateikti pastabas, jei jie nesutinka su šios ataskaitos turiniu, ir teismas gali nurodyti ją pataisyti. Galiausiai minėtą eilę ir schemą patvirtinta teismas, kuris nurodo nemokumo specialistui atlikti mokėjimus kreditoriams.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

Nėra duomenų

Bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekyautojai)

Pirmiausia mokėjimų paskirstymas reglamentuojamas Prekybos kodekso 531 straipsnyje ir Civiliniame kodekse nurodytais įstatymais, kuriuose pateikiama kreditorių eilė, nurodant pagal įstatymą privilegijuotuosius kreditorius ir užtikrintos hipotekos kreditorius. Tai yra kreditoriai, turintys užtikrintus reikalavimus, numatytus įstatymo nuostatose arba viešame akte pagal jo registracijos datą, ir šie atvejai taip pat reglamentuoti Prekybos kodekso 535 straipsnyje.

Paskui paprastųjų kreditorių (kurie nėra registruoti) eilė sudaroma *pari passu* pagal jų reikalavimus.

Jei paskelbiamas asmens bankrotas, per 10 dienų nuo šio paskelbimo sušaukiamas susirinkimas, kuriame, dalyvaujant teisėjui, registruotojui, kuratoriui, bankrutuojančiam asmeniui ir kreditoriams, nagrinėjami reikalavimai ir sudaromas aprašas.

Šiame susirinkime išklausomas bankrutuojantis asmuo, kuris pasiūlo susitarimo su kreditoriais sąlygas. Per posėdį aptariama, ar byloje gali būti sudarytas susitarimas su kreditoriais, kai yra paskiriami kreditoriai (kurie nėra registruotieji kreditoriai, nes jie nėra privilegijuotieji ar hipotekos kreditoriai ar neturi įkaito), atstovaujantys visiems kreditoriams, ir net kiekvienas kreditorius atskirai turi teisę per 8 dienas tai ginčyti.

Tada rengiamas antras susirinkimas, kuriam pirmininkauja teisėjas ir kuriame, siekiant patvirtinti susitarimą su kreditoriais, turi būti atstovaujama trims ketvirtadaliams sumų, kurias bankrutuojantis asmuo pripažino kaip mokėtinas;

pasibaigus šiai procedūrai ir sudarius visų kreditorių sąrašą, rengiamas dar vienas susirinkimas, kuriam pirmininkauja teisėjas, po to, kai įstatymo nustatyta tvarka paskelbiamas pranešimas apie šį susirinkimą.

Šiame susirinkime kiekvienas kreditorius pateikia savo reikalavimus, o jei kuratorius prieštarauja kuriam nors kreditoriui, pastarasis turi įrodyti savo reikalavimą kuratoriui ir kitiems kreditoriams.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Nemokumo bylos (bendrovės)

Nagrinėjant nemokumo bylas, kai nemokumo specialistas realizuoja visą bendrovės turtą arba tiek turto, kiek, jo nuomone, galima realizuoti, be reikalo nevilkinant nemokumo proceso, ir paskirsto galutinį mokėjimą (jei jis paskirstomas) kreditoriams, taip pat dalininkams tarpusavyje nusistačius jiems priklausančias teises, ir išmokėjus galutinius mokėjimus dalininkams (jei jie mokami), taip pat bendrovės lėšomis pateikus ataskaitas, įsitikinęs, kad nemokumo specialistas įvykdė 386 skyriaus reikalavimus ir visus kitus jame nustatytus reikalavimus, atsižvelgiant į ataskaitą ir visus galimus bet kurio kreditoriaus, dalininko ar suinteresuotojo asmens prieštaravimus, teismas panaikina nemokumo specialisto paskyrimą.

Vėliau teismas priima nutartį nuo nutarties priėmimo dienos išbraukti bendrovės pavadinimą iš registro. Apie šią nutartį pranešama Įmonių registrai, kuris išbraukia bendrovę iš registro.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

329B straipsnio 12 dalyje numatyti įvairūs atvejai, susiję su sanavimo procedūros užbaigimu:

a) jei bet kada per bendrovės sanavimo procedūrą specialiai paskirtas valdytojas, pasikonsultavęs su jungtiniu kreditorių ir narių komitetu, išsiaiškina, kad bendrovei nėra tikslo tęsti šios procedūros, specialiai paskirtas valdytojas pateikia teismui prašymą nutraukti bendrovės sanavimo procedūrą, išsamiai nurodydamas to priežastis, ir teismas įpareigoja likviduoti bendrovę teismo sprendimu.

Taikoma su nemokumo byla susijusi 386 skyriuje nurodyta procedūra;

b) jei bet kada per bendrovės nemokumo procedūrą specialiai paskirtas valdytojas, pasikonsultavęs su jungtiniu kreditorių ir narių komitetu, išsiaiškina, kad bendrovės reikalai pagerėjo tiek, kad ji gali susimokėti skolas, jis pateikia teismui prašymą, išsamiai nurodydamas to priežastis, ir prašo teismo priimti nutartį dėl bendrovės sanavimo procedūros nutraukimo. Jei teismas patenkina prašymą, jis nustato tokias sąlygas, kurios, jo nuomone, yra būtinos, atsižvelgiant į bylos aplinkybes.

Tokiu atveju bendrovė toliau tęsia savo veiklą. Kai tik teismas patenkina minėtą prašymą, byla nagrinėjama toliau;

c) jei bet kada per bendrovės nemokumo procedūrą bendrovės direktoriai ar nariai neeiliniame visuotiniame susirinkime įsitikina, kad bendrovės reikalai pagerėjo tiek, kad ji gali susimokėti skolas, jie teismui gali pateikti prašymą kartu su atitinkamais patvirtinamaisiais dokumentais ir informacija, patvirtinančia, kad jie yra tuo įsitikinę, ir prašyti teismo priimti nutartį dėl bendrovės sanavimo procedūros nutraukimo, o teismas, pirmiausia išklausęs specialiai paskirtą valdytoją, priima nutartį patenkinti ar atmesti prašymą. Jei teismas patenkina prašymą, jis nustato tokias sąlygas, kurios, jo nuomone, yra būtinos, atsižvelgiant į bylos aplinkybes.

Kaip ir pirmiau nurodytu atveju, bendrovė toliau tęsia savo veiklą. Kai tik teismas patenkina minėtą prašymą, byla nagrinėjama toliau;

d) baigiantis paskyrimo laikotarpiui, specialiai paskirtas valdytojas teismui pateikia galutinę rašytinę ataskaitą, kurioje išsamiai išdėsto nuomonę ir priežastis, susijusias su tuo, ar bendrovė turi pagrįstų perspektyvų toliau visiškai ar iš dalies tęsti veiklą, ir ar ji galės reguliariai susimokėti skolas.

Jei specialiai paskirto valdytojo galutinėje ataskaitoje pareiškiami nuomonė, kad bendrovė turi pagrįstų perspektyvų visiškai ar iš dalies toliau tęsti veiklą, prie šios ataskaitos reikia papildomai pridėti tikslų ir išsamų sanavimo planą, kuriame turi būti pateikti visi pasiūlymai, reikalingi, kad bendrovė toliau tęstų veiklą, ir paaikškinimai, kurių gali reikėti, kad toks sanavimas būtų įgyvendintas, įskaitant pasiūlymus dėl finansinių išteklių, darbuotojų išlaikymo ir būsimo bendrovės valdymo. Minėtame sanavimo plane taip pat paaikškinamas siūlomas mokėjimų atlikimo kreditoriams būdas, patenkinant visus jų reikalavimus ar jų dalį, ar su visais kreditoriais pasiektas savanoriškas susitarimas, ir ar teismui siūloma sankcionuoti susitarimą su kreditoriais, kurį patvirtino ne visi kreditoriai. Gavęs galutinę ataskaitą ir sanavimo planą, teismas gali prašyti pateikti paaikškinimus ir patikslinimus, kurių, jo nuomone, reikia ir kurie teismo nurodymu gali būti pateikiami žodžiu arba raštu. Tada teismas gali atmesti siūlomą sanavimo planą arba priimti ir patvirtinti jį visą ar jo dalį, arba reikalauti jį pakeisti. Jei teismas patvirtina specialiai paskirto valdytojo pateiktą sanavimo planą su teismo nurodytais pakeitimais arba be jų, sanavimo planas įsigalioja ir tampa teisiškai privalomas visoms suinteresuotosioms šalims. Bylos nagrinėjimas atnaujinamas iš karto po to, kai teismas patvirtina sanavimo planą;

e) jei teismas priima nutartį dėl bendrovės sanavimo procedūros užbaigimo remdamasis tuo, kad bendrovė neturi pagrįstų perspektyvų tęsti veiklos ir negalės reguliariai susimokėti skolų, jis įpareigoja, kad teismas likviduotų bendrovę.

Taikoma su nemokumo byla susijusi 386 skyriuje nurodyta procedūra;

Bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekiautojai)

Nagrinėjant bankroto bylą, kai kuratorius realizuoja visą bendrovės turtą arba tiek turto, kiek, jo nuomone, galima realizuoti, be reikalo nevilkinant nemokumo proceso, ir paskirsto galutinį mokėjimą (jei jis paskirstomas) kreditoriams, taip pat dalininkams tarpusavyje nusistačius jiems priklausančias teises, ir išmokėjus galutinius mokėjimus dalininkams (jei jie mokami), taip pat bendrovės lėšomis, pateikus ataskaitas, įsitikinęs, kad kuratorius įvykdė 13 skyriaus reikalavimus ir visus kitus jame nustatytus reikalavimus, atsižvelgiant į ataskaitą ir visus galimus bet kurio kreditoriaus, dalininko ar suinteresuotojo asmens prieštaravimus, teismas panaikina kuratoriaus paskyrimą.

Tada teismas priima nutartį išbraukti ūkinės bendrijos pavadinimą iš registro nuo nutarties priėmimo dienos. Apie šią nutartį pranešama Įmonių registrai, kuris išbraukia bendrovę iš registro.

Žinoma, pirmiau nurodytos taisyklės taikomos ūkinėms bendrijoms.

Kai paskelbiamas prekiautojo bankrotas ir paskirstomas turtas, tada bankrutuojantis asmuo gali, pateikdamas prašymą kancleriui, kreiptis į teismą, o teismas sušauks kreditorius ir bankroto bylos kuratorius, kad nustatytų, ar prekiautojas gali būti reabilituotas ir vėl prekiauti.

Jei prekiautojas elgėsi sąžiningai ir nesukčiavo, jis gali būti reabilituotas ir vėl prekiauti. Dėl šio reabilitavimo bankrutuojantis asmuo atleidžiamas nuo visų skolų, kurių iš jo buvo galima reikalauti prieš paskelbiant bankrotą, ir šis atleidimas taikomas ir šio asmens vėliau įgytam turtui.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Nemokumo bylos (bendrovės)

Pagal 386 skyriaus 315 straipsnio 1 dalį kreditorius gali reikalauti žalos atlyginimo iš asmens, kuris laikomas vykdytiniu bendrovės veiklą siekdamas apgauti bendrovės kreditorius arba bet kurio kito asmens kreditorius, arba veikdamas bet kuriuo kitu nesąžiningu tikslu. Tokiais atvejais, pateikus pareiškimą teismui, teismas gali paskelbti, kad bet kuris asmuo, kuris sąmoningai prisidėjo prie veiklos vykdymo pirmiau nurodytu būdu, yra asmeniškai atsakingas už tai, neapribojant jo atsakomybės už visas teismo nurodytas bendrovės skolas ar kitus įsipareigojimus.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

Nėra *ad hoc* teisės aktų, kuriais reglamentuojamos kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo.

Bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekiautojai)

Užbaigus ūkinės bendrijos arba prekiautojo bankroto bylą kreditoriai nebeturi jokių teisių, nebent kreditorius gali įrodyti, kad prekiautojas ar ūkinė bendrija veikė nesąžiningai ar sukčiavo kreditorių atžvilgiu.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Nemokumo bylos (bendrovės)

Išlaidos teismo sprendimu tenka nemokumo pareiškimą pateikiančiam asmeniui arba bendrovei.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

Reorganizavimo (bendrovės sanavimo) byloje bendrovei tenka proceso išlaidos.

Bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekiautojai)

Sąnaudas ir išlaidas padengia pareiškimą pateikęs asmuo arba bankrutavęs asmuo.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugincijimo ar jų nevykdytinumo?

Nemokumo bylos (bendrovės)

386 skyriaus 303 straipsnyje numatytos privilegijos, hipoteka ar kitas turto ar teisių apsunkinimas, perdavimas ar kitoks disponavimas, taip pat bet koks mokėjimas, vykdymas ar kitoks veiksmas, susijęs su turto ar teisėmis, jei jį atlieka bendrovė ar jei jis atliekamas prieš bendrovę, taip pat bet koks bendrovės įsipareigojimas, prisiimtas **per šešis mėnesius iki bendrovės veiklos nutraukimo**, laikomas neteisėtu pasinaudojimu pirmumo teise prieš jos kreditorius, nesvarbu, ar toks sandoris yra neatlygintinas, ar atlygintinas, jei tai yra **pernelyg mažos vertės** sandoris arba jei **suteikiama pirmenybė**. Tokiais atvejais sandoris (neteisėtas pasinaudojimas pirmumo teise) negalioja.

Pernelyg maža vertė apibrėžiama taip:

a) bendrovė sudaro pernelyg mažos vertės sandorį, jei:

i) bendrovė padovanoja dovaną arba sudaro sandorį, kurio sąlygose numatyta, kad bendrovė negaus jokio atlygio, arba

ii) bendrovė sudaro atlygintiną sandorį, tačiau atlygio vertė pinigais arba jų ekvivalentu yra gerokai mažesnė už bendrovės suteikto atlygio piniginę vertę arba piniginio ekvivalento vertę.

Pirmenybė apibrėžiama taip:

b) bendrovė suteikia pirmenybę asmeniui, jei:

i) šis asmuo yra vienas iš jos kreditorių, laiduotojų arba garantų, užtikrinančių bendrovės skolas ar kitus įsipareigojimus, ir

ii) bendrovė atlieka veiksmus arba jos atžvilgiu atliekami veiksmai, dėl kurių šiam asmeniui yra palankiau, kad bendrovė taptų nemoki ir būtų likviduota, nei tuo atveju, jei šio veiksmo ar neveikimo nebūtų buvę.

Išimtis taikoma tuo atveju, jei asmuo, kurio naudai sudaromas arba sudarytas sandoris, įrodo, kad nežinojo ir neturėjo pagrindo manyti, kad bendrovės veikla gali būti nutraukta dėl nemokumo.

Reorganizavimo procedūra (bendrovės sanavimas)

Nėra *ad hoc* teisės aktų, kuriais būtų numatytas reorganizacijos (bendrovės sanavimo) procese visiems kreditoriams bendrai nenaudingų sandorių pripažinimas niekiniais, jų nugincijimas ar nevykdytinumas.

Bankroto byla (ūkinės bendrijos ir prekiautojai)

Nėra *ad hoc* teisės aktų, kuriais būtų numatytas bankroto ar sanavimo procese visiems kreditoriams bendrai nenaudingų sandorių pripažinimas niekiniais, jų nugincijimas ar nevykdytinumas.

Paskutinis naujinimas: 15/02/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Nemokumas - Rumunija

Čia pateikta informacija neapima nemokumo bylų, iškeltų fiziniams asmenims, kurie yra ne verslininkai, o vartotojai. Fizinį asmenų nemokumo bylų įstatymas Nr. 151/2015 (rum. *Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice*) dar netaikomas – jo įsigaliojimas atidėtas iki 2016 m. gruodžio 31 d. – ir Komisijai dar nepranešta apie procedūrą, kurios turi būti nurodytos Reglamento (ES) 2015/848 prieduose.

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Procedūros, nurodytos Įstatyme Nr. 85/2014 dėl nemokumo prevencijos procedūrų ir nemokumo bylų (rum. *Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*), taikomos verslininkams (rum. *profesioniști*), kaip jie apibrėžti Civilinio kodekso 3 straipsnio 2 dalyje, išskyrus tuos, kurie yra laisvųjų profesijų atstovai ir kurių nemokumas reglamentuojamas specialiosiomis nuostatomis (3 straipsnis).

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

Jeigu byla iškeliama skolininko prašymu, jis turi būti nemokus – turimų lėšų turi nepakakti skoloms, dėl kurių nekyla abejonių, kurios yra likvidžios, kurių grąžinimo terminas yra suėjęs ir kurios gali būti mažesnės nei 40 000 RON, grąžinti; jeigu byla iškeliama kreditoriaus prašymu, skolininkas turi būti nemokus – turimų lėšų turi nepakakti reikalavimui, dėl kurio nekyla abejonių, kuris yra likvidus, kurio įvykdymo terminas yra suėjęs ir kuris turi būti didesnis nei 40 000 RON, įvykdyti (skolos negrąžinimas per 60 dienų po to, kai sueina jos grąžinimo terminas).

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Skolininko turtą sudaro visas turtas ir turinės teisės, įskaitant įgytus per nemokumo procesą, iš kurių gali būti vykdomas priverstinis išieškojimas (rum. *executare silită*) pagal Civilinio proceso kodeksą (Įstatymo Nr. 85/2014 5 straipsnio 5 dalis).

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Iškėlus nemokumo bylą paskiriamas specialusis administratorius (rum. *administrator special*) ir nemokumo administratorius (rum. *practician în insolvență*); atsižvelgiant į bylos pobūdį nemokumo administratorius yra arba teismo paskirtas administratorius (rum. *administrator judiciar*), dalyvaujantis teismo prižiūrimame restruktūrizavimo procese, arba teismo paskirtas likvidatorius (rum. *lichidator judiciar*), dalyvaujantis likvidavime (rum. *faliment*).

Specialusis administratorius (rum. *administrator special*) – skolininko visuotinio akcininkų susirinkimo, partnerių arba dalyvių paskirtas fizinis arba juridinis asmuo, įgaliotas atstovauti jų interesams byloje ir, jeigu skolininkui leidžiama vadovauti savo veiklai, skolininko vardu ir jo naudai atlikti būtinus administracinius veiksmus (Įstatymo Nr. 85/2014 5 straipsnio 4 dalis).

Specialusis administratorius turi šias pareigas:

- a) dalyvauti kaip skolininko atstovas nagrinėjant 117–122 straipsniuose nurodyto pobūdžio ieškinius arba ieškinius dėl 84 straipsnio reikalavimų nesilaikymo;
- b) reikšti prieštaravimus įstatymų nustatyta tvarka;
- c) teikti pasiūlymus dėl restruktūrizavimo plano;
- d) patvirtinus planą, jeigu skolininkas nėra praradęs teisės vadovauti savo veiklai, vykdyti skolininko veiklą prižiūrimas teismo paskirto administratoriaus;
- e) prasidėjus likvidavimo procesui, dalyvauti atliekant inventorizaciją ir pasirašyti turto aprašą, gauti galutinę ataskaitą bei finansinę ataskaitą, taip pat dalyvauti posėdyje, sušauktame siekiant išspręsti prieštaravimus ir patvirtinti ataskaitą;
- f) gauti pranešimą apie proceso pabaigą.

Jeigu skolininkas praranda teisę vadovauti savo veiklai, jam atstovauja teismo paskirtas administratorius arba likvidatorius, kuris ir vykdo jo veiklą; tokiu atveju specialiojo administratoriaus funkcijos ribojamos atstovavimu akcininkų ir dalyvių partnerių interesams (Įstatymo Nr. 85/2014 56 straipsnis).

Teismo paskirtas administratorius (rum. *administrator judiciar*)

Teismo paskirtas administratorius gali būti fizinis arba juridinis asmuo (įskaitant juridinio asmens atstovą) ir jis turi būti įstatymų reikalavimus atitinkantis nemokumo administratorius. Pagrindinės teismo paskirto administratoriaus pareigos yra šios:

- a) patikrinti skolininko ekonominę padėtį ir pateiktus dokumentus, parengti ataskaitą, kuria siūloma arba pradėti supaprastintą procesą, arba tęsti stebėsenos laikotarpį per įprastą procesą, taip pat pateikti šią ataskaitą įgaliotam teisėjui (rum. *Judecător-sindic*), kad jis ją patvirtintų per teisėjo nurodytą terminą, kuris negali būti ilgesnis kaip 20 dienų nuo administratoriaus paskyrimo;
- b) patikrinti skolininko veiklą ir parengti išsamią ataskaitą, kurioje išdėstomos priežastys ir aplinkybės, dėl kurių atsirado nemokumas, nurodomi galimi pirminiai įrodymai arba aplinkybės, susiję su asmenimis, kurie gali būti atsakingi už susidariusią padėtį, ir su jų patraukimo atsakomybėn pagrindais, analizuojamos visos realios galimybės restruktūrizuoti skolininko veiklą arba aiškinamos priežastys, dėl kurių restruktūrizavimas būtų neįmanomas, ir pridėti šią ataskaitą prie bylos medžiagos per įgalioto teisėjo nurodytą terminą, kuris negali būti ilgesnis kaip 40 dienų nuo administratoriaus paskyrimo;
- c) jeigu skolininkas neįvykdo pareigos pateikti savo apskaitos dokumentus per įstatymų nustatytą terminą, parengti tokius dokumentus, o jeigu skolininkas apskaitos dokumentus pateikė – juos patikrinti, pataisyti ir užbaigti;
- d) parengti skolininko verslo restruktūrizavimo planą, atsižvelgdamas į a punkte nurodytas ataskaitos turinį;
- e) prižiūrėti skolininko turto valdymo veiklą;
- f) vykdyti visą skolininko veiklą arba jos dalį ir, pastaruoju atveju, laikytis įgalioto teisėjo aiškių nurodymų dėl administratoriaus pareigų ir dėl mokėjimų iš skolininko turto sąskaitos vykdymo sąlygų;
- g) šaukti skolininko, kuris yra juridinis asmuo, kreditorių, akcininkų, partnerių arba dalyvių susirinkimus, jiems pirmininkauti ir teikti sekretorių paslaugas;
- h) reikšti ieškinius dėl nesąžiningų skolininko veiksmų arba sandorių, atliktų arba sudarytų pažeidžiant kreditorių teises, taip pat tam tikrų skolininko sudarytų turto perleidimo, verslo sandorių ir jo suteiktų garantijų, kurios gali pažeisti kreditorių teises, panaikinimo;
- i) skubiai pranešti įgaliotam teisėjui, jeigu administratorius nustato, kad skolininkas neturi turto arba jo nepakanka teisinėms išlaidoms padengti;
- j) nutraukti tam tikras skolininko sudarytas sutartis;
- k) tikrinti reikalavimus ir atitinkamai atvejais jiems prieštarauti, pranešti kreditoriams, jeigu reikalavimai nėra pripažinti arba yra pripažinti tik iš dalies, taip pat sudaryti reikalavimų sąrašą;
- l) išieškoti reikalaujamas sumas, imtis priemonių, kad būtų patenkinti reikalavimai, susiję su skolininko turtu arba pinigų sumomis, kuriuos skolininkas yra perleidęs (pervedęs) prieš iškeliant bylą, ir reikšti ieškinius bei vesti bylas dėl skolininko reikalavimų patenkinimo – tam jis gali samdyti teisininkus;
- m) sudaryti kompromisinius susitarimus, grąžinti skolas, atleisti nuo įsipareigojimų garantijos davėjus ir atsisakyti prievolių įvykdymo užtikrinimo, gavęs įgalioto teisėjo patvirtinimą;
- n) pranešti įgaliotam teisėjui apie visus klausimus, kuriuos šis turėtų išspręsti;
- o) sudaryti skolininko turto aprašą;
- p) užsakyti skolininko turto vertinimą, kuris turi būti užbaigtas iki nustatytos galutinio reikalavimų sąrašo pateikimo dienos;
- q) išsiųsti pranešimą dėl vertinimo ataskaitos prijungimo prie bylos medžiagos per dvi dienas nuo jos prijungimo; pranešimas turi būti paskelbtas Nemokumo bylų biuletenyje (NBB).

Įgaliotas teisėjas gali nutartimi (rum. *încheiere*) nustatyti teismo paskirtam administratoriui kitų pareigų šalia tų, kurios išvardytos 1 punkte, išskyrus pareigas, kurios įstatymu priskirtos išimtinai teisėjo jurisdikcijai.

Teismo paskirtas administratorius pateikia mėnesinę ataskaitą, kurioje nurodo, kaip jis vykdė savo pareigas, pagrindžia administruojant procesą patirtas išlaidas, taip pat visas kitas išlaidas, apmokėtas iš skolininko turto, ir atitinkamai atvejais detaliai aprašo turto aprašo sudarymo eigą.

Siekdamas įvykdyti savo pareigas, teismo paskirtas administratorius gali pasitelkti profesionalus, kaip antai teisininkus, apskaitininkus, vertintojus arba kitus specialistus. Teismo paskirtas administratorius ir bet kuris kreditorius gali reikšti prieštaravimus dėl byloje parengtų vertinimo ataskaitų.

Teismo paskirtas likvidatorius (rum. *lichidator judiciar*)

Jeigu įgaliotas teisėjas priima nutartį likviduoti skolininką, jis šiai nutarčiai įgyvendinti paskiria likvidatorių. Teismo paskirto administratoriaus įgaliojimai baigiasi tą dieną, kai įgaliotas teisėjas nustato likvidatoriaus įgaliojimus. Pagrindinės teismo paskirto likvidatoriaus pareigos yra šios:

- a) patikrinti skolininko, kurio atžvilgiu vykdomas supaprastintas procesas, veiklą, siekiant nustatyti faktinę situaciją, ir parengti išsamią ataskaitą, kurioje išdėstomos priežastys ir aplinkybės, dėl kurių atsirado nemokumas, nurodomi asmenys, kurie gali būti atsakingi už susidariusį nemokumą, ir jų patraukimo atsakomybėn pagrindai;
- b) vykdyti skolininko veiklą;
- c) reikšti ieškinius dėl nesąžiningų skolininko veiksmų arba sandorių, atliktų arba sudarytų pažeidžiant kreditorių teises, taip pat tam tikrų skolininko sudarytų turto perleidimo, verslo sandorių ir skolininko nustatytų pirmumo pagrindų, dėl kurių gali būti pažeistos kreditorių teisės, panaikinimo;
- d) uždėti plombas, sudaryti turto aprašą ir imtis reikiamų veiksmų jam išsaugoti;
- e) nutraukti tam tikras skolininko sudarytas sutartis;
- f) tikrinti reikalavimus ir atitinkamai atvejais jiems prieštarauti, pranešti kreditoriams, jeigu reikalavimai nėra pripažinti arba yra pripažinti tik iš dalies, taip pat sudaryti reikalavimų sąrašą;
- g) siekti, kad būtų įvykdyti reikalavimai, susiję su skolininko turtu ir kylantys iš skolininko įvykdyto turto arba pinigų sumų perleidimo (pavedimo) prieš iškeliant bankroto bylą, vykdyti reikalaujamų sumų išieškojimą, taip pat reikšti ieškinius ir vesti bylas dėl skolininko reikalavimų patenkinimo – tam jis gali samdyti teisininkus;
- h) skolininko vardu priimti mokėjimus ir įtraukti juos į skolininko turto sąskaitą;

- i) parduoti skolininko turimą turtą pagal šį įstatymą;
- j) patvirtinus įgaliotam teisėjui, sudaryti kompromisinius susitarimus, apmokėti skolas, atleisti nuo įsipareigojimų garantijos davėjus ir atsisakyti prievolių įvykdymo užtikrinimo;
- k) pranešti įgaliotam teisėjui apie visus klausimus, kuriuos šis turėtų išspręsti;
- l) vykdyti visas kitas įgalioto teisėjo nutartimi nustatytas pareigas.

Susitarimo su kreditoriais procedūrose (rum. *concordat preventiv*) skolininkas dalyvauja per savo teisinius arba sutartinius atstovus.

Susitarimo su kreditoriais administratorius (rum. *administrator concordatar*) turi šias pareigas:

- a) parengti kreditorių, įskaitant kreditorius, kurių reikalavimai yra užginčyti arba dėl kurių pradėtas teismo procesas, sąrašą, taip pat kreditorių, kurie yra pasirašę susitarimą, sąrašą; jeigu kreditorius turi reikalavimą skolininkams, kurie yra solidariai atsakingi pagal susitarimą su kreditoriais, toks kreditorius įtraukiamas į kreditorių sąrašą, kuriame nurodoma jo turimo reikalavimo nominalioji vertė, kol toks reikalavimas visiškai patenkinamas;
- b) kartu su skolininku parengti susitarimo pasiūlymą ir jo sudedamąsias dalis arba susitarimo projektą ir gavinimo planą;
- c) imtis priemonių, kad būtų taikiai išspręsti visi kylantys skolininko ir kreditorių arba kreditorių tarpusavio ginčai;
- d) kreiptis į įgaliotą teisėją su prašymu patvirtinti susitarimą su kreditoriais;
- e) prižiūrėti, kaip vykdomi įsipareigojimai, kuriuos skolininkas prisiima susitarimu;
- f) skubiai informuoti kreditorių susirinkimą, kuris yra susitarimo šalis, apie skolininko įsipareigojimų nevykdymą arba netinkamą vykdymą;
- g) rengti ir kreditorių susirinkimui, kuris yra susitarimo šalis, siųsti mėnesines arba ketvirčio ataskaitas apie susitarimo administratoriaus darbą ir skolininko veiklą; susitarimo administratoriaus ataskaitoje taip pat turėtų būti nurodyta administratoriaus nuomonė dėl pagrindų nutraukti susitarimą prieš terminą buvimo arba nebuvimo;
- h) sušaukti kreditorių susirinkimą, kuris yra susitarimo šalis;
- i) kreiptis į teismą dėl susitarimo su kreditoriais sudarymo procedūros užbaigimo;
- j) vykdyti visas kitas šiame skyriuje nurodytas ir susitarime su kreditoriais arba įgalioto teisėjo nustatytas pareigas (Įstatymo Nr. 85/2014 19 straipsnis).

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Nemokumo bylos iškilimas neturi įtakos kreditorių teisei į turimo reikalavimo įskaitymą į skolininko reikalavimą tokiam kreditoriui, jeigu bylos iškilimo dieną yra įvykdyti įstatyme numatyti įskaitymo reikalavimai. Įskaitymą taip pat gali užfiksuoti teismo paskirtas administratorius arba likvidatorius.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Iškėlus bylą galiojančios sutartys lieka galioti. Visos sutarties nuostatos dėl sutarties nutraukimo, nustatyto sutarties termino negaliojimo arba atsiskaitymo prieš terminą dėl nemokumo bylos iškilimo yra niekinės. Taisyklė, pagal kurią galiojančios sutartys lieka galioti ir nuostatos dėl nutraukimo arba įsipareigojimų įvykdymo prieš terminą yra niekinės, netaikoma apibrėžtoms finansinėms sutartims arba dvišaliams užskaitos sandoriams pagal apibrėžtą finansinę sutartį arba dvišalę užskaitos sutartį.

Siekdamas kiek įmanoma padidinti skolininko turto vertę iki sueis trejų mėnesių senaties terminas, skaičiuojamas nuo bylos iškilimo, teismo paskirtas administratorius arba likvidatorius gali nutraukti bet kurią sutartį, nepasibaigusią nuomos sutartį ir bet kurią kitą ilgalaikę sutartį, jeigu visos šių sutarčių šalys nėra jų visiškai arba iš esmės įvykdžiusios. Kai sutartis taip nutraukiama, kita šalis gali pareikšti skolininkui reikalavimą sumokėti kompensaciją.

Jeigu per pirmuosius tris mėnesius po bylos iškilimo sutarties šalis pateikia pranešimą, kuriuo teismo paskirto administratoriaus arba likvidatoriaus prašo nutraukti sutartį, administratorius arba likvidatorius privalo pateikti atsakymą per 30 dienų nuo prašymo gavimo, o jeigu toks atsakymas nepateikiamas, laikoma, kad sutartis nutraukta, ir administratorius arba likvidatorius nebegali reikalauti jos vykdyti.

Įstatymu taip pat reglamentuojamas tam tikrų konkrečių sutarčių, kaip antai susijusių su komunalinių paslaugų teikimu, nuoma, arba pagrindinių užskaitos sandorių, statusas.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Nuo pranešimo apie nutartį patvirtinti susitarimą su kreditoriais pateikimo dienos atskiros bylos pagal sutartis pasirašiusių kreditorių skolininkams pareikštus ieškinius ir ieškinių senaties terminai, taikomi teisei kreiptis dėl jų skolininkams turimų reikalavimų priverstinio vykdymo, automatiškai sustabdomi.

Palūkanų, baudų ir visų kitų sutartis pasirašiusių kreditorių patirtų išlaidų skaičiavimas nesustabdomas, išskyrus atvejus, kai kreditoriai raštu sutinka, kad jis būtų sustabdytas, ir toks sutikimas nurodomas susitarimo su kreditoriais projekte.

Nutartimi, kuria tvirtinamas susitarimas su kreditoriais, įgaliotas teisėjas sustabdo visas priverstinio išieškojimo procedūras.

Jeigu skolininkas yra pateikęs kreditoriams garantijų, susitarimo administratoriaus prašymu įgaliotas teisėjas gali nustatyti kreditoriams, kurie nėra pasirašę susitarimo, jų reikalavimų tenkinimo datos atidėjimo laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis kaip 18 mėnesių. Šiuo laikotarpiu neskaiciuojamos jokios su reikalavimu susijusios palūkanos, baudos arba kitos išlaidos. Reikalavimo vykdymo datos atidėjimo taisyklė netaikoma apibrėžtoms finansinėms sutartims ir dvišaliams užskaitos sandoriams pagal apibrėžtas finansines sutartis arba dvišales užskaitos sutartis.

Susitarimas su kreditoriais taikomas biudžetiniams kreditoriams (rum. *creditori bugetari*), jeigu laikomasi nacionalinių ir Europos teisės aktų nuostatų dėl valstybės pagalbos reikalavimų.

Patvirtinto susitarimo su kreditoriais laikotarpiu skolininkui negali būti iškelta nemokumo byla.

Visi kreditoriai, proceso metu įgiję skolininko atžvilgiu įgyvendinamą teisę, gali prašyti leidimo prisijungti prie susitarimo arba gali siekti patenkinti savo reikalavimą visomis kitomis įstatymuose numatytomis priemonėmis.

Nuo nemokumo bylos iškilimo momento automatiškai sustabdomi visi teisiniai ir neteisminiai procesai, taip pat visos priemonės, skirtos priverstiniam į skolininko turtą nukreiptų reikalavimų įvykdymui užtikrinti. Jų teisės gali būti įgyvendinamos tik per nemokumo procesą, pateikus prašymą pripažinti jų reikalavimus. Iškėlus bylą sustabdomi visi ieškiniams pareikšti nustatyti senaties terminai.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškilimo metu, nagrinėjimui?

Nuo nemokumo bylos iškilimo momento automatiškai sustabdomi visi teisiniai ir neteisminiai procesai, taip pat visos priemonės priverstiniam į skolininko turtą nukreiptų reikalavimų įvykdymui užtikrinti.

Toliau nurodytos procedūros nesustabdomos:

- a) apeliaciniai procesai pagal skolininko pateiktus apeliacinius skundus dėl kreditoriaus arba kreditorių inicijuotų procesų prieš iškeliant bylą, taip pat procesai pagal civilinius ieškinius, pareikštus skolininkui iškeltose baudžiamosiose bylose (rum. *acțiunile civile din procesele penale*);
  - b) teismo procesai pagal ieškinius, pareikštus bendraskoliams ir (arba) garantiją suteikusioms trečiosioms šalims;
  - c) neteisminiai procesai, vykstantys sporto federacijų sporto komisijose, veikiančiose pagal Kūno kultūros ir sporto įstatymą Nr. 69/2000 (rum. *Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000*) su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, dėl vienašalio sportininkų sudarytų individualių darbo sutarčių arba civilinių sutarčių nutraukimo ir tokiais atvejais taikomų sportinių sankcijų, taip pat dėl kitų ginčų, susijusių su sportininkų teise dalyvauti varžybose.
- Pažymėtina, kad šis sustabdymas taikomas tik byloms, susijusioms su reikalavimais, nukreiptais į skolininko turtą, o ne byloms dėl neturtinių teisių ir įsipareigojimų, kuriais ir toliau remiamasi teisme.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Šaukiamas visų nemokaus skolininko kreditorių susirinkimas.

Kreditorių susirinkimą (rum. *adunarea creditorilor*) šaukia ir jam pirmininkauja teismo paskirtas administratorius arba likvidatorius. Prireikus įstatymų aiškiai numatytais atvejais administratorius arba likvidatorius kviečia žinomus kreditorius.

Kreditoriai kviečiami pranešimu, kuris kuriame turi būti išdėstyta susirinkimo darbotvarkė ir kuris skelbiamas Nemokumo bylų biuletenyje likus ne mažiau kaip penkioms dienoms iki susirinkimo. Susirinkime kreditoriams gali atstovauti specialų ir autentišką įgaliojimą turintis atstovai arba (kalbant apie biudžetinius kreditorius ir kitus juridinius asmenis) atstovai, kuriems yra išduotas padalinio vadovo pasirašytas įgaliojimų aktas. Kreditoriai gali balsuoti ir raštu, jeigu įstatymu tai aiškiai neuždrausta.

Kreditorių susirinkimas gali teisėtai priimti nutarimus, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 30 proc. visų reikalavimų vertės sudarančių reikalavimų turėtojai, turintys teisę balsuoti dėl skolininko turto, jeigu įstatyme nenumatytas specialusis kvorumas, ir susirinkimo nutarimai priimami, jeigu už juos balsuoja dauguma dalyvaujančių reikalavimų turėtojų (pagal reikalavimų vertę), turinčių balsavimo teisę. Su sąlyga atiduotas balsas laikomas balsu prieš. Laikoma, kad galiojančius balsus raštu atidavę kreditoriai taip pat dalyvauja susirinkime.

Sušaukus pirmąjį susirinkimą įgaliotas teisėjas, o vėliau ir kreditoriai gali sudaryti komitetą, kuriame, atsižvelgiant į kreditorių skaičių, yra trys arba penki kreditoriai, skiriami iš balsavimo teisę turinčių kreditorių, kurie turi pirmaeilį reikalavimų, biudžetinių reikalavimų ir neužtikrintų reikalavimų pagal vertę.

Kreditorių komitetas (rum. *comitetul creditorilor*) turi šiuos įgaliojimus:

- tikrinti skolininko būklę ir teikti kreditorių susirinkimui rekomendacijas dėl skolininko veiklos tęsimo ir siūlomų restruktūrizavimo planų;
- derėtis su kreditorių pageidaujamu teismo skiriamu administratoriumi arba likvidatoriumi dėl paskyrimo sąlygų;
- atkreipti dėmesį į teismo paskirto administratoriaus arba likvidatoriaus parengtas ataskaitas, jas peržiūrėti ir, atitinkamais atvejais, pareikšti dėl jų prieštaravimus;
- rengti ataskaitas, kurios teikiamos kreditorių susirinkimui, dėl teismo paskirto administratoriaus arba likvidatoriaus taikytų priemonių ir jų poveikio, taip pat argumentuotai siūlyti kitas priemones;
- prašyti panaikinti skolininko teisę administruoti savo reikalus;
- reikšti ieškinius dėl tam tikrų nesąžiningų skolininko veiksmų arba sandorių, kurie žalingi kreditoriams, panaikinimo, jeigu tokių ieškinių nepareiškia teismo paskirtas administratorius arba likvidatorius.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Atsižvelgdamas į konkrečią skolininko padėtį ir į tai, ar atimta jo teisė administruoti savo reikalus, nemokumo administratorius turi toliau nurodytas pareigas. Teismo paskirtas administratorius prižiūri skolininko turto valdymo veiklą. Jis vykdo skolininko veiklą arba jos dalį ir, pastaruoju atveju, laikosi įgalioto teisėjo aiškių nurodymų dėl administratoriaus pareigų ir dėl mokėjimų iš skolininko turto sąskaitos vykdymo sąlygų.

Jis išieško skolas, sudaro kompromisinius susitarimus, turto aprašą ir perduoda skolininkui priklausantį turtą.

Skolininkas gali naudotis turto tik jeigu jis yra išsaugojęs teisę administruoti savo reikalus ir tik tiek, kiek tai susiję su dabartine jo veikla; jį prižiūri ir kontroliuoja teismo paskirtas administratorius.

Prasidėjus likvidavimo procedūrai, teismo paskirtas likvidatorius vadovauja skolininko veiklai, nutraukia sutartis, išieško skolas, perduoda turtą, sudaro kompromisinius susitarimus, gauna skolininkui mokamas įmokas ir pan. Per likvidavimo procedūrą disponuoti skolininko turto gali tik teismo paskirtas likvidatorius.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę iškelus nemokumo bylą?

Visi kreditoriai, kurių reikalavimai atsirado iki bylos iškėlimo, išskyrus darbuotojus, kurių reikalavimus teismo paskirtas administratorius yra užregistravęs remdamasis apskaitos įrašais, turi pateikti prašymą pripažinti jų reikalavimus per nutartyje iškelti bylą nustatytą laikotarpį ir pridėti reikalavimus patvirtinančius būtinus dokumentus. Preziumuojama, kad visi pripažinti ir teismo kanceliarijai užregistruoti pateikti reikalavimai yra pagrįsti ir teisingi, jeigu skolininkas, teismo paskirtas administratorius arba kreditoriai jų neužginčija. Į reikalavimų sąrašą įtraukti reikalavimai tenkinami per nemokumo procesą pagal įstatymuose nurodytą jų tenkinimo eilę.

Po bylos iškėlimo, stebėjimo laikotarpiu arba per teisminį restruktūrizavimo procesą kilę reikalavimai tenkinami pagal juos pagrindžiančius dokumentus ir neturi būti įtraukti į nemokaus subjekto turto balansą. Ši nuostata taikoma ir reikalavimams, kylantiems po to, kai pradeda likvidavimo procedūra.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Visi kreditoriai, kurių reikalavimai kilo iki bylos iškėlimo, išskyrus darbuotojus, kurių reikalavimus teismo paskirtas administratorius užregistruoja pagal apskaitos įrašus, turi pateikti prašymą pripažinti jų reikalavimus iki nutartyje iškelti bylą nurodyto termino. Prašyme turi būti nurodytas kreditoriaus vardas, pavardė (pavadinimas) ir gyvenamosios vietos arba registruotos buveinės adresas, mokėtina suma, reikalavimo pagrindas ir duomenys apie visus galimus reikalavimo priskyrimo prie pirmaeilį reikalavimų pagrindus. Reikalavimą patvirtinantys dokumentai ir informacija apie priskyrimo prie pirmaeilį reikalavimų pagrindus pridedami prie prašymo ne vėliau kaip iki pačiam prašymui pateikti nustatyto termino pabaigos.

Prašymas pripažinti reikalavimą turi būti pateiktas net jeigu reikalavimo negalima įrodyti remiantis vykdytina teise. Reikalavimai, kurių terminas bylos iškėlimo dieną dar nėra suėjęs arba kuriems taikomos sąlygos, priimami ir įtraukiami į nemokaus subjekto turto balansą.

Jeigu pateikiamas prašymas pripažinti reikalavimą, kurį nukentėjusioji šalis yra pareiškusi kaip civilinį ieškinį baudžiamojoje byloje, toks reikalavimas užregistruojamas, o bylos nagrinėjimas nukentėjusiosios šalies naudai sustabdomas prieš galutinio sprendimo priėmimą.

Reikalavimai, priskiriami prie pirmaeilį reikalavimų, įtraukiami į galutinį sąrašą iki garantijos rinkos kainos, kurią nustato vertintojas (rum. *evaluator*), atlikęs teismo paskirto administratoriaus arba likvidatoriaus užsąkytą vertinimą.

Visiems reikalavimams taikoma patikrinimo procedūra, išskyrus reikalavimus, kurie yra nustatyti vykdytinuose teismo ir arbitražo sprendimuose; ši procedūra taip pat netaikoma viešųjų biudžetų reikalavimams, kylantiems iš vykdytinų teisės, kuri nebuvo užginčyta iki specialiuosiuose įstatymuose numatytų terminų.

Teismo paskirtas administratorius arba likvidatorius parengia pirminį reikalavimų sąrašą, kurį bet kuri suinteresuota šalis, skolininkas arba kreditorius gali užginčyti įgaliotam teisėjui. Išskyrus atvejus, kai apie bylos iškėlimą buvo pranešta pažeidžiant teismo šaukimų įteikimo ir pranešimo apie procesinius dokumentus taisykles, reikalavimo, atsiradusio prieš iškeliant bylą, turėtojas, kuris nepateikia prašymo pripažinti reikalavimą iki nustatyto termino pabaigos (terminas nurodomas pranešime ir jis negali būti ilgesnis kaip 45 dienos nuo bylos iškėlimo), praranda teisę būti įtrauktas į kreditorių sąrašą ir neįgyja kreditoriaus, turinčio teisę dalyvauti byloje su tokiu reikalavimu, statuso. Kreditorius neturi teisės remtis reikalavimu prieš skolininką arba kuriuos nors neribotą atsakomybę turinčius skolininko, kuris yra juridinis asmuo, dalyvius arba partnerius po to, kai byla baigiama, išskyrus atvejus, kai skolininkas yra pripažintas kaltu dėl nusikalstamo bankroto (rum. *bancrută simplă*) arba tyčinio bankroto (rum. *bancrută frauduloasă*), arba jam tenka atsakomybė už apgaulingus mokėjimus arba perleidimus. Aplinkybę, kad teisė prarasta, nustato teismo paskirtas administratorius arba likvidatorius, kuris neįtraukia kreditoriaus į kreditorių sąrašą.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Pardavus skolininko turtą ir teises, naudojamus kaip prievolių įvykdymo užtikrinimas kreditoriaus naudai ir suteikiančius jam pirmumo teisę, gautos lėšos paskirstomos tokia eilės tvarka:

mokesčiai, žyminis mokestis ir visos kitos išlaidos, patirtos dėl atitinkamo turto pardavimo, įskaitant išlaidas, būtinas tokiam turtui išsaugoti ir administruoti, kreditoriaus patirtas išlaidas vykdant priverstinio išieškojimo procedūrą, komunalinių paslaugų teikėjų reikalavimus, kylančius po bylos išskėlimo, ir dėl bendrų visų kreditorių interesų įdarbintiems asmenims atsiskaitymo dieną mokėtiną atlyginimą – tokios išlaidos apmokamos proporcingai viso skolininko turto vertei; pirmumo teisę turinčių kreditorių reikalavimai, kylantys per nemokumo procesą; šie reikalavimai apima kapitalą, palūkanas ir kitus papildomus mokėjimus (atitinkamai atvejais);

pirmumo teisę turinčių kreditorių reikalavimai, įskaitant visą kapitalą, palūkanas ir bet kokio pobūdžio padidėjimus bei baudas.

Jeigu pardavus šį turtą gautų sumų nepakanka atitinkamiems reikalavimams visiškai patenkinti, kreditoriams suteikiama teisė reikšti neužtikrintą arba viešojo biudžeto reikalavimą (atsižvelgiant į aplinkybes) dėl skirtumo, kuris priskiriamas tam tikrai kategorijai kartu su kitais reikalavimais. Jeigu sumokėjus pirmiau nurodytas sumas lieka perviršis, teismo paskirtas likvidatorius jį deponuoja į skolininko turto sąskaitą. Likviduojant skolininką reikalavimai tenkinami šia eilės tvarka:

1. mokesčiai, žyminis mokestis ir visos kitos išlaidos, kurios patiriamos vykstant procesui ir kurias apima ta pati įstatymo antraštė, įskaitant išlaidas, būtinas skolininko turtui išsaugoti ir administruoti, veiklai tęsti ir skirtas atsiskaityti su asmenimis, įdarbintais vykdant procesą;
2. reikalavimai, kylantys iš finansavimo, suteikto per procesą;
3. reikalavimai, kylantys iš darbo santykių;
4. reikalavimai, kylantys tęsiant skolininko veiklą po to, kai buvo iškelta byla, reikalavimai, kuriuos reiškia kitos sutarčių šalys ir trečiosios šalys, sąžiningai įgijusios turtą, arba iš jų turtą įgiję asmenys, kurie grąžina savo turtą arba jo vertę tam, kad jis būtų įtrauktas į skolininko turtą;
5. reikalavimai dėl įmokų į viešuosius biudžetus;
6. reikalavimai dėl skolininko trečiosioms šalims mokėtinų sumų, susijusių su išlaikymo pareiga, nepilnamečių išlaikymu arba periodinių įmokų, kaip pragyvenimo lėšų, mokėjimu;
7. reikalavimai dėl sumų, kurias nustato įgalios teisėjas kaip paramą skolininkui ir jo šeimai, jeigu skolininkas yra fizinis asmuo;
8. reikalavimai, kylantys iš banko paskolų su susijusiomis išlaidomis ir palūkanomis, iš prekių tiekimo, paslaugų teikimo arba kitų darbų atlikimo kylantys reikalavimai, iš nuomos santykių kylantys reikalavimai, įskaitant obligacijas;
9. kiti neužtikrinti reikalavimai;
10. antraeiliai reikalavimai toliau nurodyta eilės tvarka:

a) reikalavimai, kylantys dėl trečiųjų šalių turto, kai tokios šalys yra nesąžiningai įsigijusios prekių iš skolininko, nesąžiningų paskesnių įgijėjų reikalavimai po to, kai pripažįstami ieškiniai dėl panaikinimo, taip pat reikalavimai, susiję su paskolomis, kurias skolininkui, kuris yra juridinis asmuo, suteikė partneris arba akcininkas, turintis ne mažiau kaip 10 proc. akcinio kapitalo arba balsavimo teisių visuotiniame susirinkime, arba, atitinkamai atvejais, ekonominių interesų grupės narys (rum. *grupu de interes economic*);

b) iš neatlygintų veiksmų kylantys reikalavimai.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Jeigu **susitarimo su kreditoriais procedūra** sėkmingai užbaigiama iki sutartyje nurodyto termino pabaigos arba jo pabaigos dieną, įgalios teisėjas priima nutartį, kurioje nurodo pasiekto susitarimo dalyką. Tokiu atveju susitarime su kreditoriais nurodyti reikalavimų pakeitimai tampa galutiniai (Įstatymo Nr. 85 /2014 36 straipsnis).

Restruktūrizavimo procesas, kuriuo siekiama užtikrinti tolesnę skolininko veiklą, arba planuojamo likvidavimo procesas (rum. *lichidare pe bază de plan*) užbaigiamas nutartimi, priimta remiantis teismo paskirto administratoriaus parengta ataskaita, kurioje nustatyta, kad visi pagal patvirtintą planą priimti mokėjimo įsipareigojimai yra įvykdyti ir kad visi reikalavimai, kurių terminas yra suėjęs, yra patenkinti. Jeigu procesas, pradėtas siekiant įvykdyti restruktūrizavimą, vėliau pakeičiamas likvidavimo procedūra, jis užbaigiamas pagal likvidavimo procedūros taisyklės. Nuo restruktūrizavimo prižiūrint teismui plano patvirtinimo dienos ir visą restruktūrizavimo laikotarpį skolininkas atleidžiamas nuo pareigos sumokėti skirtumą tarp įsipareigojimų, kuriuos jis buvo prisiėmęs prieš patvirtinant planą, vertės ir plane nurodytos vertės.

Likvidavimo procedūra užbaigiama, kai įgalios teisėjas patvirtina galutinę ataskaitą, kai visos skolininko turtą sudarančios lėšos ir turtas paskirstomi ir kai lėšos, į kurias niekas nepareiškė reikalavimo, deponuojamos banke. Užbaigus procesą priimama nutartis išregistruoti skolininką iš registrų, kuriuose jis buvo įregistruotas.

Užbaigus procesą įgalios teisėjas, teismo paskirtas administratorius arba likvidatorius ir visi jiems padėję asmenys atleidžiami nuo visų su procesu, skolininku bei skolininko turtu, kreditoriais, pirmumo teisių turėtojais, akcininkais arba partneriais susijusių pareigų arba atsakomybės.

Užbaigus likvidavimo procedūrą skolininkas, kuris yra fizinis asmuo (užsiimantis ekonomine veikla), atleidžiamas nuo iki likvidavimo turėtų įsipareigojimų, išskyrus atvejus, kai jis yra pripažintas kaltu dėl tyčinio bankroto arba dėl apgaulingų mokėjimų ar perleidimų; tokiais atvejais jis atleidžiamas nuo įsipareigojimų tik tiek, kiek jie yra įvykdyti per procesą.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Užbaigus bet kokio pobūdžio nemokumo bylą kreditoriai negali reikšti skolininkui reikalavimų, kilusių iki nemokumo bylos išskėlimo.

Kreditoriai gali ir toliau reikšti reikalavimus dėl visos reikalavimų vertės bendraskoliams ir skolininko garantijos teikėjams.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Visos su teisiniais procesais susijusios išlaidos, įskaitant su teismo paskirto administratoriaus arba likvidatoriaus siunčiamais pranešimais, kvietimais ir procesinių dokumentų įteikimu susijusias išlaidas, atlyginamos iš skolininko turto (Įstatymo Nr. 85/2014 39 straipsnis). Jeigu skolininko finansinių išteklių nepakanka, pateikiamas prašymas dėl išmokų iš likvidavimo fondo (rum. *fondul de lichidare*).

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugunčijimo ar jų nevykdytinumo?

Teismo paskirtas administratorius arba likvidatorius gali reikšti **ieškinius, reikalaujamas, kad būtų panaikinti apgaulingi veiksmai ir sandoriai**, kuriuos per dvejus metus iki bylos išskėlimo atliko (sudarė) skolininkas, pažeisdamas kreditorių teises.

Toliau nurodyti skolininko atlikti (sudaryti) veiksmai arba sandoriai gali būti panaikinti siekiant grąžinti perleistą turtą arba kitos suteiktos naudos vertę:

- a) neatlygintino perleidimo veiksmai, atlikti per dvejus metus iki bylos išskėlimo; ši nuostata netaikoma humanitariniais tikslais teikiamai paramai;
- b) sandoriai, pagal kuriuos skolininko suteikta nauda yra akivaizdžiai didesnė už gautą naudą, sudaryti per šešerius mėnesius iki bylos išskėlimo;
- c) per dvejus metus iki bylos išskėlimo atlikti veiksmai, kuriais visos šalys siekė užkirsti kelią kreditoriams išieškoti turtą arba bet kokių kitu būdu pažeisti jų teises;
- d) nuosavybės teisės perdavimo kreditoriui, siekiant apmokėti ankstesnę skolą arba užtikrinti tokią apmokėjimą, veiksmai, atlikti per šešerius mėnesius iki bylos išskėlimo, jeigu suma, kurią kreditorius galėtų gauti, jeigu skolininkas būtų likviduotas, yra mažesnė už perleisto turto vertę;
- e) neužtikrinto reikalavimo turėtojo pirmumo teisės nustatymas per šešerius mėnesius iki bylos išskėlimo;
- f) per šešerius mėnesius iki bylos išskėlimo priimtų skolų grąžinimas prieš terminą, jeigu jų grąžinimo terminas turėjo sueiti po bylos išskėlimo;
- g) įsipareigojimų perleidimo arba prisiėmimo veiksmai, kuriuos skolininkas atliko per dvejus metus iki bylos išskėlimo, siekdamas nusišėpti arba atidėti nemokumą arba sukčiauti kreditoriaus atžvilgiu.

Toliau nurodyti veiksmai arba sandoriai taip pat gali būti panaikinti, o iš jų gauta nauda – susigrąžinta, jeigu jie buvo atlikti (sudaryti) su asmenimis, kuriuos su skolininku sieja teisiniai santykiai, per dvejus metus iki bylos išskėlimo:

- a) su nariu komanditoriumi (rum. *asociat comanditat*) arba su partneriu, kuriam priklauso ne mažiau kaip 20 proc. ūkinės bendrijos kapitalo arba balsavimo teisių visuotiniame narių susirinkime, jeigu skolininkas yra tokia komanditinė ūkinė bendrija (rum. *societate în comandită*) arba žemės ūkio bendrovė (rum. *societate agricolă*), tikroji ūkinė bendrija (rum. *societate în nume colectiv*) arba uždaroji akcinė bendrovė (rum. *societate cu răspundere limitată*);
- b) su nariu arba direktoriumi, jeigu skolininkas yra ekonominių interesų grupė;
- c) su akcininku, kuriam priklauso ne mažiau kaip 20 proc. skolininko akcijų arba balsavimo teisių visuotiniame akcininkų susirinkime, jeigu skolininkas yra akcinė bendrovė (rum. *societate pe acțiuni*);
- d) su skolininko direktoriumi, vadovu arba priežiūros organų nariu, jeigu skolininkas yra kooperatyvas, akcinė bendrovė arba žemės ūkio bendrovė;
- e) su fiziniais arba juridiniais asmenimis, kurie dėl užimamų pareigų gali kontroliuoti skolininką arba jo veiklą;
- f) su bendraturčiu arba šalimi, su kuria turtas buvo valdomas bendrosios nuosavybės teise;
- g) su a–f punktuose išvardytų fizinių asmenų sutuoktiniu, su asmenimis, su kuriais juos sieja giminytės arba svainytės ryšys iki ketvirtojo laipsnio imtinai.

Teismo paskirtas administratorius arba likvidatorius gali pareikšti ieškinį dėl skolininko atliktų kreditoriams žalingų nesąžiningų veiksmų panaikinimo per vienus metus nuo nustatyto termino, per kurį teismo paskirtas administratorius arba likvidatorius turi parengti pirmąją ataskaitą, pabaigos, tačiau ne vėliau kaip per 16 mėnesių nuo bylos išskėlimo. Jeigu ieškinyms patenkinamas, grąžinama buvusi šalių padėtis ir vėl įregistruojami perleidimo dieną buvę įsipareigojimai.

Kreditorių komitetas arba daugiau kaip 50 proc. į nemokaus subjekto turto balansą įtrauktų reikalavimų vertės reikalavimą turintis kreditorius gali pareikšti tokį ieškinį įgaliotam teisėjui, jeigu to nepadarė teismo paskirtas administratorius arba likvidatorius.

Ieškinių dėl panaikinimo negalima pareikšti dėl steigimo akto (rum. *act de constituire*) pagal nuosavybės teisę arba dėl nuosavybės teisės perleidimo veiksmų pagal nuosavybės teisę, jeigu juos priima (atlieka) skolininkas, vykdydamas įprastą veiklą. Prašymas panaikinti steigimo aktą arba nuosavybės teisės perleidimo veiksmus automatiškai įregistruojamas atitinkamuose viešuosiuose registruose.

Kalbant apie pirmiau nurodytus veiksmus ir sandorius, kreditorių atžvilgiu taikoma nuginčijama nesąžiningumo prezumpcija.

Iškėlus bankroto bylą visi po bylos išskėlimo skolininko atlikti (sudaryti) veiksmai, sandoriai ir mokėjimai automatiškai tampa niekiniai, išskyrus veiksmus, kuriuos reikia atlikti vykdant einamąją veiklą, veiksmus, kuriuos leidžia atlikti įgaliotais teisėjais, ir veiksmus, kuriems pritaria teismo paskirtas administratorius.

Paskutinis naujinimas: 18/12/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Nemokumas - Slovėnija

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Nemokumo bylos ir prevencinio restruktūrizavimo procesai nustatyti [Finansinių operacijų, nemokumo bylų ir privalomo likvidavimo įstatyme \(slovėn. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju\)](#) (toliau – ZFPPIPP).

I. NEMOKUMO BYLA

1. Finansinio restruktūrizavimo procesas – reorganizavimas

Privalomo sureguliuavimo procesas gali būti inicijuotas:

– juridiniam asmeniui, veikiančiam kaip įmonė arba kooperatyvas, jeigu konkrečiai įmonei ar kooperatyvui teisės aktais nenustatytos kitokios priemonės, atsižvelgiant į jų vykdomą veiklą;

– verslininkui; arba

– bet kuriam kitam juridiniam asmeniui, kai taip nustatyta teisės aktais.

Privalomo sureguliuavimo procesas taip pat apima **specialias privalomo sureguliuavimo taisykles didelei, vidutinei ar mažajai įmonei**. Šie procesai sudaro sąlygas rinktis įvairesnes skolininko prievolių (pavyzdžiui, užtikrintų kreditorių reikalavimų) finansinio restruktūrizavimo priemones.

Supaprastintą privalomo sureguliuavimo procesą leidžiama taikyti tik įmonei, pagal Įmonių įstatymo (slovėn. *Zakon o gospodarskih družbah*) normas laikomai labai maža įmone, arba verslininkui, atitinkančiam labai mažos arba mažosios įmonės kriterijus.

2. Bankroto procedūra

Bankroto procedūra gali būti inicijuojama bet kuriam juridiniam subjektui, jeigu teisės aktu, kuriame reglamentuojama konkreti juridinio subjekto teisinė forma arba rūšis arba konkretus juridinis asmuo, nenustatyta kitaip. Bankroto procedūra prieš neįgaliųjų įmonę leidžiama tik sutikus Slovėnijos vyriausybei.

Asmeninis bankrotas gali būti inicijuotas toliau nurodytų asmenų turtui:

– verslininko;

– privataus asmens (gydytojo, notaro, advokato, ūkininko ar kito fizinio asmens, kuris nėra verslininkas ir verčiasi tam tikra profesine veikla); arba

– vartotojo.

Paveldėjimo bankrotas gali būti inicijuotas per daug įsiskolinusio testatoriaus – mirusio fizinio asmens – turtui.

II. PROCESAS IKI NEMOKUMO

Prevenicinio restruktūrizavimo procesas

Prevenicinio restruktūrizavimo procesą leidžiama vykdyti tik kapitalo bendrovei, pagal Įmonių įstatymo normas laikomai didelei, vidutine ar mažajai įmone.

2 Kokios yra nemokumo bylos išskėlimo sąlygos?

Nemokumas

Svarbiausias reikalavimas nemokumo bylai inicijuoti yra nemokumo aplinkybių buvimas. **Nemokumas** apibrėžiamas kaip padėtis, kai:

– skolininkas **yra nemokus gana ilgą laikotarpį**, nes negali sumokėti pagal visas savo prievoles, kurių įvykdymo terminas sueina tuo laikotarpiu; arba

– skolininkas tapo **nemokiu ilgą laikotarpį**, nes jo turto vertė yra mažesnė negu jo įsipareigojimų suma (**per didelis įsiskolinimas**) arba kapitalo įmonės

skolininkės nuostoliai kartu su perkeltais nuostoliais einamaisiais metais viršija pusę akcinio kapitalo, o nuostolių neįmanoma padengti iš perkeltos pelno arba iš atidėjinių.

Preliminarus nemokumo procesas ir pagrindinė nemokumo byla

Nemokumo byla apima „preliminarų“ nemokumo procesą ir „pagrindinę“ nemokumo bylą. Preliminarus nemokumo procesas inicijuojamas pateikiant prašymą inicijuoti bylą (prašymą inicijuoti nemokumo bylą). Vykstant preliminariam nemokumo procesui teismas nusprendžia dėl bylos inicijavimo sąlygų. Pagrindinė byla inicijuojama sprendimu, kuriuo teismas nusprendžia dėl nemokumo bylos inicijavimo (nemokumo bylos inicijavimas).

Preliminarus nemokumo proceso ir pagrindinės nemokumo bylos šalys

Preliminariame procese procesinius veiksmus gali atlikti procesinio prašymo teikėjas, skolininkas, kurio atžvilgiu pateiktas prašymas inicijuoti procesą, kai skolininkas nėra prašymą pateikęs asmuo, ir kreditorius, kuris gali įrodyti, jog tikėtina, kad jis gali turėti reikalavimą skolininkui, prieš kurį pateiktas prašymas inicijuoti bylą, jeigu tas kreditorius praneša apie savo ketinimą dalyvauti preliminariame procese.

Pagrindinėje nemokumo byloje procesinius veiksmus gali atlikti kreditorius, pateikiantis reikalavimą byloje nemokiam skolininkui, ir nemokus skolininkas (privalomo sureguliuavimo procese, supaprastintame privalomo sureguliuavimo procese ir asmeninio bankroto procedūroje).

Bylos inicijavimas ir pranešimas

Kai teismas paskelbia sprendimą dėl bylos inicijavimo, jis tą pačią dieną paskelbia tą sprendimą interneto tinklalapiuose, kuriuose skelbiami teismo dokumentai, bylos dalyvių dokumentai ir kita nemokumo bylų informacija. Teismas kreditorius apie bylos inicijavimą informuoja pranešimu, kuris turi būti paskelbtas tą pačią dieną ir tuo pačiu metu, kaip ir sprendimas dėl bylos inicijavimo. Šiame sprendime teismas paskelbia svarbią informaciją apie bylą. Bylos inicijavimo teisiniai padariniai pradeda galioti pranešimo apie bankroto procedūros inicijavimą paskelbimo dieną.

Prašymą inicijuoti bylą teikiantis asmuo

Prašymą inicijuoti **privalomo sureguliuavimo procesą** gali pateikti tik nemokus skolininkas arba asmeniškai atsakingas įmonės skolininkės akcininkas. Prašymą inicijuoti **privalomo sureguliuavimo procesą didelei, vidutinei ar mažajai įmonei** taip pat gali pateikti kreditoriai, kartu turintys bent 20 proc. visų finansinių reikalavimų. Pavyzdžiui, tai gali būti bankai, laikomi gerai informuotais subjektais ir turintys reikiamą informaciją, infrastruktūrą ir darbuotojų, kad pateiktų nemokaus skolininko finansinio restruktūrizavimo planą.

Privalomo sureguliuavimo procesas vyksta turint ketinimą sudaryti nemokiam skolininkui sąlygas trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu tapti finansiškai mokiū, įgyvendinant tinkamas finansinio restruktūrizavimo priemones. Siekiant sudaryti skolininkui sąlygas vykdyti įprastą verslo veiklą (ir suteikti einamosioms verslo operacijoms reikalingą likvidumą) neapibrėžtumo laikotarpiu, kol vyksta privalomo sureguliuavimo procesas, neleidžiama priverstinai realizuoti skolininko turto. Siekiant atsverti šį pranašumą ir užkirsti kelią skolininkui juo piktnaudžiauti, proceso metu jis turi teisę vykdyti tik įprastas verslo operacijas.

Prašymą inicijuoti **supaprastintą privalomo sureguliuavimo procesą** gali pateikti tik nemokus skolininkas. Šiame procese restruktūrizavimas taikomas tik neužtikrintiems paprastiems reikalavimams. Supaprastintas privalomas sureguliuavimas neturi poveikio pirmumui ar užtikrintiems reikalavimams, taip pat reikalavimams sumokėti mokesčius ir įmokas.

Prašymą inicijuoti **bankroto procedūrą** gali pateikti skolininkas, atsakingas skolininko akcininkas, kreditorius arba Slovėnijos Respublikos viešųjų garantijų, išlaikymo ir negalios fondas (slovėn. *Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije*). Kreditorius turi įrodyti tikimybę, kad jo reikalavimas skolininkui pasitvirtins ir kad skolininkas daugiau negu du mėnesius vėluoja tą reikalavimą patenkinti. Slovėnijos Respublikos viešųjų garantijų, išlaikymo ir negalios fondas turi įrodyti tikimybę, kad darbuotojai turi reikalavimų skolininkui, prieš kurį siūloma pradėti bankroto procedūrą, ir kad skolininkas daugiau negu du mėnesius vėluoja šiuos reikalavimus patenkinti.

Prevencinio restruktūrizavimo procesas vykdomas siekiant sudaryti skolininkui, kuris, tikėtina, per metus taps nemokus, sąlygas įgyvendinti tam tikras jo finansinių prievolių restruktūrizavimo priemones ir kitas finansinio restruktūrizavimo priemones, reikalingas galimo nemokumo priežastims pašalinti, remiantis finansinio restruktūrizavimo susitarimu. Prašymą inicijuoti prevencinio restruktūrizavimo procesą gali pateikti tik skolininkas. Dėl prašymo inicijuoti prevencinio restruktūrizavimo procesą turi susitarti kreditoriai, turintys bent 30 proc. visų finansinių reikalavimų skolininkui. Skolininkas prie prašymo turi pridėti notaro patvirtintą kreditorių pareiškimą, kuriuo sutinkama inicijuoti procesą.

Interneto tinklalapiai, kuriuose skelbiamos nemokumo bylos

Interneto tinklalapiuose, kuriuose viešai skelbiamos nemokumo bylos, turi būti skelbiami šie visų nemokumo bylų duomenys:

informacija apie individualius privalomo sureguliuavimo procesus, bankroto procedūras, privalomą likvidavimą, supaprastintą privalomą sureguliuavimą, prevencinį restruktūrizavimą ir paveldėjimo bankrotą;

teismų sprendimai bylose (išskyrus tam tikras teisės aktuose nustatytas išimtis);

pranešimai apie bylų inicijavimą, pranešimai apie posėdžių datas ir kiti pranešimai bei raginimai balsuoti, kuriuos teismas skelbia pagal teisės aktus;

kreditorių komiteto svarstymų ir posėdžių duomenys;

administratorių ir nemokių skolininkų ataskaitos privalomo sureguliuavimo procesuose;

patikrintų reikalavimų sąrašai;

proceso šalių pateikti duomenys ir kiti teismo dokumentai, kurie turi būti skelbiami pagal ZFPPIPP; ir

visi skelbimai apie viešus aukcinius atliekant bankroto procedūrą ir kvietimai teikti pasiūlymus dėl bankrutuojančio asmens turto realizavimo.

Interneto tinklalapius, kuriuose skelbiamos nemokumo bylos, administruoja Slovėnijos Respublikos viešų teisinių duomenų ir susijusių paslaugų agentūra (slovėn. *Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve*, toliau – AJPES). Galioja neužginčijama teisės aktais nustatyta prielaida, kad nemokumo bylos šalys ir visi kiti asmenys apie teismo sprendimus, kitų bylos šalių prašymus ir kitus teisinius veiksmus sužino per aštuonias dienas nuo jų paskelbimo. Dėl šios priežasties interneto tinklalapiai yra [vieši ir nemokami](#).

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Privalomo sureguliuavimo procesas

Kai inicijuojamas **privalomo sureguliuavimo procesas**, skolininkas turi išlaikyti turtą. Jis gali perduoti tik tą turtą, kuris nereikalingas jo verslo operacijoms, jeigu tokio turto pardavimas finansinio restruktūrizavimo plane nurodomas kaip viena iš finansinio restruktūrizavimo priemonių. Po privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimo skolininkas gali imti paskolas tik teismui sutikus ir jų suma negali viršyti įprastoms verslo operacijoms finansuoti ir privalomo sureguliuavimo proceso išlaidoms padengti reikalingo likvidaus turto vertės.

Reikalavimai, kylantys iš skolininko įprastų verslo operacijų finansavimo vykstant privalomo sureguliuavimo procesui ir prevencinio restruktūrizavimo procesui, patenkinami atliekant galimą vėlesnę bankroto procedūrą iš bendrai paskirstytų bankrutuojančio asmens turto lėšų, prieš patenkinant pirmesnius reikalavimus (t. y. bylos išlaidas).

Bankroto procedūra

Bankrutuojančio **skolininko, kuris yra juridinis asmuo**, turtas apima bankrutuojančio skolininko turtą bylos inicijavimo metu, visą turtą, gautą realizuojant ir valdant bankrutuojančio asmens turtą ir ginčijant bankrutuojančio skolininko teisinius veiksmus, ir turtą, gautą tęsiant verslo operacijas, kai bankrutuojantis skolininkas toliau vykdo verslo operacijas po bankroto procedūros inicijavimo pagal ZFPPIPP. Bankrutuojančio asmens turtas taip pat apima turtą, gautą pareiškus ieškinius prieš asmeniškai atsakingus bankrutuojančio skolininko akcininkus, išskyrus turtą, būtina reikalingą pagrindiniams poreikiams patenkinti.

Skolininko asmeninio bankroto atveju bankrutuojančio skolininko turtas apima visą turtą, kurį bankrutuojantis skolininkas gauna per patikrinimo laikotarpį, kol išnyksta jo prievolės arba kol baigiama bankroto procedūra. Asmeninio bankroto atveju bankrutuojančio asmens turtui nepriskiriama:

– daiktai (asmeninio naudojimo daiktai (drabužiai, batai ir kt.), namų ūkio reikmenys (baldai, šaldytuvas, viryklė, skalbimo mašina ir kt.), būtina reikalingi skolininkui ir jo namų ūkio nariams, daiktai, būtina reikalingi skolininko darbui atlikti, prizai ir garbės raštai, vestuvinis žiedas, asmeniniai laiškai, rankraščiai ir kiti asmens dokumentai (šeimos narių paveikslai, nuotraukos ir kt.); ir

– gautinos pajamos (teisinio išlaikymo lėšos, kompensacija už kūno sužalojimą pagal negalios draudimą, finansinės socialinės paramos pajamos ir kt.).

Be to, asmeninio bankroto atveju bankrutuojančio asmens turtui nepriskiriamos skolininko pajamos, reikalingos minimalioms socialinėms pajamoms užtikrinti (skolininkui paliekama bent 76 proc. minimalaus darbo užmokesčio, o jeigu skolininkas išlaiko šeimos narį ar kitą asmenį, kurį skolininkas privalo išlaikyti pagal teisės aktus, – kiekvieno asmens išlaikymui nurodyta išlaikymo suma).

Asmeninio bankroto atveju skolininkui garantuojamos tos pačios minimalios socialinės pajamos, kurias jis gautų individualaus priverstinio vykdymo atveju.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Teismo kompetencija ir uždaviniai

Kompetenciją nagrinėti nemokumo bylas turi apylinkės teismas. Nemokumo byloms pirmininkauja vienas teisėjas. Teritorinę kompetenciją nagrinėti visų nemokumo bylų apeliacinius skundus turi Liubianos aukštesnysis teismas (slovėn. *Višje sodišče v Ljubljani*).

Administratoriaus skyrimas ir jo įgaliojimai

Siekdamas apsaugoti kreditorių interesus, administratorius nemokumo byloje naudojami teisės aktuose nustatytais įgaliojimais ir atlieka ten nustatytas funkcijas. Administratorius skiriamas vykstant privalomo sureguliuavimo procesui ir bankroto procedūrai. Administratorių skiria teismas, priimdamas sprendimą dėl nemokumo bylos inicijavimo. Kai didelėms, vidutinėms ar mažosioms įmonėms vykdomas privalomo sureguliuavimo procesas, teismas skiria administratorių specialiu sprendimu kitą dieną po prašymo inicijuoti bylą gavimo.

Privalomo sureguliuavimo procese administratorius prižiūri skolininko verslo operacijas. Šiuo tikslu nemokus skolininkas turi pateikti visą priešūrai reikalingą informaciją ir sudaryti sąlygas patikrinti savo verslo duomenis ir dokumentaciją. Tokiame procese skolininko teisnumas yra ribotas. Po bylos inicijavimo skolininkas gali atlikti tik įprastas (einamąsias) verslo operacijas, susijusias su savo veikla ir su verslo prievolių vykdymu. Po bylos inicijavimo skolininkas gali turėti disponuoti tik tiek, kiek reikia įprastoms verslo operacijoms atlikti, ir negali imti paskolų ar kreditų, teikti garantijų ar užstatų, sudaryti sutartis ar atlikti bet kokio kito veiksmo, kuriuo kreditoriams būtų sudarytos nevienodos sąlygos arba būtų trukdoma įvykdyti finansinį restruktūrizavimą. Po privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimo skolininkas gali ne tik vykdyti įprastas sutartis, bet ir, gavęs teismo sutikimą, parduoti savo verslui nereikalingą turtą, jeigu turto pardavimas finansinio restruktūrizavimo plane nurodytas kaip viena iš finansinio restruktūrizavimo priemonių. Skolininkas gali imti paskolas ar kreditus, tačiau jų leidžiama imti ne daugiau negu siekia įprastų verslo operacijų finansavimui reikalingo likvidaus turto vertė ir ne daugiau negu reikia privalomo sureguliuavimo proceso išlaidoms padengti. Ar duoti sutikimą, teismas sprendžia remdamasis administratoriaus arba kreditorių komiteto nuomone.

Po **bankroto procedūros inicijavimo juridiniam subjektui** skolininko atstovų, prokuratoriaus ir kitų asmenų, įgaliotų atstovauti skolininkui, įgaliojimai ir vadovybės įgaliojimai valdyti skolininko verslą nutrūksta. Vykstant bankroto procedūrai, administratorius įgyja įgaliojimus valdyti nemokaus skolininko verslą pagal procedūros reikmes ir atstovauti skolininkui šiomis aplinkybėmis:

atliekant procesinius ir kitus teisinius veiksmus, susijusius su reikalavimų tikrinimu ir atskyrimo bei išskirtinio patenkinimo teisėmis;

atliekant procesinius ir kitus teisinius veiksmus, kuriais ginčijami nemokaus skolininko teisiniai veiksmai;

administruojant teises sutartis ir atliekant kitus veiksmus, reikalingus bankrutuojančio asmens turtui realizuoti;

realizuojant teisių atsisakymą ir kitas nemokaus skolininko teises, kurių įgyjimas yra bankroto procedūros inicijavimo teisinis padarinys; ir sudarant kitus teisinius sandorius, kuriuos nemokus skolininkas gali sudaryti pagal teisės aktus.

Kai inicijuojama **asmeninio bankroto procedūra**, bankrutuojančio skolininko teisnumas ribojamas taip:

1. jis negali sudaryti sutarčių ar vykdyti kitų teisių sandorių ar veiksmų, susijusių su bankrutuojančio skolininko turto tvarkymu; ir

2. jis be teismo sutikimo negali:

imti paskolų ar kreditų, teikti garantijų;

atidaryti banko sąskaitas ar kitos grynųjų pinigų sąskaitas; ar

atsisakyti paveldėjimo ar kitų turtinių teisių.

Bankrutuojančio skolininko teisinis sandoris ar kitas teisinis veiksmas, prieštaraujantis šioms taisyklėms, neturi teisinės galios, išskyrus atvejus, kai su disponavimu bankrutuojančio asmens turtui priskiriamu skolininko turtu susijusio teisinio sandorio sudarymo ar teisinio veiksmo atlikimo metu kita sutartis šalis nežinojo ir negalėjo žinoti, kad skolininkui inicijuota asmeninio bankroto procedūra. Paprastai laikoma, kad kita sutartis šalis žinojo, kad skolininkui inicijuota asmeninio bankroto procedūra, jeigu sutartis ar kitas teisinis sandoris buvo sudaryti praėjus daugiau kaip aštuonioms dienoms nuo pranešimo apie bankroto procedūros inicijavimą paskelbimo viešuose interneto tinklalapiuose, kuriuose skelbiamos nemokumo bylos, ir priešingai įrodymai laikomi neleistinai.

Prevencinio restruktūrizavimo procese administratorius nedalyvauja. Šiame procese skolininko teisnumas neribojamas. Administratorius taip pat nedalyvauja supaprastintame privalomo sureguliuavimo procese.

Licencija vykdyti administratoriaus veiklą

Administratoriaus veiklą gali vykdyti tik asmuo, turintis už teisinius reikalus atsakingos ministerijos išduotą galiojančią licenciją eiti administratoriaus pareigas nemokumo byloje ir privalomo likvidavimo procese.

Už teisinius reikalus atsakingas ministras licenciją eiti administratoriaus pareigas išduoda asmeniui, atitinkančiam šias sąlygas:

asmuo yra Slovėnijos Respublikos, ES valstybės narės, EEE valstybės narės arba EBPO valstybės narės pilietis ir pakankamai moka slovėnų kalbą, kad galėtų ją vartoti atlikdamas su darbu susijusias užduotis;

yra veiksnus ir apskritai yra geros sveikatos;

turi bent pirmosios pakopos aukštąjį išsilavinimą arba panašų išsilavinimą, įgytą užsienyje, kuris buvo nostrifikuotas, pripažintas arba įvertintas pagal išsilavinimo vertinimo ir pripažinimo įstatymą, arba turi licenciją vykdyti auditoriaus arba įgaliotojo auditoriaus funkcijas;

turi bent trejų metų darbo patirtį, susijusią su savo profesiniu išsilavinimu;

turi bent 500 000 EUR vertės per metus civilinės atsakomybės draudimo polisą;

išlaikė profesinį administratoriaus veiklos egzaminą;

yra visuomenės pasitikėjimo vertas asmuo administratoriaus pareigoms eiti;

už teisinius reikalus atsakingai ministerijai pareiškė, kad sąžiningai ir atsakingai vykdys savo, kaip administratoriaus, pareigas ir stengsis greitai užbaigti procesą kuo palankesniais skolų grąžinimo kreditoriams sąlygomis kiekvienoje nemokumo byloje, kuriai jis skiriamas.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Reikalavimų įskaitymas po privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimo

Kai, inicijavus **privalomo sureguliuavimo procesą**, kreditorius pateikia reikalavimą nemokiam skolininkui, o nemokus skolininkas – priešpriešinį reikalavimą kreditoriui, reikalavimai laikomi įskaitytais privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimo metu. Ši taisyklė taip pat taikoma nepiniginiais reikalavimams ir reikalavimams, pagal kuriuos mokėjimo terminas privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimo metu dar nėra suėjęs. Privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimas neturi jokio poveikio užtikrintiems ir pirmaeiliams reikalavimams ir išskirtinio patenkinimo teisėms. Nemokumo byloje, inicijuotose didelėms, vidutinėms ar mažosioms įmonėms, užtikrintiems reikalavimams gali būti taikomas finansinis restruktūrizavimas.

Reikalavimų įskaitymas inicijavus bankroto procedūrą

Kai, inicijavus **bankroto procedūrą**, kreditorius pateikia reikalavimą bankrutuojančiam skolininkui, o bankrutuojantis skolininkas – priešpriešinį reikalavimą tam kreditoriui, reikalavimai laikomi įskaitytais bankroto procedūros inicijavimo metu. Ši taisyklė taip pat taikoma nepiniginiais reikalavimams ir reikalavimams,

pagal kuriuos mokėjimo terminas bankroto procedūros inicijavimo metu dar nėra suėjęs. Atliekant bankroto procedūrą kreditorius nepraneša apie savo reikalavimą bankrutuojančiam skolininkui, tačiau per tris mėnesius nuo pranešimo apie bankroto procedūros inicijavimą paskelbimo turi pranešti administratoriui apie įskaitymą. Kai kreditorius nepraneša administratoriui apie įskaitymą, kreditorius privalo bankrutuojančiam skolininkui atlyginti išlaidas ir kitus nuostolius, kuriuos bankrutuojantis skolininkas patiria dėl kreditoriaus neveikimo. Kai kreditoriaus reikalavimas bankrutuojančiam skolininkui yra sąlyginis, įskaitymas įvyksta, jeigu to reikalauja kreditorius ir tam pritaria teismas.

Reikalavimas bankroto procedūros kreditoriui, atsiradęs iki bankroto procedūros inicijavimo arba įgytas naujo kreditoriaus iki bankroto procedūros inicijavimo perimant jį iš ankstesnio kreditoriaus, negali būti įskaitytas pagal bankrutuojančio skolininko priešpriešinį reikalavimą naujam kreditoriui, jeigu tas reikalavimas atsirado iki bankroto procedūros inicijavimo.

Reikalavimas bankroto procedūros kreditoriui, atsiradęs iki bankroto procedūros inicijavimo, negali būti įskaitytas pagal bankrutuojančio skolininko priešpriešinį reikalavimą tam kreditoriui, jeigu tas reikalavimas atsirado po bankroto procedūros inicijavimo.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Nurodymai skolininko interesais atlikti teisinį sandorį ar kitą teisinį veiksma baigia galioti, jeigu skolininkas juos davė prieš bankroto procedūros inicijavimą. Po bankroto procedūros inicijavimo mokėjimo paslaugų teikėjas negali vykdyti jokių mokėjimų iš nemokaus skolininko lėšų pagal sprendimą dėl priverstinio vykdymo ir privalomo išieškojimo. Bankrutuojančio skolininko pasiūlymai, pateikti iki bankroto procedūros inicijavimo, baigia galioti, išskyrus atvejus, kai adresatas priėmė pasiūlymą iki bankroto procedūros inicijavimo.

Inicijavus bankroto procedūrą, administratorius, pateikdamas pranešimą prieš vieną mėnesį ir neatsižvelgdamas į bendras teisės aktuose nustatytas taisykles ir sutarties sąlygas, gali nutraukti nuomos sutartis, jeigu šias sutartis bankrutuojantis skolininkas sudarė iki bankroto procedūros inicijavimo. Kai bankrutuojantis skolininkas pasinaudoja savo teise nutraukti sutartį, pranešimo laikotarpis pradedamas skaičiuoti mėnesio, kurį kita sutarties šalis gavo bankrutuojančio skolininko pareiškimą apie sutarties nutraukimą, paskutinę dieną ir baigiamas skaičiuoti paskutinę kito mėnesio dieną. Kita sutarties šalis turi teisę iš bankrutuojančio skolininko gauti žalą, padarytos pasinaudojant teise nutraukti sutartį, atlyginimą, priešingai negu nurodyta bendrosiose taisyklėse. Apie reikalavimą atlyginti žalą privaloma pranešti atliekant bankroto procedūrą, reikalavimas tenkinamas iš paskirstyto turto pagal kreditorių reikalavimų tenkinimo teisės nuostatas.

Bankroto procedūros inicijavimas neturi poveikio sureguliuavimo susitarimui arba sąlyginei finansinei sutarčiai, kuriai taikomos sureguliuavimo susitarime išdėstytos taisyklės. Kai po tarpusavio teisių ir pareigų sureguliuavimo pagal sureguliuavimo susitarime išdėstytas taisykles kita sutarties šalis įgyja grynąjį piniginių reikalavimą bankrutuojančiam skolininkui, kita sutarties šalis atliekant bankroto procedūrą turi pranešti apie reikalavimą, o reikalavimas tenkinamas iš paskirstyto turto pagal kreditorių reikalavimų tenkinimo teisės nuostatas.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Priverstinio vykdymo ir turto suvaržymo priemonių negalimumas

Po **nemokumo bylos inicijavimo** nemokiam skolininkui paprastai teisės aktais neleidžiama priimti sprendimo dėl priverstinio vykdymo ar turto suvaržymo priemonės, jeigu teisės aktuose nenustatyta kitaip.

Po to, kai skolininkui **inicijuojamas prevencinio restruktūrizavimo procesas**, neleidžiama priimti sprendimo dėl finansinio reikalavimo, kuriam taikomas prevencinis restruktūrizavimas, priverstinio vykdymo ar turto suvaržymo priemonės.

Inicijuotų priverstinio vykdymo ar turto suvaržymo procesų nutraukimas

Priverstinio vykdymo ar turto suvaržymo procesai, nemokiam skolininkui inicijuoti **iki privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimo**, nutraukiami inicijavus pastarąjį procesą ir gali būti tęsiami tik teismo, vykdančio privalomo sureguliuavimo procesą, sprendimu – šis sprendimas pagal teisės aktus laikomas pagrindu toliau tęsti priverstinio vykdymo ar turto suvaržymo procesą.

Bankroto procedūros inicijavimas priverstinio vykdymo arba turto suvaržymo procesui, inicijuotiems nemokiam skolininkui iki bankroto procedūros pradžios, turi tokius padarinius:

jeigu, priverstinio vykdymo arba kilnojamojo ar nekilnojamojo turto suvaržymo procese iki bankroto procedūros inicijavimo kreditorius dar neįgijo atskyrimo teisės, inicijavus bankroto procedūrą priverstinio vykdymo arba turto suvaržymo procesas sustabdomas;

jeigu priverstinio vykdymo arba kilnojamojo ar nekilnojamojo turto suvaržymo procese iki bankroto procedūros inicijavimo kreditorius įgijo atskyrimo teisę ir jeigu turtas, kuris yra atskyrimo teisės objektas, iki bankroto procedūros inicijavimo dar nebuvo parduotas, inicijavus bankroto procedūrą priverstinio vykdymo arba turto suvaržymo procesas sustabdomas;

jeigu priverstinio vykdymo procese iki bankroto procedūros inicijavimo kreditorius įgyja atskyrimo teisę ir jeigu prieš inicijuojant bankroto procedūrą priverstinio vykdymo procese buvo parduotas turtas, kuris yra atskyrimo teisės objektas, bankroto procedūros inicijavimas neturi poveikio priverstinio vykdymo procesui; ir

inicijavus bankroto procedūrą procesas dėl apsaugos laikinąja arba preliminarąja priemone sustabdomas, o visi tame procese atlikti veiksmai anuluojami.

Priverstinio vykdymo arba turto suvaržymo procesas, inicijuotas skolininkui iki **prevencinio restruktūrizavimo proceso inicijavimo**, kad būtų priverstinai įvykdytas arba užtikrintas finansinis reikalavimas, kuriam taikomas prevencinis restruktūrizavimas, inicijavus prevencinio restruktūrizavimo procesą nutraukiamas. Priverstinio vykdymo teismas priverstinio vykdymo procesą arba turto suvaržymą nusprendžia nutraukti skolininko prašymu.

Bankroto procedūros konsolidavimo principas

Kreditorius savo reikalavimą įvykdyti prievolę, kilusią iš santykių su bankrutuojančiu skolininku iki bankroto procedūros inicijavimo, gali pateikti tik vykstant to skolininko bankroto procedūrai, laikydamasis proceso taisyklių (reikalavimų pateikimo ir tikrinimo taisyklių, su ginčijamais reikalavimais susijusio teismo proceso nurodymų (ieškinio pareiškimo) ir kt.).

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškelimo metu, nagrinėjimui?

Jeigu kreditorius pareiškė ieškinį išdėstydamas reikalavimą iki bankroto procedūros inicijavimo, procesas sustabdomas pagal Civilinio proceso įstatymo (slovėn. *Zakon o pravdnem postopku*) normas. Kreditorius, pareiškęs ieškinį iki bankroto procedūros inicijavimo, turi savo reikalavimą pateikti atliekant bankroto procedūrą.

Tą dieną, kai paskelbiamas sprendimas dėl reikalavimų tikrinimo, baigia galioti pagrindai, kuriais dėl bankroto procedūros buvo sustabdytas ieškiniu inicijuotas procesas. Jeigu kreditoriaus reikalavimas pripažįstamas, jo teisinis interesas reikalauti toliau nagrinėti ieškinį dėl to reikalavimo išnyksta ir ieškiniu inicijuotas procesas sustabdomas. Kreditoriui sumokama vienoda dalis, proporcinga daliai, sumokamai kitiems kreditoriams, kurių neužtikrinti paprasti reikalavimai buvo pripažinti atliekant bankroto procedūrą.

Jeigu kreditoriaus reikalavimą atliekant bankroto procedūrą ginčija administratorius, kreditorius turi per mėnesį nuo sprendimo dėl reikalavimų tikrinimo paskelbimo pateikti prašymą tęsti sustabdytą ieškiniu inicijuotą procesą. Tokiu atveju ieškiniu inicijuoto proceso kreditoriui tereikia siekti įrodyti reikalavimo buvimą. Jeigu kreditoriaus reikalavimą užginčijo kitas kreditorius, kreditorius turi per mėnesį nuo sprendimo dėl reikalavimų tikrinimo paskelbimo į savo ieškinį įtraukti reikalavimą užginčijusį kreditorių kaip naują atsakovą. Jeigu reikalavimas buvo pateiktas ieškiniu, kreditoriui sumokama vienoda dalis, proporcinga daliai, sumokamai kitiems kreditoriams, kurių neužtikrinti paprasti reikalavimai buvo pripažinti atliekant bankroto procedūrą.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Pagrindinėje nemokumo byloje procesinius veiksmus gali atlikti bet kuris bylos kreditorius, siekiantis pateikti reikalavimą nemokiam skolininkui. Paprastai kiekvienas kreditorius (kaip proceso šalis) turi teisę nemokumo byloje apskųsti bet kurį teismo sprendimą, išskyrus atvejus, kai teisės aktuose numatyta, kad apskųsti konkretų sprendimą gali tik tam tikros proceso šalys. Apeliacinį skundą galima pateikti per 15 dienų. 15 dienų laikotarpis asmenims, kuriems sprendimas turi būti įteiktas pagal ZFPPIP, pradedamas skaičiuoti sprendimo įteikimo dieną; kitiems asmenims 15 dienų laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo sprendimo paskelbimo dienos.

Procesinius veiksmus nemokumo byloje kreditorius taip pat gali atlikti kreditorių komitete, kuris, būdamas visiems kreditoriams, kurie yra proceso šalys, atstovaujantis kreditorių organas, yra įgaliotas atlikti teisės aktais nustatytus procesinius veiksmus. Kreditorių komitetas sudaromas vykstant privalomo sureguliuavimo procesui; atliekant bankroto procedūrą jis sudaromas tik tuo atveju, jei kreditoriai to prašo.

Privalomo sureguliuavimo procesas

Kreditorių komitetas

Privalomo sureguliuavimo procese teismas sudaro kreditorių komitetą, kuris, naudodamasis savo teisėmis ir įgaliojimais, turi teisę tikrinti skolininko verslo duomenis (t. y. tikrinti skolininko operacijas ir finansinę padėtį), kad būtų apsaugoti kreditorių interesai ir būtų galima pateikti pasiūlymus ir nuomones, reikalingus siekiant apsaugoti proceso kreditorius. Vykstant privalomo sureguliuavimo procesui kreditorių komitetas nemokaus skolininko finansinio restruktūrizavimo tikslais tam tikromis teisės aktais nustatytais sąlygomis gali priimti sprendimą dėl akcinio kapitalo padidinimo piniginėmis injekcijomis arba nepiniginiais įnašais, kurie yra kreditorių reikalavimų nemokiam skolininkui objektas.

2013 m. pabaigoje teisės aktų pakeitimais, atliktais siekiant sudaryti geresnes sąlygas vykdyti veiksmingą didelių ir vidutinių įmonių finansinį restruktūrizavimą, tokioms įmonėms nustatytos specialios privalomo sureguliuavimo taisyklės, kuriomis gerokai sustiprinta kreditorių padėtis. Tų procesų taisyklės pagal 2016 m. teisės aktų pakeitimus taikomos ir mažosioms įmonėms. Siekiant, kad administratorius tinkamai atliktų savo pareigas privalomo sureguliuavimo procese, reikalinga platesnė patirtis ir mokymas, todėl skiriant administratorių netaikoma automatinės skyrimo eilės taisyklė, vietoj to teismas parenka administratorių pagal savo vertinimą. Kai pagal naują teisinę nuostatą nemokiam skolininkui inicijuoti privalomo sureguliuavimo procesą siūlo patys kreditoriai, teismas skiria prašymą pateikusių asmenų pasiūlytą administratorių. Pagal naująją sistemą kreditorių komitetas taip pat gali skirti kreditorių atstovą. Taip kreditorių komitetui sudaromos sąlygos efektyviau sekti įmonės skolininkės verslą ir jo įgaliojimams priklausančių finansinio restruktūrizavimo įgyvendinimo priemonių valdymo procesus (pavyzdžiui, verslo restruktūrizavimo priemonės, kuriomis optimizuojamos verslo sąnaudos arba padidinamas verslo efektyvumas). Kreditorių komiteto įgaliojimai buvo dar labiau išplėsti, įtraukiant kreditorių komiteto galimybę iš dalies pakeisti finansinio restruktūrizavimo planą.

Individualaus kreditoriaus teisių gynimo priemonės privalomo sureguliuavimo procese

Kiekvienas kreditorius ar administratorius gali pateikti prieštaravimą privalomo sureguliuavimo proceso vykdymui, kai:

skolininkas nėra nemokus ir gali visiškai ir laiku įvykdyti visas savo prievolės;

nemokus skolininkas gali įvykdyti didesnę savo prievolių dalį arba jas gali įvykdyti per trumpesnę laiką, negu siūloma privalomo sureguliuavimo pasiūlyme; nėra tikėtina, kad realizavus finansinio restruktūrizavimo planą skolininkui bus sudarytos sąlygos trumpuoju arba ilguoju laikotarpiu tapti mokiam;

nėra tikėtina, kad kreditoriams patvirtinus skolininko siūlomą privalomą sureguliuavimą bus sudarytos palankesnės sąlygos įvykdyti kreditorių reikalavimus, nei bankroto procedūros inicijavimo atveju; arba

nemokus skolininkas vykstant privalomo sureguliuavimo procesui nesilaiko jo verslą ribojančių taisyklių arba daugiau nei 15 dienų vėluoja sumokėti minimalias darbuotojų darbo užmokesčio sumas ar mokesčius bei įmokas, kuriuos skolininkas turi apskaičiuoti ir sumokėti kartu su darbuotojų darbo užmokesčiu.

Kiekvienas kreditorius, su kuriuo susijęs patvirtintas privalomas sureguliuavimas, gali prašyti teismo panaikinti patvirtintą privalomą sureguliuavimą, jeigu nemokus skolininkas gali patenkinti visą kreditoriaus reikalavimą. Ieškiny, kuriame pateikiamas ginčytinas reikalavimas, turi būti pareikštas per šešis mėnesius nuo reikalavimo patenkinimo termino pabaigos, kaip išdėstyta patvirtintame privalomo sureguliuavimo dokumente. Kiekvienas kreditorius, su kuriuo susijęs patvirtintas privalomas sureguliuavimas, gali prašyti teismo panaikinti patvirtintą privalomą sureguliuavimą, jeigu jis buvo pasiektas apgaulės būdu. Ieškiny, kuriame pateikiamas ginčytinas reikalavimas, turi būti pareikštas per dvejus metus nuo tos dienos, kai sprendimas dėl privalomo sureguliuavimo patvirtinimo tampa galutinis.

Bankroto procedūra

Kreditorių komitetas

Atliekant bankroto procedūrą, kreditorių komitetas turi teisę patikrinti visus bankroto procedūros administratoriaus turimus dokumentus ir patikrinti dokumentus, kuriuos administratorius privalo turėti pagal procedūrą. Atliekant bankroto procedūrą, kreditorių komitetas gali pateikti:

nuomonę dėl bankrutuojančiam skolininkui reikalingų verslo operacijų užbaigimo;

pritariamą dėl bankrutuojančio skolininko verslo operacijų tolesnio vykdymo;

nuomonę dėl administratoriaus siūlomo plano dėl bankroto procedūros eigos;

nuomonę dėl sprendimo parduoti turtą;

pritariamą, kai pradinė arba rezervinė kaina yra mažesnė negu pusė turto vertės, nustatytos pagal likvidacinę vertę;

nuomonę dėl administratoriaus atlikto bankroto procedūros išlaidų vertinimo ir jo pakeitimų; ir

nuomonę dėl bankroto procedūros užbaigimo.

Vykstant **supaprastintam privalomo sureguliuavimo procesui** ir **prevencinio restruktūrizavimo procesui** kreditorių komitetas nesudaromas.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Atliekant bankroto procedūrą administratorius yra bankrutuojančio skolininko teisinis atstovas ir yra įgaliotas valdyti bankrutuojančio asmens turtą ir jį realizuoti.

Bankroto administratorius **valdo bankrutuojančio asmens turtą**, visų pirma išnuomodamas bankrutuojančio skolininko turtą ir padidindamas bankrutuojančio skolininko pinigines lėšas. Administratorius teismine ir ne teismine tvarka taip pat sudaro susitarimus, dėl kurių jam reikia kreditorių komiteto nuomonės ir teismo sutikimo. Po bankroto procedūros inicijavimo bankrutuojančio skolininko turtas gali būti išnuomojamas tik tuo atveju, jeigu tokiu būdu nevilkinamas turto pardavimas. Nuomos sutartis gali būti sudaroma tik konkrečiam laikotarpiui, ne ilgiau nei metams. Administratorius, gavęs teismo sutikimą, gali nustatyti nuomininkui pirmumo teisę įsigyti nuomojamą turtą.

Administratorius, investuodamas bankrutuojančio skolininko pinigines lėšas, turi laikytis teisės aktų. Piniginės lėšos gali būti investuojamos tik į Slovėnijos Respublikos ar kitos ES valstybės narės, Europos Centrinio Banko, Slovėnijos banko ar kitos ES valstybės narės banko išleistus skolos vertybinius popierius arba į skolos vertybinius popierius (išskyrus subordinuotus vertybinius popierius), išleistus banko, turinčio registruotą būstinę Slovėnijos Respublikoje, arba kredito įstaigos, turinčios būstinę kitoje ES valstybėje narėje. Piniginius banko indėlius galima padėti tik registruotą būstinę Slovėnijos Respublikoje turinčiame banke arba registruotą būstinę kitoje ES valstybėje narėje turinčioje kredito įstaigoje.

Kalbant apie **realizavimą**, bankroto administratorius gali parduoti bankrutuojančio skolininko turtą, teikti jo reikalavimus ir atlikti visus kitus jo turinių teisių įgyvendinimo veiksmus. Bankrutuojančio skolininko turto pardavimo sutartis gali būti sudaryta viešo aukciono būdu arba teikiant privalomą kvietimą teikti pasiūlymus. Vykdam tiesiogines derybas su pirkėju sutartis gali būti sudaroma tik išimties tvarka. Pardavimas pradedamas (pirmuoju) teismo sprendimu dėl

pardavimo. Teismas priima sprendimą dėl pardavimo, gavęs administratoriaus prašymą ir remdamasis kreditorių komiteto nuomone. Kai parduodamas turtas, kurio atžvilgiu atskiras kreditorius turi pirmumo teisę į gražinimą (nustatytą suvaržymo teisę), taip pat reikalinga to atskiro kreditoriaus nuomonė. Sprendimu, kuriuo teismas pirmą kartą nusprendžia parduoti konkretų turtą, teismas taip pat nusprendžia dėl:

1. pardavimo metodo;
2. pradinės kainos viešame aukcione arba rezervinės kainos privalomame kvietime teikti pasiūlymus; ir
3. užstato sumos.

Kai pirmuoju sprendimu dėl pardavimo surengtas viešas aukcionas arba kvietimas teikti pasiūlymus dėl konkretaus turto pardavimo nepavyksta, teismas vėlesniu sprendimu dėl pardavimo gali:

1. arba:
  - dar kartą nuspręsti parduoti turtą viešame aukcione arba teikiant privalomą kvietimą teikti pasiūlymus; ir
  - nustatyti mažesnę pradinę arba rezervinę kainą negu pirmajame sprendime, arba

2. nuspręsti paskelbti neprivalomą kvietimą teikti pasiūlymus dėl turto pardavimo vedant tiesiogines derybas.

Teismas privalomų pasiūlymų priėmimo procese rezervinę kainą nustato remdamasis turto vertinimu apskaičiuota verte. Pirmajame sprendime dėl pardavimo nurodyta rezervinė kaina negali būti mažesnė negu pusė turto vertės, nustatytos pagal likvidacinę vertę. Tolesniame sprendime dėl pardavimo teismas gali nustatyti pradinę arba rezervinę kainą, mažesnę negu pusė turto vertės, nustatytos pagal likvidacinę vertę, kai kreditorių komitetas arba atskiras kreditorius duoda sutikimą.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę išskėlus nemokumo bylą?

Atliekant bankroto procedūrą, kreditoriai turi pateikti bankrutuojančiam skolininkui reikalavimus, atsiradusius iki bankroto procedūros inicijavimo, išskyrus tuos, kurių nereikia pateikti pagal teisės aktus. Kreditorius, solidariai atsakingas už bankrutuojančio skolininko prievolę kaip bendraskolis, laiduotojas arba užstato teikėjas, vykstant bankroto procedūrai turi pateikti galimą savo regresinį reikalavimą, kuris iki bankroto procedūros inicijavimo dar nebuvo atsiradęs, su atidėta sąlyga, kad kreditorius įgys regresinį reikalavimą skolininkui atliekant bankroto procedūrą ir tas reikalavimas bus grindžiamas mokėjimu pagal reikalavimą, pateiktą po bankroto procedūros inicijavimo. Kai solidariai atsakingi bendraskoliai arba laiduotojai kartu su bankrutuojančiu skolininku taip pat yra atsakingi už kreditoriaus reikalavimo patenkinimą, kreditorius gali atliekant bankroto procedūrą pateikti visą reikalavimo sumą ir siekti ją įrodyti, kol ji visa bus sumokėta pagal naikinamąją sąlygą, kuri įvykdoma, kai kreditoriaus reikalavimą patenkina kitas solidariai atsakingas bendraskolis arba laiduotojas. Kai kreditorius praleidžia reikalavimo pateikimo terminą, jo reikalavimas bankrutuojančiam skolininkui netenka galios ir teismas atmeta vėlesnį reikalavimo pateikimą.

Atliekant bankroto procedūrą, **nereikia pateikti pirmaeilii reikalavimų** sumokėti darbo užmokesčių ir darbo užmokesčio kompensacijas už laikotarpį nuo bankroto procedūros inicijavimo iki reikalavimų pateikimo termino pabaigos darbuotojams, kurių darbas tampa nereikalingas dėl bankroto procedūros inicijavimo, ir išeitines išmokas darbuotojams, kurių darbo sutartis nutraukė administratorius, nes jų darbas tapo nereikalingas dėl bankroto procedūros inicijavimo arba procedūros vykdymo laikotarpiu. Tam tikri reikalavimai, susiję su mokesčių apskaičiavimu ir sumokėjimu, taip pat neteikiami.

Kai **reikalavimas yra užtikrintas atskyrimo teise**, kreditorius šį užtikrintą reikalavimą turi pateikti vykstant bankroto procedūrai, pareiškdamas ir atskyrimo teisę. Jeigu, priklausomai nuo padėties bankroto procedūros pradžioje, bankrutuojantis skolininkas turi užregistruotą nuosavybės teisę į nekilnojamąjį turtą ir ta nuosavybės teisė yra suvaržyta registruota hipoteka arba maksimalia hipoteka, įsigaliojusia iki bankroto procedūros inicijavimo, laikoma, kad hipoteka arba maksimali hipoteka ir pagal ją atsiradęs reikalavimas yra laiku užregistruotas vykstant bankroto procedūrai.

Kreditoriai savo **išskirtinio patenkinimo teises**, atsiradusias iki bankroto procedūros inicijavimo, turi pareikšti per tris mėnesius nuo pranešimo apie bankroto procedūros inicijavimą paskelbimo. Jeigu kreditorius praleidžia išskirtinio patenkinimo teisių pareiškimo terminą, išskirtinio patenkinimo teisė neišnyksta. Jeigu administratorius parduoda turtą, suvaržytą nepareikšta išskirtinio patenkinimo teise, išskirtinio patenkinimo teisę turintis kreditorius praranda išskirtinio patenkinimo teisę, tačiau gali reikalauti sumokėti už to turto pardavimą gautas lėšas, iš jų atėmus pardavimo išlaidas. Išskirtinio patenkinimo teisę turintis kreditorius neturi teisės reikalauti atlyginti žalą. Kreditorius praranda išskirtinio patenkinimo teisę ir teisę gauti mokėjimą, jeigu jis nepareiškia teisės iki pirmojo bendrojo paskirstymo plano paskelbimo.

Bankrutuojančio skolininko prievolės, atsirandančios po bankroto procedūros inicijavimo (su tam tikromis išimtimis), laikomos **procedūros išlaidomis**. Jos skirstomos į:

– einamąsias išlaidas (pavyzdžiui, darbo užmokesčių ir kitokią kompensaciją proceso šalims, teikiančioms bankroto procedūrai reikalingas paslaugas, įskaitant mokesčius ir įmokas, kurias skolininkas turi apskaičiuoti ir sumokėti kartu su tais mokėjimais, taip pat administratoriaus išlaidas; išlaidas elektros energijai, vandeniui, šildymui, telefonui ir kitas išlaidas, susijusias su verslo patalpų naudojimu bankroto procedūrai, draudimo įmokas bankrutuojančio asmens turtui apdrausti, viešų skelbimų išlaidas, atliekant bankroto procedūrą patiriamas teisinės skolininko išlaidas reikalavimams užginčyti, apskaitos, administracinių ir kitų paslaugų, reikalingų atliekant bankroto procedūrą, išlaidas ir kt.); ir

– atsitiktines išlaidas (išlaidas kreditorių reikalavimams, atsiradusiems vykstant privalomo sureguliuavimo procesui, patenkinti, prievolėms, įgytoms pagal abiejų šalių neįvykdytas dvišales sutartis, įvykdyti, prievolėms, kuriomis užbaigiami skubūs teisiniai sandoriai ir tęsiamas verslas, įvykdyti, taip pat išlaidas turtui įvertinti ir kitiems veiksams, susijusiems su pardavimu ir kt., atlikti).

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Pateikdamas reikalavimą, kreditorius gauna teisę atlikti procesinius veiksmus pagrindinėje nemokumo byloje. Reikalavimai turi būti pateikiami per nurodytą terminą. Pateikiami tik iki nemokumo bylos inicijavimo atsiradę reikalavimai.

Vykstant **privalomo sureguliuavimo procesui** reikalavimai teikiami ir tikrinami pirmiausia siekiant įvertinti procesinio kreditoriaus intereso balsuoti dėl privalomo sureguliuavimo pagrįstumą. Reikalavimai turi būti pateikiami per 30 dienų nuo tos dienos, kai pranešimas apie procesą buvo paskelbtas Slovėnijos Respublikos viešų teisinių duomenų ir susijusių paslaugų agentūros (AJPES) interneto tinklalapiuose. Dėl nepranešimo arba pavėluoto pranešimo kreditorius nepraranda paties reikalavimo, tačiau praranda teisę balsuoti.

Atliekant **bankroto procedūrą**, reikalavimų pateikimas ir tikrinimas yra pagrindas, kuriuo remiantis nusprendžiama dėl bankrutuojančio asmens turto paskirstymo. Vykstant tokiai procedūrai kreditoriai turi pateikti savo reikalavimus per tris mėnesius nuo dienos, kurią pranešimas apie bankroto procedūros inicijavimą buvo paskelbtas AJPES interneto tinklalapiuose.

Asmeninio bankroto atveju kreditorius nepraranda reikalavimo, jeigu jis buvo pateiktas praleidus terminą, tačiau administratorius jį įtraukia į papildomų reikalavimų sąrašą.

Kreditorius, kuriam buvo pareikštas ieškiny, kuriuo ginčijami bankrutuojančio skolininko teisiniai veiksmai, per vieną mėnesį nuo ieškinio įteikimo dienos turi pateikti savo reikalavimą bankroto procedūroje kaip sąlyginį reikalavimą, kuris atsiras, jeigu ieškiny bus patenkintas galutiniu sprendimu. Per vieną mėnesį nuo bankrutuojančio skolininko pareiškimo, kuriame skolininkas pasinaudoja savo teise nutraukti sutartį arba jos atsisakyti, gavimo kreditorius turi pateikti savo reikalavimą atlyginti žalą dėl administratoriaus nutrauktos nuomos sutarties arba abiejų šalių neįvykdytos sutarties.

Reikalavimo turinys

Pranešime apie reikalavimo pateikimą nemokumo byloje turi būti nurodyta:

1. suma, pripažintina kaip reikalavimas byloje; ir

2. faktų, iš kurių matyti reikalavimo pagrįstumas, aprašymas ir juos patvirtinantys įrodymai, įskaitant pateiktą dokumentaciją.

Pranešime apie reikalavimo pateikimą atliekant bankroto procedūrą taip pat turi būti išdėstyta informacija apie banko sąskaitą, į kurią turi būti sumokėta pagal reikalavimą. Jeigu kreditorius pareiškė ieškinį arba inicijavo kitą procesą iki bankroto procedūros inicijavimo, pranešime taip pat turi būti išdėstyta informacija apie teismą ar kitą kompetentingą instituciją, kurioje vyksta procesas, ir turi būti nurodytas bylos numeris.

Prašyme patikrinti reikalavimą turi būti nurodyta:

1. pagrindinė reikalavimo suma;

2. jeigu nemokumo bylos kreditorius be pagrindinės sumos dar siekia gauti delspinigius – visų delspinigių, apskaičiuotų nuo reikalavimo termino suėjimo iki nemokumo bylos inicijavimo, kapitalizuotoji suma; administratoriaus pirmaeilį reikalavimą atveju – apskaičiuota kapitalizuotoji delspinigių suma;

3. jeigu nemokumo bylos kreditorius be pagrindinės sumos dar siekia atgauti reikalavimo priverstinio vykdymo teisme arba kito proceso, inicijuoto iki nemokumo bylos inicijavimo, išlaidas – šių išlaidų suma;

4. jeigu kreditorius siekia įrodyti, kad reikalavimas yra pirmaeilis, – konkretus prašymas skirstant turtą reikalavimą laikyti pirmaeiliumi; ir

5. jeigu kreditorius siekia įrodyti, kad reikalavimas yra sąlyginis – konkretus aplinkybių, kurioms įvykus realizuojama atidėta ar naikinamoji reikalavimo sąlyga, aprašymas.

Nemokumo byloje kreditorius vienu pareiškimu gali pateikti keletą reikalavimų.

Reikalavimų tikrinimo procedūra

Reikalavimų tikrinimo procedūrą sudaro trys etapai:

1. Administratoriaus pareiškimas apie pateiktus reikalavimus.

Administratorius padaro pareiškimą, kuriuo pripažįstami arba ginčijami reikalavimai – parengia *bazinį patikrintų reikalavimų sąrašą (slovėn. osnovni seznam preizkušenih terjatev)*. Sąraše prie kiekvieno reikalavimo administratorius nurodo, ar tas reikalavimas pripažįstamas, ar ginčijamas. Teismas sąrašą skelbia interneto tinklalapiuose, kuriuose skelbiama nemokumo bylų informacija. Per 15 dienų nuo sąrašo paskelbimo kreditoriai gali pateikti prieštaravimus dėl bet kokių baziniame sąraše esančių pateiktų reikalavimų klaidų, pareiškdami *prieštaravimą baziniam sąrašui (slovėn. ugovor proti osnovnem seznamu)*. Jeigu kreditoriaus prieštaravimas yra pagrįstas, administratorius turi paskelbti bazinio sąrašo pataisą.

2. Kreditoriaus pareiškimas dėl kitų kreditorių pateiktų reikalavimų.

Kiekvienas kreditorius, laiku pateikęs byloje savo reikalavimą, gali užginčyti kitų kreditorių reikalavimus, pareiškdamas *prieštaravimą, kuriuo ginčijamas reikalavimas (slovėn. ugovor o prerekanju terjatve)*. Prieštaravimą, kuriuo ginčijamas reikalavimas privalomo sureguliuavimo procese, kreditorius turi pareikšti per 15 dienų, o atliekant bankroto procedūrą – per mėnesį nuo bazinio patikrintų reikalavimų sąrašo paskelbimo. Atliekant asmeninio bankroto procedūrą ir privalomo sureguliuavimo procese tokį prieštaravimą, kaip proceso šalis, taip pat gali pareikšti nemokus skolininkas. Administratorius kreditorių ir skolininko pareiškimus apie ginčijamus reikalavimus įtraukia į *papildytą patikrintų reikalavimų sąrašą (slovėn. dopolnjeni seznam preizkušenih terjatev)*. Visos klaidos, dėl kurių neatsižvelgiama į pareikštą prieštaravimą, nurodomos prieštaravime papildytam sąrašui.

3. Teismo sprendimas dėl reikalavimų tikrinimo.

Teismas nusprendžia patikrinti reikalavimus priimdamas *sprendimą dėl reikalavimų tikrinimo (slovėn. sklep o preizkusu terjatev)*. Remdamasis šiuo sprendimu, administratorius parengia *galutinį patikrintų reikalavimų sąrašą (slovėn. končni seznam preizkušenih terjatev)*, kurį teismas paskelbia kartu su sprendimu dėl reikalavimų tikrinimo.

Sprendime dėl reikalavimų tikrinimo teismas nusprendžia dėl prieštaravimų, dėl patikrintų ir ginčijamų reikalavimų ir dėl reikalavimų, kurie, tikėtina, bus įrodyti, taip pat dėl to, kas turi imtis veiksmų kituose procesuose (t. y. pareikšti ieškinius) reikalavimams pagrįsti. Ieškinio pateikimo terminas – vienas mėnuo.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Bankrutuojančio asmens turtas yra bankrutuojančio skolininko turtas, kuris realizuojamas procedūros išlaidoms padengti ir kreditorių reikalavimams patenkinti. Teisės aktuose turtas skirstomas į „bankrutuojančio asmens turtą“ ir „specialų bankrutuojančio asmens turtą“. Specialus bankrutuojančio asmens turtas yra turtas, kuriam taikoma atskyrimo teisė, arba realizuojant tą turtą gautos piniginės lėšos. Visam turtui, kuriam taikoma atskyrimo teisė, reikia įforminti atskirą bankrutuojančio asmens turtą ir valdyti šį turtą atskirai nuo turto, sudarančio bendro bankrutuojančio asmens turto dalį, taip pat atskirai nuo turto, priklausančio kitam specialiam bankrutuojančio asmens turtui.

Realizuota bankrutuojančio asmens turto dalis yra paskirstytinas turtas, skirtas kreditorių reikalavimams patenkinti. Bendras paskirstytinas turtas yra piniginės lėšos, gautos realizavus bendrą bankrutuojančio asmens turtą ir atėmus bankroto procedūros išlaidas. Specialus paskirstytinas turtas yra piniginės lėšos, gautos realizavus specialų bankrutuojančio asmens turtą ir atėmus to realizavimo išlaidas.

Kalbant apie pirmaeilius mokėjimus, atliekant bankroto procedūrą, kreditorių reikalavimai, atsiradę iki procedūros inicijavimo, klasifikuojami taip: užtikrinti reikalavimai, kurių patenkinimas užtikrintas atskyrimo teise, apimančia teisę į pirmaeilį reikalavimo patenkinimą iš konkretaus turto; ir neužtikrinti reikalavimai, tarp kurių pirmaeiliai reikalavimai patenkinami pirmiausia, o tada – paprasti reikalavimai, po kurių tenkinami antraeiliai reikalavimai ir galiausiai korporatyvinės teisės.

Užtikrinti reikalavimai yra reikalavimai, kurių patenkinimas yra užtikrintas atskyrimo teise. Atskyrimo teisė yra bet kuri teisė, apimanti teisę į pirmaeilį reikalavimo patenkinimą iš konkretaus turto. Labiausiai paplitusi atskyrimo teisė yra turto suvaržymas. Atliekant bankroto procedūrą, užtikrinti reikalavimai patenkinami pirmieji – iš lėšų, gautų pardavus turtą, kuris buvo suvaržytas atskyrimo teise.

Neužtikrinti reikalavimai yra reikalavimai, kurie nėra užtikrinti atskyrimo teise. Šie reikalavimai yra subordinuoti užtikrintų reikalavimų patenkinimui iš turto, kuris buvo suvaržytas atskyrimo teise. Mokėjimai iš likusio turto atliekami tokia tvarka: 1) pagal pirmaeilius reikalavimus, 2) pagal paprastus reikalavimus ir 3) pagal antraeilius reikalavimus.

Pirmaeiliai reikalavimai yra tie (neužtikrinti) reikalavimai, kurie pagal teisės aktus turi būti patenkinti pirmumo tvarka, prieš patenkinant paprastus (neužtikrintus) reikalavimus (pavyzdžiui, darbo užmokesis ir jo kompensacija už paskutinius šešis mėnesius iki nemokumo bylos inicijavimo, išieškinės išmokos darbuotojams, nesumokėtos įmokos ir kt.). Jeigu bankroto procedūra inicijuojama todėl, kad privalomo sureguliuavimo procesas nebuvo sėkmingas, vykstant privalomo sureguliuavimo procesui atsiradę reikalavimai turi absoliutų pirmumą ir patenkinami prieš pirmaeilius reikalavimus;

paprasti reikalavimai yra neužtikrinti reikalavimai, kurie nėra nei pirmaeiliai, nei antraeiliai;

antraeiliai reikalavimai yra neužtikrinti reikalavimai, kurie patenkinami tik patenkinus visus neužtikrintus reikalavimus skolininkui pagal teisinius kreditoriaus ir skolininko santykius, jeigu skolininkas tampa nemokus. Privalomo sureguliuavimo procese antraeilius reikalavimus galima paversti nuosavybės dalimi. Jeigu jie neperduodami kaip nepiniginis įnašas, privalomo sureguliuavimo poveikis jiems yra toks, kad jie panaikinami.

Korporatyvinės teisės (akcijos arba verslo dalys) neturi prievolių teisės savybių (teisinio pobūdžio), o dalininkams arba akcininkams suteikia teisę į proporcingą likusio bankrutuojančio asmens turto dalį.

Kol neįvykdyti mokėjimai kreditoriams, suma, reikalinga bankroto procedūros išlaidoms padengti, atskiriama nuo bankrutuojančio asmens turto (paskirstytino turto). Kreditoriams sumokama tokia tvarka: atskyrimo kreditoriams, kurie savo reikalavimą yra užtikrinę atskyrimo teise (pavyzdžiui, hipoteka), pirmiesiems sumokama iš turto, kuris buvo užtikrinimo priemonė (specialus paskirstytinas turtas). Reikalavimų, įtvirtintų pagal sutartis ar kitus teisinius sandorius, kuriuos

skolininkas sudarė laikotarpį nuo privalomo suregulavimo proceso inicijavimo iki bankroto procedūros inicijavimo, turintiems kreditoriams pagal teisės aktuose nustatytas privalomo suregulavimo procese taikytinas verslo ribojimo taisykles pirmiesiems sumokama iš bendro paskirstytino turto. Tada sumokama kreditoriams, turintiems privilegijuotų reikalavimų (darbuotojams), ir galiausiai kitiems kreditoriams – neužtikrintų paprastų reikalavimų turintiems kreditoriams ir antraeiliių reikalavimų turintiems kreditoriams. Bet koks realizuoto turto likutis paskirstomas akcininkams.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Privalomo suregulavimo procesas

Privalomą suregulavimą, dėl kurio kreditoriai susitaria balsuodami, taip pat turi patvirtinti teismas. Sprendime dėl privalomo suregulavimo patvirtinimo teismas:

1. nusprendžia, ar patvirtinti privalomą suregulavimą;
2. nustato patvirtinto suregulavimo susitarimo turinį, nurodydamas:
  - patenkinamų kreditorių reikalavimų procentinę dalį;
  - jų patenkinimo terminus; ir
  - kreditorių reikalavimų delspinigius už laikotarpį nuo privalomo suregulavimo proceso inicijavimo iki reikalavimų patenkinimo termino pabaigos;
3. nusprendžia, kurie reikalavimai buvo patikrinti vykstant privalomo suregulavimo procesui; ir
4. nurodo skolininkui sumokėti vykstant privalomo suregulavimo procesui patikrintus kreditorių reikalavimus tokiomis dalimis, tokiais terminais ir su tokiais delspinigiais, kokie nustatyti patvirtintame privalomo suregulavimo dokumente.

Procese taikoma absoliutaus pirmumo taisyklė. Skolininko verslo finansinio restruktūrizavimo įgyvendinimas privalomo suregulavimo procese reiškia, kad: skolininko akcininkai gali pasilikti tik tą dalį skolininko akcinio kapitalo, kuris atitinka skolininko turto likutį, kurį jie gautų, jeigu skolininkui būtų inicijuota bankroto procedūra;

turi būti sudarytos palankesnės sąlygos patenkinti kreditorių reikalavimus, negu būtų sudarytos, jeigu skolininkui būtų inicijuota bankroto procedūra, atsižvelgiant į pirmumo tvarką ir kitas taisykles, pagal kurias tenkinami pirmaeiliai, paprasti ir antraeiliai reikalavimai ir užtikrinti reikalavimai taikant bankroto procedūrą; ir

toliau vykdomos skolininko verslo operacijos arba perspektyvi jų dalis.

Finansinį restruktūrizavimą atlieka skolininkas, prašydamas kreditorių pritariti jų paprastų reikalavimų sumažinimui ar jų patenkinimo atidėjimui. Skolininkas turi pasiūlyti visiems kreditoriams pagal jų paprastus reikalavimus sumokėti vienodomis procentinėmis dalimis, vienodais mokėjimo terminais ir su vienodais delspinigiais, apskaičiuotais už laikotarpį nuo privalomo suregulavimo proceso inicijavimo iki reikalavimų patenkinimo termino pabaigos. Jeigu skolininkas yra kapitalo bendrovė, jis gali prašyti kreditoriaus pasirinkti vieną iš toliau nurodytų variantų:

sutikti su savo paprastų reikalavimų sumažinimu ir jų patenkinimo termino atidėjimu; arba

perduoti reikalavimus skolininkui kaip nepiniginį įnašą už skolininko akcinio kapitalo padidinimą (*skolos konvertavimas į nuosavybę*).

Privalomas suregulavimas neturi poveikio pirmaeiliams reikalavimams arba atskirtoms teisėms. Antraeiliai reikalavimai išnyksta. Privalomo suregulavimo procese užtikrintus reikalavimus restruktūrizuoti galima tik savanoriškai. Vykstant **didelių, vidutinių** ar mažųjų įmonių privalomo suregulavimo procesui užtikrinti reikalavimai gali būti restruktūrizuojami atidedant mokėjimo terminą arba sumažinant delspinigius taip, kad 75 proc. daugumos sprendimas taip pat būtų taikomas atskyrimo teisę turintiems kreditoriams, kurie nebalsavo dėl privalomo suregulavimo. Šiame procese kaip viena iš finansinio restruktūrizavimo priemonių numatyta galimybė perspektyvią skolininko verslo dalį atskirti į kitą įmonę (*angl. spin-off*). Taip pat leidžiama atskyrimo teises restruktūrizuoti į bendrą atskyrimo teisę (reikalinga 85 proc. dauguma).

Bankroto procedūra juridiniams asmeniu

Bankroto procedūra vykdoma siekiant realizuoti bankrutuojančio asmens turtą ir sumokėti kreditoriams. Paprastai bankrutuojančio skolininko turto pardavimo sutartis gali būti sudaryta viešo aukciono būdu arba teikiant privalomą kvietimą teikti pasiūlymus. Viešas aukcionas gali būti organizuojamas didinant pradinę kainą arba mažinant pradinę kainą. Atliekant bankroto procedūrą, verslą arba įmonės veiklą galima išlaikyti parduodant įmonę viešame aukcione kaip verslo vienetą arba parduodant jos perspektyvias dalis (*verslo pardavimas kaip einamoji problema*).

Kol neįvykdyti mokėjimai kreditoriams, suma, reikalinga bankroto procedūros išlaidoms padengti, atskiriama nuo bankrutuojančio asmens turto. Kreditoriams sumokama šia tvarka: atskyrimo teisę turintiems kreditoriams, kurių reikalavimas buvo užtikrintas atskyrimo teise (pavyzdžiui, hipoteka), pirmiausia sumokama iš turto, kuris buvo užtikrinimo priemonė; tada sumokama kreditoriams, turintiems reikalavimų pagal sutartis ir kitus teisinius sandorius, kuriuos bankrutuojantis skolininkas sudarė laikotarpį nuo privalomo suregulavimo proceso inicijavimo iki bankroto procedūros inicijavimo, kaip išdėstyta verslo ribojimo taisyklėse, nustatytose teisės aktais ir taikytinose vykstant privalomo suregulavimo procesui; tada sumokama kreditoriams, turintiems privilegijuotų reikalavimų (darbuotojams), o tada – kitiems kreditoriams, t. y. neužtikrintų paprastų reikalavimų ir antraeiliių reikalavimų turintiems kreditoriams. Bet koks realizuoto turto likutis paskirstomas akcininkams.

Asmeninis bankrotas

Kaip ir su juridiniais subjektais susijusiomis bankroto procedūromis, asmeninio bankroto procedūromis siekiama proporcingai ir vienu metu patenkinti visų kreditorių reikalavimus. Todėl kreditoriams iš skolininko turto sumokama proporcingai ir tuo pačiu metu. Bankrutuojančio asmens turtas apima visą per daug įsiskolinusio asmens turtą bankroto procedūros inicijavimo metu, išskyrus atvejus, kai tas turtas pagal Civilinio priverstinio vykdymo ir apsaugos įstatymą (slovėn. *Zakon o izvršbi in zavarovanju*) atskiriamas nuo turto, į kurį galima nukreipti priverstinį išieškojimą. Kadangi fizinis asmuo, skirtingai negu juridinis asmuo, bankroto procedūros pabaigoje nenustoja egzistuoti, atliekant bankroto procedūrą nepatenkinti kreditorių reikalavimai neišnyksta. Priešingai negu kreditorių reikalavimai atliekant juridinio subjekto bankroto procedūrą, asmeninio bankroto procedūros atveju reikalavimų tenkinimas baigus bankroto procedūrą nenutrūksta. Sprendimas užbaigti asmeninio bankroto procedūrą, kuriame išdėstomas nepatenkintų pripažintų reikalavimų sąrašas, yra priemonė nepatenkintų reikalavimų turintiems kreditoriams siekti priverstinai įvykdyti šiuos reikalavimus.

Kad bankrutuojančiam skolininkui būtų panaikintos prievolės, jam suteikiama galimybė iki sprendimo dėl asmeninio bankroto procedūros užbaigimo paskelbimo pateikti prašymą panaikinti prievolės, atsiradusias iki asmeninio bankroto procedūros inicijavimo, kurios nebus įvykdytos pagal tą procedūrą. Jeigu bankrutuojantis skolininkas pateikia prašymą panaikinti prievolės ir jeigu prievolių panaikinimo procesas po patikrinimo laikotarpio sėkmingai baigiamas jo naudai, jo prievolių dalis, kuri priešingu atveju būtų priverstinai įvykdoma remiantis sprendimu dėl bankroto procedūros užbaigimo, panaikinama ir atitinkamai išnyksta kreditorių teisė teisme siekti priverstinio jų įvykdymo.

Net ir tais atvejais, kai prievolės panaikinamos skolininko naudai, toliau nurodytų tipų skolininko prievolės nepanaikinamos:

1. darbuotojų pirmumo teisės;
2. reikalavimai bankrutuojančiam skolininkui, kuriais siekiama teisinio išlaikymo, žalos kompensavimo už pagrindinės veiklos sumažinimą ar darbingumo sumažėjimą ar praradimą, ir kompensacijos už prarastą išlaikymą dėl išlaikymą teikusio asmens mirties;
3. reikalavimai sumokėti baudžiamajame procese skirtas pinigines nuobaudas ar sugrąžinti nepagrįstas pajamas, gautas iš nusikalstamos veikos;
4. reikalavimai pagal sąlyginį nuosprendį, priklausantį nuo nusikalstama veika gautų nepagrįstų pajamų grąžinimo arba nuo nusikalstama veika padarytos žalos atitaisymo;

5. reikalavimai sumokėti baudžiamajame procese dėl baudžiamųjų nusižengimų skirtas baudas ar sugrąžinti jais gautas nepagrįstas pajamas;

6. reikalavimai grąžinti neteisėtai įgytą turtą; ir

7. reikalavimai atlyginti tyčia arba dėl didelio aplaidumo padarytą žalą.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Privalomo sureguliuavimo procesas baigiamas galutiniu teismo sprendimu, kuriuo patvirtinamas privalomo sureguliuavimo dokumentas.

Kiekvienas kreditorius, su kurio reikalavimu susijęs patvirtintas privalomas sureguliuavimas, gali prašyti teismo panaikinti patvirtintą privalomą sureguliuavimą, jeigu nemokus skolininkas gali patenkinti visus arba didelę dalį tokių kreditorių turimų paprastų reikalavimų. Ieškiny, kuriame pateikiamas ginčytinas reikalavimas, turi būti pareikštas per šešis mėnesius nuo reikalavimo patenkinimo termino pabaigos, kaip išdėstyta patvirtintame privalomo sureguliuavimo dokumente.

Kiekvienas kreditorius, su kurio susijęs patvirtintas privalomas sureguliuavimas, gali prašyti teismo panaikinti patvirtintą privalomą sureguliuavimą, jeigu jis buvo pasiektas apgaulės būdu.

Ieškiny, kuriame pateikiamas ginčytinas reikalavimas, turi būti pareikštas per dvejus metus nuo tos dienos, kai sprendimas dėl privalomo sureguliuavimo patvirtinimo tapo galutinis.

Kompetencija priimti sprendimą dėl ieškinio suteikiama privalomo sureguliuavimo patvirtinimo sprendimą priėmusiam teismui.

Sprendime, kuriame teismas panaikina patvirtintą privalomą sureguliuavimą, teismas gali nurodyti skolininkui per teismo nustatytą laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis negu metai nuo tos dienos, kai sprendimas tampa galutinis, sumokėti visą nesumokėtą su patvirtintu privalomu sureguliuavimu susijusių reikalavimų dalį.

Bankroto procedūros juridiniams asmeniui užbaigimas

Bankroto procedūra juridiniams asmeniui baigiama sprendimu baigti bankroto procedūrą. Teismas priima šį sprendimą remdamasis administratoriaus galutine ataskaita, kuri parengiama remiantis kreditorių komiteto nuomone, kai administratorius baigia atlikti visus teisės aktuose nustatytus veiksmus. Galutinę ataskaitą teismui administratorius turi pateikti per mėnesį nuo galutinio turto paskirstymo užbaigimo.

Jeigu bankrutuojančiam skolininkui priklausantis turtas surandamas po to, kai teismas priima sprendimą baigti bankroto procedūrą, tada bankroto procedūra skolininkui gali būti inicijuota vėliau surasto turto atžvilgiu, jeigu to prašo kreditorius, kuris turėjo teisę vykstant skolininko bankroto procedūrai atlikti procesinius veiksmus ir kurio teisė dalyvauti neišnyko iki bankroto procedūros pabaigos, arba jeigu to prašo bankrutuojančio skolininko akcininkas.

Asmeninio bankroto užbaigimas

Asmeninis bankrotas baigiamas sprendimu baigti bankroto procedūrą.

Jeigu asmeninio bankroto skolininkui **buvo panaikintos prievolės**, kiekvienas kreditorius, su kurio reikalavimu susijęs galutinis sprendimas dėl prievolių panaikinimo, gali prašyti teismą atšaukti sprendime nurodytų prievolių panaikinimą, jeigu skolininko naudai sprendimas buvo priimtas skolininkui nuslėpus turtą, klaidingai pateikus informaciją apie jį arba atlikus kokius nors kitus sukčiavimo veiksmus. Ieškiny turi būti pareikštas per trejus metus nuo tos dienos, kai sprendimas panaikinti prievolės tampa galutinis (ZFPPIPP 411 straipsnis). Kreditoriai, kurie, sprendimui panaikinti prievolės tapus galutiniam, randa skolininko turto, kurį skolininkas turėjo iki prievolių panaikinimo (ir slėpė), taip pat gali siekti prievolių panaikinimo atšaukimo, prašydami inicijuoti bankroto procedūrą tokio turto atžvilgiu. Šiuo atveju ieškiny dėl prievolių panaikinimo atšaukimo neprivalo būti pareikštas per trejus metus.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Kiekvienas kreditorius turi padengti savo paties dalyvavimo **nemokumo byloje** išlaidas.

Privalomo sureguliuavimo procese, inicijuotame skolininko prašymu, proceso išlaidas ir kitas išlaidas padengia skolininkas.

Privalomo sureguliuavimo procese didelėms, vidutinėms ar mažosioms įmonėms, inicijuotame kreditorių prašymu, pradinės proceso išlaidas padengia asmuo, kurio prašymu inicijuotas procesas. Šiame procese prašymą pateikęs asmuo taip pat padengia išlaidas administratoriaus atlygiui. Skolininkas, kuriam inicijuojamas procesas, padengia išlaidas, patiriamas atliekant mokėjimus pagal:

– sutartis su kvalifikuotais konsultantais teisiniais ir finansiniais klausimais dėl teisinių ir finansinių paslaugų, reikalingų skolininko finansinės padėties ir operacijų ataskaitai, finansinio restruktūrizavimo planui ir kitiems dokumentams, kurie turi būti pateikiami kartu su privalomo sureguliuavimo pasiūlymu, parengti;

– sutartį su auditoriumi dėl skolininko finansinės padėties ir operacijų ataskaitos audito atlikimo; ir

– sutartį su įgaliotu vertintoju dėl finansinio restruktūrizavimo plano peržiūros.

Atliekant **bankroto procedūrą** patirtos proceso ir kitos išlaidos padengiamos iš bankrutuojančio asmens turto, kol nepatenkinami reikalavimai iš paskirstyto turto. Kai prašymą inicijuoti bankroto procedūrą pateikia kreditorius, kreditorius turi įmokėti užstatą, iš kurio būtų padengiamos pradinės bankroto procedūros išlaidos, kartu išlaikydamas teisę susigrąžinti įmokėtą avansą pagal bankroto procedūros išlaidų apmokėjimo taisykles.

Prevencinio restruktūrizavimo procese skolininkas turi sumokėti proporcingą procese dalyvavusių kreditorių išlaidų dalį, kurią pagal visuotinai susiklosčiusią verslo praktiką paprastai padengia skolininkas. Skolininkas ir kreditoriai dėl šių išlaidų padengimo susitaria finansinio restruktūrizavimo susitarime.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nuginčijimo ar jų nevykdytinumo?

Ginčytinumo sąlygos

Kreditoriai ir bankroto administratorius turi teisę užginčyti skolininko teisinį veiksmą. Ieškiny arba prieštaravimas pareiškiamas asmeniui, kurio naudai buvo atliktas ginčijamas veiksmas.

Gali būti ginčijami visi teisiniai veiksmai (ir neveikimas), dėl kurių bankroto procedūros kreditorių padėtis tapo nevienoda ar pablogėjo arba konkretus kreditorius atsidūrė palankesnėje padėtyje (pranašumo suteikimas kreditoriams, vadinamas **objektyviu ginčytinumo elementu**). Ginčydamas teisinį veiksmą, pareiškėjas turi įrodyti, kad šalis, kurios naudai buvo atliktas ginčijamas veiksmas, žinojo arba turėjo žinoti apie blogą skolininko finansinę padėtį (**subjektyvus ginčytinumo elementas**). Teisės aktais yra nustatytos įstatyminės prezumpcijos, kada ši sąlyga laikoma įvykdyta, ir atvejai, kai teisinių veiksmų ginčyti neįmanoma. Teisės aktuose taip pat išsamiai nustatytas pareiškimo turinys ir metodas, kuriuo vadovaujantis siekiama pripažinti teisinį veiksmą ginčytinu.

Laikotarpis, kuriuo gali būti atliekami ginčytini veiksmai

Atliekant bankroto procedūrą galima ginčyti teisinius veiksmus, kurie buvo vykdomi nuo ankstesnių metų, nei prašymo inicijuoti bankroto procedūrą pateikimo metai, iki bankroto procedūros inicijavimo. Neatlygintą teisinį veiksmą (arba už neproporcingai mažos vertės atlygį atliktus teisinius veiksmus) galima užginčyti, jeigu jis buvo atliktas laikotarpiu, prasidėjusiu likus 36 mėnesiams iki prašymo inicijuoti bankroto procedūrą pateikimo ir pasibaigusiu inicijavus bankroto procedūrą. Ieškiny dėl ginčytinumo turi būti pareikštas per 12 mėnesių nuo tos dienos, kai sprendimas inicijuoti bankroto procedūrą tampa galutinis.

Kurių veiksmų negalima ginčyti

Neįmanoma ginčyti teisinių veiksmų, kuriuos bankrutuojantis skolininkas, laikydamasis vykstant procesui taikytinų teisinių skolininko verslo vykdymo taisyklių, atliko vykstant privalomo sureguliuavimo procesui; teisinių veiksmų, kuriuos bankrutuojantis skolininkas atliko siekdamas patenkinti kreditorių reikalavimus tokiomis dalimis, tokiais terminais ir su tokiais delspinigiais, kurie nustatyti patvirtintame privalomo sureguliuavimo dokumente; ir mokėjimų pagal vekselius ar čekius, jeigu kita šalis turėjo gauti mokėjimą, kad bankrutuojantis skolininkas neprarastų pagal vekselį ar čekį įgytos išieškojimo iš kito asmens teisės.

Teisinių veiksmų, kuriuos skolininkas atliko siekdamas patenkinti kreditorių reikalavimus ar atlikti kitas prievoles pagal patvirtintą finansinio restruktūrizavimo susitarimą, taip pat negalima ginčyti.

Asmeninio bankroto ypatumai

Asmeninio bankroto atveju neatlygintinių teisinių veiksmų ir teisinių veiksmų, kuriuos bankrutuojantis skolininkas atliko artimai susijusio asmens naudai, ginčytinumo laikotarpis yra penkeri metai. Ši taisyklė apima sutartis su artimai susijusiais fiziniais asmenimis ir juridiniais asmenimis, kurie yra susiję su bankrutuojančiu skolininku arba su fiziniais asmenimis, savo ruožtu artimai susijusiais su bankrutuojančiu skolininku. Tai yra juridiniai asmenys, kuriuose bankrutuojantis skolininkas arba asmenys, su kuriais skolininkas yra artimai susijęs, individualiai arba kartu turi bent 25 proc. pasirašytojo kapitalo ar 25 proc. balsavimo teisių arba teisę skirti ir atšaukti asmenis, įgaliotus atstovauti juridiniam asmeniui, arba šie asmenys yra įgalioti atstovauti juridiniam asmeniui ar veikti su jais susijusių įmonių naudai.

Paskutinis naujinimas: 23/05/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Nemokumas - Suomija

Nemokumas reiškia, kad skolininkas ne tik laikinai negali sumokėti savo skolų, kai sueina jų mokėjimo terminas. Nemokumo byla susijusi su procesu, kuris vienu metu taikomas visoms skolininko skoloms.

Suomijoje yra trijų rūšių nemokumo bylos: bankroto, įmonės restruktūrizavimo ir privataus asmens skolų sureguliuojimo. Bankrotai reglamentuojami 2014 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojusio Bankroto įstatymo (suom. *Konkursilaki* 120/2004) nuostatomis. 1993 m. vasario 8 d. įsigaliojo Įmonių restruktūrizavimo įstatymas (suom. *Laki yrityksen saneerausesta* 471/1993) ir Privataus asmens skolų sureguliuojimo įstatymas (suom. *Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä* 571/1993). Bankrotas yra likvidavimo procedūra, kuria siekiama realizuoti skolininko turtą ir paskirstyti pajamas kreditoriams. Įmonių restruktūrizavimas ir privačių asmenų skolų sureguliuojimas yra atgaivinimo procedūros siekiant atkurti finansinį patikimumą ir sudaryti skolininkams sąlygas įveikti finansinius sunkumus. Skolininkas taip pat gali pasiekti susitarimą su kreditoriais dėl skolų sumokėjimo ir sudaryti kitus susitarimus, nepriklausančius oficialiai nemokumo bylai. Teisinių nuostatų, kuriomis būtų reglamentuojami savanoriški susitarimai, nėra.

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Bankrotas

Bankrotas yra bendro taikymo institutas, taigi, bankrutavusiais gali būti paskelbti ir fiziniai, ir juridiniai asmenys. Juridinis asmuo gali būti paskelbtas bankrutavusiu net jeigu jis buvo išbrauktas iš atitinkamo registro ar likviduotas. Bankrotas gali būti paskelbtas ir mirusiojo asmens palikimui.

Restruktūrizavimas

Bet kokiai įmonei, vykdančiai ekonominę veiklą, taip pat privačiam verslininkui gali būti taikomas restruktūrizavimo procesas. Vis dėlto tam tikroms įmonėms, pvz., kredito ir draudimo įstaigoms, kurioms galioja specialios reglamentavimo ir kontrolės nuostatos, restruktūrizavimo procesas negali būti taikomas.

Skolos sureguliuojimas

Skolos sureguliuojimas gali būti taikomas tik fiziniam asmeniui. Fiziniam asmeniui, vykdančiam privatų verslą arba vykdančiam verslą per neribotos atsakomybės bendrovę, arba esančiam ribotos atsakomybės bendrovės neribotos atsakomybės partneriu, tam tikromis sąlygomis taip pat gali būti suteikta galimybė sureguliuoti skolą.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

Bendras reikalavimas visų trijų rūšių nemokumo byloms inicijuoti yra skolininko nemokumas. Nemokumas reiškia, kad skolininkas ne tik laikinai negali sumokėti savo skolų, kai sueina jų mokėjimo terminas. Restruktūrizavimo procesas gali būti inicijuotas ir tada, kai skolininkui kyla nemokumo rizika.

Bankrotas

Prašymą paskelbti bankrotą gali pateikti arba skolininkas, arba kreditorius. Bendra sąlyga bankrotui paskelbti yra skolininko nemokumas. Bankroto įstatyme numatytos nemokumo prielaidos, kad būtų lengviau nustatyti, ar asmuo yra nemokus; tas prielaidas atitinkantis skolininkas laikomas nemokiu, jeigu neįrodoma priešingai.

Skolininkas laikomas nemokiu, jeigu:

1. skolininkas paskelbia, kad yra nemokus, ir nėra ypatingų priežasčių nesutikti su tuo pareiškimu;
2. skolininkas nutraukė mokėjimus;
3. atliekant priverstinio vykdymo procesą, vykusį šešis mėnesius iki prašymo paskelbti bankrotą pateikimo, buvo nustatyta, kad skolininkas negali grąžinti visos skolos, arba
4. skolininkas, kuris turi arba turėjo prievolę tvarkyti apskaitą tais metais, kurie eina prieš metus, kuriais buvo pateiktas prašymas paskelbti bankrotą, per savaitę nuo priminimo gavimo dienos nepatenkino aiškaus kreditoriaus reikalavimo, kurio patenkinimo terminas suėjęs.

Kreditorius gali pateikti prašymą paskelbti bankrotą, jeigu jo reikalavimas skolininkui grindžiamas teismo sprendimu ar kitais priverstinio vykdymo pagrindais, skolininko pasirašytu įsipareigojimu, kurio skolininkas neginčija akivaizdžiu pagrindu, arba yra aiškus dėl kitų priežasčių. Reikalavime nurodyta suma neprivalo būti pradelsta. Esama apribojimų, kai negalima prašyti skelbti bankroto dėl menkaverčių reikalavimų ir tais atvejais, kai kreditorius turi reikalavimo užtikrinimą.

Teismas skiria turto administratorių ir užtikrina, kad pranešimas apie bankroto procedūros inicijavimą būtų nedelsiant paskelbtas Suomijos oficialiajame leidinyje. Pranešimas taip pat gali būti paskelbtas bet kuriame dienraštyje. Turto administratorius privalo informuoti kreditorius apie bankroto procedūros inicijavimą. Pranešimas apie bankroto procedūros inicijavimą, be kitų vietų, dar įrašomas į Bankroto ir reorganizavimo registrą, Prekybos registrą, Nuosavybės teisių ir hipotekos registrą, Laivų registrą, Statomų laivų registrą, Orlaivų registrą, Įmonių hipotekos registrą, Transporto priemonių ir vairuotojų duomenų registrą ir Nematerialaus turto registrą.

Restruktūrizavimas

Prašymą vykdyti restruktūrizavimo procesą gali pateikti skolininkas arba kreditorius. Daugumą prašymų teikia skolininkai.

Restruktūrizavimo procesai gali būti inicijuojami, jeigu skolininkas yra nemokus ir nėra teisinių kliūčių procesui inicijuoti. Kliūtis atsiranda, pavyzdžiui, kai tikėtina, kad vykdančią restruktūrizavimo programą nebus atkurtas mokumas arba kad skolininko turto nepakanka restruktūrizavimo proceso išlaidoms padengti. Restruktūrizavimo procesas gali būti inicijuotas ir tada, kai skolininkui kyla rizika greitai tapti nemokiam. Restruktūrizavimo procesas greitai gresiančio nemokumo pagrindu gali būti inicijuojamas kreditoriaus prašymu tik tuo atveju, jeigu reikalavimas susijęs su dideliu finansiniu interesu. Be to, restruktūrizavimo procesą gali inicijuoti bent du kreditoriai, kurių bendra reikalavimų suma atitinka bent penktadalį žinomų skolininko skolų ir jie kartu pateikia bendrą prašymą su skolininku arba pareiškia, kad pritaria skolininko prašymui.

Teismas sprendimą inicijuoti restruktūrizavimo procesą skelbia Suomijos oficialiajame leidinyje. Nemokumo specialistas privalo pranešti apie proceso inicijavimą kreditoriams. Apie restruktūrizavimo proceso inicijavimą taip pat pranešama tam tikroms valdžios institucijoms ir jis, be kita ko, įrašomas į Bankroto ir reorganizavimo registrą, Prekybos registrą, Nuosavybės teisių ir hipotekos registrą.

Teisiniai restruktūrizavimo proceso inicijavimo padariniai automatiškai atsiranda nuo sprendimo, kuriuo inicijuojamas procesas, priėmimo dienos. Po to, kai pateikiamas prašymas, teismas, gavęs prašymą pateikusio asmens arba skolininko prašymą, gali uždrausti gražinti skolas ir uždrausti perduoti reikalavimo užtikrinimą, uždrausti išieškoti skolas arba sustabdyti turto suvaržymo arba kitų priverstinio vykdymo priemonių įsigaliojimą iki proceso inicijavimo.

Skolos sureguliuojimas

Skolos sureguliuojimo procesas inicijuojamas skolininko prašymu. Norint inicijuoti skolos sureguliuojimo procesą, būtina, kad skolininkas būtų nemokus ir negalėtų pakankamai pagerinti savo gebėjimo gražinti skolas. Pagrindinė nemokumo priežastis turi būti esminis skolininko gebėjimo gražinti skolą sumažėjimas dėl aplinkybių, atsiradusių pirmiausia ne dėl skolininko kaltės, pvz., dėl ligos. Prašymą sureguliuoti skolą taip pat galima patenkinti, jeigu yra kitų svarbių priežasčių sureguliuoti skolą atsižvelgiant į skolų ir kitų skolininko įsipareigojimų santykį su jo gebėjimu jas gražinti. Vertinant skolininko gebėjimą gražinti skolą, atsižvelgiama, pavyzdžiui, į skolininko turtą, pajamas ir galimybes uždirbti.

Neturi būti teisės aktuose nustatytų kliūčių vykdyti skolos sureguliuojimo procesą (pvz., skola neturi būti atsiradusi dėl nusikalstamos veikos arba nerūpestingo ir neatsakingo elgesio). Tačiau, nepaisant bendro pobūdžio kliūties, prašymas sureguliuoti skolą gali būti patenkintas, jeigu yra pagrįsta priežastis tai padaryti. Tokiais atvejais pirmiausia atkreipiamas dėmesys į skolininko įdėtas pastangas gražinti skolas, į tai, kiek laiko praėjo nuo teikiamų reikalavimų įvykdymo termino pabaigos, ir į kitas skolininko aplinkybes, taip pat į skolos sureguliuojimo reikšmę ir skolininkui, ir kreditoriams.

Teisiniai skolos sureguliuojimo proceso inicijavimo padariniai automatiškai atsiranda nuo sprendimo, kuriuo inicijuojamas procesas, priėmimo dienos. Po to, kai pateikiamas prašymas, teismas, gavęs skolininko prašymą, gali uždrausti gražinti skolas ir uždrausti perduoti reikalavimo užtikrinimą, uždrausti išieškoti skolas arba sustabdyti turto suvaržymo arba kitų priverstinio vykdymo priemonių įsigaliojimą iki proceso inicijavimo.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Bankrotas

Turtas, kurį skolininkas turi bankroto inicijavimo metu, ir turtas, kurį skolininkas įgyja iki bankroto procedūros užbaigimo, priskiriamas bankrutuojančio skolininko turtui. Bankrutuojančio skolininko turto pajamos, turtas, kuris gali būti išieškotas bankrutuojančio skolininko turto naudai, ir turtas, įgyjamas pakeitimo būdu bankrutuojančio skolininko turto naudai, taip pat priskiriamas bankrutuojančio skolininko turtui.

Paprastai turtas, kurio negalima suvaržyti, bankrutuojančio skolininko turtui nepriskiriamas. Be to, bankrutuojančio skolininko turtui nepriskiriamas po bankroto inicijavimo fizinio asmens įgytas turtas arba jo uždirbamos pajamos.

Restruktūrizavimas

Vykstant restruktūrizavimo procesui restruktūrizavimo programą rengia skolininkas. Programoje, pavyzdžiui, pateikiama skolininko finansinės padėties, t. y. turto, įsipareigojimų ir kitos skolininko veiklos, ataskaita. Restruktūrizavimo programa rengiama atsižvelgiant į visą skolininko turtą proceso metu. Turto susigrąžinimas taip pat galimas: sandoris, kuris būtų panaikintas, jeigu vietoj restruktūrizavimo prašymo būtų pateiktas bankroto prašymas, atliekant restruktūrizavimo procesą gali būti panaikintas tais pačiais pagrindais kaip ir bankroto atveju.

Nors išimtinėmis aplinkybėmis po restruktūrizavimo programos patvirtinimo ją įmanoma iš dalies pakeisti, iš dalies keičiant programą nebegalima didinti kiekvienam kreditoriui mokėtinų sumų. Vis dėlto, jeigu po restruktūrizavimo programos patvirtinimo skolininkui perduodamas turtas, tai gali būti pagrindas kreditoriams reikalauti iš skolininko papildomų mokėjimų. Skolininkui gali būti nurodyta vykdyti papildomus mokėjimus, jeigu skolininko finansų būklė laikoma geresne negu programos rengimo metu. Papildomų mokėjimų reikalavimas gali būti teikiamas, jeigu yra pagrindų reikalauti tokių mokėjimų – reikalavimas pateikiamas teismui ne vėliau kaip per vienerius metus nuo galutinės ataskaitos pristatymo teismui dienos.

Skolos sureguliuojimas

Vertinant skolininko gebėjimą gražinti skolą, turi būti atsižvelgiama, pavyzdžiui, į skolininko turto realizavimo pajamas, skolininko pajamas ir skolininko gebėjimą uždirbti, reikalingas pragyvenimo išlaidas ir įsipareigojimus mokėti išlaikymą. Skolos sureguliuojimo atveju skolininkas patvirtina mokėjimo grafiką, atitinkantį jo gebėjimą gražinti skolą. Skolos sureguliuojimo atveju visos skolininko pajamos, viršijančios reikalingas pragyvenimo išlaidas ir įsipareigojimus mokėti išlaikymą, taip pat kitas skolininko turtas, nepriklausantis būtiniesiems skolininko reikmenims, naudojamas skoloms padengti. Turtas, laikomas būtiniaisiais skolininko reikmenimis, apima skolininko nuosavybės teise turimą būstą, pagrįstos vertės baldus ir asmeninius daiktus bei pagrįstai reikalingus darbo reikmenis. Turtas, laikomas būtiniaisiais skolininko reikmenimis, gali būti realizuojamas tik teisės aktuose numatytais atvejais.

Be to, mokėjimo grafiku skolininkas gali būti įpareigotas vykdyti papildomus mokėjimus, jeigu mokėjimo grafiko vykdymo metu skolininkas gavo papildomų pajamų ar turto. Skolininkas įpareigojamas kreditoriams perduoti tam tikrą dalį dovanų ir kitų vienkartinį mokėjimų, kuriuos skolininkas gavo mokėjimo grafiko vykdymo metu. Jeigu skolininko pajamos viršija mokėjimo grafike nustatytas pajamas, skolininkui gali būti nurodyta tam tikrą dalį papildomų pajamų mokėti kreditoriams.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Bankrotas

Bankroto paskelbimas priklauso teismo kompetencijai. Teismas taip pat skiria turto administratorių. Asmuo gali būti skiriamas turto administratoriumi, jeigu sutinka, sugeba vykdyti šias pareigas, turi joms eiti reikalingų įgūdžių ir patirties ir šioms pareigoms eiti yra tinkamas kitais atžvilgiais. Turto administratorius neturi su skolininku arba kreditoriumi palaikyti santykių, kurie pakenktų administratoriaus nepriklausomumui nuo skolininko ar nešališkumui kreditorių atžvilgiu arba gebėjimui tinkamai atlikti savo užduotis. Turto administratoriumi negali būti skiriamas juridinis asmuo.

Turto administratorius atlieka labai svarbų vaidmenį administruojant bankrutuojančio skolininko turtą. Be kitų dalykų, turto administratoriaus pareigos apima atstovavimą bankrutuojančio skolininko turtui, rūpinimąsi einamuoju turto valdymu, turto aprašo ir skolininko aprašymo parengimą, teikiamų reikalavimų priėmimą ir paskirstymo sąrašo parengimą. Turto administratorius taip pat rūpinasi skolininko turtui priskiriamo turto valdymu, pardavimu ir lėšų paskirstymu. Inicijavus bankrotą, skolininkas praranda teisę disponuoti bankrutuojančio skolininko turtu. Skolininkas turi bendradarbiauti, kad būtų galima užbaigti bankroto procedūrą. Skolininkas turto administratoriui turi atskleisti informaciją, reikalingą turto aprašui parengti ir turto aprašui patvirtinti. Skolininkas turi teisę gauti informaciją apie turtą, dalyvauti kreditorių susirinkimuose ir reikšti nuomones sprendžiamais klausimais.

Restruktūrizavimas

Inicijavus įmonės restruktūrizavimo procesą, teismas skiria nemokumo specialistą. Nemokumo specialistas turi būti pilnametis, turimomis žiniomis sąžiningas, nebankrutavęs ir turintis visą teisinę kompetenciją. Šis asmuo turi turėti gebėjimų, įgūdžių ir patirties savo pareigoms atlikti. Nemokumo specialistas neturi su skolininku ar kuriuo nors kreditoriumi palaikyti tokių santykių, kurie pakenktų jo nepriklausomumui nuo skolininko ar nešališkumui kreditorių atžvilgiu. Nemokumo specialistu negali būti skiriamas juridinis asmuo.

Nemokumo specialistas yra atsakingas už proceso tikslo įgyvendinimą ir už kreditorių interesų apsaugą. Nemokumo specialistas parengia skolininko turto ir įsipareigojimų ataskaitą ir restruktūrizavimo programos pasiūlymą. Nemokumo specialistas taip pat prižiūri skolininko veiklą.

Teismas gali skirti kreditorių komitetą atstovauti kreditoriams ir veikti kaip konsultacinį organą, kuris padėtų nemokumo specialistui vykdyti savo pareigas. Komitetas neskiriamas, jeigu laikoma, kad tai nereikalinga dėl mažo kreditorių skaičiaus ar dėl kitų priežasčių.

Skolininkas išlaiko teisę disponuoti turtu ir vykdyti veiklą, jeigu teisės aktuose nenustatyta kitaip. Vis dėlto po proceso inicijavimo skolininkas be nemokumo specialisto sutikimo, pavyzdžiui, negali prisiimti naujų skolų, išskyrus atvejus, kai skola susijusi su įprasta skolininko veikla ir jos suma bei sąlygos nėra neįprastos. Nemokumo specialisto arba kreditoriaus prašymu skolininko įgaliojimai gali būti ribojami kitais būdais, jeigu kyla rizika, kad skolininkas savo veiksmais pakenks kreditoriaus interesams arba trukdys juos įgyvendinti. Skolininkas privalo bendradarbiauti su teismu, nemokumo specialistu ir kreditorių komitetu ir jiems teikti informaciją. Skolininkas išlaiko teisę reikšti ieškinius vykstančiame arba būsime teismo procese, jeigu nemokumo specialistas nenusprendžia perimti skolininko teisės reikšti ieškinius.

Skolos sureguliojimas

Prereikš teismas gali skirti nemokumo specialistą skolai sureguliuoti, jeigu tai reikalinga siekiant išsiaiškinti finansinę skolininko padėtį, realizuoti jo turtą ir atlikti kitus skolos sureguliojimo vykdymo veiksmus. Asmuo gali būti skiriamas nemokumo specialistu, jeigu yra pilnametis, turimomis žiniomis sąžiningas, nebankrutavęs, neapribota jo kompetencija ir jis sutinka su paskyrimu. Nemokumo specialistas turi turėti kompetenciją, įgūdžių ir patirties savo pareigoms atlikti. Jis neturi su skolininku ar kuriuo nors kreditoriumi palaikyti tokių santykių, kurie pakenktų jo nepriklausomumui nuo skolininko ar nešališkumui kreditorių atžvilgiu. Nemokumo specialistu negali būti skiriamas juridinis asmuo.

Nemokumo specialisto pareiga – parengti mokėjimo grafiko projektą ir atlikti kitas nemokumo specialistui teismo nustatytas pareigas. Rengdamas mokėjimo grafiko projektą, nemokumo specialistas derasi su skolininku ir kreditoriais ir jiems teikia reikiamą informaciją apie skolos sureguliojimą, taip pat jiems palieka galimybę pateikti pareiškimą dėl prašymo ir dėl mokėjimo grafiko projekto. Nemokumo specialistas taip pat gali būti skiriamas siekiant realizuoti skolininko turtą ir perduoti realizavimo pajamas kreditoriams. Jeigu nemokumo specialistas nepaskiriamas, skolininkas privalo parengti mokėjimo grafiko projektą. Dėl privataus asmens skolos sureguliojimo proceso inicijavimo sprendžia teismas. Teismas taip pat atsakingas už mokėjimo grafiko patvirtinimą. Skolininkui lieka turto nuosavybės teisė ir teisė juo naudotis. Tačiau visas skolininko turtas, kuris nelaikomas būtinaisiais skolininko reikmenimis, naudojamas skoloms padengti. Skolininkas privalo teismui, kreditoriams ir nemokumo specialistui (jeigu jis skiriamas) pateikti visą reikalingą informaciją su skolos sureguliojimu susijusiais klausimais. Skolininkas taip pat prisideda prie tinkamo skolos sureguliojimo įvykdymo.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Bankrotas

Taikant tam tikras išimtis kreditorius turi teisę bankroto procedūros metu pareikštą reikalavimą įskaityti į savo skolą kreditoriui, turėtų bankroto procedūros pradžioje, net jeigu skolininkui mokėtinos sumos arba reikalavimo terminai dar nesuėjo. Įskaitymo teisė netaikoma reikalavimui, kuris kreditoriui nesuteikia teisės gauti mokėjimą iš bankrutuojančio skolininko turto, taip pat antraeiliam reikalavimui. Kreditorius turi pareigą pateikti informaciją apie įskaitytiną reikalavimą.

Restruktūrizavimas

Nepaisant draudimo išieškoti skolą, kreditorius turi teisę proceso inicijavimo metu įskaityti reikalavimą į skolą skolininkui tomis pačiomis sąlygomis kaip ir bankroto procedūros metu. Pranešimas apie įskaitymą įteikiamas ir nemokumo specialistui. Draudimo išieškoti įsigaliojimo metu ir vėliau įskaitymo teisė netaikoma kredito įstaigos reikalavimo įskaitymui į lėšas, kurias skolininkas turi kaip indėlį įstaigoje, arba lėšoms, tuo metu esančioms kredito įstaigoje ir skirtoms pervesti į skolininko sąskaitą, jeigu sąskaita gali būti naudojama mokėjimams.

Skolos sureguliojimas

Inicijavus skolos sureguliojimą į skolininką nebenukreipamos jokios piniginės skolos išieškojimo arba jos grąžinimo užtikrinimo priemonės. Išieškojimo sustabdymas taip pat apima skolininko gautinų sumų ir skolų kreditoriui tarpusavio įskaitymą. Tačiau šis sustabdymas netaikomas mokesčių įskaitymui.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Paprastai sutartys, kuriomis nenumatyta nemokumo bylai priklausančių gautinų sumų, lieka galioti ir nekeičiamos visų rūšių nemokumo bylose.

Bankrotas

Jeigu bankroto inicijavimo metu skolininkas nėra įvykdęs sutarties, kurios šalis jis yra, kita sutarties šalis prašo pareikšti, ar sutartį įsipareigojama įvykdyti iš bankrutuojančio skolininko turto. Jeigu turto administratorius pareiškia, kad jis įsipareigoja įvykdyti sutartį ir pateikia priimtina sutarties įvykdymo užtikrinimą, sutarties negalima nutraukti. Tačiau kita sutarties šalis gali nutraukti sutartį, jeigu sutartis yra asmeninio pobūdžio ar yra kita konkreti priežastis, dėl kurios kita sutarties šaliai negali būti taikomas joks kitas reikalavimas ir toliau likti sutartimi saistomai su bankrutuojančio skolininko turtu.

Be to, pavienis sandoris gali būti panaikintas išieškojimo pagrindu, nurodytu Bankrutuojančio skolininko turto išieškojimo įstatyme (suom. *Laki takaisinsaannista konkurssipesään 758/1991*).

Restruktūrizavimas

Restruktūrizavimo proceso inicijavimas neturi poveikio esamai skolininko veiklai, jeigu teisės aktuose nenustatyta kitaip. Nuomos arba kreditavimo–nuomos sutartį, pagal kurią skolininkas yra nuomininkas, skolininkas gali nutraukti ir ji nustoja galioti po dviejų mėnesių nuo pranešimo apie nutraukimą įteikimo dienos. Asmuo, kuris iki proceso inicijavimo prisiėmė sutartinius įsipareigojimus skolininkui, tačiau proceso inicijavimo metu sutarties nėra baigęs vykdyti, turi teisę gauti atlygį už sutarties vykdymą, jeigu jos vykdymą galima laikyti įprasta skolininko veiklos dalimi. Jeigu klausimas susijęs su kitos rūšies sutartimi, sudaryta iki proceso inicijavimo, ir jeigu proceso inicijavimo metu skolininkas nėra įvykdęs savo mokėjimo prievolės pagal sutartį, nemokumo specialistas kitos šalies prašymu nurodo, ar skolininkas laikysis savo sutarties dalies. Jeigu atsakymas yra neigiamas arba nepateikiamas per pagrįstą laiką, kita šalis turi teisę sutartį nutraukti. Sutartis, pagal kurią skolininkas atliktą restruktūrizuota skola pagrįstą arba su ja susijusį mokėjimą, yra niekinė, išskyrus atvejus, kai prievolė atlikti mokėjimą yra grindžiama patvirtinta restruktūrizavimo programa.

Jeigu restruktūrizavimo procesas taikomas darbdaviui, tam tikromis sąlygomis, pranešęs prieš du mėnesius, darbdavys turi teisę nutraukti darbo sutartį nepaisant jos trukmės.

Sandoris, kuris galėtų būti panaikintas, jeigu vietoj restruktūrizavimo prašymo būtų pateiktas bankroto prašymas, kreditoriaus prašymu restruktūrizavimo proceso metu gali būti panaikintas tais pačiais pagrindais, kokie nurodyti Bankrutuojančio skolininko turto išieškojimo įstatyme.

Skolos sureguliojimas

Skolininkas atsisako turto, kuris nepriklauso būtiniesiems jo reikmenims ir kuris yra gautas pagal dalinio apmokėjimo arba išperkamosios nuomos schemą. Skolininkas turi teisę nutraukti nuomos sutartį, jeigu skolininkas yra nuomininkas, arba nutraukti kitokią vartojimo sutartį arba išperkamosios nuomos schemą ir šis nutraukimas įsigalioja po dviejų mėnesių nuo pranešimo apie nutraukimą dienos. Asmuo, kuris iki proceso inicijavimo prisiėmė sutartinius įsipareigojimus skolininkui, tačiau proceso inicijavimo metu sutarties nėra baigęs vykdyti, turi teisę gauti atlygį už sutarties vykdymą, jeigu jos vykdymą galima laikyti įprasta skolininko veiklos dalimi. Sutartis, pagal kurią skolininkas yra atsakingas pagal skolos sureguliojimą arba jo atsakomybė yra susijusi su šiuo skolos sureguliojimu, yra niekinė, išskyrus atvejus, kai atsakomybė nurodyta mokėjimo grafike arba yra grindžiama teisės aktais.

Sandoris, kuris galėtų būti panaikintas, jeigu vietoj skolos sureguliojimo prašymo būtų pateiktas bankroto prašymas, kreditoriaus prašymu skolos sureguliojimo proceso metu gali būti panaikintas tais pačiais pagrindais, kokie nurodyti Bankrutuojančio skolininko turto išieškojimo įstatyme.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Bankrotas

Bankrutuojančio skolininko turto atžvilgiu po bankroto inicijavimo nesiimama jokių veiksmų, kuriais būtų įgytas pagrindas vykdyti išieškojimą pagal reikalavimą, pateiktą bankroto procedūros metu, ir bankrutuojančio skolininko turto atžvilgiu nesiimama jokių priverstinio vykdymo priemonių, kuriomis būtų siekiama išieškojimo pagal reikalavimą, pateiktą bankroto procedūros metu. Tačiau užstatu apsaugotas kreditorius gali pareikšti ieškinį, kad būtų išieškota pagal reikalavimą iš užstato.

Restruktūrizavimas

Paprastai po restruktūrizavimo proceso inicijavimo skolininkui taikomas draudimas grąžinti skolas, o kreditoriams draudžiama išsieškoti skolas, t. y. prieš skolininką nesiimama jokių priemonių restruktūrizuoti skolas išsieškoti arba jos mokėjimui užtikrinti. Tam tikrais atvejais užtikrintą reikalavimą turintis kreditorius gali prašyti teismo suteikti kreditoriui leidimą pasinaudoti reikalavimo užtikrinimu mokėjimui gauti. Tai gali būti įmanoma, pavyzdžiui, jeigu yra aišku, kad atsižvelgiant į restruktūrizavimo susitarimus nebūtina išlaikyti skolininko teisės naudotis įkeistu turtu. Paprastai po proceso inicijavimo oficialiais sprendimais pagrįstos apsaugos priemonės skolininkui netaikomos.

Skolos sureguliuojimas

Kaip ir restruktūrizavimo procese, skolos sureguliuojimo procese sustabdoma kreditoriaus teisė išsieškoti skolą. Kai skolas taikomas mokėjimų sustabdymas, į skolininką nebenukreipiamos jokios piniginės skolos išieškojimo arba jos grąžinimo užtikrinimo priemonės. Į skolininką nebenukreipiamos jokios piniginės skolos išieškojimo arba jos grąžinimo užtikrinimo priemonės. Be to, skolininkui netaikomos nuobaudos už pavėluotą mokėjimą. Vis dėlto tam tikrais atvejais užtikrintą reikalavimą turintis kreditorius gali prašyti teismo suteikti kreditoriui leidimą pasinaudoti reikalavimo užtikrinimu mokėjimui gauti. Tai gali būti įmanoma, pavyzdžiui, jeigu kaip užstatas naudojamas turtas nėra laikomas būtinaisiais skolininko reikmenimis arba jeigu skolininkui turtas nereikalingas veiklai vykdyti.

Siekdamas išlaikyti savo teisę į priverstinį vykdymą ir gauti priverstinio vykdymo pagrindą, kreditorius gali pareikšti ieškinį arba inicijuoti kitą procesą.

Paprastai, nepaisant nuostatų dėl draudimų, susijusių su skolos sureguliuojimo inicijavimu, kreditorius taip pat gali prašyti priimti nutartį taikyti apsaugos priemones ir prašyti tokią nutartį priverstinai įvykdyti.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškelimo metu, nagrinėjimui?

Bankrotas

Inicijavus bankrotą, skolininkas praranda teisę disponuoti bankrutuojančio skolininko turtu, ši teisė pereina turto administratoriui. Dėl to bankrutuojančio skolininko turtui priskiriama teisė tapti proceso šalimi ginčiuose dėl bankrutuojančio skolininko turtui priskiriamo turto: turto administratoriui paliekama galimybė atnaujinti tarp skolininko ir trečiųjų šalių nebaigtus teismo procesus dėl bankrutuojančio skolininko turto. Jeigu turto administratorius šia galimybe nepasinaudoja, skolininkas gali atnaujinti procesą. Panašiai bankrutuojančio skolininko turto administratoriui paliekama galimybė atnaujinti teismo procesą dėl reikalavimo skolininkui, pateikto atliekant bankroto procedūrą. Jeigu turto administratorius į ieškinį neatsiliepia, o skolininkas proceso atnaujinti nenori, ieškovas gali reikalauti išnagrinėti bylą.

Restruktūrizavimas

Skolininkas išlaiko teisę reikšti ieškinius vykstančiame teismo procese arba atitinkamuose kituose procesuose, kurių šalis jis yra, jeigu nemokumo specialistas nenusprendžia perimti skolininko teisės reikšti ieškinius. Ta pati nuostata taikoma teismo procesui arba kitam procesui, kuris po restruktūrizavimo proceso inicijavimo įgis nebaigto proceso statusą.

Nemokumo specialistas turi teisę pateikti reikalavimus ir inicijuoti teismo procesą ar kitą atitinkamą procesą skolininko vardu ir naudotis skolininko teise reikšti ieškinius procesuose. Be to, nemokumo specialistas gali skolininko vardu priimti pranešimą.

Skolos sureguliuojimas

Skolos sureguliuojimo inicijavimas neturi poveikio nebaigtiems teismo procesams ar skolininko teisei reikšti ieškinius procesuose.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Bankrotas

Kreditorius gali kreiptis dėl bankroto paskelbimo.

Kreditoriai bankrutuojančio skolininko turto atžvilgiu naudojami aukščiausiais įgaliojimais. Kreditoriai įgaliojimais administruoti bankrutuojančio skolininko turtą naudojami tiek, kiek konkretus klausimas nėra išspręstas teisės aktuose ir jeigu jo nesprensdžia turto administratorius. Be to, kreditoriai gali išlaikyti įgaliojimus einamojo turto administravimo klausimais arba pavesti tam tikrą savo įgaliojimų dalį turto administratoriui. Teisė naudotis kreditorių įgaliojimais priklauso tiems kreditoriams, kurie turi reikalavimą bankrutuojančiam skolininkui ir yra jį pateikę atliekant bankroto procedūrą. Bankroto procedūros kreditorių įgaliojimai prasideda, kai inicijuojamas bankrotas, ir nutrūksta, kai bankrotas baigiamas.

Svarbiausias sprendimus priimančias organas yra kreditorių susirinkimas, tačiau gali būti taikomos ir kitos sprendimų priėmimo procedūros. Kreditoriai taip pat gali sudaryti kreditorių komitetą, kuris veikia kaip turto administratoriaus ir kreditorių derybų ir ryšių palaikymo organas. Kreditorių balsavimo galia nustatoma pagal einamuosius jų reikalavimus atliekant bankroto procedūrą. Kreditorių susirinkimo sprendimas priimamas pagal nuomonę, kuriai pritaria tie kreditoriai, kurių bendrą balsų galią sudaro daugiau negu pusė visų balsavime dalyvaujančių kreditorių. Atliekant alternatyvias sprendimų priėmimo procedūras balsai skaičiuojami pagal poziciją išreiškiančių kreditorių balsų galią.

Restruktūrizavimas

Kreditorius gali kreiptis dėl restruktūrizavimo proceso.

Kreditorių komitetas gali būti skiriamas kaip bendras kreditorių atstovas. Komitetas atstovauja visoms kreditorių grupėms, jo pareigos – padėti nemokumo specialistui atlikti savo pareigas ir stebėti nemokumo specialisto veiklą kreditorių naudai. Komitetas sprendimus priima paprasta balsų dauguma.

Remdamas restruktūrizavimo programos projektą, nemokumo specialistas derasi su kreditorių komitetu ir prirėikus – su pavieniais kreditoriais. Be to, kreditoriai ar kreditorių grupės, kurių reikalavimai viršija teisės aktuose nustatytą ribą, turi teisę pateikti restruktūrizavimo programos projektą. Kai restruktūrizavimo programa parengiama, ji pateikiama kreditoriams tvirtinti. Jeigu nėra kliūčių programai patvirtinti, programa gali būti tvirtinama visų kreditorių pritarimu, kreditorių grupėse susidarančios daugumos pritarimu ir, tam tikromis aplinkybėmis, net ir be visose kreditorių grupėse susidarančios daugumos pritarimo.

Skolos sureguliuojimas

Kreditorius negali kreiptis dėl privataus asmens skolos sureguliuojimo. Vis dėlto, prieš prašydamas sureguliuoti skolą, skolininkas paprastai nustato, ar yra galimybė su kreditoriais pasiekti susitarimą. Remiantis susiformavusia kreditavimo ir skolos išieškojimo praktika, kreditorius bendradarbiauja, kad būtų pasiektas susitarimas.

Kreditoriams suteikiama galimybė pateikti pareiškimą dėl prašymo sureguliuoti skolą ir dėl mokėjimo grafiko projekto. Prirėikus kreditoriai turi raštu pateikti išsamią informaciją apie savo reikalavimus. Patvirtintas mokėjimo grafikas gali būti iš dalies keičiamas kreditoriaus prašymu arba gali būti nurodyta, kad jis baigia galioti tam tikrais pagrindais.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Bankrotas

Bankrutuojančio skolininko turtas valdomas rūpestingai ir tikslingai. Viena iš turto administratoriaus pareigų – pasirūpinti skolininko turtui priskiriamo turto pardavimu. Bankrutuojančio skolininko turto administratorius realizuoja turtą siekdamas išlaikyti kuo didesnę jo vertę, kad pardavimo rezultatas būtų kuo geresnis. Turtui priklausantis užstatas gali būti parduodamas tik tuo atveju, jei tam pritaria užstatu apsaugotas kreditorius arba jeigu tam leidimą suteikia teismas. Bankrutuojančio skolininko turtui priskiriamas turtas negali būti perleidžiamas turto administratoriui, jo padėjėjams ar su turto administratoriumi ar jo padėjėju susijusiems asmenims.

Restruktūrizavimas ir skolos sureguliuojimas

Nemokumo specialisto teisės ribojamos – jis turi teisę gauti tik tą informaciją, kuri reikalinga jo įsipareigojimams vykdyti. Skolininkas išlaiko nuosavybės teisę į savo turtą ir teisę juo naudotis, o nemokumo specialistas neturi teisės naudotis skolininko turtu ar jo perleisti. Tačiau skolos sureguliuojimo procese nemokumo specialistui gali būti nurodyta realizuoti turtą ir imtis su tuo susijusių priemonių ir sudaryti susitarimus, taip pat perduoti gautas lėšas jų gavėjams.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę išskėlus nemokumo bylą?

Bankrotas

Reikalavimas bankrutuojančiam skolininkui reiškia, kad skolininkas turi skolą iki bankroto inicijavimo atsiradusiu pagrindu. Be to, visi užstatu užtikrinti reikalavimai ir reikalavimai, kurių pagrindas ar suma yra sąlyginiai, ginčijami ar kitaip neaiškūs, priskiriami prie reikalavimų bankrutuojančiam skolininkui. Esant nuolatiniam skolininko santykiams, skolos dalis, atsiradusi laikotarpiu iki bankroto inicijavimo, laikoma reikalavimu bankrutuojančiam skolininkui. Reikalavimai, atsiradę po bankroto inicijavimo, laikomi administracinėmis išlaidomis, t. y. bankrutuojančio skolininko turto skola, kuri iki galo sumokama iš bankrutuojančio skolininko turto.

Restruktūrizavimas

Skolos, atsiradusios po prašymo pateikimo, gražinamos, kai sueina jų mokėjimo terminas. Tas pats taikoma mokesčiams, rinkliavoms ir kitoms einamosioms išlaidoms, grindžiamoms nuolatiniais sutartiniais santykiais arba nuolatine sutartimi dėl naudojimo arba turėjimo savo žinioje, jeigu šie mokesčiai, rinkliavos ir kitos einamosios išlaidos yra susiję su laikotarpiu po prašymo pateikimo.

Skolos sureguliuojimas

Skolos sureguliuojimas apima visas skolininko skolas, buvusias iki skolos sureguliuojimo inicijavimo. Tai apima įsipareigojimus pagal reikalavimo užtikrinimą ir sąlygines, ginčytinas ar kitaip neapibrėžtų sumų ar neapibrėžto pagrindo skolas, taip pat tokių skolų delspinigius, susidarancius nuo skolos sureguliuojimo inicijavimo ir mokėjimo grafiko patvirtinimo iki tokių skolų surinkimo ir jų išieškojimo išlaidų sumokėjimo, kai skolininkui nurodyta jas sumokėti.

Skolos, nepriklausančios skolos sureguliuojimui, gražinamos, kai sueina jų mokėjimo terminas.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Bankrotas

Kad kreditorius turėtų teisę į paskirstyto turto dalį, jis raštu (pateikimo raštu) pateikia bankrutuojančiam skolininkui reikalavimą, pristatydamas jį turto administratoriui ne vėliau kaip pateikimo dieną. Pateikimo rašte, pavyzdžiui, nurodoma pagrindinė reikalavimo suma, susikaupę delspinigiai ir reikalavimo bei delspinigių pagrindas. Pateiktą raštą galima ir patikslinti arba pateikti po nustatytos pateikimo datos. Reikalavimą taip pat galima pateikti atgaline data, jeigu kreditorius į bankrutuojančio skolininko turtą įmoka papildomą mokesį, nebent yra pagrįstų priežasčių, kodėl reikalavimas nebuvo pateiktas iki nustatytos pateikimo datos. Nemokumo administratorius turto paskirstymo sąrašo projekte gali atsižvelgti į reikalavimą bankrutuojančiam skolininkui, kuris nebuvo pateiktas, jeigu nėra ginčo dėl reikalavimo pagrindo ir sumos.

Turto administratorius patikrina pateiktų reikalavimų teisinį pagrįstumą ir galimą jų pirmumo eilę. Reikalavimai, kuriais suteikiama teisė į paskirstytą turtą, nurodomi turto paskirstymo sąrašo projekte. Turto administratorius, kreditorius arba skolininkas gali ginčyti turto paskirstymo sąrašo projekte nurodytą reikalavimą. Reikalavimo užginčijimas turi būti išsamus, turi būti nurodyti ginčo motyvai. Tais atvejais, kai kreditoriaus reikalavimas yra užginčytas, turto administratorius palieka kreditoriui galimybę būti išklaustytam dėl ginčo ir pateikti įrodymus savo reikalavimui pagrįsti. Reikalavimas, kuris nebuvo laiku užginčytas, laikomas priimtu.

Tada turto administratorius, atsižvelgdamas į ginčus bei pareiškimus, parengia turto paskirstymo sąrašą ir pateikia sąrašą teismui tvirtinti. Teismas išklauso ginčus ir kitus nesutarimus. Jeigu ginčo negalima išklausti per teismo posėdį, jis sprendžiamas atskirai, civilinio proceso tvarka. Galiausiai turto paskirstymo sąrašą tvirtina teismas.

Restruktūrizavimas

Skolininkas prie savo prašymo inicijuoti restruktūrizavimo procesą prideda pareiškimą apie kreditorius, skolas ir jų užstatus. Kai teismas priima nutartį inicijuoti restruktūrizavimo procesą, jis nustato datą, iki kurios kreditoriai turi administratoriui raštu pareikšti savo reikalavimus, jeigu jie skiriasi nuo skolininko nurodytų reikalavimų.

Kai teismui pristatomas restruktūrizavimo programos projektas, teismas proceso šalims palieka galimybę nemokumo specialistui raštu pareikšti savo prieštaravimus projekte nurodytiems reikalavimams ir galimybę per nustatytą laikotarpį pateikti raštišką pareiškimą dėl projekto arba sušaukia minėtas proceso šalis į teismo posėdį, kad jos būtų išklaustos teisme. Prieštaravimus skolininko vardu gali pateikti ir nemokumo specialistas, ir skolininkas. Prieštaravimai svarstomi ir klausimas sprendžiamas kartu apsvarstant projektą, jeigu tai įmanoma, arba klausimas gali būti sprendžiamas atskirame teismo procese. Kai teismas priima sprendimą dėl neaiškių skolų restruktūrizavimo, projektą parengusiam asmeniui gali būti suteikta galimybė projektą pataisyti, peržiūrėti arba papildyti. Tada kreditoriai balsuoja dėl restruktūrizavimo programos projekto.

Paprastai restruktūrizavimo procese skola, kurios nepareišké nei skolininkas, nei kreditorius, ir į kurią nemokumo specialistas kitais būdais neatkreipė dėmesio iki restruktūrizavimo programos patvirtinimo, tvirtinant restruktūrizavimo programą išnyksta.

Skolos sureguliuojimas

Priimdamas nutartį inicijuoti skolos sureguliuojimą, teismas nutarties, prašymo ir skolininko mokėjimo grafiko projekto kopijas siunčia kreditoriams. Teismas taip pat nustato kreditorių raštiškų pranešimų apie sureguliuotinų skolų sumas, jeigu šios sumos skiriasi nuo skolininko pareiktų sumų, pateikimo terminą ir kreditorių raštiškų pareiškimų apie skolininko prašymą ir mokėjimo grafiko projektą, taip pat galimų prieštaravimų projekte nurodytoms skoloms pateikimo terminą.

Prieštaravimai išnagrinėjami juos susiejant su skolos sureguliuojimo procesu ir dėl jų priimtas sprendimas įtvirtinamas mokėjimo grafike, jeigu tai įmanoma gerokai neužvilkinant skolos sureguliuojimo. Priešingu atveju teismas šį klausimą nurodo spręsti pagal atskirą ieškinį arba kitame procese. Tada, jeigu skolininko prašymas sureguliuoti skolą yra patenkintas, galima patvirtinti mokėjimo grafiką.

Mokėjimo grafikas gali būti iš dalies keičiamas skolininko arba kreditoriaus prašymu, jeigu po mokėjimo grafiko patvirtinimo tampa žinoma, kad esama sureguliuotinų skolų. Jeigu sureguliuotina skola paaiškėja pasibaigus mokėjimo grafikui, skolininkas grąžina tą skolos dalį, kuri būtų priskirta kreditoriui, jeigu skola būtų įtraukta į mokėjimo grafiką.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Paprastai visų rūšių nemokumo bylose reikalavimai laikomi lygiaverčiais, t. y. kiekvienas kreditorius turi vienodą teisę gauti savo reikalavimui proporcingą mokėjimą iš paskirstytinų lėšų. Šios taisyklės išimtys yra susijusios su reikalavimų pirmumu ir antraeiliškumu.

Bankrotas

Atliekant bankroto procedūrą kreditoriams paskirstytinos sumos išmokamos pagal patvirtintą turto paskirstymo sąrašą. Nuostatos dėl bankrutuojančiam skolininkui teikiamų reikalavimų eiliškumo nustatymo tais atvejais, kai skolininko turto nepakanka visiems reikalavimams patenkinti, įtvirtintos Reikalavimų eiliškumo įstatyme (suom. *Laki velkojien maksunsaantijärjestyksestä* 1578/1992).

Pirma eile tenkinami reikalavimai, užtikrinti užstatu arba sulaikymo teise, taip pat reikalavimai, kylantys dėl įmonės restruktūrizavimo, alimentai vaikui ir verslo hipotekos. Reikalavimai, kurių tenkinimo eilė yra paskesnė negu kitų reikalavimų, ir jų tarpusavio eiliškumas yra nurodyti atskiromis nuostatomis. Tokie reikalavimai apima, pavyzdžiui, iki bankroto procedūros inicijavimo susikaupusius delspinigius ir baudas už pavėluotą mokėjimą, susijusį su pirmumo neturintiu reikalavimu, ir kitus viešąja teise pagrįstus mokesčius, pvz., baudas ir nuobaudų mokėjimus.

Restruktūrizavimas

Kreditoriai, kurie, jeigu nevyktų restruktūrizavimo procesas, turėtų vienodas teises gauti mokėjimą pagal savo reikalavimą, taip pat turi vienodą statusą sudarant skolos susitarimus pagal restruktūrizavimo programą. Tačiau restruktūrizavimo programoje gali būti numatyta, kad mažus reikalavimus turintiems kreditoriams sumokama visa suma.

Užtikrintoms skoloms gali būti taikomos tik ribotų skolos susitarimų priemonės, nes užtikrintos skolos kapitalo mažinti negalima. Skolos susitarimas neturi daryti poveikio kreditoriaus realios užtikrinimo teisės buvimui ar turiniui. Skolos susitarime laikoma, kad delspinigiai ir kitos kreditavimo išlaidos, susikaupusios per restruktūrizavimo procesą, skirtą neužtikrintoms skoloms restruktūrizuoti, yra paskiausios eilės skolos.

Skolos sureguliuojimas

Skolininko turimos lėšos ir jo turto realizavimo lėšos pagal reikalavimų sumas paskirstomos tarp paprastų skolų. Paprastoms skoloms gali būti taikomos visos prieinamos skolų sureguliuojimo priemonės, tačiau užtikrintų skolų mokėjimo prievolė negali būti panaikinta. Skolos susitarimas neturi daryti poveikio kreditoriaus realios užtikrinimo teisės buvimui ar turiniui. Naudojamas kreditoriui mažiausiai kenkiantis mechanizmas, kuriuo dar įmanoma pataisyti finansinę skolininko padėtį. Paskutiniai įsipareigojimai, paskirstomi kaip mokėjimai iš skolininko turimų lėšų ir realizavus jo turtą gautų lėšų, yra skolos, kurių mokėjimo eilė būtų paskesnė, jeigu skolininkas būtų paskelbtas bankrutavusiu, ir delspinigiai, susikaupę nuo skolos sureguliuojimo inicijavimo iki mokėjimo grafiko patvirtinimo.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Bankrotas

Bankroto procedūra teisme baigiama nustačius turto paskirstymo sąrašą. Bankroto procedūra baigiama, kai kreditoriai patvirtina galutinį atsiskaitymų susitarimą. Turto administratorius parengia galutinį atsiskaitymų susitarimą, kai baigiama bankrutuojančio skolininko turto apskaita ir realizuojamas skolininko turtui priskiriamas turtas. Galutinis atsiskaitymų susitarimas gali būti parengiamas net ir tuo atveju, jeigu skolininko turtas yra iš dalies neapskaitytas, nes užstatas ar kitas mažos vertės turtas nėra perduotas arba reikalavimas bankrutuojančiam skolininkui arba nedidelė reikalavimų dalis yra neaiškūs.

Atliekant bankroto procedūrą gali būti sudarytas suderinimo susitarimas, kuriuo baigiama bankroto procedūra, jeigu suderinimui pritaria skolininkas ir dauguma kreditorių. Patvirtinus suderinimo susitarimą, paskirto turto administratoriaus ir bankroto kreditorių įgaliojimai nutrūksta.

Teismas priima nutartį dėl bankroto procedūros užbaigimo, jeigu bankrutuojančio skolininko turto lėšų nepakanka bankroto procedūros išlaidoms padengti arba jeigu bankroto procedūros netikslinga tęsti dėl kitų priežasčių. Vis dėlto teismas nutarties dėl bankroto procedūros užbaigimo nepriima, jeigu bankrotas būtų tęsiamas paskyrus valstybės administratorių. Viena iš galimų priežasčių tęsti valstybės administruojamą bankrotą gali būti, pavyzdžiui, poreikis iširti skolininko veiklą. Valstybės atliekamas administravimas baigiamas priėmus galutinį atsiskaitymų susitarimą.

Dėl pagrįstos priežastis per aštuonias dienas nuo nutarties paskelbti bankrotą priėmimo dienos jį galima nurodyti atšaukti.

Atsakomybė už skolas išlieka ir po bankroto. Skolininkas neatleidžiamas nuo atsakomybės už bankrutuojančio skolininko skolas, kurios negražinamos visos bankroto procedūros metu.

Restruktūrizavimas

Restruktūrizavimo procesas teisme baigiamas patvirtinus restruktūrizavimo programą. Patvirtinus programą skolininkui gražinama veiksmų laisvė ir nutrūksta teisinis poveikis, susijęs su proceso inicijavimu, pvz., nebetaikomas draudimas atlikti mokėjimus ir išsieškoti skolas. Po restruktūrizavimo programos patvirtinimo restruktūrizavimo skolų sąlygos reglamentuojamos restruktūrizavimo programoje ir paprastai išnyksta visos nežinomos restruktūrizavimo skolos. Prižiūrintojo asmens ar kreditoriaus prašymu teismas gali priimti nutartį dėl restruktūrizavimo programos panaikinimo, jeigu skolininkas programą pažeidė ir pažeidimas nėra mažareikšmis. Restruktūrizavimo programa taip pat netenka galios, jeigu skolininkas paskelbiamas bankrutavusiu iki programos užbaigimo. Teismas taip pat gali priimti nutartį, kad restruktūrizavimo programoje nurodytas skolos susitarimas, susijęs su tam tikru kreditoriumi, netenka galios, pavyzdžiui, jeigu skolininkas iš esmės aplaidžiai vykdė programoje nurodytus savo įsipareigojimus kreditoriui. Kai susitarimas netenka galios, kreditorius turi tas pačias teises, kurias turėjo iki restruktūrizavimo programos patvirtinimo.

Kai užbaigiama restruktūrizavimo programa, prižiūrintis asmuo arba, jeigu jo nėra, skolininkas pateikia galutinę programos įgyvendinimo ataskaitą.

Skolos sureguliuojimas

Skolos sureguliuojimo procesas teisme baigiamas, kai teismas patvirtina mokėjimo grafiką. Po mokėjimo grafiko patvirtinimo sureguliuotinių skolų sąlygos reglamentuojamos mokėjimo grafike. Mokėjimo grafike nustatytos mokėjimo prievolės skolininkui yra privalomos, kol bus įvykdytos visos nurodytos prievolės. Nepaisant to, kad mokėjimo grafikas baigiasi, jame nurodyti skolininko įsipareigojimai lieka galioti tol, kol visiškai įvykdomi. Skolininkas neatleidžiamas nuo likusių skolų gražinimo, kol įvykdomos visos mokėjimo grafike išdėstytos prievolės.

Mokėjimo grafikas netenka galios, jeigu skolininkas paskelbiamas bankrutavusiu iki grafiko pabaigos. Skolininko arba kreditoriaus prašymu teismas gali priimti nutartį dėl mokėjimo grafiko panaikinimo, jeigu skolininkas aplaidžiai vykdė teisės aktais nustatytas savo prievoles. Kai grafikas netenka galios, kreditorius turi tas pačias teises, kurias turėjo iki skolos sureguliuojimo.

15 Kokios yra kreditorių teises po nemokumo bylos užbaigimo?

Bankrotas

Atsakomybė už skolas neišnyksta ir po bankroto: skolininkas vis tiek atsako už tas bankrutuojančio skolininko skolas, kurios negražinamos visos bankroto procedūros metu.

Restruktūrizavimas

Kreditoriai turi teisę gauti mokėjimus pagal savo reikalavimus, išvardytus restruktūrizavimo programoje, o restruktūrizavimas nebaigiamas, kol neįvykdomi programoje išdėstyti įsipareigojimai. Taigi, užbaigus programą, kreditoriai nebeturi teisės gauti mokėjimų.

Skolos sureguliuojimas

Sureguliuotinių skolų sąlygos reglamentuojamos mokėjimo grafike. Nustatoma mokėjimo grafiko galiojimo trukmė. Neatsižvelgiant į mokėjimo grafiko galiojimo pabaigą, jame nurodyti skolininko įsipareigojimai lieka galioti tol, kol visiškai įvykdomi. Baigus galioti mokėjimo grafikui, kreditoriai nebeturi teisės gauti mokėjimų.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Bankrotas

Bankroto procedūros išlaidas sudaro teismo mokesčiai už procedūrą, turto administratoriaus mokesčiai ir kitos išlaidos, kylančios dėl turto tikrinimo ir administravimo.

Bankroto procedūros išlaidos dengiamos iš bankrutuojančio skolininko turto lėšų. Jeigu bankrutuojančio skolininko turto nepakanka išlaidoms padengti, kreditorius gali prisiimti atsakomybę už išlaidas ir išvengti bankroto procedūros nutraukimo.

Teismas taip pat gali nuspręsti, kad bankrotas bus tęsiamas skyrus valstybės administratorių, jeigu tai laikoma pagrįsta, pavyzdžiui, dėl nepakankamų bankrutuojančio skolininko turto lėšų. Tokiu atveju paskirto turto administratoriaus ir bankroto kreditorių įgaliojimai nutrūksta. Valstybės administruojamo bankroto procedūros išlaidų dalis, kuriai padengti neužtenka bankrutuojančio skolininko turto lėšų, apmokama valstybės lėšomis.

Restruktūrizavimas

Proceso išlaidos, tokios kaip nemokumo specialisto atlygis, sumokamos iš skolininko turto. Kita proceso šalis taip pat gali prisiimti atsakomybę už išlaidas, nes viena iš restruktūrizavimo kliūčių yra tai, jog yra tikėtina, kad skolininko turto nepakaks proceso išlaidoms padengti.

Už kreditorių komiteto išlaidų kompensavimą atsakingi kreditoriai. Asmuo, norintis pasinaudoti teise pristatyti restruktūrizavimo programos projektą, pats padengia projekto rengimo išlaidas.

Skolos sureguliuojimas

Proceso išlaidas sudaro pagrįstas mokesčiai už nemokumo specialisto paslaugas ir jo patirtų išlaidų kompensavimas. Paprastai skolininkas padengia tokią nemokumo specialisto mokesčio ir išlaidų dalį, kuri neviršija skolininko turimų lėšų keturis mėnesius nuo mokėjimo grafiko ar pakeisto mokėjimo grafiko patvirtinimo dienos. Skolininko nepadengta mokesčio ir išlaidų dalis sumokama iš valstybės lėšų. Jeigu prašymas sureguliuoti skolą atmetamas, visas mokesčiai ir išlaidos sumokami iš valstybės lėšų.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugrinčijimo ar jų nevykdytinumo?

Nuostatos dėl turto susigrąžinimo taikomos visų rūšių nemokumo byloms

Turtas, perleistas iki nemokumo bylos inicijavimo, atitinkantis teisės aktuose nustatytas sąlygas, gali būti susigrąžintas pareiškiant ieškinį dėl turto susigrąžinimo arba ieškinį dėl nuosavybės teisės arba dėl žalos atlyginimo. Visų rūšių nemokumo bylose turto susigrąžinimui taikomos Bankrutuojančio skolininko turto išieškojimo įstatymo (758/1991) nuostatos. Turi būti turto susigrąžinimo pagrindai.

Turto susigrąžinimo pagrindo buvimas, taigi, ir sandorio atšaukimo būtinos sąlygos yra tokios:

– sandoris buvo panaudotas siekiant nederamai sudaryti palankias sąlygas vienam kreditoriui kitų kreditorių nenaudai, padaryti turtą nepasiekiamą kreditoriams arba padidinti bendrą skolos sumą kreditorių nenaudai;

– skolininkas sandorio metu buvo nemokus arba sandoriu buvo prisidėta prie to, kad skolininkas taptų nemokus; jeigu sandoris susijęs su dovana, dar viena būtina sąlyga yra tai, kad skolininkas buvo per daug įsiskolinęs arba toks tapo sudaręs sandorį;

– kita sandorio šalis žinojo arba turėjo žinoti apie tai, kad skolininkas yra nemokus arba per daug įsiskolinęs, arba apie sandorio poveikį finansinei skolininko padėčiai, taip pat apie kitus veiksnius, dėl kurių sandoris yra netinkamas.

Jeigu kita sandorio šalis buvo artimas skolininko giminaitis, laikoma, kad atitinkamas asmuo žinojo apie pirmiau išvardytus veiksnius, nebent gali įrodyti, kad veikė sąžiningai. Jeigu sandoris buvo sudarytas iki nemokumo bylos inicijavimo likus daugiau kaip penkeriems metams, jis gali būti panaikintas tik tuo atveju, jeigu jo šalis buvo artimas skolininko giminaitis.

Skolos grąžinimo mokėjimai, atlikti iki prašymo inicijuoti nemokumo bylą pateikimo likus daugiau kaip trimis mėnesiams, panaikinami, jeigu skolos grąžinimo mokėjimas buvo atliktas neįprastomis mokėjimo priemonėmis arba jeigu jis buvo atliktas per anksti, arba jeigu grąžinta suma laikoma didele, atsižvelgiant į skolininko turtui priklausančias lėšas. Tačiau skolos grąžinimo mokėjimai nepanaikinami, jeigu atsižvelgiant į aplinkybes jie laikomi įprastais. Mokėjimai, išieškoti turto suvaržymo priemonėmis, taip pat panaikinami, jeigu suvaržymas buvo atliktas likus daugiau kaip trimis mėnesiams iki termino. Skolininko artimiems giminaičiams taikomas ilgesnis laikotarpis. Mokėjimas panaikinamas net ir tuo atveju, jei kreditorius veikė sąžiningai.

Taip pat galioja atskiros nuostatos, pavyzdžiui, dėl dovanų, turto padalijimo, įskaitymo ir užstatų panaikinimo.

Paskutinis naujinimas: 20/02/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Nemokumas - Švedija

ĮŽANGA

Švedijos Nemokumo reglamente (*insolvensförordning*) reglamentuotas bankrotas, įmonės reorganizavimas ir skolų restruktūrizavimas. Toliau glaustai paaiškinami kai kurie Švedijos teisės normų, kuriomis pagal pataisyto Nemokumo reglamento 86 straipsnio 1 dalį reglamentuojamos šios procedūros, aspektai. Šis aprašymas nėra išsamus.

BANKROTAS

Bendra informacija

Bankrotas (šved. *konkurs*) – bendra reikalavimų įvykdymo forma, kai visi skolininko kreditoriai bendrai ir privaloma tvarka paima visą skolininko turtą, kad iš šio turto būtų patenkinti atitinkami jų reikalavimai. Vykstant bankrotui turtą sudaro bankrutuojančio asmens turtas (šved. *konkursbo*), kuris administruojamas kreditorių naudai. Turtą administruoja vienas arba keli bankroto administratoriai (šved. *konkursförvaltare*). Vienintelė administratoriaus užduotis – valdyti turtą. Prašymas iškelti bankroto bylą nagrinėjamas, sprendimas dėl bankroto priimamas ir pats bankrotas vykdomas apylinkės teismui (šved. *tingsrätt*) nagrinėjant bankroto bylą. Nagrinėjant bankroto bylą teismas priima sprendimą įvairiais klausimais: pavyzdžiui, jis nustato, kaip paskirstyti turtą, ir ar reikia įrodyti skolas. Teisme vykdomi ir kiti veiksmai, pavyzdžiui, skolininkas prisaikdinamas dėl turto aprašo. Administratoriaus darbą stebi Vykdyto priežiūros institucija (šved. *Kronofogdemyndigheten*).

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Bendra informacija

Sunkumų patiriančiam prekiautojui teismo sprendimu gali būti leidžiama taikyti specialią procedūrą siekiant reorganizuoti savo įmonę (šved. *företagsrekonstruktion*). Teismas paskiria įmonės reorganizavimo specialistą (šved. *rekonstruktör*), kuris ištiria, ar galima tęsti visus, ar tik kai kuriuos skolininko veiksmus, o jeigu juos galima tęsti, tai kaip tai galima padaryti, ir ar yra tinkamos aplinkybės skolininkui sudaryti finansinį susitarimą (šved. *uppgörelse*) arba kompromisinį susitarimą (šved. *ackord*) su kreditoriais. Atlikdamas savo pareigas, įmonės reorganizavimo specialistas turi elgtis taip, kad užtikrintų, jog būtų atsižvelgta į kreditorių interesus. Sprendimas reorganizuoti įmonę formaliai neriboja skolininko teisės kontroliuoti savo turtą.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Bendra informacija

Skolos restruktūrizavimu (šved. *skuldsanering*) skolininkas atleidžiamas nuo dalies ar visų įsipareigojimų sumokėti skolas, kurioms taikoma restruktūrizavimo procedūra. Nuo 2016 m. lapkričio mėn. Švedijoje taikomas dviejų rūšių skolos restruktūrizavimas: skolos restruktūrizavimas (šved. *skuldsanering*) pagal

Skolos restruktūrizavimo įstatymą (šved. *skuldsaneringslagen*) ir įmonių skolų restruktūrizavimas (šved. *Fskuldsanering*) pagal įmonių skolų restruktūrizavimo įstatymą (šved. *skuldsaneringslagen för företagare*). Abiejų rūšių skolos restruktūrizavimas aprašytas toliau.

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

BANKROTAS

Bankroto byla gali būti iškelta ir fiziniams, ir juridiniams asmenims (įskaitant fizinius asmenis, nevykdančius komercinės veiklos).

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Įmonės reorganizavimo byla gali būti keliama fiziniams ir juridiniams asmenims, jei atitinkamas asmuo yra prekybininkas. Kai kuriems juridiniams asmenims, pavyzdžiui, bankams, kredito rinkos įmonėms, draudimo bendrovėms ir vertybiniais popieriais prekiaujančioms bendrovėms, įstatymas netaikomas.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Skolos restruktūrizavimas gali būti taikomas fiziniams asmenims (įskaitant fizinius asmenis, vykdančius privačią komercinę veiklą (šved. *enskild näringsverksamhet*)).

Skolos restruktūrizavimo paraiškas pirmąją instanciją nagrinėja Vykdyto priežiūros institucija.

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Įmonių skolų restruktūrizavimo procedūra gali būti taikoma fiziniam asmeniui, kuris yra:

- 1) prekyautojas, vykdyto komercinę veiklą, jei jo skolos daugiausia atsirado dėl šios veiklos;
- 2) prekyautojas, vykdyto komercinę veiklą, jei iš šios veiklos kylančios skolos gali būti tinkamai sumokėtos arba jei jis tik laikinai negali sumokėti šių skolų, arba
- 3) verslininko šeimos narys, jei šio šeimos nario skolos daugiausia atsirado dėl verslininko komercinės veiklos.

Šeimos narys (šved. *närstående*) – tai sutuoktinis, kartu gyvenantis partneris (sugyventinis), vienas iš tėvų, brolis, sesuo arba vaikas, arba sutuoktinio ar sugyventinio vaikai.

Prašymus dėl įmonių skolų restruktūrizavimo pirmąją instanciją nagrinėja Vykdyto priežiūros institucija.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

BANKROTAS

Kad bankroto byla būtų iškelta, skolininkas turi būti nevykdyto įsipareigojimų. „Įsipareigojimų nevykdymas“ (šved. *obestånd, insolvens*) reiškia, kad skolininkas negali tinkamai sumokėti skolų ir kad nepajėgumas jų sumokėti nėra tik laikinas. Skolininko pareiškimas, kad jis yra nemokus, bus priimtas, jei nėra konkrečios priežasties atsisakyti tai daryti. Taip pat taikomas tam tikros prezumpcijos, susijusios su įsipareigojimų nevykdymo įrodymu. Pavyzdžiui, skolininkas turi būti laikomas nemokiu, jei neįrodyta priešingai, tais atvejais, kai vykdyto byla iškelta pagal Vykdyto kodekso (šved. *utsökningsbalken*) 4 skyrių ir per šešis mėnesius nuo prašymo iškelti bankroto bylą pateikimo nustatoma, kad skolininkas neturėjo pakankamai turto, kad visiškai įvykdytų reikalavimą, kurį prašoma įvykdyti. Ta pati nuostata taikoma, jei skolininkas pareiškė, kad sustabdė mokėjimus.

Prašymą iškelti bankroto bylą gali pateikti skolininkas arba kreditorius.

Jei yra galimų pagrindų patenkinti prašymą iškelti bankroto bylą ir priežasčių manyti, kad skolininkas gali nuslėpti kurį nors turta, teismas gali nurodyti taikyti skolininko turto areštą (šved. *kvarstad*), kol prašymas bus išnagrinėtas. Teismas taip pat turi teisę taikyti draudimą išvykti.

Apylinkės teismas privalo iš karto paskelbti sprendimą dėl bankroto paskelbimo. Sprendimas įsigalioja iš karto ir skolininkas praranda savo turto kontrolę iš karto po jo paskelbimo, tačiau tam tikra apsauga taikoma trečiųjų šalių teisėtiems lūkesčiams. Taip pat žr. informaciją, pateiktą dalyje „Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?“

Apylinkės teismo sprendimas dėl bankroto paskelbimo arba prašymo iškelti bankroto bylą atmetimo gali būti skundžiamas aukštesnės instancijos teismui.

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Prašymą reorganizuoti įmonę gali pateikti skolininkas arba kreditorius. Sprendimas leisti reorganizuoti įmonę gali būti priimamas tik jeigu galima pripažinti, kad skolininkas negali sumokėti skolų, kurių grąžinimo terminas yra suėjęs, arba netrukus negalės jų sumokėti. Sprendimas leisti reorganizuoti įmonę negali būti priimtas, jei nėra pagrįstų priežasčių manyti, kad gali būti pasiektas įmonės reorganizavimo tikslas. Kreditoriaus pateiktas prašymas gali būti patvirtintas tik skolininkui sutikus.

Jei skolininko prašymas laikomas priimtiniu, teismas privalo jį įvertinti iš karto, nebent skolininko prašymas buvo pateiktas po to, kai prašymą pateikė kreditorius, ir teismas nusprendė, kad prašymui išnagrinėti reikia surengti posėdį. Jei kreditoriaus prašymas laikomas priimtiniu, teismas turi nustatyti jo nagrinėjimo posėdžio datą. Posėdis turi būti surengtas per dvi savaites nuo prašymo pateikimo teismui dienos. Jis gali būti rengiamas ir vėliau, jei tam yra ypatingų priežasčių, tačiau bet kuriuo atveju posėdis turi būti surengtas ne vėliau kaip per šešias savaites.

Jei prašymas patvirtinamas, teismas taip pat privalo paskirti reorganizavimo specialistą. Gali būti skiriama ir daugiau reorganizavimo specialistų, jei tam yra ypatingų priežasčių. Per vieną savaitę nuo sprendimo leisti atlikti reorganizavimą dienos įmonės reorganizavimo specialistas apie sprendimą turi pranešti visiems žinomiems kreditoriams. Sprendimas dėl įmonės reorganizavimo taikomas iš karto, jei teismas nenustato kitaip.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Prašymą dėl skolos restruktūrizavimo gali pateikti skolininkas. Jei prašymas nėra atmetamas kaip nepriimtinas ar nepagrįstas, būtina kuo greičiau priimti sprendimą pradėti skolos restruktūrizavimą. Prašymas gali būti atmetas kaip nepagrįstas, pavyzdžiui, jei iš prašymo arba kito turimo pranešimo ar ataskaitos paaiškėja, kad nėra įvykdytos skolos restruktūrizavimo sąlygos.

Atlikti skolos restruktūrizavimą gali būti leidžiamas, jei:

- 1) skolininkas yra fizinis asmuo, kurio pagrindiniai interesai yra Švedijoje;
- 2) skolininkas negali tinkamai susimokėti savo skolų ir, atsižvelgiant į visas aplinkybes, galima pripažinti, kad šis nepajėgumas sumokėti skolas neišnyks ir artimiausiu metu (skolininkas turi būti laikomas nemokiu), ir
- 3) tai yra pagrįsta atsižvelgiant į skolininko asmeninę ir finansinę būklę.

Taikomi toliau nurodyti apribojimai:

- 1) skolos neleidžiama restruktūrizuoti, jei skolininkui taikomas draudimas vykdyti veiklą (šved. *näringsförbud*);
- 2) jei skolininkas yra prekyautojas, atlikti skolos restruktūrizavimą gali būti leidžiama tik jei galima nesunkiai iširti finansinę įmonės būklę ir
- 3) jei skolininkui jau anksčiau buvo leista restruktūrizuoti skolą, atlikti naują skolos restruktūrizavimą gali būti leidžiama tik jeigu yra ypatingos priežastys tai daryti.

Jei priimamas sprendimas pradėti skolos restruktūrizavimo procesą, turi būti nedelsiant paskelbtas atitinkamas pranešimas oficialiajame leidinyje *Post och Inrikes Tidningar*. Pranešimas per vieną savaitę nuo paskelbimo dienos taip pat turi būti nusiųstas žinomiems kreditoriams. Šiais pranešimais kreditorių turi būti prašoma, be kita ko, pateikti savo reikalavimus skolininkui, paprastai – raštu per vieną mėnesį nuo pranešimo paskelbimo dienos, kuriuose būtų pateikta išsami informacija apie jų reikalavimus ir visa kita informacija, kuri yra svarbi nagrinėjant bylą, taip pat informacija apie sąskaitą, į kurią skolos restruktūrizavimo proceso metu turi būti atliekami mokėjimai.

Sprendimą pradėti skolos restruktūrizavimo procesą galima apskųsti per tris savaites nuo sprendimo priėmimo dienos.

Po to, kai priimamas sprendimas pradėti skolos restruktūrizavimą, turtas negali būti areštuotas (šved. *utmätning*) siekiant įvykdyti reikalavimus, atsiradusius prieš priimant šį sprendimą, kol skolos restruktūrizavimo klausimas nėra išspręstas galutiniu sprendimu. Tačiau ši nuostata netaikoma reikalavimams, kuriems netaikomas restruktūrizavimas. Ši nuostata taip pat netaikoma, jei apeliaciniame procese teismas kreditoriaus prašymu nusprendžia, kad reikėtų leisti areštuoti turtą.

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Prašymą restruktūrizuoti įmonės skolą gali pateikti skolininkas. Jei prašymas neatmetamas kaip nepriimtinas ar nepagrįstas, sprendimą pradėti įmonės skolos restruktūrizavimą būtina priimti kuo greičiau. Prašymą galima atmesti kaip nepagrįstą, pavyzdžiui, jei iš prašymo ar kitos prieinamos informacijos paaiškėja, kad nėra įvykdytos įmonės skolos restruktūrizavimo sąlygos.

Įmonės skolą gali būti leidžiama restruktūrizuoti, jeigu:

- 1) skolininko pagrindiniai interesai yra Švedijoje;
- 2) skolininkas negali tinkamai susimokėti savo skolų ir, atsižvelgiant į visas aplinkybes, galima pripažinti, kad šis nepajėgumas sumokėti skolas neišnyks ir artimiausiu metu (skolininkas turi būti laikomas nemokiu), ir
- 3) tai yra pagrįsta atsižvelgiant į skolininko asmeninę ir finansinę būklę.

Taikomi toliau nurodyti apribojimai:

- 1) įmonės skolos restruktūrizavimas negalimas, jei skolininkui taikomas draudimas vykdyti veiklą;
- 2) įmonės skolos restruktūrizavimas negalimas, jei skolininkas yra prekiautojas, kuris neatsakingai vykdo arba vykdydavo savo veiklą;
- 3) įmonės skolos restruktūrizavimas negalimas, jei skolininko ketvirčio mokėjimų likutis yra mažesnis už septintadalį bazinės išmokos (šved. *prisbasbeloppet*), nustatytos Socialinio draudimo kodekso (šved. *socialförsäkringsbalken*) 2 skyriaus 6 ir 7 skirsniuose (2016 m. – maždaug 6 300 SEK) ir
- 4) jei skolininkui jau anksčiau buvo leista restruktūrizuoti skolą, atlikti naują skolos restruktūrizavimą gali būti leidžiama tik jeigu yra ypatingos priežastys tai daryti.

Jei priimamas sprendimas pradėti įmonės skolos restruktūrizavimo procesą, turi būti nedelsiant paskelbtas atitinkamas pranešimas oficialiajame leidinyje *Post och Inrikes Tidningar*. Pranešimas per vieną savaitę nuo paskelbimo dienos taip pat turi būti nusiųstas žinomiesiems kreditoriams. Šiais pranešimais kreditoriai turi būti kviečiami, be kita ko, pateikti savo reikalavimus skolininkui (paprastai – raštu) per vieną mėnesį nuo pranešimo paskelbimo dienos, kuriuose būtų pateikta išsami informacija apie jų reikalavimus ir visa kita informacija, kuri yra svarbi nagrinėjant bylą, taip pat informacija apie sąskaitą, į kurią įmonės skolos restruktūrizavimo proceso metu reikės atlikti mokėjimus.

Sprendimą pradėti įmonės skolos restruktūrizavimo procesą galima apskųsti per tris savaites nuo jo priėmimo dienos.

Po to, kai priimamas sprendimas pradėti skolos restruktūrizavimo procesą, turto areštas negalimas, jeigu atitinkami reikalavimai atsirado iki šio sprendimo priėmimo, kol įmonės skolos restruktūrizavimo klausimas nėra išspręstas galutiniu sprendimu. Tačiau ši nuostata netaikoma reikalavimams, kuriems netaikomas restruktūrizavimas. Ši nuostata taip pat netaikoma, jei apeliaciniame procese teismas kreditoriaus prašymu nusprendžia, kad reikėtų leisti areštuoti turtą.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

BANKROTAS

Jei specialiosiose išimčių taisyklėse dėl skolininko ar bet kurio kito asmens teisinių veiksmų, atliktų iš karto po sprendimo iškelti bankroto bylą priėmimo, nenustatyta kitaip, bankrutuojančio asmens turtas apima visą turtą, kuris priklausė skolininkui sprendimo dėl bankroto paskelbimo dieną arba kurį skolininkas įgijo bankroto procedūros metu ir kurį galima panaudoti vykdamas reikalavimus. Taip pat įtraukiamas visas turtas, kurį galima įtraukti į bankrutuojančio asmens turtą išieškant reikalavimus. Dėl fizinių asmenų pažymėtina, kad yra nustatytos specialios taisyklės, taikomos darbo užmokesčiui ir kitam turtui, kuris yra reikalingas skolininkui pragyventi. Skolininkas gali pasilikti tam tikrą šio turto dalį.

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Įmonės reorganizavimo specialistas apie sprendimą reorganizuoti įmonę privalo pranešti visiems žinomiesiems kreditoriams per savaitę nuo sprendimo priėmimo dienos. Be kitų dalykų, prie pranešimo turi būti pridėtas preliminarus skolininko turto ir įsipareigojimų aprašas. Darytina išvada, kad procesas taikomas visam turtui. Tačiau reikėtų pažymėti, kad įmonė gali būti reorganizuota sudarant viešą susitarimą su kreditoriais, tačiau tai nėra privaloma. Visiems reikalavimams, grindžiamiems susitarimu, kuris buvo sudarytas su skolininku įmonės reorganizavimo proceso metu pritarus įmonės reorganizavimo specialistui, taikoma bendroji pirmenybė (šved. *allmän förmånsrätt*). Pavyzdžiui, toks susitarimas gali būti susitarimas dėl įmonės finansavimo, sudarytas reorganizavimo proceso metu pritarus įmonės reorganizavimo specialistui.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Sprendime, kuriuo patvirtinamas skolos restruktūrizavimas, turi būti išdėstytas mokėjimo planas. Mokėjimo planas galioja penkerius metus, jeigu nėra pagrįstų priežasčių nustatyti trumpesnį laikotarpį. Mokėjimo planas įsigalioja sprendimo patvirtinti restruktūrizavimą priėmimo dieną. Tačiau skolininkas pradeda atlikti mokėjimus nuo sprendimo pradėti procesą priėmimo dienos, todėl laikotarpį, kurį galiojo sprendimas pradėti procesą, paprastai reikia atimti iš mokėjimo plano galiojimo trukmės.

Skolininko mokėtina suma nustatoma taip, kad skolos restruktūrizavimas būtų taikomas visam skolininko turtui ir pajamoms, atskaičius sumas, reikalingas skolininkui ir jo šeimai pragyventi. Išlyga taip pat gali būti taikoma reikalavimo, kuriam skolos restruktūrizavimas netaikomas, apmokėjimui.

Jei po sprendimo dėl skolos restruktūrizavimo skolininko finansinė būklė labai pagerėja ir tai lemia nenumatytas aplinkybės, kreditoriai ir skolininkas gali prašyti iš naujo įvertinti sprendimą.

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Įmonės skolos restruktūrizavimo byloje turi būti išdėstytas mokėjimo planas. Mokėjimo planas galioja trejus metus. Mokėjimo planas pradeda galioti sprendimo patvirtinti restruktūrizavimą priėmimo dieną. Tačiau skolininkas pradeda atlikti mokėjimus nuo sprendimo pradėti procesą priėmimo dienos, todėl laikotarpį, kurį galiojo sprendimas pradėti procesą, paprastai reikia atimti iš mokėjimo plano galiojimo trukmės.

Skolininko mokėtina suma nustatoma taip, kad įmonės skolos restruktūrizavimas būtų taikomas visam skolininko turtui ir pajamoms, atskaičius tai, ką būtina palikti skolininko ir jo šeimos pragyvenimui. Išlyga taip pat gali būti taikoma reikalavimo, kuriam įmonės skolos restruktūrizavimas netaikomas, apmokėjimui. Jei po sprendimo dėl įmonės skolos restruktūrizavimo priėmimo skolininko finansinė būklė labai pagerėja, kreditoriai ir skolininkas gali prašyti iš naujo įvertinti sprendimą.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

BANKROTAS

Paskelbus sprendimą dėl bankroto skolininkas praranda viso bankrutavusio asmens turtui priskiriamo turto kontrolę. Skolininkas negali priiimti jokių įsipareigojimų, kuriais gali būti remiamasi bankroto metu. Taikomos tam tikros išimties. Bankroto proceso metu bankrutavusio asmens turtą valdo administratorius. Administratorių skiria apylinkės teismas ir jis privalo turėti specialių žinių bei patirties šioms pareigoms atlikti ir būti tinkamas eiti šias

pareigas kitais aspektais. Administratoriumi negali būti skiriamas teisme dirbantis asmuo. Asmuo negali būti skiriamas administratoriumi, jei yra interesų konfliktas.

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Įmonės reorganizavimo specialistas turi turėti specialių žinių ir patirties šiai užduočiai atlikti, turėti kreditorių pasitikėjimą ir būti tinkamas šioms pareigoms eiti kitais aspektais.

Įmonės reorganizavimo specialistas tiria skolininko finansinę būklę ir, pasikonsultavęs su skolininku, sudaro planą, kuriame nurodo, kaip pasiekti reorganizavimo tikslus. Planą privaloma pateikti teismui ir kreditoriams. Įmonės reorganizavimo specialistas gali pasitelkti į pagalbą ekspertus. Skolininkas privalo pateikti įmonės reorganizavimo specialistui visą informaciją apie savo finansinę būklę, kuri yra svarbi įmonės restruktūrizavimui. Skolininkas privalo vadovautis įmonės reorganizavimo specialisto nurodymais dėl įmonės veiklos. Skolininkas negali atlikti tam tikrų teisinių veiksmų be įmonės reorganizavimo specialisto pritarimo. Pavyzdžiui, jis negali apmokėti skolų, atsiradusių prieš priimant sprendimą, prisiimti naujų įsipareigojimų ir perduoti arba įkeisti turto, turinčio esminę reikšmę skolininko įmonei. Tačiau jei skolininkas neįvykdo šių įsipareigojimų, atitinkamas teisinis veiksmas lieka galioti.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Administratorius neskiriamas. Skolos restruktūrizavimo proceso metu skolininkas ir toliau kontroliuoja savo turtą.

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Administratorius neskiriamas. Skolos restruktūrizavimo proceso metu skolininkas ir toliau kontroliuoja savo turtą.

5 Kokiomis sąlygomis galima rėmtis įskaitymais?

BANKROTAS

Kreditorius, turintis reikalavimą skolininkui, kuriuo jis gali rėmtis per bankroto procedūrą, gali įskaityti šį reikalavimą vietoj skolininko reikalavimo kreditoriui, kurį skolininkas turėjo sprendimo dėl bankroto paskelbimo dieną. Ši nuostata netaikoma, jei įskaitymas bankroto procedūros metu negalimas dėl nagrinėjamų reikalavimų pobūdžio. Sąlyginiams reikalavimams taikomos specialios taisyklės. Esama ir išimčių dėl neseniai įgytų reikalavimų (iš esmės jos atitinka nuostatas dėl išieškojimo iš turto).

Finansų rinkų srityje galioja specialios nuostatos, pagal kurias bankrutavusio asmens turtui ir kreditoriams taikomi susitarimai dėl užskaitos ir panašūs susitarimai, susiję, be kita ko, su finansinėmis priemonėmis.

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Visi asmenys, prašymo reorganizuoti įmonę pateikimo dieną turėję reikalavimą skolininkui, gali įskaityti šį reikalavimą vietoj skolininko reikalavimo, kurį jis tuo metu turėjo kreditoriui, net jei šis reikalavimas dar nėra vykdytinas. Ši nuostata netaikoma, jei įskaitymas negalimas dėl nagrinėjamų reikalavimų pobūdžio arba jis yra negalimas dėl kitų įmonių reorganizavimo įstatyme nurodytų priežasčių. Esama ir išimčių dėl neseniai įgytų reikalavimų (iš esmės jos atitinka nuostatas dėl išieškojimo iš turto).

Finansų rinkų srityje galioja specialios nuostatos, pagal kurias bankrutavusio asmens turtui ir kreditoriams, kurių reikalavimams taikomas viešas susitarimas su kreditoriais, taikomi susitarimai dėl užskaitos ir panašūs susitarimai, susiję, be kita ko, su finansinėmis priemonėmis.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Specialių taisyklių, susijusių su įskaitymu, nėra.

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Specialių taisyklių, susijusių su įskaitymu, nėra.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

BANKROTAS

Bankroto įstatyme nėra jokių bendrųjų taisyklių dėl to, ar bankrutuojančio asmens turto patikėtiniui yra privalomi skolininko sudaryti susitarimai. Iš esmės bankrutuojančio asmens turto patikėtinis yra nepriklausomas juridinis asmuo ir neatsako už iš tokio susitarimo galinčius kilti įsipareigojimus. Bankrutuojančio asmens turto patikėtinis gali nuspręsti vykdyti skolininko sudarytus susitarimus, jei tai yra naudinga likviduojant bankrutuojančio asmens turtą. Paprastai tai priklauso nuo kitos susitarimo šalies sutikimo.

Kituose teisės aktuose, pavyzdžiui, Pardavimo įstatyme (šved. *köplagen*) ir Prekybos finansinėmis priemonėmis įstatyme (šved. *lagen om handel med finansiella instrument*), yra specialių nuostatų. Pagal Prekybos įstatymą bankrutuojančio asmens turto patikėtinis gali nuspręsti vykdyti susitarimą, jei viena iš šalių bankrutuoja. Kita šalis gali prašyti bankrutuojančio asmens turto patikėtinio laiku pranešti apie pageidavimą įvykdyti susitarimą.

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Jei prieš priimant sprendimą dėl įmonės reorganizavimo skolininko sudaryto susitarimo šalis turėjo teisę nutraukti susitarimą dėl to, kad kilo ar gali kilti ginčas dėl mokėjimų ar kitokio vykdymo, kitai susitarimo šaliai neleidžiama nutraukti susitarimo dėl šio ginčo, kai sprendimas jau priimtas, jei skolininkas laiku ir įmonės reorganizavimo specialistui sutikus paprašo įvykdyti atitinkamą susitarimą. Kitos susitarimo šalies prašymu skolininkas privalo laiku pranešti kitai šaliai apie tai, ar susitarimas bus vykdomas. Jei susitarimas bus vykdomas, vykdymo būdui taikomos specialios taisyklės. Be to, specialių nuostatų yra Pardavimo įstatyme, taip pat nustatytos specialios taisyklės, taikomos tokiems klausimams kaip darbo sutartys ir finansinės priemonės.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Specialių taisyklių, susijusių su skolos restruktūrizavimo poveikiu esamai sutarčiai, nėra.

Taip pat žr. dalį „Kokios yra nemokumo bylos užbaigimo sąlygos ir padariniai?“

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Specialių taisyklių, susijusių su įmonės skolos restruktūrizavimo poveikiu esamai sutarčiai, nėra.

Taip pat žr. dalį „Kokios yra nemokumo bylos užbaigimo sąlygos ir padariniai?“

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

BANKROTAS

Paskelbus sprendimą dėl bankroto bankrutuojančio asmens turto patikėtiniui priklausantis turtas paprastai negali būti areštuojamas (šved. *utmåta*) siekiant įvykdyti skolininkui pareikštus reikalavimus. Ši nuostata taikoma automatiškai, iškelus bankroto bylą. Reikalavimams, kuriems teikiama tam tikra pirmenybė, taikomos tam tikros išimties. Bet koks areštas (šved. *utmätning*), taikomas nesilaikant šio draudimo, yra niekinis. Turtas gali būti areštuotas nepaisant bankroto, jei siekiant įvykdyti reikalavimą suteikta teisė išieškoti iš atitinkamo įkeisto turto (šved. *panträtt*).

Jei turtas areštuojamas prieš paskelbiant sprendimą dėl bankroto, paprastai vykdymas gali būti tęsiamas, neatsižvelgiant į bankroto procesą. Taikomos tam tikros išimties.

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Kol įmonė reorganizuojama, skolininkui negali būti taikomas joks areštas ar kitokia Vykdyimo kodekse nustatyta vykdymo priemonė. Taikomos tam tikros išimties, pavyzdžiui, jei kreditorius turi teisę išieškoti iš įkeisto turto ar sulaikymo teisę (šved. *retentionsrätt*) reikalavimui įvykdyti. Negali būti teikiama pagalba, numatyta Įstatyme dėl įmonių tarpusavio susitarimų dėl išperkamosios nuomos (šved. *lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl.*). Reorganizuojant įmonę negali būti priimami sprendimai, kuriais nustatomas laikinasis areštas (šved. *kvarstad*) ar suvaržymas (šved. *betalningsåkring*).

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Po to, kai priimamas sprendimas pradėti restruktūrizavimą, neleidžiama areštuoti turto siekiant įvykdyti reikalavimus, atsiradusius iki šio sprendimo priėmimo, kol nėra priimtas galutinis sprendimas dėl skolos restruktūrizavimo. Tačiau ši nuostata netaikoma reikalavimams, kuriems netaikomas restruktūrizavimas. Ši nuostata taip pat netaikoma, jei apeliaciniame procese teismas kreditoriaus prašymu nusprendžia, kad reikėtų leisti areštuoti turtą.

Jei skolininkas paskelbiamas bankrutavusiu, prašymas restruktūrizuoti skolą netenka galios.

Jei prašymas sudaryti viešą susitarimą su kreditoriais priimamas nagrinėti po to, kai skolininkas pateikė prašymą restruktūrizuoti skolą, skolos restruktūrizavimo byla turi būti sustabdyta. Jei susitarimas su kreditoriais patvirtinamas, prašymas restruktūrizuoti skolą netenka galios.

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Po to, kai priimamas sprendimas pradėti restruktūrizavimą, neleidžiama areštuoti turto siekiant įvykdyti reikalavimus, atsiradusius iki šio sprendimo priėmimo, kol nėra priimtas galutinis sprendimas dėl įmonės skolos restruktūrizavimo. Tačiau ši nuostata netaikoma reikalavimams, kuriems netaikomas restruktūrizavimas. Ši nuostata taip pat netaikoma, jei apeliaciniame procese teismas kreditoriaus prašymu nusprendžia, kad reikėtų leisti areštuoti turtą.

Jei skolininkas paskelbiamas bankrutavusiu, prašymas restruktūrizuoti įmonės skolą netenka galios.

Jei prašymas sudaryti viešą susitarimą su kreditoriais priimamas nagrinėti po to, kai skolininkas pateikė prašymą restruktūrizuoti įmonės skolą, skolos restruktūrizavimo byla turi būti sustabdyta. Jei susitarimas su kreditoriais patvirtinamas, prašymas restruktūrizuoti įmonės skolą netenka galios.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos išskėlimo metu, nagrinėjimui?

BANKROTAS

Jei tarp skolininko ir kitos šalies nagrinėjamas teisinis ginčas dėl turto, priklausančio bankrutuojančio asmens turto patikėtinui, pastarasis gali tęsti bylą vietoj skolininko. Jei patikėtinis netęsia bylos vietoj skolininko, šis turtas netaikomas bankrutuojančio asmens turtu. Jei skolininkui iškelta byla siekiant įvykdyti reikalavimą, kuris gali būti pateiktas bankroto byloje, bankrutuojančio asmens turto patikėtinis gali įstoti į bylą skolininko pusėje. Šiai procedūrai taikomos papildomos nuostatos.

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Reorganizuojant įmonę iš esmės draudžiama vykdyti reikalavimus, tačiau tai nereiškia, kad negali būti toliau nagrinėjama ir užbaigiama skolininko ir kitos šalies byla.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Žr. dalį „Kokį poveikį nemokumo byla turi pavienių kreditorių išskeltoms byloms?“

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Žr. dalį „Kokį poveikį nemokumo byla turi pavienių kreditorių išskeltoms byloms?“

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo byloje elementai?

BANKROTAS

Kreditoriai oficialaus vaidmens bankroto byloje neatlieka. Administratorius privalo konsultotis su kreditoriais, kuriems bankroto byla turi ypatingą poveikį, jei tam niekas netrukdo. Kreditorius taip pat turi teisę gauti informaciją iš administratoriaus ir dalyvauti, pavyzdžiui, prisiekimo metu. Kreditorius gali prašyti paskirti prižiūrėtoją (šved. *granskningsman*) bankrutuojančio asmens turto administravimui stebėti kreditoriaus vardu.

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Jei teismas priima sprendimą reorganizuoti įmonę, jis privalo nustatyti teisme vyksiančio kreditorių susirinkimo datą. Susirinkimas turi būti surengtas per tris savaites nuo sprendimo reorganizuoti įmonę priėmimo dienos arba, jei tai neišvengiama, per ilgesnį laikotarpį.

Kreditorių susirinkime kreditoriai gali pareikšti savo nuomonę dėl to, ar reikėtų tęsti įmonės reorganizavimą. Jei to prašo kreditorius, teismas vis tiek skiria kreditorių komitetą. Komitetą sudaro ne daugiau kaip trys nariai. Kai kuriais atvejais darbuotojai taip pat turi teisę paskirti atstovą papildomu komiteto nariu. Dėl ypatingų priežasčių teismas gali paskirti papildomus narius. Įmonės reorganizavimo specialistas svarbiais klausimais privalo konsultotis su kreditorių komitetu, jei tam niekas netrukdo.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Žr. dalį „Kokios taisyklės taikomos reikalavimų pateikimui, tikrinimui ir priėmimui?“

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

BANKROTAS

Bankroto metu turtą sudaro bankrutuojančio asmens turtas, kuris yra administruojamas kreditorių naudai (žr. pirmiau pateiktą informaciją). Turtą administruoja vienas arba keli bankroto administratoriai. Paprastai bankrutuojančio asmens turtą būtina išparduoti taip greitai, kaip tik tai pagrįstai įmanoma. Jei skolininkas turi įmonę, administratorius tam tikromis sąlygomis gali tęsti šios įmonės veiklą bankrutuojančio asmens vardu.

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Reorganizuojant įmonę skolininkas nepraranda savo turto kontrolės.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Administratorius neskiriamas.

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Administratorius neskiriamas.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę išskėlus nemokumo bylą?

BANKROTAS

Švedijoje bankrotą galima skirstyti į dvi kategorijas – bankrotą, kai skolų nereikia įrodyti (šved. *bevakning*) ir bankrotą, kai reikalaujama pateikti skolų įrodymus. Skolos nėra įrodytos, jei neįrodoma kitaip. Taip yra todėl, kad įvykus bankrotui neprivilėgijuoti kreditoriai paprastai nieko negauna. Apylinkės teismas administratoriaus prašymu gali nuspręsti, kad skolas reikia įrodyti. Šis sprendimas priimamas, jei galima daryti prielaidą, kad paskirstant turtą bankroto procedūros metu neprivilėgijuotieji reikalavimai bus tam tikru mastu patenkinti. Jei nusprendžiama, kad reikia pradėti skolų įrodinėjimo procedūrą, reikalavimai, kuriuos galima pateikti bankroto byloje, paprastai turi būti įrodyti, kad kreditorius apskritai gautų kiek nors paskirstomo turto. Bet kokią teisę į privilegiją taip pat reikia įrodyti. Tačiau jei kreditorius turi teisę išieškoti iš įkeisto turto ar sulaikymo teisę, tam, kad jis turėtų teisę gauti mokėjimą iš atitinkamo turto, skolos įrodyti nereikia.

Tai, kad skolininkas praranda savo turto kontrolę, reiškia, kad jam draudžiama prisiimti bet kokius įsipareigojimus, kuriais galima remtis bankroto byloje. Jei skolininkas prisiima įsipareigojimus po bankroto bylos iškelimo, paprastai nagrinėjant bankroto bylą jų neleidžiama įrodinėti. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką kai kuriais atvejais skolininkas gali atgauti tam tikro turto kontrolę, jei administratorius aiškiai atsisako reikalavimų į jį.

Bankrutuojančio asmens turto patikėtinis, atstovaujamas administratoriaus, gali prisiimti teises ir pareigas, pavyzdžiui, sudarydamas susitarimą. Dėl to reikalavimai nukreipiami į patį bankrutuojančio asmens turtą (šved. *massafordringar*). Iš esmės reikalavimams į patį bankrutuojančio asmens turtą teikiama pirmenybė kitų paprastų reikalavimų bankroto byloje atžvilgiu (šved. *konkursfordringar*). Tačiau administratoriaus užmokestis ir panašios skolos (dar vadinamos bankroto bylos išlaidomis arba šved. *konkurskostnader*) turi būti apmokamos prieš apmokant visas kitas skolas, apmokamas iš bankrutuojančio asmens turto. Jei bankroto bylos išlaidų neįmanoma apmokėti iš bankrutuojančio asmens turto, paprastai jas apmoka valstybė. Iš esmės reikalavimai bankroto byloje vykdomi tik po to, kai apmokamos bankroto bylos išlaidos ir patenkinami reikalavimai, nukreipti į patį bankrutuojančio asmens turtą.

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Bendrų taisyklių dėl pranešimo apie reikalavimus reorganizuojant įmonę nėra. Tačiau byloje dėl įmonės reorganizavimo teismas skolininko prašymu gali nuspręsti leisti vykdyti derybas dėl viešo susitarimo su kreditoriais (šved. *offentligt ackord*). Kreditoriui gali reikėti pateikti savo reikalavimus vykstant deryboms dėl susitarimo su kreditoriais (žr. toliau). Derybose dėl susitarimo su kreditoriais dalyvauja tik tie kreditoriai, kurių reikalavimai atsirado prieš pateikiant prašymą reorganizuoti įmonę. Vis dėlto šiose derybose dalyvauja ne visi kreditoriai: pavyzdžiui, jose nedalyvauja kreditorius, kurio reikalavimas gali būti įvykdytas įskaitymu arba kuris turi privilegijuotą reikalavimą. Įmonės reorganizavimo specialistas aprašo reorganizuojamos įmonės turtą ir įsipareigojimus. Jei asmuo turi reikalavimą, neįtrauktą į reorganizuojamos įmonės turto ir įsipareigojimų aprašą, arba jeigu jis paaiškėja per tą laiką ir jei šis asmuo nori dalyvauti derybose dėl susitarimo su kreditoriais, ne vėliau kaip likus savaitei iki kreditorių susirinkimo jis turėtų pateikti rašytinį reikalavimą įmonės reorganizavimo specialistui.

Reikalavimams, grindžiamiems susitarimais, kuriuos skolininkas sudarė reorganizuojant įmonę sutikus įmonės reorganizavimo specialistui, teikiama bendroji pirmenybė.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Skolos restruktūrizavimas iš esmės apima visus piniginius reikalavimus skolininkui, atsiradusius sprendimo pradėti skolos restruktūrizavimą paskelbimo dieną. Todėl kreditoriai turėtų pateikti visus reikalavimus, kurie atsirado prieš priimant sprendimą pradėti skolos restruktūrizavimą ir kuriuos apima skolos restruktūrizavimas, nes priešingu atveju kyla pavojus, kad skolininkas bus atleistas nuo atsakomybės sumokėti atitinkamas skolas (žr. dalį „Kokios yra nemokumo bylos užbaigimo sąlygos ir padariniai?“)

Tačiau skolos restruktūrizavimas netaikomas:

- 1) reikalavimams dėl šeimos išlaikymo, jei Socialinio draudimo agentūra (šved. *Försäkringskassan*) ar viešoji užsienio įstaiga neperėmė šalies, turinčios teisę gauti išlaikymą, teisės gauti išlaikymą;
- 2) reikalavimui, kurio atžvilgiu kreditorius turi teisę išieškoti iš įkeisto turto ar kitą pirmenybės teisę pagal Pirmenybės įstatymo (šved. *förmånsrattslagen (1970:979)*) 6 arba 7 skirsnius arba sulaikymo teisę, jei užstato pakanka reikalavimui patenkinti;
- 3) reikalavimui, kurio atžvilgiu kreditorius įgijo pirmenybės teisę pagal Pirmenybės įstatymo 8 skirsnį prieš paskelbiant sprendimą pradėti restruktūrizavimą turto, į kurį turėjo būti nukreiptas reikalavimas, atžvilgiu;
- 4) reikalavimui, kurio įvykdymo terminas dar nesuėjęs ir kuris priklauso nuo to, ar kreditorius išmokės atlygį, arba
- 5) reikalavimui, kuris yra ginčijamas.

Jei reikalavimas yra sąlyginis, nėra nustatyta jo suma arba dar nėra suėjęs jo įvykdymo terminas, gali būti nuspręsta, kad skolos restruktūrizavimas jam netaikomas. Jei galima pripažinti, kad reikalavimas nepagrįstas, būtina nuspręsti, kad skolos restruktūrizavimas jam nebus taikomas.

Skolos restruktūrizavimas netaikomas reikalavimams, atsiradusiems po sprendimo restruktūrizuoti skolą priėmimo.

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Įmonės skolos restruktūrizavimas iš esmės apima visus piniginius reikalavimus skolininkui, atsiradusius iki sprendimo restruktūrizuoti įmonės skolą priėmimo dienos. Todėl kreditoriai turėtų panešti apie visus reikalavimus, kurie atsirado iki sprendimo restruktūrizuoti įmonės skolą priėmimo dienos ir kuriems taikomas įmonės skolos restruktūrizavimas, nes priešingu atveju kyla pavojus, kad skolininkas bus atleistas nuo atsakomybės sumokėti atitinkamas skolas (žr. dalį „Kokios yra nemokumo bylos užbaigimo sąlygos ir padariniai?“)

Tačiau įmonės skolos restruktūrizavimas netaikomas:

1. reikalavimui dėl šeimos išlaikymo, jei Socialinio draudimo agentūra ar kita viešoji užsienio įstaiga neperėmė šalies, turinčios teisę gauti išlaikymą, teisės gauti išlaikymą;
2. reikalavimui, kurio atžvilgiu kreditorius turi pirmenybės teisę pagal Pirmenybės įstatymo (1970:979) 5 skirsnį, jei užstato pakanka reikalavimui patenkinti;
3. reikalavimui, kurio atžvilgiu kreditorius turi teisę išieškoti iš įkeisto turto ar kitą pirmenybės teisę pagal Pirmenybės įstatymo 6 ar 7 skirsnius arba sulaikymo teisę, jei užstato pakanka reikalavimui patenkinti;
4. reikalavimui, kurio atžvilgiu kreditorius įgijo pirmenybės teisę pagal Pirmenybės įstatymo 8 skirsnį prieš paskelbiant sprendimą restruktūrizuoti įmonės skolą turto, į kurį turėjo būti nukreiptas reikalavimas, atžvilgiu;
5. reikalavimui, kurio įvykdymo terminas dar nesuėjęs ir kuris priklauso nuo to, ar kreditorius išmokės atlygį, arba
6. ginčijamam reikalavimui.

Jei reikalavimas yra sąlyginis, jo suma nenustatyta arba dar nesuėjęs jo įvykdymo terminas, gali būti nuspręsta, kad šiam reikalavimui įmonės skolos restruktūrizavimas netaikomas. Jei galima pripažinti, kad reikalavimas nepagrįstas, būtina nuspręsti, kad skolos restruktūrizavimas jam nebus taikomas.

Skolos restruktūrizavimas netaikomas reikalavimams, atsiradusiems po sprendimo restruktūrizuoti skolą priėmimo.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

BANKROTAS

Apskritai bankroto metu galima pateikti tik tuos reikalavimus, kurie atsirado prieš paskelbiant sprendimą dėl bankroto. Reikalavimą galima pateikti ir bankroto byloje, net jei jis yra sąlyginis arba dar nesuėjęs jo įvykdymo terminas.

Tais atvejais, kai skolų nereikia įrodinėti, nėra jokių taisyklių, pagal kurias kreditoriaus būtų reikalaujama pateikti savo reikalavimą koku nors konkrečiu būdu. Jei bankroto byla nagrinėjama neįrodinėjant skolų, administratorius privalo savo iniciatyva užtikrinti, kad paskirstant turtą visiems privilegijuotiems reikalavimams būtų skirta atitinkama dalis. Iš esmės niekas netrukdo kreditoriui pateikti neapibrėžto reikalavimo, kol dar nėra suėjęs prieštaravimo siūlomam paskirstymui terminas.

Jei galima daryti prielaidą, kad turto pakanka sumokėti neprivilegijuotiems kreditoriams, skolas būtina įrodyti (žr. pirmiau pateiktą informaciją apie skolų įrodinėjimą). Jei apylinkės teismas nusprendžia, kad skolas reikia įrodyti, jis nustato 4–10 savaičių laikotarpį įrodymams pateikti. Sprendimas pateikti skolų įrodymus skelbiamas viešai. Per nustatytą laikotarpį kreditoriai privalo savo reikalavimus pateikti raštu. Jei kreditoriui priklauso teisė išieškoti iš įkeisto turto ar sulaikymo teisė, šios procedūros metu tam, kad gautų mokėjimą iš turto, jis neprivalo pateikti skolos įrodymų. Jei skolos įrodomos ir kreditorius nori pateikti reikalavimą arba įgyvendinti teisę išieškoti iš įkeisto turto jau suėjęs įrodymų pateikimo terminui, jis gali pateikti įrodymus *ex post* (šved. *efterbevakning*). Tai

reikia padaryti ne vėliau kaip tą dieną, kai administratorius pateikia pasiūlymą dėl paskirstymo, kitaip tariant, dar prieš tai, kai pasiūlymas pateikiamas teismui ir paskelbiamas. Jei kreditorius nepateikia savo reikalavimo įrodymų, jis praranda galimybę gauti mokėjimą iš turto, kuriam taikomas sprendimas dėl paskirstymo. Iš esmės kreditoriaus vėliau gali gauti mokėjimą pagal savo reikalavimą tik jeigu atsiranda naujų lėšų (*ex post* paskirstymas, šved. *efterutdelning*).

JMONĖS REORGANIZAVIMAS

Kaip jau minėta, kreditoriams nenustatytas bendras įpareigojimas pateikti reikalavimus, jei įmonė reorganizuojama, tačiau kreditoriui gali reikėti pateikti savo reikalavimus vykstant deryboms dėl susitarimo su kreditoriais. Įmonės reorganizavimo specialistas privalo sudaryti įmonės reorganizavimo planą. Paprastai plane nurodoma, kaip galima išspręsti įmonės skolininkės finansinės būklės klausimą ir kaip būtų galima pagerinti jos veiklos rezultatus. Tačiau atskirais atvejais plano turinį galima pritaikyti prie aplinkybių.

Tam tikromis aplinkybėmis reorganizuojant įmonę gali būti sudaromas viešas susitarimas su kreditoriais. Prašymą pradėti derybas dėl susitarimo su kreditoriais pateikia skolininkas.

Prašyme pradėti derybas dėl susitarimo su kreditoriais turi būti pateiktas pasiūlymas dėl susitarimo su kreditoriais, nurodant, kiek skolininkas siūlo sumokėti ir kada bus atliktas mokėjimas ir ar norint sudaryti susitarimą su kreditoriais pateiktas koks nors užstatas, o jeigu taip, tai kas jį sudaro. Privaloma pridėti reorganizuojamos įmonės turto ir įsipareigojimų aprašą.

Jei prašymas pradėti derybas dėl susitarimo su kreditoriais pripažįstamas priimtiniu, teismas privalo priimti sprendimą leisti nedelsiant pradėti derybas dėl susitarimo su kreditoriais. Be to, teismas turi nustatyti susitikimo su kreditoriais, kuris turi vykti teisme, datą, išsiųsti šaukimus į šį susitikimą ir paskelbti sprendimą.

Skolininkas, įmonės reorganizavimo specialistas ir kreditoriai turi teisę prieštarauti reikalavimui, kuriam numatoma taikyti susitarimą su kreditoriais. Galimybėi dalyvauti derybose dėl susitarimo su kreditoriais pagal reikalavimą, neįtrauktą į turto aprašą, taikomos specialios taisyklės.

Derybose dėl susitarimo su kreditoriais gali dalyvauti tik tie kreditoriai, kurių reikalavimai atsirado prieš pateikiant prašymą reorganizuoti įmonę. Derybose nedalyvauja kreditoriai, kurių reikalavimai gali būti patenkinti įskaitymu arba kurių reikalavimams taikoma pirmenybė. Derybose taip pat nedalyvauja kreditoriai, kurie bankroto atveju būtų turėję teisę į mokėjimą tik po kitų kreditorių, nebent tai leidžia kiti derybose dalyvaujantys kreditoriai.

Be to, kurio kreditoriaus prašymu skolininkas kreditorių susirinkime privalo prisiekti dėl turto aprašo.

Kreditorių susirinkime kreditoriai balsuoja dėl siūlomo susitarimo su kreditoriais. Pasiūlymas dėl susitarimo su kreditoriais, kuriuo patenkinama bent 50 proc. reikalavimų sumos, laikomas patvirtintu kreditorių, jei už jį balsuoja trys penktadaliai balsuojančių kreditorių ir jei jų reikalavimai sudaro tris penktadalius visos balso teisę suteikiančių reikalavimų sumos. Jei ši procentinė dalis yra mažesnė, pasiūlymas dėl susitarimo su kreditoriais patvirtinamas, jei už jį balsuoja trys ketvirtadaliai balsuojančių kreditorių ir jei jų reikalavimai sudaro tris ketvirtadalius visos balso teisę suteikiančių reikalavimų sumos.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Jei priimamas sprendimas pradėti skolos restruktūrizavimo procesą, turi būti nedelsiant paskelbtas atitinkamas pranešimas oficialiajame leidinyje *Post och Inrikes Tidningar*. Pranešimas per vieną savaitę nuo paskelbimo dienos taip pat turi būti nusiųstas žinomiems kreditoriams. Šiais pranešimais kreditorių turi būti prašoma, be kita ko, pateikti savo reikalavimus skolininkui, paprastai – raštu per vieną mėnesį nuo pranešimo paskelbimo dienos, kuriuose būtų pateikta išsami informacija apie jų reikalavimus ir visa kita informacija, kuri yra svarbi nagrinėjant bylą, taip pat informacija apie sąskaitą, į kurią skolos restruktūrizavimo proceso metu turi būti atliekami mokėjimai.

Priėmus sprendimą restruktūrizuoti įmonės skolą, surinkus pakankamai informacijos, parengiamas skolos restruktūrizavimo pasiūlymas. Jis išsiunčiamas visiems žinomiems kreditoriams, kurių reikalavimams taikomas pasiūlymas, pakviečiant juos per tam tikrą laikotarpį pateikti pastabas. Jei kreditorius nepateikia pastabų, tai neužkerta kelio priimti sprendimo patvirtinti skolos restruktūrizavimą.

JMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL JMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Jei priimamas sprendimas pradėti įmonės skolos restruktūrizavimo procesą, turi būti nedelsiant paskelbtas atitinkamas pranešimas oficialiajame leidinyje *Post och Inrikes Tidningar*. Pranešimas per vieną savaitę nuo paskelbimo dienos taip pat turi būti nusiųstas žinomiems kreditoriams. Šiais pranešimais kreditorių turi būti prašoma, be kita ko, pateikti savo reikalavimus skolininkui, paprastai – raštu per vieną mėnesį nuo pranešimo paskelbimo dienos, kuriuose būtų pateikta išsami informacija apie jų reikalavimus ir visa kita informacija, kuri yra svarbi nagrinėjant bylą, taip pat informacija apie sąskaitą, į kurią skolos restruktūrizavimo proceso metu turi būti atliekami mokėjimai.

Priėmus sprendimą restruktūrizuoti įmonės skolą ir surinkus pakankamai informacijos parengiamas įmonės skolos restruktūrizavimo pasiūlymas. Jis išsiunčiamas visiems žinomiems kreditoriams, kurių reikalavimams taikomas pasiūlymas, pakviečiant juos per tam tikrą laikotarpį pateikti pastabas. Jei kreditorius nepateikia pastabų, tai neužkerta kelio priimti sprendimo patvirtinti skolos restruktūrizavimą.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

BANKROTAS

Jei bankrutuojančio asmens turto nepakanka bankroto išlaidoms ir skoloms padengti, bankroto bylos reikalavimai nurašomi (žr. pirmiau pateiktą informaciją dėl bankroto išlaidų ir bankrutuojančio asmens skolų). Jei bankroto bylos reikalavimai nurašomi (šved. *avskrivs*), iš esmės kreditoriams niekas nepaskirstoma.

Jei bankroto bylos reikalavimai nenurašomi, lėšos iš bankrutuojančio asmens turto, kurios nepanaudojamos bankroto išlaidoms ir iš paties turto kylančioms skoloms apmokėti, paskirstomos kreditoriams. Iš esmės jos turi būti paskirstomos pagal Pirmenybės įstatymo nuostatas.

Pirmenybės įstatymu reglamentuojamos kreditorių tarpusavio teisės gauti mokėjimą bankroto atveju. Apie Pirmenybės įstatymą galima pateikti toliau nurodytą apibendrintą informaciją.

Mokėjimų pirmenybė yra specialioji arba bendroji. Specialioji pirmenybė taikoma tam tikram turtui (pavyzdžiui, teisė išieškoti iš įkeisto turto, sulaikymo teisė, nekilnojamojo turto hipoteka (šved. *inteckning*). Bendroji pirmenybė susijusi su visu turtu, priskiriamu bankrutuojančio asmens turtui (pavyzdžiui, tai išlaidos, kurias patiria kreditoriai, siekdami, kad skolininkas bankrutuotų, ir atlyginimas įmonės reorganizavimo specialistui, jei prieš bankrotą buvo vykdomas įmonės reorganizavimas). Specialiajai pirmenybei teikiama pirmenybė bendrosios pirmenybės atžvilgiu. Visiems reikalavimams, kuriems netaikoma pirmenybė, priskiriamos tos pačios teisės. Susitarime taip pat gali būti numatyta, kad kreditorius turi teisę į mokėjimą tik po to, kai patenkiami visų kitų kreditorių reikalavimai (antraeilis reikalavimas, šved. *efterställd fordran*).

Pirmenybė taikoma net ir tuo atveju, jei reikalavimas perduodamas arba įkeičiamas ar kitaip pereina trečiajam asmeniui.

Jei reikalavimui taikoma specialioji pirmenybė tam tikro turto atžvilgiu, tačiau šio turto nepakanka reikalavimui patenkinti, likusi reikalavimo dalis laikoma nepirmenybiniu reikalavimu.

JMONĖS REORGANIZAVIMAS

Jei įmonė reorganizuojama, turtas nepaskirstomas, išskyrus tuos atvejus, kai yra sudarytas viešas susitarimas su kreditoriais.

Viešame susitarime gali būti numatyta, kad reikalavimai mažinami ir tenkinami konkrečiu būdu. Pagal susitarimą su kreditoriais visiems kreditoriams turi būti suteikiamos vienodos teisės ir bent 25 proc. reikalavimų sumos, išskyrus tuos atvejus, kai visi žinomi kreditoriai, kuriems būtų taikomas susitarimas, patvirtina mažesnę procentinę dalį arba jei yra ypatingų priežasčių patvirtinti mažesnę procentinę dalį. Nustatyta minimali paskirstoma dalis turi būti išmokėta

per vienerius metus nuo susitarimo su kreditoriais patvirtinimo dienos, nebent visi žinomi kreditoriai pritaria ilgesniam mokėjimo laikotarpiui. Susitarime su kreditoriais taip pat galima numatyti, kad skolininkui taikomas mokėjimų atidėjimas ar kitas specialus atleidimas nuo skolų.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Visiems reikalavimams, kuriems taikomas skolos restruktūrizavimas, priskiriamos vienodos teisės. Tačiau atitinkamam kreditoriui sutikus reikalavimui gali būti priskiriamos mažiau palankios teisės arba sumos pagal šį reikalavimą gali būti išmokėtos prieš tenkinant kitus reikalavimus, jei paskirstytina suma yra maža ir taip daryti yra pagrįsta atsižvelgiant į skolų dydį ir kitas aplinkybes.

Nuostatos dėl reikalavimų išdėstomos sprendime leisti restruktūrizuoti skolą.

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Visiems reikalavimams, kuriems taikomas įmonės skolos restruktūrizavimas, priskiriamos vienodos teisės. Tačiau atitinkamam kreditoriui sutikus reikalavimui gali būti priskiriamos mažiau palankios teisės arba sumos pagal šį reikalavimą gali būti išmokėtos prieš tenkinant kitus reikalavimus, jei paskirstytina suma yra maža ir taip daryti yra pagrįsta atsižvelgiant į skolų dydį ir kitas aplinkybes.

Nuostatos dėl reikalavimų išdėstomos sprendime leisti restruktūrizuoti skolą.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

BANKROTAS

Jei skolininkas sutinka sumokėti savo skolas arba sudarė kitą susitarimą su kreditoriais (savanorišką susitarimą, šved. *frivillig uppgörelse*), apylinkės teismas turi priimti sprendimą nutraukti bankroto bylą. Jei bankroto byloje reikia įrodinėti skolas, bankroto byla taip pat gali būti užbaigta sprendimu, kuriuo patvirtinamas susitarimas su kreditoriais (šved. *ackord i konkurs*). Kitais atvejais bankroto byla užbaigiama nurašymu (šved. *avskrivning*, jei turto nepakanka bankroto išlaidoms padengti ir reikalavimams, nukreiptiems į patį turta, apmokėti) arba paskirstant lėšas kreditoriams.

Dėl bankroto fizinis asmuo neatleidžiamas nuo atsakomybės sumokėti savo skolas (skolos restruktūrizavimo taisyklės yra nevienodos). Todėl neapmokėtos skolos išliks ir po bankroto (išskyrus tuos atvejus, kai joms taikomas savanoriškas susitarimas arba susitarimas su kreditoriais).

Juridinis asmuo po bankroto likviduojamas (atitinkamos nuostatos įtvirtintos teisės aktuose dėl teisės burtis į asociacijas). Tai reiškia, kad iš esmės po bankroto kreditoriai negali pateikti jokių nepatenkintų reikalavimų juridiniam asmeniui.

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Jei sudaromas viešas susitarimas su kreditoriais, jis privalomas visiems – žinioms ir nežinioms – kreditoriams, turintiems teisę dalyvauti derybose dėl susitarimo su kreditoriais. Kreditorius, kuris bankroto atveju būtų turėjęs teisę į mokėjimą po kitų kreditorių, praranda savo teisę į skolininko mokėjimą, nebent visiškai patenkinami visų kreditorių, turinčių teisę dalyvauti derybose dėl susitarimo, reikalavimai. Kreditoriui, turinčiam pirmenybės teisę tam tikro turto atžvilgiu, privalomas susitarimas su kreditoriais, kiek tai susiję su sumomis, kurių negalima atskirti nuo šio turto.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Sprendimu restruktūrizuoti skolą skolininkas atleidžiamas nuo atsakomybės sumokėti skolas, kurioms taikomas skolos restruktūrizavimas, jei jos mažinamos. Restruktūrizuojant skolą skolininkas taip pat atleidžiamas nuo atsakomybės sumokėti byloje nežinomas skolas, nebent tai yra skolos, kurioms negalima taikyti skolos restruktūrizavimo.

Skolos restruktūrizavimas reiškia, kad teisė į palūkanas ar netesybas už įsiskolinimus pagal reikalavimą, kuriam taikomas restruktūrizavimas, išnyksta už laikotarpį, einantį po tos dienos, kai buvo paskelbtas sprendimas dėl skolos restruktūrizavimo.

Skolos restruktūrizavimas neturi jokios įtakos kreditoriaus teisėms dėl garanto ar kurio nors kito asmens, kuris, be skolininko, yra atsakingas už atitinkamą skolą.

Sprendime, kuriuo patvirtinamas skolos restruktūrizavimas, turi būti išdėstytas mokėjimo planas. Mokėjimo planas galioja penkerius metus, jeigu nėra pagrįstų priežasčių nustatyti trumpesnį laikotarpį. Mokėjimo planas pradeda galioti sprendimo patvirtinti restruktūrizavimą priėmimo dieną. Kai nustatoma mokėjimo plano galiojimo pabaigos data, iš plano galiojimo trukmės paprastai atimamas laikotarpis, kurį galiojo sprendimas pradėti procesą, nebent yra pagrindas išskaičiuoti trumpesnį laikotarpį, atsižvelgiant į skolininko veiksmus po to, kai buvo priimtas sprendimas restruktūrizuoti skolą.

Tam tikromis aplinkybėmis sprendimas restruktūrizuoti skolą gali būti iš dalies pakeistas arba panaikintas. Kreditoriaus, kurio reikalavimui taikomas skolos restruktūrizavimas, prašymu sprendimas restruktūrizuoti skolą gali būti panaikintas, o 6 ir 7 punktuose nurodytais atvejais – iš dalies pakeistas, jeigu:

- 1) skolininkas yra nesąžiningas kreditoriaus atžvilgiu;
- 2) skolininkas tyčia trukdo vykdyti bankroto procedūrą arba taikyti vykdymo priemonę;
- 3) skolininkas slapta suteikė pirmenybę tam tikram kreditoriui, kad paveiktų sprendimą, susijusį su skolos restruktūrizavimu;
- 4) skolininkas prašyme restruktūrizuoti skolą ar kitu bylos nagrinėjimo etapu tyčia pateikė neteisingą informaciją ir tai nenaudinga kreditoriui;
- 5) skolininkas pateikė neteisingą informaciją ir dėl to valstybės valdžios institucija priėmė sprendimą dėl mokesčių, kuriems taikomas skolos restruktūrizavimas, arba nepateikė informacijos, nors privalėjo tai padaryti, ir dėl to priimtas klaidingas sprendimas arba sprendimas apskritai nepriimtas;
- 6) skolininkas nevykdo mokėjimo plano ir iš esmės nukrypsta nuo jo arba
- 7) po sprendimo restruktūrizuoti skolą priėmimo skolininko finansinė būklė labai pagerėjo ir tai nulėmė aplinkybės, kurių nebuvo galima numatyti priimant sprendimą.

7 punkte nurodytais atvejais prašymą būtina pateikti per penkerius metus nuo sprendimo restruktūrizuoti skolą priėmimo dienos, o jeigu mokėjimo planas baigia galioti vėliau – ne vėliau kaip plano galiojimo pabaigos dieną. Jei sprendimas restruktūrizuoti skolą iš dalies pakeičiamas, mokėjimo plano galiojimo trukmė neturi viršyti septynerių metų.

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Sprendimu restruktūrizuoti įmonės skolą skolininkas atleidžiamas nuo atsakomybės sumokėti skolas, kurioms taikomas skolos restruktūrizavimas, jei jos mažinamos. Restruktūrizuojant skolą skolininkas taip pat atleidžiamas nuo atsakomybės sumokėti byloje nežinomas skolas, nebent skoloms negali būti taikomas įmonės skolos restruktūrizavimas.

Įmonės skolos restruktūrizavimas reiškia, kad teisė į palūkanas ar netesybas už įsiskolinimus pagal reikalavimą, kuriam taikomas restruktūrizavimas, išnyksta už laikotarpį, einantį po tos dienos, kai buvo paskelbtas sprendimas dėl skolos restruktūrizavimo.

Skolos restruktūrizavimas neturi jokios įtakos kreditoriaus teisėms dėl garanto ar kurio nors kito asmens, kuris, be skolininko, yra atsakingas už atitinkamą skolą.

Sprendime patvirtinti įmonės restruktūrizavimo planą būtina pateikti mokėjimo planą. Mokėjimo planas galioja trejus metus. Jis pradeda galioti nuo sprendimo patvirtinti restruktūrizavimą priėmimo dienos.

Tam tikromis aplinkybėmis sprendimas restruktūrizuoti skolą gali būti iš dalies pakeistas arba panaikintas. Paprašius kreditoriui, kurio reikalavimui taikomas skolos restruktūrizavimas, sprendimas restruktūrizuoti skolą gali būti panaikintas arba 6 ir 7 punktuose numatytais atvejais – iš dalies pakeistas, jeigu:

- 1) skolininkas yra nesąžiningas kreditoriaus atžvilgiu;
- 2) skolininkas tyčia trukdo vykdyti bankroto procedūrą arba taikyti vykdymo priemonę;
- 3) skolininkas slapta suteikė pirmenybę tam tikram kreditoriui, kad paveiktų sprendimą, susijusį su skolos restruktūrizavimu;

- 4) skolininkas prašyme restruktūrizuoti skolą ar kitu bylos nagrinėjimo etapu tyčia pateikė klaidingą informaciją ir tai nenaudinga kreditoriui;
- 5) skolininkas pateikė neteisingą informaciją ir dėl to valstybės valdžios institucija priėmė sprendimą dėl mokesčių, kuriems taikomas įmonės skolos restruktūrizavimas, arba nepateikė informacijos, nors privalėjo tai padaryti, ir dėl to priimtas klaidingas sprendimas arba sprendimas apskritai nepriimtas;
- 6) skolininkas nevykdo mokėjimo plano ir iš esmės nukrypsta nuo jo arba
- 7) po sprendimo restruktūrizuoti įmonės skolą priėmimo skolininko finansinė būklė labai pagerėjo.

7 punkte nurodytais atvejais prašymą būtina pateikti per trejus metus nuo sprendimo restruktūrizuoti įmonės skolą priėmimo dienos, o jeigu mokėjimo planas baigia galioti vėliau – ne vėliau kaip šio plano galiojimo pabaigos dieną. Jei sprendimas restruktūrizuoti įmonės skolą iš dalies pakeičiamas, mokėjimo plano galiojimo trukmė neturi viršyti penkerių metų.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

BANKROTAS

Kaip minėta, dėl bankroto fizinis asmuo neatleidžiamas nuo atsakomybės už skolų sumokėjimą, o juridiniai asmenys po bankroto likviduojami.

Jei po bankroto atsiranda paskirstytinų lėšų, numatytas paskirstymas *ex post*.

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Dėl viešo susitarimo su kreditoriais padarinių žr. pirmiau pateiktą informaciją. Jei viešas susitarimas su kreditoriais nesudaromas ir skolininkas nesudarė savanoriško ar kito susitarimo su kreditoriais, reikalavimai nevykdomi iki įmonės reorganizavimo pabaigos.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Tam tikromis aplinkybėmis kreditorius gali reikalauti, kad skolos restruktūrizavimas būtų įvertintas iš naujo po to, kai skolininkas baigė vykdyti mokėjimo planą. Žr. dalį „Kokios yra nemokumo bylos užbaigimo sąlygos ir padariniai?“

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Tam tikromis aplinkybėmis kreditorius gali reikalauti, kad įmonės skolos restruktūrizavimas būtų įvertintas iš naujo po to, kai skolininkas baigė vykdyti mokėjimo planą. Žr. dalį „Kokios yra nemokumo bylos užbaigimo sąlygos ir padariniai?“

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

BANKROTAS

Administratoriaus atlyginimas ir kitos panašios skolos (bankroto išlaidos), taip pat kitos skolos, kurias patyrė pats bankrutuojantis asmuo, turi būti apmokėtos iš bankrutuojančio asmens turto dar prieš tai, kai sumos paskirstomos kreditoriams. Bankroto išlaidoms teikiama pirmenybė kitų reikalavimų į patį bankrutuojančio asmens turtą atžvilgiu. Jei jos negali būti apmokėtos iš bankrutuojančio asmens turto, paprastai bankroto išlaidas apmoka valstybė.

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Įmonės reorganizavimo specialistas (ir prižiūrėtojas, jei jis yra) turi teisę gauti atlyginimą už savo darbą ir šiai užduočiai atlikti reikalingų išlaidų apmokėjimą.

Jų atlyginimas negali viršyti atlyginimo, kuris laikomas pagrįstu atlygiu už šį darbą. Įmonės reorganizavimo specialisto arba skolininko prašymu teismas įvertina įmonės reorganizavimo specialisto teisę į atlygį. Kreditorius, kurio reikalavimui taikomas susitarimas su kreditoriais, taip pat gali prašyti atlikti šį įvertinimą, kol susitarimas su kreditoriais dar neįgyvendintas. Teismo išlaidas ir atlygį įmonės reorganizavimo specialistui bei prižiūrėtojui turi apmokėti skolininkas.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Restruktūrizuojant skolą skolininkas paprastai atlieka mokėjimus Vykdyto priežiūros institucijai, o tada ji perveda pinigus kreditoriams. Vykdyto priežiūros institucija taiko metinį mokesčių skolininkui už jo mokėjimų valdymą.

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Restruktūrizuojant skolą skolininkas paprastai atlieka mokėjimus Vykdyto priežiūros institucijai, o tada ji perveda pinigus kreditoriams. Vykdyto priežiūros institucija taiko metinį mokesčių skolininkui už jo mokėjimų valdymą.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugunčijimo ar jų nevykdytinumo?

BANKROTAS

Taisyklės dėl išieškojimo iš bankrutuojančio asmens turto (šved. *återvinning till konkursbo*) nustatytos Bankroto įstatyme. Atskaitos data, nuo kurios skaičiuojami išieškojimo taisyklėse nurodyti laikotarpiai, paprastai yra diena, einanti prieš prašymo išskelti bankroto bylą pateikimo dieną.

Veiksmas gali būti atšauktas (šved. *gär åter*), jei juo nepagrįstai suteiktas pranašumas kitų kreditorių atžvilgiu tam tikram kreditoriui, kreditoriai neteko skolininko turto, kreditoriaus skolos padidėjo ir jei skolininkas buvo ar tapo nemokus vien dėl bankroto bylos arba dėl bankroto bylos ir kitų aplinkybių ir kita šalis žinojo arba turėjo žinoti, kad skolininkas buvo nemokus, ir dėl kokių aplinkybių teisinis veiksmas tapo netinkamas. Laikoma, kad skolininko šeimos nariai žinojo pirmame sakinyje nurodytą informaciją, jei nėra įtikinamų įrodymų, patvirtinančių, kad jie nežinojo ir negalėjo žinoti šios informacijos. Jei veiksmas buvo atliktas daugiau kaip prieš penkerius metus iki atskaitos datos, jį galima atšaukti tik jeigu jis susijęs su vienu iš skolininko šeimos narių.

Jei skola sumokama vėliau nei prieš tris mėnesius iki atskaitos datos taikant kitokį mokėjimo būdą nei įprastas mokėjimo būdas, ji sumokama iš anksto arba ji sumokama tokia suma, dėl kurios smarkiai pablogėjo skolininko finansinė būklė, mokėjimą galima atšaukti, jei pagal esamas aplinkybes jo negalima laikyti įprastu. Jei mokėjimas atliktas vienam iš skolininko šeimos narių iki tos datos, tačiau vėliau nei prieš dvejus metus iki atskaitos datos, jį galima atšaukti, jei neįrodoma, kad skolininkas nebuvo nemokus ir dėl tokio veiksmo netapo nemokus.

Specialios taisyklės taikomos dovanoms, dalijimuisi būstu ir darbo užmokesčiui. Kai kuriems mokėjimams valstybei, pavyzdžiui, mokesčių mokėjimams, išieškojimo taisyklės netaikomos.

Administratorius gali reikalauti išieškojimo pareikšdamas ieškinį bendrosios kompetencijos teismuose arba prieštaraudamas skoloms, kurios įrodinėjamos bankroto procedūros metu. Jei administratorius nusprendžia nereikalauti išieškojimo ir nesudaromas draugiškas susitarimas, kreditorius gali reikalauti išieškojimo pareikšdamas ieškinį bendrosios kompetencijos teismuose.

Išieškojimo atveju turtas, kuriuo disponuoja skolininkas, pavirsta bankrutuojančio asmens turtu.

ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS

Paskelbus sprendimą reorganizuoti įmonę, taikomos Bankroto įstatymo nuostatos dėl išieškojimo vykdančiam bankroto procedūrą, jei su kreditoriais sudarytas viešas susitarimas (žr. skyrių dėl bankroto).

Jei reikalaujama pirmenybės teisės išieškojimo arba mokėjimo, įvykdyto uždėjus areštą, teismas gali nuspręsti toliau nagrinėti vykdyto bylos iki atskiro pranešimo.

Ieškinį dėl išieškojimo pareiškia įmonės reorganizavimo specialistas arba kreditorius, kurio reikalavimas būtų išieškotas pagal viešą susitarimą su kreditoriais. Ieškinį būtina pareikšti prieš įvykstant kreditorių susirinkimui ir galutinio sprendimo neleidžiama priimti, kol nėra išspręstas klausimas dėl viešo susitarimo su kreditoriais. Kreditorius, norintis pareikšti ieškinį, privalo apie tai pranešti įmonės reorganizavimo specialistui. Jei to nepadaro, kreditoriaus byla nenagrinėjama.

Jei įmonės reorganizavimo procesas pasibaigia nesudarius viešo susitarimo su kreditoriais ir pateikus prašymą skolininkas nebankrutuoja per tris savaites nuo įmonės reorganizavimo procedūros užbaigimo dienos, pateiktą prašymą dėl išieškojimo būtina atmesti.

Gražinus ieškovo išlaidas, išieškotos lėšos tenka kreditoriams, kuriems taikomas viešas susitarimas su kreditoriais. Atsakovas, kuris dėl ieškovo ieškinio gali turėti reikalavimą skolininkui, remdamasis šiuo reikalavimu gali dalyvauti derybose dėl susitarimo su kreditoriais ir turi teisę išskaičiuoti sumą, kuri yra jam mokėtina turto paskirstymo metu, iš sumos, kurią jis priešingu atveju būtų sumokėjęs.

Kreditoriaus, kuriam taikomas viešas susitarimas su kreditoriais, arba skolininko prašymu išieškojimo bylą nagrinėjantis teismas gali įpareigoti taikyti specialųjį administravimą (šved. *särskild förväntning*) turtui, kuris priklauso kreditoriui pagal ankstesnio sakinio nuostatas. Turtas, kuriam taikomas toks specialusis administravimas, gali būti areštuotas tik jeigu baigė galioti susitarimas su kreditoriais.

SKOLOS RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Išieškojimui netaikomos jokios specialios nuostatos.

ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMAS PAGAL ĮMONIŲ SKOLŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO ĮSTATYMĄ

Išieškojimui netaikomos jokios specialios nuostatos.

Paskutinis naujinimas: 19/02/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.